

การศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยของชุมชนริมทางรถไฟ ในกรุงเทพมหานคร
กรณีศึกษา ชุมชนหลังกรมทางหลวง

RESIDENTIAL PATTERN STUDY OF RAILWAY STATION
COMMUNITY IN BANGKOK
CASE STUDY : LUNGKROMTANGLUANG COMMUNITY

ขวัญชัย หิรัญยศาสตร์
KWANCHAI HIRANYASART

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2552

KMITL-2009-AR-M-003-110

**RESIDENTIAL PATTERN STUDY OF RAILWAY STATION
COMMUNITY IN BANGKOK
CASE STUDY : LUNGKROMTANGLUANG COMMUNITY**

KWANCHAI HIRANYASART

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE IN INTERIOR ARCHITECTURE
INTERIOR ENVIRONMENTAL RESEARCH
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2009
KMITL-2009-AR-M-003-110**

COPYRIGHT 2009

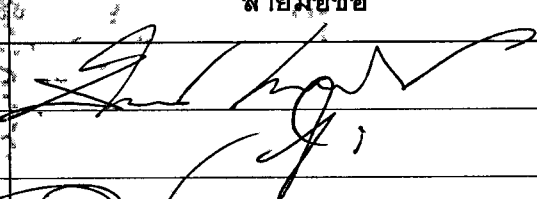
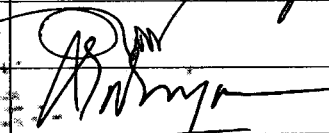

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยของชุมชนริมทางรถไฟในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา
ชุมชนหลังกรมทางหลวง
Residential Pattern Study of Railway Station Community in Bangkok Case Study :
Lungkromtangluang Community

นักศึกษา นายขวัญชัย นิรัญยะศาสตร์
รหัสประจำตัว 47061856
ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.จันทนี เพชรนนท์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.จันทนี	เพชรนนท์	
รศ.ประสิทธิ์	สุไลมอน	
รศ.อรรถพร	เพชรนนท์	
รศ.ประศาสน์	คุณะติลก	
อาจารย์ฉัตรชัย	อินทรชาติ	

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 13 ตุลาคม 2552 เวลา 09.00 น.

สถานที่สอบ กลุ่มวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจงศักดิ์ พิมพ์ทอง)

รักษาการแทนคณบดี

วันที่ 30 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552

สำนักทะเบียนส่งประมวลผล สจล.
วันที่ส่งเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์
วันที่ 30 เดือน ม.ค พ.ศ. 52
ลงชื่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยของชุมชนริมทางรถไฟ ในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา ชุมชนหลังกรมทางหลวง
นักศึกษา	นายขวัญชัย หิรัญยะศาสตร์
รหัสนักศึกษา	47061856
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2552
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ. จันทนิ เพชรานนท์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นำเสนอการศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยของชุมชนริมทางรถไฟ ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นผลสืบเนื่องจากความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด โดยเป็นการศึกษาจากเหตุปัจจัยที่เชื่อมโยงกัน จากการตอบสนองการใช้งานระหว่างสภาพแวดล้อมกายภาพของตัวสถาปัตยกรรม และพฤติกรรมของผู้ใช้ โดยใช้แนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัยจากสภาพความเป็นจริง และใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้อยู่อาศัย เพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจกับความหมายในการแก้ปัญหาการใช้งานในพื้นที่ต่าง ๆ ของที่อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 หลังคาเรือน ในชุมชนหลังกรมทางหลวง เขตพื้นที่ริมทางรถไฟป้ายหยุดรถอรุณพงษ์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุชุมชนจนถึง ณ ปัจจุบัน (พ.ศ.2549) ประมาณ 60 ปี ผลที่ได้จากงานวิจัย คือ จำนวนผู้อยู่อาศัย และขนาดพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญของสภาพการอยู่อาศัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้พบวิธีการใช้งานและการแก้ปัญหาในพื้นที่ที่อยู่อาศัยตามกิจกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละหลัง ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการศึกษาด้านการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของที่อยู่อาศัย เพื่อใช้ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนแออัด ให้มีความเข้าใจถึงที่มาและการคำนึงถึงเหตุปัจจัย ในสภาพความเป็นจริงของที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะเฉพาะตัวดังกล่าว เพื่อให้ได้องค์ความรู้และความเข้าใจที่ตรงตามความต้องการและเหมาะสมต่อผู้อยู่อาศัยในชุมชนต่อไป.

Thesis Title	Residential Pattern Study of Railway Station Community in Bangkok Case Study : Lungkromtangluang Community
Student	Mr. kwanchai hiranyasart
Student ID.	47061856
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2009
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Janthanee Bejrananda

ABSTRACT

This thesis to represent the study of the architectural Pattern of Railway Station Community in Bangkok that was from the relation between cultural and the way of living by the people who live in the community that was called Slum. The research studies on the linkage factors that respond from the surrounding of the architecture and the behavior of the user. Using the quality research to investigate the physical of the housing from the actual and to use the structure interviewing with the selected case study. To analyze and understand the meaning of the resolving the usage in the difference area from the case study in total 8 targets in the Lungkromtangluang community, boundary of Urupong railway station area, Rachdewi district which about 60 years old till present (2006).The result of this research to discover the usage and to resolve the way to use difference area in each families that can use for the basic guideline to study for physical design for the housing to develop the accommodation for the slum and to understand the causes and to recognize the factors in the real of the housing that is unique for having the knowledge and considerate the proper needs to the people in the community.

กิตติกรรมประกาศ

คุณประโยชน์อันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ทุก ๆ ท่าน ผู้มีส่วนช่วยให้การทำให้งานชิ้นนี้สำเร็จสมดังเป้าหมาย ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ ขอกราบ
ขอบพระคุณ

ขวัญชัย หิรัญยะศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	XIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.4 กรอบการวิจัย.....	3
1.5 ขั้นตอนของการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	6
1.7 เงื่อนไขและข้อจำกัดในการทำวิจัย.....	7
1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	8
บทที่ 2 กรอบแนวคิดในการทำวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 กรอบประเด็นในการแก้ไขและพัฒนาชุมชนแออัด.....	10
2.1.1 ตัวอย่างที่ 1 - ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง.....	10
2.1.2 ตัวอย่างที่ 2 - บ้านมั่นคง เมื่อนำอยู่ ทับแก้วนาร่องชุมชนริมทางรถไฟ.....	12
2.1.3 ตัวอย่างที่ 3 - บทวิพากษ์ “ชุมชนแออัด ... ปัญหาสังคมเมือง”.....	15
2.1.4 ตัวอย่างที่ 4 - ผลการศึกษาเบื้องต้นรถไฟสาย “สีแดง”.....	18
2.2 กรอบประเด็นในการกำหนดที่ตั้งและพื้นที่ในการสร้างที่อยู่อาศัย รวมถึงการขยายตัวของชุมชนแออัด.....	19
2.2.1 สาเหตุและปริมาณปัญหา.....	19
2.2.2 พัฒนาการและแนวทางแก้ไขที่ผ่านมา.....	20
2.2.3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนเป็นแกนหลัก.....	21
2.2.4 การจัดการ โดยชุมชนและท้องถิ่น.....	22
2.2.5 สรุป.....	24

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.3	กรอบประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวสถาปัตยกรรมและผู้อยู่อาศัย ในส่วนที่เป็นเหตุปัจจัยสืบเนื่องมาจากวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตัวผู้อยู่อาศัย และชุมชนที่เป็นอยู่.....	24
2.4	กรอบประเด็นการศึกษาความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม.....	26
2.4.1	โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อมกายภาพ.....	26
2.4.2	ตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ.....	26
2.4.3	การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมกายภาพ.....	28
2.4.4	ประเภทของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ.....	29
2.5	สรุปทกรอบแนวคิดในการทำวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	30
2.5.1	แนวทางในการแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัด.....	30
2.5.2	แนวทางในการเข้าถึงข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้.....	31
2.5.3	แนวทางในการกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	31
2.5.4	แนวทางการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ.....	32
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
3.1	วิธีที่ใช้ทำการวิจัย.....	34
3.2	รายละเอียดข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
3.4	วิธีการและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
3.5	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
3.6	สรุปทวิธีดำเนินการวิจัย.....	67
บทที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย และจากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ภายหลังการเยือน.....	71
4.1	กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 1 บ้านเลขที่ 402.....	73
4.2	กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 2 บ้านเลขที่ 402/2.....	117
4.3	กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 3 บ้านเลขที่ 440.....	145

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 4 บ้านเลขที่ 436.....	175
4.5 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 5 บ้านเลขที่ 442.....	197
4.6 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 6 บ้านเลขที่ 105/2.....	229
4.7 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 7 บ้านเลขที่ 105/5.....	258
4.8 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 8 บ้านเลขที่ 105/4.....	286
บทที่ 5 การสังเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย และจากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.....	314
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	387
6.1 ผลสรุปข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน.....	387
6.2 ผลสรุปภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน.....	388
6.3 ผลสรุปลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน.....	389
6.4 ผลสรุปปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน.....	389
6.5 ผลสรุปรูปแบบและลักษณะกายภาพของที่อยู่อาศัย.....	390
6.6 ผลสรุปการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและกิจกรรมในพื้นที่.....	394
6.7 ผลสรุปปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	395
6.8 สรุปงานวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อ.....	396
บรรณานุกรม.....	398
ภาคผนวก.....	400
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	400
ประวัติผู้เขียน.....	418

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 การประมวลนิยามด้านมโนทัศน์ให้เป็นนิยามด้านการปฏิบัติการ.....	35
3.2 แสดงตัวแปรในการวิจัย ต่อเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	37
4.1 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	79
4.2 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	80
4.3 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	82
4.4 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	83
4.5 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....	85
4.6 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน.....	87
4.7 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	100
4.8 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	109
4.9 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	123
4.10 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	123
4.11 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	125
4.12 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	125
4.13 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอยของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....	127
4.14 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน.....	128
4.15 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	142
4.17 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	151
4.18 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	151
4.19 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	153
4.20 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	154
4.21 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอยของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....	156
4.22 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน.....	157
4.23 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	163
4.24 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	171
4.25 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	181
4.26 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	181
4.27 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	183
4.28 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	183
4.29 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอยของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....	185
4.30 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน.....	186
4.31 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	190
4.32 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	195

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.33 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	204
4.34 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	205
4.35 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	207
4.36 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	208
4.37 แสดงรายละเอียดวัสดุและสีที่ใช้ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่นๆ.....	210
4.38 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย.....	211
4.39 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	219
4.40 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	227
4.41 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	235
4.42 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	235
4.43 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	237
4.44 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	238
4.45 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....	240
4.46 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน.....	241
4.47 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	247
4.48 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	254
4.49 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	264
4.50 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	264

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.51 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	266
4.52 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	267
4.53 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอยของกลุ่มวัสดุจาก องค์ประกอบอื่น ๆ.....	269
4.54 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน.....	270
4.55 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	275
4.56 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	284
4.57 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณ พื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	293
4.58 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณ พื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....	294
4.59 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....	296
4.60 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวนของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน	297
4.61 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจาก องค์ประกอบอื่น ๆ.....	299
4.62 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน.....	300
4.63 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน.....	306
4.64 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	313
5.1 แสดงข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย.....	315
5.2 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของ ผู้อยู่อาศัย.....	316
5.3 แสดงข้อมูลภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย.....	319
5.4 แสดงข้อมูลลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐานจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของ ผู้อยู่อาศัย.....	320

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.5 แสดงข้อมูลปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชนจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของ ผู้อาศัย.....	321
5.6 แสดงตำแหน่งในผังรวมชุมชน สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	323
5.7 แสดงผังพื้นและแผนผังสี่เหลี่ยม สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของ ผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	324
5.8 แสดงรายละเอียดพื้น สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	326
5.9 แสดงรายละเอียดผนัง สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	329
5.10 แสดงรายละเอียดเพดาน สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	334
5.11 แสดงรายละเอียดบันได สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	337
5.12 แสดงรายละเอียดประตู สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	339
5.13 แสดงรายละเอียดหน้าต่าง สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	343
5.14 แสดงรายละเอียดองค์ประกอบอื่น ๆ สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของ ผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	346
5.15 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของผู้อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	349
5.16 แสดงพื้นที่ภายนอก สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	368
5.17 แสดงโถงกลางชั้น 1 สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	370
5.18 แสดงโถงกลางชั้น 2 สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของผู้อาศัย.....	372

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.19 แสดงห้องนอน สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.....	374
5.20 แสดงห้องน้ำ สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.....	376
5.21 แสดงห้องครัว สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.....	378
5.22 แสดงห้องเก็บของ สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.....	379
5.23 แสดงระเบียง สำหรับการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.....	380
5.24 แสดงปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปร ทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.....	381

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรม.....25
2.2	แสดงพัฒนาการและแนวทางแก้ไขที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัด.....31
2.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้.....32
2.4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม.....33
3.1	แสดงที่ตั้ง ชุมชนหลังกรมทางหลวง ภายในพื้นที่เขต ราชเทวี.....41
3.2	แสดงที่ตั้ง ชุมชนหลังกรมทางหลวง.....42
3.3	แผนที่ชุมชน โดยสังเขป.....47
3.4	แผนที่ชุมชน แสดงลำดับการเข้าเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และแนวเส้นแบ่งเขตพื้นที่.....51
3.5	แสดงแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์67
3.6	แสดงแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์70
4.1	ภาพผังพื้นที่แสดงอาณาเขตภายในพื้นที่รื้อบ้าน 402.....73
4.2	ภาพผังพื้นที่บ้านเลขที่ 402 แสดงพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง.....74
4.3	ภาพผังพื้นที่บ้านเลขที่ 402 แสดงพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน.....74
4.4	กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 402.....75
4.5	ภาพผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 402 ชั้นล่าง.....78
4.6	ภาพผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 402 ชั้นบน.....78
4.7	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน.....81
4.8	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....84
4.9	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....86
4.10	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....95
4.11	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....96
4.12	ภาพผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402 ชั้นล่าง.....97
4.13	ภาพผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402 ชั้นบน.....98
4.14	แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 402.....99
4.15	ภาพผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402 ชั้นล่าง.....108
4.16	ภาพผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402 ชั้นบน.....108

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.17	ภาพผังพื้นที่แสดงอาณาเขตภายในพื้นที่รั้วบ้าน 402.....117
4.18	ภาพผังพื้นที่บ้านเลขที่ 402/2 แสดงพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่างและส่วนพื้นที่ภายนอก.....118
4.19	กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 402/2.....119
4.20	ภาพผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 402/2 ชั้นล่าง.....122
4.21	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน.....124
4.22	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....126
4.23	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....127
4.24	ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....132
4.25	ภาพผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402/2.....133
4.26	แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 402/2...134
4.27	ภาพผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402/2.....141
4.28	ภาพเส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 440.....145
4.29	ภาพผังพื้นที่บ้านเลขที่ 440 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก.....146
4.30	กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 440.....147
4.31	ภาพผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 440.....150
4.32	ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน.....152
4.33	ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....155
4.34	ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....156
4.35	ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....160
4.36	ภาพผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 440.....161
4.37	แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 440.....162
4.38	ภาพผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 440.....170

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.39	ภาพเส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 436.....175
4.40	ภาพผังพื้นบ้านเลขที่ 436 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง และส่วนพื้นที่ภายนอก.....176
4.41	กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 436.....177
4.42	ภาพผังพื้นแสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 436.....180
4.43	ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน.....182
4.44	ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....184
4.45	ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....185
4.46	ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....188
4.47	ภาพผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 436.....189
4.48	แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 436.....189
4.49	ภาพผังพื้นจุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 436.....194
4.50	ภาพเส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 442.....197
4.51	ภาพผังพื้นบ้านเลขที่ 442 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก.....198
4.52	กลุ่มภาพแสดงสภาพภายนอกของบ้านเลขที่ 442.....199
4.53	กลุ่มภาพแสดงสภาพภายในของบ้านเลขที่ 442.....200
4.54	ภาพผังพื้นแสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 442.....203
4.55	ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน.....206
4.56	ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....209
4.57	ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....210
4.58	ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....216
4.59	ภาพผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 442.....217
4.60	แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 442.....218

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.61 ภาพผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 442.....	226
4.62 ภาพเส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 105/2.....	229
4.63 ภาพผังพื้นที่บ้านเลขที่ 105/2 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก.....	230
4.64 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 105/2.....	231
4.65 ภาพผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 105/2.....	234
4.66 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน.....	236
4.67 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....	239
4.68 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....	240
4.69 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....	244
4.70 ภาพผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/2.....	245
4.71 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 105/2.....	246
4.72 ภาพผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/2.....	253
4.73 ภาพเส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 105/5.....	258
4.74 ภาพผังพื้นที่บ้านเลขที่ 105/5 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก.....	259
4.75 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 105/5.....	260
4.76 ภาพผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 105/5.....	263
4.77 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน.....	265
4.78 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....	268
4.79 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....	269
4.80 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....	272
4.81 ภาพผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/5.....	273
4.82 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 105/5.....	274
4.83 ภาพผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/5.....	283

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.84	ภาพผังพื้นบ้านเลขที่ 105/4 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก.....287
4.85	กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปพื้นที่ภายนอกและชั้น 1 ของบ้านเลขที่ 105/4.....288
4.86	กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปพื้นที่ชั้น 2 ของบ้านเลขที่ 105/4.....289
4.87	ภาพผังพื้นแสดงรายการรูปแบบและลักษณะกายภาพ บ้านเลขที่ 105/4.....292
4.88	ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน.....295
4.89	ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง.....298
4.90	ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ.....299
4.91	ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน.....303
4.92	ภาพผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/4.....304
4.93	แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 105/4.....305
4.94	ภาพผังพื้นจุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/4.....312
6.1	ภาพแสดงผังชุมชน, กลุ่มตัวอย่าง และลำดับการเข้าเก็บข้อมูล.....391
6.2	แสดงผังพื้นหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....392

จากการแก้ปัญหาของตัวผู้ใช้และจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ดังนั้นการที่จะสามารถทำการพัฒนาชุมชนแออัดในด้านที่อยู่อาศัยได้อย่างยั่งยืนและแม่นยำแล้วนั้น จึงควรทำการศึกษาลักษณะเฉพาะดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในแง่ของความสัมพันธ์และเชื่อมโยงที่เกิดขึ้น ระหว่างตัวสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย ตลอดจนไปถึงองค์ประกอบของปัญหาในด้านอื่น ๆ

งานวิจัยทางสถาปัตยกรรมที่มีหัวเรื่องเกี่ยวกับชุมชนแออัด นอกเหนือจากขอบเขตประเด็นการวิจัยที่กว้างกว่า ดังในส่วนของสาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม อาทิ การมุ่งศึกษาการพัฒนาชุมชน, การศึกษาลักษณะการครอบครองที่ดิน หรือการศึกษาโครงสร้างอำนาจของชุมชน เป็นต้น ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งศึกษาในระดับขอบเขตที่น้อยกว่า กล่าวคือ เป็นการศึกษาในระดับของวิถีชีวิตการอยู่อาศัยในอาคารแต่ละหลังว่า **มีรูปแบบที่อยู่อาศัย, พฤติกรรมและการกำหนดพื้นที่ที่ใช้สอยรวมถึงบริบทอื่นๆที่เกี่ยวข้องอย่างไร เพื่อให้เข้าใจถึงการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้น** ซึ่งให้ประโยชน์ในแง่ของการได้รับองค์ความรู้เฉพาะ ที่ต่างจากเกณฑ์การออกแบบทางสถาปัตยกรรมทั่วไป อีกทั้งยังให้แง่มุมของการทำความเข้าใจการเกิดที่อยู่อาศัยที่มีชีวิต เป็น “บ้าน” ที่เกิดขึ้นจากตัวผู้อยู่อาศัยเอง ที่แสดงการตอบสนองและสะท้อนถึงวิถีชีวิต ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา สังเกตได้ว่าแนวความคิดดังกล่าวมองคู่คล้ายกับการสร้างที่อยู่อาศัยของชุมชนต่างๆ ในอดีตที่ที่อยู่อาศัยมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตอย่างลึกซึ้ง ซึ่งในปัจจุบันยังมีให้เห็นได้ในเขตชนบทตามต่างจังหวัด แต่ในเขตเมืองขนาดใหญ่เช่นกรุงเทพมหานคร แนวความคิดดังกล่าวได้เลือนหายไปพร้อมกับความก้าวหน้าและการเจริญเติบโตของชุมชน

จากความหมายของชุมชนแออัด ที่หมายถึงชุมชนส่วนใหญ่ที่มีอาคารหนาแน่น ไร้ระเบียบและซำรุดทรุดโทรม ประชาชนอยู่อย่างแออัด มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย โดยให้ถือเกณฑ์ความหนาแน่นของบ้านเรือนอย่างน้อย 30 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่¹ นั้น เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร มีปริมาณอยู่ถึง 843 ชุมชนกว่า 145,000 ครัวเรือน มีประชากรกว่า 1.160,000 คน บนที่อยู่อาศัย(บ้าน)กว่า 207,000 หลัง (ไม่รวมชุมชนบุกรุกริมคลองและใต้สะพาน)¹ ซึ่งนับเป็นสัดส่วนลักษณะชุมชนที่มีปริมาณมากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่า การที่จะทำการศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยในงานวิจัยชิ้นนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนแออัด โดยเน้นในส่วนของการศึกษาความเข้าใจในความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ของเหตุปัจจัยและการตอบสนองที่เกิดขึ้นสำหรับชุมชนที่มีลักษณะดังกล่าว 1 ในนั้นคือ ชุมชนริมทางรถไฟที่มีการขยายตัวของชุมชนเรื่อยมานับแต่มีการตั้งเส้นทางชุมชนและมีผู้อยู่อาศัยในขอบเขตพื้นที่ดังกล่าว **องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจะสามารถตอบสนองและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ซึ่งมีจำนวนมาก** ได้อย่างเหมาะสม

¹ ที่มา : กองข้อมูลที่อยู่อาศัย ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ

1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งหวัง ในการทำความเข้าใจต่อองค์ประกอบและปัจจัย ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงในการดำรงอยู่ร่วมกัน ระหว่างสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิต การดำรงอยู่ของผู้อยู่อาศัย และลักษณะของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพที่เป็นอยู่จริง ในบริบทนั้นๆ ซึ่งจำแนกวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ ออกเป็น 3 ข้อ คือ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมกายภาพของที่อยู่อาศัย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยการเกิดพฤติกรรม และการกำหนดพื้นที่ใช้สอยของผู้อยู่อาศัย
- 1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและปรับสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ที่ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ ภายในที่อยู่อาศัย และการกำหนดพื้นที่ใช้สอย รวมถึงปัจจัยการเกิดพฤติกรรมที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้อยู่อาศัย อันเป็นผลจากการใช้งานและตอบสนอง ควบคู่กันไประหว่างวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรม นอกเหนือจากข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าว ยังทำการศึกษาถึงสาเหตุที่มาในการการแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม โดยทำความเข้าใจจากการพูดคุยซักถามความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูล และทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย เปรียบเทียบกับข้อมูลรวมของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม ตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด โดยมีขอบเขตของงานวิจัยดังนี้

- 1.3.1 ขอบเขตพื้นที่ของการศึกษา คือ ชุมชนหลังกรมทางหลวง เขตพื้นที่ริมทางรถไฟป้ายหยุดรถอรุณพงษ์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- 1.3.2 ขอบเขตเวลาที่เข้าทำการศึกษา คือ ช่วงเวลาดังแต่เดือน พ.ย. 2551 – ต.ค. 2552

1.4 กรอบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางแนวทางในการวิจัย โดยมีแนวความคิดในการกำหนดทิศทางของงานวิจัยที่ผสมผสานกับแนวทางของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ที่มุ่งศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ซึ่งผู้วิจัยมีแนวความคิดที่ว่า **รูปแบบที่อยู่อาศัยที่เกิดขึ้นในที่ที่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด และมีข้อจำกัดทางด้านต่างๆ อาทิ สภาพแวดล้อม ขนาดพื้นที่ ทำเลที่ตั้ง ทิศทาง การเข้าถึง ตลอดจนถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมลภาวะและสุขอนามัยนั้น มีรูปแบบที่หลากหลาย เกิดขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะตัวตามแต่วิธีการแก้ปัญหาของผู้ใช้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การอยู่ร่วมในพื้นที่เดียวกันจนเกิดขึ้นมาเป็นชุมชนได้นั้น จะมีจุดร่วมของแบบแผนทางด้านสถาปัตยกรรม จากการอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชน และก่อตัวขึ้นมาจากการดำรงชีวิตร่วมกันในพื้นที่**

อย่างเช่น การมีระดับการยอมรับสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน มีอาชีพและวิถีในการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่และปัญหาจากสภาพแวดล้อมเหมือนกัน เป็นต้น จากจุดนี้เองที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นแนวทางที่จะศึกษาวรรณกรรมต่างๆ ที่จะใช้ในการทำการวิจัยชิ้นนี้ได้ ซึ่งผู้วิจัยได้วางแนวทางในการพิจารณาดังนี้

1.4.1 แนวคิดในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนแออัด ทางด้านที่อยู่อาศัย ทั้งจากนโยบายของภาครัฐ และกรณีตัวอย่างในการแก้ปัญหาในพื้นที่ต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นและเปรียบเทียบศักยภาพและองค์ประกอบที่จำเป็นในการที่จะพัฒนาที่อยู่อาศัยในด้านต่างๆ ของชุมชนแต่ละพื้นที่

1.4.2 แนวคิดในการกำหนดที่ตั้งและพื้นที่ในการสร้างที่อยู่อาศัย รวมถึงการขยายตัวของชุมชนแออัดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร

1.4.3 แนวคิดในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวสถาปัตยกรรมและผู้อยู่อาศัย ในส่วนที่เป็นเหตุปัจจัยสืบเนื่องมาจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของตัวผู้อยู่อาศัยและชุมชนที่เป็นอยู่

1.4.4 แนวคิดในการศึกษาความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม ในการทำความเข้าใจต่อการกำหนดพื้นที่ใช้สอยต่างๆ ตามแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้น รวมถึงการตีความในการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมกายภาพตามสภาพความเป็นจริง

1.5 ขั้นตอนของการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งเน้นแนวทางในการศึกษางานสถาปัตยกรรมที่มีความผูกพัน เชื่อมโยงแน่นแฟ้นกับวิถีการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมของผู้ใช้ การเข้าทำความเข้าใจและศึกษาวิเคราะห์งานทางด้านสถาปัตยกรรมในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงควรมีการศึกษาอย่างลึกซึ้งและให้เข้าใจถึงสถานภาพทางสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมภายใต้เงื่อนไขจำกัดต่าง ๆ ควบคู่กันไป ในบริบทนั้นๆ เป็นสำคัญ ซึ่งขั้นตอนดำเนินงานของการทำการวิจัย สามารถระบุโดยสรุปได้ดังนี้

1.5.1 ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

1.5.2 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร โดยอาศัยแนวทางของเนื้อหาการศึกษาในแต่ละประเด็น จากกรอบการวิจัย

1.5.3 ศึกษารายละเอียดกลุ่มตัวอย่าง เริ่มจากศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของชุมชน ทั้งจากภาครัฐ (สำนักงานเขตที่สังกัด) และตัวชุมชนเอง เพื่อกำหนดแนวทางการเข้าดำเนินการสำรวจภาคสนาม

1.5.4 สำรวจภาคสนาม เพื่อทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มข้อมูล ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง คือ

1.5.4.1 กลุ่มข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย เป็นข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจ สังเกต และสัมภาษณ์

1.5.4.2 กลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย เป็นการเก็บข้อมูลจากภาพถ่าย ทำการสำรวจผัง และการสำรวจจริงวัด ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.5.5 เรียบเรียงและจัดทำข้อมูล เพื่อจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม ประมวลผลควบคู่กันไปที่ทั้งสองกลุ่มข้อมูล โดยแบ่งเป็น 5 หัวข้อหลักได้ดังนี้

1.5.5.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

1.5.5.2 ข้อมูลจากการสำรวจเบื้องต้นของครัวเรือน

1.5.5.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

1.5.5.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย

1.5.5.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหา ทางด้านสภาพแวดล้อม

- จากขั้นตอนนี้ นำผลการเรียบเรียงและจัดทำข้อมูล มาปรับปรุงเครื่องมือ และหมุนวน ขั้นตอนกลับไปสู่การสำรวจภาคสนาม โดยเน้นแนวทางใน “การมีจุดร่วมกันของข้อมูล” จากกลุ่ม ตัวอย่าง

1.5.6 วิเคราะห์ข้อมูล จาก 5 หัวข้อหลัก ที่ได้จากการเรียบเรียงและจัดทำข้อมูล นำมา วิเคราะห์เชิงคุณภาพ เพื่อเชื่อมโยงความหมายและความสัมพันธ์ ซึ่งมี 3 แนวทางดังนี้

1.5.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร เพื่อสนับสนุนการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนอื่น ๆ ให้ได้มีความเข้าใจลึกซึ้ง มีการอ้างอิงเปรียบเทียบและยกตัวอย่าง ได้

1.5.6.2 วิเคราะห์รูปแบบและลักษณะที่อยู่อาศัย โดยพิจารณาประกอบกัน ทั้งจากข้อมูล ทางสถาปัตยกรรมและข้อมูลทางวิถีชีวิต เพื่อสื่อถึงระบบความสัมพันธ์ในการให้ความหมายและ คุณค่าของผู้ใช้ ที่มีต่อที่อยู่อาศัย

1.5.6.3 วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะ จากการแก้ไขปัญหาที่พบ ในสภาพความเป็นจริงของ พื้นที่ โดยยึดในแนวทางของการคัดเลือกข้อมูล ที่จะสามารถก่อเกิดเป็นลักษณะของแบบแผนที่จะ สะท้อนถึงความเป็นชุมชนนั้นๆ ทั้งนี้จะผสมผสานกับข้อมูลทางวิถีชีวิตควบคู่กันไปด้วย เพื่อทำ ความเข้าใจต่อลักษณะของแบบแผนดังกล่าว ว่ามีสาเหตุที่มา, ความหมาย และผลกระทบอย่างไรต่อ ผู้ใช้ที่เกี่ยวข้อง

โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อมูลของสิ่งที่จะทำการศึกษา ดังนี้

- **รูปแบบที่อยู่อาศัย** เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบต่าง ๆ ทางกายภาพของพื้นที่ ภายนอกและพื้นที่ภายใน, ลักษณะ ขนาด สัดส่วนและการใช้งานของเครื่องเรือนต่างๆ ตลอดจน ไปจนถึงในเรื่องของวัสดุ โครงสร้าง และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่ได้มาจากการแก้ไขปัญหาของตัวผู้อยู่ อาศัย โดยวิเคราะห์ผสมผสานไปกับข้อมูลจากบริบททางวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์

- **ลักษณะเฉพาะและแบบแผนทางสถาปัตยกรรม** เป็นการวิเคราะห์การเกิดการแก้ไขปัญหา เฉพาะส่วนในพื้นที่ ซึ่งผลที่ได้จะเป็นลักษณะกรณีตัวอย่างเฉพาะ ทั้งนี้จะเน้นจาก เหตุผลในการเกิด

และการแก้ปัญหา, สภาพที่เป็นจริงภายหลังจากการใช้งาน, การมีแนวโน้มในการเป็นแบบแผนการแก้ปัญหาที่สำคัญ โดยจะดูจากความเป็นไปได้ การเอาอย่าง ความเหมาะสม เป็นต้น

- ความเชื่อมโยงจากปัจจัยภายนอกที่อยู่อาศัย ทั้งทางสภาพแวดล้อม และจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยในแต่ละกรณีจะศึกษาว่า สาเหตุเกิดจากอะไร, มีลักษณะเป็นอย่างไร, มีผลต่อที่อยู่อาศัยและคนในชุมชนอย่างไร มีการตอบรับอย่างไร ซึ่งจะเน้นในส่วนที่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงในชุมชน อาทิ การมีเส้นทางรถไฟวิ่งผ่าน เป็นต้น

- แนวทางในการทำวิจัยต่อและข้อเสนอแนะ จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอจุดเด่น, จุดด้อย และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจริงในการทำวิจัย รวมถึงข้อเสนอแนะในแนวทางที่เป็นไปได้ โดยเป็นความคิดเห็นจากทั้งตัวผู้ทำการวิจัยและจากผู้มีส่วนร่วมในการทำวิจัย

1.5.7 เรียบเรียงและสรุปผลการวิเคราะห์ คัดเลือกและจำแนกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสรุปผลการวิเคราะห์ โดยนำเสนอตามแนวทางจากความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.5.8 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

จากแนวทางที่ผู้วิจัยได้วางไว้ คาดหมายเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นลักษณะข้อมูลนำเสนอเพื่อใช้เป็นแนวทางในการที่จะทำการศึกษาหรือกระทำการเข้าไปมีส่วนร่วมใดๆต่อที่อยู่อาศัยของชุมชนที่มีลักษณะเดียวกัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะใช้เป็นประโยชน์ได้ทั้งต่อตัวผู้อยู่อาศัยเอง ที่จะได้มีความเข้าใจที่มากและข้อจำกัดต่างๆ ขององค์ประกอบทางด้านสถาปัตยกรรม เพื่อใช้ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของตน และเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงชุมชน ให้มีองค์ความรู้และความเข้าใจที่เหมาะสมต่อผู้อยู่อาศัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แยกแยะกลุ่มของผลการวิจัยตามเนื้อหาและแนวทางในการนำไปใช้ได้ดังนี้

1.6.1 เพิ่มพูนข้อมูลสำหรับการแก้ไขและพัฒนาชุมชนแออัด ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม

1.6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ และแบบแผนการแก้ไขปัญหา ของที่อยู่อาศัยในชุมชนริมทางรถไฟ ที่ผ่านการศึกษาวิเคราะห์ควบคู่กัน ระหว่างความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรมและความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้อยู่อาศัย เพื่อให้การพัฒนาชุมชนทางด้านนี้ มีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและแม่นยำ

1.6.3 ข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงที่นำเสนอถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ระหว่างองค์ประกอบแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน อันส่งผลต่อรูปแบบการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และกรการใช้งานที่อยู่อาศัย

1.6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางการศึกษาวิจัย ที่เกี่ยวข้องที่อยู่อาศัยของชุมชนริมทางรถไฟ หรือชุมชนอื่น ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

1.7 เงื่อนไขและข้อจำกัดในการทำวิจัย

1.7.1 ข้อจำกัดเกี่ยวกับ สมาชิกในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูล ณ สภาพความเป็นจริงจากผู้อยู่อาศัย ไม่สามารถทำการเก็บข้อมูลได้จากผู้อยู่อาศัยที่มีทั้งหมดในหลังคาเรือน อันเนื่องมาจากการเข้าทำการสำรวจภาคสนามในเวลาที่จำกัด โดยผู้วิจัยได้เลือกเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเข้าเก็บข้อมูล คือช่วงกลางวันของวันเสาร์ ที่จะมีผู้อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือนมากที่สุด จากคำแนะนำของประธานชุมชน

1.7.2 ข้อจำกัดเกี่ยวกับ การเข้าถึงพื้นที่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเข้าถึงข้อมูลสภาพแวดล้อมกายภาพในแต่ละหลังคาเรือน มีบางกรณีที่จะมีพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ อาทิ ห้องนอน ที่เจ้าของห้องซึ่งเป็นผู้ใช้งานโดยตรงไม่อยู่ หรือ ในบางกรณีที่ไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากไม่สะดวกในความเป็นส่วนตัว ซึ่งผู้วิจัยจะละไว้ในคำว่า “ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่”

1.7.3 ข้อจำกัดเกี่ยวกับ ช่วงเวลาที่เข้าทำการเก็บข้อมูล จากช่วงเวลาในการเข้าสำรวจภาคสนามที่จำกัด อันอาจส่งผลกระทบต่อความคงที่ของสภาพความเป็นจริง ของสภาพกายภาพ ณ ขณะนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการชดเชย โดยมีการซักถามข้อมูลประกอบเพิ่มเติมจากผู้อยู่อาศัย ต่อสภาพกายภาพดังกล่าว

1.7.4 เงื่อนไขของหลังคาเรือนที่มีการรื้อย้ายและ หลังคาเรือนที่อยู่ในพื้นที่เขตการทางรถไฟ หลังคาเรือนในชุมชนที่เข้าข่ายของ 2 ลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยได้วางตำแหน่งไว้เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ เนื่องจากข้อมูลที่ได้ไม่สามารถบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกายภาพและพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย ได้อย่างชัดเจนเพียงพอ

¹ ที่มา : กองข้อมูลที่อยู่อาศัย ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ

¹ ที่มา : กองข้อมูลที่อยู่อาศัย ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ

² ที่มา : โครงการสำรวจสถานะเศรษฐกิจของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

¹ ที่มา : โครงการสำรวจสถานะเศรษฐกิจของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

¹ อภิธานศัพท์ (Glossary) ตามมาตรฐานคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล. แบบฟอร์มการประกันคุณภาพ การเยี่ยมชมตรวจสอบระบบคุณภาพมหาวิทยาลัยมหิดล. คู่มือการเขียน SAR ระยะที่ 3 (ปี 2551).

http://www.dt.mahidol.ac.th/adoffice/eduandquality/edu_9_1.html

1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1.8.1 ชุมชนแออัด หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่มีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ มีน้ำขัง อับชื้น หรือสกปรก มีอาคารและผู้อยู่อาศัยอย่างแออัด อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย หรือเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้จำนวนอาคารที่อยู่อาศัยในชุมชนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 30 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่ ไม่ว่าจะอยู่ในบริเวณที่ดิน ของเจ้าของที่ดินรายเดียวกันหรือไม่ก็ตาม²

1.8.2 ชุมชนริมทางรถไฟ หมายถึง ชุมชนที่มีพื้นที่หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพื้นที่ ตั้งอยู่ริมทางรถไฟในเขตที่ดินของการทางรถไฟแห่งประเทศไทย ในงานวิจัยชิ้นนี้เข้าศึกษาในส่วนหนึ่งของชุมชนริมทางรถไฟที่เป็นชุมชนเก่าแก่มีพื้นที่ติดเขตทางรถไฟ และมีการขยายตัวของชุมชน จึงมีการรุกล้ำเข้าครอบครองพื้นที่ในเขตทางรถไฟ

1.8.3 ที่อยู่อาศัย หมายถึง สถานที่ที่สมาชิกในครัวเรือนใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยไม่คำนึงถึงลักษณะการจัดแต่ง หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่อยู่อาศัยอาจจะเป็นห้องห้องเดียว บ้านหนึ่งหลัง บ้านสองหลังหรือมากกว่า ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยของครัวเรือนขนาดใหญ่ ตึกแถว ห้องแถว ห้องชุด เรือ แพ เป็นต้น³

1.8.4 วิถีชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนพฤติกรรมที่ค่อนข้างคงทนถาวร ซึ่งมีผลจากอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมให้ผู้คนเลือกที่จะปฏิบัติ⁴ ในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึงแบบแผนพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย ในส่วนที่มีความเชื่อมโยงกับที่อยู่อาศัย

1.8.5 กรอบแวดล้อมกายภาพ ขอบเขตเฉพาะของสภาพแวดล้อมกายภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น กรอบแวดล้อมแต่ละแห่งมักจะมีความเหมาะสมกับกิจกรรมเฉพาะอย่าง

1.8.6 การกระทำต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม หรือระหว่างบุคคลกับกลุ่ม ในลักษณะปฏิสัมพันธ์โดยที่มีการกระทำระหว่างกัน โดยตรง เช่น การพูดคุยกัน หรือโดยทางอ้อม

1.8.7 บริบทสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อม สิ่งทั้งหมดในสภาพแวดล้อมที่อาจมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง บริบทสภาพแวดล้อมจึงมีความสำคัญเป็นแหล่งข่าวสารในการรับรู้

1.8.8 พฤติกรรมในสภาพแวดล้อม พฤติกรรมในปฏิภูมิเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้จากภายนอกที่แสดงถึงการปรากฏตัวของมนุษย์ในสภาพแวดล้อม อาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันที่มีการกระทำต่อกันในสภาพแวดล้อม หรือเป็นความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ

1.8.9 สภาพแวดล้อมกายภาพ สิ่งต่าง ๆ ทั้งปวงทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ปรากฏตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งของ เครื่องเรือน อาคารชุมชน ฯลฯ เหล่านี้ปรากฏเป็นสภาพแวดล้อมกายภาพ ในที่นี้ บางครั้งก็ใช้ “สภาพแวดล้อม” ในความหมายเดียวกัน รวมทั้งความหมาย “ปฏิภูมิ (space) ด้วย⁵

1.8.10 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ การจัดระบบสิ่งที่ผู้วิจัยได้เห็น ได้ยิน และได้อ่าน เพื่อให้เข้าใจความหมายในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในการจัดการกับข้อมูล โดยใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ตั้งสมมติฐาน สร้างทฤษฎี และเชื่อมโยงสิ่งที่ทำการศึกษา ผ่านการจัดประเภท สังเคราะห์ ค้นหาแบบแผน และตีความข้อมูลที่รวบรวมมา⁵

⁵ สรรณู ภู่ง และอ้อมเดือน สดมณี. การวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 2

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบประเด็นในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนแออัด

ยกตัวอย่างข้อมูลใน 4 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของชุมชนแออัด โดยเริ่มจาก ตัวอย่างที่ 1 การทำความเข้าใจในการเข้าถึงตัวชุมชนแออัด เป็นสิ่งสำคัญที่สุดก่อนที่จะเริ่มแก้ไขหรือทำการพัฒนาใด ๆ ในตัวชุมชน ต่อมาตัวอย่างที่ 2 เป็นการแก้ไขปัญหาของชุมชนแห่งหนึ่ง ตั้งแต่ต้นจนถึง ณ ปัจจุบันที่ผ่านการพัฒนาการแก้ไขปัญหามาถึงจุดที่ยอมรับได้จากผู้อยู่อาศัยในชุมชน ต่อมา ตัวอย่างที่ 3 ซึ่งให้เห็นถึงภาพรวมปัญหาจากทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง นำเสนอแนวทางต่าง ๆ ในการแก้ไขและพัฒนาชุมชนแออัด และสุดท้ายตัวอย่างที่ 4 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนแออัด ที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งในปัจจุบัน อันเป็นผลมาจากการขยายตัวตามทิศทางการเจริญของเมือง

2.1.1 ตัวอย่างที่ 1 ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง¹ โดย รศ.ดร.ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์ เป็นงานเขียนภาษาไทย ที่เขียนขึ้นจากวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษเรื่อง Bangkok Slum : Aspect of Social Organization ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขามานุษยวิทยา ณ มหาวิทยาลัย Cornell เมื่อปี 2518 ซึ่ง อาจารย์ ม.ร.ว. อคิน ได้แทรกตนเองเข้าไปในชีวิตของชาวสลัมอย่างกลมกลืน แสดงให้เห็นถึงความใกล้ชิด ความเข้าใจ และการเข้าถึงทัศนคติแบบคนใน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ

สิ่งสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนแออัด นอกจากเนื้อหาชีวิตของชาวสลัมตรอกใต้ บริเวณวัดญวนสะพานขาวแล้วนั้น ประเด็นสำคัญอยู่ที่มุมมองและการเข้าไปทำการศึกษางานวิจัยของตัว อาจารย์ ม.ร.ว. อคิน ที่มีจุดให้สังเกตถึงความเข้าใจในการชีวิตชาวสลัมของอาจารย์จากแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งสามารถยกให้เห็นเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

- การที่ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงโครงสร้างสังคมอันเป็นโครงสร้างหลักของสลัม ทำให้เข้าใจลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมอันซับซ้อนของชีวิตในเมืองและชีวิตชาวสลัม ที่ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่มีอยู่ในสังคมไทยสมัยศักดินานั้น ยังคงดำรงอยู่ในชีวิตของชาวสลัมในปัจจุบันเช่นกัน

- ข้อมูลที่ใช้ในการเขียนได้มาจากหลายทาง โดยส่วนใหญ่ได้มาจากงานสนามในสาขาวิชามานุษยวิทยา ที่ได้รวบรวมประวัติละเอียดของบุคคลในชุมชนแห่งนี้ นอกเหนือจากนั้นเป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และอยู่ร่วมในชุมชนของผู้วิจัย

¹ ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์. 2536. ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง. กรุงเทพฯ : สมาคมวิจัยเชิงคุณภาพแห่งประเทศไทย

- ลักษณะทางกายภาพของบ้านมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้อยู่อาศัย การที่มีรั้วกันสูงบริเวณรอบบ้าน ทำให้คนในแต่ละบ้านแยกตัวจากคนบ้านอื่น เป็นหน่วยสังคมอิสระในบ้านตนเอง ส่วนบ้านที่อยู่ชิดติดกันจนแทบจะซ้อนกัน พอเปิดประตูเรือนก็พบเพื่อนบ้าน และพึ่งพาอาศัยกันในบริเวณที่จำเป็น เช่น การใช้น้ำประปาและไฟฟ้า

- ความแตกต่างระหว่าง 2 ลักษณะดังกล่าวในชุมชนบริเวณเดียวกันนี้ เป็นผลจากความ เป็นมาของชุมชนและแบบแผนของการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของคนในชุมชน

- ทิศทางความสนใจของวงการมานุษยวิทยาตะวันตก ในช่วงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ได้หันมาศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมที่ซับซ้อนเช่นสังคมเมืองมากขึ้น แทนที่จะเน้นเฉพาะสังคมขนาดเล็กจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ตามที่นิยมกันมา

- แนวทางที่ใช้กันมาก ในการพิจารณากลไกการทำงานของสังคมที่ซับซ้อนทางหนึ่งนั้น คือเรื่องของการศึกษาเครือข่ายความสัมพันธ์ในทางสังคม มีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์กับคนกลุ่มต่าง ๆ ในเมือง และลักษณะของผู้นำชุมชน

- การทำความเข้าใจระเบียบของสังคมนั้น ๆ ได้โดยการดูความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม ในแต่ละสังคมนั้นจะมีลักษณะความสัมพันธ์บางอย่างที่เด่นและสำคัญเป็นพิเศษ และเป็นสิ่งที่จะกำกับความประพฤติของคนแต่ละคนว่าควรจะทำปฏิบัติตน และมีทำที่ต่อใครอย่างไร ในโอกาสใดระเบียบเหล่านี้เป็นแผนที่ทางสังคมและวัฒนธรรมที่สมาชิกของสังคมจะต้องเรียนรู้และเข้าใจ

- การเข้าไปในชุมชนของอาจารย์ ม.ร.ว. อकिनัน เริ่มด้วยการติดต่อกับกรมประชาสงเคราะห์ เพื่อเลือกสลัมที่จะศึกษา และได้เลือกสลัมที่มีขนาดเล็กและเป็นสลัมที่จนที่สุด จากนั้นได้อาศัยนักสังคมสงเคราะห์พาเข้าไปรู้จักกับผู้คน โดยเริ่มจากผู้นำชุมชน ซึ่งจะนำผู้วิจัยไปคุยกับชาวบ้านคนอื่น ๆ อีกทีหนึ่ง

- ลักษณะเด่นของวิธีการวิเคราะห์ ที่ไม่ได้เริ่มด้วยคำประกาศทางทฤษฎี แล้วตามด้วยการสนทนากันระหว่างทฤษฎีกับข้อมูลอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เห็นความสมบูรณ์หรือความบกพร่องของสมมติฐานทางทฤษฎี แต่ใช้วิธีการอธิบายจากชีวิตของคน จากประสบการณ์และพฤติกรรมของคน ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดมาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ มากกว่าที่จะอธิบายได้โดยทฤษฎีใดเพียงหนึ่งเดียว

- แต่ลักษณะเด่นดังกล่าว ทำให้เกิดจุดด้อยในบางด้าน กับปัญหาในการที่จะขยายการอธิบายไปยังส่วนอื่น ๆ ในสังคมโดยรวมได้อย่างไร กล่าวคือ กระบวนการศึกษาที่เน้นการเจาะลึกสามารถอธิบายระบบสังคมย่อยระบบหนึ่งได้ดี แต่ไม่อาจจะเชื่อมโยงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ระบบย่อยนี้มีสถานภาพหรือมีตำแหน่งอย่างไร ในสังคมที่ใหญ่กว่า

- การมองปัญหาสลัมในเชิงโครงสร้างมากกว่าภาพของแหล่งเสื่อมโทรม คือเห็นว่าสลัมเป็นปรากฏการณ์หนึ่งในสังคมที่เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะหลังช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา

- การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ ที่นำมาสู่การเกิดและขยายตัวของสลัมโดยตรง หนึ่งคือการพัฒนาเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำอย่างรุนแรงระหว่างเมืองกับชนบท และสองคือปัญหาของเมืองกรุงเทพฯ เอง ซึ่งเติบโตอย่างรวดเร็วเกินไปโดยปราศจากการวางแผน หรือการเตรียมที่อยู่สำหรับประชากรในเมือง โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อย

- มุมมองปัญหาของอาจารย์ ม.ร.ว. อकिन ที่การแก้ปัญหาจะต้องเริ่มที่การรู้จักชุมชน ไม่เพียงแต่รู้จักอย่างผิวเผินโดยการกรอกแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว ก็ต้องรู้จักตัวคนแต่ละคนที่เป็นอยู่ในสลัม และต้องทำให้ชาวบ้านรู้จักวิเคราะห์ปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่ รู้จักข้อดีข้อเสียของทางเลือกที่มี และสุดท้ายพวกเขาจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเอง

2.1.2 ตัวอย่างที่ 2 บ้านมั่นคง เมื่อนำอยู่ ทับแก้วนำร่องชุมชนริมทางรถไฟ

ย้อนอดีตไปเมื่อประมาณ 40 ปีก่อน พื้นที่บริเวณติดกับโรงงานซ่อมรถไฟสถานีรถไฟมักกะสันเป็นที่ว่างอันกว้างใหญ่ที่เรียกว่าบึงมักกะสัน ลงมีแต่เพิงพักราวๆ 7-10 หลัง ที่ลูกจ้างของการรถไฟมาสร้างไว้เป็นที่พักชั่วคราว เพื่อหลบนอนหลังเลิกงานแต่อยู่ไปเรื่อย ๆ เห็นว่าสบายดีก็ปักหลักอยู่เป็นการถาวร และยังชักชวนญาติพี่น้องจากต่างจังหวัดเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มเติมจาก 10 หลัง เป็น 20 หลัง ขยายไปเรื่อย ๆ ต่อมาก็มียคนจนที่เข้ามาหางานทำในเมือง ก็เข้ามาอยู่บ้าง เพราะยังมีที่ว่างอีกมากมาย จนหนาแน่นกว่า 200 หลังคาเรือนในปัจจุบัน คนรุ่นแรก ๆ ของชุมชนนี้เล่าว่าตอนอยู่แรก ๆ ไม่มีชื่อชุมชน ต่อมาเมื่อการเคหะแห่งชาติเข้าไปช่วยปรับปรุงทางเท้าบ้าง น้ำ-ไฟบ้าง ก็มาตั้งชื่อกันว่าจะชื่ออะไรดีซึ่งในที่สุดก็ให้ชื่อว่า"ชุมชนทับแก้ว"เพราะอยู่ใกล้สวนอาหารทับแก้ว

"พวกเราในชุมชนก็มีอาชีพเหมือนคนจนทั่วไปที่อยู่ในเมืองนั่นแหละ เป็นคนงานก่อสร้าง เป็นยามตามบริษัทห้างร้าน ค้าขายทั่วไป หากินไปเพียงวัน ๆ" พี่คณิต งอกคำประธานชุมชนทับแก้วเล่าให้ฟังว่า ชุมชนทับแก้วมีการรื้อย้ายมาแล้วถึง 3 ครั้ง ครั้งแรกเกิดขึ้นราว ๆ ปี 2528 เมื่อทางเขตพญาไท (สมัยนั้นขึ้นอยู่กับเขตพญาไท) มาแจ้งให้เราย้ายออกเพราะทางกรมโยธาธิการมีโครงการสร้างบึงบำบัดน้ำเสียชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นเรามีอยู่ประมาณ 180 ครอบครั้ว พอเจอปัญหาอย่างนี้เราก็ทำอะไรไม่ถูก เพราะในช่วงเวลานั้นมีกระแสการรื้อย้ายไปทั่วกรุงเทพฯ เพราะมีโครงการของทางการเกิดขึ้นมากมาย เช่นการสร้างถนนรัชดาภิเษกเป็นต้น ชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อน จึงได้รวมตัวกันเปิด "ศูนย์รวมพัฒนาชุมชน" พวกเราชาวทับแก้วก็เข้าไปเป็นหนึ่งในชุมชนที่ก่อตั้งศูนย์รวมฯ ขึ้น ทำให้เรามีเพื่อนต่างชุมชนที่ช่วยกันคิด ช่วยกันหาทางออก

แรก ๆ เขตพญาไทขอให้เราย้ายออกทั้งชุมชน แต่พระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นเข้าก็ตรัสว่า "อย่าทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน" เราจึงได้เริ่มเจรจากับเขตอีกครั้ง โดยเสนอว่า เราจะช่วยกันขยับบ้านบางส่วนออกจากบึง ปรับปรุงบ้านให้เป็นระเบียบและจะช่วยกันดูแลรักษาบึง ก็ทำให้ผ่านพ้นวิกฤต

¹ ที่มา : มูลนิธิชุมชนไท. โครงการภายใต้มูลนิธิชุมชนไท และเรื่องราวของชุมชน : บ้านมั่นคงเมื่อนำอยู่ ทับแก้วนำร่องชุมชนริมทางรถไฟ.

นี้ไปได้เพียงแต่ปรับปรุงอยู่ในที่ดินเดิมเท่านั้น ต่อมาในปี 2532 ก็มาเจอโครงการทางด่วนชั้นที่ 2 ตัดผ่านอีก คราวนี้หลีกเลี่ยงไม่พ้น มีเพื่อนบ้านเรา 49 หลังที่อยู่บนเส้นทางของโครงการ ซึ่งโครงการนี้ไม่เพียงชุมชนทับแก้วเท่านั้นที่โดนแต่โดน 4 ชุมชน พวกเราทั้ง 4 ชุมชนจึงได้เจรจากรัฐในการที่จะหาที่อยู่ใหม่ก็มีการชวนกันไปดูที่หลายแห่ง ในที่สุดก็ย้ายไปอยู่ที่ชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 3 โดยชาวบ้านที่ย้ายไปนั้นทางการจะออกบัตรสีฟ้าให้เป็นค่าค่าน้ำที่บวกกับเงินค่ารื้อย้ายบางส่วน ต่อมาในปี 2541 นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งดูแลการรถไฟ มีนโยบายให้การรถไฟ นำที่ดินริมทางรถไฟไปใช้ประโยชน์ เพราะการรถไฟขาดทุนสะสมติดต่อกันมาเป็นเวลานาน โดยที่ดินในเมืองจะนำไปให้เช่าเชิงธุรกิจ ที่ดินชานเมืองให้เช่าเพื่อที่อยู่อาศัยและที่ดินนอกเมืองให้เช่าเพื่อการเกษตร

จากนโยบายดังกล่าวสร้างผลกระทบต่อชุมชนแออัด ที่อาศัยอยู่บนที่ดินของการรถไฟเป็นอย่างมาก จึงได้รวมตัวกันเป็น "เครือข่ายชุมชนริมทางรถไฟ" ซึ่งมีสมาชิก 61 ชุมชน ทั่วประเทศ ชาวชุมชนริมทางรถไฟ ได้หารือร่วมกันเพื่อการแก้ไขปัญหา ในที่สุดก็ได้ทำข้อเสนอต่อการรถไฟ 4 ประการ

1. ชุมชนที่อยู่ในรัศมี 20 เมตร จากทางรถไฟและชุมชนที่ทางการมีแผนการก่อสร้างโครงการของรัฐอยู่แล้วให้ย้ายออกโดย การรถไฟจะต้องหาที่รองรับห่างจากที่ดินในรัศมี 5 กิโลเมตรเพื่อไม่ให้กระทบกับแหล่งงานของชาวชุมชน
2. ที่ห้องข้างหรือชุมชนที่อยู่ในรัศมีมากกว่า 20 เมตร ให้ปรับปรุงอยู่ในที่ดินเดิม โดยการถอยร่นออกจากรัศมี 20 เมตร
3. ให้มีการเช่าในนามชุมชนเพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชน โดยขอให้ชาวชุมชนมีส่วนร่วมในการร่างสัญญาเช่า
4. เนื่องจากชาวชุมชนทั้งหมดอยู่ในเขตเมือง จึงขอให้ผ่อนผันเช่าในราคาถูก (ไม่ใช่การเช่าเชิงธุรกิจ) และให้มีเงื่อนไขเวลาที่แน่นอน 15-30 ปี

จากข้อเสนอดังกล่าวข้างต้น ทางกระทรวงคมนาคมได้ตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยริมทางรถไฟขึ้น โดยมี รมช.คมนาคมเป็นประธานและมีกรรมการประกอบด้วยผู้แทนของการรถไฟ การเคหะแห่งชาติ นักพัฒนาเอกชนและผู้แทนชุมชน แต่การดำเนินงานยังไม่คืบหน้าก็มีการเปลี่ยนรัฐบาล จนกระทั่งสมัยนายวีระ มุสิกพงษ์ เป็นประธานบอร์ดการรถไฟและมาเป็นประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง งานต่าง ๆ ก็คืบหน้าไปด้วยดี จนมาสะดุดอีกครั้งเมื่อ นายวีระ มุสิกพงษ์ ลาออกจากประธานบอร์ดรถไฟ

เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2545 ที่ผ่านมา ชาวชุมชนรถไฟกว่า 2,000 คนก็ได้เข้าพบ รมว.คมนาคมนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เพื่อทราบความชัดเจนในการแก้ปัญหา ซึ่งได้ข้อสรุปว่า ที่ดำเนินการมีข้อยุติแล้ว 4 ชุมชน จะเร่งให้มีการเซ็นสัญญาเช่าโดยเร็ว (ภายใน 2 สัปดาห์) และที่เหลืออีก 57 ชุมชนจะตั้งทีมงานขึ้นมาดำเนินการให้รู้ผลภายใน 2 เดือน

นายคณิต งอกคำ กล่าวอีกว่าในกรณีของชุมชนทับแก้วเข้าเงื่อนไขข้อที่ 1 คือเป็นชุมชนที่มีโครงการของรัฐกล่าวคือรัฐได้มีโครงการตัดถนนจตุรทิศผ่านชุมชน จึงต้องย้ายออกสถานเดียว พอรู้ว่ามิโครงการจตุรทิศ พวกเราก็ไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน ทางเขตก็ลงมาประเมินสภาพของชาวบ้าน เราจึงอาศัยเงื่อนไขของการเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ริมทางรถไฟ เกรงใจจะไปอยู่ในที่ใหม่ ที่ห่างจากที่เดิมไม่เกิน 5 กิโลเมตร

การต่อสู้กับภายนอกไม่ว่าจะเป็นการต่อรองกับเขตเรื่องการรื้อย้ายและเวนคืน เกรงใจกับการรถไฟร่วมกับพี่น้องอีก 60 ชุมชน การร่วมกันหาที่ดินใหม่ก็ทำกันไปในขณะที่เดียวกันการเตรียมความพร้อม การทำความเข้าใจกับพี่น้องในชุมชนก็ต้องทำ เพื่อให้เกิดอำนาจในการต่อรอง มีพี่น้องชาวชุมชนบางส่วนไม่เชื่อว่าการรถไฟจะให้เช่าที่นาน ๆ 30 ปีเช่นนั้นก็ไม่ได้เข้าร่วม ใครแยกขบวนเราก็ตัดออก เราต้องการคนที่เชื่อมั่นพวกเรากันเองที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน ซึ่งในที่สุดก็เหลือเพียง 119 รายเท่านั้นที่จะย้ายไปอยู่ที่ใหม่ด้วยกัน กว่าจะได้ที่ใหม่ก็ไปดูมาหลายที่ ในที่สุดก็เลือกที่ใกล้ๆ ชุมชนโรงปูนฝั่งใต้เนื้อที่ 5 ไร่ 40 ตารางวา เป็นที่ตั้งชุมชนใหม่ซึ่งห่างจากที่เดิมประมาณ 2 กิโลเมตร โดยแบ่งกันคนละประมาณ 10 ตารางวา กว้าง 5 เมตร ยาว 8 เมตร ตามผังชุมชนและผังบ้านที่ได้ออกแบบร่วมกับการเคหะแห่งชาติและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

บ้านหลังใหม่เป็นบ้าน 2 ชั้น ประเมินราคาค่าก่อสร้างประมาณ 120,000 บาท โดยใช้เงินค่ารื้อย้ายและค่าเวนคืนจากทท.มาเป็นค่าก่อสร้าง ซึ่งในการก่อสร้างบ้างก็สร้างเอง บ้างก็จ้างช่างที่เป็นญาติ ๆ กัน นำไม้เก่าที่รื้อจากที่เดิมที่ยังพอใช้ได้มาสร้างด้วยเพื่อเป็นการประหยัด ในการกำหนดว่าใครจะได้แปลงไหนเราจะใช้วิธีกางผังให้ดูซึ่งเราแบ่งเป็นโซน ๆ มี 12 โซน แล้วให้ชาวบ้านจับกลุ่มกันตามเครือญาติมิตรที่สนิทกันจากนั้นให้ผู้แทนโซนมาจับสลากว่ากลุ่มไหนจะได้โซนไหน เมื่อได้โซนแล้วก็ให้ไปจับสลากกันเองในโซนว่าใครจะได้บ้านหลังไหน ซึ่งการทำเช่นนี้จะได้ไม่เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกัน อีกอย่างหนึ่งการให้จับกลุ่มกันเป็นโซนในเครือญาติมิตรจะมีประโยชน์ในการดูแลชุมชนในภายหลัง เราย้ายมาตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2545 ย้ายตั้งแต่บ้านยังไม่สร้าง เพราะทางทท.เร่งรัดให้รีบย้าย บอกว่าจะสร้างบ้านพักชั่วคราวให้ เราก็เสนอว่าไม่ต้องให้นำเงินที่จะสร้างบ้านพักชั่วคราวไปถมที่เพื่อให้สูงขึ้น ตอนนั้นก็กางเต็นท์อยู่กันไป สร้างบ้านกันไป สาธารณูปโภคที่การเคหะรับปากว่าจะสร้างให้ก็ยังไม่ได้สร้างเพราะมันกะทันหันมาก เราขอให้เสร็จก่อนหน้าฝน แต่ฝนตกเสียก่อนจึงทุลักทุเลพอสมควร ส่วนสัญญาการเช่าก็ตกลงเป็นหลักการกันแล้วว่า จะให้การเคหะแห่งชาติทำสัญญาเช่ากับการรถไฟ แล้วพวกเราจะเช่าต่อกับการเคหะ ในนามกลุ่มออมทรัพย์อีกทอดหนึ่ง เพราะการเช่ากับการรถไฟต้องเป็นนิติบุคคล ชักช้าจะมีค่าธรรมเนียมมากมาย ปกติที่ตรงนี้การรถไฟให้เช่าในเชิงธุรกิจ ตารางเมตรละ 316 บาทต่อปีระยะเวลา 30 ปี แต่พวกเราต่อรองเหลือตารางวาละ 20 บาท ซึ่งในการนำส่งค่าเช่า พวกเราชาวชุมชนเห็นร่วมกันว่า เราจะจ่ายค่าเช่าตารางวาละ 23 บาท เป็นค่าเช่า 20 บาท อีก 3 บาทจะนำมาเป็นกองกลางของชุมชน เพื่อใช้จ่ายช่วยเหลือพี่น้องที่ลำบากและเป็นค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนขบวนการชุมชน การรื้อย้ายครั้งที่สามของพี่น้องชาวชุมชนทับแก้ว แม้ไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นการรื้อย้ายครั้งสุดท้าย

แต่อย่างน้อยๆ 30 ปี ตามสัญญาเช่าพวกเขาก็มีโอกาสที่จะสร้างหลักประกันร่วมกันพัฒนาชุมชนให้ รุดไปข้างหน้าเพราะทั้ง 119 ครอบครัวคือเพื่อนตายที่ร่วมต่อสู้กันมาโดยตลอด วันนี้พี่น้องริมทาง รถไฟมีทางเดินแล้ว ทางที่แค่นี้เต็มไปด้วยอุปสรรค ทางที่ทั้ง 61 ชุมชนร่วมกันสร้างขึ้น

2.1.3 ตัวอย่างที่ 3 บทวิพากษ์ “ชุมชนแออัด ... ปัญหาสังคมเมือง” รายการ “คนในข่าว” ประจำวันที่ 25 มิถุนายน 2547 ได้หยิบยกเรื่อง “ชุมชนแออัด...ปัญหาสังคมเมือง” มาสนทนา โดยเชิญ นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮ.ว.กรุงเทพ (ผู้เชี่ยวชาญปัญหาชุมชนแออัด), นางพันทิพย์ บุตรคาด ก.ก. ชุมชนสหกรณ์เคหะสถาน ชุมชนเมืองแห่งประเทศไทย, นายสุวิทย์ วัฒน นักพัฒนาปัญหาสังคม และนายวัลลภ หิริกุล ประชาชนชุมชน 70 ไร่คลองเตย ดำเนินรายการ โดย จินดารัตน์ เจริญชัยชนะ¹

- ปัญหาของชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ นางประทีป “ที่กรุงเทพฯ ได้สำรวจเก็บข้อมูล ไร่มีประมาณ 1,000 ชุมชน แล้วมีชุมชนไม่ได้จดทะเบียนไว้ว่าเป็นชุมชนประมาณ 2,000 ประชากร ก็ประมาณ 300,000 – 400,000 ครอบครัว ประมาณ 2 ล้านคนได้ ประเทศเราได้พัฒนาไปก็ยังมีสลัม เกิดขึ้นจากเหนือจรดใต้มีสลัมเกิดขึ้นไปหมด สลัมเนี่ยเป็นผลพวงของการพัฒนาที่ผิดพลาด ประเทศ เรามุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมเราละเลยคนที่อยู่บ้านนอกคนที่เป็นเกษตรกรรม ทำให้คนที่อยู่ต่างจังหวัด ไม่สามารถที่จะมีชีวิตอยู่ได้ เขาก็ต้องอพยพเข้ามา ครอบครัวดิฉัน โดนवादภัย 3 ปีซ้อนอยู่สมุทรสาครเรา ไม่ได้ได้รับการดูแลเราก็ต้องเข้ามาอยู่ในเมือง คิดว่าหลายครอบครัวก็เป็นอย่างนี้เรามีการสำรวจ 77% หนึ่งนี้เข้ามา อีก 30% ก็หลงแสงสีเข้ามา บางคนก็เข้ามาเรื่องการศึกษาของลูกบ้าง เรื่องของสุขภาพ อนามัย ทำให้เราเห็นว่าการพัฒนาที่ผิดพลาดส่งผลให้ช่องว่างของสังคมระหว่างคนรวยและคน จนมันมาก คนเหล่านี้เขาเข้ามาทำอะไรถ้าเข้ามาแล้วไม่มีอะไรเลยเขาก็ต้องกลับ แต่เมืองเองก็ ต้องการแรงงาน โรงงานต่างก็ต้องการคนทำงาน”

“การที่แรงงานเหล่านี้จะมีรายได้ที่เพียงพอไปซื้อคอนโดอยู่ หรือไปซื้อทาวน์เฮ้าส์อยู่มันก็ ไม่พอ เพราะค่าแรงนิดเดียว 50-60% ของรายได้หมดไปกับค่าอาหาร ไหนจะต้องมาเสียค่าน้ำค่าไฟ ที่แพงอีก เรื่องการศึกษาลูกก็ยังเป็นอันดับท้ายยัง ใจก็คิดถึงเรื่องอาหาร เรื่องความอยู่รอดไปก่อน”

- ปัญหาพื้นฐานของชุมชนแออัด นางพันทิพย์ “เป็นปัญหาที่ไม่ต่างกันเป็นปัญหาที่แก้มา นานแล้วไม่สามารถแก้ได้สำเร็จ เช่นสมัยก่อนไม่มีทะเบียนบ้านไม่สามารถขอน้ำขอไฟได้ พยายาม ขอทะเบียนบ้านเขาให้ทะเบียนบ้านแต่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด กลายเป็นทะเบียนบ้านชั่วคราว ทะเบียนบ้านชั่วคราวมีความหมายว่าอย่างไร ทะเบียนบ้านถาวรถ้าขอ น้ำนี้มีเตอร์ 5,700 บาท ถ้าทะเบียนบ้านชั่วคราว 7,500 บาท แต่ค่านิยามนิดเดียว เรื่องนี้รณรงค์มาตั้งแต่ปี 2529”

ซึ่งการแก้ปัญหาตั้งแต่การโดนไล่ที่มานานปี 31 จนบัดนี้ เลือกผู้ว่ามาก็โยเยยังไม่เห็นใครเข้าไป แก้ปัญหาได้จริง การแก้ปัญหาเคยถามตรงๆว่าผู้ว่าแคนโยบาย เป็นข้าราชการการเมือง แต่ว่า ข้าราชการประจำเขาไม่ปฏิบัติก็ทำอะไรเขาไม่ได้

¹ ที่มา : ผู้จัดการออนไลน์. 2547. วิพากษ์ “ชุมชนแออัด ... ปัญหาสังคมเมือง”. <http://www.manager.co.th>

ถ้าคนทะเบียนบ้านถาวรก็ราคา 5,700 ถ้าชั่วคราวก็ 7,500 ถ้าไม่เอาก็ต้องไปต่อที่อื่นก็ต้อง
โง่งละ 10 บาท ต้องไปยื่นนอกระบบเข้ามา บางที่อาณาเขตทับกันทางชุมชนพยายามช่วยเหลือตัวเอง
พยายามเก็บเงินกันปล่อยเงินกู้ กู้มาขอน้ำกันบ้างเอาด่างค์ที่เหลือจากกม. ไม่ได้แก้ปัญหากันจริงๆ
เช่นชุมชนพยายามรวมกลุ่มกันเรื่องโค่นไล่ที่ก็พยายามขออยู่ที่เดิม ปลูกบ้านต้องมีระเบียบจะต้องมี
หน้า 2 เมตร หลัง 1 เมตร ชุมชนถ้าซื้อที่ก็ต้องซื้อถนนด้วยเราอยู่ 5 ตารางวา ต้องซื้อถนนอีกเราต้อง
จ่ายตรงนั้นเป็นภาระของเรา ถมที่ทำถนนเป็นเงินของเราหมด พอปลูกบ้านต้องมีพื้นที่มากกว่าก็ไม่มี
เงินซื้อตรงนั้น ปลูกต้องมีหน้า 2 เมตร หลัง 1 เมตร ปลูกผิดก็โดนจับ”

- ปัญหาเฉพาะหน้าคือปัญหาไล่ที่ นายสุวิทย์ “พอรัฐบาลส่งสัญญาณว่าเศรษฐกิจโตร้อยละ
67 ความต้องการเรื่องที่ดินก็มากขึ้น ภาครัฐจะตัดถนน ภาคเอกชนก็จะมาลงทุนศูนย์กลางพระราม 3
ก็ประมาณ 20,000 กว่าไร่ใน 3 เขต สาทร บางรัก ยานนาวา เป็นที่ตั้งศูนย์กลางธนาคาร เพื่อการ
ท่องเที่ยว เรามีชุมชนใน 3 เขตนี้กว่า 80 ชุมชน 17,000 ครอบครัว ผังกม.ออกแล้ว ผังรัฐบาลออก
แล้วโดยไม่ถามชาวบ้านเลยว่าเขาจะไปอยู่ไหน

อย่างน้อยน่าจะบอกว่าตอนนี้ผังเรียบร้อยแล้ว สีแดง สีส้ม สีเหลือง สีเขียว ควรถามชาวบ้าน
บ้างว่าเขาเคยเจอไหม ง่ายๆ ตรงนี้เขาจะทำคลองเตยสแควร์ ทางทำเรื่องการทำให้เอกชนเช่า”

- ปัญหาเกี่ยวกับชุมชน นายวัลลภ “ปัญหาตอนเรื่องที่อยู่ที่ไม่มั่นคง ถ้าเรามองย้อนขึ้นไป
ที่ 70 ไร่ตรงนี้เป็นป่าอ้อมเดิมที่พวกเราอยู่เป็นสลัม มีไม้แผ่นเดียวห้องน้ำก็ไม่มีหลังคา เราก็กินพยายาม
แก้ไขปัญหาย่างปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย สภาพแวดล้อมเราก็กินพยายามแก้ไขมัน เราไม่ได้รับการดูแล
จากภาครัฐ จริงๆรัฐบาลก็ไม่ได้ดูแลเพราะไม่ได้ประสานงานกับกม. อย่างคลองเตยต่อไปตรงนี้จะ
เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ถ้าตรงนี้เป็นที่ท่องเที่ยวของผู้มีระดับ เราก็จะต้องย้ายคนจนออกไปนอกเมือง ผมว่าน่าจะ
เอาคนที่มืรด เพราะคนจนไม่มีรคค่าใช้จ่ายเขาก็จะมากขึ้น ผมว่าการสำรวจต้องเกิดขึ้น ตอนนี้ผมมี
ลูก 2 คน ภรรยา 1 คนถามว่าพออยู่ไหมในขณะที่ลูกยังเล็กๆ พอครับ แต่ความกว้างมันแคบไป มัน
กว้างแค่ 3.7 อีกหน่อยพอลูกโตขึ้นมาเขาต้องแยกห้องการขยายห้องแฟลตมันขยายไม่ได้ ถ้าการ
สร้างแฟลตมันน่าจะสร้างให้กว้างกว่าเดิม สมมุติว่า 6x10 หรือ 6x12 อยู่ได้เราสามารถต่อเติมได้
ทำไมคนเหล่านี้ที่อยู่แฟลตไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเขาเกลียดคนะ”

นางประทีป “อย่างปัญหาอาชีพ คนในชุมชนแออัดหาบของขาย แม้ค้าหาบเร่งเงินของขาย
ถ้าเราอยู่ข้างบนเราจะเอาของไปไว้ไหน ของที่เราทำขายไถ่อย่างมีห้องก็ไม่เหมาะที่เราจะมานั่งทำ เรา
ไปนั่งทำอย่างนั้นไม่ได้ มันเป็นปัญหาเรื่องการประกอบอาชีพด้วย แล้วเรื่องค่าใช้จ่ายของการอยู่
แฟลตจะสูงกว่าคนที่อยู่ระดับล่าง เพราะว่าเรื่องน้ำจะต้องปั้มน้ำขึ้นไปข้างบน มันจะต้องมีค่าใช้จ่าย
ตรงนี้ ค่าไฟฟ้า ทุกอย่างเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นก้อนๆ ทุกเดือน ชีวิตชาวบ้านเขาอยู่วันต่อวันมันจึงไม่
สอดคล้องที่เราถามตั้งแต่ต้นว่าทำไมแก้ปัญหาดังหลายหน นานมากก็ยังไม่เสร็จสักทีก็จะไม่เห็น
ผลอะไรเลย เพราะที่ผ่านมาระแก้ปัญหามาเป็นพักๆ อย่างในรัฐบาลชุดนี้มีสัญญาณที่ดี เราเห็นว่าเริ่มมี
ความเข้าใจมากขึ้น อย่างเรื่องของบ้านเอื้ออาทรอย่างใครมีรายได้ 10,000 ขึ้นไปก็ไปจองได้ แต่ทาง

รัฐบาลบอกว่าจะสร้างมั่นคงให้ชาวบ้านมีสำนักงานพัฒนาองค์กรเอกชนเข้าทำ เราว่าตรงนี้จะแก้ได้เลย ถ้าไปอยู่แฟลตชาวบ้านจะไม่มีความรู้สึกผูกพัน แต่ถ้าเขาอยู่บ้านมั่นคงเขาก็จะรู้สึกผูกพัน ถ้าหากรัฐบาลอยากทำให้ประสบความสำเร็จ คือ 1. นำเอาที่ดินของรัฐไม่ว่าเป็นที่ดินของการรถไฟของสั๊ก 10% มาให้ชาวบ้านเช่า แล้วนำเอาโครงการบ้านมั่นคงซึ่งชาวบ้านเขาแม้จะปลูกบ้านหลังเล็กหน่อย แต่เขามีความรู้สึกว่าเป็นบ้านของเขาเอง ที่จริงรัฐไม่ต้องเสียงบประมาณมากมาย ถ้าสร้างแฟลตต้องใช้งบประมาณเป็น 1,000 ล้าน แต่บ้านมั่นคงเพียงมีงบประมาณให้ชาวบ้านกู้ให้เขาช่วยเหลือตัวเอง ซึ่งสำนักงานพัฒนาองค์กรเอกชนมีให้กู้ร้อยละ 3

ตอนที่อยู่สลัมไม่ถูกจับ พอโดนไฟไหม้ไปเจอจากกับที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เขายอมให้มาทำบ้านมั่นคงเขาก็ก่อสร้างบ้าน ข้างหน้ากว้าง 3 เมตร ยาว 6 เมตร สูง 2 ชั้นครึ่ง คัดพื้นที่ที่ 58 ตารางเมตร ถ้าไปอยู่แฟลต 26 , 27 มันจะได้ที่มากกว่าเขาจะมีความรู้สึกว่าเป็นของเขา ปรากฏว่าถูกคัดสิทธิ์เพราะระเบียบ เพราะระเบียบอีกคนบอกสร้างได้ อีกคนมาบอกกล่าวผิดระเบียบ เป็นเรื่องที่แปลกมากเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องยากเลยอย่างที่บริเวณคลองเตยมันอยู่ที่ข้าราชการอยู่ที่หัวหน้าเขต อยู่ที่กทม. ที่จะบอกว่าพื้นที่ตรงนี้เป็นที่อยู่อาศัยของคนจน เพราะฉะนั้นก็ควรยกเว้นการใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารก็จบ”

นายจินดารัตน์ “โดยปกติแล้วการสร้างอาคารบนสลัมเขาก็จะบอกว่าบุกรุกเป็นคดีแพ่งได้ คดีแพ่งยอมความกันได้ เจ้าของที่มีการใช้กฎหมายการบุกรุกในเวลากลางคืน มันจะกลายเป็นคดีอาญาซึ่งคดีอาญาถึงแม้คนที่บุกรุกจะเจรจาอมความกันก็ยอมไม่ได้”

- ความต้องการในการแก้ปัญหา นางประทีป “เรื่องของกฎหมาย บว44 ที่ใช้มาขอให้ยกเลิกแล้วก็พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ในส่วนของผู้ว่ากทม.ทำได้พื้นที่เป็นพื้นที่แออัด ก็ประกาศยกเว้น การแก้ไขปัญหาคือจะให้ประชาชนดูแลตัวเองได้ ในเรื่องที่อยู่อาศัยให้ประชาชนเขาเข้ามาร่วมคิดร่วมแก้ปัญหา ถ้าชุมชนเข้มแข็งจะรวมถึงการดูแลสังคมอื่นด้วยไม่ใช่เรื่องที่อยู่อาศัยอย่างเดียว เรื่องที่อยู่อาศัย การศึกษา ปัญหาสังคมยาเสพติด ปัญหาความรุนแรงในเด็ก ถ้ากรุงเทพฯมีสำนักงานพัฒนาชุมชนดีแล้ว แต่ทำไมมีงบประมาณ หรือ ไม่มีโครงการอะไรทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง”

นายวัลลภ “อยากได้คนรอบรู้ปัญหา และจริงใจกับนโยบายที่ผู้ว่าตั้งไว้ ไม่ใช่ตั้งไว้ช่วงเลือกตั้ง พอได้ก็ลืม การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญของคนทุกระดับชั้น เรื่องที่อยู่อาศัยถ้าผู้ว่าคนใหม่มาเขาสนใจเอาใจใส่ ผมว่าปัญหานี้แก้ได้”

นางพันทิพย์ “อย่างเรามีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยเราหวังว่าไม่ต้องแก้ได้ทั้งหมด เราคนทำงานในชุมชนต้องทำงานประสานกันเรื่องนโยบายทั้งหมดมันงงนะ ข้างบนท่านสว. ประธานองค์การสิทธิ คุยกันมีการจัดที่อยู่ให้คนในชุมชน ขณะเดียวกันข้างล่างก็โดนจับบุกรุก เราารู้สึกว่าการแก้ปัญหา มันไม่ได้สัมพันธ์กันเลย นโยบายกันนโยบาย ฝ่ายปฏิบัติก็ทำไปตามที่บอก ให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคือ

อย่างเรื่องการศึกษาฉันบอกว่าให้เรียนฟรี คือไม่เสียค่าเทอม ค่าหนังสือเพิ่มขึ้น ค่าบำรุงโรงเรียน ทุกอย่างเปิดเทอม 2,000 – 3,000 บาท ฟรีแค่ค่าเทอมทุกอย่างเพิ่ม เรื่องการแก้เรื่องที่อยู่

อาศัยก็ไม่ได้แก่จริงหาว่าบ้านผิกระเบียบก็ไล่จับ อยากให้ยกระดับคนจนเท่ากับคนฐานะปานกลาง และคนชั้นสูง มีแพลตฟอร์มกับคอนโด อยากให้มาช่วยกันคิดช่วยกันทำ”

นายสุวิทย์ “คุ้มครองสิทธิผู้อยู่อาศัยคนจน และอยากให้สานต่อนโยบายการศึกษาฟรีของ คร. พิจิตร เพราะการศึกษาเป็นรากฐานทางสังคมและผมเสนอรูปธรรมเรื่องสาธารณสุขให้มีศูนย์เด็ก ให้อยู่ในชุมชนเลย กรุงเทพฯจะต้องมีแกนกลางประสานหน่วยงาน”

2.1.4 ตัวอย่างที่ 4 ผลการศึกษาเบื้องต้นรถไฟสาย “สีแดง” ส่งผลกระทบการเวนคืน 12 ชุมชน 2,000 ครัวเรือน¹ (27 มีนาคม 2548) ความคืบหน้าในการสำรวจและออกแบบ รายละเอียดในการสำรวจและออกแบบรายละเอียดโครงการระบบขนส่งทางรถไฟสายสีแดง (ตลิ่งชัน-สุวรรณภูมิ) ช่วงบางซื่อ-มักกะสัน และช่วงบางซื่อ-หัวลำโพง รวมระยะทาง 10 กิโลเมตร ว่า ในขณะนี้กลุ่มบริษัทเอเชียน เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนต์ จำกัด ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา ได้รายงานความคืบหน้ามายังหน่วยงานแล้ว โดยเมื่อวันที่ 23 มี.ค. 48 ที่ผ่านมาได้มีการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 1

ทั้งนี้ผลจากการตรวจสอบสภาพพื้นที่ของโครงการเบื้องต้น พบว่าโครงการระบบขนส่งทางรถไฟสายสีแดง ช่วงบางซื่อ-มักกะสันและช่วงบางซื่อ-หัวลำโพง จะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่อาศัยตามแนวเขตทางรถไฟรวม 165 ครัวเรือน , ชุมชนชอยแดงบุหงา จำนวน 124 ครัวเรือน, ชุมชนหลังกรมทางหลวง บริเวณถนนพระราม 6 จำนวน 45 ครัวเรือน

นอกจากนี้ยังมีชุมชนโค้งรถไฟยมราชจำนวน 243 ครัวเรือน, ชุมชนสระแก้ว บริเวณถนนสวรรคโลก จำนวน 82 ครัวเรือน, ชุมชนคลองสัมปอ้อย จำนวน 250 ครัวเรือน, ชุมชนจากรู้ตัน (มูลนิธิเทียนฟ้า) จำนวน 305 ครัวเรือน , ชุมชนริมทางรถไฟ บริเวณมักกะสัน จำนวน 187 ครัวเรือน, ชุมชนหลังวัดมักกะสัน จำนวน 57 ครัวเรือน, ชุมชนริมทางรถไฟสายแปดริ้ว แขวงสี่แยกมหานาค จำนวน 315 ครัวเรือน, ชุมชนหลังบ้านมนังคศิลา จำนวน 197 ครัวเรือน, ชุมชนชาวชูชีพ จำนวน 103 ครัวเรือน

ทั้งนี้ โครงการระบบขนส่งทางรถไฟสายสีแดง ช่วงบางซื่อ-มักกะสัน และช่วงบางซื่อ-หัวลำโพงนี้ เป็นส่วนหนึ่งของแผนแม่บทระบบการขนส่งมวลชน ระบบราง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมุ่งหวังให้เป็นเส้นทางเชื่อมต่อกับโครงการระบบขนส่งทางรถไฟอื่นๆ ที่ยังขาดช่วงอยู่ โดยจะมีการเชื่อมต่อกับโครงการระบบขนส่งทางรถไฟ เชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และสถานีรองรับผู้โดยสารอากาศยานในเมือง ช่วงพญาไท-สุวรรณภูมิ ระยะทาง 28 กิโลเมตรที่กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ในขณะนี้

นอกจากนี้ยังมี การเชื่อมต่อกับโครงข่ายคมนาคมอื่นๆ ได้แก่ โครงการระบบขนส่งทางรถไฟสายสีแดง ช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน ระยะทาง 15 กิโลเมตร อยู่ระหว่างการออกแบบรายละเอียด คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือน เม.ย.48 โครงการระบบขนส่งทางรถไฟสายสีแดงช่วงบางซื่อ-รังสิต ระยะทาง 22 กิโลเมตร กำลังออกแบบรายละเอียด คาดว่าจะออกแบบแล้วเสร็จภายในเดือนมิ.ย. 48 นี้

¹ ที่มา : ฐานเศรษฐกิจ. 2548. แผนผลศึกษาเบื้องต้นรถไฟสาย “สีแดง” ต้นระทิกเวนคืน 12 ชุมชน 2 พันครัวเรือน

และโครงการระบบขนส่งทางรถไฟสายสีแดง ช่วงหัวลำโพง-มหาชัย ระยะทาง 35 กิโลเมตร ซึ่งขณะนี้กำลังทำการออกแบบรายละเอียด คาดว่าจะแล้วเสร็จได้ภายในเดือนก.ย. 48 นี้

ขณะเดียวกันยังรวมถึงโครงการรถไฟฟ้าชานเมืองร่วมกับรถไฟทางไกล เชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ช่วงมหาชัย-ปากท่อ ระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร, โครงการรถไฟฟ้าชานเมืองร่วมกับรถไฟทางไกล เชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนในเขตกทม.และปริมณฑล ช่วงคลังชัน –นครปฐม ระยะทาง 43 กิโลเมตร ,โครงการรถไฟฟ้าชานเมืองร่วมกับรถไฟทางไกล เชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนในเขตกทม.และปริมณฑล ช่วงรังสิต-สถานีบ้านภาชี ระยะทาง 60 กิโลเมตร โครงการระบบขนส่งทางรถไฟ เชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และสถานีรองรับผู้โดยสารอากาศยานในเมือง ช่วงพญาไท-คอนเมือง ระยะทาง 19 กิโลเมตร และโครงการรถไฟฟ้าชานเมืองร่วมกับรถไฟทางไกลเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนในเขตกทม. และปริมณฑล ช่วงมักกะสัน-ฉะเชิงเทรา ระยะทาง 50 กิโลเมตร ซึ่งทั้งหมดนี้อยู่ระหว่างทำการออกแบบรายละเอียด คาดว่าจะแล้วเสร็จทั้งหมดในต้นปี 2549 โดยทั้งหมดนี้ถือเป็นระบบโครงข่ายเดียวกันที่อยู่ในความรับผิดชอบของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ร.ฟ.ท.) ซึ่งจะมีมูลค่าการลงทุนรวมทั้งสิ้นประมาณ 180,000 ล้านบาท

2.2 กรอบประเด็นในการกำหนดที่ตั้งและพื้นที่ในการสร้างที่อยู่อาศัยรวมถึงการขยายตัวของชุมชนแออัด

2.2.1 สาเหตุและปริมาณปัญหา ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมือง ปრაกฏชัดเจนหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจาก ระหว่างสงคราม และเมื่อสงครามสงบมีผู้อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองมากขึ้น โดยเช่าที่ดินก่อสร้างที่อยู่อาศัยเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้ ขาดการจัดระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมทรุดโทรมและกลายเป็นชุมชนแออัดในระยะเวลาต่อมา การนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของเมืองเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแรงงานในการผลิต โดยความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการสูงขึ้นมาก ขณะที่ความต้องการแรงงานภาคเกษตรกรรมลดลงเรื่อย ๆ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดแรงงานจากชนบทให้เข้ามาสู่เมือง ที่อยู่อาศัยเป็นความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับผู้ย้ายถิ่นเหล่านี้ ที่อยู่อาศัยสำหรับคนจนจะต้องมีราคาถูก ใกล้แหล่งงาน มีคนรู้จักพอจะพึ่งพาได้ ซึ่งที่อยู่อาศัยที่วันนี้หาไม่ได้ในตลาดที่อยู่อาศัย คนจนจึงต้องช่วยตัวเองด้วยการหาที่อยู่อาศัยจากระบบที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ชุมชนแออัด บ้านเช่าราคาถูก จนถึงบุกรุกที่ว่างเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยอย่างง่าย ๆ ขึ้น ทำให้มีปัญหากับสถานภาพทางกฎหมาย และขาดโอกาสที่จะได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐ ทำให้สภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของคนจนเหล่านี้ต่ำมากยิ่งขึ้น ขณะที่ความต้องการที่อยู่อาศัยนอกระบบสำหรับคนจนเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ โดยปัจจุบันมีชุมชนแออัดทั่วประเทศประมาณ 5,400 ชุมชน 115 ล้านครัวเรือน ประชากรประมาณ 6.75 ล้านคน และหากรวมคนจนที่อาศัยในที่อื่น ๆ นอกชุมชน

แออัด เช่น ห้องเช่าใกล้โรงงาน ห้องเช่าบนตึก กรรมกรก่อสร้าง อยู่กับนายจ้าง อยู่วัด เร่ร่อน ฯลฯ ซึ่งคาดว่า มีประมาณ 25 % ของคนจนในชุมชนแออัด จะมีคนจนในเมืองทั้งหมดประมาณ 1.88 ล้านครัวเรือน ประชากร 8.25 ล้านคน

2.2.2 พัฒนาการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา ระยะที่ 1 พัฒนาการแก้ไขปัญหาคือที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย เริ่มขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อประเทศต่าง ๆ ได้รับเอกราชและมีรัฐบาลที่มั่นคง ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาคือที่อยู่อาศัยของสิงคโปร์ด้วยการสร้างแฟลต ทำให้เกิดการก่อตั้งการเคหะแห่งชาติขึ้นในหลายประเทศ ในช่วงทศวรรษ 2510 เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ฮองกง ไทย อินเดีย เกาหลี ฯลฯ ซึ่งถือเป็นช่วงที่รัฐเข้ามามีบทบาทในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้ประชาชน แต่ความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบการจัดการที่ดิน ทำให้การแก้ไขปัญหาคทำได้ในระดับหนึ่ง มีฮ่องกงแห่งเดียวที่ประสบความสำเร็จในการสร้างแฟลตที่อยู่อาศัย ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างแฟลตมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ลงทุนสูง ไม่ถึงคนจน ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและไม่ทันกับปัญหา

ระยะที่ 2 ช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2530 หน่วยงานต่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก สหประชาชาติ ได้ผลักดันแนวทางใหม่ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ด้วยวิธีปรับปรุงชุมชนในที่เดิม (Slum Upgrading) ซึ่งมีอิทธิพลต่อแนวทางแก้ไขปัญหาคือที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ได้มีการรับแนวทางปรับปรุงชุมชนมาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและสาธารณูปโภคพื้นฐานได้ระดับหนึ่ง ขณะที่ชุมชนยังมีปัญหาเรื่องความมั่นคงในการอยู่อาศัย ในช่วงปี พ.ศ. 2523 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจในเอเชียเติบโตอย่างรวดเร็ว ระบบตลาดเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาที่อยู่อาศัยมากขึ้น ภาคเอกชนซึ่งสามารถเข้าถึงระบบการเงินในตลาด และได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลอย่างเต็มที่โดยหวังผลในตลาดอย่างมาก โดยในกรณีของกรุงเทพฯ ได้ประมาณ 80 % ของการผลิตที่อยู่อาศัยแต่ละปี ภาคเอกชนสามารถผลิตที่อยู่อาศัยแต่ไม่สามารถสนองความต้องการของคนจนได้ เศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็วประมาณปีละ 10 % ส่งผลให้ที่ดินมีราคาแพง และเกิดการไล่ที่อย่างรุนแรง เพื่อนำที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยมาพัฒนาเชิงธุรกิจ อันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไป ในเอเชียบางประเทศ เช่น ปากีสถานได้แก้ไขปัญหาคด้วยการประกาศให้คนจนมีสิทธิในที่ดินที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ หรือในกรณีของอินเดีย ได้มีกฎหมายควบคุมการเช่าที่ดิน และในหลายประเทศมีการไล่ที่ชุมชนขนาดใหญ่ โดยบางครั้งมีการย้ายคนจนออกไปอยู่ในที่ใหม่ นอกเมือง บางครั้งไม่มีแนวทางรองรับการไล่ที่ ไม่ว่าจะในกรณีใดการรื้อย้ายชุมชนมีผลกระทบต่อการทำมาหากินของชาวชุมชน เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดินและสร้างบ้านใหม่ แต่มีข้อดีคือชาวบ้านมีความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัย ถ้าสามารถผ่อนชำระได้ครบ อย่างไรก็ดี ในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยได้พัฒนาแนวทางใหม่ที่เป็นทางออกของการไล่ที่ ที่ชาวชุมชนสามารถอยู่ในที่ดินเดิม โดยการซื้อหรือเช่าที่ดินบางส่วนจากเจ้าของที่ดิน แล้วสร้างที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภคใหม่ ทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมดีขึ้น มีความมั่นคงในการอยู่อาศัยโดยไม่กระทบ

ต่อวิถีชีวิต ขณะที่เจ้าของที่ดินได้ที่ดินบางส่วนไปพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ วิธีนี้เรียกว่าการประสานประโยชน์ที่ดิน (Land Sharing) โดยได้ดำเนินการไปแล้วประมาณ 10 - 12 โครงการ

ระยะที่ 3 ในช่วงทศวรรษ 2530 บรรยากาศประชาธิปไตยที่เปิดกว้าง ทำให้เกิดการรวมตัวกันของชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและจัดการที่อยู่อาศัยโดยชุมชนเป็นแกนในการกำหนดความต้องการ รูปแบบที่อยู่อาศัย ผังชุมชนที่สอดคล้องกับความสามารถในการจ่ายและความเป็นอยู่ของชุมชน โดยรัฐสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น โดยการพัฒนาที่อยู่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน ที่ครอบคลุมการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ของชุมชน เช่น การออมทรัพย์ สวัสดิการธุรกิจชุมชน การเกิดสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง หรือ พชม. ในปี 2535 ได้ช่วยแก้ไขปัญหาการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนของคนจน และสร้างแนวทางใหม่ที่ใช้ระบบเงินแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยคนจนโดย พชม. ได้ให้การสนับสนุนสินเชื่อที่อยู่อาศัยแก่องค์กรชุมชน ในโครงการต่าง ๆ ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยในที่ดินเดิม การซื้อที่ดินเดิมแล้วก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ การซื้อที่ดินใหม่ที่ ชุมชนเลือกแล้วก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ร่วมกัน และการก่อสร้างบ้านใหม่บนที่ดินเช่าหรือเช่าซื้อจากหน่วยงานรัฐอื่น ๆ จนกระทั่ง พชม. ได้ยุบเลิกไป และตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือ พอช. ขึ้นมาแทนที่ยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน พอช. ให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย สนับสนุนองค์กรชุมชนแล้ว 47 โครงการ 6,400 ครอบครัวใน 11 จังหวัด รวมสินเชื่อทั้งสิ้น 708 ล้านบาท นอกจากนี้ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง ซึ่งดำเนินการร่วมกับมูลนิธิชุมชนไท ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน โดยชุมชนดำเนินการเองอีก 105 โครงการ ใน 574 ชุมชน มีผู้ได้รับประโยชน์ 27,268 ครอบครัว

2.2.3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนเป็นแกนหลัก ประสบการณ์ที่ผ่านมามากกว่า 2 ทศวรรษ ได้ก่อให้เกิดความรู้และแนวทางใหม่ ๆ ขององค์กรชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพิสูจน์ถึงศักยภาพการบริหารจัดการของชุมชน การเปลี่ยนแนวทางพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 8 และ 9 ที่มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การเมืองที่มีเสถียรภาพ บรรยากาศประชาธิปไตยที่เปิดกว้าง การเกิดองค์กรอิสระใหม่ที่มีความคล่องตัว และทำงานพัฒนาที่เน้นให้คนเป็นศูนย์กลาง เช่น พอช. สฟ สกว. ฯลฯ ได้เปิดโอกาสใหม่ให้ชุมชนได้ใช้ศักยภาพของตนมา สร้างกระบวนการพัฒนาที่เป็นองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม โดยปัจจุบันองค์กรชุมชนเมืองทั่วประเทศได้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายประมาณ 100 เครือข่าย มีกลุ่มออมทรัพย์มากกว่า 1,000 กลุ่ม มีเงินออมรวมกันกว่า 500 ล้านบาท นั้นหมายถึงคนจนมาถึงจุดที่มีฐานการเงินของตนเอง มีความสามารถในการบริหารจัดการกันเองในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาารวมของชุมชน เช่น สวัสดิการสิ่งแวดล้อม ธุรกิจชุมชน ผู้สูงอายุ เยาวชน ที่อยู่อาศัย เป็นต้น การที่ชุมชนสามารถพัฒนามาถึงขั้นที่เป็นแกนในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนได้ น่าจะเป็นแนวทางสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนอย่างเป็นขบวนการ ตั้งแต่การสำรวจ จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินปัญหาของชุมชน การไล่ที่เพื่อพัฒนาเป็นแผนแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถดำเนินการได้พร้อมกันเป็น

โครงการขนาดใหญ่ (package) เพื่อให้ทันกับปริมาณปัญหา แทนการแก้ไขทีละโครงการ/ชุมชนเช่นที่ผ่านมา โดยเฉพาะเมืองที่ผู้บริหารมองเห็นศักยภาพของชุมชน เช่น อุดรดิตต์ ที่มีการสำรวจและวางแผนแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดทั้งเมือง หรือเมืองที่มีเครือข่ายเข้มแข็ง สามารถประสานงานกับท้องถิ่นและหน่วยงานได้ เช่น อยุรยา หรือการเชื่อมโยงกันแก้ไขปัญหาที่ดินของชุมชนบนที่ดินการรถไฟ เป็นต้น แนวทางนี้จะทำให้ชุมชนและท้องถิ่นสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างกว้างขวางทั้งเมือง โดยใช้เวลาและงบประมาณไม่มาก เพราะชุมชนมีฐานเงินอยู่แล้วบางส่วนและเป็นผู้ดำเนินการเอง ขณะที่เมือง/ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการเมืองและทรัพยากรของตน โดยเฉพาะที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และที่สำคัญจะเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เบ็ดเสร็จ เพราะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การทำมาหากิน สภาพสังคมและวิถีการดำเนินชีวิต โดยการจัดการที่อยู่อาศัยของคนจนและชุมชนจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมือง

2.2.4 การจัดการโดยชุมชนและท้องถิ่น ทิศทางใหม่การพัฒนาเมือง และที่อยู่อาศัยของคนจน

จากศักยภาพในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนที่ผ่านมา สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยทั่วประเทศได้ ทำให้คนจนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมือง มีที่อยู่อาศัย มีสังคม เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคน ระบบเศรษฐกิจ และสังคมของเมือง ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงวัฒนธรรมของคนจากอดีตสู่อนาคตได้ เพราะเป็นที่อยู่อาศัยที่ชาวชุมชนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้าง และร่วมกันจัดระบบของชุมชน ซึ่งต่างจากที่อยู่อาศัยโครงการจัดสรรที่คนอื่นสร้างให้ ไม่มีการจัดระบบโครงสร้างทางสังคมควบคู่กันไป ทำให้ต่างคนต่างอยู่ ขาดความสัมพันธ์ต่อกัน อย่างไรก็ตามในภาวะที่เมืองมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว การเพิ่มขึ้นของประชากรในเมืองทั้งคนที่เกิดใหม่และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมืองก็มีมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาเมือง ด้านต่าง ๆ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนในเมืองจะต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยการทำให้การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมืองนำอยู่ ให้คนได้เป็นผู้จัดกระบวนการในการแก้ปัญหามองร่วมกันทั้งระบบ เปลี่ยนสถานภาพจากผู้รอรับประโยชน์เพราะรัฐเป็นผู้ทำให้ มาเป็นการริเริ่มพัฒนาเองและรับผลแห่งการพัฒนาของตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างความสามารถของคนในสังคม ดังนั้นกระบวนการในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนในเมืองจะต้องเปลี่ยนมิติใหม่ คือ

2.2.4.1 การปรับเปลี่ยนการวางแผน การจัดการ การดำเนินงานที่ดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐ มาเป็นการวางแผนจัดการและดำเนินงานโดยองค์กรชุมชนและท้องถิ่นเป็นหลัก (Demand Driven แทน Supply Driven) กล่าวคือ ที่ผ่านมารัฐจะเป็นคนกำหนดโครงการสร้างโปรเจกต์ขึ้นมา หาที่ดินและก่อสร้างอย่างเบ็ดเสร็จ แล้วให้ประชาชนเข้าไปอยู่ "เป็นการบริหารโครงการโดยรัฐ" ซึ่งมักจะไม่ตรงกับความต้องการของผู้อยู่ ทำให้มีโครงการที่สร้างแล้วประชาชนไม่ไปอยู่เป็นจำนวนมาก หรืออยู่ไปสักระยะก็มีการขายสิทธิต่อกับคนอื่น เป็นต้น เช่น จากข้อมูลการ สร้างแฟลตให้ชาวชุมชนคลองเตยอยู่ ปรากฏว่ามีการขายสิทธิไป 60 %

2.2.4.2 การพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยองค์กรชุมชนและท้องถิ่นนี้จะปรับเปลี่ยนจากการ "บริหารโครงการ" ซึ่งทำโดยรัฐมาเป็น "การบริหารการเงิน" ที่มีความยืดหยุ่นตามโครงการของชุมชน โดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ จัดทำข้อมูลวางแผนและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยทั้งเมืองอย่างเป็นระบบ ในลักษณะรูปแบบต่าง ๆ กันตามข้อเท็จจริงของแต่ละชุมชน

ในการ "บริหารการเงิน" นั้น ควรจัดในรูปแบบงบประมาณแนวใหม่ ที่ให้มีเพดาน งบอุดหนุนสำหรับโครงการพัฒนาชุมชนและที่อยู่อาศัยใน 2 ลักษณะ

- งบอุดหนุนปรับปรุงพัฒนาชุมชนในที่เดิม 20,000 บาท/ครอบครัว
- งบอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่ใหม่ 100,000 บาท/ครอบครัว

ทั้ง 2 ลักษณะจะเป็นงบประมาณรวมที่กระจายให้กับองค์กรชุมชนโดยตรง เพื่อวางแผนบริหารจัดการด้วยตนเองที่อาจมีความแตกต่างกันออกไป

นอกจากนี้รัฐบาลควรให้งบประมาณสนับสนุนในองค์ประกอบที่จำเป็น สำหรับการสร้างที่อยู่อาศัยและบริหารจัดการ คือ

- งบประมาณปรับปรุงสาธารณูปโภค
- งบบริหาร 5 % ของโครงการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- งบอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ย

2.2.4.3 เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม และเกิดการถ่วงดุลในการทำงาน เกิดการติดตามสนับสนุนอย่างสมดุล จึงตั้งให้มีคณะกรรมการพัฒนาชุมชน/ที่อยู่อาศัยท้องถิ่นขึ้น โดยมีตัวแทนชาวบ้าน 60 % มีผู้แทนหน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการในท้องถิ่นร่วมเป็นกรรมการ และนอกจากจะมีภารกิจดังกล่าวแล้วยังต้องพิจารณาโครงการของเครือข่ายชุมชนที่เสนอเข้ามา อีกด้วย ซึ่งในการดำเนินงานคณะกรรมการคณะนี้ไม่เพียงรับผิดชอบเฉพาะที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่จะต้องบูรณาการในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ของเมืองอย่างเป็นระบบ ในลักษณะของเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ ให้มีกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงชุมชน เครือข่าย และองค์กรภาคีอื่น ๆ ให้มาร่วมกันทำงานในท้องถิ่นอย่างมีแผนงาน มีความต่อเนื่อง มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในเมืองอย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดินของรัฐ

2.2.4.4 ให้มีคณะกรรมการระดับชาติ ที่มีผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่จำเป็นมาเป็นกรรมการ เช่น หน่วยงานรัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนชุมชนและนักพัฒนาเอกชน โดยคณะกรรมการระดับชาตินี้จะมีภารกิจใน 2 ลักษณะ คือ การพิจารณาโครงการที่เสนอเข้ามาและดำเนินงาน ด้านนโยบายที่ดิน รวมทั้งการประสานงานต่าง ๆ กับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน

2.2.4.5 จัดให้มีหน่วยงานสนับสนุน ในการเป็นที่ปรึกษาของชุมชนและท้องถิ่น ที่หลากหลายช่องทาง เช่น การเคหะแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานรัฐอื่น ๆ (สถาบันทางวิชาการ) องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น เพื่อให้องค์กรชุมชนท้องถิ่นมีโอกาส

ได้เลือกหน่วยงานที่ปรึกษาได้หลายช่องทาง โดยหน่วยงานที่ปรึกษา(ซึ่งถูกเลือกจากชุมชน) จะได้รับค่าบริหารจัดการ 5% ไม่ใช่หน่วยงานไปเลือกชุมชนและทำโครงการเสียเองเหมือนที่ผ่านมา วิธีการเช่นนี้ ทำให้หน่วยงานที่ปรึกษาต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานก็ถ่วงดุลชุมชนและท้องถิ่นด้วย เพราะเป็นผู้เสนอโครงการเข้าสู่คณะกรรมการระดับชาติ เท่ากับเป็นการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน

2.2.5 สรุป ปัจจุบันมีผู้มีรายได้น้อยอาศัยอยู่ในเมืองต่าง ๆ ทั่วประเทศประมาณ 8.25 ล้านคน ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ไม่มีรายได้มากพอที่จะจัดหาที่อยู่อาศัย หรือเข้าถึงระบบตลาดที่อยู่อาศัยได้ อีกทั้งที่ผ่านมารัฐก็ไม่สามารถจัดการด้านที่อยู่อาศัยให้กับคนจนได้อย่างเพียงพอ จนก่อให้เกิดปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนในเมือง เรื้อรังมาจนถึงวันนี้ และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เพราะผู้คนจากชนบทหลั่งไหลเข้าสู่เมืองอยู่ตลอดเวลา การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยในเมืองหลากหลายรูปแบบที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการให้ ไม่สามารถรองรับปัญหาได้ทันและไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ดังนั้นการจัดการที่อยู่อาศัยโดยวิธีให้ชุมชนและท้องถิ่นจัดการกันเองอย่างบูรณาการกับปัญหาอื่น ๆ ของเมือง จึงเป็นทางเลือกใหม่ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ การกำหนดแผนงานของชุมชนและท้องถิ่นในแต่ละที่อย่างมีระบบขั้นตอน ตั้งแต่การสำรวจปัญหาสรุปปัญหาเพื่อหาทางออก กำหนดรูปแบบ วางแผน จนถึงขั้นตอนการดำเนินงาน อาจจะมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างในการทำงานแต่ละขั้นตอน แต่หากคนท้องถิ่นร่วมกันแก้ปัญหาของตนเองอย่างเอื้ออาทรและเข้าอกเข้าใจต่อกัน โดยใช้กระบวนการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น เชื่อว่า ระยะเวลา 5 ปี การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยน่าจะสัมฤทธิ์ผล แม้จะมีตกหล่นไปบ้างก็น่าจะเพียงส่วนน้อยเท่านั้น¹

2.3 กรอบประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวสถาปัตยกรรมและผู้อยู่อาศัย ในส่วนที่เป็นเหตุปัจจัยสืบเนื่องมาจากวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตัวผู้อยู่อาศัยและชุมชนที่เป็นอยู่

ชีวิตที่มีความหมาย การดำเนินชีวิตที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบันมีทั้งสุขและทุกข์ มนุษย์จะรู้สึกสุขใจและภาคภูมิใจเสมอเมื่อหวนรำลึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา ประสบการณ์เหล่านั้นทำให้ชีวิตปัจจุบันมีความหมาย (meaning) และสร้างความหวังที่จะดำเนินชีวิตอันสดใสต่อไปในอนาคต²

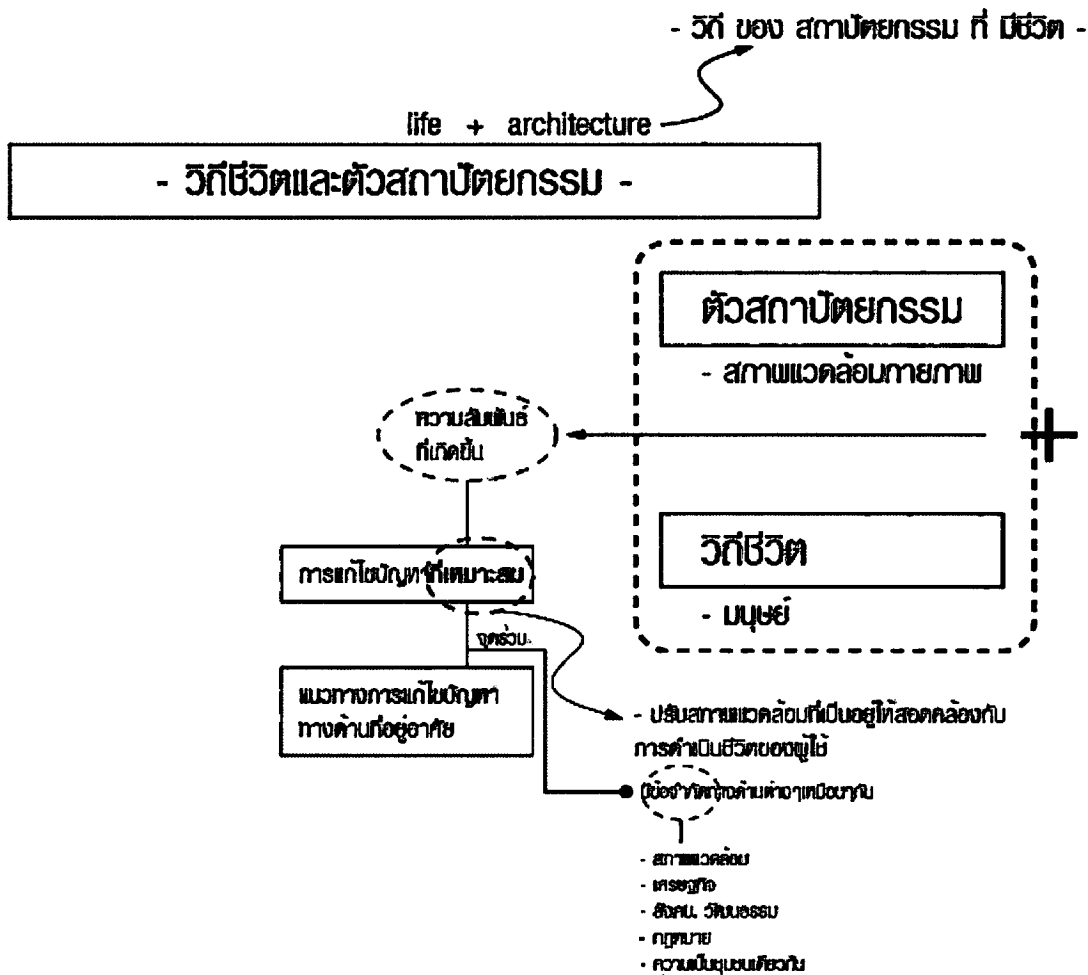
การที่มนุษย์มีจิตใจผูกพันต่อสถานที่ (sense of place) ที่ตนดำรงชีวิตมาอย่างแน่นแฟ้นจนเกิดความรู้สึกยึดถือเอาสถานที่เหล่านั้นเป็นถิ่นของตน (sense of belonging) ได้มาจากการเรียนรู้และประสานชีวิตให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเคารพ และความเข้าใจ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่สร้างความหมายให้แก่ชีวิต

¹ ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). มิติใหม่ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมือง. <http://www.codi.or.th>

² สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. 2525. สถาปัตยกรรมไทยพื้นถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์.

การไม่ละเลยต่อการมีอยู่ของ sense of place จะทำให้การทำความเข้าใจต่อถิ่นที่อยู่ของมนุษย์ มีความลึกซึ้งถึงที่มาของลักษณะเฉพาะตัวของสถานที่นั้น ๆ เนื่องจากการปรับสภาพที่อยู่อาศัยตามความเป็นจริงเพื่อตอบสนองตามความต้องการ และให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตจากตัวผู้ที่อาศัยอยู่ ซึ่งผ่านระยะเวลาและการเรียนรู้ในการพัฒนา ออกมาเป็นลักษณะเฉพาะตัวขึ้นได้ สิ่งปลูกสร้างและรูปแบบทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นอันเป็นผลของการแก้ปัญหาจากการดำเนินชีวิตนั้น เป็นสื่อความหมายที่แสดงเอกลักษณ์ของชุมชนให้ปรากฏได้ชัดกว่าสิ่งอื่น

“รูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นเป็นผลจากการแก้ปัญหาที่เหมาะสม” ในคำกล่าวของ CHRISTOPHER ALEXANDER¹ ที่สะท้อนถึงความผูกพันเชื่อมโยงกันอย่างกลมกลืน ระหว่างการดำเนินชีวิตของมนุษย์และสิ่งที่มนุษย์สร้าง (man – built) การมองตัวสถาปัตยกรรมให้เห็นได้ถึงปัญหาที่มนุษย์ได้ทำการแก้ไขในระหว่างที่ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน จึงเป็นหนทางที่จะทำให้เห็นความหมายในความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยและผู้อยู่อาศัยได้อย่างลึกซึ้ง

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรม

¹ Alexander C., Ishikana S., Silverstein M. with Jacobson M., Firsadahl – I., & Angel S., (1977), A PATTERN LANGUAGE : Towns, Buildings, Construction, NEW YORK : Oxford University press

2.4 กรอบประเด็นการศึกษาความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม

2.4.1 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อมกายภาพ¹ กล่าวถึงโครงสร้างขององค์ประกอบ และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของกระบวนการทั้งหมด รวมถึงการวิเคราะห์ขั้นตอน ลักษณะ และประเภทของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ

ในสิ่งที่มนุษย์สัมพันธ์ด้วยนั้น กล่าวได้ว่า มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม ทั้งจากสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น และสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏตามธรรมชาติ รวมถึงความสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกัน จากการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคม โดยเฉพาะในเรื่องของบทบาทหน้าที่และโครงสร้างทางสังคม

อีกทั้งมนุษย์ยังต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นนามธรรมอันได้แก่ ระบบคุณค่าที่ยึดถือ สิ่งนี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ รวมถึงระหว่างมนุษย์ด้วยกันนั้น เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ตามวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่

ในการดำเนินถึงมิติทางด้านเวลา ที่โดยทั่วไปไม่ได้สัมพันธ์กับพฤติกรรมของมนุษย์โดยตรง ในลักษณะของการถูกกำกับด้วยเวลา แต่เป็นลักษณะของการจัดสรรเวลาในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมผูกพันกับมิติทางด้านเวลาเสมอ

องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อรวมกันกับสภาพการณ์ที่เกิดความสัมพันธ์ขึ้นระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม ย่อมมีส่วนในการกำหนดสภาพทางพฤติกรรม ทั้งอาจสนับสนุนหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์

2.4.2 ตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ²

ตัวกำหนดทางด้านมนุษย์

1. อิทธิพลทางด้านสรีรวิทยา เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์ ที่เกี่ยวกับระบบประสาทสัมผัสต่าง ๆ และระบบประสาทส่วนกลาง โดยเฉพาะส่วนสมองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมภายใน ได้แก่ การรู้สึก การรับรู้ การเรียนรู้ การจำ และการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และต่อพฤติกรรมภายนอก ในสภาพแวดล้อม

¹ วิมลสิทธิ์ ทรายางกุล. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

² วิมลสิทธิ์ ทรายางกุล. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2. **อิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพ** เป็นไปตามแต่ละลักษณะของแต่ละบุคคล ทั้งเกิดจากการเรียนรู้ หรือมีมาแต่กำเนิด ทั้งยังมีแรงจูงใจในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมลักษณะเฉพาะ รวมถึงยังมีความโน้มเอียงทางจิตต่อสภาพแวดล้อม¹ ที่แตกต่างกัน

3. **อิทธิพลทางด้านสังคม** ในโครงสร้างทางสังคม แต่ละบุคคลย่อมมีบทบาทและหน้าที่ตามสถานภาพของตนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญในปัจจัยการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ ตามความเหมาะสมที่แต่ละสังคมกำหนดไว้ในบริบทนั้น ๆ นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงอิทธิพลทางสังคมที่แตกต่างกัน ในแต่ละกลุ่มสังคมอีกด้วย

4. **อิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม** เป็นแบบแผนการดำรงชีวิตในลักษณะเฉพาะจากระบบคุณค่าที่ยึดถือกันมา ตามแต่ละกลุ่มสังคม มักจะสะท้อนให้ปรากฏในสภาพแวดล้อมกายภาพ ที่ผ่านประสบการณ์ของบุคคลในสังคมนั้น ๆ

ตัวกำหนดทางด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ

1. **โอกาสของสภาพแวดล้อมกายภาพที่มีต่อความสัมพันธ์** พฤติกรรมจะเกิดขึ้นหรือไม่นั้น ปัจจัยหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่สภาพแวดล้อมกายภาพ จะส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรมนั้น ๆ อาทิ ผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้กันย่อมมีโอกาสในการรู้จักสนิทสนมกันได้ง่ายกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ห่างกัน เป็นลักษณะของสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดหรือเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมได้

2. **คุณสมบัติต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมกายภาพ** เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่ควบคู่กับโอกาส ในฐานะที่เป็นสิ่งเร้า ซึ่งการมีความแตกต่างในสิ่งเร้า และความสามารถในการสื่อความหมายของสิ่งเร้า เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรม² คุณสมบัติของสภาพแวดล้อมในฐานะที่เป็นสิ่งเร้ามีผลกระทบต่อความรู้สึก การรับรู้ การเรียนรู้ การจำ การคิด ความรู้สึกและต่อพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาทางบุคลิกภาพและทางสังคม

3. **ตำแหน่งของสภาพแวดล้อมกายภาพ** สิ่งต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมกายภาพปรากฏอยู่ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กันในระยะห่างและทิศทาง ตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สัมพันธ์ด้วยนั้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวกำหนดกับพฤติกรรม

พฤติกรรมย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลต่าง ๆ ของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นรับรู้ สภาพแวดล้อมดังกล่าวจึงไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่ปรากฏจริง และทั้งไม่ได้หมายถึงสภาพแวดล้อมกายภาพแต่เพียงอย่างเดียว แต่รวมไปถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย

¹ ความโน้มเอียงทางจิตต่อสภาพแวดล้อม (environmental disposition) ลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ เป็นความผูกพันกับสภาพแวดล้อมกายภาพในลักษณะที่ถาวรหรือค่อนข้างถาวรของบุคคล, ประมวลศัพท์ จาก วัฒนศัพท์ หรยางกูร, 2541 : 341. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

² Fiske D. and Maddi, S. 1961. *Functions of Varied Experience*. Homewood, Ill.: Dorsey Press.

2.4.3 การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมกายภาพ¹

เพื่อชี้ให้เห็นถึงสถานะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ รวมทั้งทางสังคมที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และเพื่อความเข้าใจว่า อิทธิพลต่าง ๆ ได้มีส่วนในการทำให้เกิดลักษณะทางพฤติกรรมอย่างไร โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. สภาพแวดล้อมกายภาพเป็นระบบเปิด ไม่มีขอบเขตที่แสดงถึงการมีจุดสิ้นสุดทั้งทางกายภาพและทางมิติเวลา ขอบเขตทางกายภาพที่มีอยู่เป็นขอบเขตสมมติที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม เช่น ห้องนอนส่วนตัว ห้องทำงาน ขึ้นอยู่กับอาณาเขตที่มีความสัมพันธ์ทางกิจกรรมด้วย โดยมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องไปกับสภาพแวดล้อมข้างเคียง เป็นต้น ขอบเขตทางด้านเวลาก็เช่นเดียวกัน
2. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงและมีผลกระทบเกิดขึ้น การหาความหมายย่อมต้องพิจารณาความสัมพันธ์ควบคู่กันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เป็นระบบสภาพแวดล้อมทั้งหมด
3. ในเวลาและสถานที่ ณ ช่วงหนึ่งของสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ย่อมมีลักษณะเฉพาะและมีความหมายเฉพาะด้วย ในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่อยู่ในแต่ละสภาพการณ์ตามบทบาทของตน ในสภาพแวดล้อมในขณะใดขณะหนึ่ง บุคคลย่อมรับรู้สภาพแวดล้อมในลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ด้วย และอาจเหมือนหรือแตกต่างจากสภาพแวดล้อมที่คนอื่นรับรู้
4. สภาพแวดล้อมกายภาพ ย่อมสื่อความหมายทางหน้าที่ใช้สอยและความหมายทางสัญลักษณ์อื่น ๆ ซึ่งเป็นตัวกำหนดแนวทางทางพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นลักษณะคงที่ จากการยอมรับตามบรรทัดฐานของสังคม
5. ด้วยความคงที่ของตัวกำหนดแนวทางทางพฤติกรรมที่เหมาะสม จากสภาพแวดล้อมกายภาพดังกล่าว ย่อมมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมเฉพาะ โดยทั่วไปจะทำให้มีพฤติกรรมทำนองเดียวกันเกิดขึ้นเสมอ ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ
6. ลักษณะคงที่ของพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมในทำนองเดียวกันดังกล่าว เป็นประสบการณ์ทั่วไปของบุคคลที่สังสมไว้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้มีพฤติกรรมในสภาพแวดล้อมได้สะดวกและถูกต้อง บุคคลสามารถคาดคะเนพฤติกรรมที่ควรจะเกิดขึ้นได้
7. โดยปกติ มนุษย์ไม่ได้สนใจหรือรับรู้สภาพแวดล้อมรอบตัวไว้ทั้งหมด โดยทั่วไปมีลักษณะกลาง ๆ ต่อเมื่อเกิดความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือได้เข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ จะมีกระบวนการค้นหาข่าวสารและวางแผนเพื่อการกระทำอย่างชัดเจนและมากขึ้น สอดคล้องกับความต้องการ
8. มนุษย์สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง และตลอดเวลา พิจารณาจากการกระทำที่เกิดขึ้นเสมอ แม้จะอยู่เฉย ๆ หรือไม่รู้ตัวก็ตาม

¹ วิมลสิทธิ์ ทรขางกุล. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

9. ในความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมด้วยการกระทำนั้น สภาพแวดล้อมสร้างโอกาสที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการกระทำแตกต่างกัน แม้ว่าจะไม่มีขอบเขตจำกัด โดยสังเกตได้จากโอกาสในการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

10. ข้อจำกัดทางกายภาพมีอยู่เสมอ ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ และย่อมมีผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ทั้งสภาพแวดล้อมที่ปรากฏอยู่จริงกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลรับรู้ นั้น ต่างก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม สภาพแวดล้อมที่บุคคลรับรู้ นั้น อาจแตกต่างจากสภาพแวดล้อมที่ปรากฏตามความเป็นจริง

11. ในกรณีที่สภาพแวดล้อมกายภาพเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม มีความไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ความเป็นไปได้ว่าจะเกิดมีการปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมกายภาพให้มากที่สุด

12. ในกรณีที่ไม้อาจปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมได้ มีแนวโน้มที่จะเกิดการปรับตัวของมนุษย์เอง อาจเป็นไปได้ทั้งการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรม หรือการปรับตัวทางจิตวิทยาและทางสรีรวิทยา

2.4.4 ประเภทของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ¹

จากการวิเคราะห์ตามสิ่งที่มนุษย์สัมพันธ์ด้วย นั่นคือ ตามคุณสมบัติเชิงพฤติกรรมของสภาพแวดล้อมกายภาพ ซึ่งมีคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับมนุษย์ในประการต่าง ๆ กัน โดยมีประเภทของความสัมพันธ์ที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1. ความสัมพันธ์ทางสถานะแวดล้อม มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสถานะของสภาพแวดล้อมทางด้านสรีรวิทยา และอาจเลยไปถึงด้านจิตวิทยา โดยที่สภาพทางชีวภาพของมนุษย์มีความจำกัดในความสัมพันธ์กับระดับหรือสถานะต่าง ๆ

2. ความสัมพันธ์ทางการรู้สึก สภาพแวดล้อมกายภาพมีคุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์กับอวัยวะและระบบประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของมนุษย์ ผ่านทางจักษุประสาท ทางโสตประสาท ทางฆานประสาท ทางผัสสประสาท โดยผ่านทางตา หู จมูก และผิวหนังตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ทางมิติ มนุษย์สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมกายภาพในด้านขนาดของสิ่งต่าง ๆ และระยะห่างจากสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งระยะห่างจากบุคคลอื่น ซึ่งมีความสำคัญโดยเฉพาะในระบบนิเวศวิทยา ที่เน้นในเรื่องการกำหนดอาณาเขตครอบครอง และในเรื่องที่เว้นว่างส่วนบุคคล

4. ความสัมพันธ์ทางทิศทาง ที่กำหนดตำแหน่งของบุคคลที่สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน จึงอาจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ตลอดจนพฤติกรรมทางเลือกที่ตั้ง และการหันทิศทาง

¹ วัลลสิทธิ์ ทรายางกุล. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มุขฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

5. ความสัมพันธ์ทางสัญลักษณ์ สภาพแวดล้อมกายภาพมีการสื่อความหมายต่าง ๆ ผ่านทางสัญลักษณ์ ทั้งโดยตรงที่เป็นภาษา และโดยผ่านการอาศัยสภาพแวดล้อมกายภาพ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการคาดคะเนพฤติกรรมที่เหมาะสมที่ควรเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

6. ความสัมพันธ์ทางการกระทำระหว่างกันทางสังคม ในการส่งเสริมให้มนุษย์มีความสัมพันธ์หรือการกระทำระหว่างกันมากหรือน้อย ซึ่งเกิดจากความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องมีความสัมพันธ์กันทางสังคม

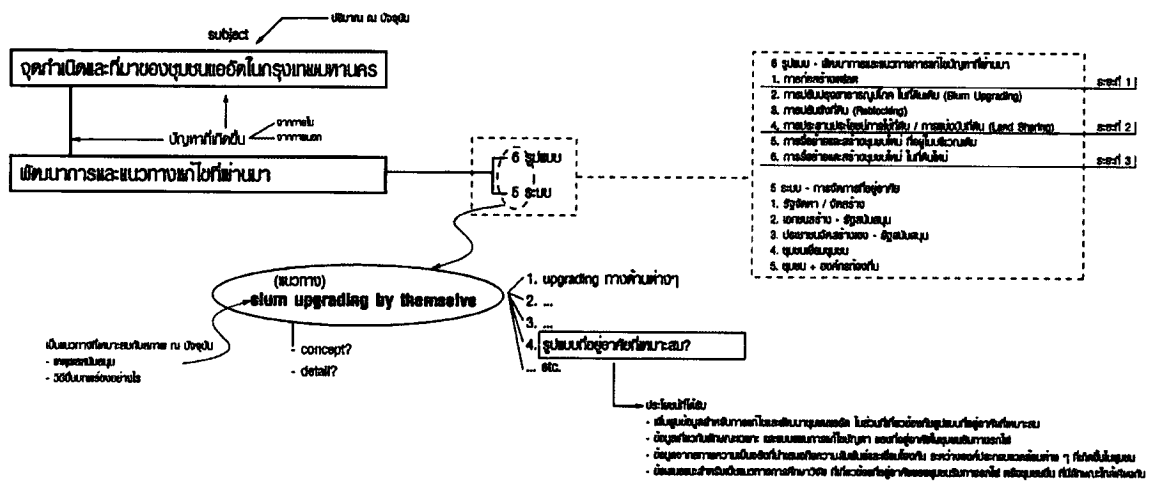
7. ความสัมพันธ์ทางการผสมรวมกันทางวัฒนธรรม การก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม เป็นคุณสมบัติร่วมสภาพแวดล้อมที่สะท้อนมาจากระบบคุณค่าของวัฒนธรรม โดยมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งระหว่างระบบกายภาพกับระบบวัฒนธรรม

2.5 สรุปบทกรอบแนวคิดในการทำวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากกรอบประเด็นดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นแนวทางการทำวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 แนวทางในการแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัด สามารถสรุปตามลำดับได้ดังนี้ ในระยะที่ 1 (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2) เริ่มจากรูปแบบการสร้างแฟลต ด้วยเห็นความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของประเทศสิงคโปร์ด้วยการสร้างแฟลตเช่นเดียวกัน เพื่อรองรับปัญหาทางด้านที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมือง แต่ทั้งนี้ จากความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบการจัดการที่ดิน ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ไปถึงจุดที่สมบูรณ์ เนื่องจากการก่อสร้างแฟลตมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ลงทุนสูง เข้าไม่ถึงคนจน ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและไม่ทันกับปัญหาต่อมา ในระยะที่ 2 (ช่วงปี พ.ศ. 2520 – 2530) จึงได้มีการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหา จากที่ผ่านมา เกิดขึ้นเป็นอีก 3 รูปแบบ คือ การปรับปรุงชุมชนในที่ดินเดิม (Slum Upgrading), การปรับผังที่ดิน (Reblocking), และการประสานประโยชน์ในการใช้ที่ดิน/การแบ่งปันที่ดิน (Land Sharing) ซึ่งจุดเด่นในระยะนี้ คือเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่มีลักษณะบูรณาการ มีความร่วมมือและประสานประโยชน์ต่อกัน ระหว่างปัจจัยภายนอก (ภาครัฐ / ภาคเอกชน) และปัจจัยภายใน (ภาคประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชน) ส่วนในระยะที่ 3 (หลังช่วงทศวรรษ 2530) ได้มีการรวมตัวกันของชุมชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและจัดการที่อยู่อาศัย โดยมีชุมชนเป็นแกนในการกำหนดความต้องการเป็นอีก 2 รูปแบบที่เกิดขึ้น คือ รูปแบบของการรื้อย้ายและสร้างชุมชนใหม่ที่อยู่ในบริเวณเดิม และ การรื้อย้ายและสร้างชุมชนใหม่ในที่ดินเดิม ทั้งนี้ใน 6 รูปแบบพัฒนาการและแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว มี 5 ระบบการจัดการที่อยู่อาศัยดำเนินการควบคู่กันไป คือ 1.รัฐจัดหา / จัดสร้าง 2.เอกชนสร้าง – รัฐสนับสนุน 3.ประชาชนจัดสร้างเอง – รัฐสนับสนุน 4.ชุมชนเชื่อมชุมชน 5.ชุมชนร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่น

ในแต่ละรูปแบบ แต่ละระบบต่างมีลักษณะเฉพาะตัว และวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละชุมชน ทั้งนี้ผู้มียรายได้น้อยส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้อีกพอที่จะจัดหา หรือเข้าถึงระบบตลาดที่อยู่อาศัยได้ การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในเมืองหลากหลายรูปแบบที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการให้ไม่สามารถรองรับปัญหาได้ทันและไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ดังนั้นการจัดการที่อยู่อาศัยโดยวิธีให้ชุมชนและท้องถิ่นจัดการกันเองอย่างบูรณาการกับปัญหาอื่น ๆ ของเมือง จึงเป็นทางเลือกใหม่ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ¹

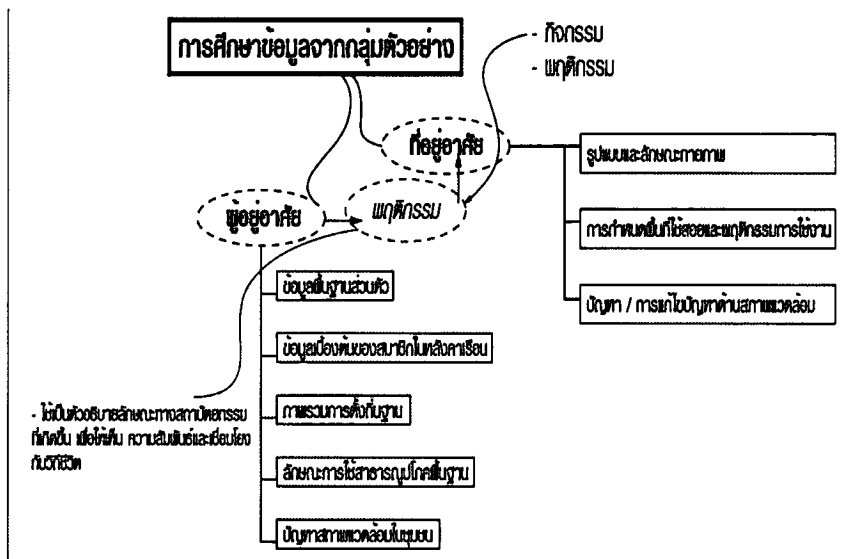

ภาพที่ 2.2 แสดงพัฒนาการและแนวทางแก้ไขที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัด

2.5.2 แนวทางในการเข้าถึงข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ การเข้าถึงข้อมูลจากชุมชนที่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด เน้นในการทำความเข้าใจวิถีชีวิตของคนในชุมชน การเชื่อมความสัมพันธ์อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ในการเข้าสำรวจภาคสนาม โดยเริ่มได้จากผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นจุดสำคัญในการได้รับความไว้วางใจในการได้รับข้อมูลจากคนในชุมชน รวมถึงการสร้างเครื่องมือที่ไม่มุ่งเน้นที่แบบแผนทางทฤษฎี แต่พึงใช้การทำความเข้าใจ และการทำความรู้จักกับคนในชุมชนตั้งญาติสนิทมิตรสหาย โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง เน้นใช้การพูดคุย เสวนากันผ่านโครงสร้างคำถามมากกว่าการมุ่งเน้นกรอกแบบสอบถาม แล้วจึงค่อยนำรายละเอียดที่ได้รับ มาตีความเพื่อค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผนวกกันจากข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้รับ

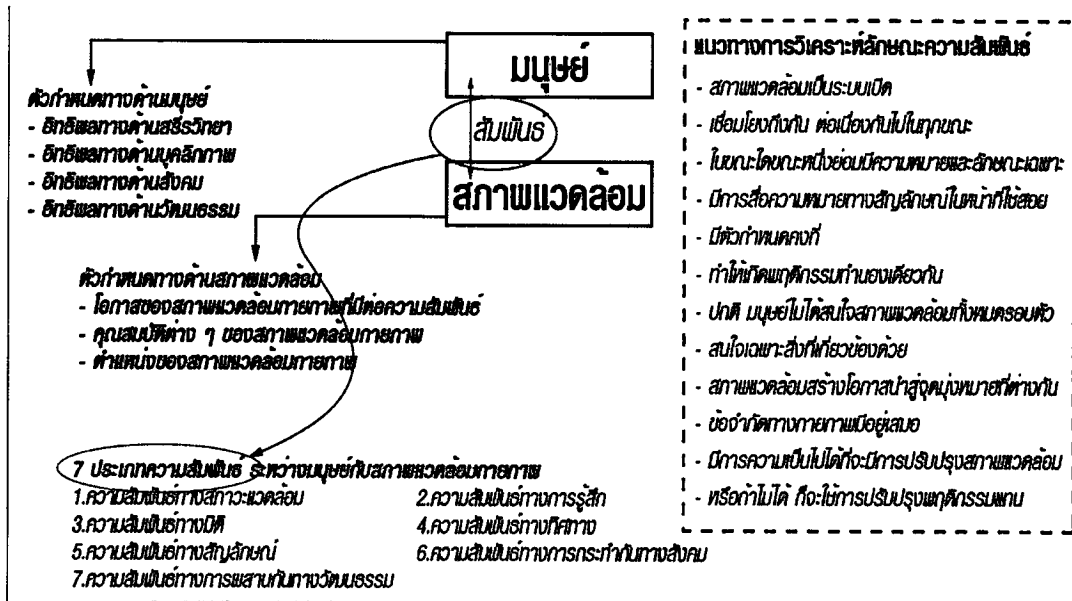
¹ ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). มิติใหม่ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมือง. <http://www.codi.or.th>

2.5.3 แนวทางในการกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรที่เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นผลมาจากการแตกรายละเอียดจากประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างตัวสถาปัตยกรรมและผู้อยู่อาศัย ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มตัวแปรคือ กลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย และกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ดังนี้

ภาพที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้

2.5.4 แนวทางการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ จากกรอบประเด็นความสัมพันธ์พื้นฐาน ระหว่าง พฤติกรรมและสภาพแวดล้อม

ภาพที่ 2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับบทที่ว่าด้วย ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) บทนี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ คือ วิธีที่ใช้ทำการวิจัย, รายละเอียดข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง, เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย, วิธีการและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล, วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปบทวิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีที่ใช้ทำการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นในแนวทางของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ที่มุ่งศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชน ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรม วิธีการและขั้นตอนเป็นลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีการสำรวจ สัมภาษณ์ ในระยะเวลาดำเนินการ ข้อมูลที่ได้รับนำมาวิเคราะห์และสรุปผล เพื่อนำเสนอเหตุปัจจัยและความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบกายภาพทางสถาปัตยกรรมและบริบททางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้ใช้จากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ โดยยึดแนวทางตามลักษณะเฉพาะที่สำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ¹ คือ

- ยึดตามสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นเดิม ไม่มีการเคลื่อนย้ายใด ๆ จากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
- เน้นที่การทำความเข้าใจและตีความหมาย
- เน้นศึกษาจากผลการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมนั้นๆ จากผู้ใช้
- ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นองค์รวม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลาย ๆ ปัจจัยมาผสมผสานกัน
- ใช้คำถามแบบเปิดทำให้มีความยืดหยุ่นในแนวความคิดจากทฤษฎีที่ใช้และในการออกแบบการวิจัย โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและตรงตามวัตถุประสงค์

3.1.1 การประเมินนิยามด้านมโนทัศน์จากกรอบแห่งทฤษฎี

จากจุดมุ่งหมายของงานวิจัย ในการทำความเข้าใจต่อองค์ประกอบและปัจจัย ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงในการดำรงอยู่ร่วมกัน ระหว่างสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของผู้อยู่อาศัย ในลักษณะของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพที่เป็นอยู่จริง ดังนั้นสิ่งที่ต้องการศึกษา จึงเป็น รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ภายใต้สภาพแวดล้อมของชุมชน, การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ, ลักษณะเฉพาะของรูปแบบการแก้ไขปัญหาทางสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ตลอด ไปจนถึงปัญหาด้านต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตอบสนองและการใช้งานในที่อยู่อาศัยที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ลักษณะการศึกษาจะเป็นการทำความเข้าใจควบคู่กันไป

¹ Groat, L. & Wang, (2002). "Qualitative Research." *Architectural Research Methods*, New York: John Wiley & Son.

ในแต่ละประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้การตีความลักษณะทางกายภาพของรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมที่ศึกษา มีบริบททางวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้อยู่อาศัยกลุ่มอยู่ ซึ่งสามารถประมวลนิยามด้านมโนทัศน์ ได้ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
- ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน
- ภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน
- ลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน
- ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน
- รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
- การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน
- ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

3.1.2 การประมวลนิยามด้านมโนทัศน์ให้เป็นนิยามด้านการปฏิบัติการ

ตารางที่ 3.1 การประมวลนิยามด้านมโนทัศน์ให้เป็นนิยามด้านการปฏิบัติการ

Conceptual Definition	Operational Definition
<p>กลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย</p> <p>ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล</p>	<p>เพศ</p> <p>อายุ</p> <p>สถานภาพ</p> <p>การศึกษา</p> <p>อาชีพ</p> <p>รายได้ต่อเดือน</p> <p>การนับถือศาสนา</p> <p>ระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัย</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

Conceptual Definition	Operational Definition
ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน	จำนวนครอบครัว จำนวนสมาชิก จำนวนบุคคลพิการ การนับถือศาสนา อายุของสมาชิกฯ ระดับการศึกษาของสมาชิกฯ การประกอบอาชีพของสมาชิกฯ รายได้ของครอบครัวต่อปี
ภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน	ภูมิลำเนาเดิม การย้ายครอบครัว สาเหตุการย้ายครอบครัว ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน ลักษณะการอยู่อาศัย
ลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน	ลักษณะการใช้แสงสว่าง ลักษณะการใช้น้ำประปา
ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน	จากเส้นทางรถไฟ จากอาณาเขตพื้นที่ชุมชน จากส่วนใช้สอยร่วมในชุมชน จากสาธารณูปโภคพื้นฐาน จากการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน จากปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
<u>กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย</u> รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย	ตำแหน่งในผังรวมชุมชน ผังพื้นที่ รายละเอียดต่างๆ ของ กลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน กลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง องค์ประกอบอื่นๆ ภายในอาคาร เครื่องเรือน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

Conceptual Definition	Operational Definition
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน	การเข้าถึงพื้นที่ การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ หน้าที่หลักของพื้นที่ใช้สอย รายละเอียดกิจกรรม ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้
ปัญหา/ การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัญหา/ การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย (ต่อ)	ลักษณะ / ประเภทของปัญหา รายละเอียดของปัญหา การแก้ไขปัญหา เงื่อนไขและข้อจำกัด แนวคิดในการแก้ไข ผลที่ได้

ตารางที่ 3.2 แสดงตัวแปรในการวิจัย ต่อเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

	Operational Definition	Literature Review	Field Observation	Focus Interview	Field Mapping	Structured Interview	Observing Physical Traces	Remark
ข้อมูล พื้นฐานส่วน บุคคล	เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน การนับถือศาสนา ระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัย			• • • • • • •				

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

	Operational Definition	Literature Review	Field Observation	Focus Interview	Field Mapping	Structured Interview	Observing Physical Traces	Remark
ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน	จำนวนครอบครัว จำนวนสมาชิก จำนวนบุคคลพิการ การนับถือศาสนา อายุของสมาชิกฯ ระดับการศึกษาของสมาชิกฯ การประกอบอาชีพของสมาชิกฯ รายได้ของครอบครัวต่อปี			• • • • • • • •				
ภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน	ภูมิทำเลเดิม การย้ายครอบครัว สาเหตุการย้ายครอบครัว ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน ลักษณะการอยู่อาศัย			• • • • •				
สาธารณูปโภคพื้นฐาน	ลักษณะการใช้แสงสว่าง ลักษณะการใช้น้ำประปา			• •				
ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน	ปัญหาจากเส้นทางรถไฟ ปัญหาจากอาณาเขตพื้นที่ชุมชน ปัญหาจากส่วนใช้สอยร่วมในชุมชน ปัญหาจากสาธารณูปโภคพื้นฐาน ปัญหาจากการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	• •	• •	• • • • • •				

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

	Operational Definition	Literature Review	Field Observation	Focus Interview	Field Mapping	Structured Interview	Observing Physical Traces	Remark
รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย	ตำแหน่งในผังรวมชุมชน ผังพื้นที่ รายละเอียดต่างๆของ กลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน กลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง องค์ประกอบอื่นๆภายในอาคาร เครื่องเรือน	•	• • • • •		• •	•	• • • • •	
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน	การเข้าถึงพื้นที่ การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ หน้าที่หลักของพื้นที่ใช้สอย รายละเอียดกิจกรรม ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้	• • •	• • • • •		• •	• • • •	• • • • •	
ปัญหา/การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย	ลักษณะ / ประเภทของปัญหา รายละเอียดของปัญหา การแก้ไขปัญหาด้าน เงื่อนไขและข้อจำกัด แนวคิดในการแก้ไข ผลที่ได้	• • •	• • •			• • • •	• • • • •	

3.2 รายละเอียดข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษา ในการทำความเข้าใจต่อองค์ประกอบและปัจจัย ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงในการดำรงอยู่ร่วมกัน ระหว่างสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของผู้อยู่อาศัย ในลักษณะของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพที่เป็นอยู่จริง ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางของการเก็บข้อมูลได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ **กลุ่มข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย** และ **กลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย** โดยในแต่ละหน่วยหลังคาเรือน (1 หน่วยหลังคาเรือนประกอบด้วย 1 กลุ่มข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย และ 1 กลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย) จะมาจากแหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน

3.2.1 รายละเอียดข้อมูล ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงลักษณะข้อมูล, ข้อมูลที่เลือกใช้ และเหตุผลในการเลือกข้อมูล จากแต่ละกลุ่มข้อมูล

3.2.1.1 กลุ่มข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ สังเกตและสัมภาษณ์ จากตัวแทนผู้ให้ข้อมูลในแต่ละหน่วยหลังคาเรือน ที่จับบันทึกและถอดความจากผู้ทำการวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุน สำหรับการประมวลผลร่วมกับกลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย ในขั้นตอนการเรียบเรียง จัดทำ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยมี 2 ลักษณะคือ เป็นการตอบคำถามจากแบบสำรวจครอบครัว, แบบสัมภาษณ์ตัวแทน และลักษณะที่เป็นความคิดเห็นผ่านการพูดคุย ซึ่งมีทั้งความคิดเห็นทั่วไปที่มีต่อที่อยู่อาศัย และแนวคิดในการแก้ไขปัญหาในจุดต่าง ๆ

3.2.1.2 กลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย เป็นการเก็บข้อมูลจากภาพถ่าย ทำการสำรวจสภาพแวดล้อม และการสำรวจผังทำรังวัด ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นข้อมูลดิบ ที่จะนำเรียบเรียงและจัดกลุ่ม ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มนี้จะเป็นองค์ประกอบหลักในแต่ละหน่วยหลังคาเรือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์

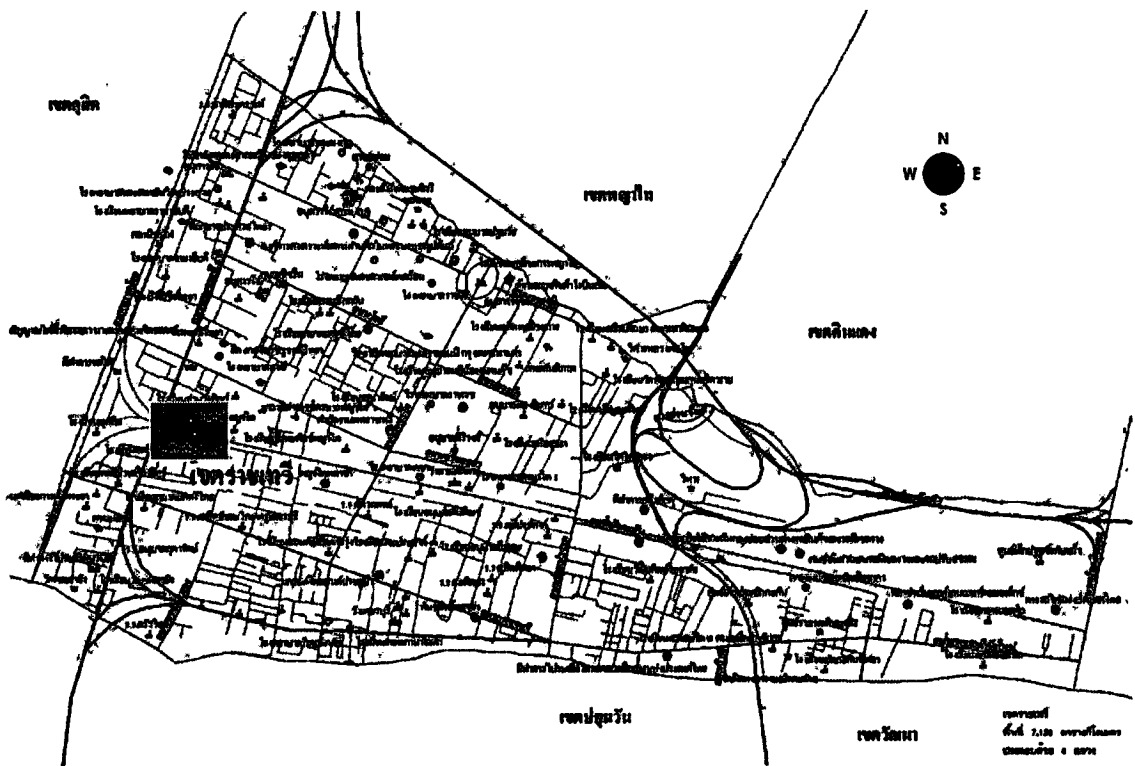
3.2.2 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่าง จะกล่าวถึงลักษณะกลุ่มตัวอย่าง, กลุ่มตัวอย่างที่เลือก และเหตุผลในการเลือก โดยจะลำดับจากชุมชนที่เลือกทำการวิจัย หน่วยหลังคาเรือน และตัวแทนผู้ให้ข้อมูลในแต่ละหน่วยหลังคาเรือน

3.2.2.1 ชุมชนที่เลือกทำการวิจัย – ชุมชนหลังกรมทางหลวง กรุงเทพมหานคร

ทำเลที่ตั้งและการเข้าถึงชุมชน ชุมชนหลังกรมทางหลวง แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ตั้งชุมชน อยู่ตรงข้ามชุมชนสระแก้วริมทางรถไฟ ถนนพระราม ๖ ใกล้เคียง ๒๔ และป้ายหยุดรถอุรุพงษ์ มีพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ 1 งาน 63.50 ตรว. กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และการทางรถไฟแห่งประเทศไทย เดิมเป็นที่ตั้งชุมชนบริเวณบ้านพักเจ้าหน้าที่การรถไฟตามแนวทางรถไฟสายแปดริ้ว เริ่มตั้งชุมชนมาเมื่อ ๖๐ ปีมาแล้ว อาณาเขตโดยรอบชุมชนมีรายละเอียดดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ ทางรถไฟสายตะวันออก
ทิศใต้	ติดกับ แพลตต์ารวดับเพลิง โดยมีกำแพงกั้นตลอดพื้นที่
ทิศตะวันออก	ติดกับ พื้นที่โล่งตามเส้นทางรถไฟสายตะวันออก
ทิศตะวันตก	ติดกับ ถนนพระราม 6 ตัดใหม่

การเข้าถึงชุมชน ได้ 2 ทาง คือทางรถไฟสายตะวันออก ลงที่ป้ายหยุดรถอุรุพงษ์ เข้าถึงชุมชนได้ทันที และทางถนนพระราม 6 ตัดใหม่ โดยเดินย้อนมาทางทิศตะวันออกตามเส้นทางรถไฟ

ภาพที่ 3.1 แสดงที่ตั้ง ชุมชนหลังกรมทางหลวง ภายในพื้นที่เขต ราชเทวี¹

¹ ภาพแผนที่เขตราชเทวี จากกองสารสนเทศภูมิศาสตร์ สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 3.2 แสดงที่ตั้ง ชุมชนหลังกรมทางหลวง¹

สภาพทั่วไปของชุมชน ในปัจจุบันได้มีการทำการสำรวจสำมะโนประชากร และทะเบียนบ้านไว้แล้ว โดยสำนักงานเขตราชเทวี รวมถึงมีระบบการจัดการคุณภาพชีวิตและสวัสดิการต่างๆ

¹ ภาพจาก google earth

พอสมควร อาทิ การจัดเก็บค่าเช่าพื้นที่เป็นรายปี โดยสำนักทรัพย์สินฯ, มีการตั้งอนามัยชุมชน, มีกรรมการชุมชน, มีพื้นที่สนามเด็กเล่นพร้อมอุปกรณ์ เป็นต้น

ชุมชนนี้อยู่ห่างจากสำนักงานเขตราชเทวีประมาณ 1 ก.ม. เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่หลังกองช่างกลกรมทางหลวง ติดกับทางรถไฟสายแปดริ้ว ลักษณะของชุมชนส่วนใหญ่ เช่าที่ดินของสำนักทรัพย์สินฯ อาศัยกันมาเก่าแก่กว่า 60 ปีแล้ว บางส่วนเป็นบ้านเก่า และบ้านพักรถไฟ สภาพบ้านเรือนเป็นเรือนไม้ปลูกกันอย่างต่อเนื่องเป็นแนวยาว และมีการจัดระเบียบจากทางรัฐพอสมควร คือมีการสำรวจประชากรครัวเรือน จัดทำเลขที่บ้าน และกำหนดเขตพื้นที่ชุมชน อีกทั้งลักษณะทางกายภาพของทำเลที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง มีความหลากหลายจากปัจจัยภายนอก อาทิ เส้นทางเดินรถไฟ ทางด่วน สถานีราชการ และชุมชนข้างเคียง ซึ่งจะทำให้การวิจัยที่เกิดขึ้นมีความครอบคลุมต่อปัจจัยกระทบจากภายนอก ตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ซึ่งเขตพื้นที่ชุมชนริมทางรถไฟ บริเวณป้ายหยุดรถอรุณพงษ์ เป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการศึกษา เนื่องจากเขตพื้นที่ว่างที่ไม่มีการใช้งานของการรถไฟแห่งประเทศไทย มักจะมีการบุกรุกเข้ายึดครองพื้นที่โดยชุมชนกลุ่มต่างๆมาตั้งแต่อดีต ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการเดินทางโดยทางรถไฟ เป็นการเดินทางที่มีมานาน อีกทั้งพื้นที่ริมทางรถไฟยังมีที่ว่างอีกมากที่ไม่มีการใช้งาน เนื่องจากไม่มีการขยายตัวของเส้นทางเดินรถมากนัก จึงมีชุมชนริมทางรถไฟเกิดขึ้นหลายชุมชน อาทิ เขตป้ายหยุดรถพญาไท เขตป้ายหยุดรถราชปรารภ เขตสถานีมักกะสัน เขตสถานีบางซื่อ และเขตป้ายหยุดรถอรุณพงษ์ เป็นต้นดังนั้นการเลือกทำการวิจัยในพื้นที่ชุมชนริมทางรถไฟ จึงคาดว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในอีกหลายๆพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

รายละเอียดของชุมชน

แบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน

ชื่อชุมชน	หลังกรมทางหลวง	แขวง	ทุ่งพญาไท	เขต	ราชเทวี
จำนวนครอบครัวในชุมชน		90	ครอบครัว		
จำนวนหลังคาเรือนในชุมชน		45	หลังคาเรือน		
มีบ้านเลขที่ 38	หลัง	คิดเป็นร้อยละ	84.44		
ไม่มีบ้านเลขที่	7	หลัง	คิดเป็นร้อยละ	15.56	
1. จำนวนประชากร	354	คน	ชาย 174 คน	หญิง	180 คน
2. มีบุคคลพิการอาศัยในชุมชน	3	คน	คิดเป็นร้อยละ	0.85	
3. การนับถือศาสนา					
พุทธ	353	คน	คิดเป็นร้อยละ	99.72	
อิสลาม	1	คน	คิดเป็นร้อยละ	0.28	
คริสต์	-	คน	คิดเป็นร้อยละ	-	
อื่นๆ	-	คน	คิดเป็นร้อยละ	-	

4. ประชาชนในชุมชน

แรกเกิด – 6 ปี	36	คน	คิดเป็นร้อยละ	10.17
อายุ 7 – 16 ปี	27	คน	คิดเป็นร้อยละ	7.63
เข้าเรียน	17	คน	คิดเป็นร้อยละ	62.96
ไม่เข้าเรียน	10	คน	คิดเป็นร้อยละ	37.04
อายุ 16 – 26 ปี	78	คน	คิดเป็นร้อยละ	22.03
อายุ 26 – 60 ปี	197	คน	คิดเป็นร้อยละ	55.65
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	16	คน	คิดเป็นร้อยละ	4.52

5. ระดับการศึกษาของประชาชน

จบการศึกษาแล้ว	272	คน	คิดเป็นร้อยละ	76.84
จบชั้นประถมศึกษา	176	คน	คิดเป็นร้อยละ	64.713
จบชั้นมัธยมศึกษา	50	คน	คิดเป็นร้อยละ	18.38
จบชั้นอาชีวศึกษา	24	คน	คิดเป็นร้อยละ	8.82
จบชั้นปริญญาตรี	22	คน	คิดเป็นร้อยละ	8.09
จบสูงกว่าปริญญาตรี	-	คน	คิดเป็นร้อยละ	-
ไม่ได้เข้าเรียนตอนช่วงอายุ 7 – 16 ปี	7	คน	คิดเป็นร้อยละ	1.98
กำลังศึกษาอยู่	39	คน	คิดเป็นร้อยละ	11.02

6. การประกอบอาชีพของประชาชน

รับราชการ	20	คน	คิดเป็นร้อยละ	5.65
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	16	คน	คิดเป็นร้อยละ	4.52
รับจ้าง	175	คน	คิดเป็นร้อยละ	49.44
ประกอบอาชีพส่วนตัว	30	คน	คิดเป็นร้อยละ	8.47
แม่บ้าน	25	คน	คิดเป็นร้อยละ	7.06
ว่างงาน	13	คน	คิดเป็นร้อยละ	3.67

7. รายได้ของประชากร (ครอบครัวต่อปี)

ต่ำกว่า 35,000 บาท	15	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	16.67
35,000 – 50,000 บาท	30	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	33.33
50,000 บาทขึ้นไป	45	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	50.00

8. ภูมิลำเนาเดิม

กรุงเทพมหานคร	47	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	52.22
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	28	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	31.11
ภาคเหนือ	1	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	1.11
ภาคใต้	-	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	-

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	15.56
ภาคกลาง	14	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	15.56

9. การย้ายครอบครัวของประชาชน

ย้าย 1 ครั้ง	45	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	50.00
ย้าย 2 ครั้ง	5	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	5.56
ย้ายเกินกว่า 3 ครั้ง	-	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	-
อยู่ตั้งแต่เกิด	40	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	44.44

10. สาเหตุการย้ายครอบครัว

ถูกไล่ที่จากที่อื่น	4	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.00
มาอยู่กับญาติพี่น้อง	10	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	20.00
มาหางานทำ	28	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	56.00
ใกล้สถานที่ทำงาน, สถานศึกษา	4	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.00
อื่นๆ	4	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.00

11. ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน

ต่ำกว่า 1 ปี	3	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	3.33
1 ปีกว่า – 3 ปี	10	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	11.11
3 ปีกว่า – 5 ปี	9	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	10.00
5 ปีกว่า – 7 ปี	8	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.89
7 ปีกว่า – 9 ปี	1	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	1.11
9 ปีกว่าขึ้นไป	59	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	65.56

12. สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว

เช่าที่ดินปลูกบ้าน	43	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	47.78
เช่าบ้าน	33	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	36.67
บุกรุก	2	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	2.22
เป็นของตนเอง	-	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	-
อื่นๆ	12	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	13.33

13. ลักษณะการอยู่อาศัย

อยู่อาศัยอย่างเดียว	84	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	93.33
อยู่อาศัยและค้าขาย	4	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	4.44
อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์อย่างอื่น	2	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	2.22

14. ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน

ใช้ไฟฟ้ามิเตอร์เป็นของตนเอง	75	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	83.33
ใช้ไฟฟ้าต่อบ้านอื่น	15	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	16.67

ใช้ตะเกียง	-	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
อื่นๆ	-	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	-

15. ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน

ใช้ประปามีมิเตอร์เป็นของตนเอง	75	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	83.33
ใช้ประปาค่อบ้านอื่น	15	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	16.67
ใช้น้ำ	-	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
ใช้น้ำบ่อ, น้ำบาดาล	-	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
ใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลอง	-	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
อื่นๆ	-	ครอบคร้ว	คิดเป็นร้อยละ	-

16. โทรศัพท์สาธารณะในชุมชน ไม่มี

17. มีครอบคร้วที่เดือนร้อนจากการลักทรัพย์ - ครอบคร้ว คิดเป็นร้อยละ -

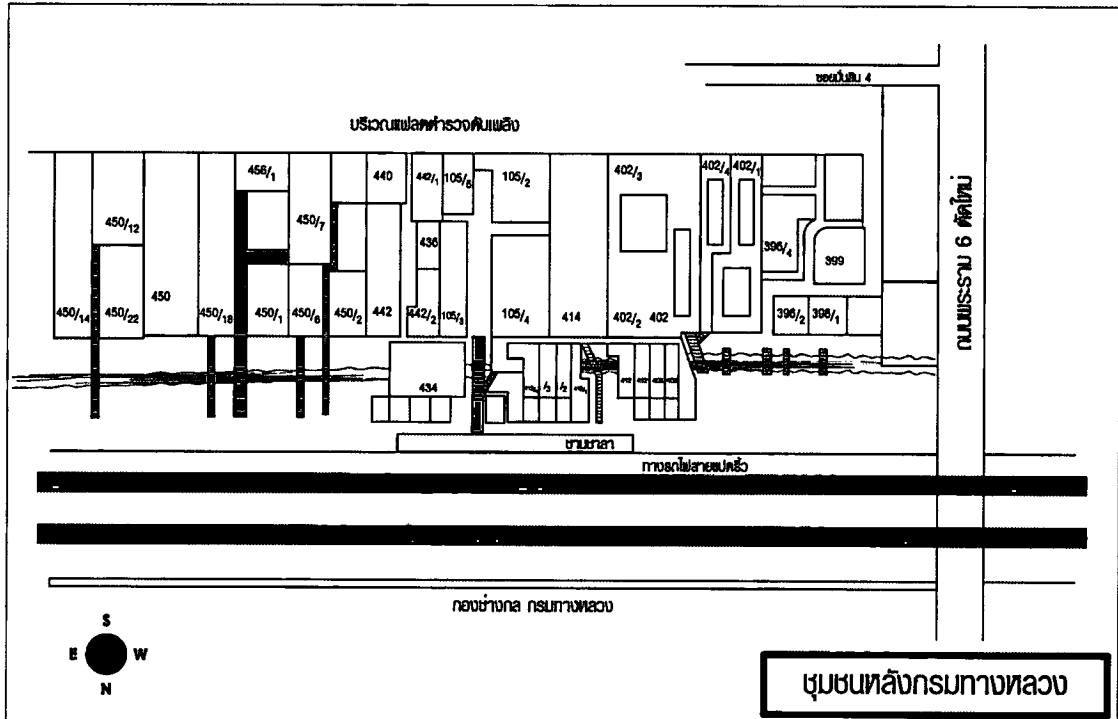
18. คณะกรรมการชุมชน

ประธานกรรมการชุมชน ชื่อ นายอวยพร แสงนภา

มีกรรมการชุมชน จำนวน 7 คน ดำเนินการเลือกตั้ง / แต่งตั้ง เมื่อ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2549

ตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้	1. นายอวยพร	แสงนภา	เป็น ประธาน
	2. นายไกรศรี	ปานศรี	เป็น รองประธาน
	3. นายชุมพล	จันทะ	เป็น เลขานุการ
	4. นายวัฒนา	แก้วอ่วม	เป็น เทรุญญิก
	5. นายสมชาย	เจนเด่นกลาง	เป็น ประชาสัมพันธ์
	6. นายสมเกียรติ	ศรีทองสด	เป็น นายทะเบียน
	7. นายภาณุรักษ์	จินประพัฒน์	เป็น ปฏิคม

19. แผนที่ชุมชน

ภาพที่ 3.3 แผนที่ชุมชน โดยสังเขป ทำซ้ำจากแผนที่ชุมชนจากสำนักงานเขตราชเทวี

จากแบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน สามารถกล่าวถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของชุมชนได้พอสังเขป กล่าวคือ ชุมชนหลังกรมทางหลวง เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีจำนวนหลังคาเรือน 45 หลังคาเรือน 90 ครอบครัว เฉลี่ย 2 ครอบครัวต่อ 1 หลังคาเรือน บนพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ จัดอยู่ในประเภท ชุมชนแออัด (เนื่องจากมีจำนวนอาคารมากกว่า 30 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่)¹ เกือบทั้งหมดมีบ้านเลขที่ (ร้อยละ 84) จำนวนประชากร 354 คน ชายและหญิงมีจำนวนพอ ๆ กัน และแทบจะไม่มีผู้พิการอาศัยอยู่ เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่อายุ 26 – 60 ปี ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 65) ครั้งหนึ่งประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้ต่อปีมากกว่า 50,000 บาท ภูมิลำเนาเดิม ครั้งหนึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยมีอัตราการย้ายครอบครัว 1 ครั้ง และอยู่ตั้งแต่เกิด มีอัตราส่วนพอ ๆ กัน คือ อย่างละครึ่ง สาเหตุการย้ายครอบครัว กว่าครึ่งมาทำงานทำ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ มากกว่า 9 ปีขึ้นไป เกือบครึ่งเช่าที่ดินปลูกบ้าน โดยเกือบทั้งหมดใช้เพื่อการอยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว และมีมิเตอร์ไฟฟ้าและมิเตอร์ประปาเป็นของตนเองเกือบทั้งหมด

¹ ที่มา : กองข้อมูลที่อยู่อาศัย ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ

3.2.2.2 **หลังคาเรือนที่เลือกทำการวิจัย** ในงานวิจัยชิ้นนี้ ลักษณะประชากร คือที่อยู่อาศัยที่อยู่ในชุมชนหลังกรมทางหลวง โดยมีประชากรทั้งหมด 45 หลังคาเรือน ซึ่งภายในนั้นประกอบด้วย 90 ครอบครัว มีผู้อยู่อาศัยทั้งหมด 354 คน¹ ซึ่งมีทั้งมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองในกรรมสิทธิ์ของรัฐ และอาศัยอยู่ห้องเช่าที่เจ้าของบ้านแบ่งไว้เพื่อการพาณิชย์ ในที่นี้ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในข่ายคือหลังคาเรือนที่ผู้อยู่อาศัยเป็นเจ้าของคือผู้ที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ผู้วิจัยอาศัยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นในการเลือก เนื่องจากลักษณะในการก่อตัวของชุมชนลักษณะนี้ เป็นแบบขยายตัวต่อเนื่องจากครัวเรือนที่มีอยู่เดิมจากการบอกเล่าหรือชักจูงของชาวบ้านจากชนบท ที่อพยพเข้ามาหางานทำในเมือง ซึ่งผู้วิจัยวางแนวทางไว้ว่าจะอาศัยการเลือกกรณีสืบเนื่องแบบลูกโซ่หรือเครือข่าย เนื่องจากมีจุดเด่นอยู่ที่ลักษณะของตัวอย่างที่ได้รับเลือกมาศึกษาวิจัย มีแนวโน้มเป็นที่ไว้วางใจและเชื่อถือได้สูงจากคนในชุมชน ซึ่งเป็นความสอดคล้องกับระบบสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนในเรื่องของสถานภาพทางสังคม โดยจะเริ่มจาก key informant ซึ่งเป็นครัวเรือนที่มีการตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มแรกๆ และเลือกต่อเนื่องจากการอ้างอิงหรือแนะนำต่อกันไป

จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของการเลือก กรณีสืบเนื่องแบบลูกโซ่หรือเครือข่ายในกรณีศึกษานี้ คือ การได้ศึกษาการขยายตัวและความต่อเนื่อง ของการเกิดที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพที่เกิดขึ้น อาทิ ทิศทางการขยายตัว, ลักษณะของการขยายขอบเขตหรือต่อเติมตัวเรือน, การผสมผสานวัสดุและวิธีการที่ใช้ในการก่อสร้าง เป็นต้น และทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในเรื่องของ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัย เป็นต้น

รายละเอียดหลังคาเรือนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	1.	กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 1	บ้านเลขที่	402
		จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน	24	คน
		จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน	6	ครอบครัว
		อายุหลังคาเรือน	>37	ปี
		ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล	อายุ	59 ปี
		สถานะ	เจ้าของบ้าน	
ลำดับที่	2.	กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 2	บ้านเลขที่	402/2
		จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน	5	คน
		จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน	1	ครอบครัว
		อายุหลังคาเรือน	>30	ปี
		ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล	อายุ	66 ปี
		สถานะ	เจ้าของบ้าน	

¹ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานเขตราชเทวี

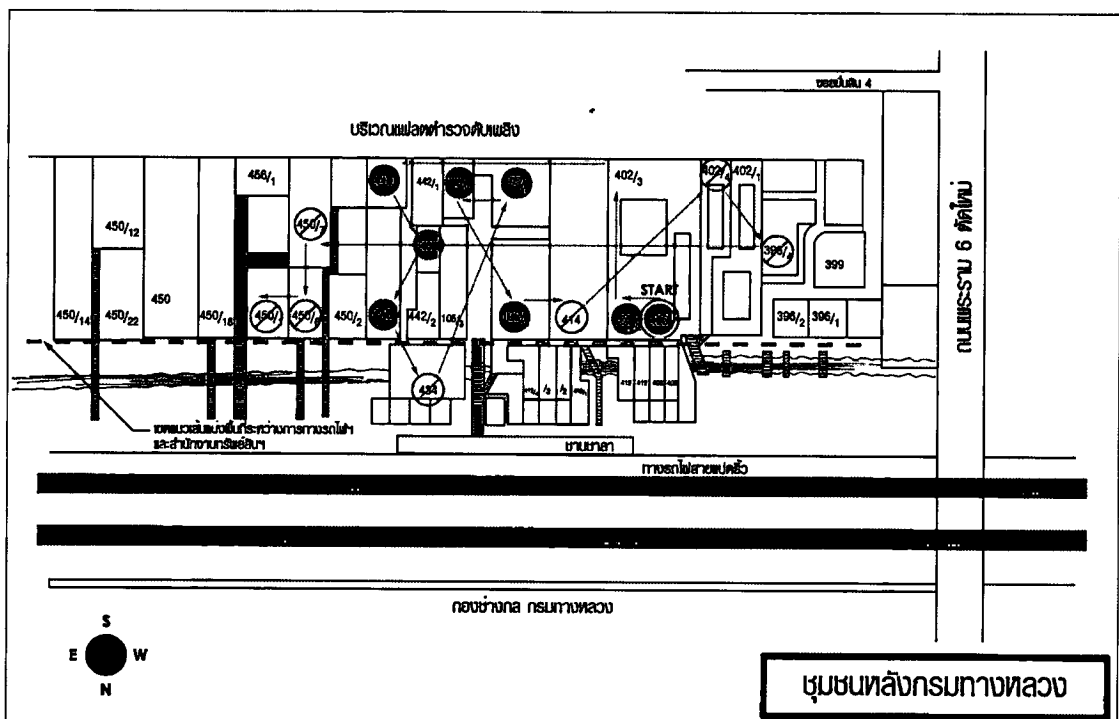
- ลำดับที่ 3. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 402/3
ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจาก ตัวอาคารชำรุดทรุดโทรม ไม่มีผู้อาศัยอยู่
 และจากการสัมภาษณ์เจ้าของบ้าน มีความเห็นว่า กำลังอยู่ในระหว่างเตรียมการรื้อเพื่อ
 สร้างใหม่
- ลำดับที่ 4. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 3 บ้านเลขที่ 440
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 15 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 3 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >58 ปี
 ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล อายุ 58 ปี
 สถานะ เจ้าของบ้าน
- ลำดับที่ 5. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 4 บ้านเลขที่ 436
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 2 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >64 ปี
 ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล อายุ 64 ปี
 สถานะ เจ้าของบ้าน
- ลำดับที่ 6. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 5 บ้านเลขที่ 442
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 15 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 4 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >65 ปี
 ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล อายุ 30 ปี
 สถานะ ผู้อยู่อาศัย
- ลำดับที่ 7. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 434
ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจาก ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของการทางรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ซึ่ง ณ เวลาที่เข้าไปทำการเก็บข้อมูล (25 เม.ย.2552) อยู่ในช่วงที่การทาง
 รถไฟฯเตรียมการไล่อีพื้นที่ เพื่อขยายส่วนต่อ โครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมท่า
 อากาศยานสุวรรณภูมิ และสถานีรับส่งผู้โดยสารอากาศยานในเมือง (Suvarnabhumi
 Airport Rail Link) จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยไม่มีการปรับตัว เพื่อการอยู่อาศัยในหลังคาเรือน
 มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ข้อมูลที่ได้จึงอาจมีการคลาดเคลื่อน

- ลำดับที่ 8. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 6 บ้านเลขที่ 105/2
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 12 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >35 ปี
 ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล อายุ 35 ปี
 สถานะ ผู้อยู่อาศัย
- ลำดับที่ 9. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 7 บ้านเลขที่ 105/5
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 4 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน - ปี
 ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล อายุ 22 ปี
 สถานะ ผู้อยู่อาศัย
- ลำดับที่ 10. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 8 บ้านเลขที่ 105/4
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 6 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >50 ปี
 ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล อายุ 63 ปี
 สถานะ เจ้าของบ้าน
- ลำดับที่ 11. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 414
ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจาก ตัวอาคารหลักในเขตพื้นที่นี้ถูกรื้อถอน
- ลำดับที่ 12. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 402/4 ข้อมูลไม่ได้นำมาใช้
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 5 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >4 ปี
- ลำดับที่ 13. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 396/4
ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจาก เจ้าของอาคารได้ทำการปรับเปลี่ยนอาคาร
 เป็นลักษณะแบ่งห้องให้เช่า มีการหมุนเวียนผู้อยู่อาศัยในแต่ละห้อง ข้อมูลจากผู้ที่อยู่
 อาศัยในลักษณะนี้ จึงอาจจะมีความคลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้
- ลำดับที่ 14. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 450/7
ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจาก เจ้าของอาคารได้ทำการปรับเปลี่ยนอาคาร
 เป็นลักษณะแบ่งห้องให้เช่า มีการหมุนเวียนผู้อยู่อาศัยในแต่ละห้อง ข้อมูลจากผู้ที่อยู่
 อาศัยในลักษณะนี้ จึงอาจจะมีความคลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

ลำดับที่ 15. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 450/6 ข้อมูลไม่ได้นำมาใช้
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 5 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >6 ปี

และ

ลำดับที่ 16. กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 450/1 ข้อมูลไม่ได้นำมาใช้
 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 1 คน
 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว
 อายุหลังคาเรือน >30 ปี

ภาพที่ 3.4 แผนที่ชุมชน แสดงลำดับการเข้าเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และแนวเส้นแบ่งเขตพื้นที่ระหว่างการทางรถไฟแห่งประเทศไทย และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มตัวอย่างหลังคาเรือนที่เลือกทำวิจัย ทั้งหมดเป็นที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเขตกรรมสิทธิ์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการเก็บข้อมูลที่ใช้งานได้ทั้งสิ้น 8 หลังคาเรือน ประกอบด้วย 18 ครอบครัว และสมาชิก 83 คน ในสัดส่วนต่อชุมชนที่ร้อยละ 17 (ร้อยละ 20 สำหรับครอบครัว และ ร้อยละ 23 สำหรับจำนวนสมาชิก) ทั้งนี้มีประชากรที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ จาก 2 ฝั่ง ฝั่งแรกคือเป็นหลังคาเรือนที่เจ้าของเปลี่ยนการใช้งานที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเช่า เนื่องจาก มีการหมุนเวียนผู้อยู่อาศัยในแต่ละห้อง ข้อมูลจากผู้อยู่อาศัยในลักษณะนี้จึงอาจมีความคลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ และ ฝั่งที่สองคือเป็นหลังคาเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ของการทาง

รถไฟฟ้า เนื่องจากอยู่ในช่วงที่การทางรถไฟฯเตรียมการไล่อีพื้นที่ เพื่อขยายส่วนต่อโครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และสถานีรับส่งผู้โดยสารอากาศยานในเมือง (Suvarnabhumi Airport Rail Link) จึงทำให้ผู้โดยสารไม่มีการปรับตัวเพื่อการอยู่อาศัย ที่ซึ่งประชากรกลุ่มนี้ มีประมาณร้อยละ 25 - 30 ของประชากรทั้งหมด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การอธิบายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยชิ้นนี้ จะเริ่มจากการระบุถึงเครื่องมือที่ใช้ ในแต่ละชั้น โดยจะแจกแจงรายละเอียดถึงลักษณะเครื่องมือ, การออกแบบและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และส่วนต่าง ๆ ของเครื่องมือและลักษณะคำถาม

ในการระบุถึงเครื่องมือในงานวิจัยชิ้นนี้ จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลา เนื่องจากมีการปรับปรุงเครื่องมือ 1 ครั้ง หลังจากทำการสำรวจภาคสนามครั้งแรก มีรายการดังนี้

- ช่วงที่ 1
- A-แบบสัมภาษณ์ผู้โดยสารในชุมชนหลังกรมทางหลวง
 - B-แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง
 - C-ผังพื้นที่ตำแหน่งหลังคาเรือนในชุมชน
 - อุปกรณ์บันทึกข้อมูลต่าง ๆ กล้องถ่ายรูป แบบร่างบันทึกผัง กระดาษร่าง จดบันทึกการซักถามพูดคุย
- ช่วงที่ 2
- D-แบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (ฉบับปรับปรุงจาก A-แบบสัมภาษณ์ผู้โดยสารในชุมชนหลังกรมทางหลวง ในช่วงที่ 1)
 - E-แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน
 - F-แบบโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไข ปัญหาที่มีต่อที่อยู่อาศัย (ฉบับปรับปรุงจาก A-แบบสัมภาษณ์ผู้โดยสารในชุมชนหลังกรมทางหลวง และ B-แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ในช่วงที่ 1)
 - C-ผังพื้นที่ตำแหน่งหลังคาเรือนในชุมชน (ฉบับปรับปรุง)
 - อุปกรณ์บันทึกข้อมูลต่าง ๆ กล้องถ่ายรูป แบบร่างบันทึกผัง กระดาษร่าง จดบันทึกการซักถามพูดคุย

3.3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้โดยสารในชุมชนหลังกรมทางหลวง (A) เป็นแบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล มีความยาว 3 หน้า (ดูภาคผนวก) คำถามเป็นแบบปลายเปิด มีเนื้อหาเกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของผู้โดยสาร ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 4 รายการหัวข้อหลัก ดังนี้

3.3.1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแทนผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เพศ, อายุ, สถานภาพ, การศึกษา, อาชีพ, รายได้ และการนับถือศาสนา

3.3.1.2 ระบบความสัมพันธ์ที่มีในครัวเรือน และช่วงเวลาที่เข้าอยู่อาศัย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ สมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์เกี่ยวกับการอยู่อาศัยในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มี 5 ข้อ คือ เกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว, ระยะเวลาในการเข้าอยู่, ที่อยู่อาศัยเดิมและสาเหตุการย้าย, สภาพ การอยู่อาศัย และลักษณะการอยู่อาศัย

3.3.1.3 ทศนคติที่มีต่อที่อยู่อาศัย รวมถึงทัศนคติอื่น ๆ ที่ส่งผลหรือเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย เพื่อทำความเข้าใจในการกำหนดองค์ประกอบต่างๆของที่อยู่อาศัย โดยเน้นความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของผู้ใช้ มี 6 ข้อ คือ เพื่อทำความเข้าใจในการกำหนดองค์ประกอบต่างๆของที่อยู่อาศัย โดยเน้นความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของผู้ใช้, วิธีการในการกำหนดขอบเขตและขนาดของที่อยู่อาศัย, แนวทางในการขยายตัวและเติบโตของพื้นที่, การดูแลรักษาพื้นที่ใช้งานต่าง ๆ, ความต้องการเพิ่มเติมที่มีต่อที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน, แนวความคิดทางด้านความต้องการสำหรับที่อยู่อาศัยในอนาคต

3.3.1.4 บทบาทและสถานภาพที่มีต่อชุมชน เพื่อศึกษาขอบเขตอำนาจและการมีส่วนร่วมต่อพื้นที่ส่วนรวมในชุมชน เป็นคำถามถึงการใช้งานพื้นที่ส่วนรวมของชุมชน และความคิดเห็นที่มีต่อพื้นที่ส่วนรวมของชุมชน

3.3.1.5 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อทำความเข้าใจกับเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อลักษณะที่อยู่อาศัย มี 6 หัวข้อลักษณะปัญหา คือ ปัญหาที่พบเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ของชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับมลภาวะทางด้านต่างๆ จากเส้นทางรถไฟที่เกิดขึ้นในชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยอื่นๆ ของคนในชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน, ปัญหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

3.3.2 แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (B) เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวแปรทางด้านสถาปัตยกรรมของหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มี 2 หน้า (ดูภาคผนวก) ทำการบันทึกข้อมูลโดยผู้วิจัย ตามหัวข้อที่วางไว้ โดยมี 4 รายการหัวข้อหลัก ดังนี้

3.3.2.1 รูปแบบและลักษณะกายภาพ

3.3.2.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย

3.3.2.3 เทคโนโลยีการก่อสร้าง

3.3.2.4 ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม

3.3.3 ผังพื้นตำแหน่งหลังคาเรือนในชุมชน (C) เป็นผังชุมชนที่ได้ทำซ้ำจากข้อมูลของสำนักงานเขตราชเทวี มี 1 หน้า (ดูภาคผนวก) ลักษณะเป็นผังบอกพื้นที่ทั้งชุมชน ระบุตำแหน่งหลังคาเรือนแบบไม่เข้ามาตราส่วน มีทั้งบอกบ้านเลขที่และไม่บอกบ้านเลขที่ พร้อมเส้นทางเดินรถไฟ ถนน และซอยใกล้เคียง ต่อมาในช่วงที่ 2 มีการเพิ่มเติมบ้านเลขที่ ที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม แต่ไม่มี

การระบุหรือระบุผิดตำแหน่งในผัง ใช้สำหรับนำเส้นทางในการเข้าสำรวจภาคสนามและจดบันทึกถึงลำดับการเข้าเก็บข้อมูลจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3.4 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (D) เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ของผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ลักษณะคำถามแบบเปิด มี 2 หน้า (ดูภาคผนวก) ทำการสัมภาษณ์จากตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละหลังคาเรือน เครื่องมือชิ้นนี้ได้ทำการปรับปรุงมาจากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง เนื่องจากเครื่องมือเดิมไม่สามารถเข้าถึง การได้รับข้อมูลที่ต้องการได้ และสร้างความสับสนให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ดังนั้นในเครื่องมือชิ้นนี้ได้ทำการปรับปรุงใหม่ ในการจับกลุ่มประเด็นคำถามใหม่ โดยเหลือรายการหัวข้อหลัก 2 ข้อ ดังนี้

3.3.4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของตัวแทนผู้ให้ข้อมูล เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแทนผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เพศ, อายุ, สถานภาพ, การศึกษา, อาชีพ, รายได้, การนับถือศาสนา และระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือน

3.3.4.2 ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเส้นทางเดินรถไฟ เพื่อทำความเข้าใจกับเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อลักษณะที่อยู่อาศัย มี 6 หัวข้อลักษณะปัญหา คือ ปัญหาที่พบเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ของชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับมลภาวะทางด้านต่างๆ จากเส้นทางรถไฟที่เกิดขึ้นในชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยอื่นๆ ของคนในชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน, ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน, ปัญหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

3.3.5 แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (E) เป็นแบบสอบถามสำหรับตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ลักษณะคำถามแบบปิด มี 3 หน้า (ดูภาคผนวก) นำแนวทางคำถามมาจาก แบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน ที่จัดทำโดยสำนักงานเขตราชเทวี ที่ได้ทำการจัดเก็บไปแล้วทั้งชุมชน

โดยข้อมูลที่ได้สามารถอ้างอิงถึงสถานะของครอบครัวนั้นๆ ที่เป็นอยู่ในชุมชน, ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในครอบครัว, ภาพรวมของการตั้งถิ่นฐาน, และลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐานของครอบครัวนั้นๆ

3.3.6 แบบโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่มีต่อที่อยู่อาศัย (F) เป็นรายการโครงสร้างคำถาม มี 4 กลุ่ม 20 ประเด็น (ดูภาคผนวก) คือ กลุ่มรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ, กลุ่มการกำหนดพื้นที่ใช้สอย, กลุ่มปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย, และกลุ่มทัศนคติที่มีต่อที่อยู่อาศัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการซักถามจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูลขณะทำการสังเกต เกี่ยวกับการปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัย

3.3.7 อุปกรณ์บันทึกข้อมูลต่าง ๆ กล้องถ่ายรูป แบบร่างบันทึกผัง กระดาษร่างจดบันทึก การซักถามพูดคุย

3.4 วิธีการและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้ มีหลักสำคัญ คือเป็นวิธีการที่อาศัยจุดเด่นในงานวิจัยเชิงคุณภาพ (3.1) มาเป็นแนวทางในการเข้าเก็บข้อมูล โดยยึดตามสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ณ ขณะทำการเก็บข้อมูล, เน้นที่การทำความเข้าใจและตีความหมาย ทั้งจากตัวผู้ทำการวิจัย และจากการพูดคุย ซักถามผู้อยู่อาศัย ประกอบการทำความเข้าใจ, เน้นรายละเอียดสภาพแวดล้อมที่มีการตอบสนองเกิดขึ้นจากผู้ใช้, ทำความเข้าใจจากหลายๆปัจจัยมาผสมผสานกัน เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลอย่างเป็นองค์รวม, เก็บบันทึกข้อมูลจากคำถามแบบเปิด ทั้งจากโครงสร้างคำถามจากเครื่องมือที่มีการออกแบบไว้ และจากความคิดเห็นที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น จากสภาพความเป็นจริง โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและตรงตามวัตถุประสงค์

ในหัวข้อนี้จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1. วิธีการเก็บข้อมูล (3.4.1) ระบุวิธีการที่มีการใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยแต่ละวิธีการจะอธิบายถึง ลักษณะวิธีการ, รายละเอียดเป้าหมายที่ทำการเก็บข้อมูล, สถานที่เก็บข้อมูล และวันเวลาที่เก็บข้อมูลรวมถึงระยะเวลาที่ใช้ และ 2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล (3.4.2) ซึ่งแจงรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อชี้ให้เห็นถึงลำดับการเข้าเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง และลำดับการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง โดยจะอธิบายในเชิงพรรณนาในแต่ละกลุ่มตัวอย่างไปตามลำดับ

3.4.1 วิธีการเก็บข้อมูล ในแต่ละหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จะมีการเก็บข้อมูลจาก 2 ส่วนคือ จากผู้อยู่อาศัย และจากที่อยู่อาศัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเก็บข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย

3.4.1.1 วิธีการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยทีมผู้วิจัยเป็นผู้ถามตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ตามคำถามจากแบบสัมภาษณ์ฯ (3.3.1, 3.3.4) และทำการจดบันทึกโดยทีมผู้วิจัย

3.4.1.2 วิธีการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้คำถามจากแบบสำรวจที่อยู่อาศัยฯ (3.3.2, 3.3.5) ทีมผู้วิจัยเป็นผู้ถาม และทำการจดบันทึกคำตอบโดยทีมผู้วิจัย

3.4.1.3 วิธีการสังเกตสภาวะผู้อยู่อาศัยในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นลักษณะการพูดคุย ซักถามทั้งตัวแทนผู้ให้ข้อมูล และผู้ที่อาศัยอยู่ ณ ขณะนั้น เพื่อทำความเข้าใจถึงสภาพโดยรวมของผู้อยู่อาศัย และการแก้ไขปัญหาในจุดต่าง ๆ ภายในที่อยู่อาศัย โดยมีแบบโครงสร้างคำถามฯ (3.6.6) เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล โดยมี 2 ช่วงคือ ระหว่างทำการสัมภาษณ์ฯ โดยจะเน้นพูดคุย ซักถามข้อมูลที่เสริมรายละเอียดจากแบบสัมภาษณ์ฯ และ หลังจากทำการสัมภาษณ์ฯเสร็จ จะเป็นการเดินพารามสภาพที่อยู่อาศัย และซักถาม พูดคุย โดยจะเน้นรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหา / การแก้ไขปัญหา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

การเก็บข้อมูลจากที่อยู่อาศัย

3.4.1.4 วิธีการเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมจากภาพถ่าย จากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทีมผู้ทำการวิจัย จะมีกล้องถ่ายรูปคนละ 1 ตัว เพื่อทำการบันทึกภาพถ่ายสภาพแวดล้อมในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังจากทำการขออนุญาตจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล โดยจะแบ่งทีมผู้ทำการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็นในการถ่ายภาพ คือ ถ่ายภาพสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยทั้งภายในและภายนอกตามแต่จะได้รับอนุญาต และ ถ่ายเจาะในแต่ละประเด็นที่เป็นจุดปัญหา โดยอาศัยการสังเกต และการพูดคุย ซักถามจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล และผู้ที่อาศัยอยู่ ณ ขณะนั้น

3.4.1.5 วิธีสำรวจสภาพแวดล้อม ณ ขณะนั้น ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำการจดบันทึกสภาพแวดล้อมในบางจุดเพิ่มเติมในแต่ละประเด็นจากวิธีการเก็บข้อมูลจากภาพถ่าย (3.4.1.4) ในกรณีที่ไม่สามารถถ่ายภาพ หรือว่า ภาพถ่ายที่ได้มีจำกัด เพื่อเสริมข้อมูลในการทำการวิเคราะห์

3.4.1.6 วิธีศึกษาและทำการบันทึกผังหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทีมผู้วิจัยทำการศึกษาลักษณะ สังเกต สำรวจ และทำการบันทึกผัง ของหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ลงในแบบร่างบันทึกผัง โดยมีการพูดคุย ซักถามจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล และผู้ที่อาศัยอยู่ ณ ขณะนั้น เพื่อประกอบการทำความเข้าใจในแต่ละส่วนประโยชน์ใช้สอย

วิธีการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา คือ วันเสาร์ที่ 25 เมษายน 2552 และ วันเสาร์ที่ 25 กรกฎาคม 2552 ตั้งแต่เวลา 11.00 น. ถึง 17.00 น. โดยได้รับคำแนะนำจากประธานชุมชนคือ คุณลุงต๋าย เนื่องจากวันเสาร์ และวันอาทิตย์ สมาชิกส่วนใหญ่จะอยู่ในชุมชน มากกว่าวันธรรมดา โดยจะทำการนัดหมายกับ คุณลุงต๋ายล่วงหน้า เพื่อให้มีการเปิดเสียงตามสายประจำชุมชน เพื่อความสะดวกและความร่วมมือของลูกบ้านในชุมชน ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างได้มีการเก็บหมายเลขโทรศัพท์ของตัวแทนผู้ให้ข้อมูล หรือของหลังคาเรือนนั้นๆ เพื่อทำการซักถามภายหลังจากวันสำรวจภาคสนาม เพื่อความชัดเจนในการทำความเข้าใจและตีความต่อหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นๆ

3.4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนหลังกรมทางหลวง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย จากเอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะจากทางสำนักงานเขตราชเทวี ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่ชุมชนฯ ตั้งอยู่ แล้วจึงทำการสำรวจภาคสนาม 2 ครั้ง โดยการเข้าสู่ชุมชนฯ จากประธานชุมชนเป็นแกนหลักในการเข้าพื้นที่ทุกครั้ง โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

3.4.2.1 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนหลังกรมทางหลวง จาก 2 ส่วนคือ จากภายนอกชุมชนฯ และจากตัวชุมชนฯ

3.4.2.1.1 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากภายนอกชุมชนฯ ซึ่งได้ข้อมูลหลัก ๆ จากสำนักงานเขต ราชเทวี ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ตั้งของชุมชนฯ โดยการเข้าไปที่ สำนักงานเขตฯ ทำจดหมายแจ้งความประสงค์ของโครงการฯ และทำการทำสำเนาข้อมูลชุมชนฯ จากสำนักงานเขตฯ และข้อมูลอื่น ๆ จากทาง Internet ซึ่งเป็นลักษณะข้อมูลทั่วไป และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

ข้อมูลจาก สำนักงานเขตราชเทวี

- ผังชุมชน ที่สำรวจโดย สำนักงานเขตราชเทวี
- รายชื่อคณะกรรมการชุมชน และเบอร์ติดต่อ
- แบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน จากสำนักงานเขต (คูภาคผนวก)
- ตำแหน่งที่ตั้งชุมชน จากแผนที่กรุงเทพมหานคร เขตราชเทวี

ข้อมูลจาก Internet โดยการค้นหาคำว่า “ชุมชนหลังกรมทางหลวง”

- เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน ชุมชน อาทิ การเตรียมรื้อที่ดิน 300 หลังคาเรือน เพื่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีแดง, อุบัติเหตุจากรถไฟที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ชุมชน, ข่าวมีอบตต่าง ๆ เนื่องจากพื้นที่ชุมชนฯ อยู่ใกล้บริเวณที่มีการปิดถนนในเหตุการณ์ก่อม็อบช่วงสงกรานต์ ปี 2552 ฯลฯ

- งานประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อาทิ กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์, สนง.ทรัพย์สินฯ มอบบอร์ดประชาสัมพันธ์, การตรวจสุขภาพครอบครัวฟรี ฯลฯ

- ภาพถ่ายทางอากาศ จากข้อมูลแผนที่โดย <http://earth.google.com>

3.4.2.1.2 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากตัวชุมชนฯ ซึ่งได้จากการเข้าพื้นที่ชุมชน โดยครั้งแรก ช่วงปี 2551 ได้เข้าพบกับ เลขาฯชุมชน คือ นาย ชุมพล จันทะ ซึ่งได้แนะนำตัวผู้วิจัยและรายละเอียดโครงการฯ จากนั้นจึงทำการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น พุคคยสภาพทั่วไปของชุมชน

และครั้งที่ 2 ก่อนทำการสำรวจภาคสนาม ประมาณ 1 สัปดาห์ คือวันอังคารที่ 21 เมษายน 2552 ได้ทำการเข้าพบประธานชุมชน คือ นายอวยพร แสงนภา (ลูกต้อ) เพื่อทำการขอเข้าเก็บข้อมูลในชุมชนฯ อย่างเป็นทางการ, ทำการอธิบายและแนะนำโครงการฯ, ทำการพูดคุย ซักถาม ข้อมูลทั่วไปของชุมชนฯ, ขอคำแนะนำในการเก็บข้อมูลภายในชุมชน ซึ่งได้รับความกรุณาในการอำนวยความสะดวก จากคุณลูกต้อในการประชาสัมพันธ์การเข้าสำรวจพื้นที่ โดยการออกเสียงตามสายภายในชุมชนฯ ให้ล่วงหน้า ก่อนเข้าทำการสำรวจภาคสนาม ในวันเสาร์ที่ 25 เมษายน 2552

3.4.2.2 เข้าทำการสำรวจภาคสนาม ครั้งที่ 1 วันเสาร์ที่ 25 เมษายน 2552 เวลา 11.00 น. โดยเริ่มจากการติดต่อประธานชุมชนฯ เพื่อขอเข้าสำรวจพื้นที่ แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.4.2.2.1 ลำดับที่ 1 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 1 บ้านเลขที่ 402

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 24 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 6 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าเก็บข้อมูล เริ่มจากหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นของประธานชุมชนฯ คือ บ้านเลขที่ 402 ทำการติดต่อตัวแทนผู้ให้ข้อมูล แนะนำทีมผู้วิจัยและอธิบายรายละเอียดโครงการฯ จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1) ณ จุดสัมภาษณ์ บริเวณหน้าโถงชั้น 1 พร้อมทำรังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย หลังเสร็จสิ้นกระบวนการสัมภาษณ์ ได้ให้ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล พาเดินดูบริเวณบ้าน พร้อมพูดคุย ซักถาม แบบตามสะดวก จาก

จุดที่มีข้อสังเกตต่าง ๆ จากทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้น ซึ่งมีประมาณ 5 คน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการสำรวจภาคสนามของกลุ่มตัวอย่างหลังที่ 1 จึงขอคำแนะนำถึง การเลือกกลุ่มตัวอย่างลำดับต่อไป ซึ่งได้แก่ บ้านเลขที่ 402/2 ซึ่งเป็นบ้านที่บาน้อง ที่ตั้งอยู่ในบริเวณเขตร้วเดียวกัน

3.4.2.2.2 ลำดับที่ 2 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 2 บ้านเลขที่ 402/2

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 5 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล เริ่มจากแนะนำทีมผู้วิจัยและอธิบายรายละเอียดโครงการ จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1) ณ จุดสัมภาษณ์ บริเวณ ลานชั้น 1 ภายในบ้าน หลังจากนั้นจึงทำรังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์และภริยา ซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยที่อยู่ ณ ขณะนั้น รวม 2 คน คอยให้ข้อมูลประกอบการสังเกต จากนั้นจึงกลับมาที่บ้าน 402 เพื่อขอทำการสำรวจ บ้านเลขที่ 402/3 ซึ่งอยู่ด้านหลัง บ้าน 402/2 และอยู่ในเขตพื้นที่ร้วเดียวกัน

3.4.2.2.3 ลำดับที่ 3 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 402/3

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน - คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน - ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล หลังคาเรือนลำดับที่ 3 นี้ เป็นหลังคาเรือนเก่าที่ค่อนข้างผุพัง ไม่ค่อยได้มีการใช้งานประจำมากนัก โดยสัมภาษณ์จากตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งทีมผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ จากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1) ณ บริเวณ ชุมม้าหินหน้าบ้าน หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ คุณลุงต๋ายจึงแนะนำ คุณป้าแดง ซึ่งขายเครื่องดัดและขนมหวานอยู่บริเวณ ณ จุดทำการสัมภาษณ์ ให้เป็นหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่างอันดับต่อไป (ต่อมาภายหลังจากการ เรียบเรียงแล้วจัดกลุ่มข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจาก ตัวอาคารชำรุดทรุดโทรม ไม่มีผู้อาศัยอยู่ และจากการสัมภาษณ์คุณลุงต๋ายเจ้าของบ้าน ได้ให้ความเห็นว่า กำลังอยู่ในระหว่างเตรียมการรื้อเพื่อสร้างใหม่)

3.4.2.2.4 ลำดับที่ 4 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 3 บ้านเลขที่ 440

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 15 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 3 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล หลังจากแนะนำทีมผู้วิจัยและอธิบายรายละเอียดโครงการ แล้วจึงทำการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1) ณ จุดสัมภาษณ์บริเวณ ชุมม้าหินเดียวกันกับ ลำดับที่ 3 จากนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงพาทีมผู้วิจัยไปทำการเก็บข้อมูล ลักษณะกายภาพ ณ บ้านกลุ่มตัวอย่างหลังที่ 3 ซึ่งห่างออกไปประมาณ 500 เมตร หลังจากเข้าถึงบริเวณบ้าน และผู้ให้สัมภาษณ์ได้แนะนำทีมผู้วิจัย ให้แก่ผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้น

ซึ่งมีประมาณ 4 คน แล้วจึงขอตัวกลับไปที่บ้าน เพื่อทำการค้าขายต่อ ทีมผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลทำ
รังวัด ผัง และสำรวจลักษณะทางกายภาพ โดยมีผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้น เป็นผู้ให้ข้อมูลประกอบ

3.4.2.2.5 ลำดับที่ 5 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 4 บ้านเลขที่ 436

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 2 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล กลุ่มตัวอย่างหลังนี้อยู่ถัดจากหลังที่แล้ว (440) ออกมา
ทางด้านเส้นทางเดิน ผู้ทำการวิจัยได้ทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ จากนั้นจึงทำ
การสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1) ณ
จุดสัมภาษณ์บริเวณประตูหน้าบ้าน หลังจากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลทำรังวัด ผัง และสำรวจลักษณะ
ทางกายภาพ โดยมี ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ให้ข้อมูลประกอบเพียงผู้เดียว เนื่องจากผู้อยู่อาศัย ณ
ขณะนั้น อีก 1 ท่าน ไม่สะดวกในการให้ข้อมูล เนื่องจากค่อนข้างมีปัญหาทางการได้ยิน

3.4.2.2.6 ลำดับที่ 6 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 5 บ้านเลขที่ 442

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 15 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 4 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล ภายในหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่างหลังนี้ แรกเริ่มไม่มีผู้
อาศัยอยู่ ณ ขณะนั้นเลย ต่อมาจึงได้ทำการซักถามผู้คนที่อยู่บริเวณนั้น จึงได้รับการอนุเคราะห์ไป
ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นเจ้าของบ้าน มาให้ทำการสัมภาษณ์ หลังจากผู้ทำการวิจัยได้ทำการแนะนำ
ตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ จากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1)
ณ จุดสัมภาษณ์บริเวณ เต้นท์ผ้าใบหน้าบ้าน ซึ่งมีลักษณะของการขายตัวการอยู่อาศัยออกมาจาก
ภายในบ้าน หลังจากนั้นจึงทำรังวัดและสำรวจผังพื้นที่อาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะ
ทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย โดยมีผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้นเข้ามาเพิ่มเติมการให้
ข้อมูลประกอบอีก 1 ท่าน

3.4.2.2.7 ลำดับที่ 7 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 434

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน - คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน - ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล เป็นหลังคาเรือนสุดท้าย ในการสำรวจภาคสนามครั้งที่
ที่ 1 ซึ่งทีมผู้วิจัยได้เข้าเลือกทำการสำรวจแบบสุ่ม จากเหตุผลที่ว่า อยู่ติดริมชานชาลาป้ายหยุดรถไฟ
และมีการทำการพาณิชย์จากการขายของทั่วไป ในลักษณะร้านขายของชำ โดยเริ่มจากผู้ทำการวิจัย
ได้ทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ ซึ่งตัวแทนผู้ให้ข้อมูล มีความลังเลเล็กน้อย
ในช่วงแรก เนื่องจาก ณ ช่วงเวลานั้นมีข่าวการไล่รื้อพื้นที่จากการทางรถไฟ ต่อมาเมื่อทีมผู้วิจัยได้ทำ
การอธิบายโครงการอย่างละเอียด และนำเสนอตัวอย่างจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนหน้า
นั้น รวมถึงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นของประชาชนชุมชน ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลจึงยินดีให้ข้อมูล รวมถึงผู้อยู่
อาศัย ซึ่งอยู่ ณ ขณะนั้น อีกประมาณ 4 คน โดยทำการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยใน

ชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1) ณ จุดสัมภาษณ์บริเวณที่นั่งพักผ่อน ด้านข้างทางเดิน จากนั้นจึงทำ
รังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพ
ของที่อยู่อาศัย (ต่อมาภายหลังจากการ เรียบเรียงแล้วจัดกลุ่มข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า
ข้อมูลที่ได้อาจไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจาก ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของการทางรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ซึ่ง
ณ เวลาที่เข้าไปทำการเก็บข้อมูล (25 เม.ย.2552) อยู่ในช่วงที่การทางรถไฟเตรียมการไล่อพยพพื้นที่
เพื่อขยายส่วนต่อโครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และสถานีรับส่ง
ผู้โดยสารอากาศยานในเมือง (Suvarnabhumi Airport Rail Link) จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยไม่มีการปรับตัว
เพื่อการอยู่อาศัยในหลังคาเรือนมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ข้อมูลที่ได้จึงอาจมีการคลาดเคลื่อน)

หลังจากทำการเก็บข้อมูลลำดับที่ 7 บ้านเลขที่ 434 เสร็จสิ้น จึงได้ทำการกลับไป
 บ้านเลขที่ 402 เพื่อทำการขอบคุณแต่ไม่พบตัว จึงทำการโทรศัพท์แทนและนัดหมายถึงการเข้า
 สำรวจภาคสนามครั้งที่ 2 ต่อไป

3.4.2.3 เข้าทำการสำรวจภาคสนาม ครั้งที่ 2 เมื่อวันเสาร์ที่ 25 กรกฎาคม 2552 เวลา
 11.00 น. โดยเริ่มจากการติดต่อประธานชุมชนฯ เพื่อขอเข้าสำรวจพื้นที่ แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูล
 ภาคสนามจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.4.2.3.1 ลำดับที่ 8 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 6 บ้านเลขที่ 105/2

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 12 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าเก็บข้อมูล การเลือกเข้าเก็บข้อมูลจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างหลังนี้ เลือกทำการสำรวจแบบสุ่ม จากการวิเคราะห์ผังชุมชนและเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก
บริเวณพื้นที่ที่ยังไม่มีการสำรวจ ซึ่ง 1 ในนั้นคือทางเดินช่วงกลางของชุมชน หลังพบตัวแทนผู้ให้
ข้อมูล ผู้ทำการวิจัยได้ทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ แล้วจึงทำการสัมภาษณ์จาก
แบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (3.3.4) และต่อด้วย แบบสำรวจที่
อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5) ณ จุด
สัมภาษณ์บริเวณลานซักล้างหน้าบ้าน ซึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังทำการซักผ้าอยู่ หลังจากนั้นจึงทำ
รังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทาง
กายภาพของที่อยู่อาศัย โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์คอยให้ข้อมูลประกอบจนแล้วเสร็จกระบวนการสำรวจ
ภาคสนามหลังนี้ จากนั้นจึงแนะนำหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่างหลังต่อไป ซึ่งอยู่ติดกัน คือบ้านเลขที่
 105/5

3.4.2.3.2 ลำดับที่ 9 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 7 บ้านเลขที่ 105/5

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 4 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าเก็บข้อมูล หลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังนี้ ณ เวลานั้น
มีแต่เด็ก และเยาวชน ไม่มีผู้ใหญ่ที่เป็นเจ้าของบ้านอยู่เลย แต่จากการเข้าสำรวจ พบว่า 1 ในนั้น เรียน

อยู่ระดับมหาวิทยาลัย ปี 4 ทีมผู้วิจัยจึงลงความเห็นว่าน่าจะทำการเก็บข้อมูลได้ จึงเริ่มทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ ต่อตัวแทนผู้ให้ข้อมูลแล้วจึงทำการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (3.3.4) และต่อด้วย แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5) ณ จุดสัมภาษณ์ภายในบ้าน บริเวณโถงกลางชั้น 1 พร้อมทำรังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย และได้ให้ 1 ในสมาชิกพาเดินดูบริเวณบ้าน พร้อมพูดคุย ชักถาม แบบตามสะดวก จากจุดที่มีข้อสังเกตต่าง ๆ หลังจากแล้วเสร็จทีมผู้วิจัย จึงทำการเดินออกมาทางด้านหน้าของทางเดินเพื่อสำรวจหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่างถัดไป

3.4.2.3.3 ลำดับที่ 10 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 8 บ้านเลขที่ 105/4

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 6 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าเก็บข้อมูล หลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังนี้ เดิมทีไม่มีผู้ตอบรับจากทีมวิจัย ต่อมาผู้อยู่อาศัยบ้านเลขที่ 434 (จากการสำรวจภาคสนามครั้งที่ 1) ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียง ได้ทำการเรียกเจ้าของบ้านให้ ทีมผู้วิจัยจึงเริ่มทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ ต่อตัวแทนผู้ให้ข้อมูล แล้วจึงทำการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (3.3.4) และต่อด้วย แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5) ณ จุดสัมภาษณ์บริเวณ โต๊ะรับประทานอาหาร ชั้น 1 พร้อมทำรังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย หลังเสร็จสิ้นกระบวนการสัมภาษณ์ ได้ให้ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล พาเดินดูบริเวณบ้านพร้อมพูดคุย ชักถาม แบบตามสะดวก จากจุดที่มีข้อสังเกตต่าง ๆ จากผู้ให้สัมภาษณ์เพียงลำพัง ทั้งนี้เนื่องจากผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้นอีก 1 ท่าน ซึ่งเป็นคุณแม่ของผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สะดวกในการให้ข้อมูลเนื่องจากอาการป่วยเป็นอัมพาต และกำลังหลับ

หลังจากเก็บข้อมูลลำดับที่ 10 แล้วเสร็จ ทีมผู้วิจัยได้ทำการเดินทางไปทางไปบริเวณเดิ่นท์ หน้าบ้านเลขที่ 442 (จากการสำรวจภาคสนามครั้งที่ 1) ซึ่งเป็นที่พักผ่อนของบ้านในละแวกนี้ และได้เจอเจ้าของบ้านหลังต่างๆ ทีมผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากบ้านเลขที่ 442, 440 และ 436 (จากการสำรวจภาคสนามครั้งที่ 1) ตามลำดับ

3.4.2.3.4 ลำดับที่ 11 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 414

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน - คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน - ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าเก็บข้อมูล ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจากตัวอาคารหลักในเขตพื้นที่นี้ถูกรื้อถอนไปแล้ว จึงไม่ได้ทำการเข้าเก็บข้อมูล โดยละเอียด

3.4.2.3.5 ลำดับที่ 12 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 402/4

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 5 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล หลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังนี้ มีตัวแทนผู้ให้ข้อมูล หลังจากทีมผู้วิจัยจึงเริ่มทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ แล้วจึงทำการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (3.3.4) และต่อด้วย แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5) ณ จุดสัมภาษณ์บริเวณภายในบ้าน ชั้น 1 พร้อมทำการรังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย หลังเสร็จสิ้นกระบวนการสัมภาษณ์ ได้ให้ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล พาเดินดูบริเวณบ้าน พร้อมพูดคุย ชักถาม แบบตามสะดวก จากจุดที่มีข้อสังเกตต่าง ๆ จากผู้ให้สัมภาษณ์เพียงลำพัง ทั้งนี้เนื่องจากผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้นอีก 1 ท่าน เป็นลูกสาว ซึ่งไม่สะดวกในการให้ข้อมูลเนื่องจาก อายุยังน้อย (ประมาณ 3 – 4 ขวบ)

3.4.2.3.6 ลำดับที่ 13 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 396/4

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน - คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน - ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล หลังจากทีมผู้วิจัยได้แนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการและชักถามข้อมูลเบื้องต้น แล้วจึงได้รับทราบว่ามี ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจากเจ้าของอาคารได้ทำการปรับเปลี่ยนอาคาร เป็นลักษณะแบ่งห้องให้เช่า มีการหมุนเวียนผู้อยู่อาศัยในแต่ละห้อง ข้อมูลจากผู้ที่อยู่อาศัยในลักษณะนี้ จึงอาจจะมีความคลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

3.4.2.3.7 ลำดับที่ 14 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 450/7

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน - คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน - ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล หลังจากทีมผู้วิจัยได้แนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการและชักถามข้อมูลเบื้องต้น แล้วจึงได้รับทราบว่ามี ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาใช้ เนื่องจากเจ้าของอาคารได้ทำการปรับเปลี่ยนอาคาร เป็นลักษณะแบ่งห้องให้เช่า มีการหมุนเวียนผู้อยู่อาศัยในแต่ละห้อง ข้อมูลจากผู้ที่อยู่อาศัยในลักษณะนี้ จึงอาจจะมีความคลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

3.4.2.3.8 ลำดับที่ 15 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 450/6

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 5 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล การเลือกเข้าถึงข้อมูลจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังนี้ ได้รับคำแนะนำจากคนในชุมชน บริเวณเต็นท์ หน้าบ้านเลขที่ 442 (จากการสำรวจ

ภาคสนามครั้งที่ 1) หลังจากทีมผู้วิจัยจึงเริ่มทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ แล้วจึงทำการสัมภาษณ์ ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (3.3.4) และต่อด้วย แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5) ณ จุดสัมภาษณ์บริเวณ ลานหน้าบ้านชั้น 1 หลังจากนั้นจึงทำรังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย โดยมี ผู้ให้สัมภาษณ์และน้องชาย เป็นผู้อยู่อาศัยที่อยู่ ณ ขณะนั้น รวม 2 คน คอยให้ข้อมูลประกอบการสังเกต

3.4.2.3.9 ลำดับที่ 16 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ - บ้านเลขที่ 450/1

จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 1 คน

จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว

รายละเอียดการเก็บข้อมูล หลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังสุดท้าย ในการสำรวจภาคสนาม ครั้งที่ 2 มีตัวแทนผู้ให้สัมภาษณ์ หลังจากทีมผู้วิจัยจึงเริ่มทำการแนะนำตัวและอธิบายรายละเอียดโครงการ แล้วจึงทำการสัมภาษณ์ จากแบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (3.3.4) และต่อด้วย แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5) ณ จุดสัมภาษณ์บริเวณ ซุดโต๊ะรับแขก โถงชั้น 1 พร้อมทำการรังวัดและสำรวจผังพื้นอาคาร และทำการถ่ายภาพเก็บข้อมูลและลักษณะทั่วไปของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย โดยมี ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งอาศัยอยู่คนเดียว คอยให้ข้อมูลประกอบการสังเกต หลังเสร็จกระบวนการเก็บข้อมูล จึงพูดคุย ชักถามคุณลุง และได้ความว่า พื้นที่บริเวณถัดออกไปทางปลายเขตพื้นที่ชุมชน ล้วนแต่เป็นบ้านแบ่งห้องเช่า เนื่องจากเจ้าของย้ายไปอยู่ ที่อื่น แต่ยังมีกรรมสิทธิ์ในการเช่าจากสำนักงานทรัพย์สินฯ จึงทำการแบ่งห้องและให้เช่าในราคาถูก

หลังจากทำการเก็บข้อมูลลำดับที่ 16 บ้านเลขที่ 450/1 เสร็จสิ้น จึงได้ทำการกลับไปบ้านเลขที่ 402 เพื่อทำการขอบคุณ และได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง หลังจากนั้นจึงทำการกล่าวลา และเสร็จสิ้นการสำรวจภาคสนาม ครั้งที่ 2

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เริ่มจากการนำข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม ทั้งจากการสัมภาษณ์ การสังเกต สำรวจ ภาพถ่าย ผังพื้น มาเรียบเรียงและจัดทำกลุ่มข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อหลักได้ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล
- ข้อมูลจากแบบสำรวจเบื้องต้นของครัวเรือน
- รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
- การกำหนดพื้นที่ใช้สอย

- ปัญหา/การแก้ไขปัญหา ทางด้านสภาพแวดล้อม

ข้อมูลทั้งหมดนำมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เพื่อเชื่อมโยงความหมายและความสัมพันธ์ ซึ่งมี แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตามรายละเอียดของประเด็นที่จะทำการวิเคราะห์ดังนี้

- องค์ประกอบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
- ปัจจัยทางพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย
- แนวทางการแก้ไขปัญหาและการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

แล้วจึงนำมาสรุปผลการวิเคราะห์ และนำเสนอตามแต่ละประเด็น จากความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.5.1 เรียบเรียงและจัดทำกลุ่มข้อมูล จัดทำรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม ประมวลผลควบคู่กันไปถึง 2 กลุ่มข้อมูล คือ กลุ่มข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย และกลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย โดยมีการประมวลนิยามด้านมโนทัศน์จากกรอบแห่งทฤษฎี ตามแนวคิดที่ว่า **รูปแบบที่อยู่อาศัย** ที่เกิดขึ้นในการอยู่อาศัยที่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัดและมีข้อจำกัดทางด้านต่างๆ อาทิ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ ทำเลที่ตั้ง จนถึงเรื่องเกี่ยวกับมลภาวะและสุขอนามัยนั้น มีรูปแบบที่หลากหลาย เกิดขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะตัวตามแต่วิธีการแก้ปัญหาของผู้ใช้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนได้นั้น จะมีจุดร่วมของแบบแผนทางด้านสถาปัตยกรรมในการที่จะสามารถอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ก่อตัวขึ้นมาจากการดำรงชีวิตร่วมกันในพื้นที่ อย่างเช่น การมีระดับการยอมรับสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน มีอาชีพและวิถีในการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่และปัญหาจากสภาพแวดล้อม เหมือนๆ กัน ดังนั้นสิ่งที่ต้องการศึกษาจึงเป็นรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ในสภาพแวดล้อมของชุมชน, การกำหนดพื้นที่ใช้สอยจากกิจกรรมและพฤติกรรมตามความเป็นจริงของผู้ใช้, ลักษณะเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่มีต่อที่อยู่อาศัย ตลอดจนไปถึงองค์ประกอบของปัญหา ด้านอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตอบสนองและการใช้งานที่เกิดขึ้น ทั้งนี้การศึกษาทั้งหลายดังกล่าวจะเป็นลักษณะการศึกษาแบบองค์รวม เพื่อให้การตีความรูปแบบทางกายภาพทางด้านสถาปัตยกรรมที่ศึกษามีบริบททางวัฒนธรรมอยู่ รวมถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือรูปแบบพฤติกรรมที่มีผลต่อปัจจัยการเกิดหรือการใช้งานในพื้นที่อยู่อาศัย อาทิ พฤติกรรมการใช้พื้นที่ทำงานที่ทับซ้อนกับพื้นที่ส่วนนอน มีเหตุปัจจัยหรือข้อจำกัดอย่างไรที่กำหนดพฤติกรรมในการใช้พื้นที่เช่นนั้น เป็นต้น

3.5.1.1 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย พิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จำแนกออกมาตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อชี้ให้เห็นถึงการตอบสนองของที่อยู่อาศัยที่มีต่อผู้ใช้งาน โดยมีรายละเอียดแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.5.1.1.1 ผังพื้นที่แสดงส่วนพื้นที่ใช้สอย และรายการองค์ประกอบที่ทำการเก็บข้อมูล

3.5.1.1.2 รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้

3.5.1.1.3 รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบาย ลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน

3.5.1.1.4 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ระบุตำแหน่ง และพื้นที่ใช้สอย

3.5.1.1.5 รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการ เครื่องเรือน โดยระบุประเภทปัญหา อธิบายลักษณะทางกายภาพ พื้นที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

3.5.1.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย พิจารณาถึงหน้าที่หลักของพื้นที่ๆ กิจกรรมที่เกิดขึ้น ทำความเข้าใจต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม บนพื้นที่ใช้สอยนั้น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัจจัยการใช้งานจากพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย ที่มีต่อที่อยู่อาศัย โดยมีรายละเอียดสำหรับแต่ละกลุ่มตัวอย่าง คือ แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

3.5.1.3 ปัญหา / การแก้ไขปัญหา ทางด้านสภาพแวดล้อม พิจารณาถึงการปรับสภาพแวดล้อม ที่เป็นอยู่ จากปัญหาที่เกิดขึ้น ในลักษณะของการทำความเข้าใจต่อการแก้ไขปัญหาตามสภาพความเป็นจริง เกิดเป็นลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย ชี้ให้เห็นถึงแนวทางการเกิดของรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดสำหรับแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- แยกตามแต่ละจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา

3.5.1.3.1 ประเภทของปัญหา-โดยดูจากตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับสภาพแวดล้อมกายภาพ มีประเภทของความสัมพันธ์ที่สำคัญ 7 ข้อ¹ คือ

- ความสัมพันธ์ทางสภาวะแวดล้อม
- ความสัมพันธ์ทางการรู้สึก
- ความสัมพันธ์ทางมิติ
- ความสัมพันธ์ทางทิศทาง
- ความสัมพันธ์ทางสัญลักษณ์
- ความสัมพันธ์ทางการกระทำระหว่างกันทางสังคม
- ความสัมพันธ์ทางการผสมผสานรวมกันทางวัฒนธรรม

3.5.1.3.2 รายละเอียดของปัญหา – อธิบายลักษณะของปัญหาจากสภาพที่เกิดขึ้น ตามความเป็นจริง

¹ วิมลสิทธิ์ ทรายางกูร. 2541 : 341. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูรฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

3.5.1.3.3 การแก้ไข้ปัญหา – ทำความเข้าใจจาก เงื่อนไขและข้อจำกัด
ของ ปัญหา, แนวคิดในการแก้้ปัญหา และผลที่ได้จากการแก้ไข้ปัญหา

3.5.1.4 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล เรียบเรียงจาก แบบสัมภาษณ์
ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (3.3.4) มี 2 หัวข้อคือ

3.5.1.4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวผู้ให้ข้อมูล พิจารณาถึงสถานะตัวแทน
ผู้ให้ข้อมูล

3.5.1.4.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน พิจารณาถึงเงื่อนไข
และข้อจำกัดทางด้านสภาพแวดล้อมชุมชน ที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะที่อยู่อาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะ
ปัญหาเป็นผลกระทบจากเส้นทางเดินรถไฟ

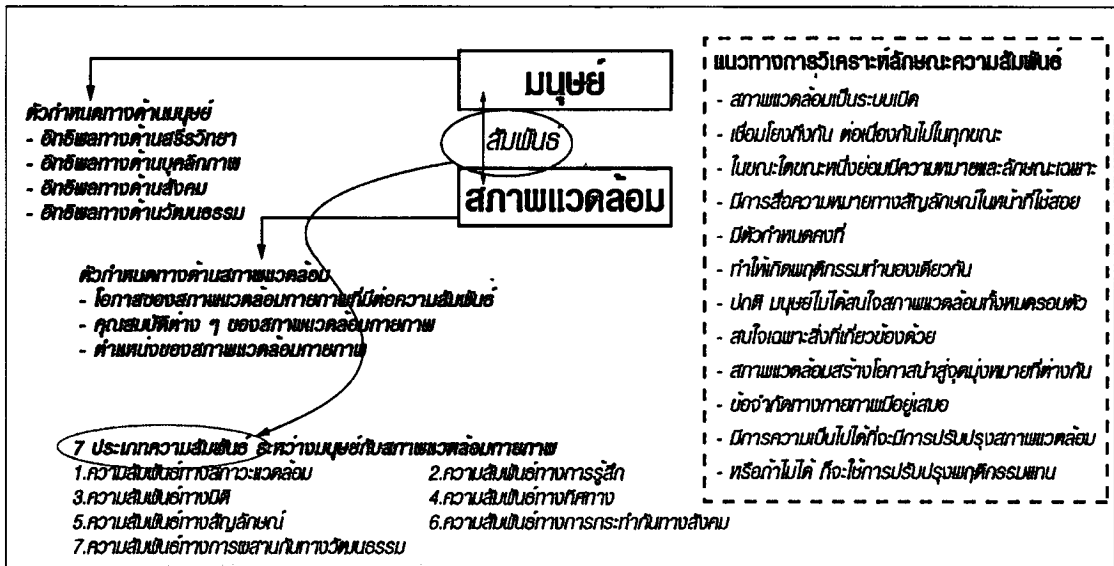
3.5.1.5 ข้อมูลจากแบบสำรวจเบื้องต้นของครัวเรือน เรียบเรียงจาก แบบสำรวจที่
อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5) พิจารณาถึง
สถานะที่เป็นอยู่ในชุมชนของหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง, ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน,
ภาพรวมของการตั้งถิ่นฐาน, และลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน

3.5.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล นำกลุ่มข้อมูลจาก การเรียบเรียงและจัดกลุ่มข้อมูล
(3.5.1) มาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

3.5.2.1 องค์ประกอบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย พิจารณาถึงจุดที่
แสดงออกถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยง ในการตอบสนองต่อวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย

3.5.2.2 ปัจจัยทางพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย พิจารณาถึงจุดที่แสดงออกถึง
ความสัมพันธ์และเชื่อมโยง ในการใช้งานต่อลักษณะกายภาพของที่อยู่อาศัย

- ในแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ข้อข้างต้น (3.5.2.1, 3.5.2.2) มีจุดสังเกตร่วมกันใน
การทำความเข้าใจ ถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันของที่อยู่อาศัยและผู้อยู่อาศัย ดังนั้นแต่ละจุดที่
เป็นประเด็นในการพิจารณา จะต้องสามารถตอบโต้ภัยในการทำเข้าใจต่อทั้ง 2 หัวข้อ ได้อย่าง
สอดคล้องกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ของทั้ง 2 หัวข้อนี้ จึงเป็นในรูปแบบของการตีความหมาย
จาก 2 ทาง ต่อ 1 จุดร่วมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงต่อกัน ระหว่างวิถีชีวิตของผู้
อาศัย และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย –

ภาพที่ 3.5 แสดงแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม

3.5.2.3 แนวทางการเกิดรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม พิจารณาต่อจากจุดรวมของ องค์ประกอบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย (3.5.2.1) และ ปัจจัยทางพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย (3.5.2.2) ในแง่ของปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จนนำไปสู่การปรับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่เกิดเป็นลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัยในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงพิจารณาลักษณะเฉพาะดังกล่าวจากแต่ละกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาลักษณะเฉพาะหรือประเด็นที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกมาเป็นรูปแบบของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม

3.5.2.4 แนวทางการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบที่อยู่อาศัย พิจารณาจากข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในงานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในงานวิจัยชิ้นต่อ ๆ ไป

3.6 สรุปบทวิธีดำเนินการวิจัย

- **วิธีที่ใช้ทำการวิจัย** งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการและขั้นตอนเป็นลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีการสำรวจ สัมภาษณ์. ในระยะเวลาสั้น ข้อมูลที่ได้รับนำมาวิเคราะห์และสรุปผล เพื่อนำเสนอเหตุปัจจัยและความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบกายภาพทางสถาปัตยกรรม และบริบททางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของตัวผู้ใช้จากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

- **รายละเอียดข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง**
- รายละเอียดข้อมูล** แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 1. **กลุ่มข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย** โดยอาศัยการสำรวจ สัมภาษณ์ และสัมภาษณ์จากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล
 2. **กลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย** โดยอาศัยการเก็บข้อมูลจากภาพถ่าย ทำการสำรวจสภาพแวดล้อม และการสำรวจผังทำรังวัด ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เลือกจากชุมชนหลังกรมทางหลวง แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีจำนวนหลังคาเรือน 45 หลังคาเรือน 90 ครอบครัว เฉลี่ย 2 ครอบครัวต่อ 1 หลังคาเรือน บนพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ จัดอยู่ในประเภท ชุมชนแออัด อาศัยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นในการเลือก โดยจะเริ่มจาก key informant ซึ่งเป็นครัวเรือนที่มีการตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มแรกๆ และเลือกต่อเนื่องจากการอ้างอิงหรือแนะนำต่อกันไป

โดยมีหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือก 8 กลุ่มตัวอย่าง จากลำดับการเข้าสำรวจ 16 หลังคาเรือน คือ บ้านเลขที่ 402, 402/2, 440, 436, 442, 105/2, 105/5, 105/4, 402/4, 450/6 และ 450/1 ประกอบด้วย 18 ครอบครัว และสมาชิก 83 คน ในสัดส่วนต่อชุมชนที่ร้อยละ 17 (ร้อยละ 20 สำหรับครอบครัว และ ร้อยละ 23 สำหรับจำนวนสมาชิก)

- **เครื่องมือที่ใช้ทำการวิจัย** เครื่องมือในงานวิจัยชิ้นนี้ มีการปรับปรุงเครื่องมือ 1 ครั้ง หลังจากทำการสำรวจภาคสนามครั้งแรก มีรายการดังนี้

- A-แบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.1)
- B-แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (3.3.2)
- C-ผังพื้นที่ตำแหน่งหลังคาเรือนในชุมชน (3.3.3)
- D-แบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (ฉบับปรับปรุงจาก A-แบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง) (3.3.4)
- E-แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน (3.3.5)
- F-แบบโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่มีต่อที่อยู่อาศัย (ฉบับปรับปรุงจาก A-แบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง และ B-แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง) (3.3.6)
- อุปกรณ์บันทึกข้อมูลต่าง ๆ กล้องถ่ายรูป แบบร่างบันทึกผัง กระดาษร่างจดบันทึก การซักถามพูดคุย

- **วิธีการและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล**

วิธีการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามกลุ่มข้อมูล คือ

1. **กลุ่มข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย** ใช้การสัมภาษณ์ จากแบบสัมภาษณ์ฯ (3.3.4) และแบบสำรวจครอบครัวฯ (3.3.5) โดยทีมผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ ทำการจดบันทึกและใช้วิธีสังเกตจากสภาพแวดล้อม พูดคุย ซักถาม ทำการจดบันทึก

2. **กลุ่มข้อมูลจากที่อยู่อาศัย** ใช้การบันทึกภาพถ่าย โดยมี 2 ประเด็นในการถ่ายภาพ คือ ถ่ายภาพสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยทั้งภายในและภายนอก และ ถ่ายเจาะในแต่ละประเด็นที่เป็น

จุดปัญหา บันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมในกรณีการถ่ายภาพมีข้อจำกัด และทำการสำรวจรังวัด และบันทึกผัง

ทำการเก็บข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา คือ วันเสาร์ที่ 25 เมษายน 2552 และ วันเสาร์ที่ 25 กรกฎาคม 2552 ตั้งแต่เวลา 11.00 น. ถึง 17.00 น. โดยมีการแข่งขันประชุมชนฯ ล่วงหน้า

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

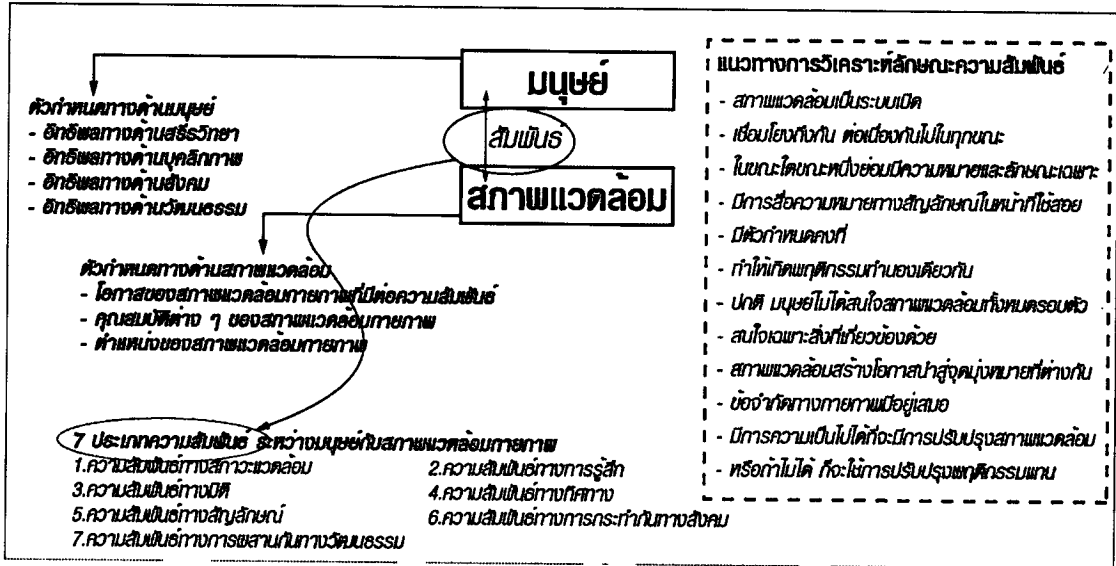
1. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนฯ จากภายนอกคือ จากสำนักงานเขตราชเทวี และจาก Internet จากภายใน คือเข้าพื้นที่ชุมชนฯ ติดต่อกรรมการชุมชน เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นและนัดหมายทำการสำรวจภาคสนาม

2. ทำการสำรวจภาคสนาม ครั้งที่ 1 เมื่อวันเสาร์ที่ 25 เมษายน 2552 เวลา 11.00 น. เริ่มจากการติดต่อประธานชุมชนฯ เพื่อขอเข้าสำรวจพื้นที่ แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ 402, 402/2, (402/3), 440, 436, 442 และ(434) (402/3และ434 ข้อมูลไม่สามารถนำมาใช้ได้) โดยในแต่ละกลุ่มตัวอย่างจะเริ่มจาก ทำการแนะนำตัวทีมผู้วิจัยและอธิบายโครงการวิจัย ระบุตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ทำการเก็บข้อมูลจากตัวแทนฯ และจากที่อยู่อาศัย โดยมีผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้น ให้คำอธิบาย พูดคุย ซักถามประกอบการสำรวจที่อยู่อาศัย สุดท้ายขอคำแนะนำสำหรับกลุ่มตัวอย่างต่อไป หลังเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทีมผู้วิจัยได้กลับไปหาประธานชุมชนฯ สรุปการสำรวจภาคสนาม ทำการขอบคุณและนัดหมายการเข้าสำรวจภาคสนามครั้งต่อไป

3. ทำการสำรวจภาคสนาม ครั้งที่ 2 เมื่อวันเสาร์ที่ 25 กรกฎาคม 2552 เวลา 11.00 น. เริ่มจากการติดต่อประธานชุมชนฯ เพื่อขอเข้าสำรวจพื้นที่ แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามจากหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ 105/2, 105/5, 105/4, (414), 402/4, (396/4), (450/7), 450/6 และ450/1 (414, 396/4, 450/7 ข้อมูลไม่สามารถนำมาใช้ได้ และ402/4, 450/6, 450/1 ข้อมูลไม่ได้นำมาใช้) โดยในแต่ละกลุ่มตัวอย่างจะเริ่มจาก ทำการแนะนำตัวทีมผู้วิจัยและอธิบายโครงการวิจัย ระบุตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ทำการเก็บข้อมูลจากตัวแทนฯ และจากที่อยู่อาศัย โดยมีผู้อยู่อาศัย ณ ขณะนั้น ให้คำอธิบาย พูดคุย ซักถามประกอบการสำรวจที่อยู่อาศัย สุดท้ายขอคำแนะนำสำหรับกลุ่มตัวอย่างต่อไป หลังเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทีมผู้วิจัยได้กลับไปหาประธานชุมชนฯ สรุปการสำรวจภาคสนาม ทำการขอบคุณ เสร็จสิ้นการสำรวจภาคสนามครั้งที่ 2

- **วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เริ่มจากนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม มาเรียบเรียงและจัดทำกลุ่มข้อมูล ตาม 5 หัวข้อหลัก คือ ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล, ข้อมูลจากแบบสำรวจเบื้องต้นของครัวเรือน, รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย, การกำหนดพื้นที่ใช้สอย, ปัญหา / การแก้ไขปัญหา ทางด้านสภาพแวดล้อม แล้วเสร็จจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้คือ

- องค์ประกอบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
- ปัจจัยทางพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย
- แนวทางการแก้ไขปัญหาและการปรับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

ภาพที่ 3.6 แสดงแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม แล้วจึงสรุปผลการวิเคราะห์ และนำเสนอตามแต่ละประเด็นต่อไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย และจากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

รายหลังคาเรือน

นำเสนอรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ทั้งจากภาคเอกสารและภาคสนาม วิเคราะห์เรียบเรียงและจัดกลุ่มข้อมูลในแต่ละหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 หลัง ตามลำดับ คือ บ้านเลขที่ 402, 402/2, 440, 436, 442, 105/2, 105/5 และ 105/4 ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จะสรุปข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อหลัก ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการเข้าสำรวจ แต่ละหลังคาเรือน รวมถึงความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูลภาพรวมของการอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนั้น ๆ ซึ่งสามารถอ้างอิงและนำไปเทียบกับข้อมูลจากแบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน

- รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอโดยแยกแต่ละองค์ประกอบต่าง ๆ ทางกายภาพของที่อยู่อาศัย รายละเอียดข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง ณ ขณะทำการเข้าสำรวจ ภาคสนาม

- การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอรายละเอียดข้อมูลตามพื้นที่ใช้สอยในแต่ละส่วนของหลังคาเรือน

- ปัญหา/การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยมีรายละเอียดข้อมูลในแต่ละปัญหา ประกอบการนำเสนอ

ผลที่ได้จากบทการเรียบเรียงข้อมูล ในแต่ละหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จะแบ่งหน้าข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ในบทต่อไป

1. กลุ่มข้อมูลที่จะนำไปใช้เป็นประเด็นหลักในการวิเคราะห์ คือ

- รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ใช้วิเคราะห์สำหรับวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของตัวสถาปัตยกรรม ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ และเชื่อมโยง ในการตอบสนองของที่อยู่อาศัย ที่มีต่อ วิถีชีวิต (1.2.1)

- การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน ใช้วิเคราะห์สำหรับวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยทางพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ และเชื่อมโยง ในการใช้งานจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีต่อ ที่อยู่อาศัย (1.2.2)

- ปัญหา / การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ใช้วิเคราะห์สำหรับวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการเกิดของรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม จากการแก้ไขปัญหาและการปรับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ เกิดเป็นลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัย (1.2.3)

2. กลุ่มข้อมูลประกอบ เพื่อใช้สนับสนุนการวิเคราะห์ คือ กลุ่มข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล และกลุ่มข้อมูลพื้นฐานครอบครัวของแต่ละหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อช่วยในการตีความ และหาความหมายของการวิเคราะห์ในแต่ละส่วน ตามความมุ่งหมายในงานวิจัยชิ้นนี้ ที่มุ่งหวังในการทำความเข้าใจต่อองค์ประกอบและปัจจัย ที่แสดงออกถึง ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงในการดำรงอยู่ร่วมกัน ระหว่างสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของผู้อยู่อาศัย ในลักษณะของการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากสภาพที่เป็นอยู่จริง ในบริบทนั้นๆ

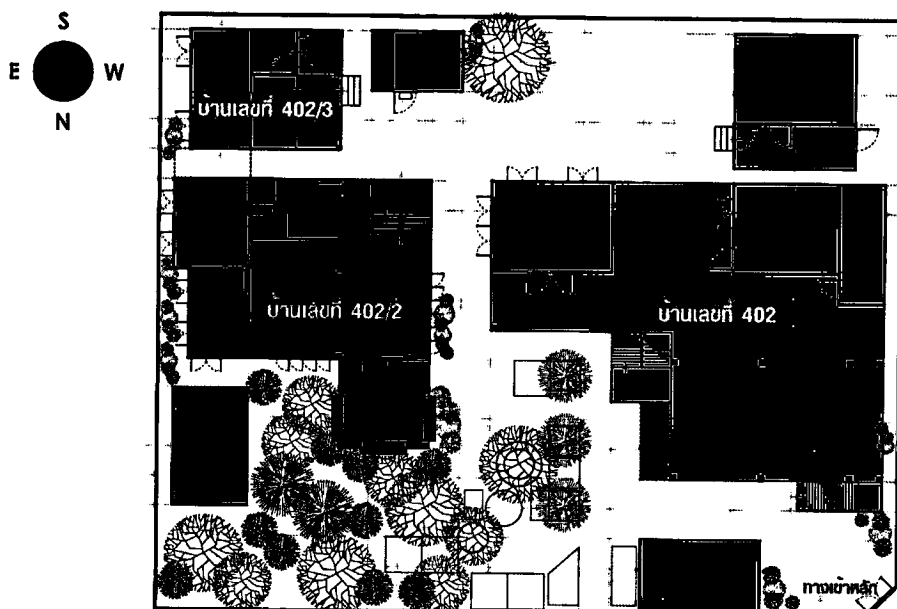
4.1 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 1 , บ้านเลขที่ 402

หลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังแรก ของงานวิจัยชิ้นนี้ *ลักษณะทั่วไป* เป็นที่อยู่อาศัยของประธานกรรมการชุมชนฯ (คุณลุงดำย) ตัวเรือนเป็นอาคารไม้เก่า อายุมากกว่า 30 ปี บนพื้นที่ขนาดใหญ่ มีกลุ่มเรือน 4 หลังขนาดต่าง ๆ กัน โดยมีเรือน 402 เป็นเรือนหลักใหญ่สุด ตั้งอยู่ทางด้านหน้าทางเข้าของพื้นที่ ลักษณะเรือนเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ได้ถูกเปิดโล่งด้านหน้า ด้านหลังมีห้องน้ำ ห้องนอน และห้องเก็บของ ชั้นบนแบ่งย่อยเป็นห้องนอนขนาดต่าง ๆ สภาพเรือนค่อนข้างเก่า แต่มีความแข็งแรง โครงสร้างหลักยังคงเดิม มีการเสริมฐานเสา และเติมต่ออาคารด้านข้างอีก 1 แนวเสา

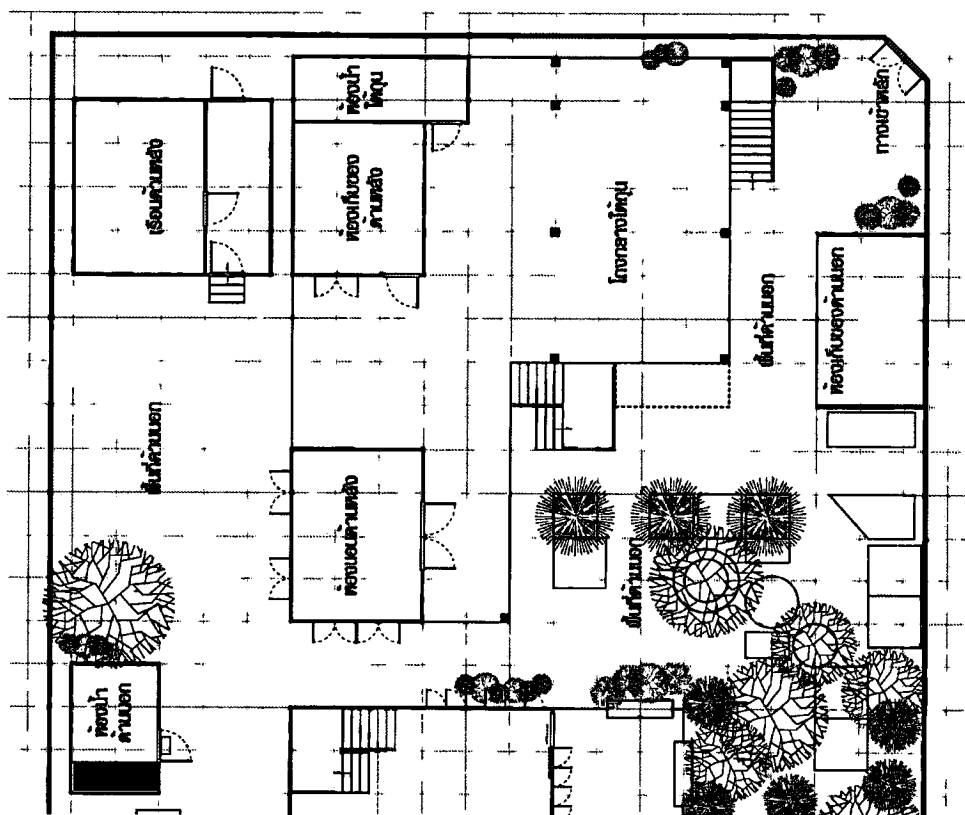
ลักษณะผู้อยู่อาศัย อยู่กันเป็นครัวเรือนขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 6 ครอบครัว โดยแต่ละครอบครัวจะใช้พื้นที่ส่วนตัวในห้องนอนของตน และใช้ส่วนกลางชั้นล่างร่วมกัน อาทิ ห้องน้ำ ส่วนซักผ้า ตากผ้า ส่วนปรุงอาหาร ส่วนนั่งเล่น พักผ่อน ทำงาน เป็นต้น

ลักษณะการใช้งานพื้นที่ เนื่องจากมีผู้อยู่อาศัยค่อนข้างมาก ทำให้แลดูเหมือนไม่ค่อยเรียบร้อยในการจัดพื้นที่ใช้งานต่าง ๆ แต่จากการสำรวจพบว่าการใช้งานในส่วนต่าง ๆ ค่อนข้างลงตัว เพราะอยู่มา นานเกิดความเคยชิน และมีการปรับพฤติกรรมต่อพื้นที่ที่มีอยู่ การจัดสรรพื้นที่ใช้การจัดวางตามพฤติกรรม และที่ว่างที่มีอยู่ มีความต้องการขยายขยายพื้นที่ แต่เนื่องจากกรรมสิทธิ์เป็นของ สนง. ทรัพย์สินฯ จึงไม่สามารถขยายตัวได้มาก

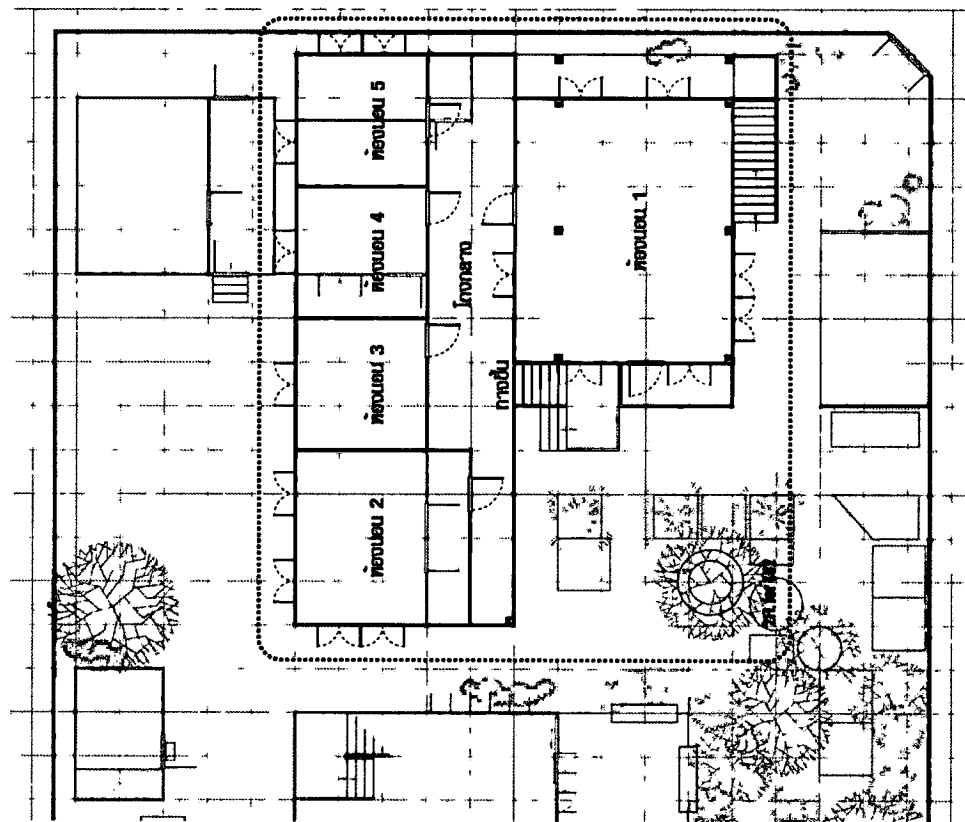
สภาพบริเวณโดยรอบ ด้านหน้าเปิดโล่งจากทางเดิน และมีการทำเพิงขนาดเล็กเพิ่มเติม สำหรับใช้เก็บสิ่งของต่าง ๆ ด้านข้างเป็นพื้นที่ส่วนธรรมชาติ ปลูกต้นไม้และเถียงนกในทรงขนาดต่าง ๆ ส่วนด้านหลัง เป็นลานซีเมนต์โล่ง เป็นจุดที่แสงแดดส่องถึงได้ดีเนื่องจากอยู่ทางทิศใต้ของพื้นที่ มีการวางแกนไม้ไผ่สำหรับตากผ้า ซึ่งมีปริมาณมากตามจำนวนผู้ใช้ ซึ่งโดยปกติจะอยู่กันหนาแน่นในวันเสาร์-อาทิตย์ ส่วนวันธรรมดาช่วงกลางวันออกไปทำงานกันตามปกติ

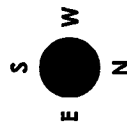
ภาพที่ 4.1 ผังพื้นที่แสดงอาณาเขตภายในพื้นที่รั้วบ้าน 402

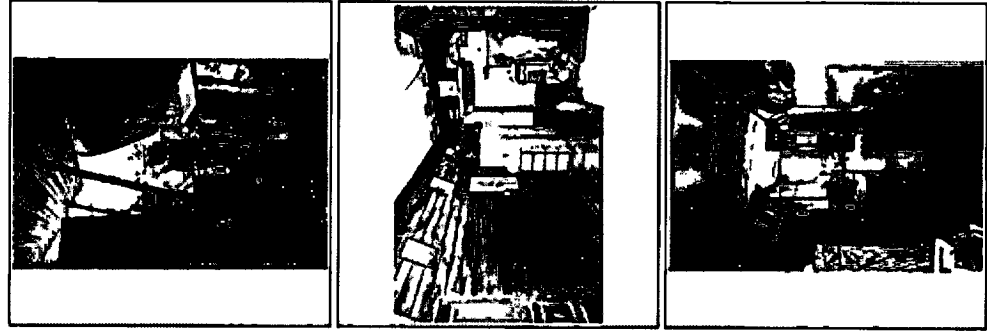

ภาพที่ 4.2 ผังพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

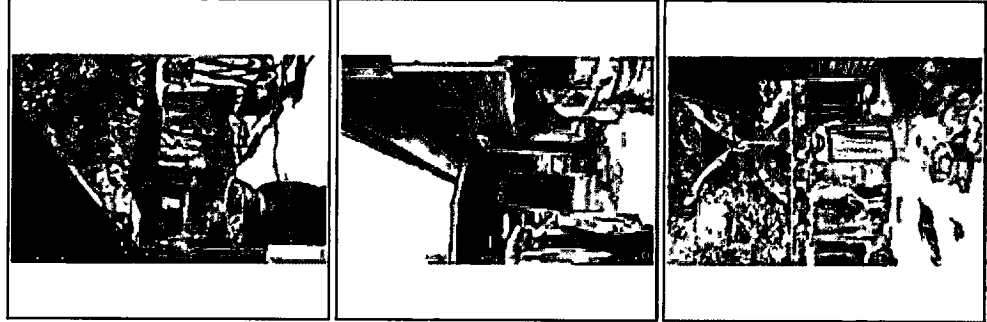

ภาพที่ 4.3 ผังพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

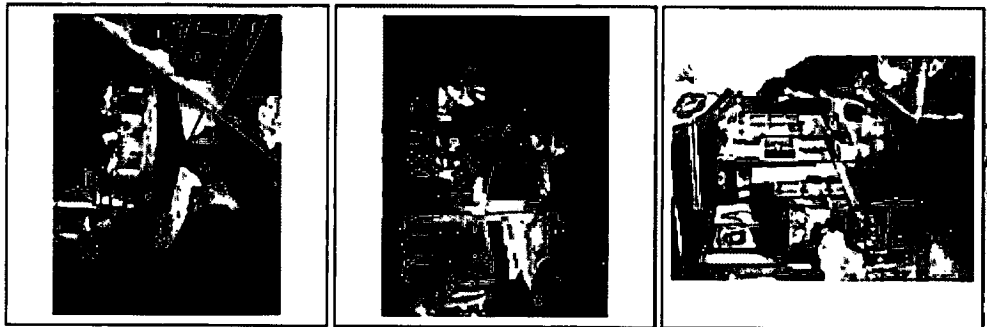

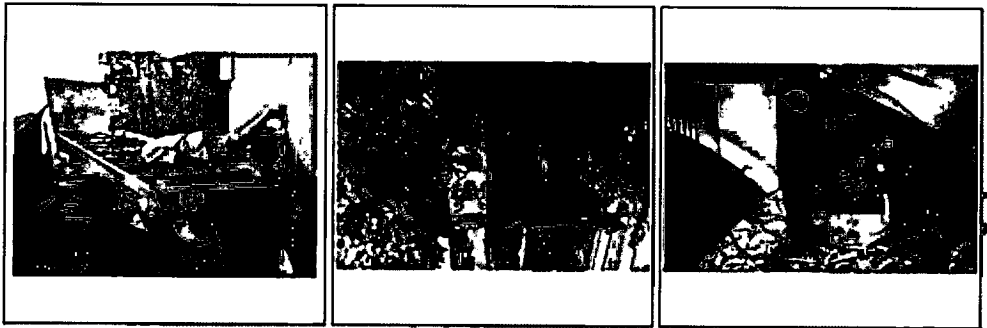
ชั้น 2

หลังบ้าน

ภายในชั้นล่าง

พื้นที่ภายนอก

ทางเข้า

ภาพที่ 4.4 กลุ่มภาพถ่ายสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 402

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 402

เพศ ชาย
 อายุ 59 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว
 รายได้ 12,000 ต่อเดือน
 การนับถือศาสนา พุทธ

ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ 37 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ เนื่องจากอาศัยอยู่มานานในชุมชนแห่งนี้ จึงมีความเคยชินต่อช่วงเวลาการเดินรถไฟ รวมถึงมลภาวะทางเสียง, สภาพอากาศและความเป็นพื้นที่สาธารณะของเส้นทางรถไฟ โดยรู้สึกมีความปลอดภัยจากการเดินขบวนรถไฟ จากการมีการทำทางเดินริมเส้นทางรถไฟ
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่พบปัญหาด้านนี้เนื่องจากมีมิเตอร์ไฟฟ้า และน้ำประปา เป็นของตนเอง
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน มีความสะดวกจากการทำทางเดินริมเส้นทางรถไฟ
- ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ไฟทางเดินไม่สามารถตั้งเสาได้

4.1.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 402

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 6 ครอบครัว 24 คน

ชาย 11 คน หญิง 13 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

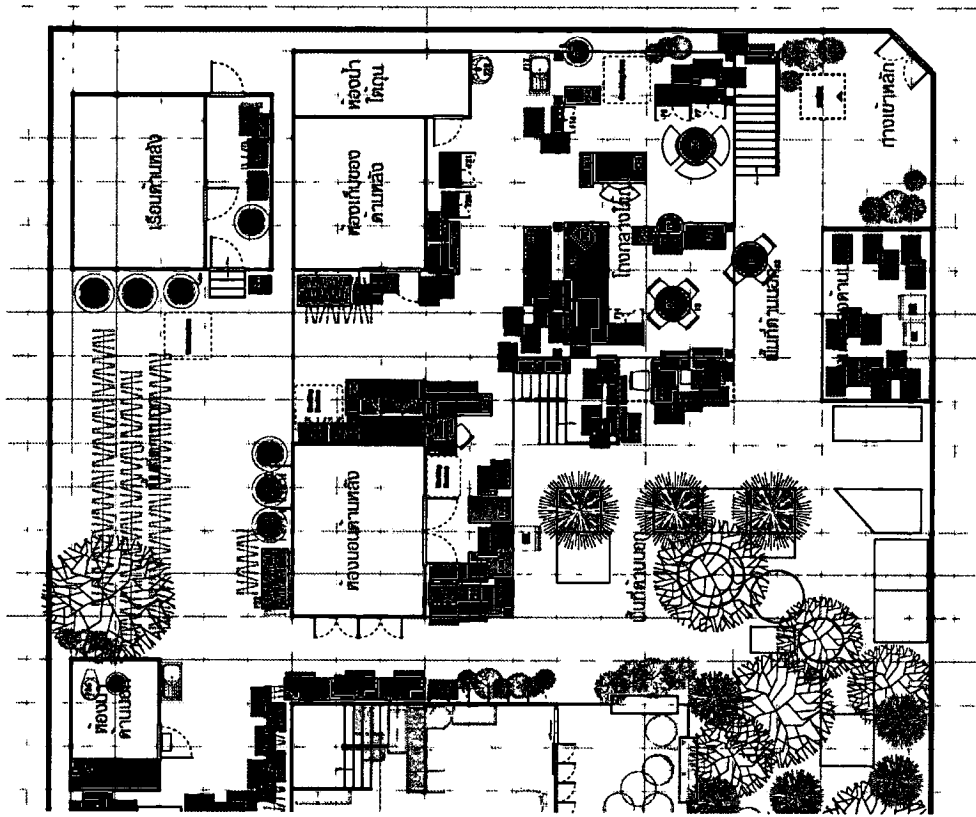
• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

อายุ 7 - 16 ปี	4	คน	เข้าเรียนทั้งหมด
อายุ 16 - 26 ปี	2	คน	
อายุ 26 - 60 ปี	16	คน	
อายุ 60 ปีขึ้นไป	2	คน	

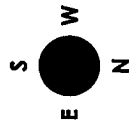
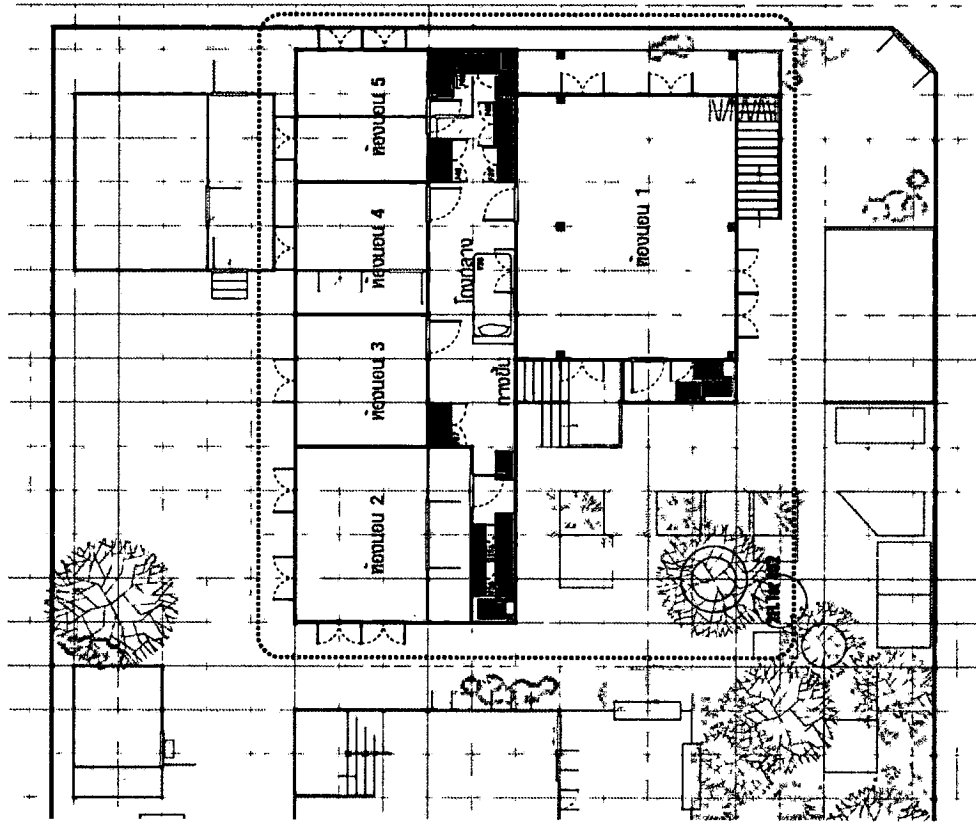
- ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน
 - จบการศึกษาแล้ว 20 คน กำลังศึกษา 4 คน
 - จบชั้นมัธยมศึกษา 20 คน
- การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน รับจ้าง 20 คน
- รายได้ของครอบครัวต่อปี 50,000 บาทขึ้นไป
- ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร
- การย้ายครอบครัว ไม่มีการย้าย, อยู่ตั้งแต่เกิด
- สาเหตุการย้าย -
- ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีกว่าขึ้นไป
- สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช่าที่ดินปลูกบ้าน
- ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดียว
- ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มีมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.1.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

ภาพที่ 4.5 ผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ
บ้านเลขที่ 402 ชั้นล่าง

ภาพที่ 4.6 ผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ
บ้านเลขที่ 402 ชั้นล่าง

4.1.3.1 รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
1 โถงกลางใต้ถุน	ปูนฉาบขัดมัน เทสูงประมาณ 5 ซม. (D124,137c,143,144,146,154c)	ไม่มีการก่อผนัง	เพดานเป็นส่วนด้านใต้ของพื้นไม้ชั้นบน เปรียบโครงสร้าง ดง และพื้นไม้ชั้นบน (R014,164,165)
2 ห้องนอน ด้านหลัง	ปูนฉาบขัดมัน ปูเสื่อบางส่วนของพื้นที่ (D135, R016)	ด้านนอก - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูนทาสีขาว (R986,015,016)	เพดานเป็นส่วนด้านใต้ของพื้นไม้ชั้นบน เปรียบโครงสร้าง ดง และพื้นไม้ชั้นบน (D135, R016)
3 ห้องเก็บของ ด้านหลัง	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ด้านนอก - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูนทาสีขาว (D137,142, R985)	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
4 ห้องนำใต้ถุน	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ด้านนอก - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูนทาสีขาว เคลือบสีขาวมีวอลลาย 20x20 ซม. (D143,145)	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
5 พื้นที่ด้านนอก	พื้นซีเมนต์ (D117,120,125,138,139,149)	ผนังรั้วด้านนอก ด้านบนทาสีน้ำตาล - ผนังเปลือยซีเมนต์บด 20x40 ซม. (D143,161) ด้านบนทาสีเขียว - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูนทาสีขาวสูง ประมาณ 120 ซม. ด้านบนเสริมแผ่นสังกะสี (D161,162) ด้านบนทาสีน้ำตาล - ผนังเปลือยซีเมนต์บด 20x40 ซม. (D136, R005,981)	ไม่มี
6 เรือนด้านหลัง	พื้นไม้ยกสูงจากพื้นที่ประมาณ 60 ซม. ปูเสื่อน้ำมันบางส่วน ยัน ใต้ทางขึ้นปูนฉาบขัดมัน (D140, R980,984,013)	ผนังไม้ซ้อนเกล็ดสีธรรมชาติ (D140, R980,984,013)	เป็นส่วนโครงสร้างใต้หลังคา โครงสร้างไม้ปูลังกะสี (D140, R980,984,013)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่	ผนัง	เพดาน
7 ห้องนำด้านนอก	กระเบื้องเคลือบสีเขียวอ่อน 25x25 ซม. (D139, R990,991,992,993,004)	ผนังด้านนอก - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูนทาสีขาว ช่องระบายอากาศใช้ผนังซีเมนต์บล็อกแบบโปร่ง 20x40 ซม. ผนังด้านใน - ปูกระเบื้องเคลือบสีขาวยี่สิบสองเหลี่ยม 12x12 ซม. ถึงระยะ 160 ซม. ช่วงบนฉาบเรียบทาสีฟ้า (D139, R990,991,992,993,004)	เป็นส่วนโครงสร้างได้หลังคา โครงไม้ปูสังกะสี (D139, R990,991,992,993,004)
8 ห้องเก็บของด้านนอก	พื้นไม้ยกสูงจากพื้นที่ประมาณ 20 ซม. ปูเสื่อน้ำมันสีฟ้ามีลวดลาย (D116,122,162)	คดุมฝ้าใบเสี้ยว ทั้ง 3 ด้าน (D116,122,162)	เป็นส่วนโครงสร้างได้หลังคา โครงไม้ปูสังกะสี (D116,122,162)

ตารางที่ 4.2 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่	ผนัง	เพดาน
9 โถงกลางชั้น 2	พื้นไม้สีธรรมชาติ (R945,946,947,950,956) บางส่วนปูเสื่อน้ำมันสีเหลืองมีลวดลาย (R947)	- ผนังไม้ฉ่อนเกล็ดสีธรรมชาติ (R957,958,959) - ผนังโครงไม้กรุไม้ฉัดจัดเรียงย้อมสีธรรมชาติ (R947)	- โครงไม้กรุยิปซัมบอร์ดสีขาว (R945,947) - เพดานชายคา โครงไม้กรุฝ้าเพดาน ไม้กว้าง 10 ซม. (R949,950)
10 ห้องนอน 1	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
11 ห้องนอน 2	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
12 ห้องนอน 3	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
13 ห้องนอน 4	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
14 ห้องนอน 5	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ภาพที่ 4.7 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบด้วยรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน

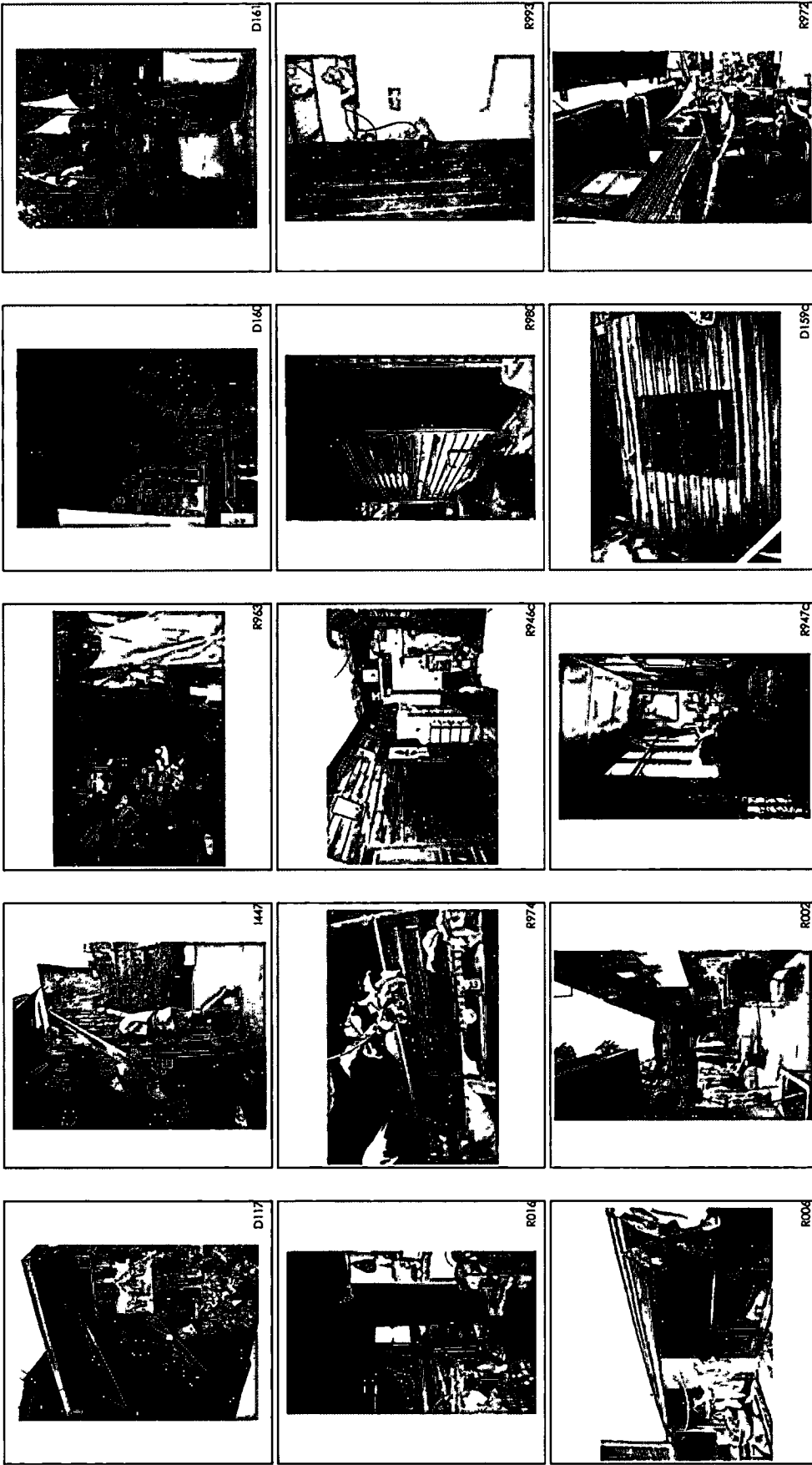
4.1.3.2 รายละเอียดกลุ่ม บ้านโค, ประจวบ, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.3 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบ้านโค, ประจวบ, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ที่ใส่สอย ชั้นล่าง

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	S1 บ้านโคด้านหน้าเรือน (ไม่ได้ใช้จนแล้ว) (D116,119,123)	วางขวางหน้าเรือนทางทิศเหนือของเรือน ทางเดินขึ้นจากแนวทิศตะวันออกขึ้นไปตะวันตก	-
2	S2 บ้านโคด้านข้างเรือน (D132,133,160 R950,962,963)	วางข้างเรือนทางทิศตะวันออกของเรือน ทางเดินขึ้นจากแนวทิศใต้ขึ้นไปทิศเหนือและวนกลับ	-
3	D1 ประตูทางเข้าหลัก (D161, R086)	ด้านมุมสุดของพื้นที่ตามตำแหน่งทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	1
4	D2 ประตูห้องนอนด้านหลัง (R016)	ผนังทางด้านทิศเหนือ ของห้องนอนด้านหลัง	1
5	D3 ประตูห้องนำได้ทุน	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
6	D4 ประตูเรือนด้านหลัง (R980,984,013)	- ผนังทางด้านทิศตะวันออก ของเรือนด้านหลัง - ผนังทางด้านทิศตะวันตก ของเรือนด้านหลัง	2
7	D5 ประตูเรือนด้านหลัง (R013)	ผนังภายในของเรือน	1
8	D6 ประตูห้องนำด้านนอก (R990,993,004)	ผนังทางด้านทิศเหนือ ของห้องนำด้านนอก	1
9	W1 หน้าต่างห้องนอนด้านหลัง (R003,006)	ผนังทางด้านทิศใต้และทิศตะวันออกของห้องนอนด้านหลัง	4
10	W2 หน้าต่างห้องเก็บของด้านหลัง (D142)	ผนังทางด้านทิศตะวันออกของห้องเก็บของด้านหลัง	1
11	W3 หน้าต่างเรือนด้านหลัง (R980)	ผนังทางด้านทิศตะวันออกของเรือนด้านหลัง	1

ตารางที่ 4.4 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

	รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	DD1 ประตูห้องนอนชั้นบน (R945,946,947,959)	ประตูกรอบไม้ บานเปิด ไม้ทำลึกรรรมชาติ	- คมนั่งทางด้านทิศใต้ ของห้องนอน 1 - คมนั่งระเบียบด้านทิศตะวันออก ของห้องนอน 1 - คมนั่งทางด้านทิศเหนือ ของห้องนอน 2,3,4,5	6
2	WW1 หน้าต่างห้องนอนชั้นบน (DI59, R953,957,959,972,974,986,002,003)	หน้าต่างวงกบ ไม้เปิดคู่ บานไม้ทึบ ชั้นในติดบานมุ้งลวด	- คมนั่งทางด้านทิศเหนือ ของห้องนอน 1 - คมนั่งทางด้านทิศใต้ ของห้องนอน 1,2,3,4,5 - คมนั่งทางด้านทิศตะวันออก ของห้องนอน 1,2 - คมนั่งทางด้านทิศตะวันตก ของห้องนอน 1,5 - คมนั่งระเบียบด้านทิศตะวันออก ของห้องนอน 1	16
3	WW2 หน้าต่างคมนั่งชั้นบน (R947,956)	หน้าต่างวงกบ ไม้ บานเกล็ดกระจกฝ้า ด้านบนมีช่องแสงกระจกฝ้า	คมนั่งทางด้านทิศเหนือ ของเรือน หน้าห้องนอน 2	4

ภาพที่ 4.8 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มบ้านโคก, ประดู่, หน้ต่าง

4.1.3.3 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ

ตารางที่ 4.5 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1	ฝ้าใบกันสาด 1 (D1116, R952,953,954,985,986,009,018)	ฝ้าใบพลาสติกสีฟ้าลายน้ำเงิน ติดตั้งกับเพดาน มีขาเหล็กค้ำ มีลักษณะมีวนเก็บได้	ใช้สำหรับบังแดดและฝน - ผนังทางด้านทิศเหนือ ของห้องนอน 1 - ผนังทางด้านทิศตะวันตก ของห้องนอน 1 - ช่องโถ่งทางด้านทิศใต้ ของพื้นที่ชั้น 1
2	ฝ้าใบกันสาด 2 (D1116, 122, 162, R949, 950)	ฝ้าใบพลาสติกสีเขียว ติดตั้งกับชายคาและมีเชือกรั้งค้ำต่าง	- ผนังทางด้านทิศตะวันออก ของห้องนอน 1 - ผนังทางด้านทิศเหนือ, ตะวันออกและตะวันตก ของห้องเก็บของด้านบนอก
3	บันไดปูนเปลือย (D140, R011)	บันไดปูนเปลือยลาดเรียบ จัดมัน	ผนังทางด้านทิศตะวันออก ของเรือนค้ำหลัง
4	กระถางต้นไม้ค้ำนอก (R969)	กระถางสีเหลี่ยมก่ออิฐมอญ	บริเวณค้ำนอกทางด้านทิศตะวันออกของเรือน

ภาพที่ 4.9 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัตถุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

4.1.3.4 รายละเอียดเครื่องเรือน

ตารางที่ 4.6 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางใต้ถุน					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F1- โต๊ะไม้ (D121)	ลอยตัว	โต๊ะไม้เก่า หน้าโต๊ะวงกลม ขาเดี่ยวแกนกลาง แคบลดตาย วางด้านหน้า ภายนอกเรือน มีถึงขยะพลาสติกวางใต้โต๊ะ	ใช้สำหรับวางของทั่วไป นั่งพัก และต้อนรับแขก	@80 ซม. สูง 75 ซม.	1
2 F2 - เกอี้พลาสติกมีพนักพิง (D121,124)	ลอยตัว	เก้าอี้พลาสติกสีขาวมีพนักพิง ทรงสี่เหลี่ยม มีจำนวนหลายตัว ตำแหน่งวาง ไม่แน่นอน สามารถซ้อนเก็บเพื่อใช้พื้นที่ได้	ใช้นั่งทำกิจกรรมทั่วไป	45x45x90 ซม.	4
3 F3 - เกอี้พลาสติก (D121,124)	ลอยตัว	เก้าอี้พลาสติกสีเงิน ไม่มีพนักพิง ทรงสี่เหลี่ยม มีจำนวนหลายตัว ตำแหน่งวาง ไม่แน่นอน สามารถซ้อนเก็บเพื่อใช้พื้นที่ได้	ใช้นั่งทำกิจกรรมทั่วไป	40x40x50 ซม.	10
4 F4 - โต๊ะไม้คู่ (D124,156,165)	ลอยตัว	โต๊ะไม้เก่า หน้าโต๊ะวงกลมคู่พลาสติกสีขาว มีขาไม่มีสีขา	ใช้สำหรับวางกับข้าว และรับประทานอาหาร	@80 ซม. สูง 75 ซม.	1
5 F5 - โต๊ะทำงานไม้ (D146,153,157)	ลอยตัว	โต๊ะทำงานไม้เก่า สีเขียวอ่อน มีตู้ลิ้นชักสองข้าง ลิ้นชักกลาง มีการใช้บล็อควงนอนวางหนุนสูงข้างละสองชั้น	ใช้เป็น โต๊ะวางเอกสาร และของใช้ทั่วไป ไม่ได้ใช้ทำงานบน โต๊ะแล้ว	60x100x90 ซม.	1
6 F6 - ชุดโต๊ะหินขัด (D123,152,154)	ลอยตัว	ชุดโต๊ะหินขัดสีขาว ประกอบด้วยโต๊ะกลม และเก้าอี้สี่ตัว วางใต้ถุนด้านหน้าเรือน ตำแหน่งแน่นอน มีการแยกเก้าอี้สำหรับใช้งาน	ใช้สำหรับวางของทั่วไป, วางกับข้าว และรับประทานอาหาร อาหาร มีเก้าอี้ในตัว แยกไปวางสำหรับนั่งทำกับข้าว	โต๊ะ @80 ซม. สูง 75 ซม., มีเก้าอี้ 40x70x40 ซม.	1 set

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางใต้ถุน						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
7	F7 - ตู้กับข้าวไม้ (D123c,144,152c)	ตู้กับข้าวไม้เก่า ขนาดเล็กสี่ขาของซามโซ่นำได้ขาบานเปิดคู่ ด้านล่างมีชั้นวางของ	ใช้เก็บอุปกรณ์ครัว และกับข้าวต่างๆ และแขวนถุงใส่ของทั่วไป	40x80x140 ซม.	1	
8	F8 - ตู้กับข้าวอลูมิเนียม (D123c,144,152c)	ตู้กับข้าวอลูมิเนียมลำเตี้ยรูปสี่ขา บานเปิดคู่ สามส่วนบน กลาง ล่าง	ใช้เก็บอุปกรณ์ครัว และกับข้าวต่างๆ และแขวนถุงใส่ของทั่วไป	40x80x180 ซม.	1	
9	F9 - โต๊ะข้างไม้เคลือบเงา (D146c,153c,157)	โต๊ะข้างไม้เคลือบเงา หน้าโต๊ะทรงกลม รูปแบบธรรมชาติ ขาเดี่ยวแกนกลางฐานล่างกว้าง	ใช้วางของทั่วไป วางพัดลม ฐานด้านล่างวางรองเท้า	@60 ซม. สูง 60 ซม.	1	
10	F10 - ชั้นวางไม้โปร่ง (D153c,157c)	ชั้นวางไม้สี่ขา สามชั้น	ใช้วางโทรทัศน์, วิทยุ, เครื่องเสียง และของใช้ทั่วไป	40x60x90 ซม.	1	
11	F11 - ตู้กับข้าวไม้เก่า (D147c,164)	ตู้กับข้าวไม้เก่า ขนาดเล็กสี่ขาของซามโซ่นำได้ขาบานเปิดคู่ ช่วงกลางและล่าง บานเลื่อนช่วงบน	ปรับการใช้งานเป็นผู้สำหรับเก็บของชิ้นเล็กๆ ด้านข้างตู้ติดหิ้งพระ	50x80x180 ซม.	1	
12	F12 - โต๊ะไม้เก่า (D147c,155c)	โต๊ะไม้เก่าขนาดใหญ่ ด้านบนปูเสื่อน้ำมัน สีขาโปร่ง	ปรับการใช้งานเป็นที่วางของต่างๆ เช่น ผ่าชี พัดลม ลำโพง ทีวี ชั้นวางเหล็กขนาดเล็ก ใช้ทั้งด้านบนและใต้เตียง	80x280x40 ซม.	1	
13	F13 - โต๊ะไม้เก่า (D144c,154c)	โต๊ะไม้เก่าสี่เหลี่ยม สีขา ด้านล่างมีชั้นวาง	ใช้เกี่ยวกับการครัว เตรียมอาหาร ทำกับข้าว และวางของใช้ในครัว	70x120x40 ซม.	1	
14	F14 - โต๊ะไม้เก่า (D144c,154c)	โต๊ะไม้เก่าสี่เหลี่ยม สีขา ด้านล่างโปร่ง	ใช้เกี่ยวกับภาครครัว ประกอบด้วยโต๊ะไม้เก่าF13 ด้านล่างวางของได้โต๊ะ	30x80x40 ซม.	1	
15	F15 - ชั้นวางงานไม้ (D148,149c)	ชั้นวางไม้เก่า สามชั้นวาง	ใช้วางงานและอุปกรณ์ครัวที่ล้างเสร็จแล้ว	40x80x80 ซม.	1	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางใต้ถุน						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
16	F16 – ตู้กับข้าวไม้ (D143c,154)	ตู้กับข้าวไม้เก่า ขนาดเล็ก บานเปิดคู่ ด้านล่างมีชั้นวาง	ใช้เก็บอุปกรณ์ครัว วางภาชนะแก้ว	30x60x100 ซม.	1	
17	F17 – อ่างล้างงาน (D145,149c)	อ่างล้างงานอลูมิเนียมสำเร็จรูป แบบหนึ่งหลุม	ใช้ล้างงานและอุปกรณ์ครัวต่างๆ ด้านข้างมีพื้นที่วาง และก๊อกน้ำ ถังรองน้ำ และกะละมังล้างจานเพิ่มเติม	50x90x80 ซม.	1	
18	F18 – แคร่ไม้ไผ่ (D137c)	แคร่ไม้ไผ่สี่เหลี่ยม ลักษณะเตี้ย มีเบาะรองนอน ด้านบน พร้อมหมอน	ใช้นอนเล่น นั่งเล่น ดูทีวี	60x180x40 ซม.	1	
19	F19 – ม้านั่งไม้ (D137c)	ม้านั่งไม้เก่าทรงสี่เหลี่ยม สีขาว ขาสวยแหลม ด้านบนวางเบาะนั่ง	ปรับการใช้งานสำหรับวางที่เก็บของต่างๆ เช่น ตะกร้า ถังพลาสติกและกล่องพลาสติกก้นหัก	40x120x40 ซม.	1	
20	F20 – ตู้กับข้าวไม้ (D143c,154c)	ตู้กับข้าวไม้เก่า สีขาวของขาไม้เก่าได้ขา บานเปิดคู่ ช่วงกลางและล่าง บานเลื่อนช่วงบน	ปรับการใช้งานเป็นตู้สำหรับเก็บของชั้นเล็กๆ	40x60x180 ซม.	1	
21	F21 – ตู้กับข้าวไม้ (D143c,154c)	ตู้กับข้าวไม้เก่า สีขาวของขาไม้เก่าได้ขา บานเปิดคู่	ปรับการใช้งานเป็นตู้สำหรับเก็บของชั้นเล็กๆ	50x80x180 ซม.	1	
22	F22 – อ่างล้างมือ (D145)	อ่างล้างมือเซรามิกสีฟ้า แบบติดผนังต่อท่อเดินน้ำ ภายนอก พร้อมบานกระดกคิติดผนังกรอบสีฟ้า และรางใส่แปรงสีฟัน	อ่างล้างมือและล้างหน้าแปรงฟัน วางด้านนอกห้องน้ำ	50x60x80 ซม.	1	
23	F23 – จักรเย็บผ้า (D134c,158c)	จักรเย็บผ้าสำเร็จรูปแบบตั้ง จักรเหล็ก บนโครงสร้างไม้	ใช้เย็บผ้าและวางของ	50x80x75 ซม.	1	
24	F24 – โต๊ะไม้ขาเหล็ก (D143c,154c)	โต๊ะสี่เหลี่ยมหน้าโต๊ะเรียบ ไม้ ขาเหล็กกล่องสองข้าง สีดำ	ใช้วางคอมพิวเตอร์ และของใช้ต่างๆ	70x140x75 ซม.	1	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางใต้ถุน						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
25	F25 – ตู้เสื้อผ้า(D158c)	ตู้เสื้อผ้าไม้สำเร็จรูป แบบสามบานเปิด ปิดคิกลีไม่มีรีขางด้านในชนิดผนัง	ใช้เก็บเสื้อผ้า	60x150x200 ซม.	1	
26	F26 – เตียงไม้เนื้อแข็ง (D158c)	เตียงไม้เนื้อแข็งวางขาตู้เสื้อผ้า	ใช้วางของทั่วไป สามารถนั่งและนอนได้	80x180x40 ซม.	1	
27	F27 – โต๊ะไม้เก่า (D142,R012)	โต๊ะเตี้ยไม้ ด้านบนบุเสื่อน้ำมันสีเหลืองน้ำตาล	ใช้วางของเกี่ยวกับบริการลูกค้า จำพวกตะกร้า ไม้แขวนเสื้อ	70x120x50 ซม.	1	
28	F28 – ชุดโต๊ะทำงาน (D156c,R022)	โต๊ะไม้เก่า บุด้วยผ้าพลาสติก พร้อมเก้าอี้พลาสติกมีพนักพิงสีฟ้า	ใช้ทำงานและวางของทั่วไป	โต๊ะ 60x100x75 ซม. เก้าอี้ 45x45x90 ซม.	1	
29	F29 – ชั้นวางรองเท้า (D133c,R962)	ชั้นไม้โปร่ง สีขา สีฐาน มีสองสี สีเขียวและสีไม้ธรรมชาติ	ใช้วางรองเท้า	30x60x100 ซม.	2	
30	F30 – ตู้ปลา (D135c,R016,017,018)	ตู้ปลาทรงสี่เหลี่ยม ขาเหล็กสีดำ	ใช้เลี้ยงปลา และเป็นที่เก็บของด้านใต้ตู้	60x100x150 ซม.	3	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอนด้านหลังไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องเก็บของด้านหลังไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนำได้ดูไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

เครื่องเรือนชั้นล่าง พื้นที่ด้านนอก					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F31 - ตู้ไม้เล็ก (R009,011)	ลอยตัว	ตู้ไม้เก่าขนาดเล็ก ขาเป็นแผงข้าง มีลิ้นชักเดี่ยว ด้านล่างมีชั้นวาง	ใช้วางอุปกรณ์ซักล้างขนาดเล็ก จำพวกแปรง และอ่างซักผ้า	40x40x80 ซม.	1
2 F32 - เตียงไม้เก่า (D139,R002,003)	ลอยตัว	เตียงไม้เก่า ไม่ได้ใช้งาน นำมาวางด้านนอกอาคาร	ปรับการใช้งานเป็นที่วางของเกี่ยวกับการซักผ้า จำพวกถังน้ำ ตะกร้า อ่างซักผ้า	60x160x40 ซม.	1
3 F33 - ชั้นเหล็กฉาก (D166)	ลอยตัว	ใช้เหล็กฉากสำเร็จรูปต่อเป็นชั้นวางทรงสูง หน้าชั้นปูแผ่นไม้สำหรับวางของ	ใช้วางของทั่วไปที่มีขนาดใหญ่	50x80x100 ซม.	4

เครื่องเรือนชั้นล่าง เรือนด้านหลังไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องน้ำด้านนอก					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F34- อ่างรองน้ำ (R993)	ติดตาย	อ่างรองน้ำ ทรงสี่เหลี่ยม ก่อไว้กั้นน้ำกรุนกระเบื้อง เคลือบ กับผนังสามด้าน พร้อมต่อท่อระบายน้ำ 1 จุด	ใช้รองน้ำสำหรับอาบน้ำ และใช้งานทั่วไป	70x200x80 ซม.	1
2 F35 - ส้วมชักโครก (R992)	ติดตาย	โถส้วมเซรามิก แบบบั้ง ไม่มีฝปิด และใช้รีโมทจาก โถงมังกรที่วางด้านข้าง	ใช้งานสุขอนามัย	40x70x50 ซม.	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นบน โรงกลาง						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F36 – ตู้โชว์ไม้(R947c)	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ บานเปิดดู สีธรรมชาติ	ใช้เก็บของแฉะวางของโชว์ เชน ถ้วยรางวัล	35x80x20 0 ซม.	2	
2 F37 – ตู้โชว์ไม้(R956c)	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ บานเปิดดู ช่วงบนบานใส ช่วงล่างบานทึบ สีสรรษชาติ	ใช้เก็บของแฉะวางของโชว์	50x100x2 00 ซม.	1	
3 F38 – เตียงเดี่ยวขาเหล็ก (R956c)	ลอยตัว	เตียงเดี่ยว เหล็กสีขาวตีขัด หัวเตียงโปร่งมีเหล็กค้ำควดลาย ได้เตียงมีคานเหล็กต่อสำหรับวางของ ค้านบนปูพุกนอน	ใช้เป็นที่นอนประจำ	90x200x9 00 ซม.	1	
4 F39 – ตู้เสื้อผ้าพลาสติก (R951c,946c)	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าพลาสติกสำเร็จรูป สีน้ำเงิน บานเปิดซิป ค้านหน้า	ใช้เก็บเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัว	40x80x18 0 ซม.	1	
5 F40 – ตู้เสื้อผ้าไม้ (R951c,946c)	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าไม้สำเร็จรูป บานเปิดดู	ใช้เก็บเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัว	50x100x2 00 ซม.	3	

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 1 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 2 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

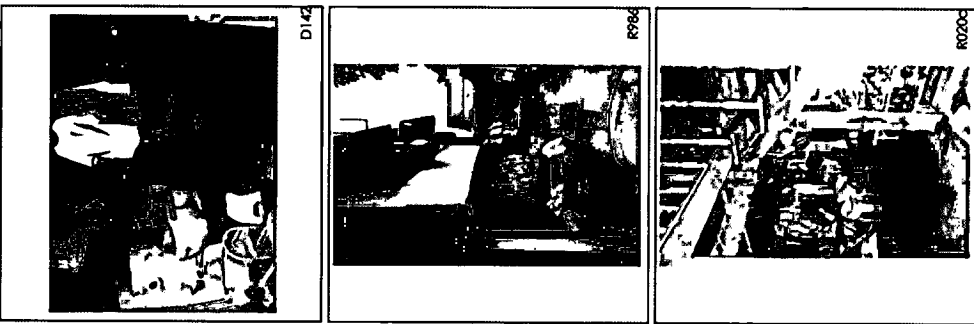
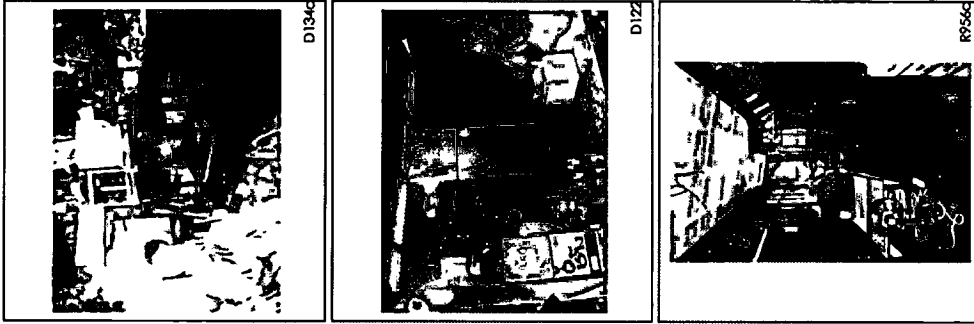
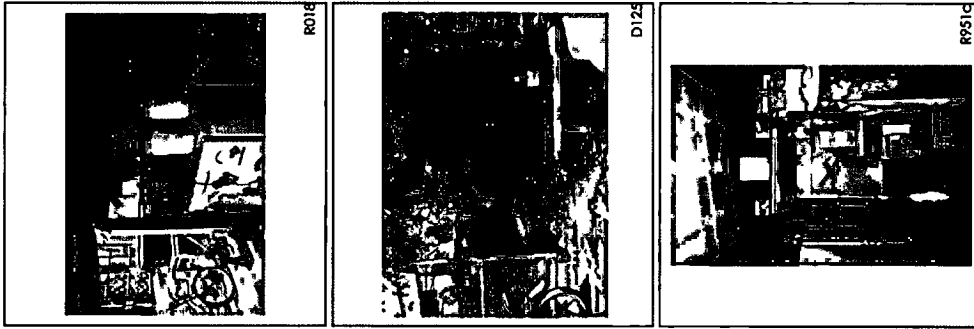
เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 3 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 4 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 5 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

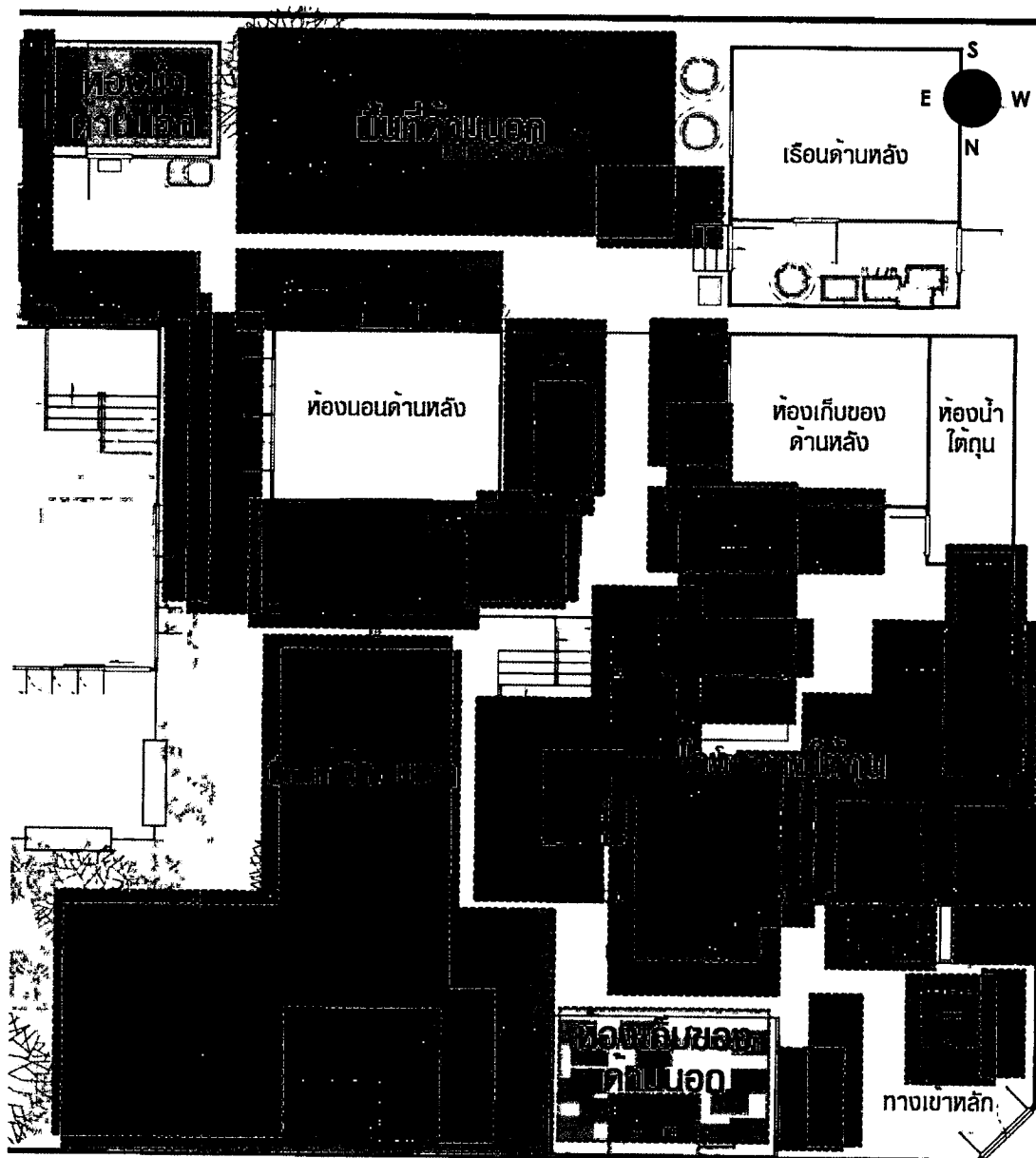

ภาพที่ 4.10 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

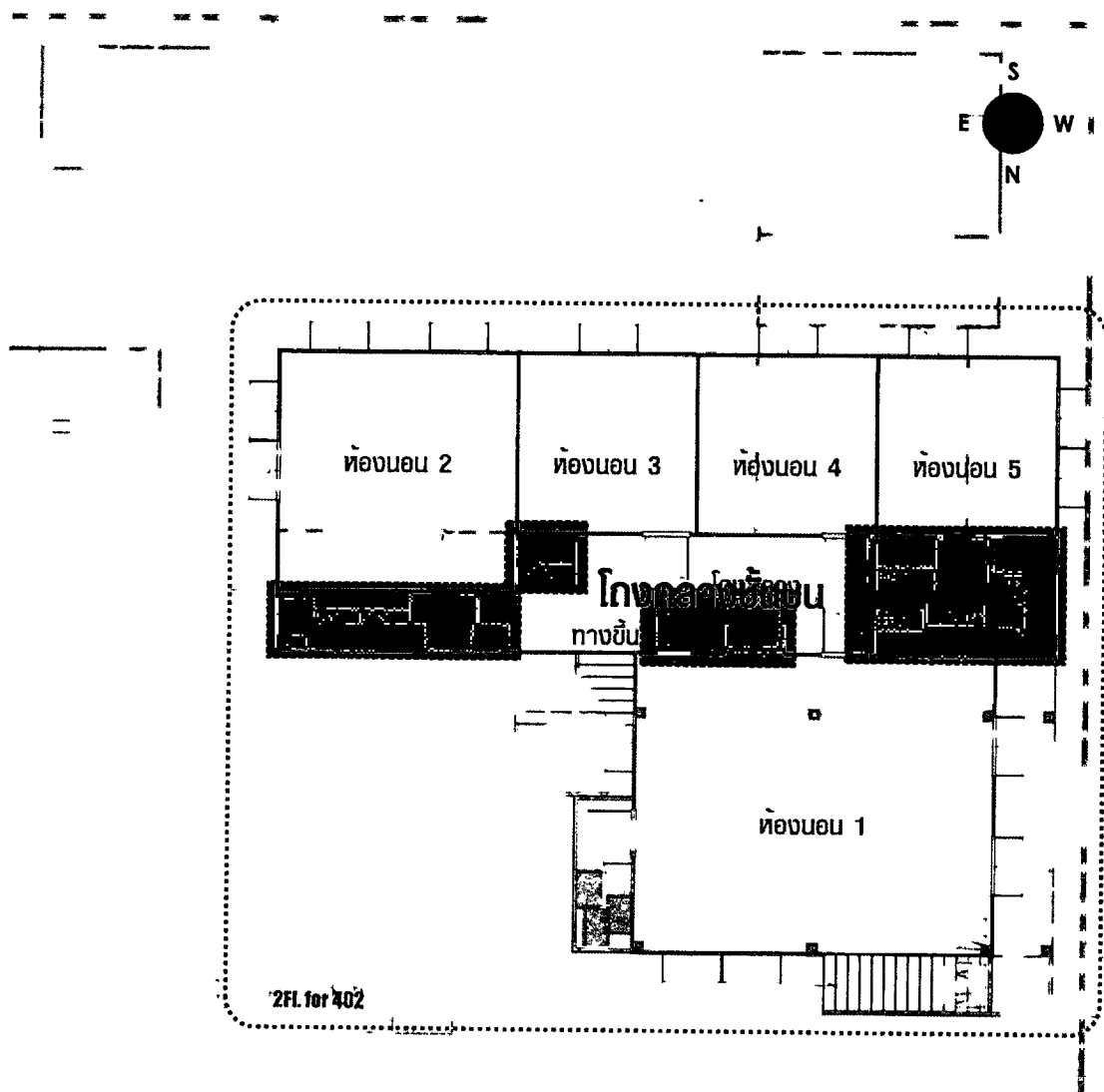

ภาพที่ 4.11 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

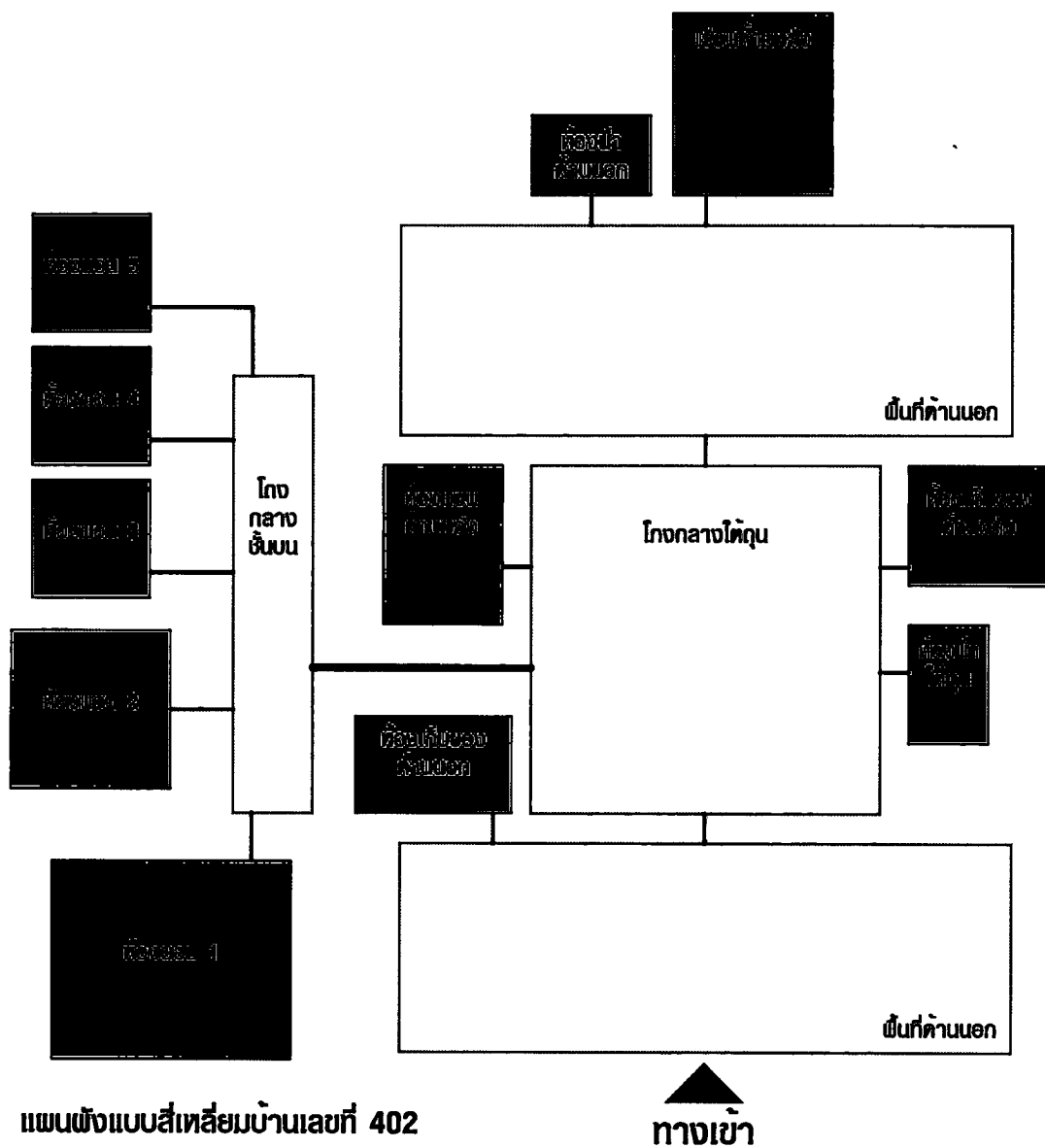
4.1.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอโดย แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

ภาพที่ 4.12 ผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402 ชั้นล่าง

ภาพที่ 4.13 ผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402 ชั้นบน

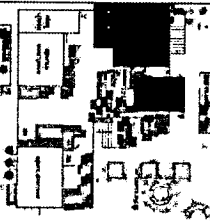

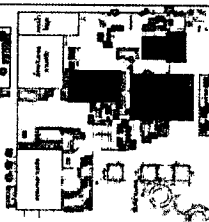

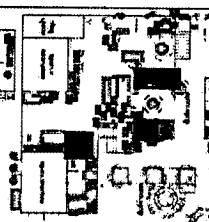

แผนผังแบบสี่เหลี่ยมบ้านเลขที่ 402

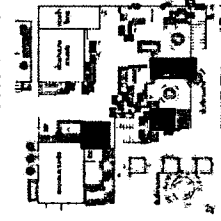

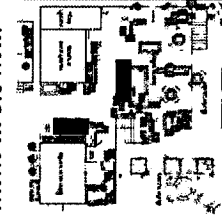

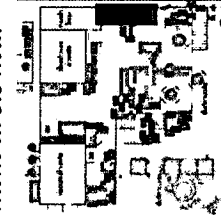

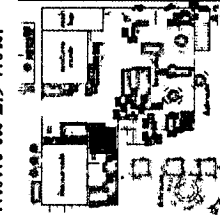
ทางเข้า

ภาพที่ 4.14 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 402

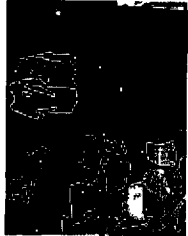
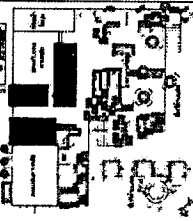

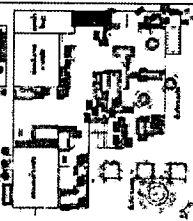
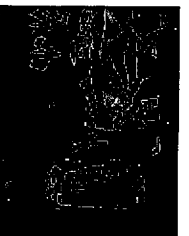

ตารางที่ 4.7 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

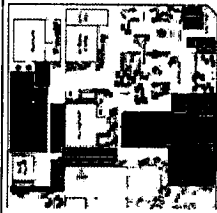
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โดยกลางใต้ถุน		การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบนอยู่	
ทางทิศตะวันออก		ทางทิศตะวันตก	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่
1 ปรุงอาหาร, ทานอาหาร 	ใช้พื้นที่ส่วนกลางใต้ถุนก่อนทางกำแพงทิศตะวันตก เป็นส่วนกลางสำหรับประกอบอาหาร โดยอุปกรณ์ต่าง ๆ จะใช้ร่วมกัน รวมถึงเครื่องปรุง ลักษณะเป็นครัวแบบไทย ผนังทึบที่เตรียมวัสดุคืบ การรับประทานอาหารจะมีโต๊ะเป็นกลุ่ม ๆ ตามแต่ผู้ใช้	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 25.9 ตรม.
2 นั่งเล่น, นั่งคุย, ดูทีวี 	พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความสะดวก ในการใช้พื้นที่ อาทิ ปริมาณผู้ใช้งาน-น้อย โดยอาศัยเครื่องเรือนที่ขีดหุ่น เช่นเก้าอี้พลาสติก เคลื่อนย้ายง่าย จัดเก็บง่าย รวมถึงบันไดด้านหน้าเรือนที่ไม่ได้ใช้แล้ว ลักษณะการใช้พื้นที่จะเน้นที่ส่วนด้านหน้าเรือน เป็นจุดรวม โดยมีทีวีที่หันไปมาได้แล้วแต่ผู้ใช้ ณ ขณะนั้น	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 24.6 ตรม.
3 ทำงาน 	เป็นลักษณะการทำงานส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ ภายในบ้าน มีพื้นที่ที่สามารถทำงานได้ 3 จุด โดยอาศัยอุปกรณ์ต่าง ๆ อาทิ กระดานงคกน, อุปกรณ์สื่อสาร, คอมพิวเตอร์, โต๊ะทำงาน	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 10.0 ตรม.
			เครื่องเรือนที่ใช้ F1, F2, F3, F4, F6, F7, F8, F13, F14, F15, F16, F17 F1, F2, F3, F4, F5, F9, F10, F12, F18, F19 F5, F9, F10, F23, F24, F28

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

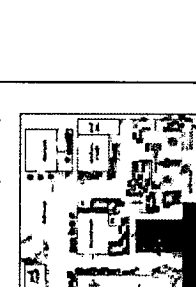
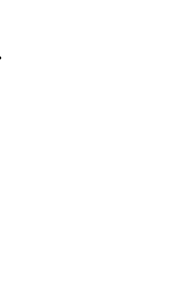

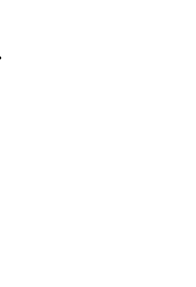

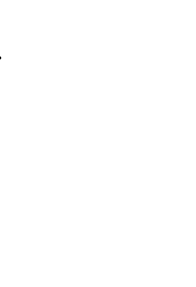

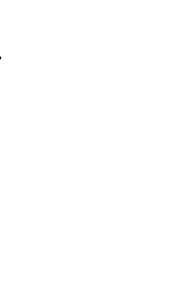
	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3	 <p>ทำงาน</p>	<p>เป็นลักษณะการทำงานส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ ภายในบ้าน มีพื้นที่ที่สามารถทำงานได้ 3 จุด โดยอาศัยอุปกรณ์ต่าง ๆ อาทิ กระดานจดงาน, อุปกรณ์สื่อสาร, คอมพิวเตอร์, โต๊ะทำงาน</p>	<p>ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน</p>	 <p>พื้นที่รวม 10.0 ตรม.</p>	<p>F5, F9, F10, F23, F24, F28</p>
4	 <p>นอนพักผ่อน</p>	<p>มีพื้นที่สำหรับ นอนพักผ่อนทั่วไป 2 จุด</p>	<p>ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน</p>	 <p>พื้นที่รวม 5.1 ตรม.</p>	<p>F18, F26</p>
5	 <p>ทำงาน, อุปกรณ์ครัว</p>	<p>จัดพื้นที่ไว้สำหรับเก็บอุปกรณ์การครัวต่าง ๆ โดยจัดเก็บร่วมกัน พื้นที่ด้านล่างเป็นลานซีเมนต์ อยู่ใกล้กับชั้นเก็บอุปกรณ์ และที่ประกอบอาหาร ลักษณะพื้นที่เปิดโล่ง</p>	<p>ใช้ร่วมกัน</p>	 <p>พื้นที่รวม 5.6 ตรม.</p>	<p>F15, F17, F22</p>
6	 <p>เล่นคอมพิวเตอร์</p>	<p>มีคอมพิวเตอร์ 1 เครื่องสำหรับทำงาน และสันทนาการ จัดไว้ด้านในพื้นที่ใต้ถุน</p>	<p>ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน</p>	 <p>พื้นที่รวม 2.9 ตรม.</p>	<p>F23, F24</p>

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

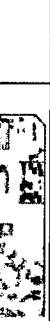
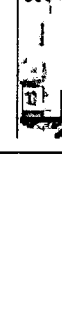
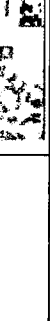
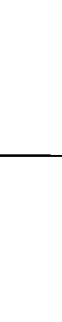
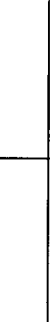

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
7	ซักผ้า, แยกผ้า, ตากผ้า 	ใช้พื้นที่ด้านหลังทางทิศใต้ เป็นส่วนซักผ้าและจัดเก็บ ติดกับพื้นที่ตากผ้า ด้านนอก ผู้ใช้ปริมาณมาก มีการแยกตู้และชั้นต่าง ๆ สำหรับจัดเก็บ ใช้พื้นที่ด้านในบางส่วนสำหรับตากผ้า และพักรอการซัก โดยมีเครื่องซักผ้าหลัก 1 เครื่อง และมีอุปกรณ์ซักผ้าด้วยมือ สำหรับซักบริเวณลานด้านหลัง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 14.9 ตรม. 	F19, F25, F26, F27
8	ล้างมือ, ล้างหน้า 	เนื่องจากห้องน้ำมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับผู้ใช้ จึงมีการแยกอ่างล้างหน้า ออกมาด้านนอกห้องน้ำ สำหรับใช้ล้างมือ, ล้างหน้าต่างหาก	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 2.6 ตรม. 	F17, F22
9	เก็บของ 	ใช้พื้นที่ต่าง ๆ ที่เหลืออยู่สำหรับจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ โดยชั้นเล็ก จะจัดเก็บในตู้ และชั้นใหญ่ หรือของที่ไม่ได้ใช้บ่อยจะจัดเก็บตามที่สูง ๆ อาทิ ได้บันได ได้ตู้ปลา ได้ชายคาชั้น 2 โดยในส่วนที่อาจโดนฝนหรือแดด จะมีผ้าใบหรือป้ายโฆษณาคลุมไว้	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 31.7 ตรม. 	F14, F20, F21

<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย พื้นที่ด้านนอกเรือน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ แบ่งตามตำแหน่งได้เป็น 2 พื้นที่ คือ พื้นที่ส่วนหน้า (รวมด้านข้างทางทิศตะวันออก) และพื้นที่ส่วนด้านหลังพื้นที่ทั้ง 2 ส่วนแยกกัน โดยมีทางเชื่อมด้านข้างเรือน และเดินผ่านโถงกลางใต้ถุน - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ ส่วนหน้าติดกับโถงกลางใต้ถุน, ห้องเก็บของด้านนอก ส่วนหลังติดกับห้องน้ำด้านนอก 	
--	---

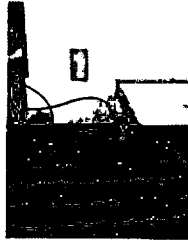
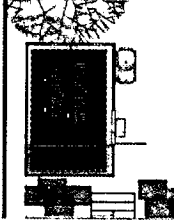
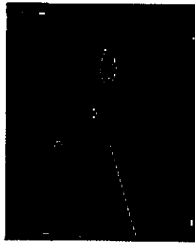
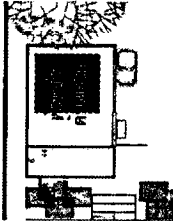
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1	เตียงสัตว์ (นก) 	จัดพื้นที่ด้านนอก สำหรับวางกรง เลี้ยงนกชนิดต่าง ๆ จำนวนค่อนข้างมาก ประมาณ 15 กรง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 51.3 ตรม. 	-
2	ปลูกต้นไม้ 	ใช้พื้นที่ด้านนอกจัดสวนต้นไม้ต่าง ๆ ร่วมกับบริเวณที่วางกรงนก ส่วนใหญ่ปล่อยตามธรรมชาติ เว้นบางส่วนจัดใส่กระถาง วางตามพื้นที่ต่าง ๆ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 41.5 ตรม. 	-
3	จัดกรงจักรยานยนต์ 	รวมถึงจักรยาน ใช้พื้นที่ภายนอกบางส่วนสำหรับจอดเก็บ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 4.9 ตรม. 	-
4	ไหว้ศาลพระภูมิ 	มีการตั้งศาลพระภูมิด้านหน้าทางเข้า ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเรือน โดยหันหน้าไปทางทิศเหนือ มีอ่างน้ำ และต้นไม้จัดแต่งอย่างดี	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.0 ตรม. 	-

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
5	เก็บของ 	ใช้พื้นที่ด้านนอก ส่วนด้านหลังเรือนทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับเก็บของที่ไม่ได้ใช้งานประจำ วางภายนอก	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 9.9 ตรม. 	-
6	ตากผ้า, เก็บผ้า 	พื้นที่ด้านหลังทางทิศใต้ เว้นลานโล่งสำหรับตากผ้า โดยใช้ราวไม้ไผ่ พาดเรียงกัน โดยอยู่ใกล้กับจุดซักผ้า และจัดเก็บ โดย	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 33.8 ตรม. 	-
7	ล้างจาน 	มีพื้นที่ใกล้กับเรือนด้านหลัง ใช้ล้างจาน	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 3.1 ตรม. 	-
8	นอนพักผ่อน 	ใช้พื้นที่ว่างระหว่างอาคารที่ไม่โดนแดด ไปเล่นนอนพักผ่อนตอนกลางวัน	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 6.7 ตรม. 	-

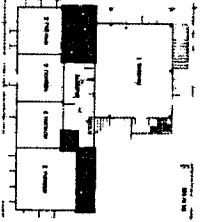

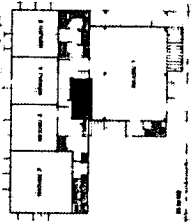
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่สีเขียวชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนั่งพักผ่อน		การกำหนดพื้นที่สีเขียวชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนั่งพักผ่อน	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่
1 ทำกิจกรรมอาบน้ำ 	อาบน้ำจากคณังกับรอน้ำ ใช้งานรองจากห้องนำได้จน	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 4.7 ตรม.
2 ทำกิจกรรมสูดดมยา 	ใช้ทำธุระส่วนตัว โดยมีโถงขนาดเล็กวางตู้กัน	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.9 ตรม.
			เครื่องเรือนที่ใช้ F34 F35

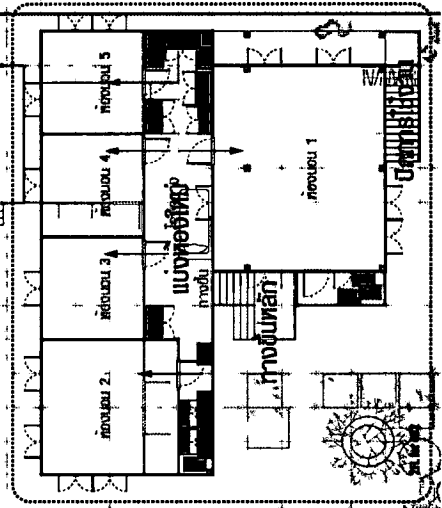
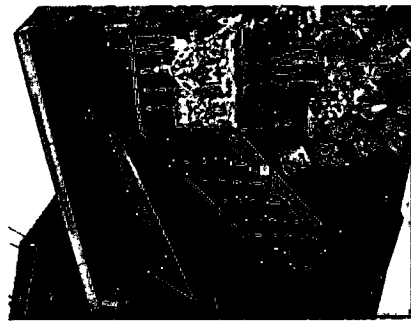

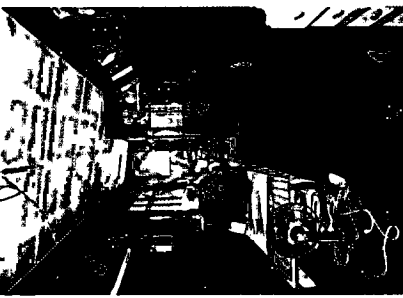
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องมือที่ใช้
1	เก็บของ 	ใช้เป็นพื้นที่เก็บของหลักสำหรับห้องคาริออน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 8.8 ตรม. พื้นที่ด้านหน้า 	-
2	ใช้งานตู้เย็น 	เป็นที่ตั้งตู้เย็น เนื่องจากใกล้กับจุดพักผ่อน นั่งเล่น ทานอาหาร	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1.8 ตรม. พื้นที่ด้านหน้า 	-

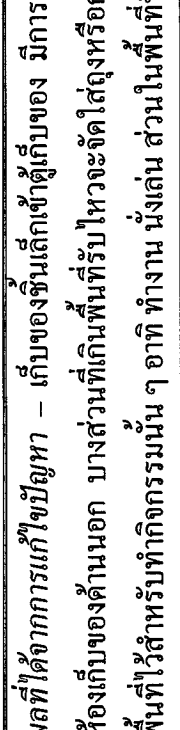
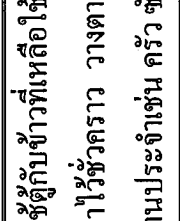
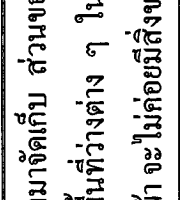
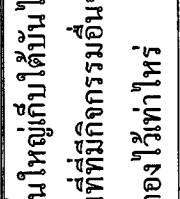
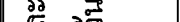

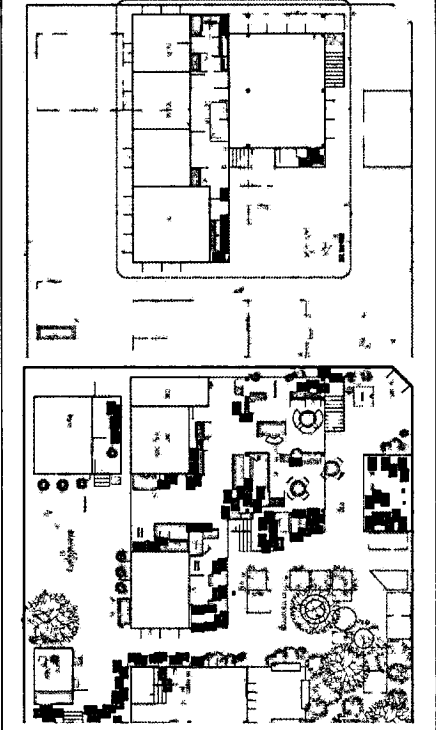

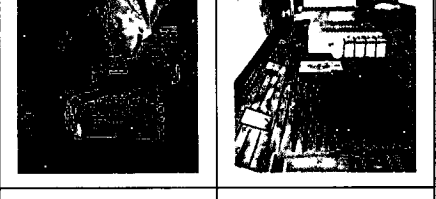

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โถงกลางชั้นบน		รายละเอียดกิจกรรม		ลักษณะผู้ใช้		ขนาดและตำแหน่งพื้นที่		เครื่องเรือนที่ใช้	
<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ จากบันไดทางทิศตะวันออกของเรือน - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ อยู่ต่อจากบันได เป็นส่วนกลางสำหรับเชื่อมต่อไปยังห้องนอนต่าง ๆ 		<p>พื้นที่เก็บของส่วนใหญ่จากผู้อาศัยชั้นบน โดยจัดเก็บในตู้ขนาดต่าง ๆ ก่อนข้างเป็นระเบียบกว่าด้านล่าง</p>		ใช้เฉพาะบุคคล		<p>พื้นที่รวม 15.3 ตรม.</p> 		F36, F37, F39, F40	
1									
2		จัดเตียงนอนด้านนอก สำหรับ 1 คน มีที่คลุมเตียงที่เก็บของส่วนตัว		ใช้เฉพาะบุคคล		<p>พื้นที่รวม 3.3 ตรม.</p> 		F38	

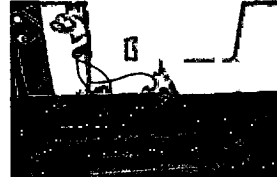
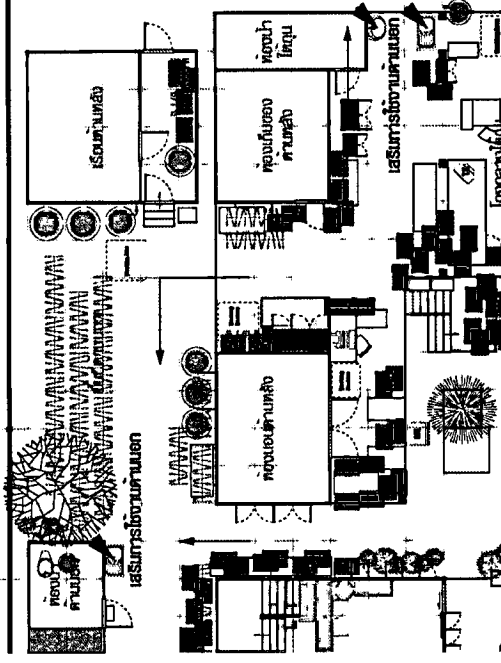
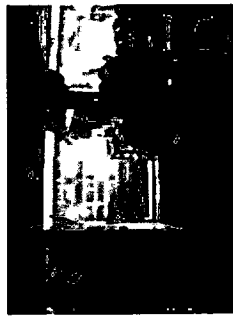

ตารางที่ 4.8 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาลงทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

1	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - การปิดการใช้งานบันไดด้านหน้า D117,132, R956c</p>	<ul style="list-style-type: none"> • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • กระทำระหว่างกันทางสังคม • สถานรวมกันทางวัฒนธรรม 		
รายละเอียดปัญหา	<p>เดิมตัวอาคารมีบันไดสองจุด คือด้านหน้าเรือน และด้านข้างทางทิศตะวันออกของเรือน ต่อมาได้มีการปิดการใช้งานบันไดด้านหน้าเรือนอย่างค่อนข้างถาวร คือมีทำผนังปิดหน้าบันไดที่ทางเข้าชั้นสอง และคงการใช้งานข้างเรือนอย่างเดียว</p> <p>สาเหตุ - เพิ่มการใช้พื้นที่ชั้นบน สำหรับเป็นส่วนนอน, บันไดด้านหน้าเป็นพื้นที่เปิดฝนสาดไม่สะดวกต่อการใช้งานปัจจุบัน</p>			
การแก้ไขปัญหา		<p>แนวโน้มและข้อจำกัดของปัญหา - การปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างอาคารต้องยื่นแบบต่อสนง.ทรัพย์สินฯ</p>	<p>แนวคิดในการแก้ปัญหา - เลิกการใช้งานบันไดด้านหน้า และจัดแบ่งห้องด้านบนใหม่</p>	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา - บันไดส่วนหน้ายังคงอยู่ แต่ปิดการใช้งาน โดยเปลี่ยนใช้บันไดข้างแทน ทำให้ฝั่งห้องชั้นบนใช้โถงจากกลางอาคารแทนเบียงเดิมด้านหน้า และกันเป็นห้องนอนแทน ทำให้มีจำนวนห้องนอนเพิ่มขึ้นรองรับปริมาณผู้อยู่อาศัยในหลังคาเรือน</p>
				

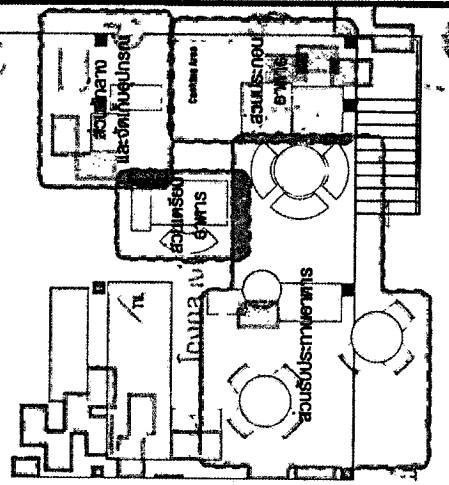

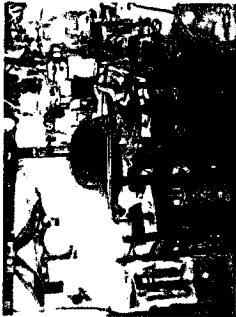

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

2	ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - การจัดวางและจัดเก็บสิ่งของ DI20,122,128,130,137,147, R979				• ตยูลักษณ์	• กระทบระหว่างถนนสี่มุม	• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม				
ประเภทปัญหา	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ตยูลักษณ์								
รายละเอียดปัญหา	<p>เกี่ยวกับการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ ในบริเวณที่อยู่อาศัย ซึ่งมีปริมาณที่หลากหลายตามจำนวนผู้อยู่อาศัย ทำให้เพียงเก็บของด้านนอกไม่พอกับการใช้งาน จึงเห็นการแทรกการเก็บของไว้ในส่วนพื้นที่ว่างต่าง ๆ อาทิ ใต้บันได, ใต้ระเบียง, บนโต๊ะทำงาน เติงนอน รวมถึงที่วางกับพื้น โดยอาศัยการเก็บรักษาแบบชั่วคราวเช่น ผ้าใบคลุม, ใตุงูแวนไว้ โดยเว้นที่ไว้สำหรับเท่าที่ทำกิจกรรม ทำให้ที่อยู่อาศัยเกิดความไม่เรียบร้อย สาเหตุ – ผู้อยู่อาศัยมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ ความหลากหลายของสิ่งของและการขาดผู้ที่จะจัดระเบียบสิ่งของ</p>										
การแก้ไขปัญหา	<p>ง่อมใจและข้อจำกัดของปัญหา – พื้นที่ไม่เพียงพอ, ขาดคนดูแล</p>	<p>แนวคิดในการแก้ปัญหา – จัดสรรตามพื้นที่เท่าที่มี, ของส่วนตัวที่ถ้าจัดไว้ชั้นบน</p>	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – เก็บของขึ้นเล็กเข้าตู้เก็บของ มีการปรับใช้ตู้กับข้าวที่เหลือให้นำมาจัดเก็บ ส่วนของขึ้นใหญ่เก็บได้บันไดและห้องเก็บของด้านนอก บางส่วนที่เกินพื้นที่รับไหวจะจัดใตุงูหรือกระเป๋าวีซ่าควรวางตามพื้นที่ว่างต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีกิจกรรมอื่นจะเว้นพื้นที่ไว้สำหรับทำกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ ทำงาน นั่งเล่น ส่วนในพื้นที่ใช้งานประจำเช่น คริว ซักผ้า จะไม่ค่อยมีสิ่งของกองไว้เท่าไร</p>								
											

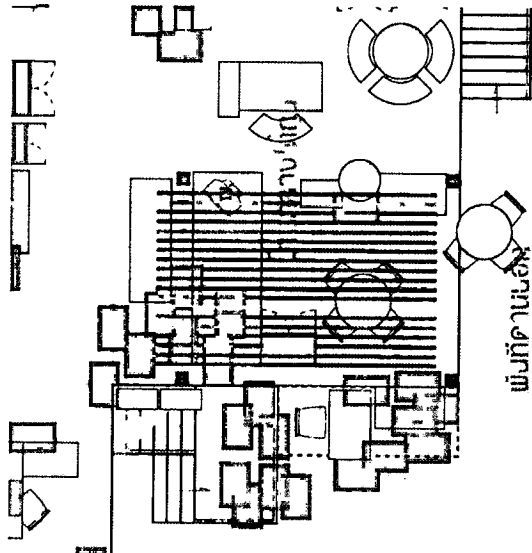

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

3	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - การใช้งานห้องน้ำ ที่มีอยู่ทั้ง 2 จุด DI39,143,145</p>				
ประเภทปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> • สภาพแวดล้อม • การรู้จัก 	<ul style="list-style-type: none"> • ทางมิติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทัศนียภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทำระหว่างทางสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> • ผสมรวมกันทางวัฒนธรรม
รายละเอียดปัญหา	<p>ห้องน้ำที่มีอยู่ในหลังคาเรือน มีเพียง 2 ห้อง ที่ชั้นล่าง คือในส่วน โถงกลางใต้ถุน และพื้นที่ด้านนอก ส่วนหลัง ทำให้ไม่สามารถตอบสนองการใช้งานได้อย่างเพียงพอในบางกรณีเช่น ฝนตก หรือว่าวันหยุดที่ผู้อยู่อาศัยอยู่พร้อมกัน จึงต้องมีการปรับการใช้งานครึ่งที่มีอยู่ อาทิ การปรับใช้งานอ่างล้างหน้าไว้ด้านนอก, การจัดการเรื่องอุปกรณ์อาบน้ำของแต่ละคน เป็นต้น สาเหตุ ปริมาณห้องน้ำไม่เพียงพอกับผู้ใช้</p>				
การแก้ไขปัญหา	<p>เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – เพิ่มหรือขยายห้องน้ำไม่ได้ เรื่องเทคนิค และกรรมสิทธิ์</p>				
	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – ห้องนำส่วน โถงกลางใต้ถุน ย้ายอ่างล้างหน้าไว้ด้านนอก แยกอุปกรณ์การอาบน้ำไว้เป็นส่วนตัว ในห้องนำจะมีไว้เท่าที่จำเป็น ปรับใช้งานอุปกรณ์อื่นในบาง โอกาสเช่น ใช้อ่างล้างจานล้างหน้าล้างมือแทน</p>				
					

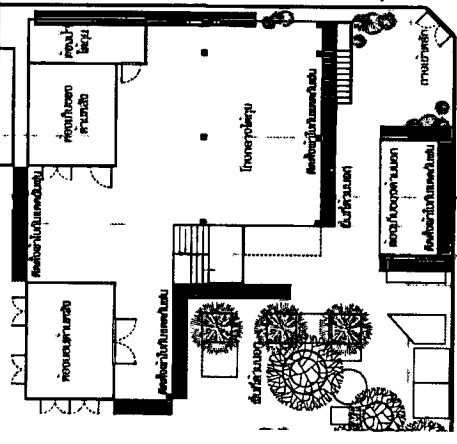
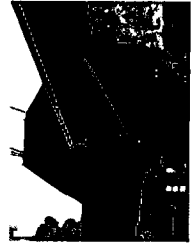

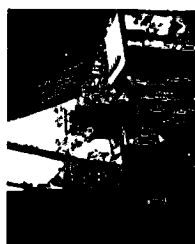

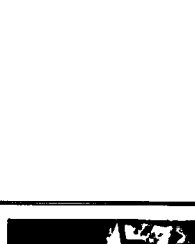

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

<p>5</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - การเลือกอุปกรณ์และเครื่องเรือนที่เกี่ยวข้องกับการทำครัว DI44, I46, I48, I54, I56c</p>						
<p>ประเภทปัญหา</p>	<p>• สถานะแวดล้อม</p>	<p>• การรู้จัก</p>	<p>• ทางมิติ</p>	<p>• ทิศทาง</p>	<p>• สัญลักษณ์</p>	<p>• กระทบระหว่างกันทางสังคม</p>	<p>• ผสานรวมกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>พื้นที่ประกอบอาหารจุดเดียวของหลังคาเรือน ใช้งานร่วมกัน จัดเป็นพื้นที่เปิดโล่งระบบยกลิ้น คิวน์ จัดกำแพงทางทิศตะวันตก ให้เตาแก๊สแบบลอยตัว 3 ตัวสะดวกในการจัดวาง พร้อมโต๊ะกลางสำหรับเตรียมวัตถุดิบ มีพื้นที่เล็ก ๆ เป็นลานซีเมนต์สำหรับล้างอุปกรณ์ต่าง ๆ และจัดเก็บบริเวณเดียวกันด้วย ตู้ ครัววาง คานแขวน ส่วนผู้ยื่นวางห่างออกไปในห้องเก็บของด้านหน้าเรือน สะดวก จัดพื้นที่เพื่อใช้งานร่วมกัน</p>						
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>สนใจและข้อจำกัดของปัญหา - สามารถประกอบอาหารเป็นแบบ จำนวนมากได้ และต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา - จัดเป็นพื้นที่ใช้งานสะดวกลงตัว องค์ประกอบต่าง ๆ เป็นสัดส่วน ทั้งการประกอบอาหาร การล้างและจัดเก็บ โดยมีโต๊ะกลางเตรียมอาหารอยู่กลาง โถง ถัดออกไปด้านนอก เป็นเตาและตู้กับข้าว โถงลิ้นเป็นส่วนล้างและจัดเก็บอุปกรณ์</p>						
							

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

<p>6</p> <p>ประเภทปัญหา</p>	<p>ปัญหา / การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น - การใช้งานพื้นที่ได้พื้นที่ชั้นบนเป็นที่เก็บของ D164,165</p>				<ul style="list-style-type: none"> • สถานะแวดล้อม • การรู้จัก 	<ul style="list-style-type: none"> • ทิศทาง 	<ul style="list-style-type: none"> • วัตถุประสงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทบระหว่างกันทางสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทบร่วมกันทางวัฒนธรรม
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>เป็นการแก้ปัญหาในการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ โดยการได้พื้นที่ชั้นบนเป็นที่เก็บสิ่งของลักษณะแนวยาว วางเรียงกันตามแนวระนาบได้พื้นที่ชั้นบน</p>								
<p>การแก้ไขปัญหา</p> 	<p>สนใจและข้อจำกัดของปัญหา - ไม่มี</p> <p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา - สามารถจัดเก็บสิ่งของที่พื้นที่แนวยาวได้ และเกิดเป็นระบบเพดานดูแปลกตา</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="556 1028 1265 1818"> <p>พื้นที่ด้านซ้าย</p> </div> <div data-bbox="556 232 1265 1028"> </div> </div>								

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

<p>8</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - การเลือกใช้งานผ้าใบเสริมในจุดต่างๆ D118,162, R950,954,975</p>	<p>• สาเหตุของปัญหา</p>	<p>• ทัศนคติ</p>	<p>• ทัศนคติ</p>	<p>• ผลรวมกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>เนื่องจากมีขยายการใช้งานพื้นที่ออกจากรอบนอกได้ถูก ทำให้ต้องเพิ่มพื้นที่ส่วนกันแดดกันฝน โดยใช้ ผ้าใบขนาดและสีต่าง ๆ เสริมในจุดที่โครงสร้างเรือนไม่รองรับ ซึ่งจ่ายต่อการติดตั้งและยึดเหนี่ยวในการจัดเก็บ สาเหตุ ขยายพื้นที่การใช้งาน กันขอบเขตบังแดดบังฝนของโครงสร้างเรือนเดิม</p>	<p>• ทักษะ</p>	<p>• ทัศนคติ</p>	<p>• ทัศนคติ</p>	<p>• ผลรวมกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>เสนอใจและข้อจำกัดของปัญหา - การขยายในส่วน โครงสร้าง มีผลต่อบรรยากาศและเรื่องเทคนิคถ้ามีการต่อเติมอาคารเดิม</p> <p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา - ผ้าใบพลาสติก เป็นวัสดุที่เหมาะสมกับปัญหา การติดตั้งทำได้ง่ายและสะดวก มีราคาไม่แพง และไม่ต้องขึ้นเรื่องตัดแปลงโครงสร้างต่อสำนักงานทรัพย์สินฯ</p>	<p>• ทักษะ</p>	<p>• ทัศนคติ</p>	<p>• ทัศนคติ</p>	<p>• ผลรวมกันทางวัฒนธรรม</p>
<p></p> <p></p>	<p></p>	<p></p> <p></p>	<p></p> <p></p>	<p></p> <p></p>	<p></p> <p></p>

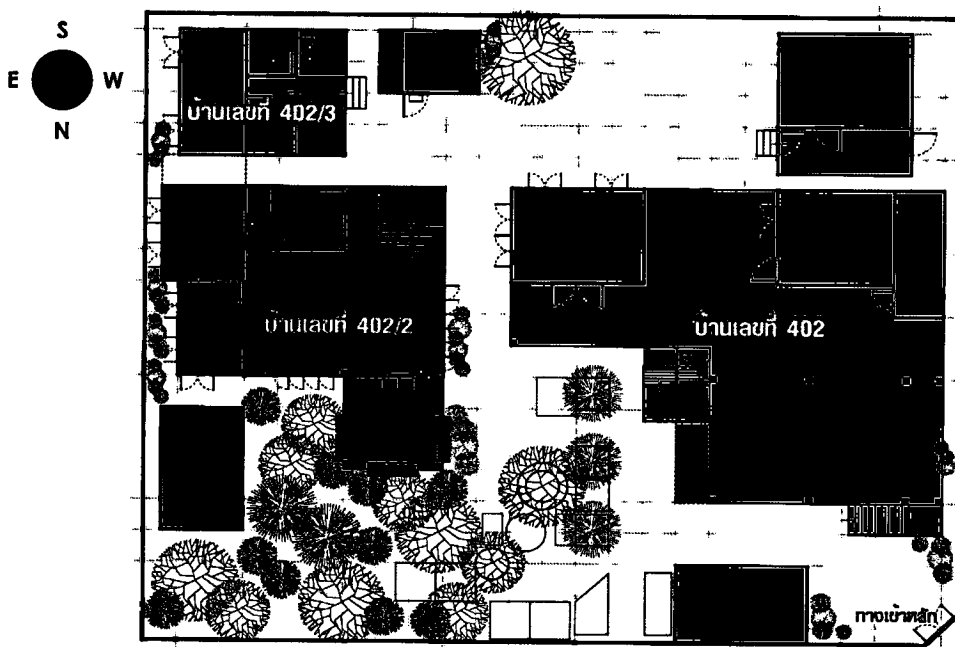
4.2 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 2 , บ้านเลขที่ 402/2

ลักษณะทั่วไป เป็นที่อยู่อาศัยภายในขอบเขตรั้วเดียวกับ กลุ่มตัวอย่างหลังแรก (402) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของพื้นที่ ตัวเรือนเป็นอาคารเก่า 2 ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ ด้านหน้าบ้านทางทิศเหนือเป็นพื้นที่ธรรมชาติ ปลูกต้นไม้และผักผ่อน ชั้นล่างเป็นโครงสร้างเสาปูน ผนังภายนอกก่ออิฐ ภายในปูกระเบื้อง ผนังก่ออิฐฉาบปูนเรียบร้อย แบ่งเป็นห้องนั่งเล่น ห้องน้ำ ห้องครัว ห้องเก็บของ และมีทางออกด้านหลังสำหรับลานซักล้าง ชั้นบนโครงสร้างไม้ เป็นส่วนของห้องนอนต่าง ๆ สภาพโดยรวมยังคงสภาพดี โครงสร้างและวัสดุแข็งแรง โดยเจ้าของคิดแบบขึ้นเองตามพฤติกรรมแล้วจ้างเขียนแบบและก่อสร้าง

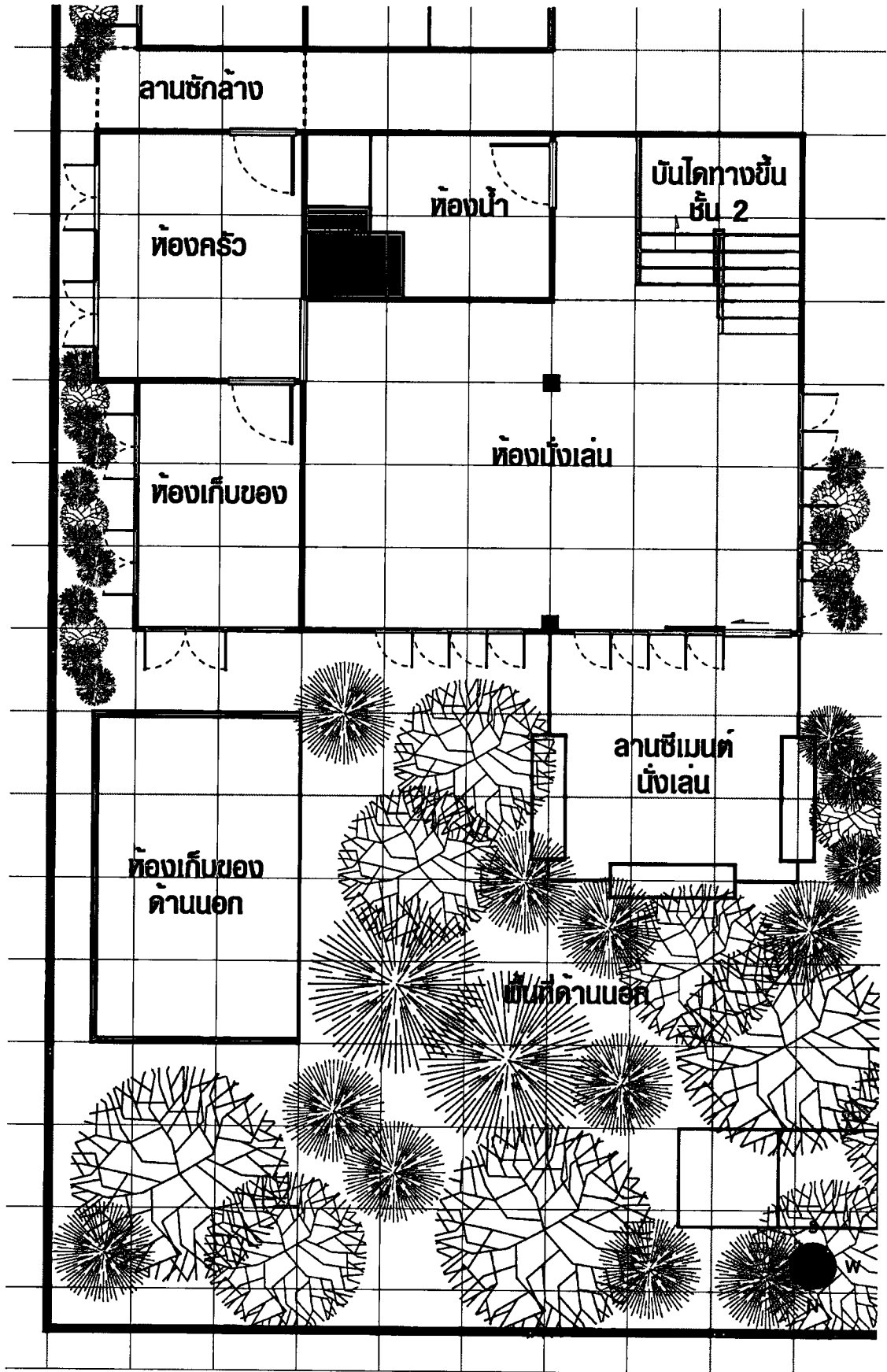
ลักษณะผู้อยู่อาศัย อาศัยเป็นครอบครัวเดี่ยว อยู่กัน 5 คน ลูก ๆ จบการศึกษา และทำงานกันหมดแล้ว พ่อแม่อยู่ดูแลบ้านและผักผ่อน โดยแต่ละคนมีห้องนอนส่วนตัวที่ชั้นบน

ลักษณะการใช้งานพื้นที่ เป็นที่อยู่อาศัยที่ค่อนข้างมีระเบียบเรียบร้อย การใช้งานเป็นสัดส่วน อันเนื่องมาจากผู้อยู่อาศัยที่มีจำนวนไม่มาก พอติดกับขนาดที่อยู่อาศัย หน้าบ้านมีลานซีเมนต์ วางชุดนั่งเล่นหินขัด สำหรับพักผ่อน ชั้นล่าง พื้นที่โล่งกว้างขวางเย็นสบาย ห้องน้ำและห้องครัวจัดเก็บเรียบร้อย เครื่องเรือนมีสภาพใหม่ ชั้นบนไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

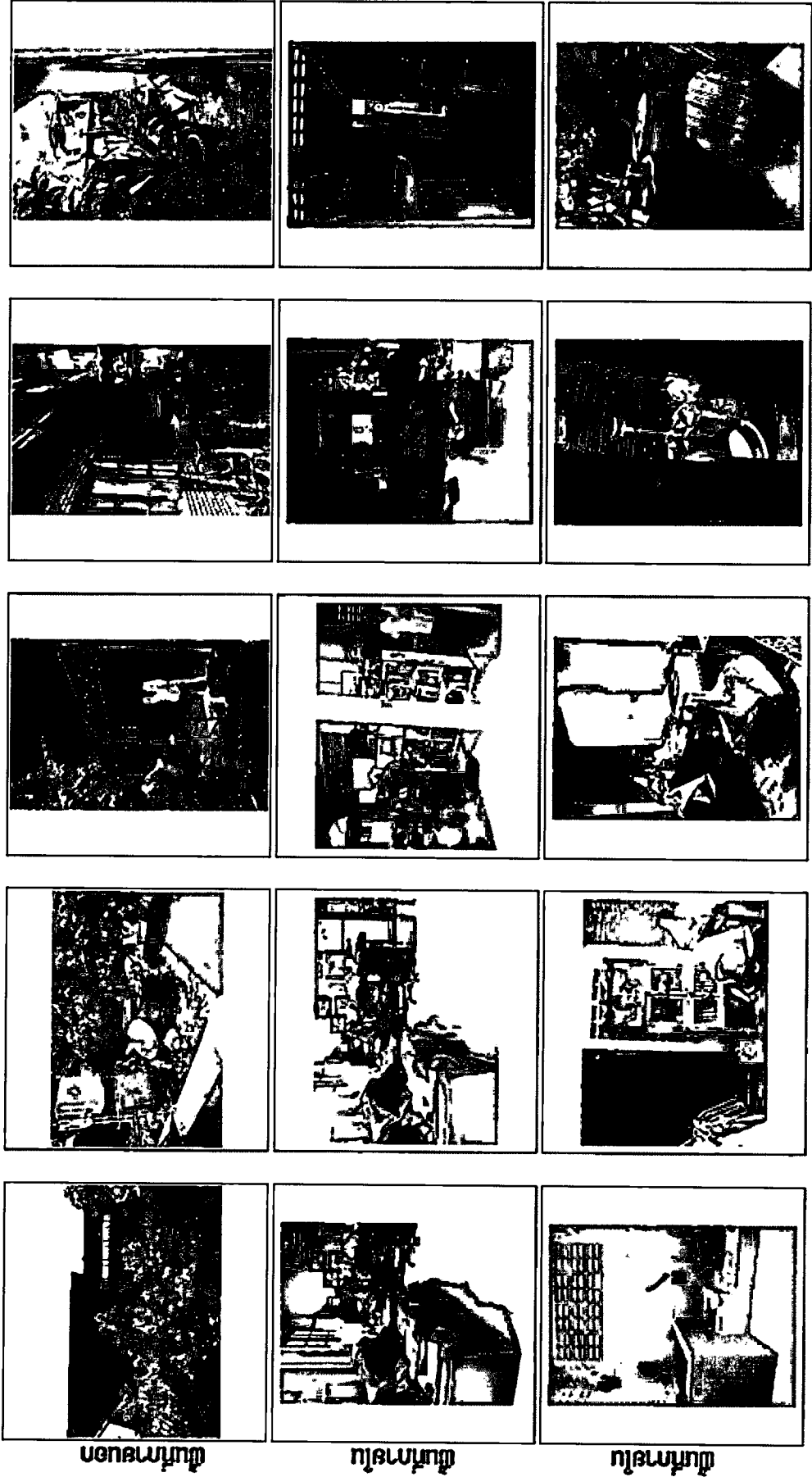
สภาพบริเวณโดยรอบ ด้านนอกเป็นพื้นที่ธรรมชาติปลูกต้นไม้ นั่งเล่น ผักผ่อน และตากผ้า มีการทำเพิงเก็บของบริเวณกำแพงด้านทิศตะวันออก ด้านหลังติดกับพื้นที่เรือนเก่าขนาดเล็ก (402/3) สภาพผุพัง ทางออกด้านหลังอยู่ต่อจากห้องครัว ทำเป็นลานซีเมนต์ขนาดเล็ก พร้อมก๊อกน้ำ สำหรับใช้ซักล้าง ด้านข้างทางทิศตะวันออก ติดกำแพงเวินทางเดินแคบ ๆ ใช้ปลูกต้นไม้ และเก็บวัสดุประกอบอาคาร ส่วนทางด้านทิศตะวันตก ติดกับพื้นที่ของบ้านเลขที่ 402

ภาพที่ 4.17 ผังพื้นที่แสดงอาณาเขตภายในพื้นที่รั้วบ้าน 402

ภาพที่ 4.18 ผังพื้นบ้านเลขที่ 402/2 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง และส่วนพื้นที่ภายนอก

ภาพที่ 4.19 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 402/2

บถลลลลลลลล

ทลลลลลลลลล

ทลลลลลลลลล

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 402/2

เพศ ชาย
 อายุ 66 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8
 อาชีพ เกษียณ
 รายได้ 15,000 ต่อเดือน
 การนับถือศาสนา พุทธ

ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ >30 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ เสียงดัง, ฝุ่นละอองเยอะ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับช่วงเวลาการเดินทางรถไฟเพราะส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ออกจากบ้าน ส่วนเรื่องความปลอดภัยอาศัยความเคยชินในการระมัดระวังตัวเอง
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประ โยชนั้ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่พบปัญหาด้านนี้เนื่องจากมีมิเตอร์ไฟฟ้า และน้ำประปา เป็นของตนเอง
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน เข้าออกไม่ค่อยสะดวก
- ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม เรื่องท่อระบายน้ำที่เจิงนองเวลาฝนตกหนัก

4.2.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 402/2

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว 5 คน

ชาย 2 คน หญิง 3 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

อายุ 26 - 60 ปี 4 คน

อายุ 60 ปีขึ้นไป 1 คน

• ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

จบการศึกษาแล้ว ทั้งหมด

จบชั้นมัธยมศึกษา 2 คน

จบชั้นปริญญาตรี 3 คน

• การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน

พนักงานบริษัทเอกชน	3	คน
แม่บ้าน	1	คน
เกษียณ	1	คน

• รายได้ของครอบครัวต่อปี 50,000 บาทขึ้นไป

• ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร

• การย้ายครอบครัว ไม่มีการย้าย, อยู่ตั้งแต่เกิด

• สาเหตุการย้าย -

• ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีขึ้นไป

• สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช้าที่ดินปลูกบ้าน

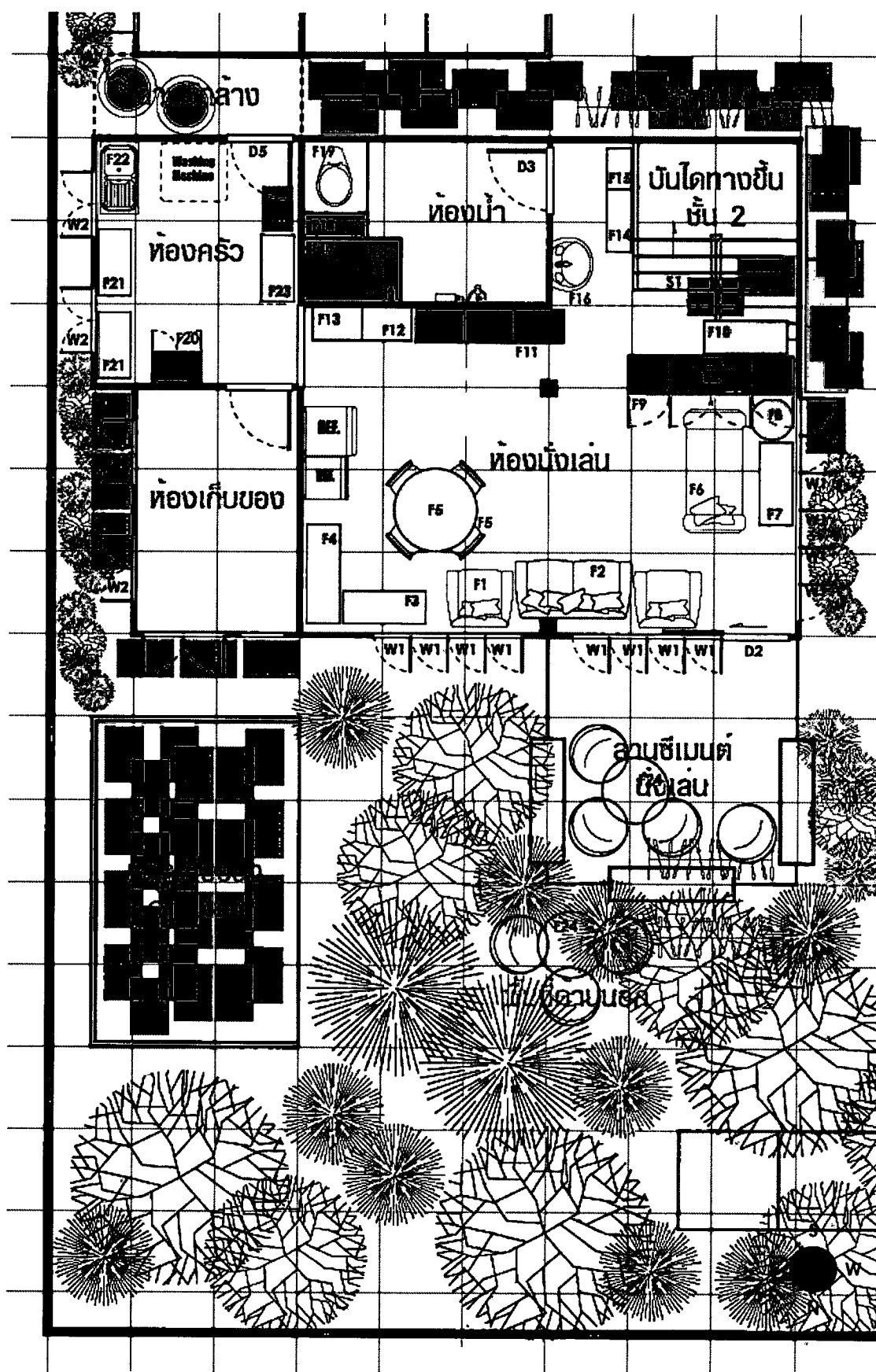
• ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดียว

• ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

• ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.2.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วนโดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และพื้นที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

ภาพที่ 4.20 ผังพื้นแสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ บ้านเลขที่ 402/2 ชั้นล่าง

4.2.3.1 รายละเอียดกลุ่ม ฟัน, ฟันง, เพดาน

ตารางที่ 4.9 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มฟัน, ฟันง, เพดาน บริเวณพื้นที่ที่ใช้สอย ชั้นล่าง

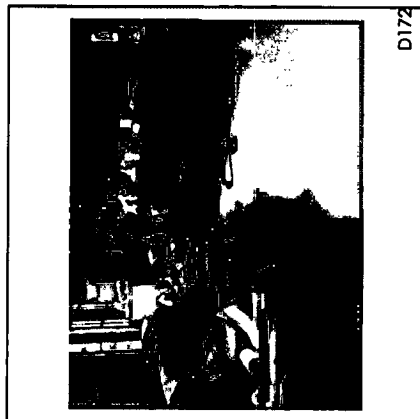
พื้นที่ใช้สอย	ฟัน	ฟันง	เพดาน
1 ห้องนั่งเล่น	เทพื้นปูกระเบื้องเคลือบสีขาว มีลายจุดบางๆ 20 x20 ซม. (D172,173)	ก่อปูนฉาบเรียบทาสีขาว (D172c,173c)	เพดาน โครงอลูมิเนียม T-Bar ฝ้าใยสังเคราะห์ เรียบสีขาว (D170c)
2 ห้องน้ำ	เทพื้นปูกระเบื้องเคลือบสีขาว มีลายจุดบางๆ 20 x20 ซม. (D183c,184c)	ก่อปูนฉาบเรียบช่วงบนทาสีขาว และปูซีเมนต์ บดอัดแบบโปร่งระบอบอากาศ, ช่วงล่างกรุ กระเบื้องเคลือบ สีเบจอ่อนๆ 10x10 ซม. (D183c,184c)	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
3 ห้องครัว	เทพื้นปูกระเบื้องดินเผา 20x20 ซม. (D174c,178c,179c)	ก่ออิฐบอดู ไซร์ภายใน บางส่วนฉาบเรียบทาสีขาว (D174c,178c,179c)	เพดาน โครงอลูมิเนียม T-Bar ฝ้าใยสังเคราะห์ เรียบสีขาว (D173c,180c)
4 ห้องเก็บของ	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
5 ลานซักล้าง	พื้นซีเมนต์ (D176,177)	ไม่มีการก่อผนัง	ไม่มี
6 ลานซีเมนต์นั่งเล่น	พื้นซีเมนต์ขัดมัน (D168,169, R063)	รอบนอกก่อปูนเป็นชั้นง ไม่มีการก่อผนัง (R063)	ไม่มี
7 ห้องเก็บของด้านนอก	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ตารางที่ 4.10 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มฟัน, ฟันง, เพดาน บริเวณพื้นที่ที่ใช้สอย ชั้นบน

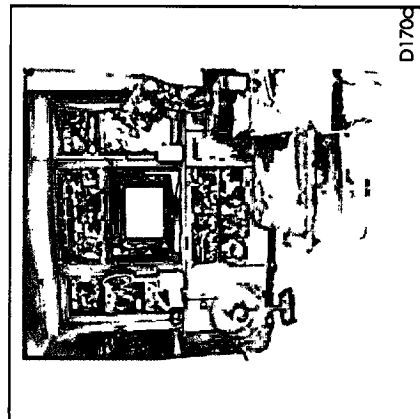
พื้นที่ใช้สอย	ฟัน	เพดาน
- ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ฟันง	เพดาน

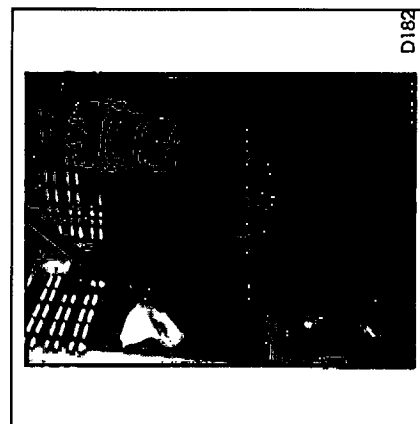
R063

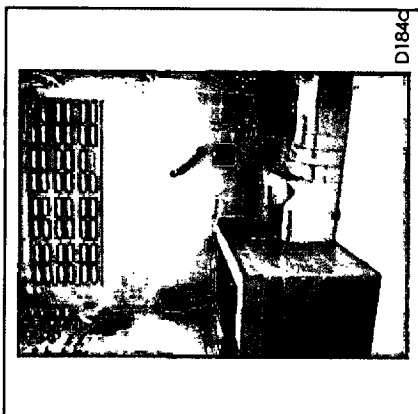
D172

D170C

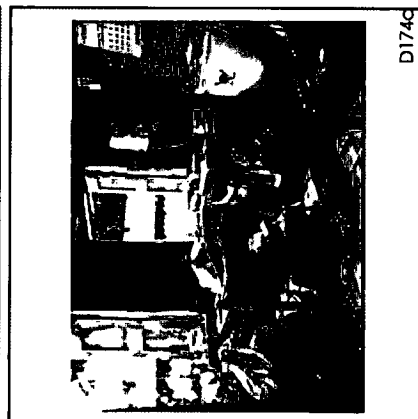
D182

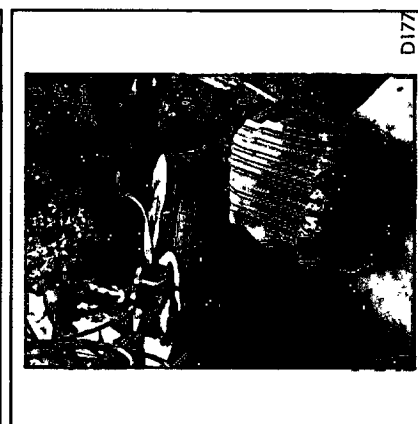
D184C

D179C

D174C

D177

ภาพที่ 4.21 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มพื้นที่, ถนน, เพดาน

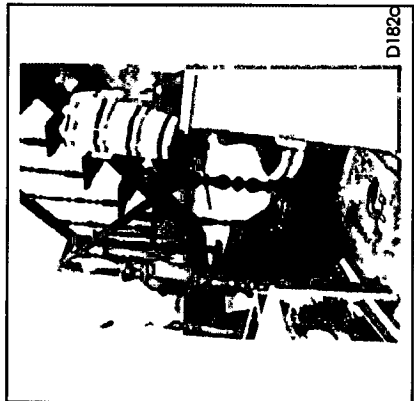
4.2.3.2 รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.11 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	S1บันไดภายใน (D181,182c) บันไดไม้ทางเดินวนกลับ ขานพักอยู่กลางบันได ขั้นที่สี่ รั้วไม้เสาและสาย ราวจับไม้ ชั้น ใด โปร่ง ถูก นอน ไม้ ถูกตั้ง ไม้มี ทั้งหมดทำสีธรรมชาติ	วางภายในอาคารชิดด้านใน ทางทิศตะวันตกเฉียง ใต้	1
2	D1ประตูทางเข้าหลัก (D161, R086) ประตูบานเปิดคู่ โครงเหล็กด้านข้างทึบ ด้านบน โปร่งเป็นซี่กรง ทาสีแดงสนิม ลวดลายดอกสี่ทอง	ด้านมุมสุดของพื้นที่ตามตำแหน่งทิศตะวันตกเฉียง เหนือ	1
3	D2ประตูทางเข้าเรือน (R027) ประตูบานเลื่อน วงกบ ไม้ถูกพิกกระจกไม้มี ลวดลาย	ผนังอาคารทางด้านทิศเหนือ ชิดทางทิศตะวันตก	1
4	D3ประตูห้องน้ำ (D183c) ประตู ไม้ทึบ วงกบ ไม้ทำสีธรรมชาติ	ผนังห้องน้ำทางด้านทิศตะวันตก ชิดทางทิศใต้	1
5	D4ประตูห้องเก็บของ (D179c) ประตู ไม้ทึบ วงกบ ไม้ทำสีธรรมชาติ	ผนังห้องเก็บของทางด้านทิศใต้ ชิดทางทิศ ตะวันตก	1
6	D5ประตูทางออกด้านหลังลานซักล้าง (D176c) ประตู ไม้ทึบ วงกบ ไม้ทำสีธรรมชาติ	ผนังห้องครัวทางด้านทิศใต้ ชิดทางด้านทิศ ตะวันตก	1
7	W1หน้าต่างรอบอาคารส่วนหน้า (R026,028,038) หน้าต่างวงกบ ไม้บานเปิดทิศทางเดียว ถูกพิก กระจกสีมีลวดลาย	ผนังอาคารทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันตก	14
8	W2หน้าต่างรอบอาคารส่วนหลัง (D174, R037,065) หน้าต่างวงกบ ไม้ บานเปิดคู่ ไม้ทึบทำสีธรรมชาติ	ผนังอาคารทางด้านทิศเหนือและด้านทิศตะวันออก	5

ตารางที่ 4.12 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

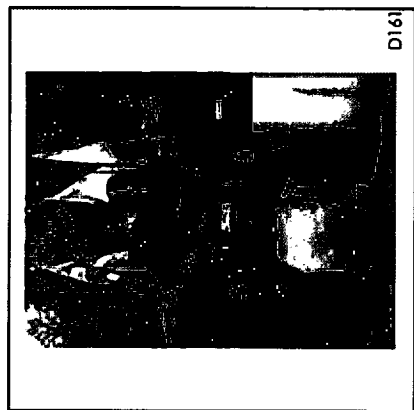
รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่			

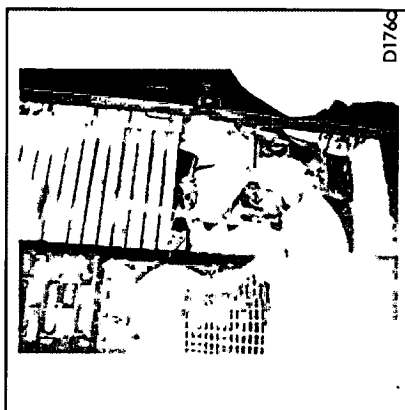
D182c

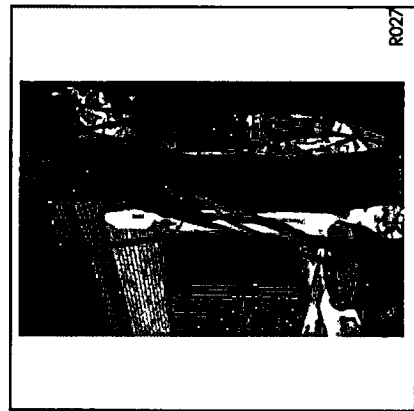
D179c

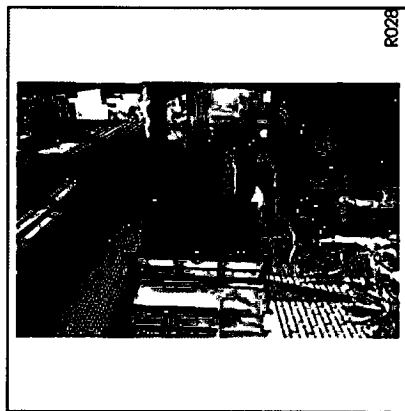
D161

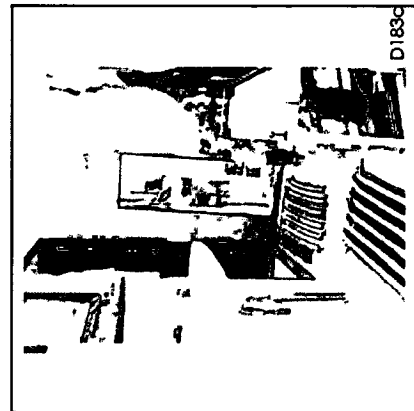
D176c

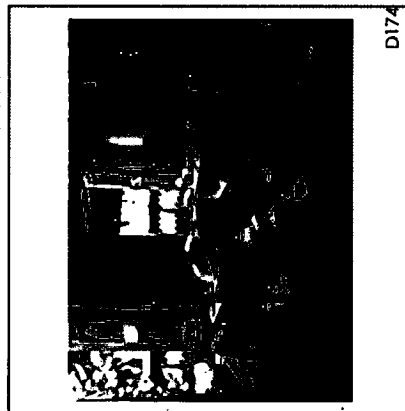
R027

R028

D183c

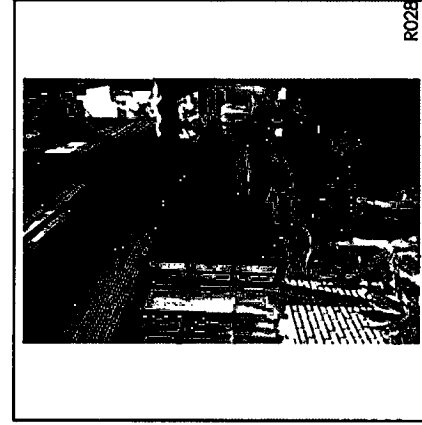
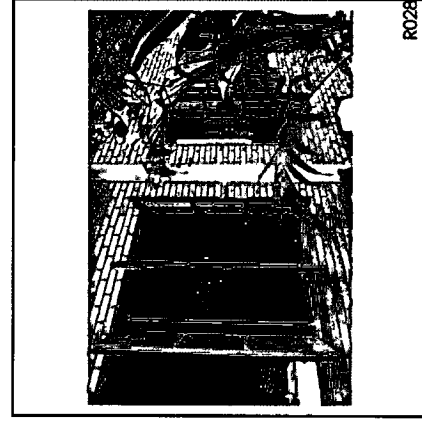
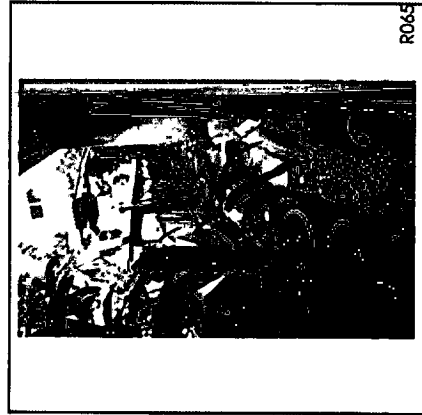
D174

ภาพที่ 4.22 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกุ่มบิน โด, ประดู, หน้าต่าง

4.2.3.3 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ

ตารางที่ 4.13 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

	รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1	ผนังรั้วด้านข้างเรือน (D178, R064,065)	ผนังรั้วสังกะสี ยึดติดกับ โครงไม้เนื้อแข็ง	กั้นอาณาเขต	ขอบพื้นที่ด้านทิศตะวันออก
2	พื้นสวนด้านนอก (R051,053,057)	พื้นหินกรวด, แผ่นซีเมนต์ และไม้หมอน รางรถไฟ วางระดับแบบธรรมชาติ	ใช้เป็นทางเดินและสวนตกแต่ง	วางทั่วไปบริเวณสวน ด้านหน้าอาคาร ทางด้านทิศเหนือ
3	ผนังภายนอกเรือน ชั้นล่าง (R026,038)	ก่ออิฐมุมอยู่ ไขว้ลาย บางส่วนฉาบเรียบ ทาสีขาว	ผนังอาคาร	ภายนอกอาคารชั้นล่าง
4	ผนังภายนอกเรือน ชั้นบน (R027,028)	ผนังไม้ซ็อนเกล็ด สีธรรมชาติ	ผนังอาคาร	ภายนอกอาคารชั้นบน

ภาพที่ 4.23 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบด้วยรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

4.2.3.4 รายละเอียดเครื่องเรือน

ตารางที่ 4.14 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนั่งเล่น						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F1- โซฟาหนัง (D171c,172)	ลอยตัว	โซฟาหนังสีน้ำตาล ขาที่มีเท้าแขน	ใช้สำหรับนั่งพักผ่อนทั่วไป	70x70x90 ซม.	2	
2 F2- โซฟาหนังแบบ 2 ที่นั่ง (D171c,172)	ลอยตัว	โซฟาหนังแบบ 2 ที่นั่ง สีน้ำตาล ขาที่มีเท้าแขน	ใช้สำหรับนั่งพักผ่อนทั่วไป	70x140x90 ซม.	1	
3 F3 - ตู้เหล็กเก็บเอกสาร (D171)	ลอยตัว	ตู้เหล็กสีเรจรูปีสีเทาสำหรับเก็บของทั่วไป บานเปิด สีไลค์	ใช้เก็บของทั่วไป	40x100x100 ซม.	1	
4 F4 - ตู้ไม้เก็บของ(D172)	ลอยตัว	ตู้ไม้สำเร็จรูปสีไม้บีช สำหรับเก็บของใช้ทั่วไป	ใช้เก็บของทั่วไป	40x120x100 ซม.	1	
5 F5 - ชุดโต๊ะรับประทานอาหาร (D172c)	ลอยตัว	ชุดโต๊ะรับประทานอาหาร ประกอบด้วยโต๊ะไม้จริง เคลือบเงา หน้าโต๊ะวงกลม แกนกลางขาไม้และ ลวดลาย และเก้าอี้ไม้ 4 ขา เข้าชุดกัน	ใช้เป็นโต๊ะรับประทานอาหาร และวางของทั่วไป	โต๊ะ@100 ซม. สูง 75 ซม., เก้าอี้ 45x45x90 ซม.	1 set	
6 F6 - เตียงพับ(D170)	ลอยตัว	เตียงพับสำเร็จรูป โยลึงกระหะสี หุ้มผ้าลายทหาร สี เขียว ขาพับอลูมิเนียมสีเงิน หมอนหนุนผ้าสีแดง	ใช้นอนเล่นพักผ่อนและดูทีวี	60x180x40 ซม.	1	
7 F7 - โต๊ะข้าง(D170)	ลอยตัว	โต๊ะข้างไม้สีชา ถาดไม้สีชา	ใช้วางของและประดับตกแต่ง	40x100x50 ซม.	1	

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนั่งเล่น						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
8	F8 – โต๊ะข้าง 8 เหลี่ยม (DI70)	ลอยตัว	โต๊ะข้างไม้ ขาแกนกลาง หนาโต๊ะ 8 เหลี่ยม	ใช้วางของและประดับตกแต่ง	50x50x80 ซม.	1
9	F9 – ตู้โชว์(DI170,187)	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ขนาดใหญ่ 3 ชั้นรวมขาบานเปิดลูกทึบ กระดาษไม้ มีช่องสำหรับวางทีวีและตู้เก็บของด้านล่าง	ใช้วางทีวี เก็บของ และจัดโชว์ของประดับตกแต่ง	50x200x200 ซม.	1
10	F10 – ตู้เก็บของไม้ (DI81,182c)	ลอยตัว	ตู้เก็บของ ไม้ 3 ชั้นรวมขาตี วางเก็บด้านหลังตู้โชว์F9	ใช้เก็บของที่ไม่ได้ใช้งานประจำ	40x100x90 ซม.	1
11	F11 – ชั้นวางไม้ 9 ช่อง (DI73c)	ลอยตัว	ชั้นวางไม้ขนาดใหญ่ กรุลามินิคสีขาว แบบ 9 ช่อง	ใช้เก็บเอกสาร และของใช้ทั่วไป	40x180x125 ซม.	1
12	F12 – ชั้นวางทีวี สำเร็จรูป(DI173c)	ลอยตัว	ชั้นวางทีวีสำเร็จรูป โครงขาเหล็กสีดำ หนาชั้นลิ้นทึบ	ปรับการใช้งานเป็นชั้นวางของ ส่วนทีวีย้ายไปวางที่ตู้โชว์	40x60x80 ซม.	1
13	F13 – ชั้นวางของ สำเร็จรูป (DI73c)	ลอยตัว	ชั้นวางของสำเร็จรูป โครงขาเหล็กสีขาว หนาชั้นลิ้นทึบ	ใช้วางของทั่วไป และเป็นมุมชงกาแฟ	40x60x80 ซม.	1
14	F14 – ชั้นวางรองเท้า (DI83c)	ลอยตัว	ชั้นวางรองเท้า 3 เหลี่ยม โครงขาเหล็กสีขาว	ใช้เก็บรองเท้า	30x80x80 ซม.	1
15	F15 – ชั้นวางของไม้ (DI83c)	ลอยตัว	ชั้นวางของ ไม้ 3 เหลี่ยม 3 ชั้นสีดำ	ใช้วางอุปกรณ์สำหรับห้องน้ำ	30x50x80 ซม.	1
16	F16 – อ่างล้างหน้า (DI83,183c)	ลอยตัว	อ่างล้างหน้าเซรามิกเคลือบสีขาว แบบติดผนัง พร้อมกระจกกรอบสีเหลี่ยมพลาสติกสีน้ำเงินแบบติดผนัง	ใช้ล้างหน้าล้างมือแปรงฟัน	50x60x90 ซม.	1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนั่งเล่น					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F17 – อ่างรองน้ำ (D184c)	ติดตาย	อ่างรองน้ำ ทรงสี่เหลี่ยม ก่อรั้วกันน้ำกรุกระเบื้องเคลือบสีเบจอ่อน กับผนังสองด้าน พร้อมต่ออีกปล่องน้ำ 1 จุด	ใช้รองน้ำสำหรับอาบน้ำ และใช้งานทั่วไป	80x120x80 ซม.	1
2 F18 – อ่างรองน้ำเล็ก (D184c)	ติดตาย	อ่างรองน้ำขนาดเล็ก ทรงสี่เหลี่ยม ก่อรั้วกันน้ำกรุกระเบื้องเคลือบสีเบจอ่อน	ใช้รองน้ำสำหรับการสุขอนามัย	30x80x35 ซม.	1
3 F19 – ถังซักโครก (D184c)	ติดตาย	โถสวมเซรามิก แบบนั่ง มีฝาปิด	ใช้งานสุขอนามัย	40x70x50 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องครัว

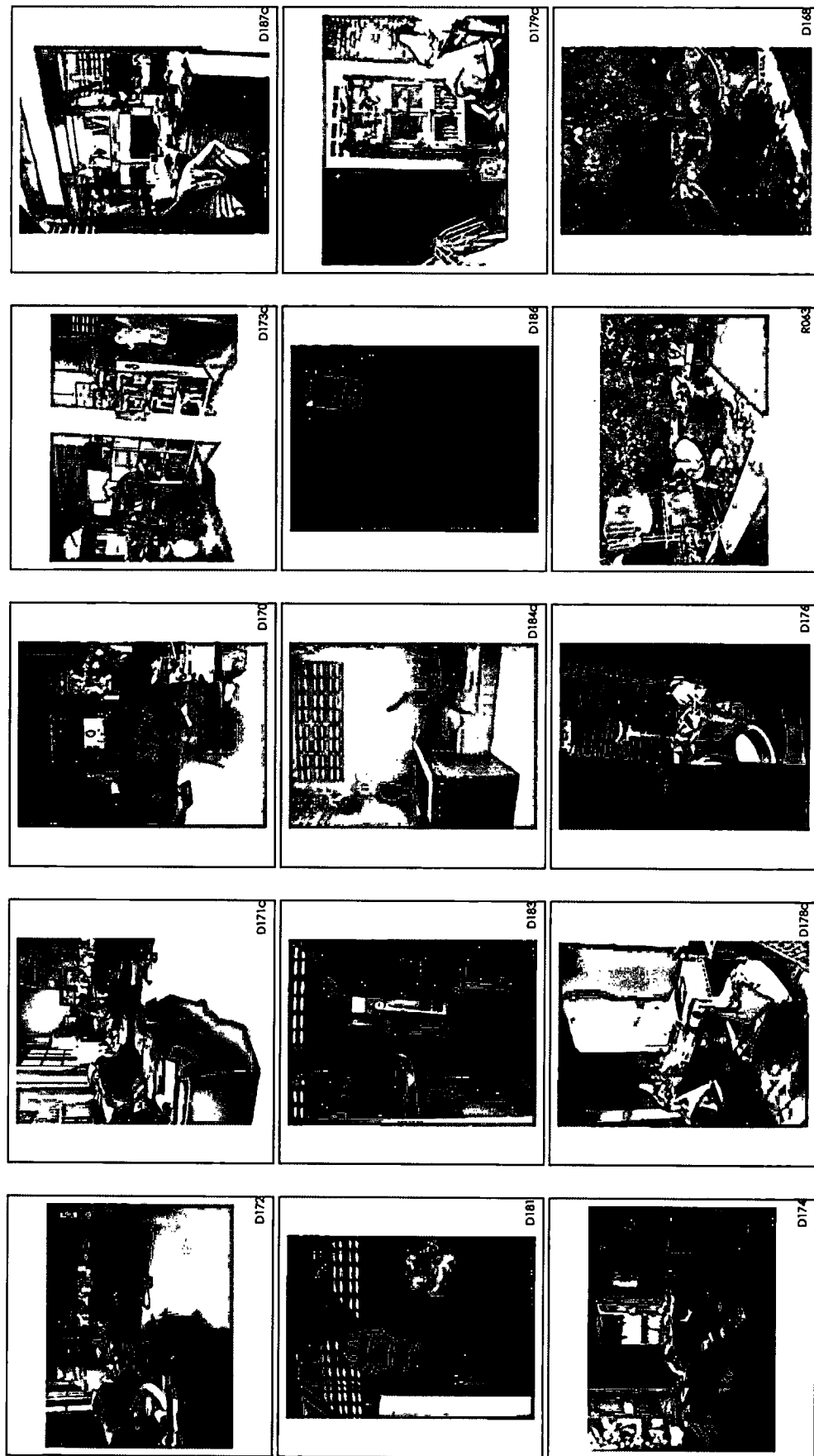
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F20 – ตู้กับข้าวไม้ (D179)	ลอยตัว	ตู้กับข้าวไม้ แก้วสีธรรมชาติ สีขา บานเปิดคู่ ช่วงบนเป็นกระຈກບານสไตล์	ใช้เก็บอุปกรณ์การครัว เก็บงาน และเก็บของทั่วไป	40x60x180 ซม.	1
2 F21 – ชั้นเหล็กฉาก (D178c)	ลอยตัว	เหล็กฉากต่อเป็นชั้นวางของสองชั้น ปูแผ่นไม้ยึด	ใช้วางของอุปกรณ์ทำครัว และเครื่องปรุงอาหารทั่วไป	40x80x80 ซม.	2
3 F22 – อ่างล้างงาน (D174c)	ลอยตัว	อ่างล้างงานอลูมิเนียมสำเร็จรูป แบบหนึ่งหลุม	ใช้ล้างงานและอุปกรณ์ครัวต่างๆ	50x90x80 ซม.	1
4 F23 – ชั้นวางของไม้ (D174c)	ลอยตัว	ชั้นวางของไม้สี่เหลี่ยม สีชาสีดำ	ใช้วางอุปกรณ์ทั่วไป	30x50x80 ซม.	1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องเก็บของไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

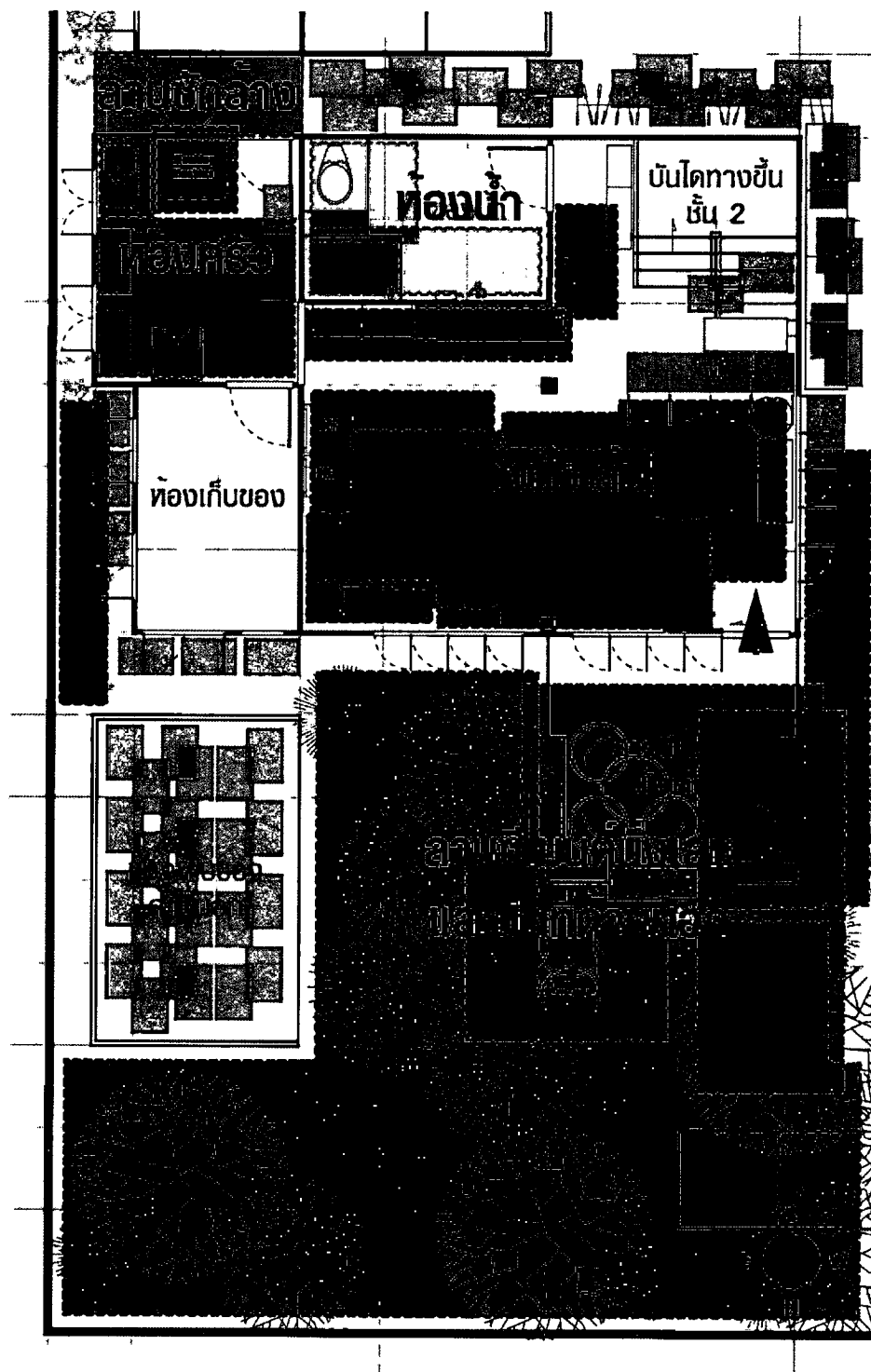
เครื่องเรือนชั้นล่าง ลานซีเมนต์นั่งเล่น					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F24 - ชุดโต๊ะหินขัด (DI68,169)	ชุดโต๊ะหินขัดสีขาว ประกอบด้วยโต๊ะกลม และเก้าอี้หินขัด	ใช้นั่งเล่นด้านนอก	โต๊ะ@100 ซม. สูง 75 ซม., เก้าอี้ @60 ซม. สูง 75 ซม.	2 set

เครื่องเรือนชั้นบน ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

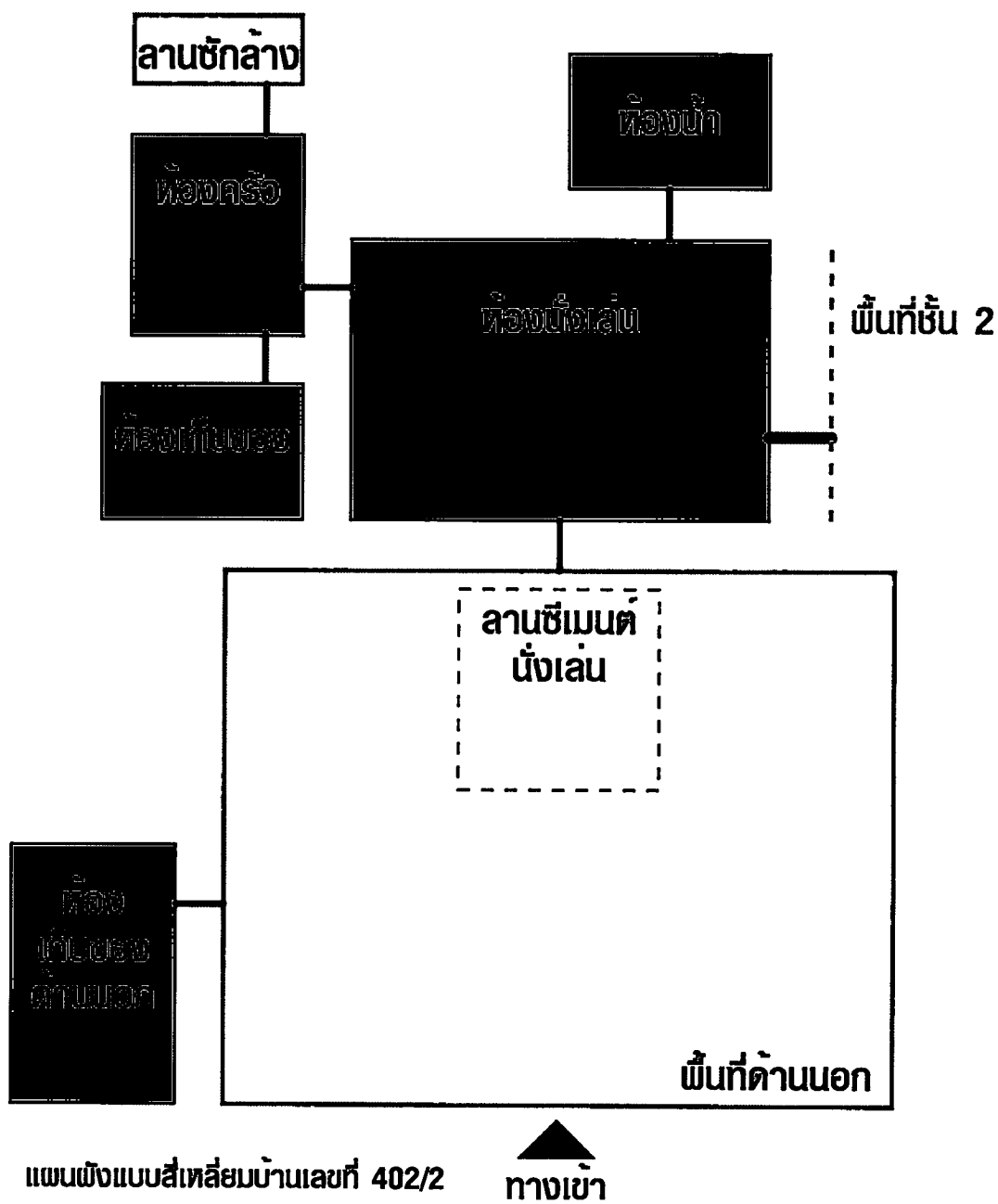

ภาพที่ 4.24 ชุดภาพบ้านเลขที่ 402/2 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

4.2.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอโดย แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาด และตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

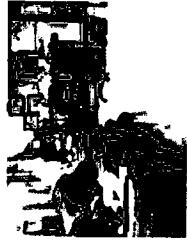
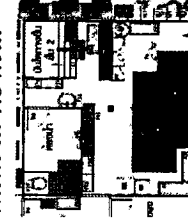
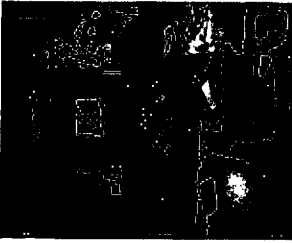
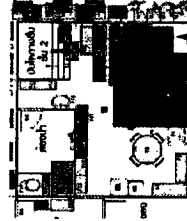
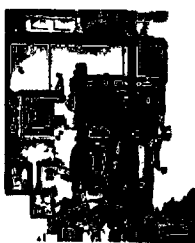
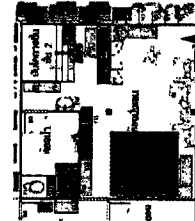

ภาพที่ 4.25 ผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402/2 ชั้นล่าง

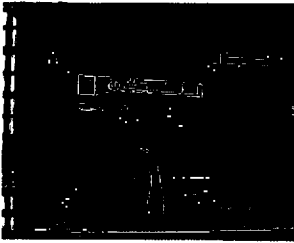
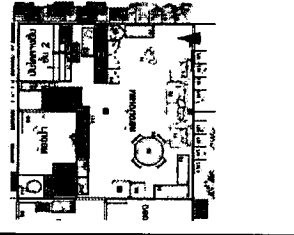

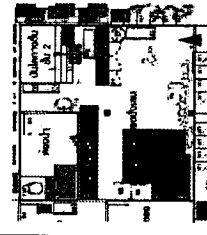

ภาพที่ 4.26 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 402/2

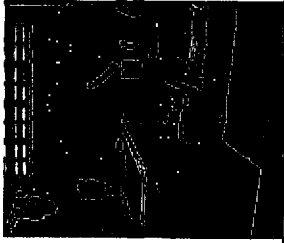
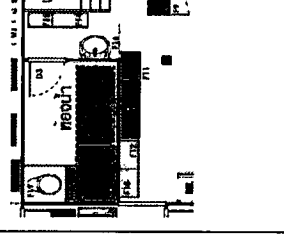

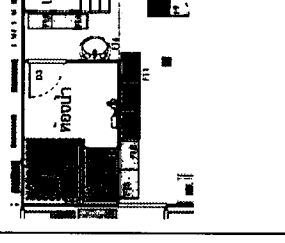
ตารางที่ 4.15 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนั่งเล่น		การเข้าถึงพื้นที่ เข้าได้โดยตรงจากประตูคานหน้าเรือน		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นศูนย์กลางของพื้นที่ชั้น 1 สามารถเชื่อมต่อไปยังประตูหน้าบ้าน ห้องนำ ห้องครัว รวมถึงบันไดทางขึ้นชั้น 2		เครื่องเรือนที่ใช้	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้			
1	<p>ต้อนรับแขก</p> 	<p>ใช้ห้องนั่งเล่นกลางพื้นที่ชั้น 1 เป็นจุดต้อนรับผู้มาเยี่ยมชม รับจากประตูทางเข้าเรือน มีชุดโซฟา แต่ปกติจะนั่งกันที่ลานโล่งกลางพื้นที่บ้าน บรรยากาศเย็นสบายเพราะปูกระเบื้อง หรือในกรณีที่มีการรับประทานอาหารร่วมกัน นอกเหนือจากนั่งทานกันกลางบ้าน ยังอาจมีการใช้พื้นที่ที่ชุดโต๊ะกลมรับประทานอาหาร</p>	ใช้ร่วมกัน	<p>พื้นที่รวม 7.8 ตรม.</p> 	F1, F2, F5		
2	<p>นั่งเล่น, นั่งคุย, ดูทีวี</p> 	<p>เป็นพฤติกรรมการใช้งานประจำวัน ที่อยู่บ้าน โดยจะนั่งบนโซฟา หรืออนดูทีวีบนเตียงพับ โดยในกรณีมีอยู่หลายคน สามารถเก็บเตียงและนั่งรวมกันได้ พื้นที่ใช้งานทั้งหมดจะอยู่บริเวณลานโล่งกลางบ้าน โดยเฉพาะส่วนหน้าตัววางทีวี</p>	ใช้ร่วมกัน	<p>พื้นที่รวม 8.6 ตรม.</p> 	F1, F2, F6, F7, F8, F9		
3	<p>รับประทานอาหาร</p> 	<p>ใช้รับประทานอาหารบนโต๊ะอาหาร โดยในบางกรณีอาจจะนั่งพื้นโดยใช้พื้นที่โล่งกลางบ้าน บริเวณใกล้กันมีตู้เย็นสำหรับใช้งาน</p>	ใช้ร่วมกัน	<p>พื้นที่รวม 5.0 ตรม.</p> 	F5		

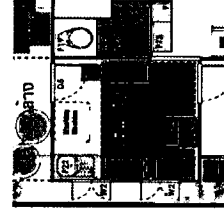
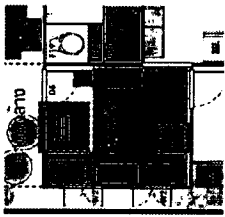

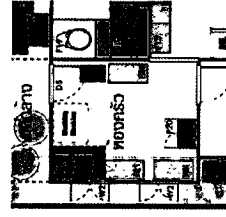

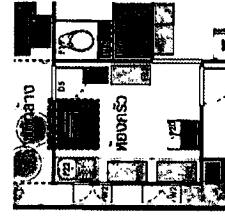

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
4	ล้างมือ, ล้างหน้า 	ติดตั้งอ่างล้างหน้าไว้หน้าห้องน้ำ สำหรับแยกการใช้งาน ส่วนล้างหน้า, ล้างมือ ทำการแต่งหน้าจัดผม บริเวณนี้ประกอบกระจกเหมือนอ่าง และกระจกเงาขาวสำหรับส่องเต็มตัว ทั้งยังใกล้ชั้นวางที่จัดเก็บรองเท้า	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1 ตรม. 	F14, F15, F16
5	ทำงาน, อ่านหนังสือ 	บริเวณด้านในของพื้นที่โถงกลางบ้าน จัดทำชั้นเก็บของ และชั้นวางหนังสือต่าง ๆ สำหรับทำงานและอ่านหนังสือ โดยใช้โต๊ะอาหาร แทนในการนั่งทำงาน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 6.7 ตรม. 	F3, F4, F5, F11, F12, F13

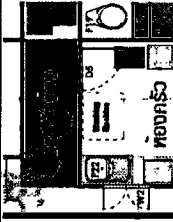

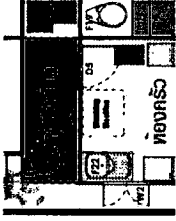
ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย หอขนาน		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ อยู่ด้านในของตัวเรือน เชื่อมต่อได้จากส่วนห้องนั่งเล่นกลาง และบันได	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่
1 ทำกิจกรรมอาบน้ำ 	อาบน้ำจากผนังกันรอน้ำ ภายในห้อง หรือจากฝักบัวริมผนัง	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 2.2 ตรม.
2 ทำกิจกรรมสุขอนามัย 	ใช้ทำธุระส่วนตัว โดยมีผนังกันรอน้ำระดับต่ำอยู่ใกล้สุขภัณฑ์	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.5 ตรม.
			เครื่องเรือนที่ใช้ F17 F18, F19

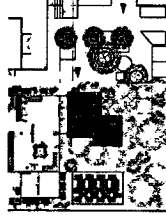
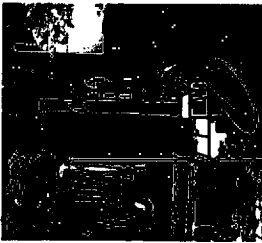
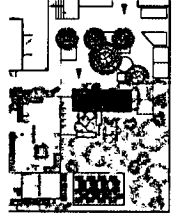

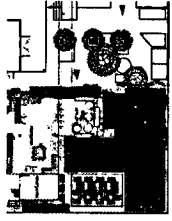
ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องครัว		ขนาดและตำแหน่งพื้นที่		เครื่องเรือนที่ใช้	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	พื้นที่รวม 4.5 ตรม.	พื้นที่รวม 0.7 ตรม.	พื้นที่รวม 1.0 ตรม.
1	<p>ทำอาหาร</p> 	<p>ห้องครัวขนาดเล็ก ใช้ประกอบอาหารแบบง่าย ๆ สภาพไม่ค่อยได้ใช้บ่อย ประกอบด้วยเตาแก๊ส อ่างล้างจาน เครื่องซักผ้า ตู้กับข้าว โดยใกล้กัน มีตู้เย็น อยู่ด้านนอกส่วนห้องนั่งเล่น</p>	ใช้ร่วมกัน		
2	<p>ล้างจานและอุปกรณ์ครัว</p> 	<p>ใช้ล้างจานและอุปกรณ์รับประทานอาหารต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็ก บนอ่างล้างจาน อลูมิเนียม เสร็จแล้วนำจัดเก็บในตู้กับข้าว หรือส่งลง ภายนอกบริเวณ ลานซีเมนต์ด้านหลัง</p>	ใช้ร่วมกัน		
3	<p>ซักผ้า</p> 	<p>จัดเตรียมและซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า เสร็จแล้วนำไปตาก บริเวณลานซีเมนต์ ด้านหน้าเรือน ในกรณีที่ต้องซักมือ จะใช้ลานซีเมนต์ซักล้าง ด้านหลังที่อยู่ติดกันแทน</p>	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน		

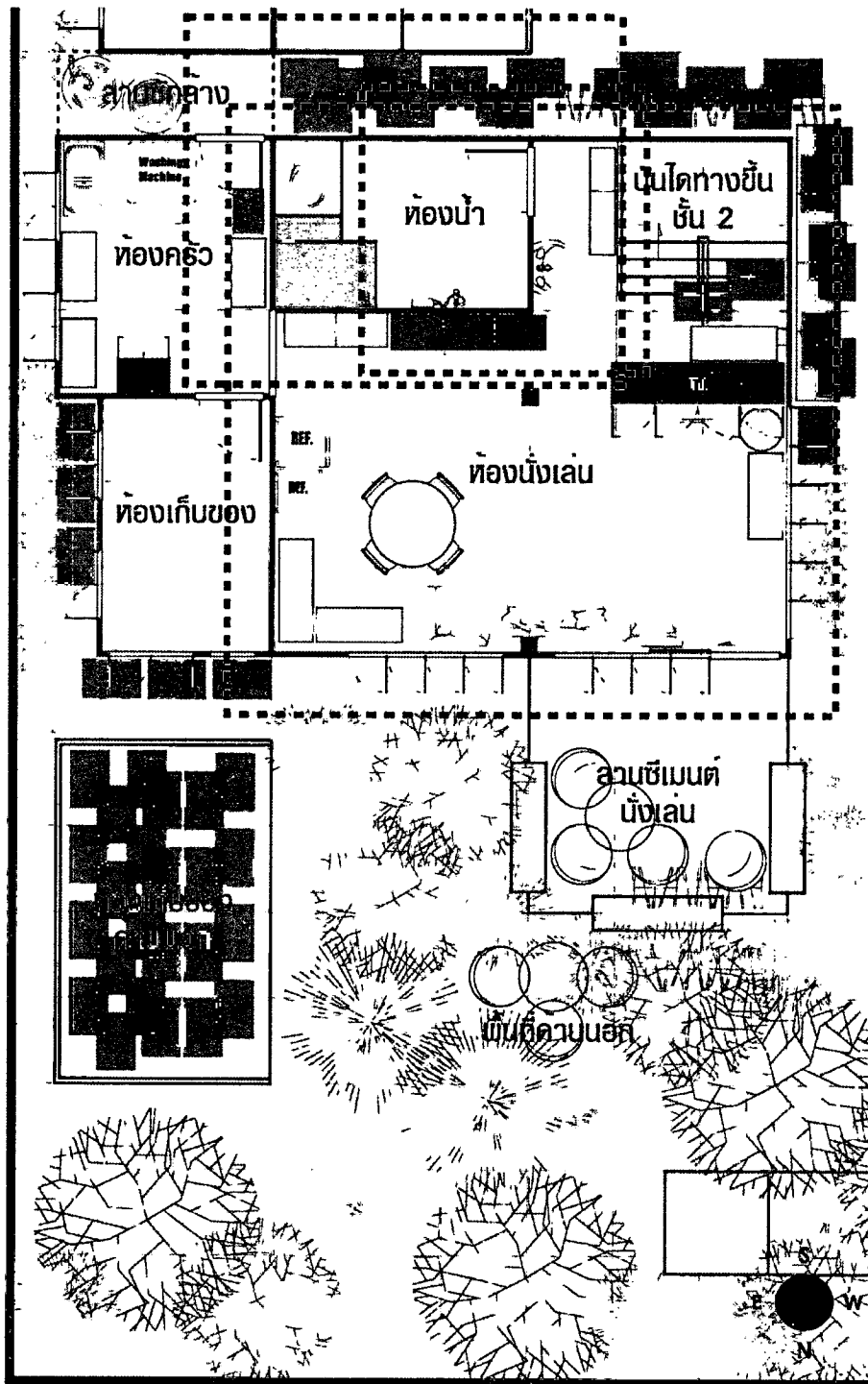
ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

	<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยลานซักล้าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ จากหน้าบ้าน ผ่านห้องนั่งเล่น ผ่านห้องครัว ออกทางประตูหลัง - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ มีทางเชื่อมต่อกับห้องครัวอยู่ด้านหลังเรือน ทางทิศใต้ ติดกับเรือนของบ้านเลขที่ 402/3 		
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่
<p>1</p> <p>ซักล้างอุปกรณ์ต่างๆ</p> 	<p>ใช้ซักล้างอุปกรณ์ต่างๆ หรือซักผ้า จากก้อนน้ำค่านอกและมีโถรงอง โดยหลังจากล้างเสร็จวางผึ่งแดด ลม บนชั้นวางหรือที่วาง บริเวณลาน</p>	<p>ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน</p>	<p>พื้นที่รวม 2.5 ตรม.</p>
			<p>เครื่องเรือนที่ใช้</p>

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

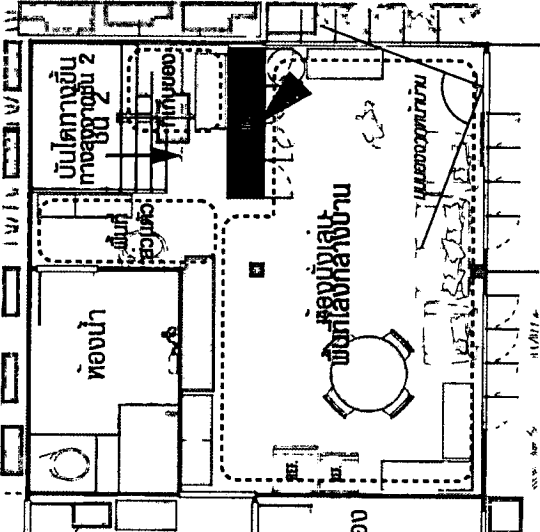
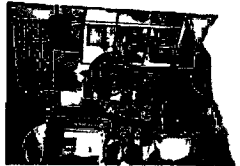

การกำหนดพื้นที่ไฮสอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ไฮสอย ตามซีเมนต้น่งเด่น และพื้นที่ภายนอก		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ไฮสอยอื่นๆ อยู่สุดริมรั้วทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ภายนอกรวมกับ บ้านเลขที่ 402 เป็นพื้นที่ ส่วนด้านหน้าติดประตูทางเข้าเรือน		เครื่องเรือนที่ใช้	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้	
1	นั่งเล่น, พักผ่อน 	ด้านหน้าเรือน จัดเป็นลานซีเมนต์พร้อมชุดที่นั่งหินขัด ลักษณะเป็นมุม พักผ่อน ใกล้ธรรมชาติ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 14.0 ตรม. 	F24
2	ตากผ้า 	นำผ้าที่ซักเสร็จจากด้านหลังส่วนห้องครัว ออกมาตากพื้นที่ด้านนอก ส่วน หน้าเรือน เนื่องจากเป็นพื้นที่โล่งกว่าด้านหลัง ปริมาณผ้าไม่มาก ใช้ อุปกรณ์ราวผ้าเร็วรูป	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 8.0 ตรม. 	-
3	ปลูกต้นไม้ 	พื้นที่ด้านนอกหน้าเรือน ใช้สำหรับปลูกต้นไม้ในลักษณะธรรมชาติ ส่วนข้างเรือนปลูกได้กระถางวางริมผนัง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 53.8 ตรม. 	-

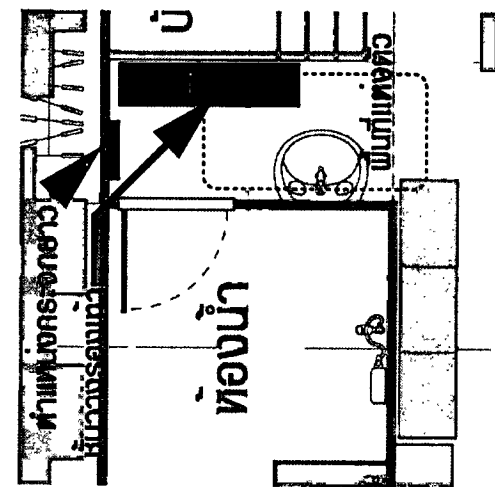
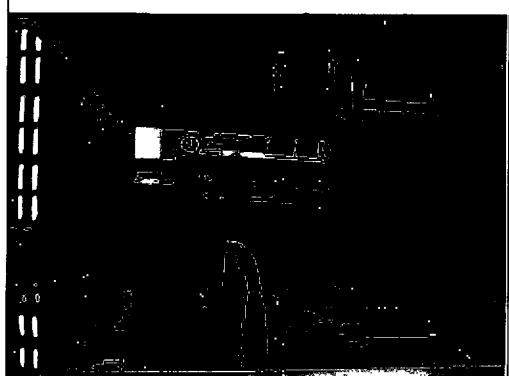
4.2.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละรายการจะแจกแจงถึง ลักษณะ / ประเภทของปัญหา, รายละเอียดของปัญหา และการแก้ไขปัญหา

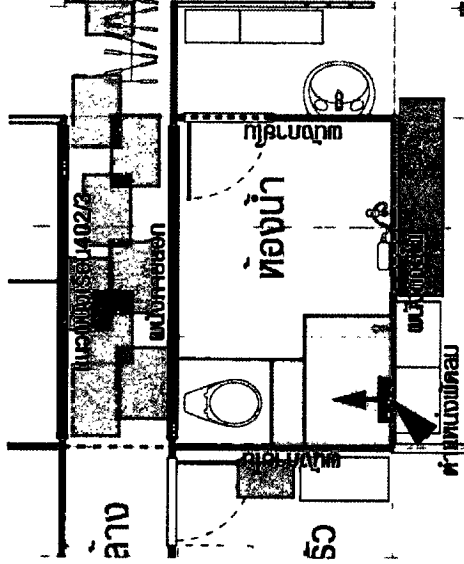

ภาพที่ 4.27 ผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหาจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 402/2 ชั้นล่าง

ตารางที่ 4.16 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

1	ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การใช้ประโยชน์จากคู่วางทีวี D170,173c,187c	• สถานะแวดล้อม	• การรู้จัก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• ดัชนีลักษณะ	• ผลกระทบกันทางวัฒนธรรม	
รายละเอียดปัญหา	เนื่องจากเป็นเครื่องเรือนขนาดใหญ่ การจัดตำแหน่งคู่วางทีวีจึงสามารถแก้ปัญหาได้หลายอย่าง คือ กั้นพื้นที่โล่งส่วนกลางบ้านให้ดูเรียบร้อยเป็นสัดส่วน ด้านหลังตู้ยังสามารถใช้เป็นที่เก็บของต่าง ๆ ได้อย่างเรียบร้อย โดยมีตู้บังไว้ และยังบังสายตาจากพื้นที่ส่วนตัว หน้าห้องน้ำ และบันไดทางลงจากชั้น 2 ซึ่งเป็นส่วนของห้องนอน สาเหตุ ไม่มี, ใช้การจัดวางตามพฤติกรรมที่เป็นอยู่							
การแก้ไขปัญหา	เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – ไม่มี	แนวคิดในการแก้ปัญหา – ต้องการให้เกิดความเรียบร้อย สบายตา					ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – พื้นที่กลางบ้านโล่ง โปร่งแลดูเรียบร้อย รวมถึงการใช้เตียงพับสำหรับดูทีวี โดยมีตู้ทีวีเป็นเสมือนฉากกั้น และยังมีที่เก็บของด้านหลังเป็นสัดส่วน พื้นที่หน้าห้องน้ำ และทางลงบันไดจากชั้น 2 มีความเป็นส่วนตัว	
								

ประเภทปัญหา	ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - การใช้งานพื้นที่หน้าห้องน้ำ D183			
รายละเอียดปัญหา	• สถานะแวดล้อม	• การรู้จัก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ประโยชน์ในการวางอ่างล้างหน้าไว้นอกห้องน้ำ นอกจากจะเป็นการแบ่งพื้นที่ใช้งานแล้ว พื้นที่ส่วนนี้ยังใช้เป็นที่แต่งตัวได้ด้วย ถึงแม้พื้นที่จะเล็ก แต่จากการวางกระจกขาว ในทิศทางตามยาวของพื้นที่ จึงสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี รวมถึงการมีชั้นวางรองเท้าที่เก็บเรียบร้อยเป็นสัดส่วนอยู่ในพื้นที่เดียวกัน สาเหตุ ไม่มี, ใช้การจัดวางตามพฤติกรรมที่เป็นอยู่			• ทัศนคติ • วัตถุประสงค์
การแก้ไขปัญหา	เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – พื้นที่หน้าห้องน้ำเล็ก แคบ แนวคิดในการแก้ไข – เพิ่มการใช้งานด้านหน้าห้องน้ำในการแต่งตัว			
	ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – ในพื้นที่เท่าเดิม สามารถเพิ่มการใช้งานการแต่งตัวได้อีก โดยการเพิ่มกระจกขาว และการจัดชั้นวางรองเท้าไว้บริเวณพื้นที่เดียวกันทำให้สะดวกต่อการใช้งาน			
				

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

3	ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - การเพิ่มพัฒนาในห้องน้ำ D184c			
ประเภทปัญหา	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้จัก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
รายละเอียดปัญหา	<p>เนื่องจากห้องน้ำอยู่ภายในอาคาร การถ่ายเทอากาศจึงทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร อากาศในห้องน้ำค่อนข้างร้อน และอบอ้าว จึงมีการเพิ่มพัดลมติดตั้งไว้ภายในห้องน้ำ เพื่อเพิ่มการไหลเวียนของอากาศ สาเหตุหนึ่งซึ่งมันได้ไปรบกวนจากผนัง 3 ด้านอยู่ภายในบ้าน และผนังด้านที่ติดด้านนอก มีเรือน 402/3 บังอยู่ อากาศจึงไม่เกิดการถ่ายเท</p>			
การแก้ไขปัญหา	<p>ส่องไฟและช่องอากาศของปัญหา - ผนังไม่ได้เตรียมพื้นที่ไว้สำหรับติดตั้งพัดลมระบายอากาศ</p> <p>แนวคิดในการแก้ปัญหา - แก้ปัญหาอากาศร้อนในห้องน้ำ</p>			
	<p>ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา - นำพัดลมทั่วไปมาติดตั้งภายในห้องน้ำ โดยติดสูงจากผนังรอน้ำเดินสายไฟออกภายนอกตามช่องระบายอากาศ หันทิศทางพัดลมเข้าทางสุญญากาศ</p>			
				

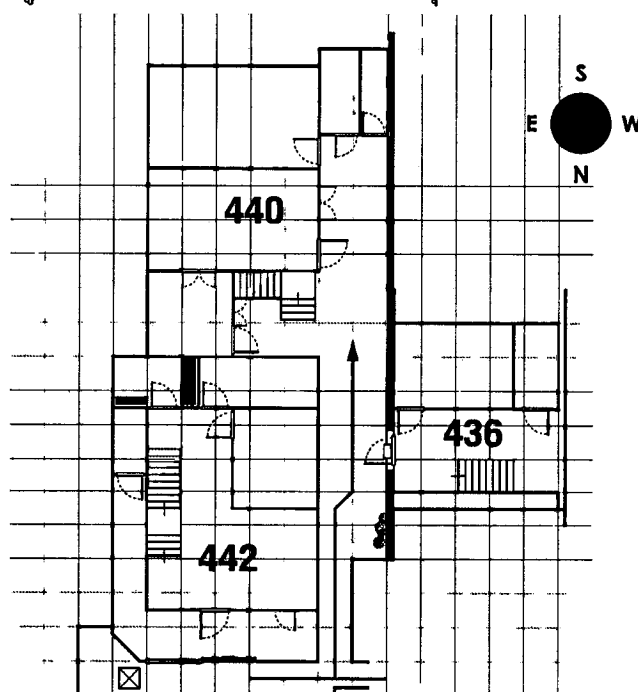
4.3 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 3 , บ้านเลขที่ 440

ลักษณะทั่วไป เป็นที่อยู่อาศัยในพื้นที่เปิด ไม่มีขอบรั้วรอบ อาศัยการเป็นเรือนด้านในสุดของทางเดินเส้นนี้ ทางเข้าหลักเข้าจากทางหน้าเรือน เป็นอาคารเก่า 2 ชั้น อายุมากกว่า 60 ปี ครึ่งปูนครึ่งไม้ สภาพค่อนข้างเก่ามีส่วนผุพังในบางพื้นที่เช่น บันได ห้องน้ำ เป็นต้นบันไดทางขึ้นอยู่ด้านหน้าเปิดโล่ง ชั้นล่างได้บันไดมีห้องเก็บของ พ้นจากบันไดทางด้านใน แบ่งเป็นห้องนอน 2 ห้อง สุดทางเดินเป็นห้องน้ำ และห้องอาบน้ำ ด้านข้างตลอดแนวอาคารมีทางระบายน้ำขนาดเล็ก ชั้นบนขึ้นจากบันไดมีห้องซานพักเล็ก ๆ เข้ามาเป็นโถงกลาง ต่อกออกไปเป็นห้องนอน 2 ห้อง ขนาดพื้นที่ในแต่ละส่วน โดยรวมมีขนาดไม่ใหญ่มาก

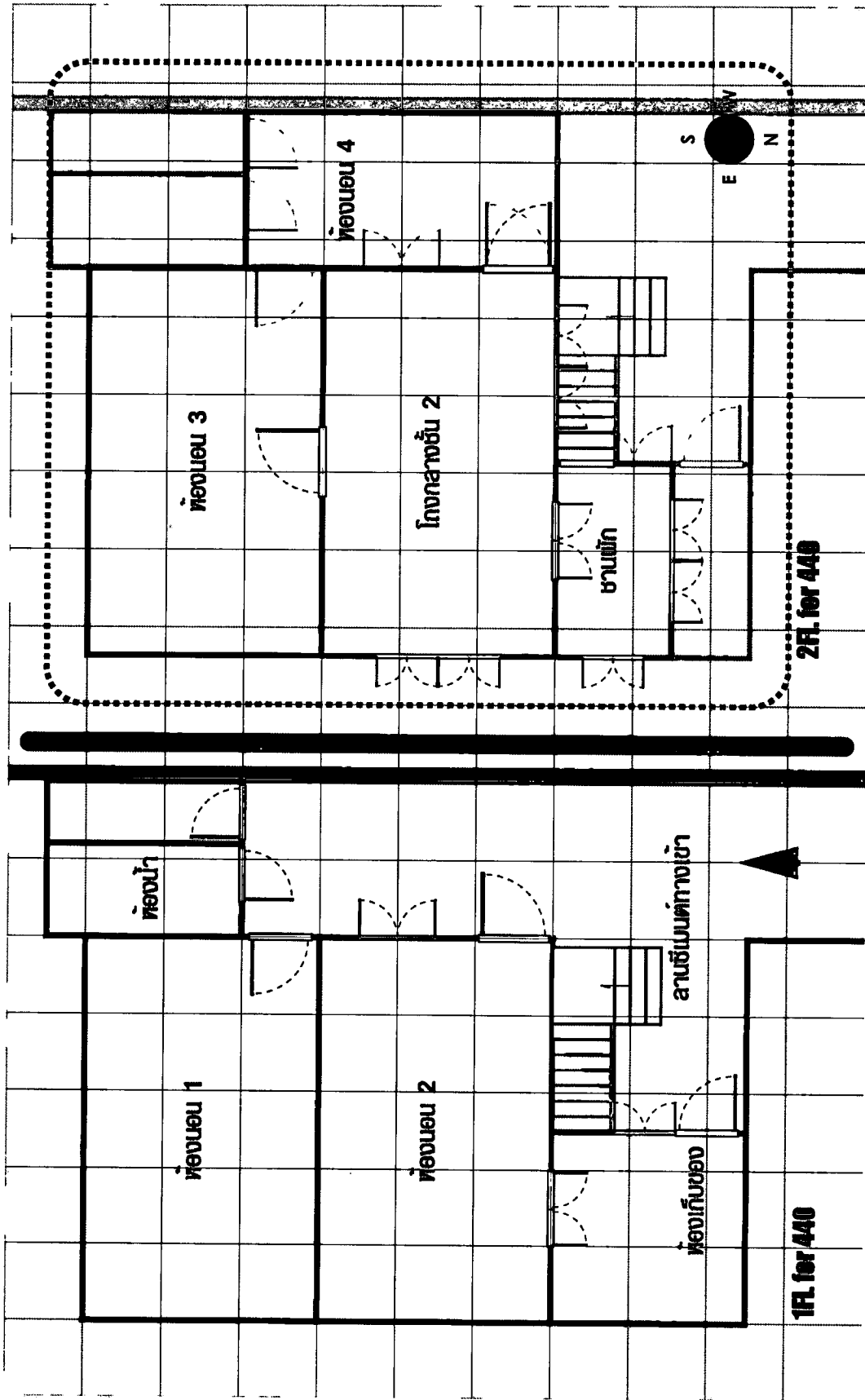
ลักษณะผู้อยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยมี 3 ครอบครัว 15 คน ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ โดยแต่ละครอบครัวมีพื้นที่ส่วนตัวในแต่ละห้องนอนของตน และใช้ส่วนกลางร่วมกัน สมาชิกภายในหลังคาเรือนมีหลายช่วงวัย อยู่กันอย่างพี่น้อง บรรยากาศภายในครัวเรือนค่อนข้างเป็นกันเอง

ลักษณะการใช้งานพื้นที่ เรือนหลังนี้มีพื้นที่ภายนอกจุดเดียว คือ บริเวณทางเดิน ด้านหน้าเรือนสมาชิกในหลังคาเรือน จึงใช้เป็นที่ทำกิจกรรมภายนอกทั้งหมด อาทิ ประกอบอาหาร ซักผ้า ส่วนกิจกรรมภายในอาคาร นอกเหนือจากแต่ละห้องนอนของตนแล้ว การใช้งานส่วนใหญ่จะรวมกันอยู่ที่โถงกลางชั้นบน ห้องน้ำมีจุดเดียว ชั้น 1 ด้านในสุดทางเดิน แบ่งเป็นห้องน้ำ และห้องอาบน้ำ

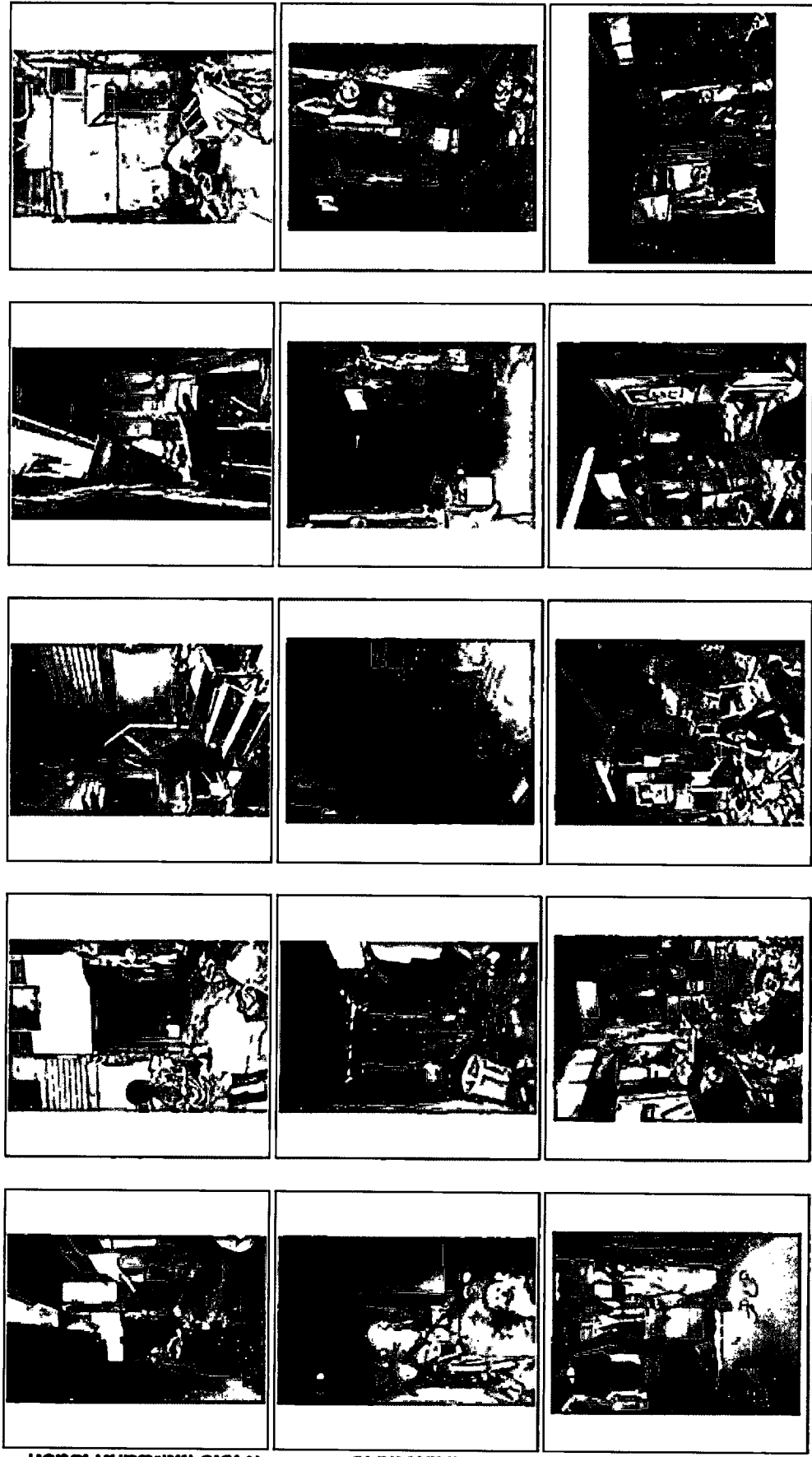
สภาพบริเวณโดยรอบ เนื่องจากเป็นตัวเรือนตั้งอยู่บนพื้นที่สุดทางเดิน จึงมีพื้นที่เปิดแค่ทางด้านหน้าเรือน คือทางทิศเหนือ ยาวต่อเนื่องมาจากทางเดิน ส่วนด้านอื่น ๆ คัดกำแพงเรือนด้านข้าง ลักษณะเป็น 3 แยก ลานซีเมนต์ มีทางระบายน้ำขนาดเล็กด้านข้าง ทางทิศตะวันตก ไม่มีสัญลักษณ์บอกอาณาเขตในการเข้าสู่บริเวณบ้าน ทางเดินเชื่อมต่อ ไปจุดสุดท้ายในพื้นที่ ที่เป็นส่วนห้องน้ำ

ภาพที่ 4.28 เส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 440

ภาพที่ 4.29 ผังพื้นบ้านเลขที่ 440 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก

บดกลบหมู่อาคารเรียน

อาคารหมู่

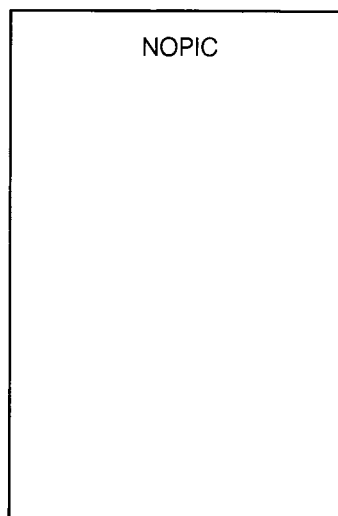
อาคารหมู่

ภาพที่ 4.30 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 440

4.3.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 440

เพศ หญิง
 อายุ 58 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7
 อาชีพ ค้าขาย
 รายได้ ไม่แน่นอน
 การนับถือศาสนา พุทธ
 ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ >58 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ เสียงดัง, ฝุ่น แต่ว่าด้วยความที่เป็นพื้นที่สาธารณะ มีคนพลุกพล่านทำให้เกิดรายได้ (ผู้ให้สัมภาษณ์ขายขนมอยู่ริมทางรถไฟเขตชุมชนนี้) ส่วนเรื่องความปลอดภัยไม่มีปัญหาเนื่องจากความเคยชิน เพราะอยู่อาศัยมานาน
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน อยู่กันแบบพี่น้อง
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน สะดวก
- ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ไม่มี

4.3.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 440

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 3 ครอบครัว 15 คน

ชาย 8 คน หญิง 7 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

อายุ 7 - 16 ปี 3 คน

อายุ 26 - 60 ปี 12 คน

อายุ 60 ปีขึ้นไป 1 คน

• ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

จบการศึกษาแล้ว 11 คน

กำลังศึกษาอยู่ 4 คน (ประถม 4 - 1 คน, มัธยม 4 - 1 คน, ปวช. 2 คน)

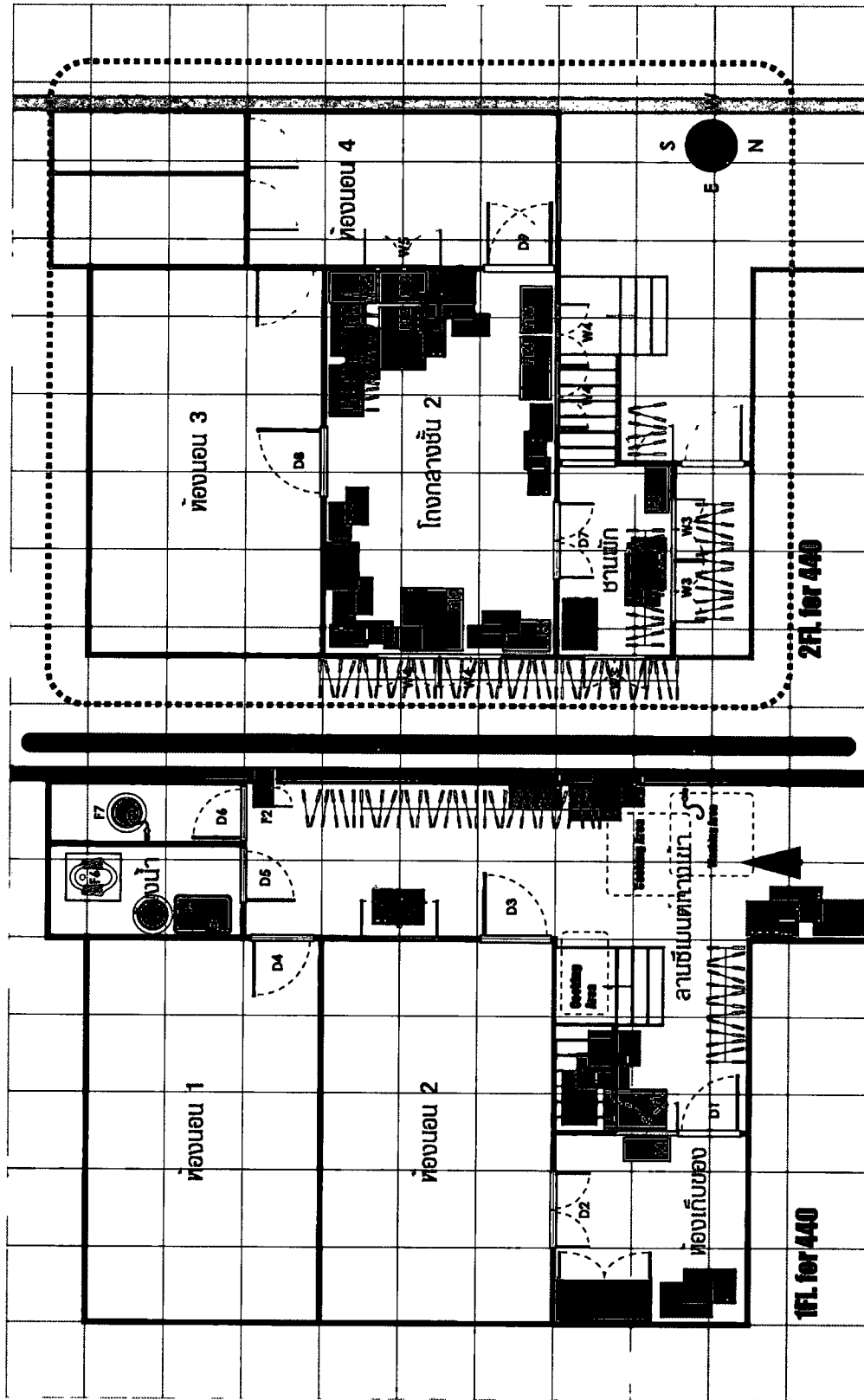
• การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน

พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	คน
รับจ้าง	3	คน
ประกอบอาชีพส่วนตัว	1	คน

- รายได้ของครอบครัวต่อปี 50,000 บาทขึ้นไป
- ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร
- การย้ายครอบครัว ไม่มีการย้าย, อยู่ตั้งแต่เกิด
- สาเหตุการย้าย -
- ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีขึ้นไป
- สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช้าที่ดินปลูกบ้าน
- ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดียว
- ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มีมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.3.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วนโดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

ภาพที่ 4.31 ผังแสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ บ้านเลขที่ 440

4.3.3.1 รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน

ตารางที่ 4.17 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
1 ลานซีเมนต์ทางเข้า	เทปูนเรียบ (R089 , R110 , D203)	ใช้ผนังอิฐบล็อกของบ้านข้างร่วมกัน (R096 , R098)	โครงสร้างอาคารไม้ชั้น 2 , บางส่วน โครงไม่มี เพดาน (R110 , R102)
2 ลานซีเมนต์ทางเข้า (ส่วนหน้าห้องน้ำ)	เทปูนเรียบ (D191)	ผนังอิฐบล็อกข้างบ้าน (D096)	ไม่มี
3 ห้องเก็บของ	เทปูนเรียบ (R095 , R093)	ก่ออิฐบล็อกไม่ทาสี (R093)	โครงสร้าง ไม้มุงสังกะสี บางส่วนเป็นพื้นไม้ชั้น 2 (R093 , R095)
4 ห้องสุขาและห้องอาบน้ำ	ยกพื้นเทปูนเรียบ (R103)	ก่ออิฐบล็อกไม่ทาสี (R104,107)	โครงสร้าง ไม้มุงสังกะสี (R104 , R105)
5 ห้องนอน 1	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
6 ห้องนอน 2	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ตารางที่ 4.18 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
7 ซานพัก	ไม้กระดานปูเสื่อน้ำมันสีชมพู (D193 , I247)	ไม้ตีเกล็ด (D195 , I249)	โครงสร้าง ไม้มุงสังกะสี (D195 , I249)
โถงกลางชั้น 2	ไม้กระดานปูเสื่อน้ำมันสีคลาย (D198 , D196 , I251)	ไม้ตีเกล็ด ด้านบนตีระแนง ไม้ระบายอากาศ (D196 , D198 , D119 , I263)	โครงสร้าง ไม้มุงสังกะสี (D197 , I252)
ห้องนอน 3	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
ห้องนอน 4	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ภาพที่ 4.32 ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มพื้นที่นี้, ผัง, เพดาน

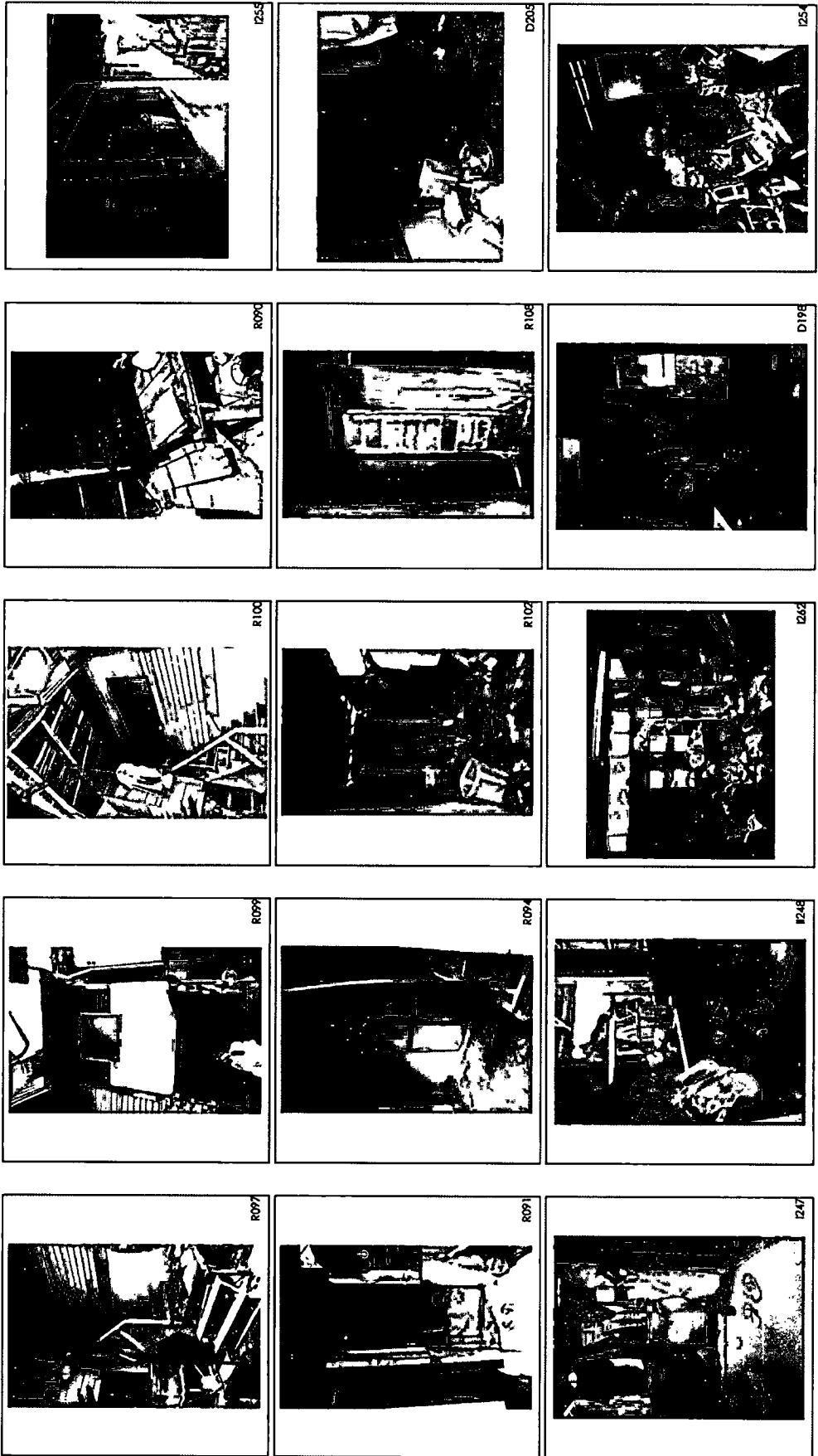
4.3.3.2 รายละเอียดของกลุ่ม บ้านโคก, ประชูป, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.19 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบ้านโคก, ประชูป, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	บ้านโคกบ้าน (D090, D097, D110, D100) บ้านโคกไม่ปรับปรุงตัวอาคาร มีขนาดพื้นที่ 3 ลูกนอนและแม่บ้านโคกไม่ทำสี่ รววจับไม้สี่เหลี่ยม เสา รววจับไม้และลาย	อยู่นอกบ้านมีหลังคาชั้นมรดก	1
2	D1 ประตูห้องเก็บของ (R091) บานเปิดไม้ตีเกล็ด วงกบ ไม้ทำลิ้นจระเข้	ผนังห้องเก็บของทิศตะวันตกทิศเหนือ	1
3	D2 ประตูภายในห้องเก็บของ (R094) บานเปิดไม้ไม่มีลูกบิดทาสีขาว วงกบ ไม้ทาสีขาว	กลางผนังภายในห้องเก็บของทิศใต้	1
4	D3 ประตูทางเข้าห้อง นอน 1 (R110, R099) บานเปิดไม้ไม่มีลูกบิด วงกบ ไม้ลิ้นจระเข้	ผนังชั้น 1 ด้านทิศตะวันตก วงกบ ไม้ลิ้นจระเข้	1
5	D4 ประตูทางเข้าห้อง นอน 2 (R108) บานเปิดไม้เรียบสีน้ำตาล วงกบ ไม้ลิ้นจระเข้	ผนังชั้น 1 ด้านทิศตะวันตก ซิดห้องน้ำด้านทิศใต้	1
6	D5 ประตูทางเข้าห้องสุขา (R102, R108) บานเปิดไม้กระดานทำลิ้นจระเข้ วงกบ ไม้ลิ้น จระเข้	ผนังห้องสุขาด้านทิศเหนือ	1
7	D6 ประตูทางเข้าห้องอาบน้ำ (R103) บานเปิดไม้ตีเกล็ดสีน้ำตาล วงกบ ไม้ลิ้นจระเข้	ผนังห้องอาบน้ำด้านทิศเหนือ	1
8	W1 หน้าต่างห้องเก็บของ (R097, R101) กบ ไม้ลิ้นจระเข้	กลางผนังห้องเก็บของด้านทิศตะวันตก	1
9	W2 หน้าต่างห้อง นอน 1 (R089) บานเปิดไม้กระดานทาสีขาว วงกบ ไม้ลิ้นจระเข้	ผนังอาคารด้านทิศตะวันตก	1

ตารางที่ 4.20 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
10 D7 ประตูทางเข้าห้องนอนประตงค์ชั้น 2 (R100)	บานเปิดคู่ไม้กระดานสีไม้ธรรมชาติ วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังห้องนอนประตงค์ด้านทิศเหนือติดด้านตะวันออก	1
11 D8 ประตูทางเข้าห้องนอน 3(D198)	บานเปิดคู่ไม้อัดสีไม้ธรรมชาติ วงกบไม้สีธรรมชาติ	กลางผนังด้านทิศใต้ของห้องนอนประตงค์	1
12 D9 ประตูทางเข้าห้องนอน 4 (D200 , I254)	บานเปิดคู่ไม้อัดสีเรียบทาสีขาว วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังห้องนอนประตงค์ด้านทิศตะวันตกติดทางด้านทิศเหนือ	1
13 W3 หน้าต่างรอบบานพักบันไดชั้น 2 (D195 , R101)	บานเปิดคู่กรอบไม้ ลูกพักไม้ทาสีขาว วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังอาคารด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก	3
14 W4 หน้าต่างรอบห้องนอนประตงค์ชั้น 2 (R100)	บานเปิดคู่ กรอบไม้ลูกพักไม้สีธรรมชาติ วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังอาคารด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก	4
15 W5 หน้าต่างห้องนอนประตงค์ชั้น 2 (D197)	บาน ไม้ปิดตาย	ผนังอาคารด้านทิศตะวันออก	1
16 W6 หน้าต่างชั้น 2 ห้องนอน 4 (R099)	ช่องมุ้งลวดกรอบอลูมิเนียม	ผนังอาคารชั้น 2 ด้านทิศเหนือ	1

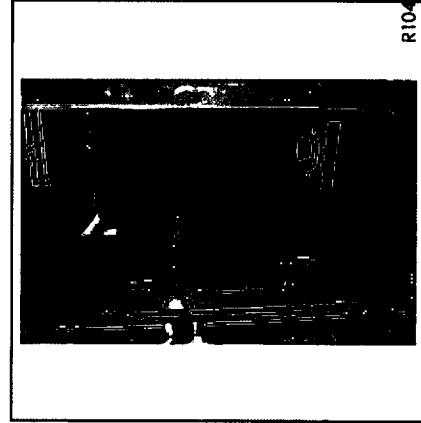
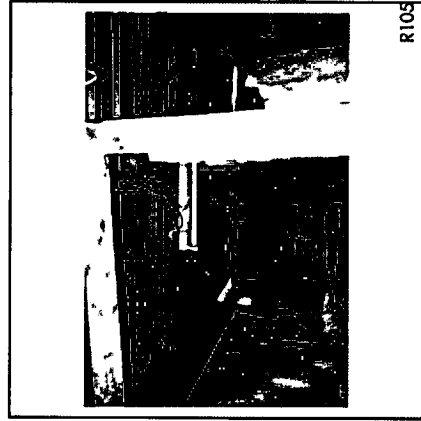
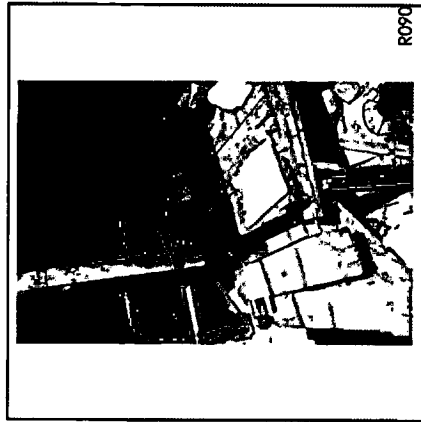

ภาพที่ 4.33 ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง

4.3.3.3 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ

ตารางที่ 4.21 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1 ช่องแสง โถงกลางชั้น 2 (I250)	ฝ้าพลาสติกสีขาว	แทนช่องแสงเหนือหน้าต่างแทนของเดิม	โถงกลางชั้น 2 ชั้นด้านทิศตะวันออก
2 แผ่นปิดใต้บันได (R090)	แผ่นสังกะสีวางปิดใต้บันไดเดิมที่เป็นชั้นไม้บันไดโปร่ง	ปิดใต้บันไดกันของตกลงด้านล่าง	ใต้บันไดทางขึ้นชั้น 2
3 แผ่นพลาสติกช่องแสง (R105)	แผ่นพลาสติกลอนเดี่ยวปิดบริเวณช่องว่างเหนือผนังห้องน้ำ	ใช้แทนช่องแสง และบังสายตา	ผนังห้องน้ำด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 4.34 ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

4.3.3.4 รายละเอียดเครื่องเรือน

ตารางที่ 4.22 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง ตามชั้นหน้าต่างเข้า					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F1 ตู้ปลา (R092)	โต๊ะไม้สีน้ำตาลวางตู้ปลากระจกใส	เลี้ยงปลาสวยงาม	100 x 60 x 90 ซม.	1
2	F2 ตู้ไม้สูง (R102)	ตู้ไม้สูงสีเกิดโปร่งสีน้ำตาล	เก็บของและใช้เก็บราวตากผ้า	60 x 60 x 160 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องเก็บของ					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F3 ตู้เก็บของสูง (R095)	ตู้ไม้ขาเหล็กทาสีฟ้า	เก็บของ	60 x 120 x 160 ซม.	1
2	F4 ชั้นวางของ (R094)	ชั้นเหล็กทาสีแดงด้านข้างเป็นตะแกรง	วางของทั่วไป	40 x 60 x 100 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องน้ำ					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F5 อ่างร่อนน้ำ (R104)	อ่างร่อนน้ำสำเร็จรูปหินขัด	ใส่น้ำสำหรับอาบน้ำและใช้สอย สำหรับสุขอนามัย	40 x 100 x 80 ซม.	1
2	F6 โถส้วม (R104)	โถส้วมแบบนั่งของวางบนยกพื้น	ใช้งานสุขอนามัย	60 x 70 x 20 ซม.	1
3	F7 ถังเก็บน้ำ (R107)	ถังเก็บน้ำพลาสติกสีฟ้าสำเร็จรูป	เก็บน้ำสำหรับสุขอนามัย	60 x 60 x 120 ซม.	1

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 1 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 2 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

เครื่องเรือนชั้นบน ขานพัก					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F8 ชั้นวางรองเท้า (1248)	ลอยตัว	ชั้นเหล็กทำสีดำ ด้านข้างเป็นตระแกรง	วางรองเท้า	40 x 60 x 130 ซม.
					1

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

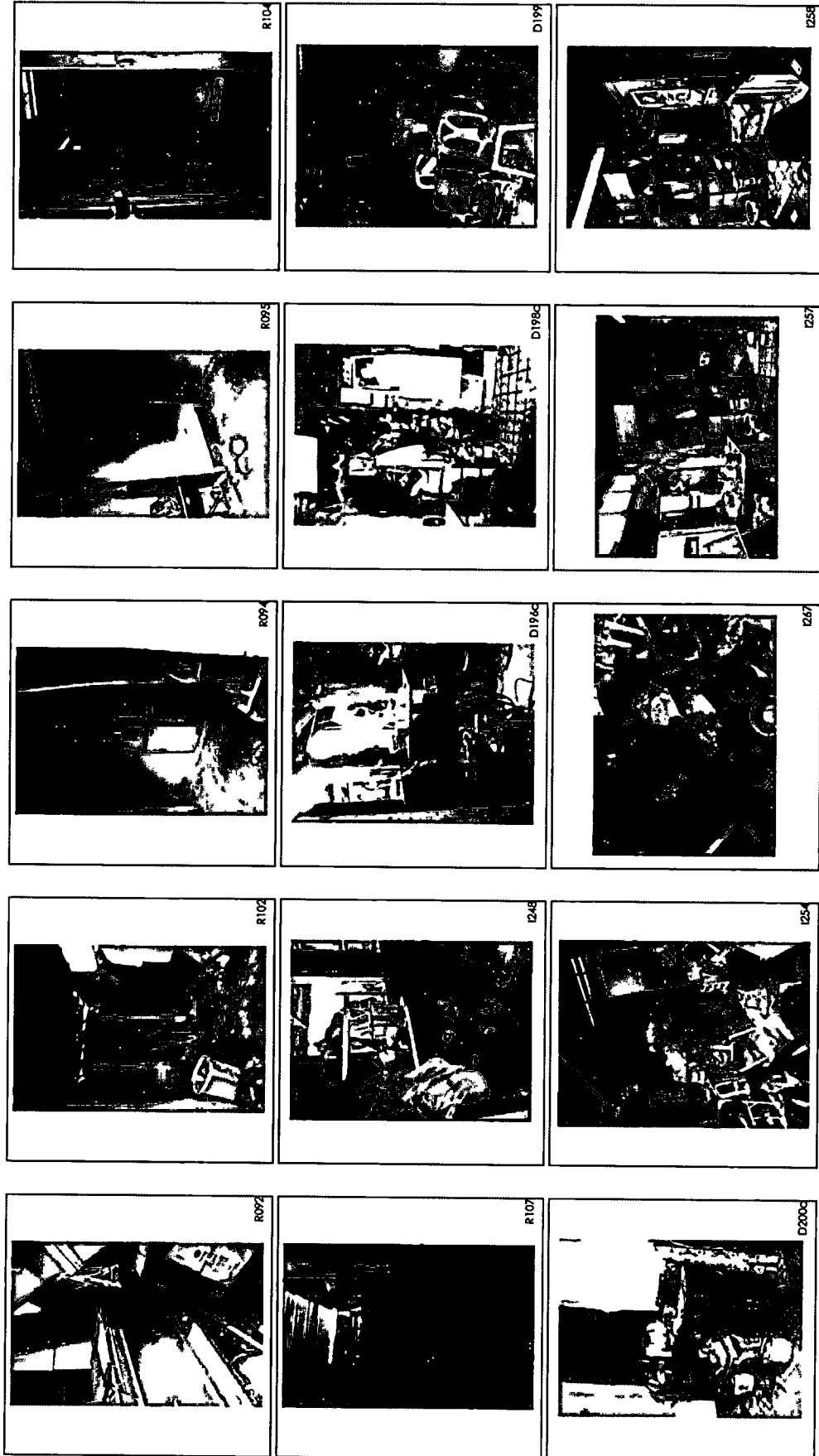
เครื่องเรือนชั้นบน โถงกลางชั้น 2						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F9 โต๊ะเตี้ย (D196)	ลอยตัว	โต๊ะไม้เตี้ยๆ	ใช้วางอุปกรณ์เครื่องครัว	40 x 60 x 40 ซม.	1	
2 F10 โต๊ะ (D196)	ลอยตัว	โต๊ะไม้กลมมีขาขาเหล็กตรงกลาง	ใช้รับประทานอาหาร	80 x 80 x 75 ซม.	1	
3 F11 ตู้ลิ้นชัก (D198)	ลอยตัว	ลิ้นชักพลาสติกสีดำเรีจรูปสี่ขา 4 ชั้น	เก็บเสื้อผ้า	50 x 60 x 120 ซม.	1	
4 F12 โต๊ะพับ (D199)	ลอยตัว	โต๊ะพับเหล็กดำเรีจรูปสี่เหลี่ยม	วางของ / ทำงาน	60 x 70 x 75 ซม.	1	
5 F13 ตู้ลิ้นชัก (D199)	ลอยตัว	ตู้พลาสติกดำเรีจรูปสี่เหลี่ยม	เก็บของ เก็บเสื้อผ้า	50 x 60 x 120 ซม.	3	
6 F14 โต๊ะทำงาน (D200)	ลอยตัว	โต๊ะไม้เนื้อแข็งสีธรรมชาติมีลิ้นชัก	วางของ	80 x 60 x 75 ซม.	1	
7 F15 ตู้โชว์ (I267)	ลอยตัว	ตู้ไม้สีเทา ด้านหน้าเป็นกระจกใส	วางของ / โชว์ของ	60 x 40 x 60 ซม.	1	

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 3 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

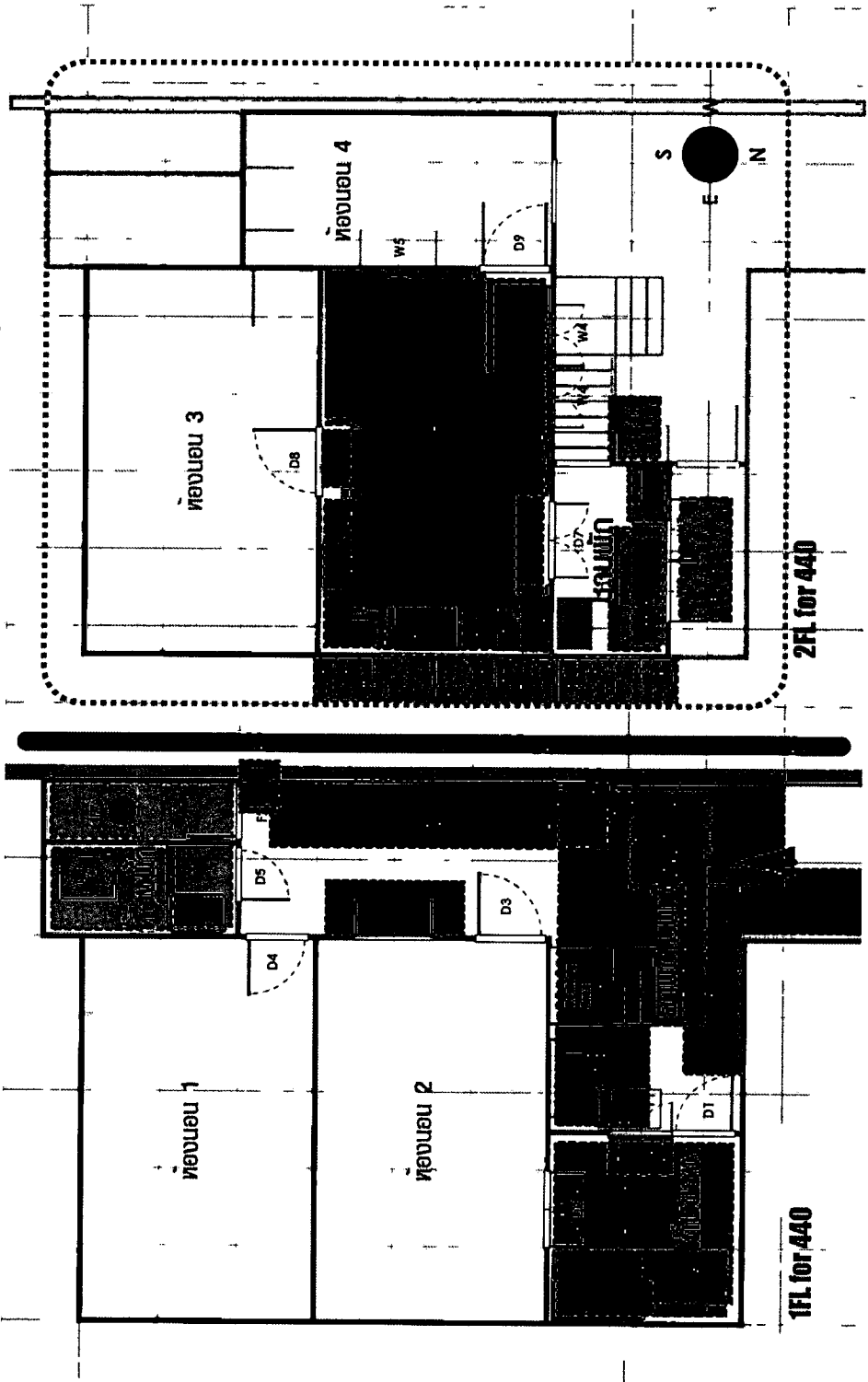
เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 4 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

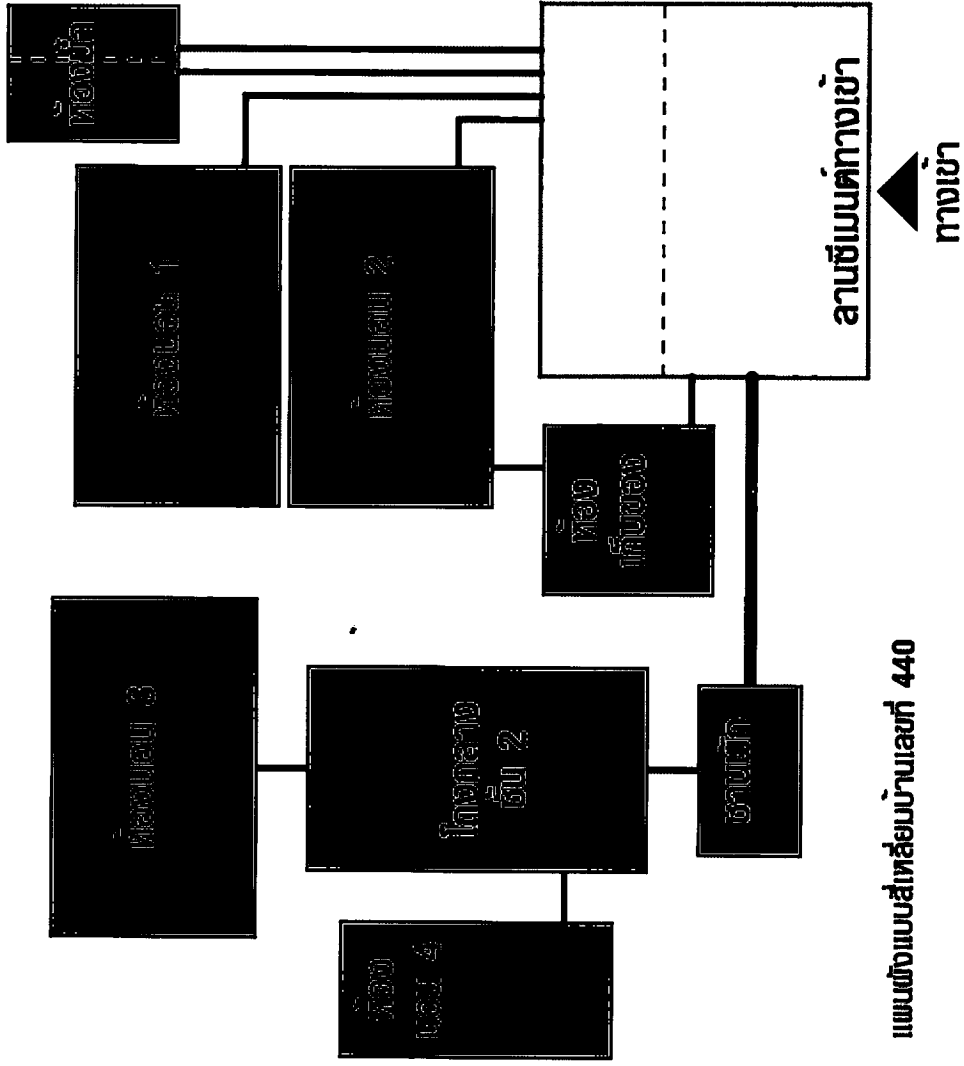

ภาพที่ 4.35 ชุดภาพบ้านเลขที่ 440 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

4.3.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอโดย แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

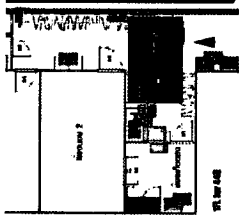

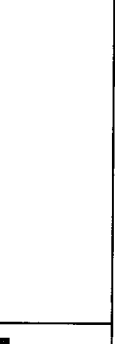
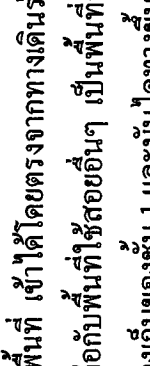

ภาพที่ 4.36 ผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 440

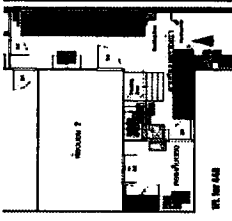

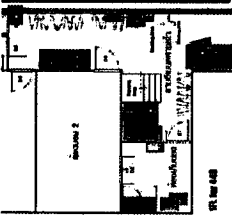

ภาพที่ 4.37 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 440

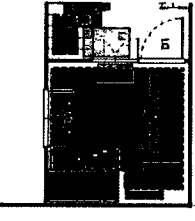
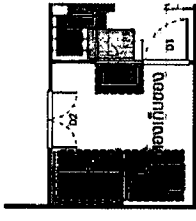
ตารางที่ 4.23 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ลานริมน้ำทางเข้า		การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่
<p>- การเข้าถึงพื้นที่</p> <p>- การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นพื้นที่ส่วนหน้าของหลังคาเรือน ลักษณะเป็น 3 แยกเข้าจากทางด้านหน้า โดยมีทางแยกออกไปห้องเก็บของชั้น 1 และบันไดทางขึ้นชั้น 2 ส่วนเมื่อตรงต่อไปจะเป็นห้องนอน 1, 2 และสุดท้ายที่ห้องน้ำ</p>	<p>รายละเอียดกิจกรรม</p> <p>ใช้พื้นที่เปิดหน้าทางเข้าเรือน เป็นที่จัดเตรียมและประกอบอาหาร ที่ต้องใช้พื้นที่โล่ง เช่น มีควีน , ใช้อุปกรณ์มาก โดยเขาเป็นแบบที่ขยับได้ คือ เขาแก๊สปิคนิค และเตาถ่าน พื้นที่จัดเตรียมใช้บางส่วนของคนพักบ้าน ได้พื้นที่ 4 เครื่องครัวต่าง ๆ เมื่อใช้แล้วเสร็จจะล้างบริเวณนี้โดยมีก๊อกน้ำและทางระบายน้ำขนาดเล็กด้านข้างทางเดิน และจะนำบางส่วนจัดเก็บได้ขยายคาบริเวณหน้าห้องนอน 1</p>	<p>ลักษณะผู้ใช้</p> <p>ใช้ร่วมกัน</p>	<p>ขนาดและตำแหน่งพื้นที่</p> <p>พื้นที่รวม 5.6 ตรม.</p>
<p>จัดเตรียมอาหาร, ประกอบอาหาร</p> 			<p>เครื่องเรือนที่ใช้</p> <p>-</p>
<p>ซักผ้า, ล้างอุปกรณ์ครัว</p> 	<p>ใช้พื้นที่เปิดหน้าทางเข้าเรือน เช่นเดียวกับกิจกรรมการประกอบอาหาร เนื่องจากมีก๊อกน้ำและทางระบายน้ำ</p>	<p>ใช้ร่วมกัน</p>	<p>พื้นที่รวม 2.7 ตรม.</p>

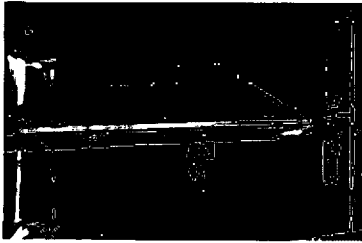
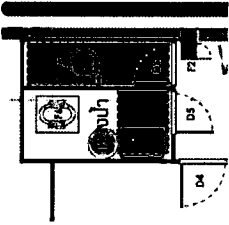
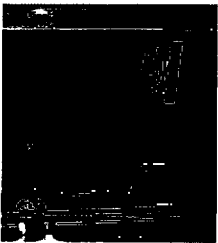
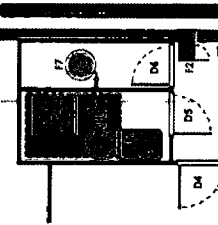
ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3	ดากผ้า 	รายละเอียดกิจกรรม แยกเป็น 3 ส่วนคือ 1.ภายนอกเรือนบริเวณพื้นที่เปิดด้านหน้า 2.ใต้ชายคา 3.นำออกไปตากนอกพื้นที่เรือน โดยจะใช้สถานคั่นนอกริมทางรถไฟข้างตหน้าของบ้านเลขที่ 442 เป็นที่ตากผ้า	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 5.3 ตรม. 	เครื่องเรือนที่ตาก (ไม่รวมพื้นที่ตาก คั่นนอก)
4	เก็บของ 	ใช้พื้นที่ใต้บันไดสำหรับเก็บของที่ไม่ค่อยได้ใช้ ใช้พื้นที่หน้าห้องนอน 1 สำหรับเก็บอุปกรณ์ครัว และใช้พื้นที่ข้างกำแพงบริเวณปากทางเข้าเก็บของขนาดใหญ่ที่ไม่ใช้แล้ว เช่น แก้วเก่า	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 4.6 ตรม. 	-

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องเก็บของ		การเข้าถึงพื้นที่ ทางด้านหน้าเข้าได้จากลานซีเมนต์ทางเข้าแล้วเลี้ยวซ้าย ส่วนทางด้านหลังเข้าได้จากห้องนอน 1		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นพื้นที่ห้องได้รวมกับลานซีเมนต์ทางเข้า และมีประตูเชื่อมกับห้องนอน 1		แต่ปัจจุบันประตูดังกล่าวมีลักษณะปิดตายไม่ได้ใช้เดินผ่านไปยังห้องนอน 1 แล้ว	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้			
1 เตียงสุนัข	ใช้พื้นที่ห้องว่างโล่ง สำหรับกั้นเป็นอาณาเขตในการเลี้ยงสุนัขของบ้าน โดยเปิดประตูทิ้งไว้ แต่มีแผ่นไม้กั้นสูงประมาณ 50 ซม.	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 4.3 ตรม. 	-			
2 เก็บของ	เป็นห้องโถงมีกรเก็บของเพียงเล็กน้อย เพื่อปล่อยพื้นที่สำหรับสุนัขที่เลี้ยง โดยมีทั้งเก็บในตู้และวางกองในห้อง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 2.2 ตรม. 	F3, F4			

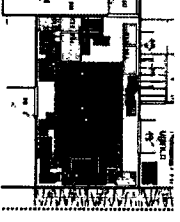

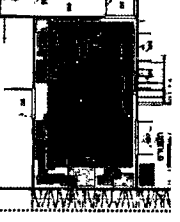

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องน้ำ		การเข้าถึงพื้นที่ จากลานเชื่อมต่ทางเข้าตรงมาจากนสุดทาง		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ มีส่วนเชื่อมต่อกับลานเชื่อมต่ทางเข้า โดยอยู่ใกล้ประตูห้องนอน 2	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้	
1 อาบน้ำ 	แบ่งออกเป็น 2 ห้อง โดยฝั่งซ้ายซึ่งเป็นห้องสุขา จะมีอ่างหินจัดสามารถใช้อาบนำได้ด้วย ส่วนห้องอาบน้ำทางขวาใช้ถึงพลาดติดขนาดใหญ่สำหรับอาบ โดยทั้ง 2 ห้องใช้ผนังกลางและหลอดไฟร่วมกัน	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 2.6 ตรม. 	F5, F7	
2 กิจกรรมสุขอนามัย 	ใช้ห้องทางซ้าย โดยมีสุขภัณฑ์แบบนั่งยอง พร้อมโถงขนาดเต็กลงคู่กัน	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.6 ตรม. 	F6	

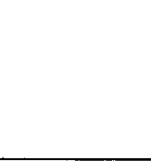
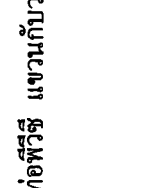
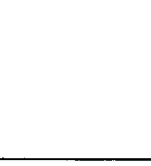
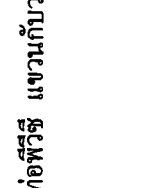

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ชานพัก		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อจากบันได เป็นจุดพักผู้โดยสารเชื่อมต่อกับงานตากผ้าของส่วนโถงกลางชั้น 2		การใช้งานครึ่งส่วนริมเชื่อมต่อกับงานตาก	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้	
1 เก็บ, ตากเสื้อผ้า	ใช้พื้นที่ภายในบางส่วน และริมหน้าต่างภายนอก สำหรับแขวนเก็บ และแขวนตากเสื้อผ้า โดยใช้ลิ้นชักหรือตู้เสื้อผ้า บริเวณคานด้านบน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.5 ตรม.	-	
2 ถอด, เก็บรองเท้า	เป็นเสมือนทางเข้าบ้าน โดยตลอดทั้งทางบริเวณชานพักนี้ ก่อนที่จะเข้าใช้พื้นที่ด้านในซึ่งเป็นส่วนของโถงกลางและห้องนอน รองเท้าเป็นลักษณะชั่วคราว	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 0.9 ตรม.	F8	
3 วางเครื่องอาบผ้า	ใช้ผนังร่วมกับชั้นวางรองเท้า โดยใช้ชั้นวางบนเก้าอี้หรือวางตะกร้าใต้เครื่องอาบผ้า เนื่องจากมีผู้อยู่อาศัยหลายคนจึงแยกเครื่องอาบผ้าเป็นส่วนตัว วางที่ชานพักซึ่งทางลงบันได ไปห้องอาบผ้าที่อยู่ชั้น 1	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 0.4 ตรม.	F8	

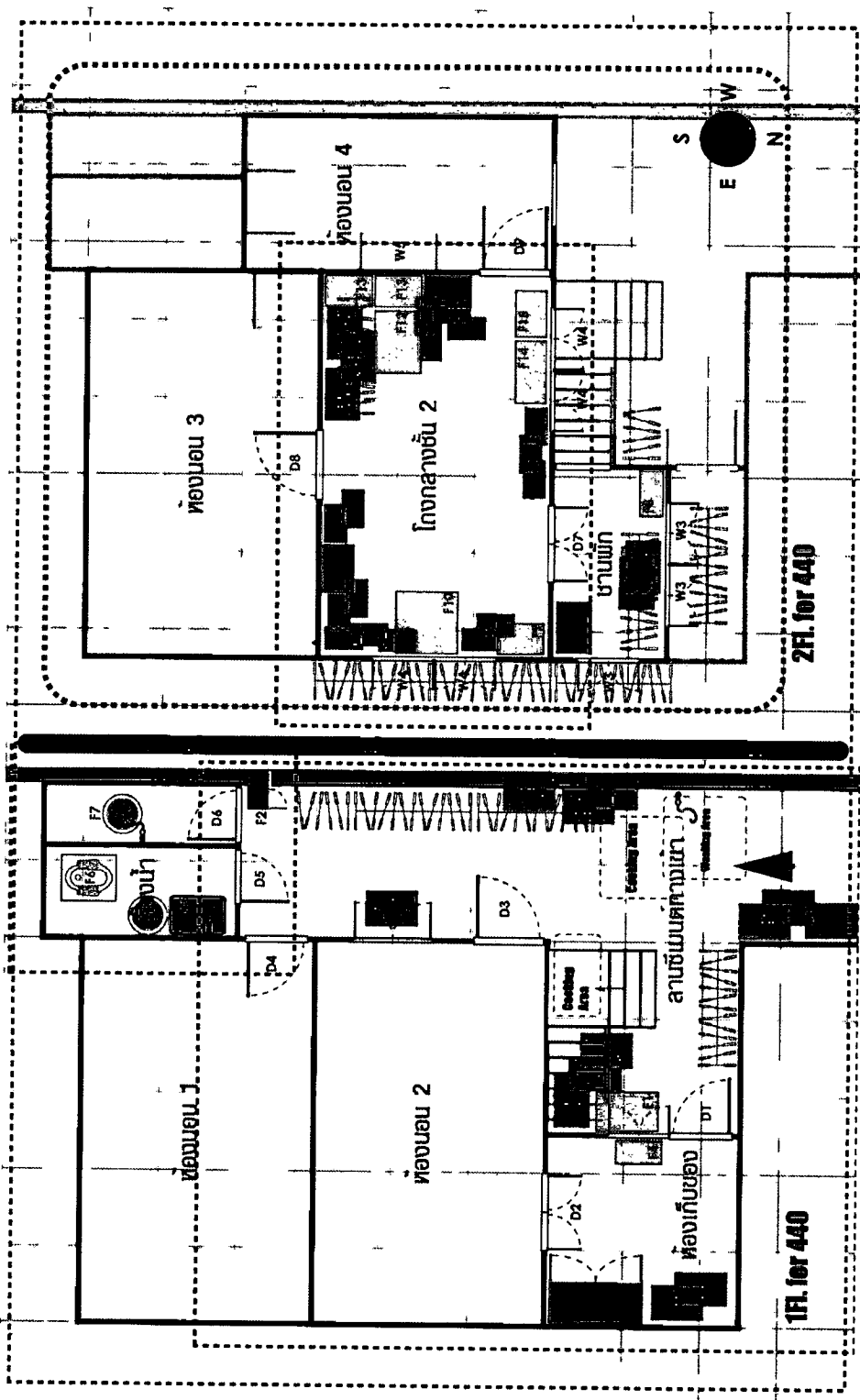
ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โฉงกลางชั้น 2		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นศูนย์กลางของชั้น 2 สามารถผ่านไปยังห้องนอน 3,4 ได้		เครื่องเรือนที่ใช้	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้	
1 รับประทานอาหาร 	ใช้พื้นที่ส่วนกลางโง่งสำหรับรับประทานอาหาร แบบนั่งพื้น โดยมีโต๊ะริมกำแพงสำหรับวางเครื่องปรุงและประกอบอาหารเล็กน้อย รวมถึงหุงข้าวด้วยหม้อไฟฟ้า งานทามาใช้แล้วเสิร์ฟนำไปล้างล้างตามซีเมนต์ และขึ้นจัดเก็บใส่ตู้ที่ชั้นบน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 6.7 ตรม. 	F9, F10, F14, F15	
2 ทำงาน 	จัดพื้นที่โง่งกลางโง่งเป็นที่ทำงาน ที่ต้องใช้พื้นที่ โดยอุปกรณ์ต่าง ๆ จะอยู่รอบ ๆ ห้อง ตามจุดเก็บของต่าง ๆ เมื่อทำแล้วเสร็จจึงเก็บเข้าพื้นที่เก็บของแล้วปล่อยโง่งกลางโง่ง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 10.4 ตรม. 	F11, F12, F13, F14, F15	
3 ดูทีวี, นั่งเล่น 	ใช้ในส่วนโง่งกลางร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ ดูทีวีจากห้องนอน 3 โดยการเปิดประตูทิ้งไว้ เนื่องจากทีวีอยู่ที่ห้องนอน 3 ซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมถึงจากโง่งกลางชั้น 2	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.9 ตรม. 	-	

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

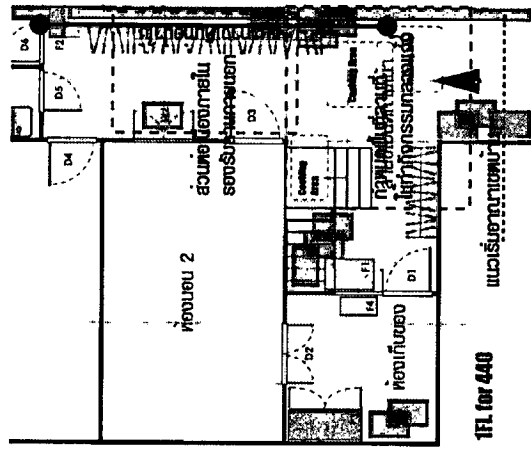
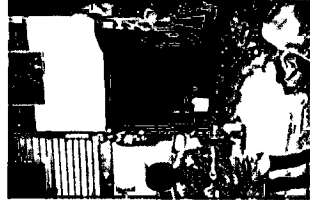

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
4	ตากผ้า 	ใช้พื้นที่ภายในบางส่วน และริมหน้าต่างภายนอก สำหรับแขวนเก็บ และ แขนงตากเสื้อผ้า โดยใช้ถาดไม้ไผ่หรือท่อพีวีซี แขนงกับวงกบ หรือผูกกับ คานด้านบน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.3 ตรม. 	-
5	เก็บของ 	ใช้พื้นที่รอบๆ โถงสำหรับเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ในแต่ละกิจกรรม โดยวางส่วน จัดเก็บในตู้หรือชั้นวาง และบางส่วนของวงกบไว้ริมกำแพง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 8.1 ตรม. 	F9, F10, F11, F12, F13, F14, F15
6	ไหว้บรรพบุรุษ 	ขึ้นหิ้งแกะแผ่นไม้สำหรับไหว้บรรพบุรุษ ตำแหน่งข้างประตูทางเข้าโถง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 0.3 ตรม. 	-

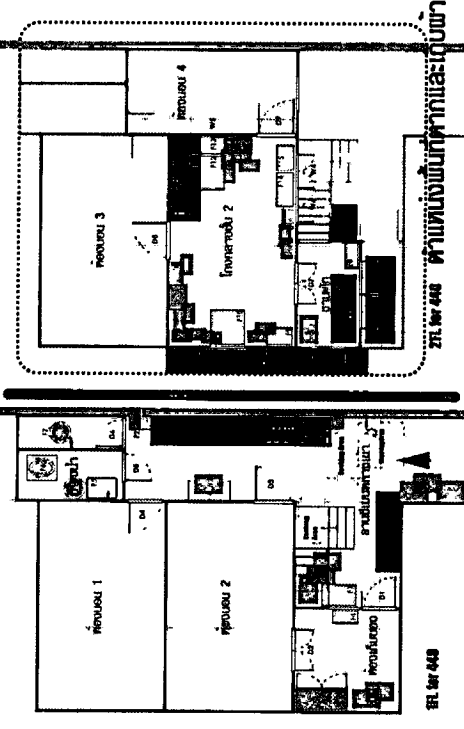

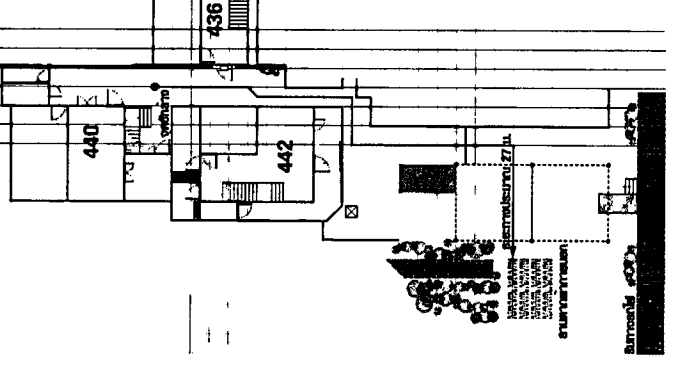
4.3.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทงด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละ จุด ที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละรายการจะแจกแจงถึงลักษณะ / ประเภทของปัญหา, รายละเอียดของปัญหา และการแก้ไขปัญหา

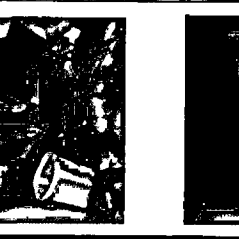
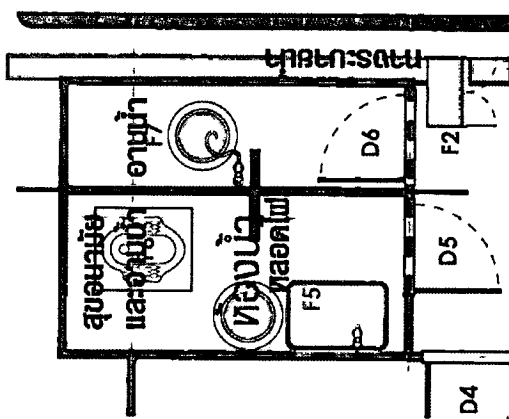
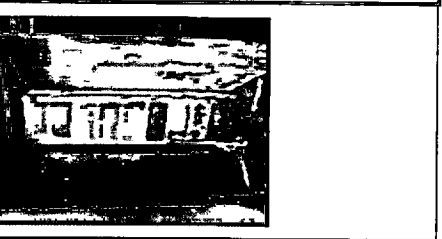
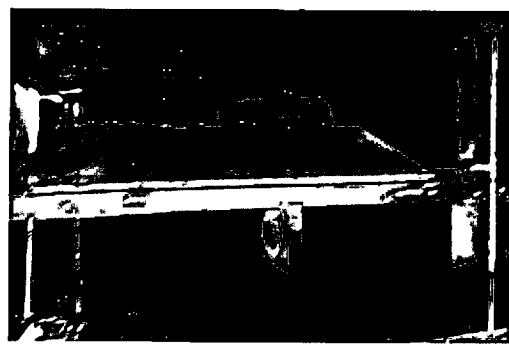
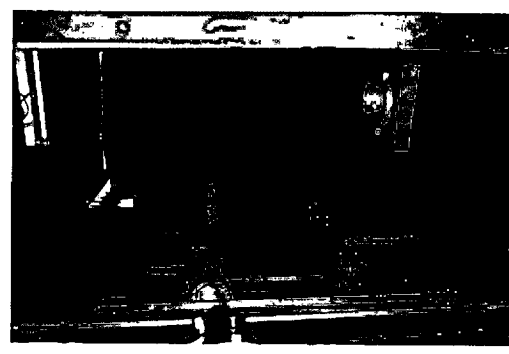

ภาพที่ 4.38 ผังพื้นที่ปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 440

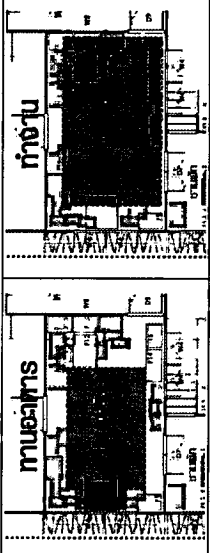
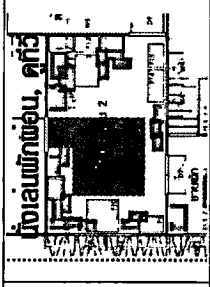

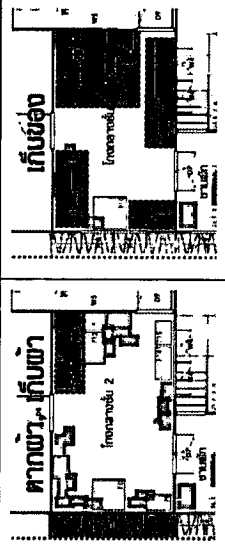
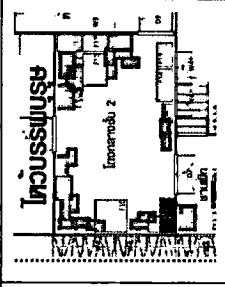

ตารางที่ 4.24 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

<p>1</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การใช้พื้นที่ลานซีเมนต์ทางเข้า D191,202, R088,089,097,110</p>	<p>• การรู้ลึก</p>	<p>• ทางมิดิ</p>	<p>• ทิศทาง</p>	<p>• สัญลักษณ์</p>	<p>• กระทบระหว่างกันทางสังคม</p>	<p>• กระทบกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>พื้นที่ทางเข้าบ้านเลขที่ 440 เป็นลักษณะพื้นที่สุดท้ายที่เดิน ที่ต่อเนื่องจากทางเดินร่วมของชุมชน ไม่มีส่วนกันอาณาเขตพื้นที่ของเรือน อาศัยความเคยชินและพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน เป็นตัวกำหนดการเริ่มเข้าอาณาเขตของบ้านหลังนี้ อีกทั้งพื้นที่ทางเดินลานซีเมนต์ส่วนนี้ เป็นพื้นที่กลางแจ้งส่วนตัวของเรือนและมีทางระบายน้ำขนาดเล็กขนานข้าง ผู้อยู่อาศัยจึงต้องกักน้ำจากห้องนำออกมาและกำหนดเป็นพื้นที่ใช้งานร่วมในการประกอบอาหารที่ต้องใช้พื้นที่กลางแจ้งและการซักผ้า, ตากผ้า เนื่องจากมีทางระบายน้ำ และมีบริเวณกว้างขวาง</p>						
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – ไม่สามารถขยายหรือปรับพื้นที่ได้ เนื่องจากรอบข้างติดกับบ้านอื่น, ไม่มีพื้นที่กลางแจ้งส่วนอื่น</p>	<p>แนวคิดในการแก้ปัญหา – ใช้พื้นที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรม</p>					
 	 <p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – มีการเดินท่อน้ำใช้ต่อออกมาจากห้องนำด้านในโดยวางตำแหน่งอยู่ส่วนหน้าของลานซีเมนต์ ข้างทางระบายน้ำทำให้สามารถใช้งานได้พื้นที่โล่ง ไม่มีประตุน้ำบ้านกันอาณาเขต อุปกรณ์ใช้งานต่าง ๆ สามารถวางเก็บได้บริเวณใต้ถุน ไม่ค่อยมีการภายนอกจากเพื่อนบ้านขึ้นไปใช้ รวบรวมกิจกรรมการซักล้างต่าง ๆ ให้มาอยู่บริเวณนี้</p>						

<p>2</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การจัดพื้นที่การตากผ้าและเก็บผ้า D195,202, I249,259, R114,182</p>					
<p>ประเภทปัญหา</p>	<p>• สถานะแวดล้อม</p>	<p>• การรู้จัก</p>	<p>• ทางมิติ</p>	<p>• ทิศทาง</p>	<p>• สัญลักษณ์</p>	<p>• สถานะร่วมกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>เป็นการใช้จัดสรรพื้นที่ในการเก็บผ้าและตากผ้า พื้นที่ที่เหลือส่วนใหญ่มีข้อสังเกตคือโปร่ง โคนลม โคนแดด ซึ่งกระจายอยู่ตามพื้นที่ว่างต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกตัวเรือน อาทิ ริมหน้าต่าง มุมห้อง ช่างประตูดังกล่าว ได้พิจารณา โดยใช้การแขวนตามราวเป็นวิธีหลักในการเก็บ นอกจากนี้การตากผ้าที่ปริมาณมากยังมีการนำออกไปตากนอกพื้นที่เรือน บริเวณลานริมทางรถไฟอีกด้วย สาเหตุ – ผู้อยู่อาศัยมีจำนวนมาก</p>					
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – พื้นที่ไม่มีเพียงพอ, พื้นที่ส่วนกลาง แจ้งของหลังคาเรือนมีน้อย แนวคิดในการแก้ปัญหา – จัดสรรตามพื้นที่เท่าที่มี และหมุนเวียนการใช้งาน</p>					
	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – มีราวเก็บและตากผ้าอยู่ตามจุดต่าง ๆ เป็นการใช้งานครึ่งพื้นที่เปล่าให้เกิดประโยชน์ อาทิ การตากริมหน้าต่างนอกรั้วเรือน โดยแลกกับทัศนียภาพภายนอกหน้าต่าง ทั้งการตากผ้า นอกพื้นที่ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชน</p>					
						

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

<p>3</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การแบ่งพื้นที่ห้องน้ำและห้องอาบน้ำ R102,103,104,107,108</p>
<p>ประเภทปัญหา</p>	<p>• สภาวะแวดล้อม • การรู้สึก • ทางมิดิ • ทิศทาง • สัญติักษณ์ • กระทำระหว่างกันทางสังคม • สถานการณ์ทางวัฒนธรรม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>พื้นที่ห้องน้ำที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นผลมาจากการจัดแบ่งส่วนห้องน้ำเดิม เพื่อให้ได้การใช้งานที่เพิ่มขึ้น แบ่งออกเป็นได้ 2 ห้อง คือห้องสุขาที่มีส่วนอาบนำ และห้องอาบนำเพียงอย่างเดียว สาเหตุ ผู้อยู่อาศัยมีจำนวนมาก</p>
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>เงื่อนใยและข้อจำกัดของปัญหา – เพิ่มหรือขยายพื้นที่ไม่ได้ แนวคิดในการแก้ปัญหา – จัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่</p>
	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – ได้ส่วนใช้งาน 2 ห้อง คือห้องสุขาที่มีอ่างอาบน้ำสำหรับรองอาบนำ และห้องอาบนำที่มีขนาดเล็กลง คือกว้างที่ 80 ซม. อ่างรองน้ำใช้ถังพลาสติกกลมที่มีขนาดพอดีกัน กันผนัง โดยใช้ตีเมมตันบล็อคเปลือย บางส่วนของผนังใช้พลาสติกกลอนแบบ ไปร่งแสงไม่มีอ่างล้างหน้า ใช้หลอดไฟรวมกันตรงกลาง ทั้งหมดนี้ทำให้สามารถรองรับผู้ใช้ได้เพิ่มขึ้น ในพื้นที่เท่าเดิม</p>
	
	

4	ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การใช้งานพื้นที่ใช้สอยร่วม ณ ห้องโถงกลางชั้น 2 I250,251,259,262,264,266					
ประเภทปัญหา	• สถานะแวดล้อม	• การรู้จัก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• ศักยภาพ	• ศถานร่วมกับทางวัฒนธรรม
รายละเอียดปัญหา	โถงกลางชั้น 2 เป็นห้องที่มีพื้นที่ส่วนกลางของเรือน นับเป็นห้องที่มีส่วนพื้นที่การใช้งานที่ซ้อนกันค่อนข้างมาก โดยเน้นการเว้นพื้นที่ว่างกลางห้องไว้รองรับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีความหลากหลายของผู้ใช้ รวมถึงอุปกรณ์ สิ่งของต่าง ๆ การเว้นพื้นที่เปล่าไว้กลางห้องจึงเหมาะสมในการปรับเปลี่ยนการใช้งาน สาเหตุพื้นที่ภายในมีจำกัด					
การแก้ไขปัญหา		แนวคิดในการแก้ปัญหา – ปรับพฤติกรรมและการใช้พื้นที่ตามกิจกรรมที่เป็น				
		ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – ตรงกลางห้องโล่ง รองรับผู้ใช้ได้หลายคน สิ่งของและอุปกรณ์ต่าง ๆ วางจัดผนัง ซึ่งมีตู้เก็บและวางกับพื้น รวมถึงมีราวแขวนตามมุมห้อง ขณะทำกิจกรรมกลางห้องสามารถเปิดประตูห้องนอน เพื่อดูทีวีที่อยู่ภายในห้องได้ ทำให้ห้องที่มีพื้นที่ 13.3 ตรม. สามารถรองรับกิจกรรมที่มีพื้นที่รวมได้ถึง 32.5 ตรม.				
ภาพเงา						
ภาพเงา						

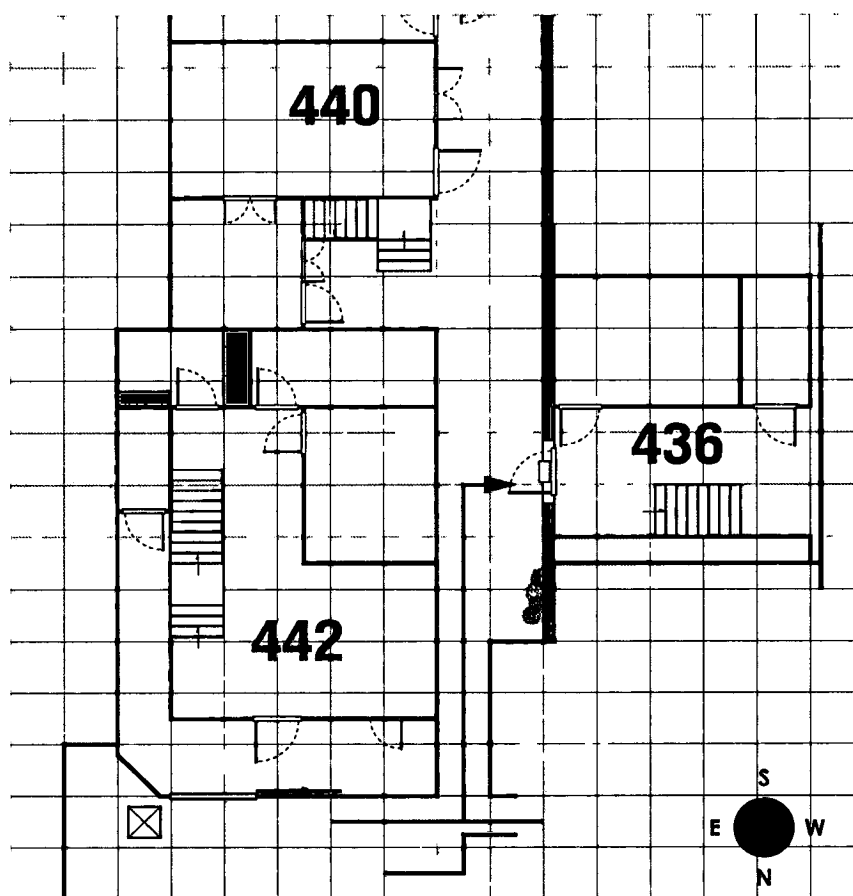
4.4 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 4 , บ้านเลขที่ 436

ลักษณะทั่วไป เป็นหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก เข้าถึงก่อนจากเส้นทางชุมชนเดียวกันกับบ้านเลขที่ 440 เป็น เป็นเรือน 2 ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ขนาดเล็ก ชั้นล่างเป็นที่อาศัยของคุณลุงกับคุณป้าเจ้าของบ้าน ซึ่งอาศัยกันอยู่ลำพัง 2 คน โดยแบ่งเป็น 2 ฝั่งคือ ฝั่งซ้ายเป็นห้องนอน ฝั่งขวาเป็นส่วนทำกิจกรรมประจำวัน อาทิ ทำงาน นั่งพักผ่อน ปรุงอาหาร ซักผ้า ล้างจาน รวมถึงส่วนของห้องน้ำ ชั้นบนเป็นส่วนของห้องนอนซึ่ง ณ ปัจจุบันไม่ได้มีการใช้งานเป็นประจำแล้ว ส่วนพื้นที่หน้าบ้านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทางเดินชุมชน ใช้ตากผ้าและนั่งเล่นกลางแจ้ง

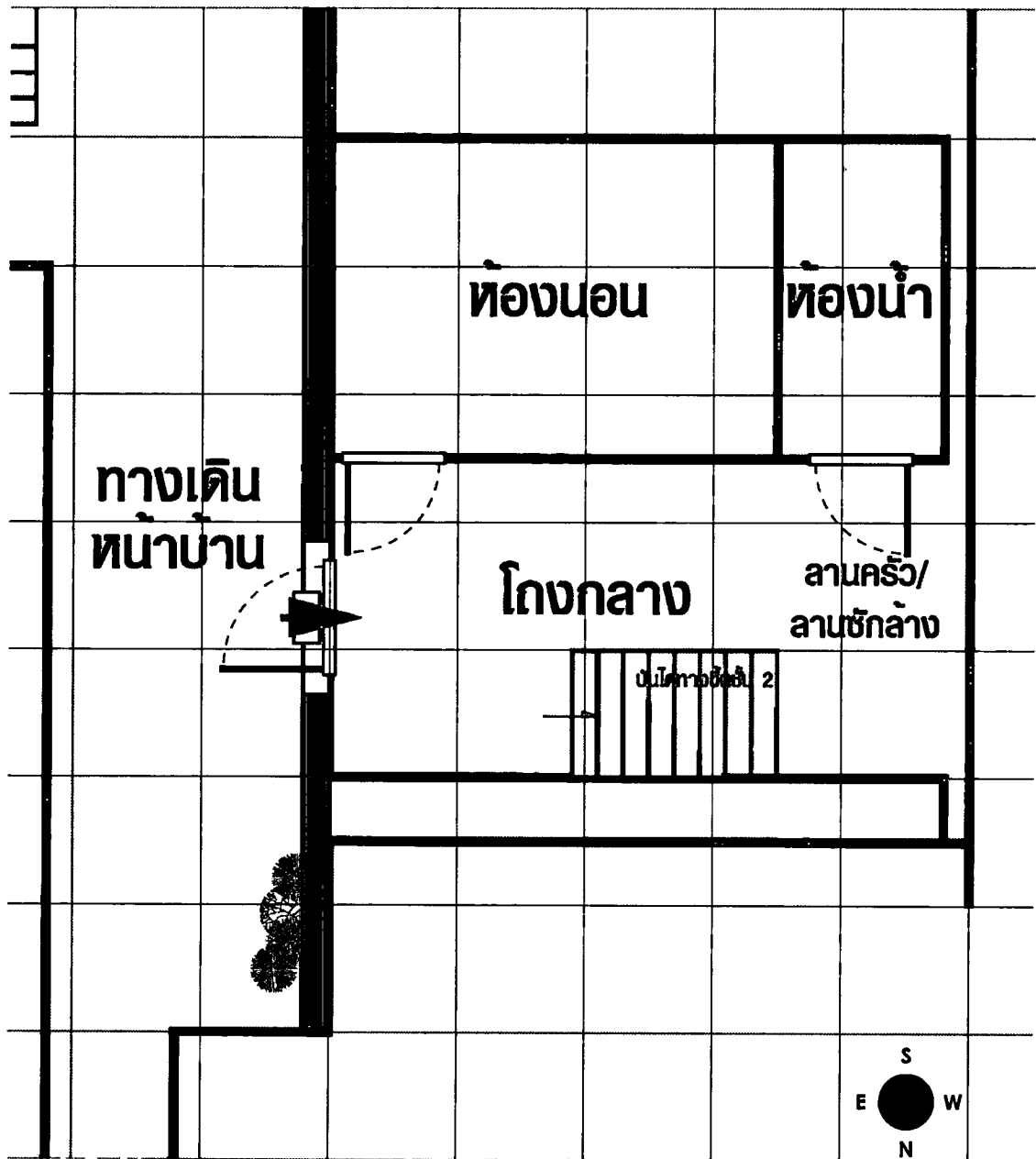
ลักษณะผู้อยู่อาศัย อาศัยอยู่ 2 คน คือ คุณลุงกับคุณป้า ซึ่งคุณลุงไม่ค่อยได้ออกนอกห้องนอนเนื่องจากมีอายุมาก และค่อนข้างมีปัญหาทางการได้ยิน ผู้ใช้งานในพื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นคุณป้า

ลักษณะการใช้งานพื้นที่ ค่อนข้างเป็นรูปแบบอย่างง่าย เนื่องจากผู้อยู่อาศัยมีเพียง 2 คน และอายุค่อนข้างมาก การใช้งานพื้นที่ต่าง ๆ จึงเรียบง่ายตามกิจกรรม พื้นที่ไม่กว้างขวาง แต่ค่อนข้างเป็นสัดส่วน แลดูสะอาดตา

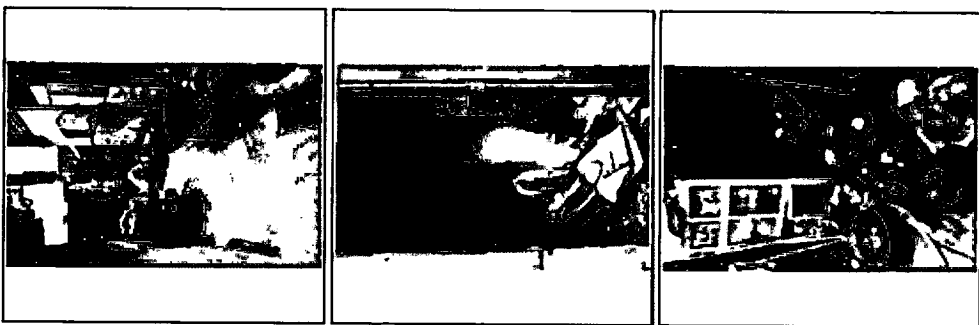
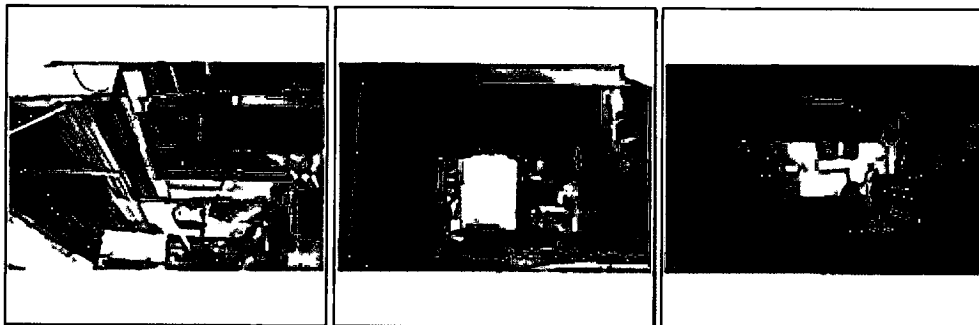
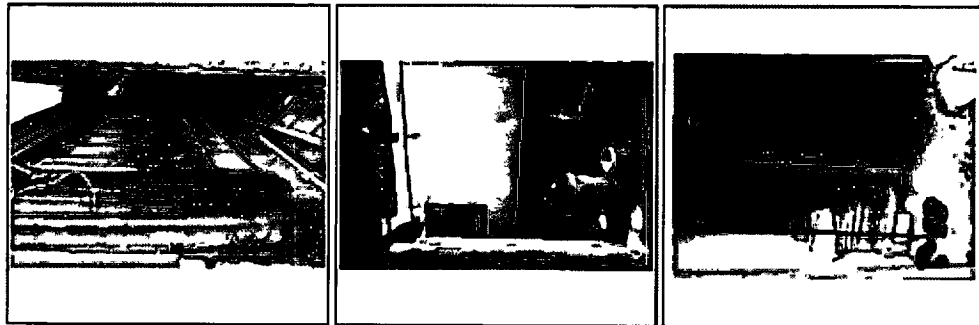
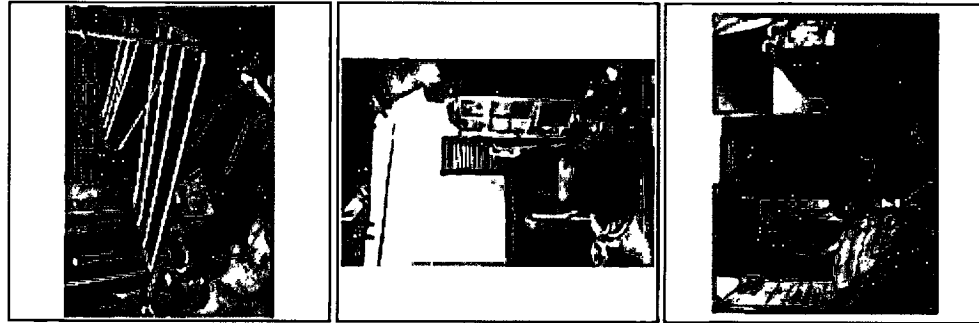
สภาพบริเวณโดยรอบ หน้าบ้านเป็นพื้นที่ซีเมนต์ทางเดินชุมชน ที่มาจากบ้านเลขที่ 442 และเมื่อเดินเลยเข้าไปสุดทางคือบ้านเลขที่ 440 ใช้เป็นที่ยกเก้าอี้พับออกมานั่งพักผ่อนกลางแจ้ง หรือใช้เมื่อมีผู้มาเยี่ยมเยือน และบางส่วนของพื้นที่หน้าบ้านใช้ปลูกต้นไม้และตากผ้า

ภาพที่ 4.39 เส้นทาง การเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 436

ภาพที่ 4.40 ผังพื้นบ้านเลขที่ 436 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง และส่วนพื้นที่ภายนอก

บทรณนพทุฑะฮททวอณน

ทวณนพทุฑ

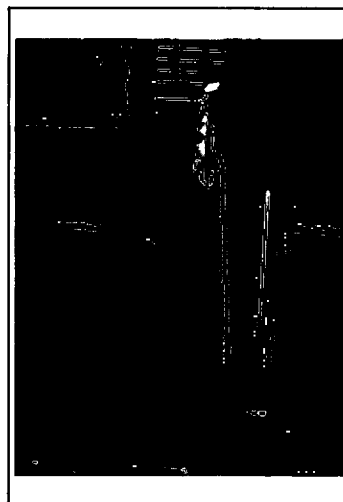
ทวณนพทุฑ

ภาพที่ 4.41 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 436

4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 436

เพศ หญิง
 อายุ 64 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 อาชีพ แม่บ้าน
 รายได้ -
 การนับถือศาสนา พุทธ

ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ >64 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ ไม่รู้สึกว่ามีปัญหาใด ๆ เนื่องจากอยู่มานานมาก จนเกิดความเคยชิน
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน สะดวก เคยชิน
- ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ไม่มี

4.4.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 436

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว 2 คน

ชาย 1 คน หญิง 1 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

อายุ 60 ปีขึ้นไป 2 คน

• ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

จบการศึกษาแล้ว ทั้งหมด

จบชั้นประถมศึกษา 2 คน

• การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน

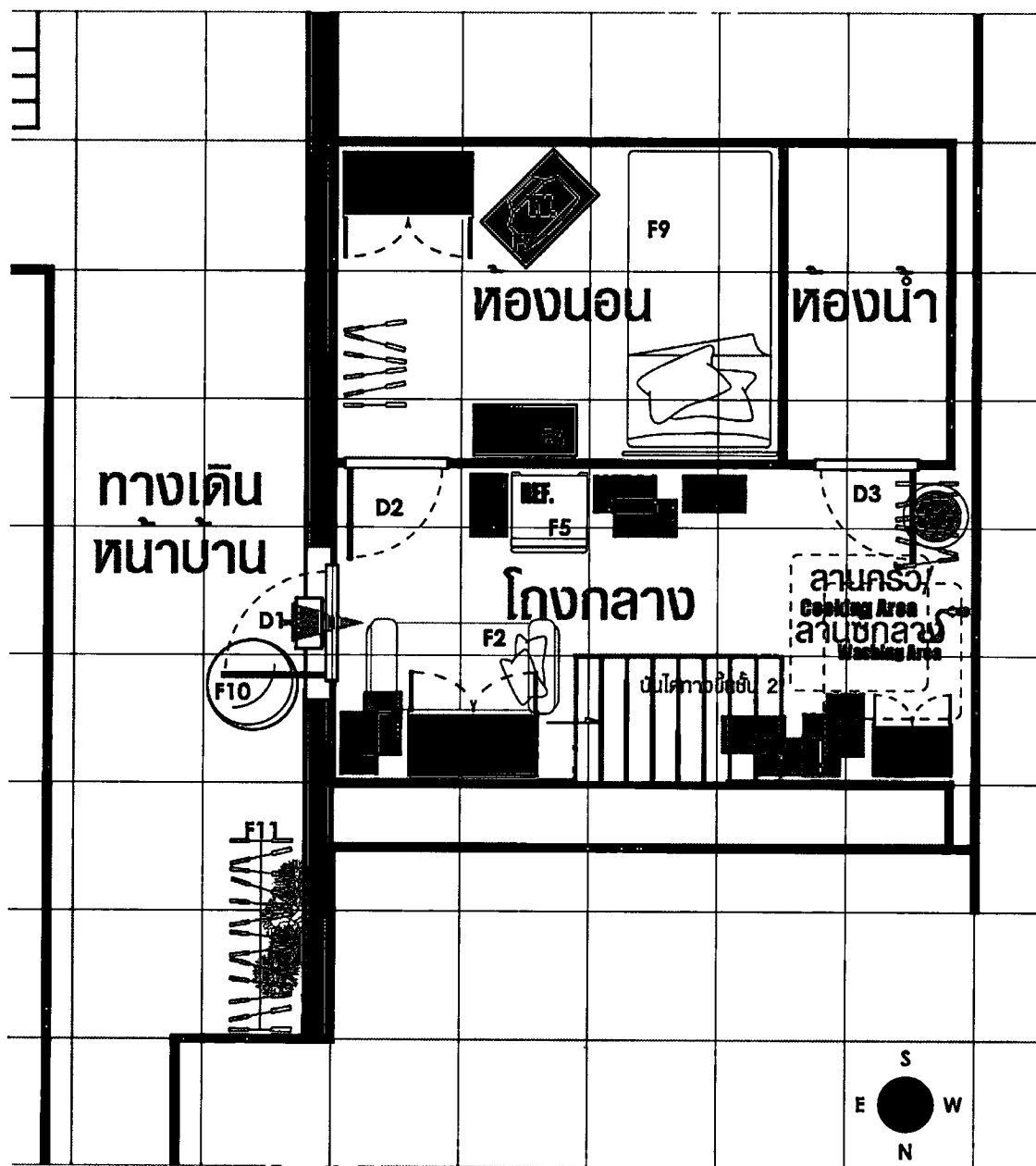
แม่บ้าน 1 คน

เกษียณ 1 คน

- รายได้ของครอบครัวต่อปี 35,000 - 50,000 บาท
- ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร
- การย้ายครอบครัว ไม่มีการย้าย, อยู่ตั้งแต่เกิด
- สาเหตุการย้าย -
- ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีกว่าขึ้นไป
- สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช่าที่ดินปลูกบ้าน
- ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดียว
- ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มีมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.4.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

ภาพที่ 4.42 ผังพื้นแสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ บ้านเลขที่ 436

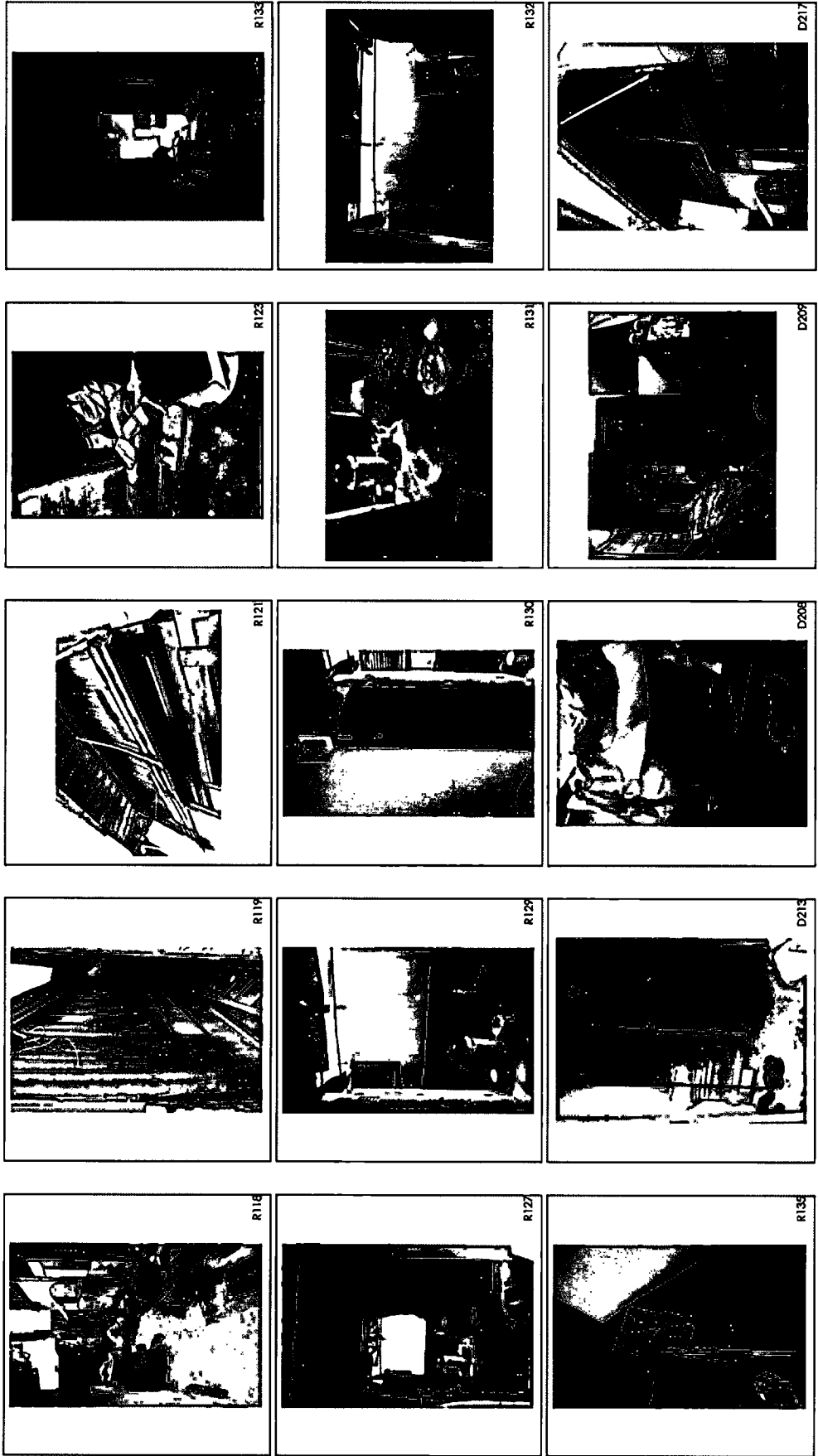
4.4.3.1 รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน

ตารางที่ 4.25 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
1 โถงกลาง	เทปูนเรียบปูเสื่อน้ำมันเคลือบ (D213 , R215 , R133)	ส่วนล่างของผนังก่ออิฐบล็อกทาสีขาว ครึ่งบนของผนังตีฝ้าไม้กระดานสีธรรมชาติ (D211)	เป็นโครงไม้พื้นชั้นบนสีธรรมชาติ
2 ลานครัว / ลานซักล้าง	เทปูนเรียบ (R131 , R134)	ส่วนล่างของผนังก่ออิฐบล็อกทาสีน้ำเงินและบล็อกปูเสื่อน้ำมันทาสี (R134 , R129) ส่วนบนไม้ระแนงติดวัสดุปิดตาย	บางส่วนเป็นโครงไม้พื้นชั้นบน บางส่วนเสริมพลาสติกลอนโปร่งแสง และบางส่วนเป็นคิ้วไม้ มีเพดาน (R127, 136)
3 ห้องนอน	เทปูนเรียบปูเสื่อน้ำมันสีเขียว บางส่วนปูพรมสีแดง (D208)	ผนังส่วนล่างก่ออิฐบล็อกทาสีขาว ส่วนบนของผนังบางส่วนเป็นไม้กระดาน บางส่วนเป็นสังกะสี (D209)	ตีวัสดุเรียบทาสีขาว (D208)
4 ห้องนำ	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
5 พื้นที่ชั้น 2	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ตารางที่ 4.26 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
- ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่			

ภาพที่ 4.43 ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มพื้นที่, ผัง, เพดาน

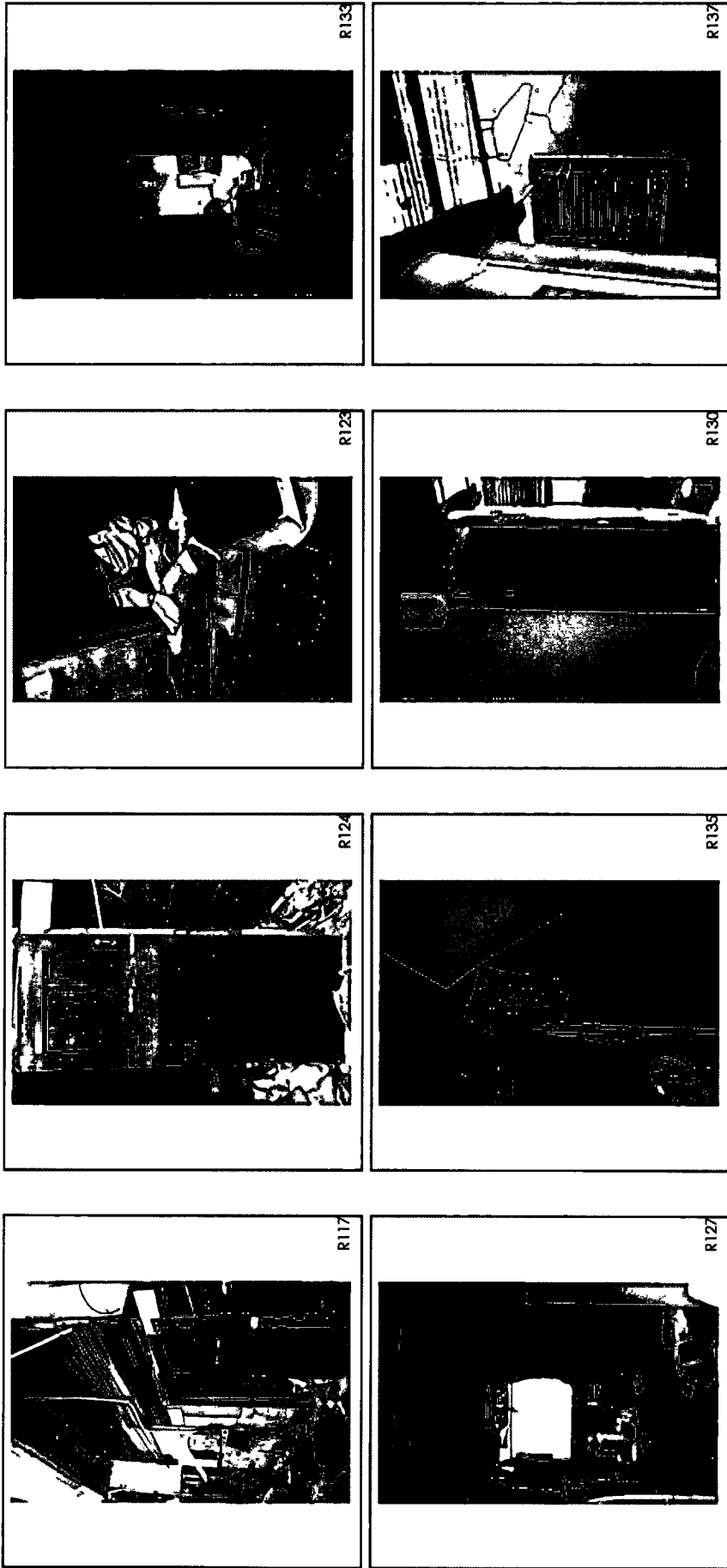
4.4.3.2 รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.27 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1 บันไดภายในบ้าน (R127)	บันไดยาว ไม่มีขานพัก แบบบันไดและลูกนอนไม้สีธรรมชาติ ค้ำยันบันไดด้วยไม้ยึดยึด ไม่มีราวบันได	ภายในอาคารชิดผนังอาคารด้านทิศเหนือ	1
2 D1 ประตูทางเข้าบ้าน (R124 , R218)	บานเปิดไม้กระดานด้านข้างตีไม้ยึดยึดทาสีน้ำตาล	ผนังอาคารชั้น 1 ทิศตะวันออก	1
3 D2 ประตูเข้าห้องนอนชั้น 1	บานเปิดไม้	ผนังห้องนอนทางทิศเหนือ ทิศทางทิศตะวันออก	1
4 D3 ประตูห้องน้ำชั้น 1 (R129)	บานเปิด PVC สำเร็จรูปสีขาวมีเกล็ดระบายอากาศ ด้านบน วงกบ PVC สีขาว	ผนังห้องน้ำด้านทิศเหนือ	1
5 D4 บันไดชั้น 2 (R125)	บานเปิดไม้ ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ชั้น 2	หันหน้าไปทางทิศตะวันออก	1

ตารางที่ 4.28 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
- ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่			

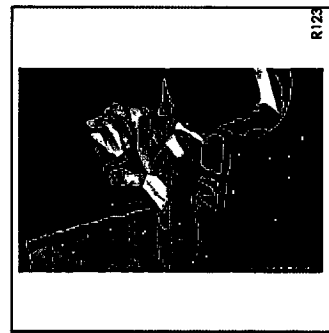
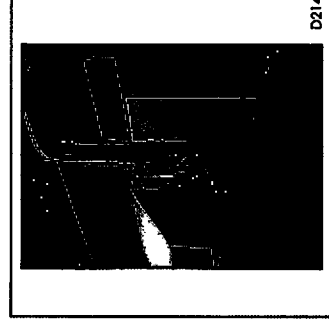
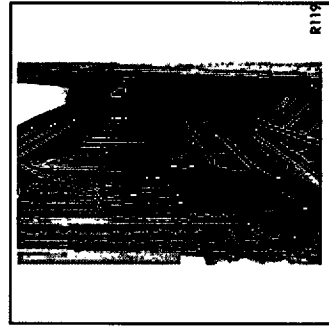
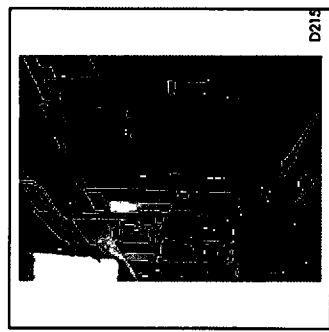
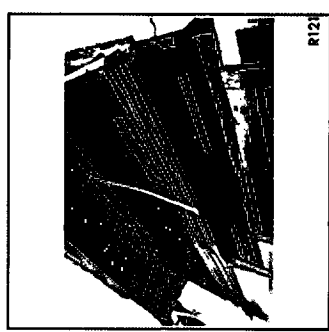

ภาพที่ 4.44 ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบบรรยายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มบ้านโคก, ประจวบ, หน้าต่าง

4.4.3.3 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ

ตารางที่ 4.29 แสดงรายละเอียดวัสดุและสีที่ใช้ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1 โครงกันเสาตลิ่งตา (R121)	โครงเหล็กกล่องสี่ขา ค้ำยันเหล็กกลมสี่ขา ภายหลังทากันเสาตลิ่งตา พลาตติกลอน ลายส้ม – ขาว พร้อมราวจับนำลูมิเนียม	กันเสาตลิ่งตา 2	เหนือผนังด้านนอกชั้น 2 ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
2 แผ่นปิดเสริมผนังด้านนอก (D215, R117,119)	แผ่นไม้อัดขนาดต่าง ๆ มีทั้งทำสีและไม่ทำสี เคลือบเงาและไม่เคลือบเงา, แผ่นสังกะสี, แผ่นพลาสติกติดลอน	เสริมปิดกั้นผนังซึ่งเชื่อมต่อในส่วนของที่ขาด - เกิน	ผนังอาคารด้านทิศเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
3 ส่วนติดตั้งคอมพรตเซอร์ เครื่องปรับอากาศ (R112)	ขาเหล็กกลมสี่เหลี่ยมรูปทำสี่ขา วางเหนือทางระบายน้ำข้างเรือนพร้อมแผ่นไม้ยึดกันแตกกันฝน วางด้านบน	สำหรับติดตั้งคอมพรตเซอร์ เครื่องปรับอากาศ	ผนังอาคารด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
4 บันได 1 ชั้นเสริมทางเข้าพื้นที่ยกระดับ (R123)	พื้นเรือนยกสูงจากพื้นภายนอกประมาณ 20 ซม. จึงเสริมทางเดินเข้าด้วยแผ่นคอนกรีตยึดและท่อนไม้สูง 10 ซม.	วางทางเข้าเพื่อความสะดวกในการเข้าพื้นที่ที่ยกสูงกว่า	ผนังอาคารด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 4.45 ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

4.4.3.4 รายละเอียดเครื่องเรือน

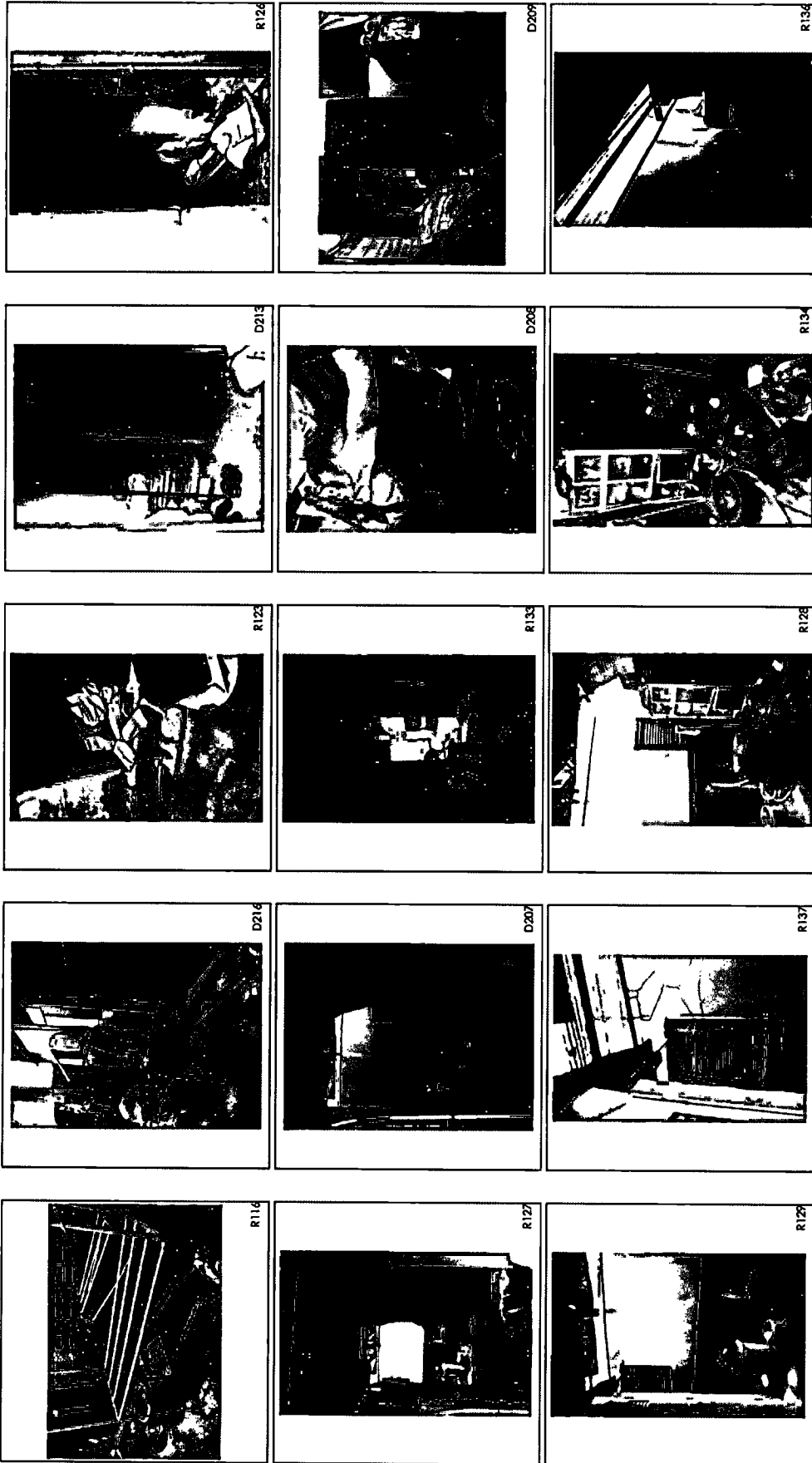
ตารางที่ 4.30 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลาง ทางเดินหน้าบ้าน และลานครัว/ลานซักล้าง						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F1 ตู้เสื้อผ้า (R126)	ลอยตัว	ผู้ไม่ชำนาญก่อสร้างรูป ปิดผิวลายไม้บานเปิด 2 บาน	เก็บเสื้อผ้า	120 x 60 x 160 ซม.	1	
2 F2 เคียงพับ (R126)	ลอยตัว	เตียงนอนพับสำหรับโครงการปลูกชุมชน จึงทำโปร่งสีน้ำเงินลายทาง พับเก็บได้	นอนพักผ่อน	200 x 80 x 40 ซม.	1	
3 F3 ตู้กับข้าว (R134)	ลอยตัว	ตู้อลูมิเนียมสำหรับรูป บานเปิด 6 บาน ลูกพักกระฉกมีลวดลาย / กระฉกใส	เก็บอุปกรณ์ครัว และอาหาร	80 x 40 x 160 ซม.	1	
4 F4 ถังร่อนน้ำ (R131)	ลอยตัว	ถังนำพลาสติกทำรูปรูปลีขาวมีฝาปิด	เก็บร่อนน้ำไว้ใช้สอยทั่วไป	50 x 50 x 100 ซม.	1	
5 F5 ตู้เย็น (D213)	ลอยตัว	ตู้เย็นสีเทามีบานเปิด 2 บาน	เก็บอาหาร	75 x 75 x 160 ซม.	1	
6 F10 เก้าอี้พับ (D216)	ลอยตัว	เก้าอี้พับสำหรับรูปโครงการเหล็กสีดำ จึงทำร่อนงั่งสีฟ้า	นั่งพักผ่อนภายนอก หรือไว้เสริมต้อนรับแขก	80 x 80 x 80 ซม.	1	
7 F11 ราวแขวนผ้า (R1116)	ลอยตัว	ราวแขวน - ตกผ้าอลูมิเนียม 2 ชั้น สำหรับรูป มีล้อเลื่อน สามารถถอด - ประกอบได้	ใช้ตากผ้า	60 x 160 x 180 ซม.	1	
เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
6 F6 โต๊ะโปร่ง (D208)	ลอยตัว	โต๊ะไม้ชนอ้อยปิดผิวลายไม้ ขาเหล็กทาสี พับเก็บได้	วางของ / ทำงาน / ทานอาหาร	60 x 50 x 75 ซม.	1	
7 F7 ชั้นวางทีวี (D209)	ลอยตัว	ชั้นอลูมิเนียมโปร่ง	วางทีวี และเครื่องเล่นแผ่น CD	50 x 60 x 80 ซม.	1	
8 F8 ตู้เสื้อผ้า (D209)	ลอยตัว	ตู้ไม้เนื้อแข็งสีธรรมชาติ ลูกพักบานเปิด ด้านหนึ่งเป็นกระจกเงา อีกบานหนึ่งเป็นกระจกใส	เก็บเสื้อผ้า	100 x 60 x 160 ซม.	1	
9 F9 เตียงนอน (D208)	ลอยตัว	เตียงนอนขาเหล็กทำสี วางพูก มีมุ้งครอบสีชมพู	นอน	120 x 200 x 50 ซม.	1	

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

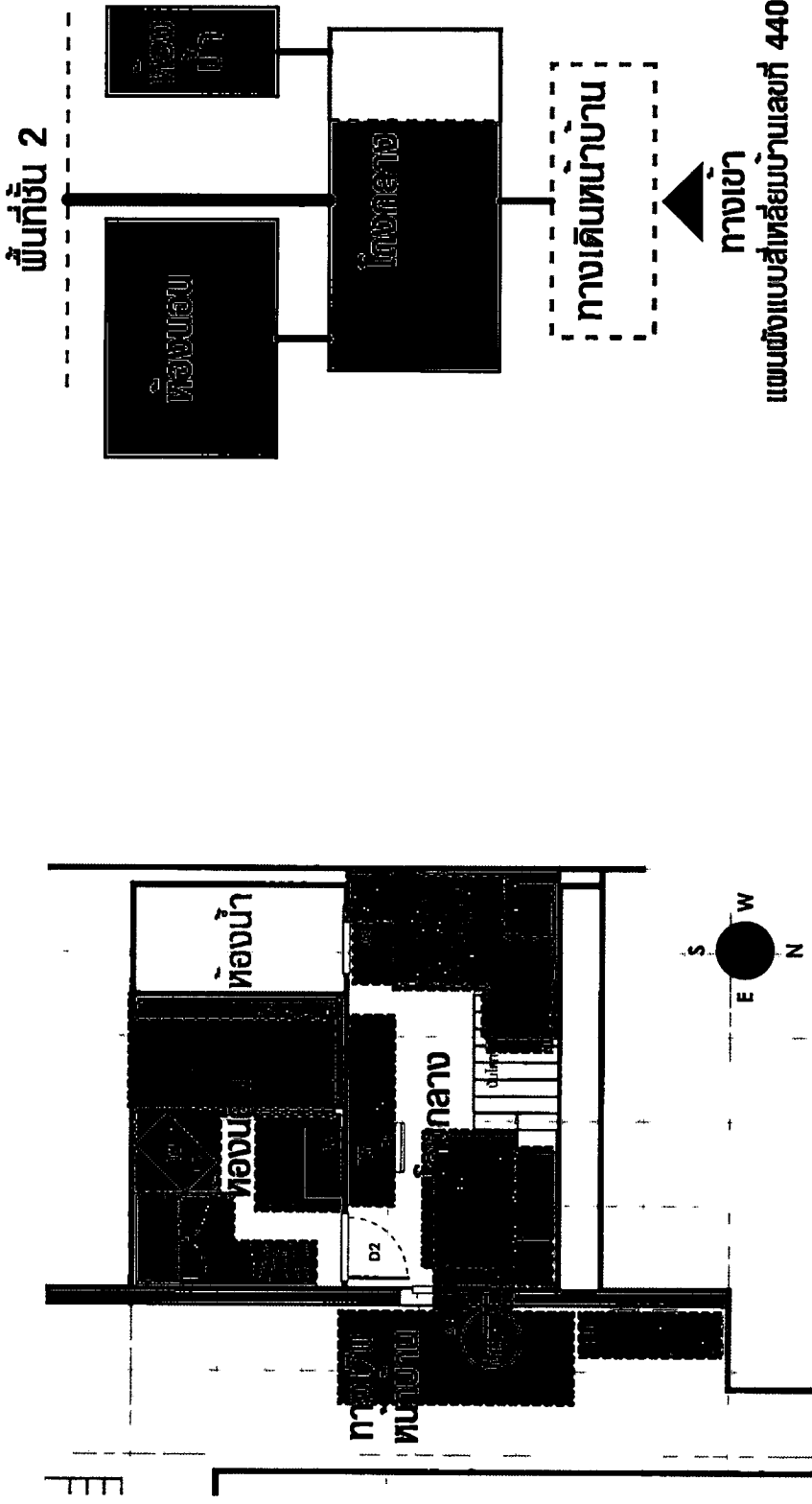
เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้อยน้ำ ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

เครื่องเรือนชั้นบน ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

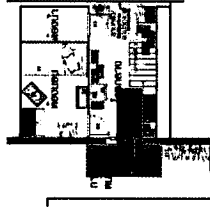

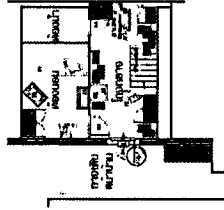
ภาพที่ 4.46 ชุดภาพบ้านเลขที่ 436 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

4.4.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอโดย แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการทำงานเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ซึ่งให้ถึงถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

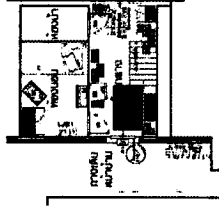

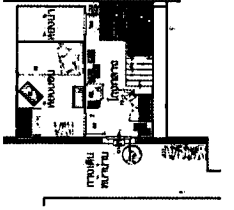

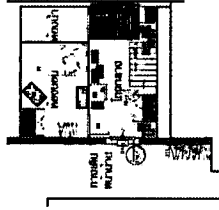

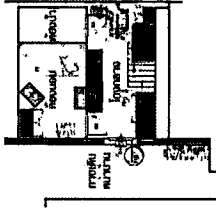

ภาพที่ 4.47 ผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 436 ภาพที่ 4.48 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการทำงานเชื่อมต่อกับขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 436

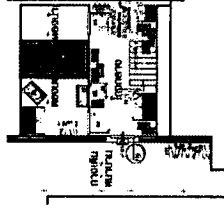

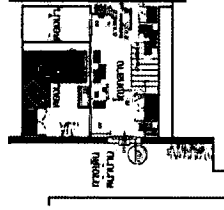
ตารางที่ 4.31 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ที่ประโยชน์ใช้สอย ใจกลาง ทางเดินหน้าบ้าน และลานครัว/ลานซักล้าง		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อกับห้องนอน ห้องนั่งและมีทางขึ้นบันไดไปชั้น 2	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่
1 นั่งเล่น, ทำงาน, รับแขก 	พื้นที่ส่วนหน้าบ้าน ใช้เป็นส่วนใหญ่ประจำวัน สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั่วไป โดยอาศัยประตูหน้าบ้านเป็นพื้นที่เปิดภายนอกจุดเดียวที่มีอยู่ เครื่องเรือนที่ใช้ประจำจะตั้งบริเวณนี้ อาทิ เติงพับ ตู้เก็บของทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือเก้าอี้พับไว้เสริมต้อนรับแขก อีกทั้งยังเป็นส่วนปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านอีกด้วย	ใช้ร่วมกัน	F2, F10
2 ดูกผ้า 	ใช้พื้นที่ว่างด้านนอกข้างเรือน บริเวณทางเดินร่วมของชุมชน เป็นที่วางราวตากผ้าสำเร็จรูป 2 ชั้น ซึ่งเพียงพอต่อการใช้งาน เนื่องจากมีผู้อยู่อาศัยเพียง 2 คน โดยอาศัยเป็นพื้นที่กลางแจ้ง และอยู่ใกล้ประตูเข้าเรือน ซึ่งมีการใช้งานเป็นประจำอยู่แล้ว	ใช้ร่วมกัน	F11

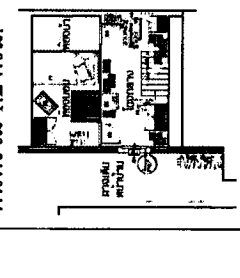
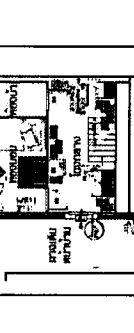
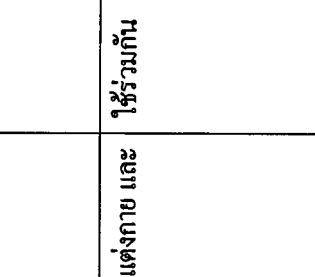
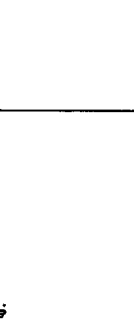
ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3	นอนพักผ่อน 	ใช้สำหรับนอนพักผ่อนตอนกลางวัน อาศัยเพียงพื้นที่วางอยู่หน้าประตู เป็นพื้นที่เปิดมองออกสู่ภายนอกได้ มุมมองและอากาศถ่ายเทได้ดีกว่า	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.8 ตรม. 	F2
4	ประกอบอาหาร 	ใช้พื้นที่ด้านในสุดของโถงกลาง เป็นลานซีเมนต์โล่ง ด้านบนเปิดช่องว่างมีแผ่นพลาสติกคลุมโปร่งแสง ปิดบางส่วน มีทางระบายน้ำด้านในสุด ใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งจัดวางอุปกรณ์ครัวขนาดเล็ก ๆ อาทิ เตาแก๊ส ปิกนิก เตาถ่าน สำหรับประกอบอาหารอย่างง่าย สามารถระบายควันได้ส่วนหนึ่ง	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.3 ตรม. 	F3, F4
5	ซักผ้า, ถ้างาน 	ใช้พื้นที่ด้านในสุดของโถงกลาง เป็นลานซีเมนต์โล่ง ด้านบนเปิดช่องว่างมีแผ่นพลาสติกคลุมโปร่งแสง ปิดบางส่วน มีทางระบายน้ำด้านในสุด สำหรับซักผ้า และนำไปตากด้านนอก รวมถึงล้างจานและอุปกรณ์ครัวต่าง ๆ และจัดเก็บในตู้บริเวณเดียวกัน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 2.3 ตรม. 	F3, F4
6	เก็บของ 	เนื่องจากผู้อยู่อาศัยมีเพียง 2 คน ข้าวของต่าง ๆ จึงมีไม่มากนัก ใช้การจัดเก็บตามพื้นที่ว่างต่าง ๆ ในบริเวณโถงกลาง อาทิ ใต้บันได ช่างตู้เย็น ช่างตู้เสื้อผ้า โดยส่วนใหญ่จัดวางบนพื้นตามพื้นที่ที่มีอยู่	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.3 ตรม. 	F1

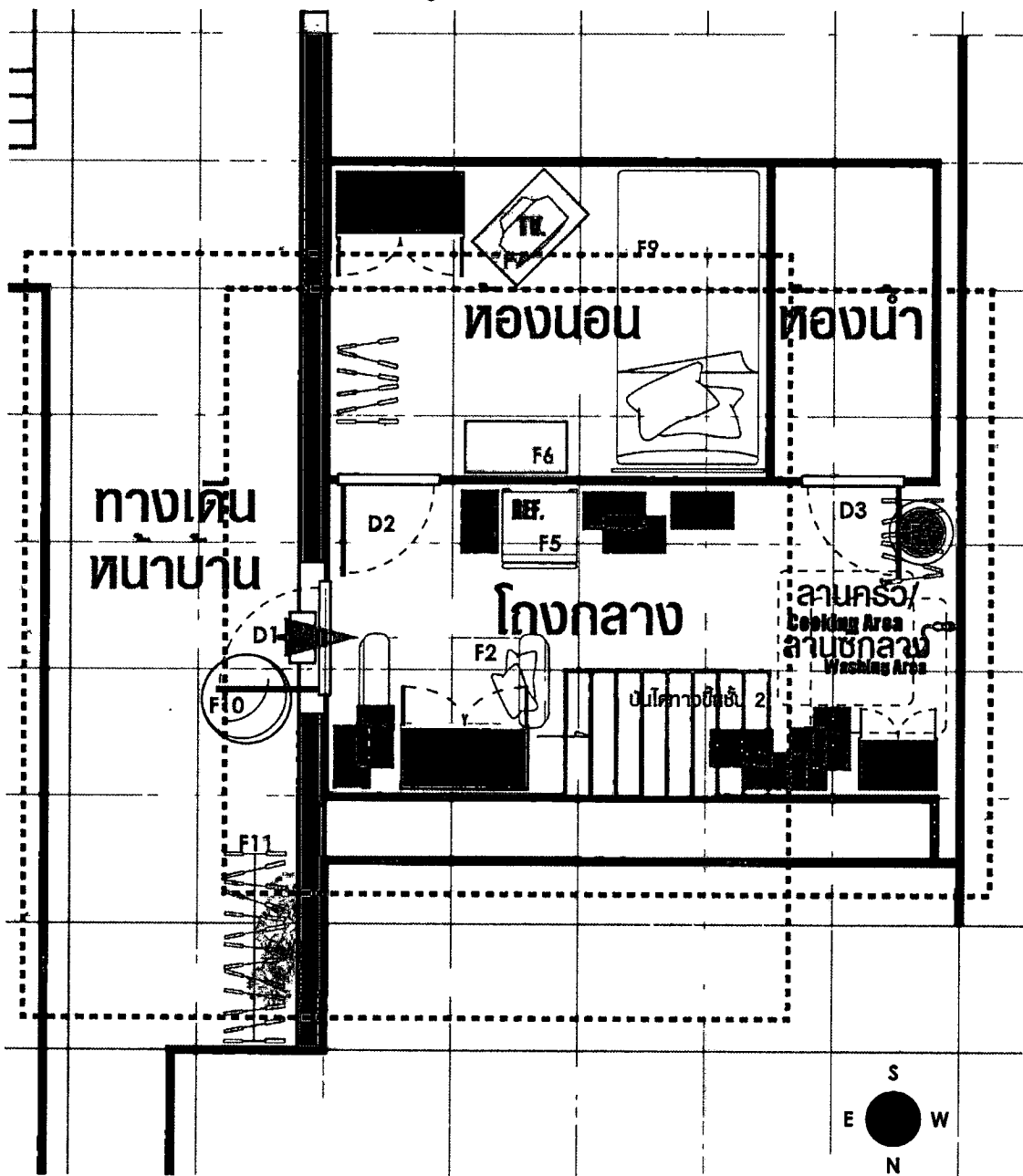
ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนอน		การเข้าถึงพื้นที่ จากประตูหน้าเรือน แยกเข้าห้องนอนทางทิศใต้จากโถงกลาง		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ อยู่ใกล้ประตูทางเข้าเรือน เชื่อมต่อกับโถงกลาง	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้	
1 นอน 	เป็นพื้นที่ใช้งานประจำของคุณดู ซึ่งไม่ค่อยได้ใช้งานหรือออกไปพื้นที่ภายนอก พื้นที่นอนมีเตียงพร้อมมุ้งแบบติดประจําใช้วิธีม้วนเก็บขึ้น เวลาไม่ได้ใช้นอน เพื่อรองรับกิจกรรมอื่น เช่นดูทีวี นั่งพักผ่อน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.4 ตรม. 	F9	
2 ดูทีวี, พักผ่อน 	ทีวีวางอยู่ข้างเตียงกับเตียงนอน โคมนอนหรือนั่งพักผ่อน ดูทีวีบนเตียงนอน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 3.6 ตรม. 	F7, F9	

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

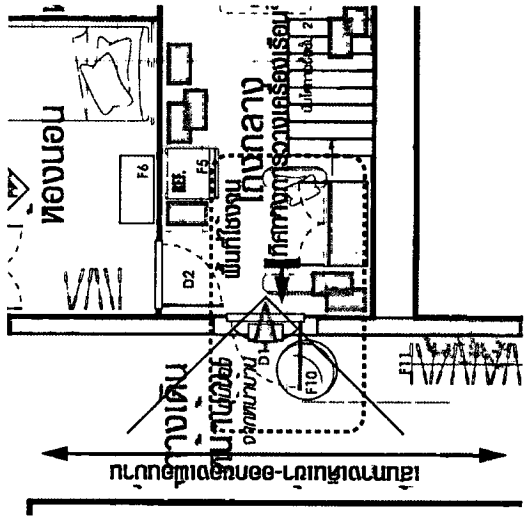

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3	รับประทานอาหาร 	มีโต๊ะเก้าอี้ริมผนังห้องทางทิศเหนือ พร้อมเก้าอี้พลาสติก สำหรับใช้รับประทานอาหาร วางของกินของใช้ต่าง ๆ ตำแหน่งอยู่ใกล้เตียงนอน เพื่อความสะดวกในการใช้งาน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1.2 ตรม. 	F6
4	แต่งตัว 	จัดวางตู้เสื้อผ้า ใ้ริมห้อง พร้อมราวแขวนขนาดเล็ก ใช้สำหรับแต่งกาย และใช้เก็บของ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1.9 ตรม. 	F8

4.4.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละ จุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละรายการจะแจกแจงถึง ลักษณะ / ประเภทของปัญหา, รายละเอียดของปัญหา และการแก้ไขปัญหา

ภาพที่ 4.49 ผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 436

ตารางที่ 4.32 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

<p>1</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การใช้พื้นที่เปิดหน้าบ้าน R.118, 123, 126</p>					
<p>ประเภทปัญหา</p>	<p>• สถานะแวดล้อม</p>	<p>• การรู้จัก</p>	<p>• ทางมิติ</p>	<p>• ทิศทาง</p>	<p>• สัญลักษณ์</p>	<p>• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>เนื่องจากตัวเรือนชั้น 1 มีพื้นที่เปิดสู่ภายนอกเพียงจุดเดียวคือ ประตูทางเข้า ทำให้มีการใช้งานเป็นประจำในส่วนนี้ อาทิ นั่งเล่น พุดคุยกับเพื่อนบ้าน ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ พักผ่อน รวมถึงการนำผ้าออกมาตาก เพราะเป็นจุดที่ค่อนข้างลมมรุมองสายตาดูผู้ที่วางภายนอก อีกทั้งยังทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ได้ตามสมควร สาเหตุ โครงสร้างตัวเรือนเดิมบังคับให้มีช่องเปิดที่จุดเดียว</p>					
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>ส่องนัยและข้อจำกัดของปัญหา – ผนังทั้ง 3 ด้านของเรือนเป็นที่ปิด แนวคิดในการแก้ปัญหา – ตอบสนองตามความรู้สึกลึกและพฤติกรรม ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – จัดพื้นที่หน้าประตูเป็นเสมือนห้องนั่งเล่น, ห้องรับแขก โดยมีเตียงพับ เก้าอี้พับ ที่หันหน้าออกประตู เพื่อเปิดมุมมองออกสู่ภายนอก คลายความรู้สึกทางสายตาจากข้อจำกัดของพื้นที่ แสงสว่างจากการเป็นกลางแข็ง รวมถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน</p>					
						

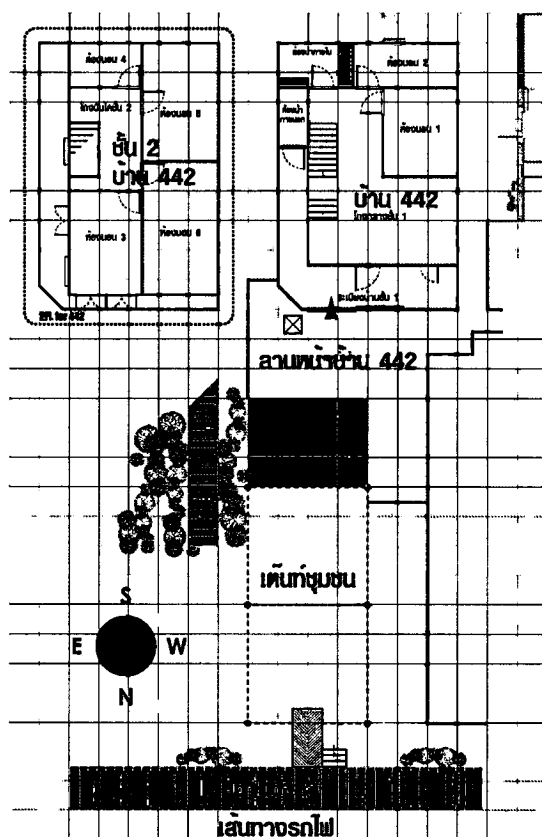
4.5 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 5 , บ้านเลขที่ 442

ลักษณะทั่วไป เป็นที่อยู่อาศัยที่รองรับครอบครัวขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 4 ครอบครัว สมาชิก 15 คน เป็นตัวเรือนเก่า 2 ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ มีรั้วเหล็ก กั้นบอกอาณาเขต ลักษณะเด่นคือ การปรับลานซีเมนต์หน้าบ้านที่มีพื้นที่ต่อเนื่องกับเดินที่ชุมชน เป็นส่วนประโยชน์ใช้สอยเพิ่มเติม กล่าวคือ ได้ทำการต่อเติมหลังคา และผนังบางส่วน เพื่อกำหนดอาณาเขตพื้นที่ใช้งาน เป็นส่วนนั่งเล่นพักผ่อน, ส่วนซักและเก็บผ้า, ส่วนครัวประกอบอาหารพร้อมเคาน์เตอร์และอ่างล้างจานปูนขัด ซึ่งพื้นที่ส่วนต่อเติมดังกล่าว กลายเป็นจุดชุมนุมของผู้อยู่อาศัยในละแวกนี้ ด้วยทำเลและบรรยากาศ ที่ดูโล่ง โปร่ง ไม่อึดอัด โดยพื้นที่ภายในบ้านจะใช้เป็นพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละครอบครัวผู้อยู่อาศัย ถือเป็นส่วนของห้องนอนต่าง ๆ ทั้ง ชั้นบนและชั้นล่าง

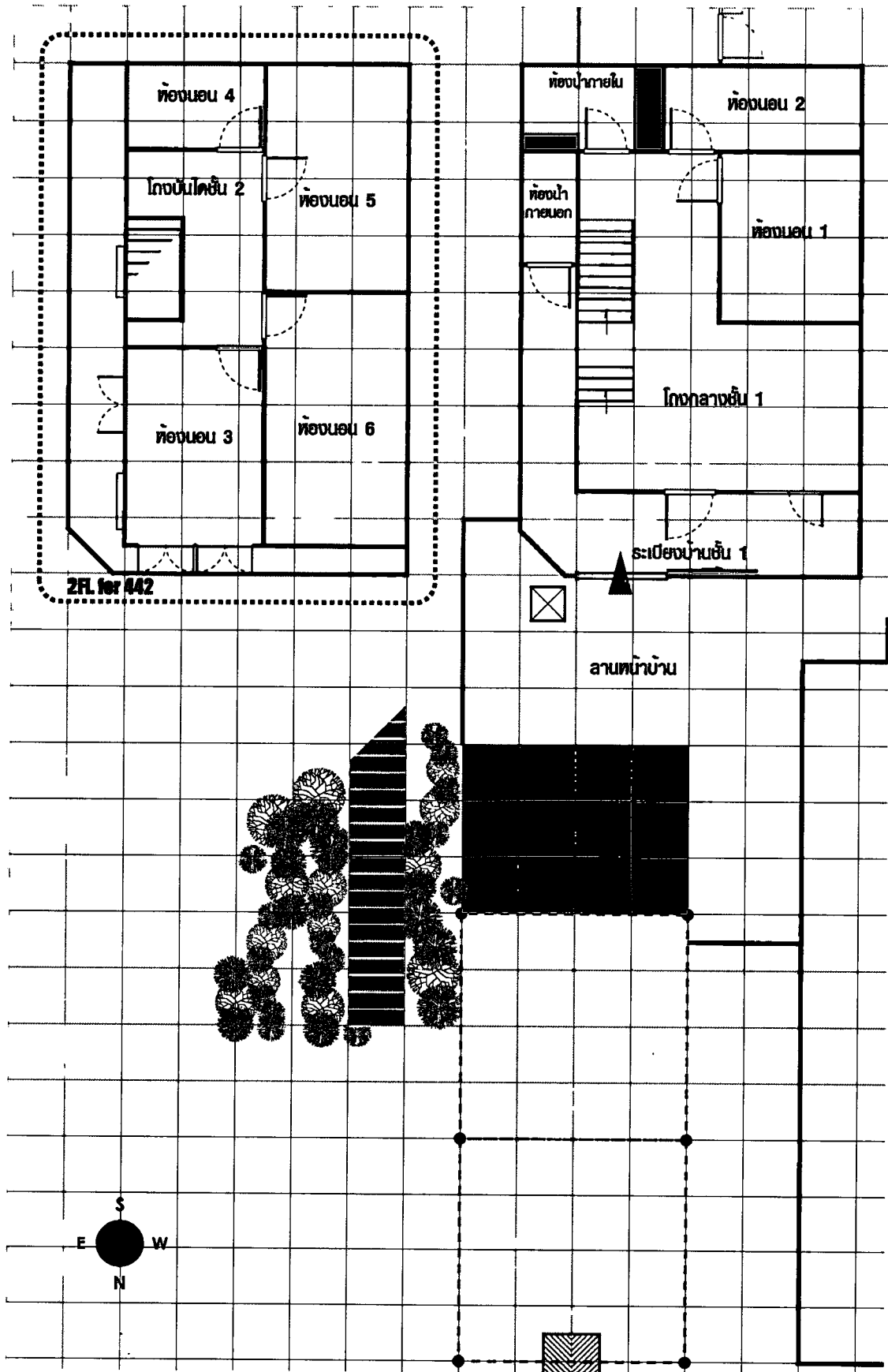
ลักษณะผู้อยู่อาศัย เนื่องจากมีผู้อยู่อาศัยค่อนข้างมาก และมีบางส่วนเป็นเด็กเล็ก การมีพื้นที่ส่วนลานด้านหน้าที่ปรับใช้เป็นพื้นที่ชุมนุม จึงสามารถตอบสนองและรองรับพฤติกรรมของเด็ก ๆ ในหลังคาเรือนนี้ รวมถึงบ้านใกล้เคียง ได้เป็นอย่างดีและปลอดภัยในระยะสายตา อีกทั้งในส่วนของผู้ใหญ่ก็ยังสามารถใช้พื้นที่ส่วนนี้ในการชุมนุมกัน หรือนั่งพักผ่อนตามอัธยาศัยได้ ภายในอาณาเขตที่กว้างขวางของพื้นที่

ลักษณะการใช้งาน แต่ละครอบครัวจะมีพื้นที่ส่วนตัวในแต่ละห้องนอนของตน และใช้งานพื้นที่ส่วนรวมร่วมกันในส่วนของห้องน้ำ และลานด้านหน้าในแบบค่อนข้างอิสระ คือ มีห้องน้ำรองรับทั้งภายในตัวเรือน และภายนอก โดยมีทางเข้าแยกจากตัวเรือน อีกทั้งลานหน้าบ้านก็เป็นพื้นที่เปิด ซึ่งการใช้งานเป็นไปตามอัธยาศัย สำหรับพฤติกรรมของแต่ละคน

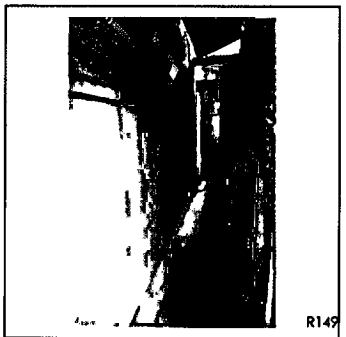
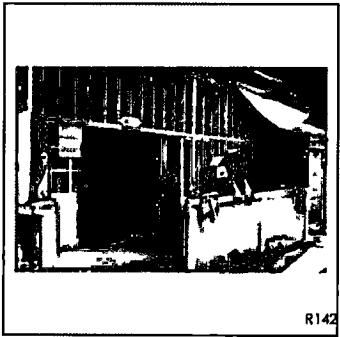
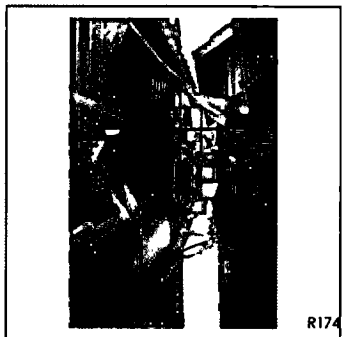
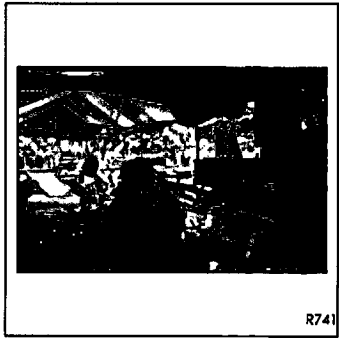
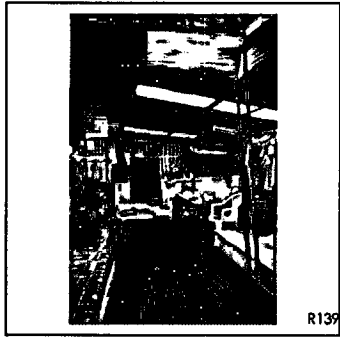
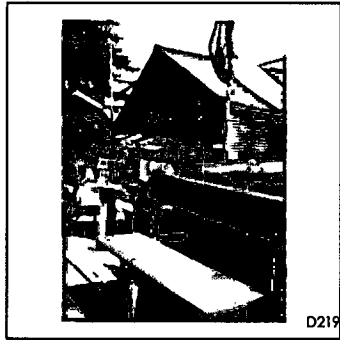
สภาพแวดล้อมภายนอก จุดสังเกตสำคัญคือ บริเวณลานด้านหน้าเรือน ที่เป็นที่ชุมนุมของผู้อยู่อาศัยและผู้คนในละแวกข้างเคียง ตั้งอยู่ใกล้ทางรถไฟ โดยมีแนวทางการเดินชานชาลาที่ยกสูงกว่า เป็นตัวกั้น ซึ่งจากการสำรวจพบว่าผู้อยู่อาศัยมีความเคยชิน กับเส้นทางการเดินรถไฟ จึงไม่พบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทั้งเรื่องมลภาวะต่าง ๆ ความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย

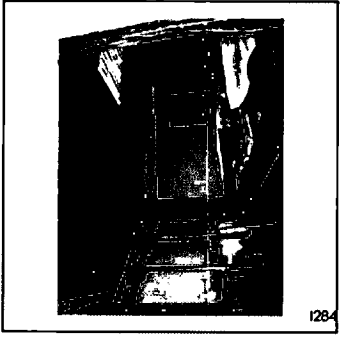
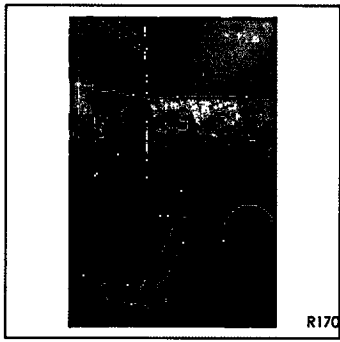
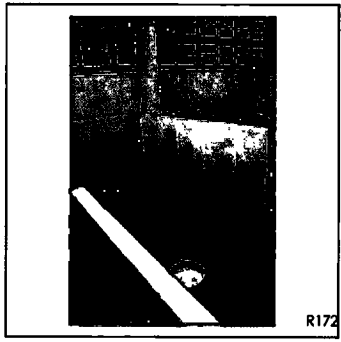
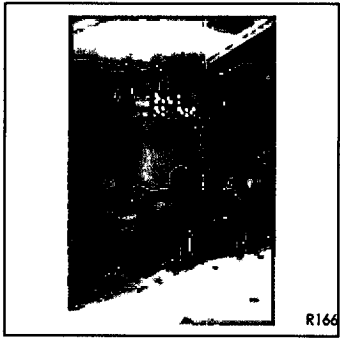
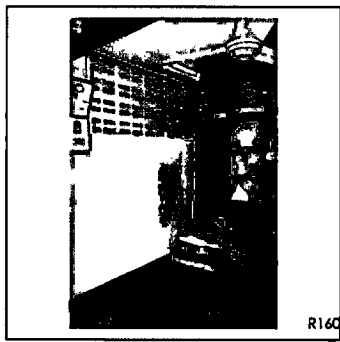
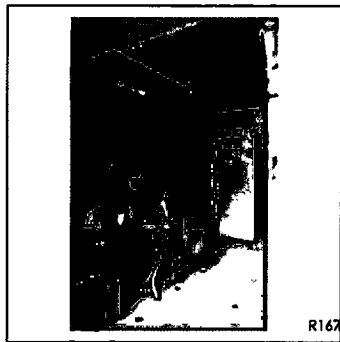
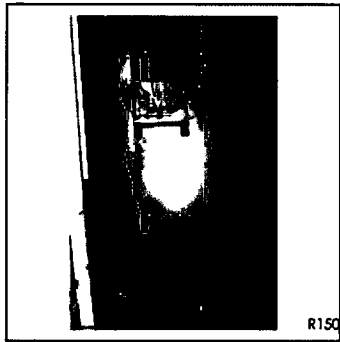
ภาพที่ 4.50 เส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือน
กลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 442

ภาพที่ 4.51 ผังพื้นบ้านเลขที่ 442 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก

ภาพที่ 4.52 กลุ่มภาพแสดงสภาพภายนอกของบ้านเลขที่ 442

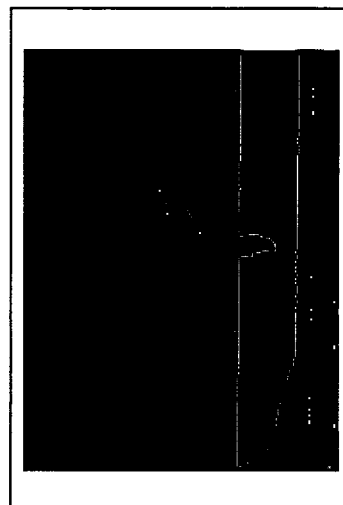

ภาพที่ 4.53 กลุ่มภาพแสดงสภาพภายในของบ้านเลขที่ 442

4.5.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 442

เพศ หญิง
 อายุ 30 ปี
 สถานภาพ โสด
 การศึกษา จบชั้นปริญญาตรี
 อาชีพ รับจ้าง
 รายได้ 12,000
 การนับถือศาสนา พุทธ

ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ 30 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ ไม่มีปัญหาใด ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินรถไฟ ยกเว้นเรื่องมลภาวะทางเสียง ที่ค่อนข้างดัง
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน พื้นที่ชุมชนมีน้อย
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน สะดวก เคยชิน
- ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมไม่ค่อยดี มีเรื่องของยาเสพติด และการพนัน

4.5.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 442

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 4 ครอบครัว 15 คน

ชาย 7 คน หญิง 8 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

แรกเกิด - 6 ปี	2	คน
อายุ 7 - 16 ปี	2	คน
เข้าเรียน	3	คน
อายุ 16 - 26 ปี	1	คน
อายุ 26 - 60 ปี	9	คน
อายุ 60 ปีขึ้นไป	1	คน

• ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

จบการศึกษาแล้ว	11	คน
จบชั้นประถมศึกษา	1	คน
จบชั้นมัธยมศึกษา	6	คน
จบชั้นอาชีวศึกษา	2	คน
จบชั้นปริญญาตรี	1	คน
กำลังศึกษาอยู่	3	คน

• การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน

รับราชการ	1	คน
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	คน
รับจ้าง	8	คน
ประกอบอาชีพส่วนตัว	1	คน

• รายได้ของครอบครัวต่อปี 50,000 บาทขึ้นไป

- ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร
- การย้ายครอบครัว ไม่มีการย้าย, อยู่ตั้งแต่เกิด
- สาเหตุการย้าย -
- ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีกว่าขึ้นไป
- สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช้าที่ดินปลูกบ้าน
- ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดียว
- ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มิมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มิมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.5.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วนโดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

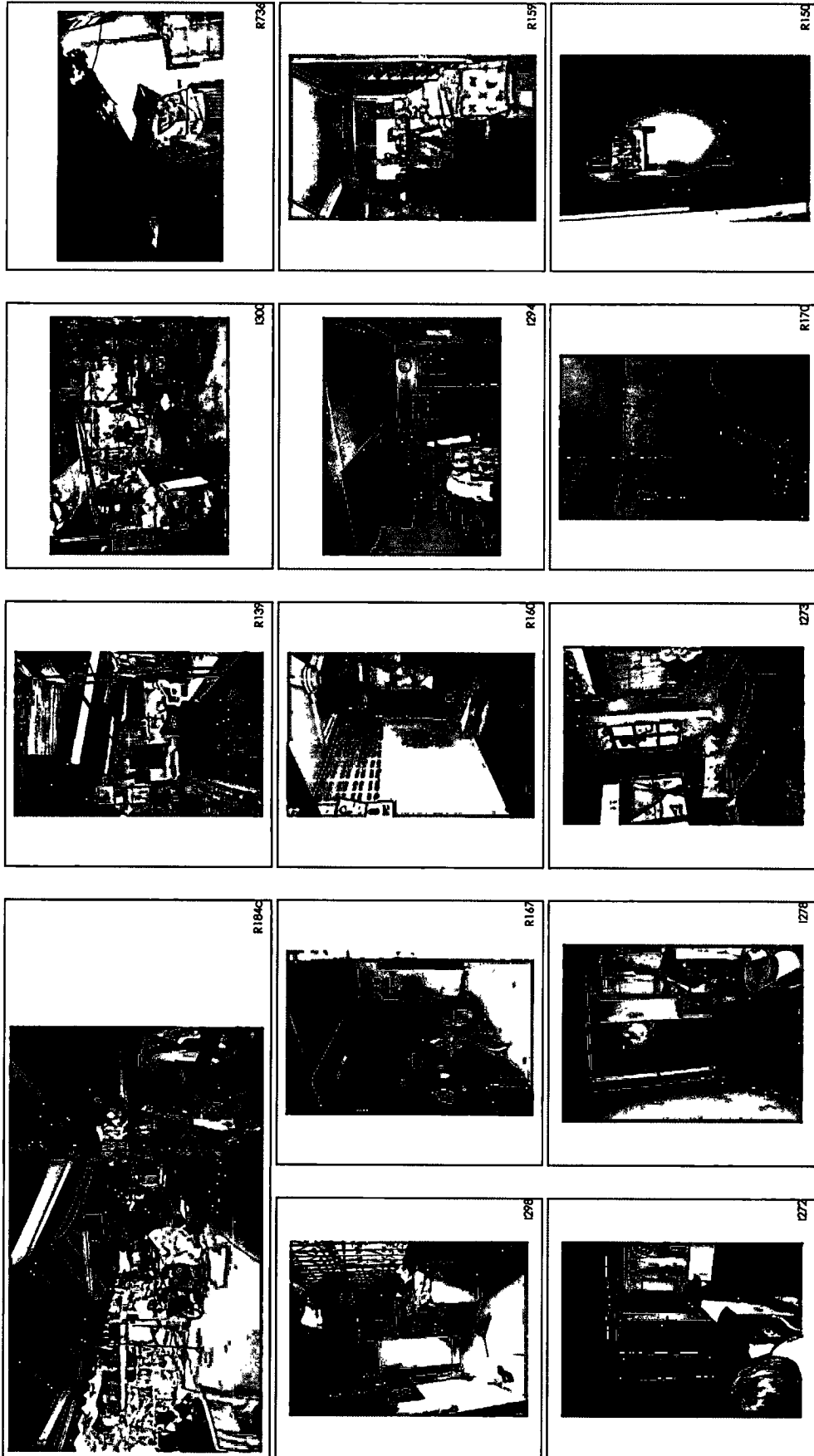
4.5.3.1 รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน

ตารางที่ 4.33 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
1 ลานหน้าบ้าน	ไม้กระดานเก่า (R135, R140)	ไม่มี	โครงสร้างไม้มุงสังกะสี (D223)
2 ลานครัวหน้าบ้าน	เทปูนเรียบ (D230, I229)	กำแพงไม้กันแผ่นดินกระเบื้องลอนสีเทา (R732)	โครงสร้างไม้มุงกระเบื้องลอนสีเทา (D225, R730)
3 ลานซักล้างหน้าบ้าน	เทปูนเรียบ (D231)	บางส่วนก่ออิฐบล็อกเปลือย บางส่วนก่อผนังด้วยเศษ ไม้บานประตู (R727, R735)	โครงสร้างไม้มุงสังกะสี (R736)
4 ระเบียงบ้านชั้น 1	เทปูนปูกระเบื้องเซรามิกสีขาว (I297, I302)	ล้อมรั้วบ้านก่อกำแพงปูนทาสีขาวส่วนล่าง ส่วนบนติดเหล็กดัดคิ้วลวดลายทาสีฟ้า (I302, I298)	บางส่วนเป็นโครงไม้พื้นชั้นบน กรุไม้อัดเรียบสีขา บางส่วนเป็นชายหลังคาโครงไม้มุงกระเบื้องลอนสีเทา (R155, R146)
5 ห้องโถงกลางชั้น 1	เทปูนปูกระเบื้องยางสีขาว มีลายสี่เหลี่ยมสีเขียว ตกแต่ง (I290, I288)	ผนังก่ออิฐฉาบปูนสีเทา บางส่วนมีอิฐบล็อก โปร่งระบายนอากาศ (I290, I293)	กรุแผ่นฝ้า 120 x 240 ซม. ทาสีขาวเรียบ (I294)
6 ห้องนอน 1	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
7 ห้องนอน 2	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
8 ห้องนั่งเล่นนอก	เทปูนปูกระเบื้องเซรามิก ขนาด 20 x 20 ซม. สีขาว บางส่วนปูกระเบื้องขนาด 30 x 30 ซม. สีครีม (R150)	ก่ออิฐฉาบปูนเรียบทาสีขาว (R150)	หลังคา โครงสร้างไม้มุงสังกะสี (R151)
9 ห้องนำภายใน	เทปูนปูกระเบื้องเซรามิกสีขาวขนาด 20 x 20 ซม. (R170)	ผนังก่ออิฐฉาบปูนส่วนบนทาสีขาว ส่วนล่างกรุกระเบื้องเซรามิกลายหินอ่อนสีชมพูขนาด 30 x 40 ซม. (R171)	มองไม่เห็น

ตารางที่ 4.34 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
10 โถงบันไดชั้น 2	พื้น โครงสร้างไม่กระดากทำสีธรรมชาติ (I278)	บางส่วนกันผนังไม่อัดทาสีขาว บางส่วนเป็นผนังอาคาร โครงสร้างไม้ที่ไม่กระดากซ้อนกันเกล็ด (I283, I278)	กรุแผ่นฝ้าทาสีขาวเรียบ (I284)
11 ห้องนอน 3	พื้น ไม้ปูเสื่อน้ำมันสีฟ้าลายการ์ตูน (I277)	ผนัง ระบายกรุแผ่นไม่อัดทาสีฟ้า (I277)	กรุแผ่นฝ้าทาสีขาวเรียบ (I276)
12 ห้องนอน 4	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
13 ห้องนอน 5	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
14 ห้องนอน 6	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ภาพที่ 4.55 ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มพื้นที่, ผัง, เพดาน

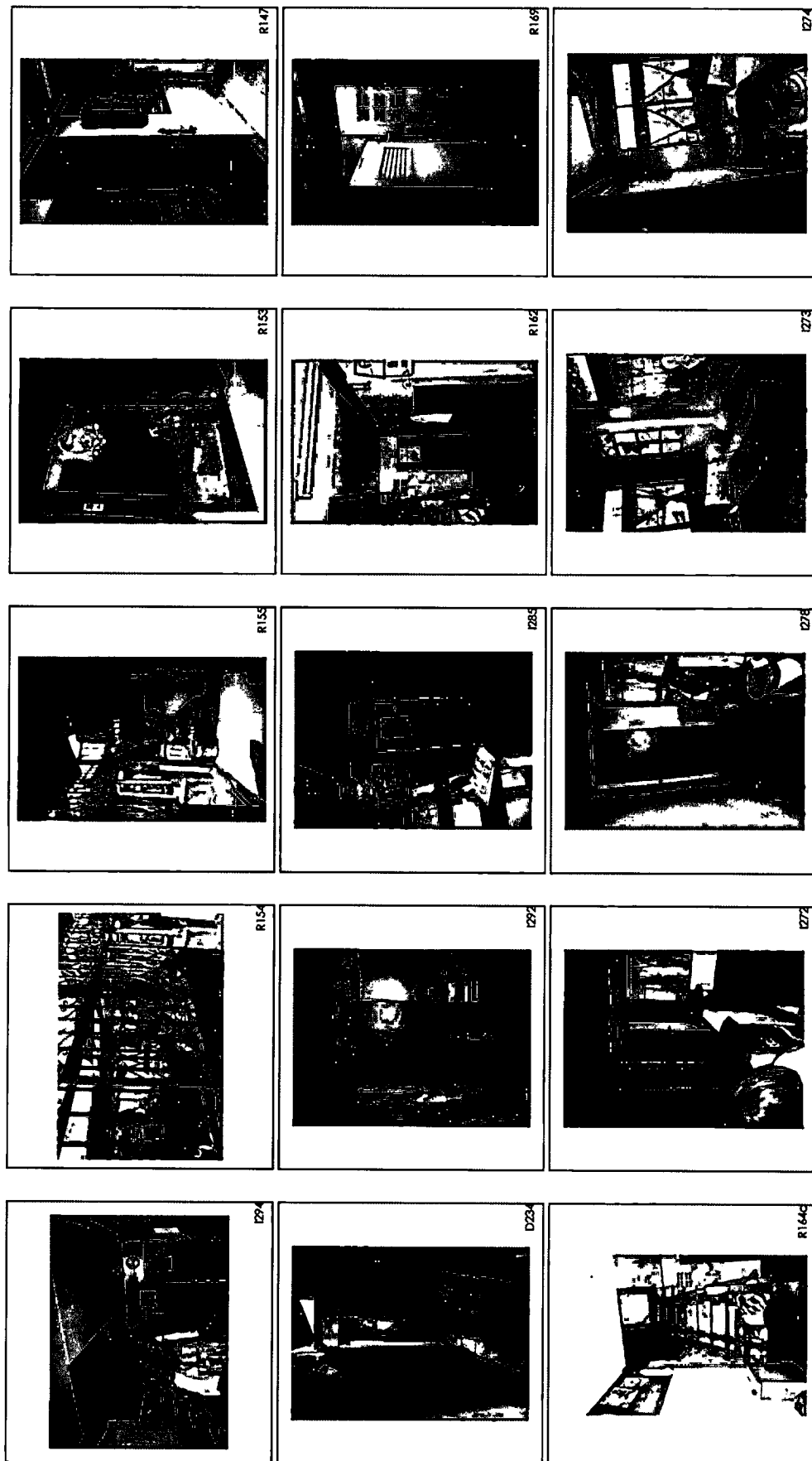
4.5.3.2 รายละเอียดกลุ่ม บ้านใด, ประดู, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.35 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบ้านใด, ประดู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1 บ้านใดภายใน (I293)	บ้านโดยวางมีชนพักกลางบันไดขั้นที่ 4 โครงสร้างไม้เนื้อแข็ง ดูก่อนไม้ ไม่มีลูกตั้ง ทำสีไม่ธรรมชาติ ไม่มีราวบันได	ภายในอาคารห้องโถงชั้น 1 ริมผนังด้าน ตะวันออก	1
2 D1 ประตูรั้ว (I302, R154)	ประตูบานเลื่อนเหล็กคิขนาดใหญ่ มีลวดลายด้านบน ด้านล่างทึบสีขาว	รั้วทางเข้าบ้านส่วนกำแพงบ้านทางทิศเหนือ	1
3 D2 ประตูทางเข้าห้องน้ำชั้น 1 (D234)	ประตูบานไม้เนื้อดีไม้เนื้อแข็งตกแต่งถูกพิท และแกะสลัก	ผนังห้องน้ำด้านทิศเหนือ	1
4 D3 ประตูทางเข้าบ้าน (I292, R142, R147)	ประตูบานไม้เนื้อดีไม้เนื้อแข็งตกแต่งถูกพิท และแกะสลัก ลวดลายส่วนกลางบน ทำสีไม่ธรรมชาติ ด้านบนเป็นช่อง แสงกระจกใส วงกบไม้สีธรรมชาติ ชั้นในเป็นประตูเหล็กคิ ดสีขาว	กลางผนังอาคารชั้น 1 ด้านทิศเหนือ	1
5 D4 ประตูห้องนอน 1 (R162)	บานเปิดไม้เนื้อดีเรียบสีธรรมชาติ วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังห้องชั้น 1 ด้านทิศตะวันออก	1
6 D5 ประตูห้องนอน 2 (R162)	บานเปิดไม้เนื้อดีเรียบสีธรรมชาติ วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังห้องชั้น 1 ด้านทิศเหนือ	1
7 D6 ประตูห้องน้ำ (R169)	ประตูบานเปิดพีวีซีสีน้ำเงินมีช่องระบายอากาศบาน เก็ดคด้านบน วงกบพีวีซีสีขาวสำเร็จรูป	กลางผนังห้องน้ำด้านทิศเหนือ	1
8 W1 หน้าต่างโถงชั้น 1 (R146, I301, I288)	หน้าต่างบานเกล็ดกระจกใส และหน้าต่างบานเปิดไม้สี ธรรมชาติ ด้านบนเป็นช่องแสงกระจกโกลีมีลวดลาย วงกบไม้ สีธรรมชาติ	ผนังห้องโถงชั้น 1 ด้านทิศเหนือชิดด้านทิศ ตะวันตก	1

ตารางที่ 4.36 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

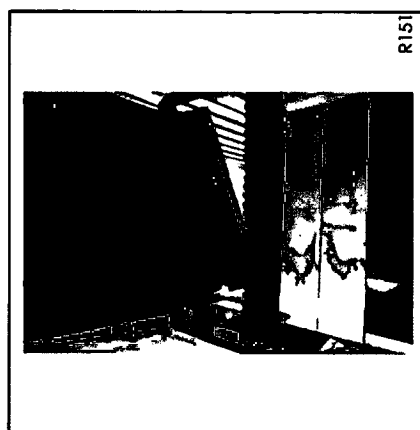
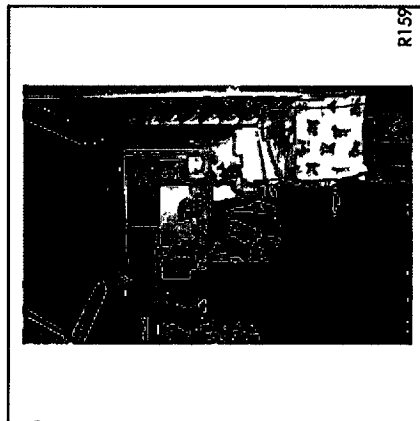
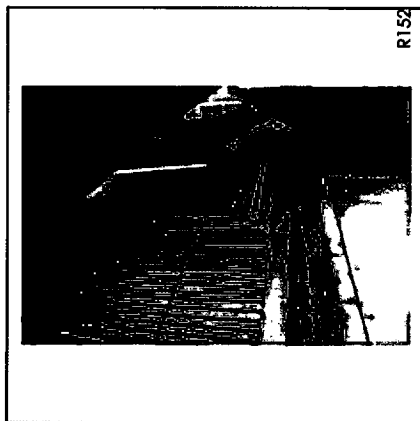
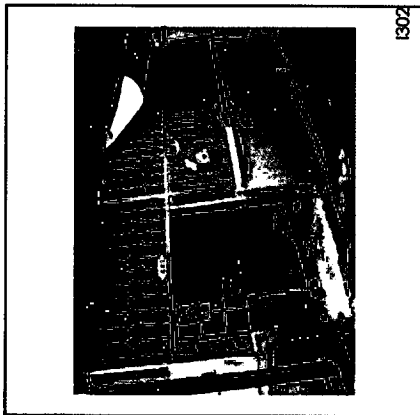
	รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	D7 ประตูห้องนอน (I278)	ประตูบานเปิดไม้้อครีบลีทรีธรรมชาติ วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังห้องนอนชั้น 2 ด้านทิศใต้ทิศทางด้านตะวันตก	1
2	D8 ประตูห้องนอน 6 (I278)	ประตูบานเปิดไม้้อครีบลีทรีธรรมชาติ วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังโถงกลางด้านทิศตะวันตก	1
3	D9 ประตูห้องนอน 5 (I277)	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ผนังโถงกลางด้านทิศตะวันตก	1
4	D10 ประตูห้องนอน 4 (I277)	ประตูบานเปิดไม้้อครีบลีทรีธรรมชาติ วงกบไม้สีขาว	ผนังโถงกลางด้านทิศใต้	1
5	W2 หน้าต่างบันได (I284)	หน้าต่างบานเกล็ดกระจกใส วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังโถงบันไดชั้น 2 ด้านทิศตะวันออก	1
6	W3 หน้าต่างห้องนอน (I276)	หน้าต่างบานเปิดไม้กระดานทาสีขาว มีช่องแสงกระจกมีลวดลายด้านบน วงกบไม้สีธรรมชาติ ติค้ำไม้สีฟ้ามีระบาย	ผนังห้องนอนด้านทิศตะวันออก ทิศด้านทิศใต้	1
7	W4 หน้าต่างห้องนอน (I274)	หน้าต่างบานเปิดไม้กระดานทาสีขาว มีช่องแสงกระจกมีลวดลายด้านบน วงกบไม้สีธรรมชาติ ติค้ำไม้สีฟ้ามีระบาย	กลางผนังห้องนอนด้านทิศใต้	1
8	W5 หน้าต่างห้องนอน (I273)	ช่องแสงกระจกใสติดตายด้านบนเป็นกระจกมีลวดลาย วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังห้องนอนด้านทิศตะวันออก ทิศด้านทิศเหนือ	1

ภาพที่ 4.56 ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.37 แสดงรายละเอียดตัวจุดและสีที่ใช้ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่นๆ

รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1 ฝ้าใบกันสาด (I302)	จึงฝ้าใบระหว่งประตู่รั้วเหล็กหน้าบ้าน และโครงหลังคาถานหน้าบ้าน	ใช้กันแดดกันฝน ในแนวทางเดินหน้าบ้าน	ต่อจากประตูทางเข้าเรือน ทางทิศเหนือ
2 ตั้งกะตีสผนัง (R152)	จากรั้วกำแพงปูนต่อแผ่นสังกะสีขึ้นไปจนถึงแนวชายคา	ใช้บังสายตาจากเรือนข้างเคียง	รั้วกำแพงด้านทิศตะวันออก
3 มุ้งลวดปิดช่องซิมเมนต์ปลีอก (R159)	ติดตะแกรงมุ้งลวดขอบอบคูมีเนียม ตามช่องซิมเมนต์ปลีอกแบบมีช่องระบายอากาศ	กันฝุ่นกันแมลง	ผนังด้านข้างของเรือนในส่วนที่เป็นซิมเมนต์ปลีอกแบบมีช่องระบายอากาศ
4 ชายคาสังกะสี (R151)	ต่อชายคาโครงไม้ยื่นออกจกตัวเรือน เกือบสุดแนวรั้ว ติดแผ่นสังกะสี	ใช้กันแดดกันฝน ในแนวทางเดินด้านข้างของเรือน ไปสู่ห้องนำภายนอก	ด้านข้างของเรือนทางทิศตะวันออก

ภาพที่ 4.57 ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่นๆ

4.5.3.3 รายละเอียดเครื่องเรือน

ตารางที่ 4.38 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง ลานหน้าบ้าน						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F1 แครยักพื้น (D223)	ติดตาย	แครยักพื้น ไม้ปูเสื่อน้ำมันลายตรางสีฟ้า	นั่งพักผ่อน	240 x 240 x 50 ซม.	1	
2 F2 เก้าอี้มีพนัก (D223)	ลอยตัว	เก้าอี้ ไม้เนื้อแข็งมีพนัก ไม้ระแนง โปร่งสีธรรมชาติ วางบาะผ้า	นั่งพักผ่อน	120 x 80 x 80 ซม.	1	
3 F3 แครยักพื้น (D224)	ลอยตัว	แครยักพื้น ไม้ปูเสื่อน้ำมันสีฟ้าอ่อน	นั่งพักผ่อน / เลี้ยงเด็ก	150 x 200 x 30 ซม.	1	
4 F4 เคาน์เตอร์ (D225)	ลอยตัว	เคาน์เตอร์ ไม้อัดสีธรรมชาติ ท็อปปูไม้อัดสีขาว ด้านหน้าทึบ อีกด้านเป็นบานเปิด	วางของทั่วไป	60 x 180 x 80 ซม.	1	
5 F5 ชั้นวางของ (D230)	ลอยตัว	ชั้นวางของเหล็กฉาก โปร่งสีเรจรูป ปูแผ่น ไม้อัด ธรรมชาติ	วางงานช่าง	60 x 40 x 60 ซม.	1	
6 F6 ตู้เก็บอาหาร (D230)	ลอยตัว	ตู้เก็บของอลูมิเนียมสีเรจรูป ถูกพักกระจกมีควดคล้าย บานเปิด 6 บาน	เก็บอาหารและงานช่าง	120 x 60 x 180 ซม.	1	
7 F7 ตู้วางของ (I299)	ลอยตัว	ตู้ไม้ขาสิงห์ บางส่วนทำสีธรรมชาติ บางส่วนทำสีขาว ท็อปปูเสื่อน้ำมันสีฟ้า	เก็บของ งาน ช่าง หม้อ	80 x 40 60 ซม.	1	
8 F8 อ่างล้างจาน (I299)	ติดตาย	กอลูนห่อลือรับอ่างล้างจานอลูมิเนียมสีเรจรูปชนิด 2 หลุม	ล้างจาน	100 x 60 x 80 ซม.	1	
9 F9 ตู้เสื้อผ้า (R727)	ลอยตัว	ตู้ไม้ขาอ้อย ปิดผิวลายไม้สีเรจรูป มีบานเปิดและ ดิ้นชัก	เก็บเสื้อผ้า	120 x 60 x 180 ซม.	1	
10 F10 โต๊ะไม้ (R735)	ลอยตัว	โต๊ะ ไม้เนื้อแข็ง 4ขาพร้อมรัคขาไม้โดยรอบ สี	วางอุปกรณ์ เครื่องมือช่าง กระป๋องสี	100 x 100 x 80 ซม.	1	

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ลานหน้าบ้าน			
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย
		ธรรมชาติ ทอปูนใต้อน้ำมันสีฟ้า	
			ขนาด
			จำนวน

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนํ้าภายนอก และระเบียงบ้านชั้น 1			
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย
1	F11 ตู้วางรองเท้า (R148, I55, I296)	ชั้นเหล็กโปร่งสีขาว แดง ดำเรีจรูป	วางรองเท้า
2	F12 โถส้วม (R150)	โถส้วมแบบบั้งของสีขาว	ใช้งานสุขอนามัย
3	F13 ถังรองน้ำ (R150)	ถังน้ำพลาสติกดำเรีจรูปสีฟ้า	ใช้งานสุขอนามัย
4	F14 ถังรองน้ำ (R150)	ถังน้ำพลาสติกดำเรีจรูปสีฟ้า	ใช้งานสุขอนามัย
			ขนาด
			จำนวน

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางชั้น 1			
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย
1	F17 ตู้เสื้อผ้า (I291)	ตู้ไม้บานเปิด 3 บาน และช่องโถ่งพร้อมราวแขวนผ้า บางส่วนทำสีไม้ธรรมชาติ บางส่วนสีขาว	เก็บเสื้อผ้า บ้านบนใช้วางของ
2	F15 ตู้ลิ้นชัก (I291)	ตู้ลิ้นชักพลาสติกดำเรีจรูปสีเขียว	เก็บเสื้อผ้า ชั้นบนวางวิทยุ
3	F16 ตู้เก็บของ (I291)	ตู้ไม้ทานอ้อยปิดผิวลายไม้ดำเรีจรูป มีบานเปิด ด้านล่าง ด้านบนเป็นชั้นไม้โถ่ง	เก็บเสื้อผ้า
4	F17 ตู้เสื้อผ้า (I291)	ตู้ไม้บานเปิด 3 บาน และช่องโถ่งพร้อมราวแขวนผ้า บางส่วนทำสีไม้ธรรมชาติ บางส่วนสีขาว	เก็บเสื้อผ้า บ้านบนใช้วางของ
			ขนาด
			จำนวน

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางชั้น 1					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
5 F18 ตู้เก็บของ (I286)	ลอยตัว	ตู้เก็บของไม้บานเปิด ด้านซ้ายทึบ ด้านขวาเป็นกระจก ภายในเป็นชั้นไม้	เก็บของ เก็บตุ๊กตา	120 x 60 x 180 ซม.	1
6 F19 ตู้เสื้อผ้า (I292)	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าบานอ้อยปิดผิวภายในสำเร็จรูปบานเปิดและลิ้นชัก 3 ชั้น	เก็บเสื้อผ้า คำนวณ ให้เป็นห้องพระ	120 x 60 x 180 ซม.	1
7 F20 ตู้เก็บของ (I290)	ลอยตัว	ตู้ไม้สีน้ำตาลมีบานเปิดทำลิ้นรรมชาติ	ใช้เก็บของ / เสื้อผ้า	120 x 60 x 120 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนำภายใน					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F21 อ่างรองน้ำ (R170)	ติดตาย	ก้ออิฐปูกระเบื้องเซรามิคสีชมพูขนาด 30 x 30	รองน้ำสำหรับงานสุขอนามัย	100 x 40 x 60 ซม.	1
2 F22 โต๊ะสวมแบบนั่งราบ (R171)	ติดตาย	โต๊ะสวมสำเร็จรูปแบบนั่งราบ ไม่มีแผงค้ำ	ใช้งานสุขอนามัย	40 x 60 x 40 ซม.	1
3 F23 อ่างรองน้ำ (R172)	ติดตาย	ก้อปูนกรุกระเบื้องเซรามิคลายหินอ่อนสีชมพูขนาด 30 x 40	รองน้ำสำหรับอาบน้ำ	60 x 150 120 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 1 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 2 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่				
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
1				
2				

เครื่องเรือนชั้นบน โถงกลางชั้น 2

เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F24 ตู้เสื้อผ้า (I279)	ตู้เสื้อผ้าไม้บานอ้อยสามเหลี่ยมบาน หักหลาย ภายในมีราวแขวนเสื้อผ้า	ใช้เก็บเสื้อผ้า	120 x 60 x 180 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 3

เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F25 ตู้วางทีวี (I275)	ตู้ไม้บานอ้อยสามเหลี่ยมบาน	ใช้วางทีวี และอุปกรณ์เครื่องเสียง	120 x 60 x 120 ซม.	1
2	F26 พุกที่นอน (I273)	พุกที่นอนวางซ้อนกันสองชั้น	สำหรับนอน	3.5' x 6' x 40 ซม.	1
3	F27 พุกนอนพับได้ (I274)	พุกนอนพับเก็บได้ หุ้มผ้าลายตุ๊กตาสีฟ้า	สำหรับนอน	120 x 200 x 10 ซม.	1

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 4 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

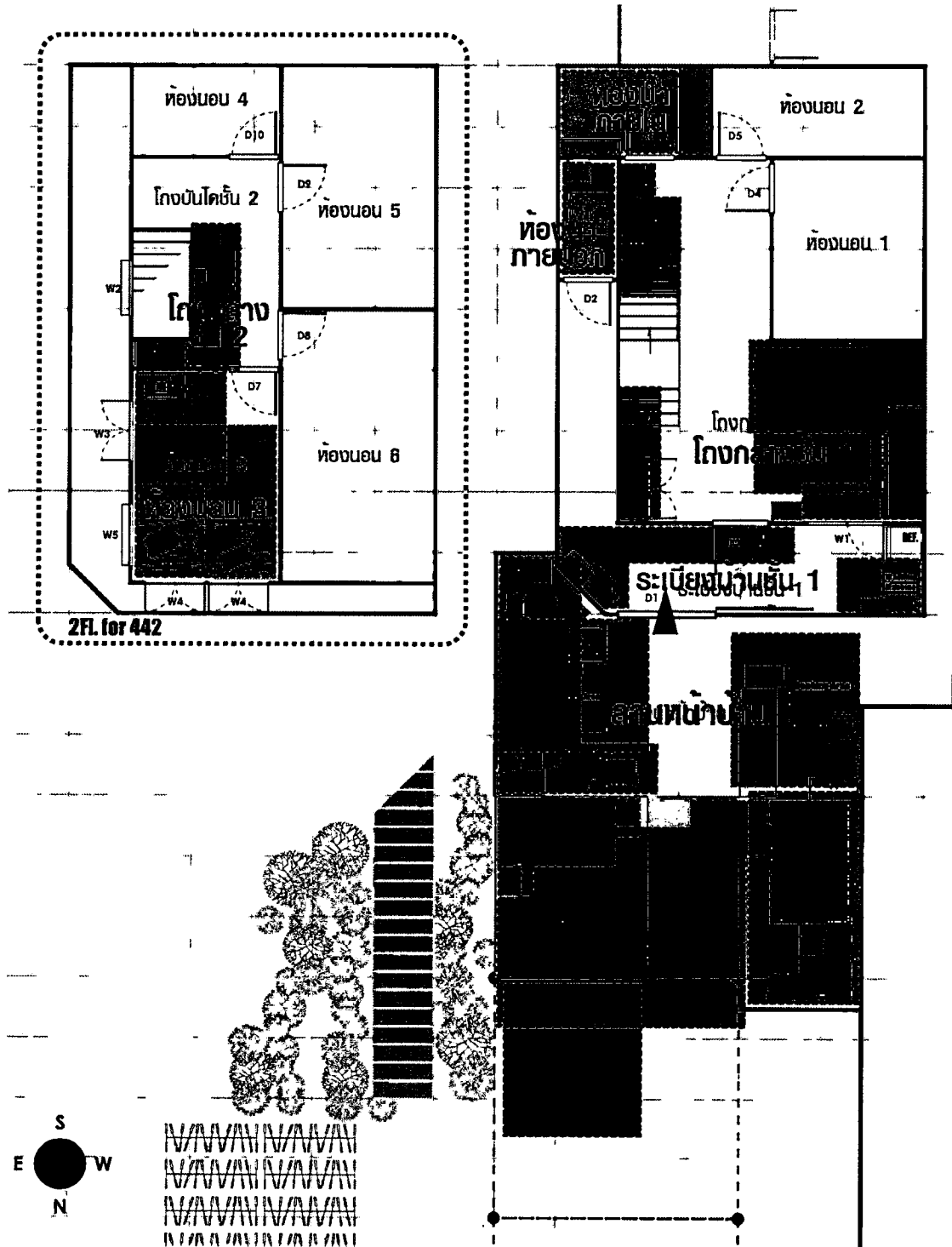
เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 5 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 6 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

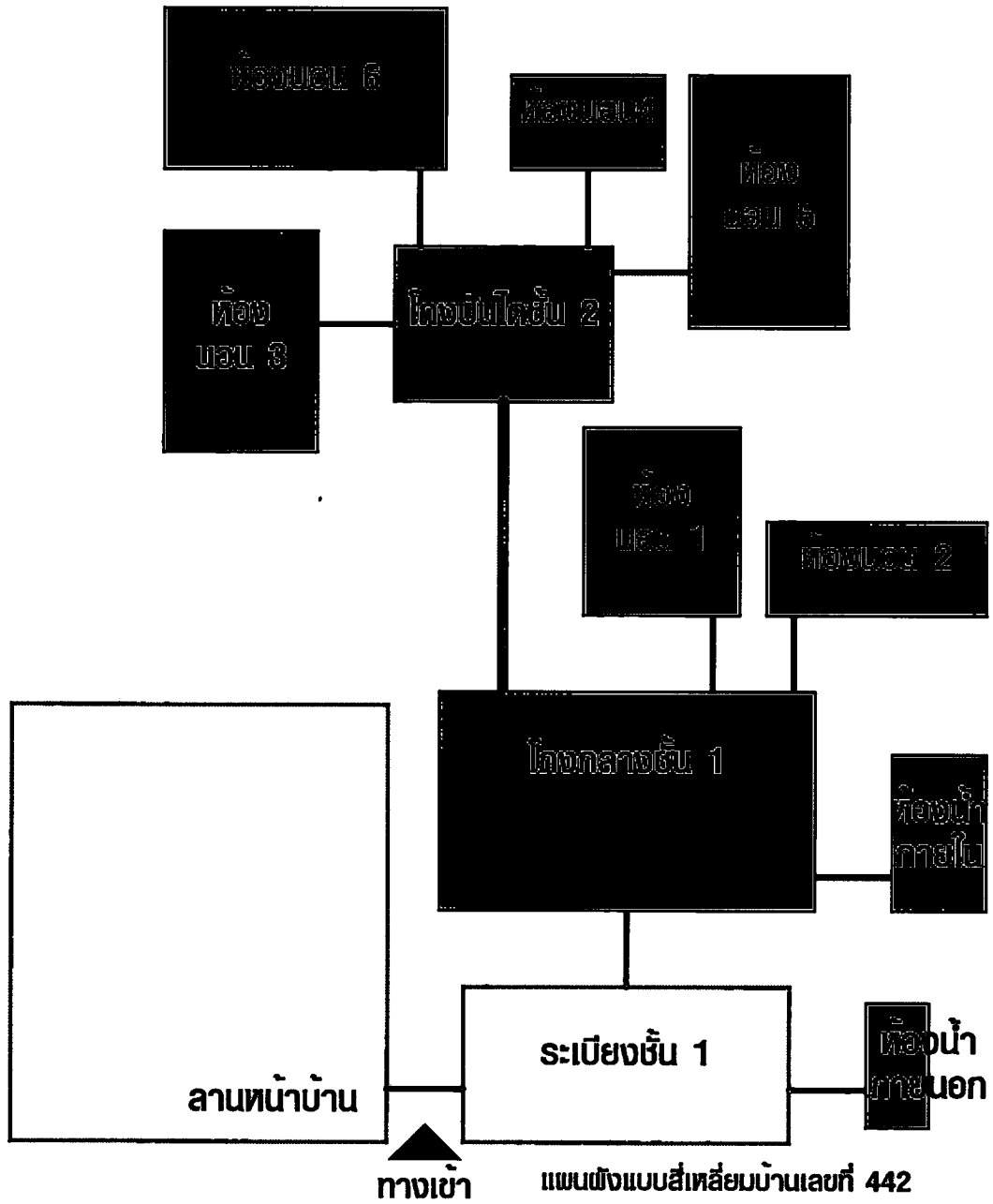

ภาพที่ 4.58 ชุดภาพบ้านเลขที่ 442 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

4.5.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอโดย แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

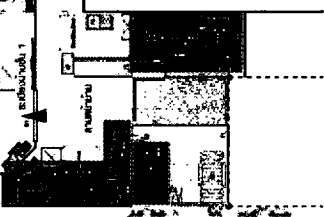
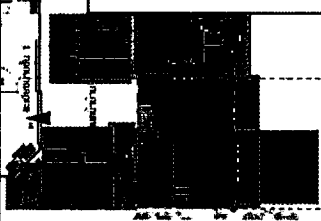

ภาพที่ 4.59 ผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 442

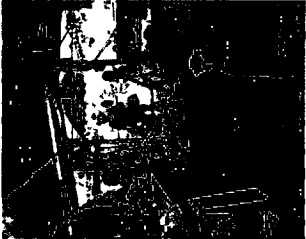
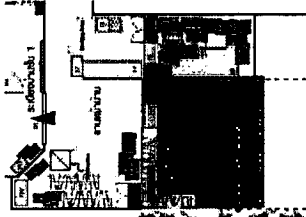
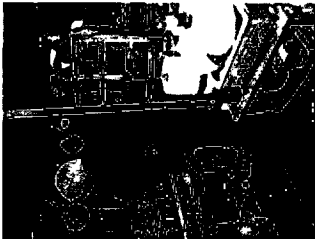
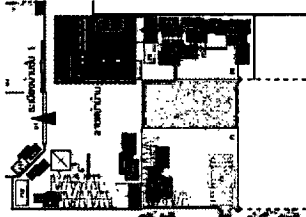

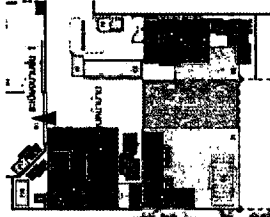

ภาพที่ 4.60 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 442

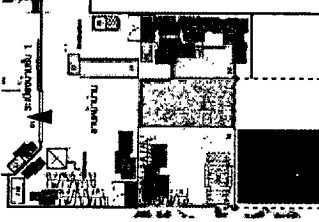
ตารางที่ 4.39 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

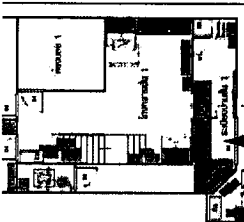
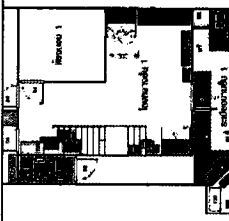
	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1	พื้นที่เก็บของ 	ใช้พื้นที่สำหรับเก็บของต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากที่เก็บของภายในบ้าน อาทิ อุปกรณ์งานช่าง ตะกร้าเก็บผ้า ของเล่นชิ้นใหญ่ กระละมั่งต่าง ๆ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 14.4 ตรม. 	 F3, F5, F6, F9, F10
<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ที่ประโยชน์ใช้สอยลานหน้าบ้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ เข้าได้โดยตรงจากทางเดินชุมชนส่วนชานชาลารถไฟ และจากตรอกเล็กตามแนวแบ่งเขตพื้นที่ระหว่างสำนักงานทรัพย์สินฯ และเขตการทางรถไฟ - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นพื้นที่ส่วนหน้าของหลังคาเรือน เชื่อมต่อกับรั้วบ้าน หน้าประตูทางเข้า ทางทิศเหนือ เชื่อมต่อกับเต็นท์ชุมชนและชานชาลารถไฟ ส่วนทางทิศตะวันออกเชื่อมกับลานซีเมนต์ได้ 					

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

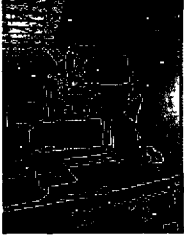
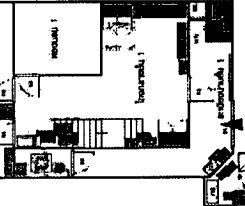
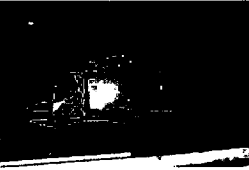
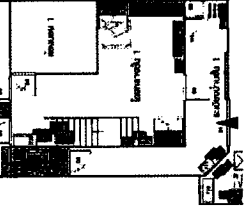
	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
2	นั่งเล่นชุมชน, พักผ่อน 	ปรับพื้นที่ใช้งานบางส่วนของสถานพินิจฯ เป็นลักษณะของเตียงยกสูง 2 ฟัง เว้นทางเดินช่วงกลาง ใช้เป็นที่นั่งพักก่อน พุดคุยกัน ระหว่างผู้อยู่อาศัย และเพื่อนบ้าน ด้วยตำแหน่งที่เสมือนเป็นทางเข้า - ออกของกลุ่มที่อยู่อาศัย ละแวกนี้ จึงเป็นจุดที่คนในชุมชนจะได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 13.5 ตรม. 	F1, F2, F3
3	ประกอบอาหาร 	จัดเป็นพื้นที่หลักสำหรับประกอบอาหาร ซึ่งอุปกรณ์ครัวทุกอย่างจะจัดอยู่ในบริเวณนี้ การใช้งานสามารถรองรับงานขนาดใหญ่ได้ ด้วยพื้นที่ที่ค่อนข้างกว้างและจัดเฉพาะสำหรับประกอบอาหาร อาทิ ทางระบายน้ำ เคา์เตอร์ซีเมนต์ก่อ ตู้กับข้าว ชั้นวาง/แขวนอุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนข้างครบ ครัน รองรับผู้ใช้ได้เต็มที่	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 5.2 ตรม. 	F4, F7, F8
4	ตากผ้า, จัดเก็บเสื้อผ้า 	จัดพื้นที่ฝั่งตรงข้ามส่วนประกอบอาหาร เป็นลานซักล้าง และจัดเก็บเสื้อผ้า ด้วยพื้นที่ที่เป็นลานซีเมนต์โล่ง มีที่กั้นที่ติดมาจากตัวเรือน เหมาะสมกับการใช้งานซักล้างต่าง ๆ โดยการจัดเก็บเสื้อผ้าจะอยู่ในบริเวณนี้เป็นหลัก และมีบางส่วนกระจายไปยังส่วนอื่น ๆ บ้างเล็กน้อย	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 9.8 ตรม. 	F1, F9

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
5		ใช้พื้นที่บางส่วนใต้ดินที่ชุมชน สำหรับจัดรถจักรยานยนต์	ใช้ร่วมกัน		-

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1	เก็บรองเท้า, รองน้ำดื่ม	เป็นพื้นที่ส่วนหน้าบ้านสำหรับรถ และเก็บรองเท้า โดยมีชั้นวางรองเท้า วางอยู่ริมกำแพงทางทิศตะวันตก ระยะห่างจากประตูบ้านประมาณ 2 เมตร ใกล้กันมีเครื่องกรองน้ำสำหรับกรอกน้ำดื่ม วางอยู่สูงกว่า ซึ่งสะดวกในการใช้งานกับพื้นที่ส่วนลานหน้าบ้านและส่วนประกอบอาหาร เพราะตำแหน่งอยู่หน้าประตูทางเข้า	ใช้ร่วมกัน		 เครื่องเรือนที่ใช้ F11

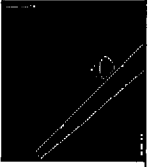
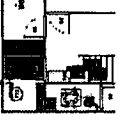
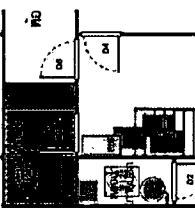

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

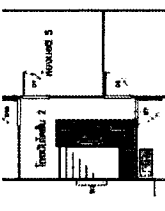
	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
2	ซักผ้า, เก็บอุปกรณ์ 	ด้วยตำแหน่งเครื่องซักผ้าวางอยู่ส่วนหน้าของเรือน เพื่อความสะดวกในการใช้งานร่วมกันส่วนลานซักล้างหน้าบ้าน และบริเวณตากผ้า โกลักันยังมีผู้เย็นเพื่อใช้ร่วมกับส่วนประกอบอาหารด้านหน้าอีกด้วย	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.1 ตรม. 	-
3	สุxonานัย 	เป็นห้องนํารวมใช้งานหลักสำหรับผู้ที่อยู่ภายนอกเรือน หรืออยู่บริเวณลานหน้าบ้าน หน้าที่ใช้งานสุxonานัยเป็นหลัก มีทางเดินแยกจากตัวเรือนสามารถเข้าใช้งานได้จากภายนอก	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.5 ตรม. 	F12, F13, F14

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

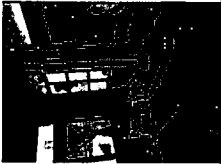
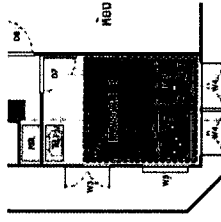
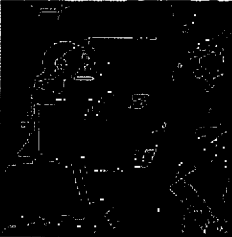
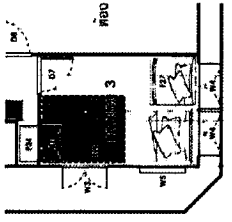
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โถงกลางชั้น 1		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยชั้น 1 ผ่านประตูเรือนด้านหน้า		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยชั้น 1 และต่อออกไปลานหน้าบ้าน ส่วนภายในมีทางขึ้นบันไดสู่ชั้น 2 และมีพื้นที่ใช้สอยที่อยู่ติดกับโถงกลางนี้คือ ห้องนั่งภายใน ห้องนอน 1 และ 2		เครื่องเรือนที่ใช้	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้			
1 นั่งเล่นพักผ่อน, ดูทีวี	เป็นพื้นที่ส่วนโถงด้านข้างของโถงกลาง ไม่ทับเส้นทางเดินไปห้องต่าง ๆ ใช้เป็นพื้นที่นั่งเล่นพักผ่อนภายในเรือน มีการตั้งเครื่องเสียง ทีวี ไร้สายรับผ่านคอนลา	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 5.0 ตรม.	F15, F16, F17			
2 นอน	เป็นพื้นที่ส่วนโถงด้านข้างของโถงกลาง ไม่ทับเส้นทางเดินไปห้องต่าง ๆ จึงปรับใช้เป็นที่สำหรับนอนคอนกลางคืนได้อีก 1 จุด โดยอุปกรณ์จะใช้แบบพับเก็บได้ อาทิ เสื่อ พูบาง หมอน เพื่อใช้เป็นที่นั่งเล่นพักผ่อนตอนกลางวันได้	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 3.4 ตรม.	-			
3 เก็บของ	ใช้พื้นที่บางส่วนของโถงกลางสำหรับเก็บของ โดยในส่วนใต้บันไดใช้เก็บของทั่วไป ส่วนโถงนอนจะมีตู้และชั้นวางต่าง ๆ สำหรับเก็บอุปกรณ์ของใช้ส่วนตัวของผู้ที่อาศัยพื้นที่นี้เป็นส่วนนอน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 6.3 ตรม.	F15, F16, F17, F18, F19, F20			

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

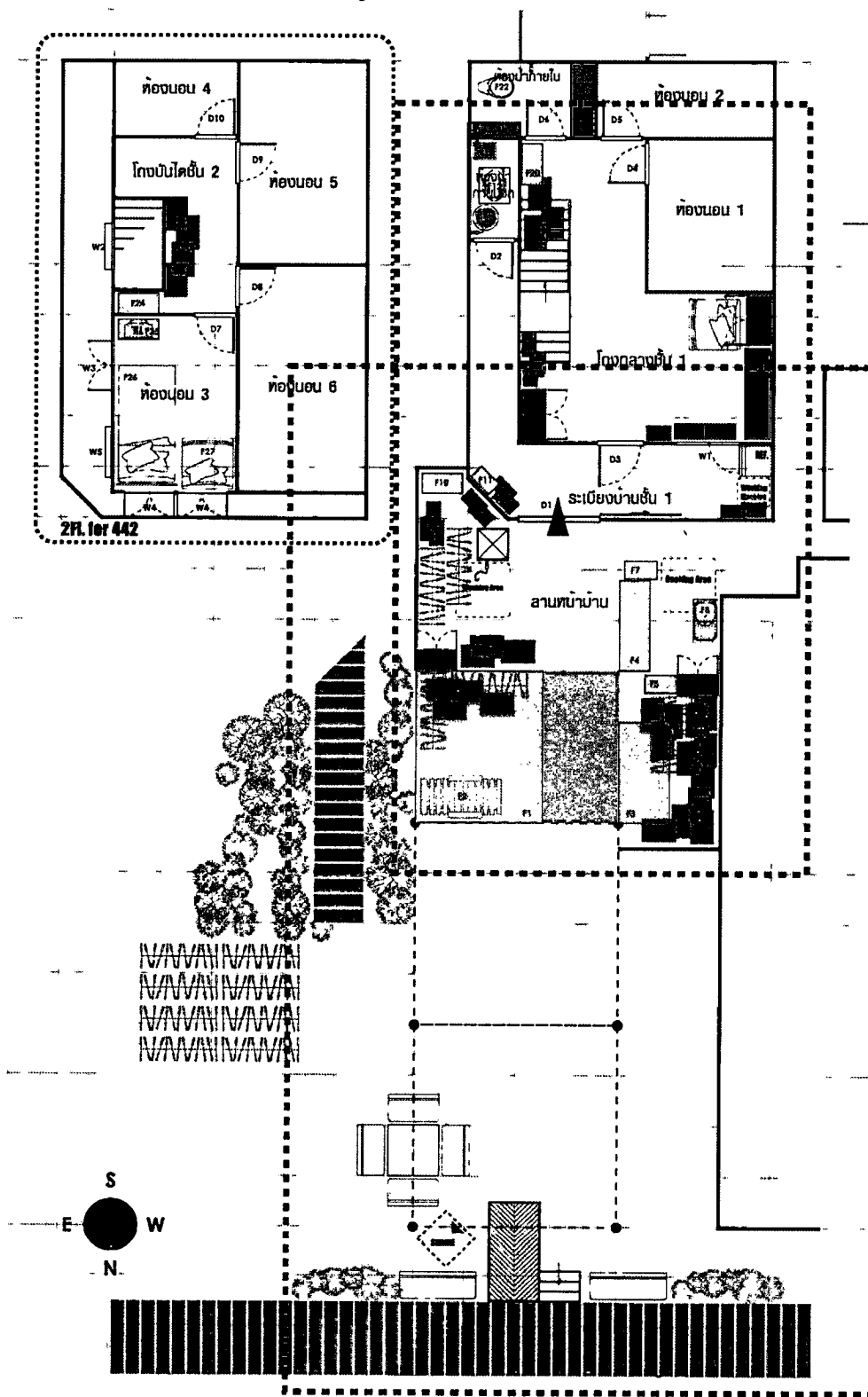
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนำภายใน		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อได้จุดเดียวจากโถงกลางชั้น 1		การเข้าถึงพื้นที่		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนำภายใน	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องมือที่ใช้	เครื่องมือที่ใช้		
1 อพาน้ำ 	ทำกิจกรรมอพาน้ำ ด้านหน้าแปลงพื้น ในห้องนี้ทั้งหมด ไม่มีอ่างล้างหน้าแยกต่างหาก ใช้วิธีดักน้ำออกจากผนังท่อรองน้ำ และจากฝักบัว	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.7 ตรม. 	F23			
2 สุขอนามัย 	ทำกิจกรรมสุขอนามัย	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.5 ตรม. 	F21, F22			

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โถงกลางชั้น 2		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โถงกลางชั้น 1		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อได้จุดเดียวจากโถงกลางชั้น 1	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องมือที่ใช้	เครื่องมือที่ใช้
1 เก็บของ 	ใช้พื้นที่ในส่วนด้านบน โถงกลางสำหรับเก็บของ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 2.3 ตรม. 	F24	

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

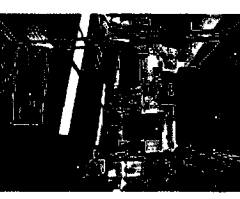
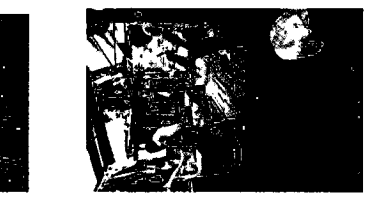

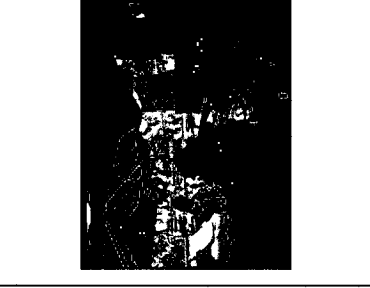
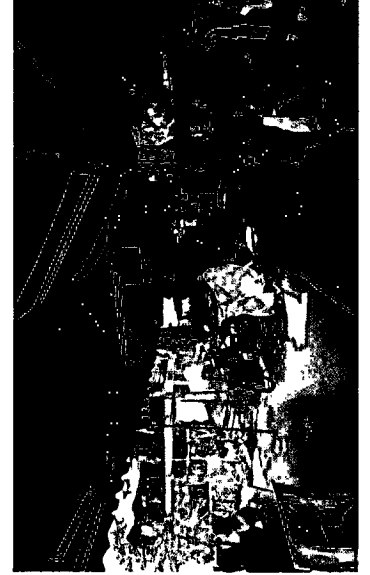

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนอน 3		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อกับโถงกลางชั้น 2 เพียงจุดเดียว	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ใช้สอย
1 นอน 	ใช้พื้นที่เป็นส่วนห้องนอน โดยมีเตียงเสริมแบบพับเก็บได้อีก 1 เตียง	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 5.7 ตรม.
2 นั่งเล่น, ดูทีวี 	ใช้พื้นที่ส่วนนอน ปรับเป็นส่วนพักผ่อน นั่งเล่นดูทีวี	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 2.7 ตรม.

4.5.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละรายการจะแจกแจงถึง ลักษณะ / ประเภทของปัญหา, รายละเอียดของปัญหา และการแก้ไขปัญหา

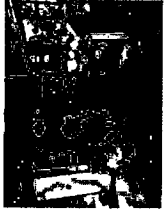

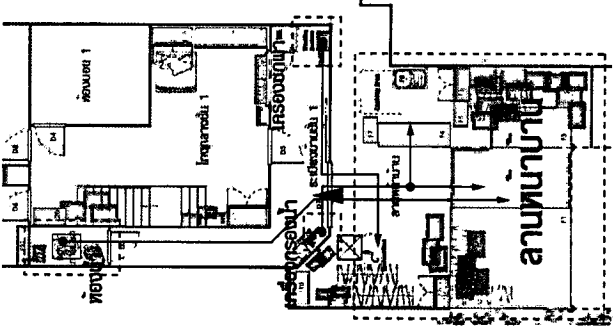

ภาพที่ 4.61 ผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 442

ตารางที่ 4.40 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

1	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การใช้งานพื้นที่ร่วมกันที่บ้านส่วนต่อกับต้นที่ชุมชน R.139, 184c, 733, 741, 1300</p>
ประเภทปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> • สถานะแวดล้อม • การรู้สึก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • กระทำระหว่างกันทางสังคม • ผสานรวมกันทางวัฒนธรรม
รายละเอียดปัญหา	<p>ตัวของ邸ประกอบที่เป็นพื้นที่ในส่วนของต้นที่ชุมชน และเป็นทางเดินของคนในชุมชน ทำให้ส่วนหน้าบ้านของบ้าน 442 เป็นจุดปฏิสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัยในละแวกนี้ จากสภาวะแวดล้อมที่โปร่ง สบาย ไม่อึดอัด ทำให้ความรู้สึกผ่อนคลาย เหมาะแก่การพักผ่อน รวมถึงเป็นเส้นทางเดินผ่านที่ทำให้คนในชุมชนพบปะกันตลอด หน้าที่ใช้สอยในจุดนี้จึงมีความหมายมากกว่า เป็นเพียงส่วนลานซักล้างและประกอบอาหารของบ้าน 442 แต่ยังเป็นพื้นที่ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ในการอยู่อาศัยร่วมกันของคนในชุมชน สาเหตุ – เพิ่มการใช้งานพื้นที่รองรับผู้ใช้คนอื่น</p>
การแก้ไขปัญหา	<p>เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – พื้นที่เปิด, คนเดินผ่าน</p> <p>แนวคิดในการแก้ปัญหา – ปรับปรุงพื้นที่เพื่อการใช้งานร่วมกัน</p>
	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – กลายเป็นพื้นที่ที่สะอาดและน่าอยู่ของผู้อาศัยในละแวกนี้ ในส่วนของพื้นที่ยกสูงสำหรับนั่งเล่นพักผ่อน และยังสามารใช้งานพื้นที่ส่วนซักล้างและพื้นที่ส่วนประกอบอาหารของครอบครัวได้อีก ทางฝั่งด้านในติดหลังคาเรือน โดยโครงสร้างทั้งหมดเป็นแบบถาวรสามารถบึงแด้บึงฝนได้ ต่อเนื่องกับต้นที่ชุมชน</p>
	
	

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

<p>2</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การใช้พื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ รองรับการใช้งานส่วนลานหน้าบ้าน R149, I296, D233</p>				<p>• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม</p>	
<p>ประเภทปัญหา</p>	<p>• สถานแวดล้อม</p>	<p>• การรู้จัก</p>	<p>• ทางมิติ</p>	<p>• ทิศทาง</p>	<p>• สัญลักษณ์</p>	<p>• กระทบระหว่างกันทางสังคม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>ด้วยพื้นที่ลานหน้าบ้านที่มีการใช้งานที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรม และผู้ใช้ ทำให้พื้นที่ส่วนระเบียงชั้น 1 ได้มีส่วนเชื่อมต่อการใช้งานจากฝั่งลานหน้าบ้านในหน้าที่ต่าง ๆ อาทิ การใช้ห้องน้ำ, การร่อนน้ำดื่ม, การใช้เครื่องซักผ้า ที่จัดอยู่ในบริเวณบ้านในส่วนระเบียงชั้น 1 ทั้งหมด</p>					
<p>การแก้ไขปัญหา</p>		<p>เงื่อนใยและข้อจำกัดของปัญหา – พื้นที่ลานหน้าบ้านเป็นพื้นที่เปิด และไม่มีเสาฐานไปโอดพื้นฐาน</p>	<p>แนวคิดในการแก้ปัญหา – จัดสรรพื้นที่ใช้งานเพื่อรองรับกิจกรรมภายนอกอาคาร</p>	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – ประดูระเบียงชั้น 1 เปิดอยู่ค่อนข้างตลอดเวลา เนื่องจากมีส่วนที่ต้องรองรับการใช้งานจากลานหน้าบ้าน คือ ส่วนของห้องน้ำภายนอก ส่วนของเครื่องร่อนน้ำที่ติดตั้งไว้บริเวณ ส่วนของเครื่องซักผ้าและตู้เย็นที่วางอยู่ในเงาตะเบียง ทำให้การใช้งานคนเข้า – ออก ไม่กระทบถึงอาณาเขตภายในตัวเรือน</p>		
						

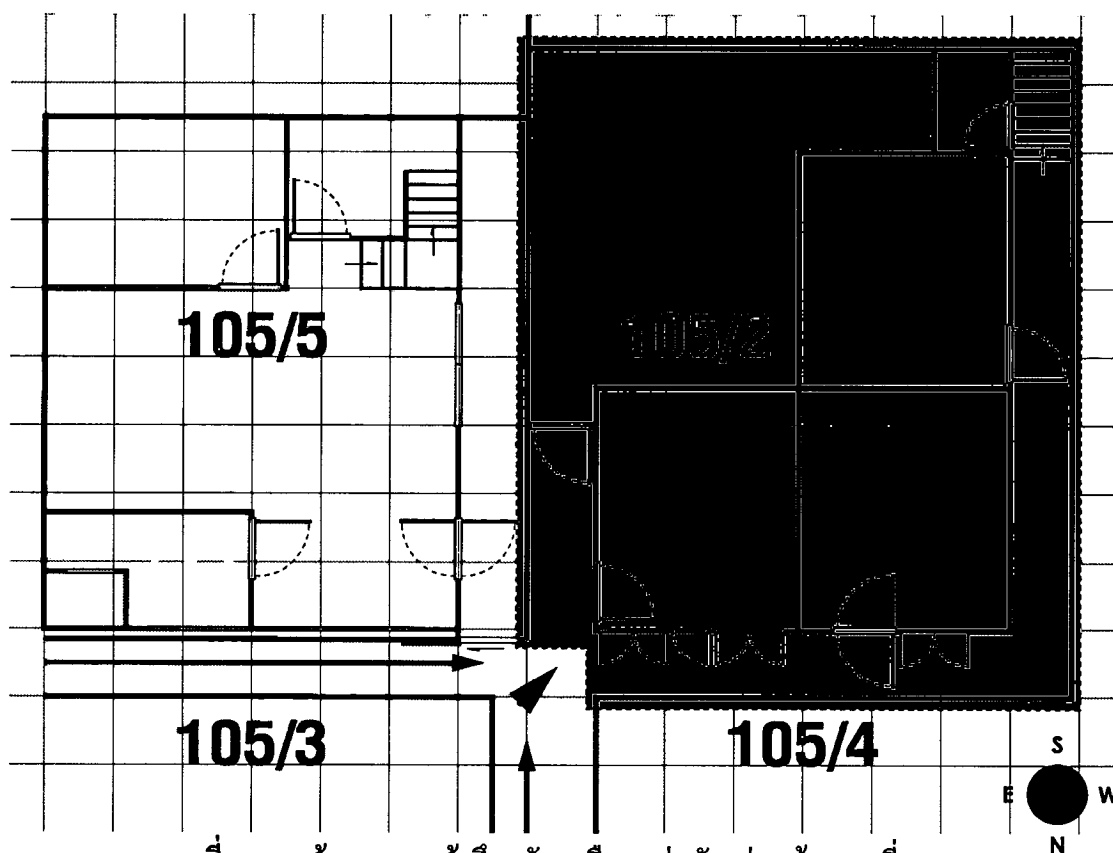
4.6 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 6 , บ้านเลขที่ 105/2

ลักษณะทั่วไป เป็นหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นที่เรือนอยู่ในบริเวณที่ค่อนข้างสงบ และเป็นส่วนตัว คืออยู่ในสุดของเส้นทางเดินชุมชนช่วงกลางพื้นที่ ลักษณะเป็นอาคารเก่า 2 ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ จัดแบ่งเป็นห้องนอนต่าง ๆ รองรับผู้อยู่อาศัยในครอบครัวเดียวกัน ทั้งหมด 12 คน พื้นที่รวมของบ้านใช้ไม่มาก คือส่วนของทางเดินซีเมนต์หน้าบ้าน ห้องน้ำ และโถงกลางชั้น 2 พื้นที่ส่วนใหญ่จัดแบ่งเป็นห้องนอนชัดเจน โดยมีทางเข้าแยก 2 ทาง ชั้น 1 มี 3 ห้อง และชั้น 2 มี 2 ห้อง

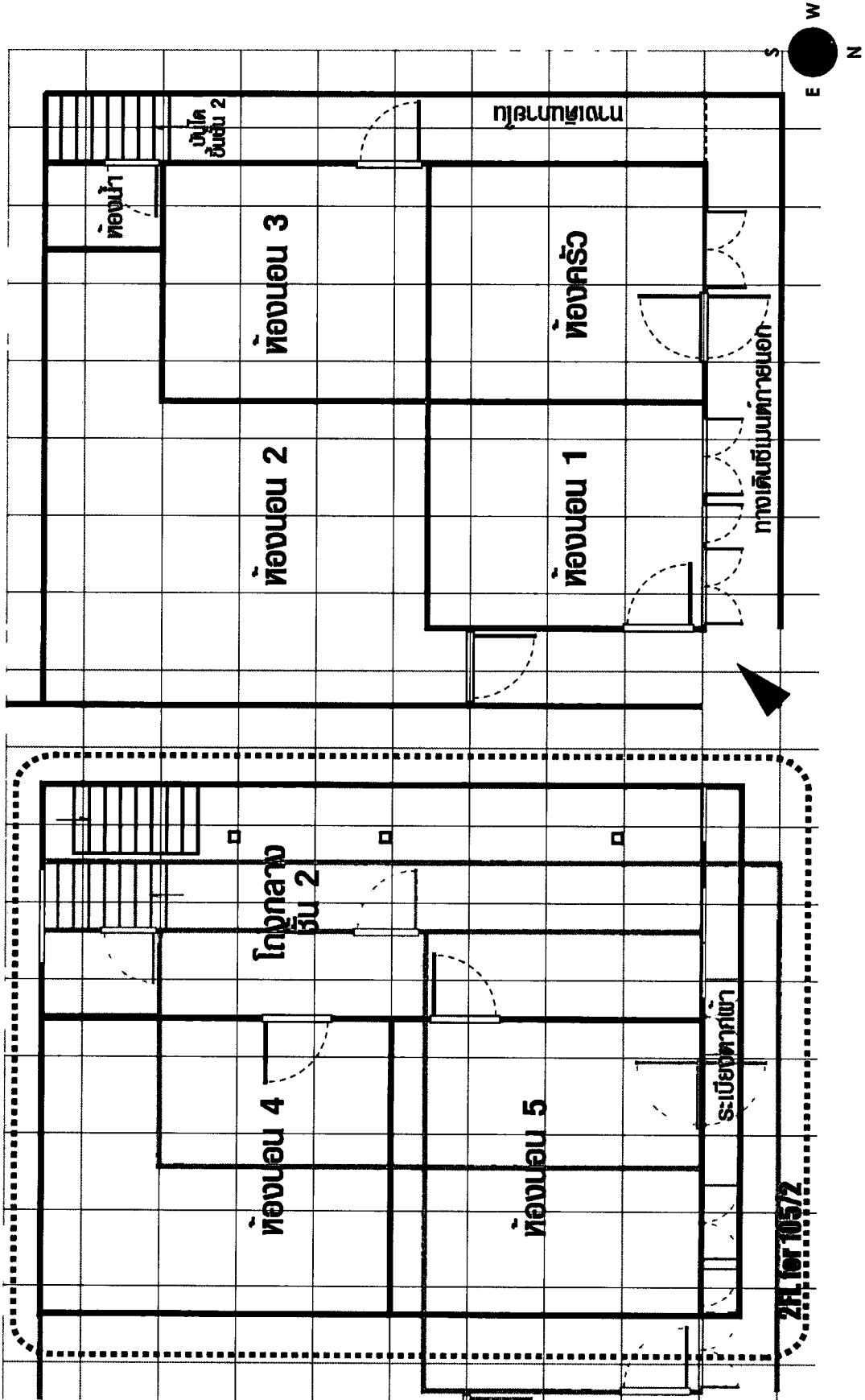
ลักษณะผู้อยู่อาศัย เป็นครอบครัวเก่าแก่ มีสมาชิก 12 คน ชาย 5 คน หญิง 7 คน อยู่กันมาตั้งแต่เกิด ส่วนใหญ่ทำงานกันนอกบ้าน มีเด็กเล็กจำนวนหนึ่ง อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างพี่น้อง โดยพื้นที่ส่วนตัวจะแยกห้องนอนของแต่ละคนออกไป บรรยากาศภายในครัวเรือนค่อนข้างสงบ เรียบร้อย

ลักษณะการใช้งานพื้นที่ สมาชิกแต่ละคน จะทำกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในห้องนอนของแต่ละคน โดยใช้พื้นที่ใช้สอยพื้นฐานร่วมกัน อาทิ ทางเดินซีเมนต์หน้าบ้านสำหรับซักผ้า การใช้ห้องน้ำและทางเดิน ส่วน โถงกลางชั้น 2 ใช้นั่งเล่นพักผ่อน เก็บของทั่วไป และตากผ้า – เก็บผ้า

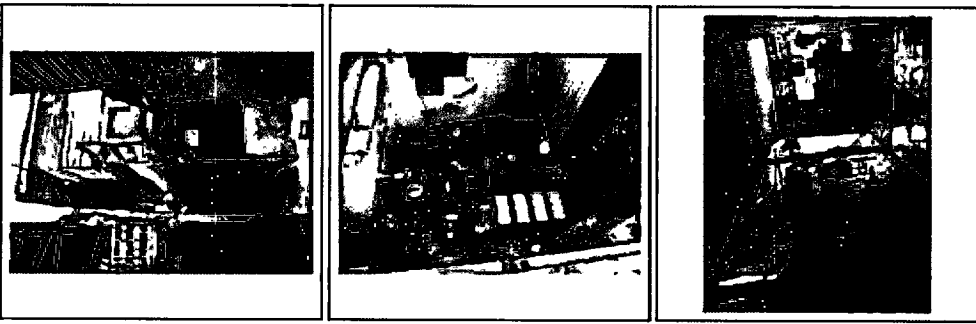
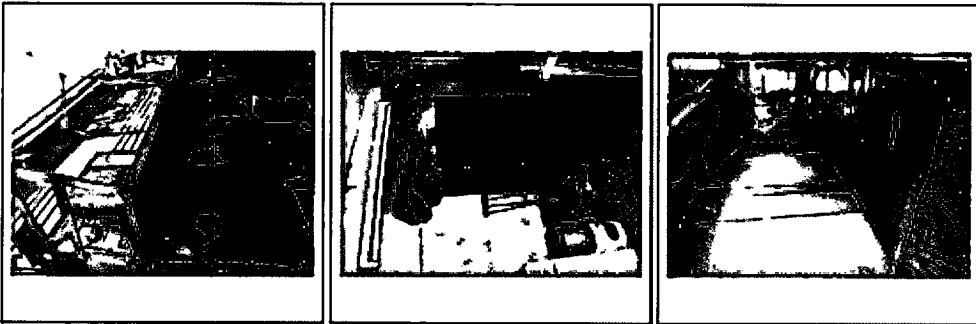
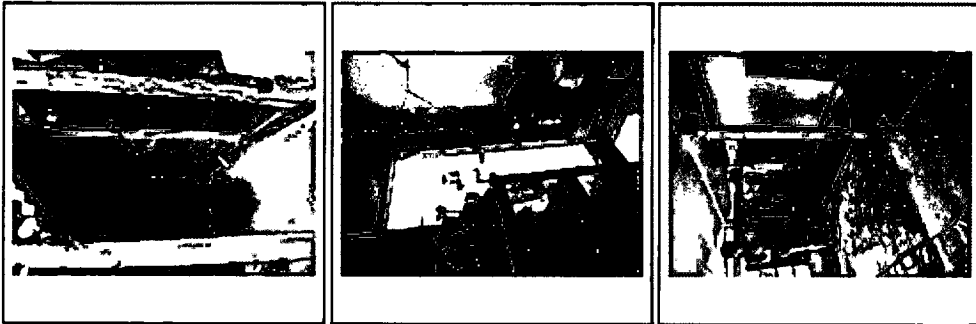
สภาพบริเวณโดยรอบ ตัวเรือนตั้งอยู่สุดทางเดิน มีทางแยกเข้าสู่พื้นที่หลัก โดยแต่ละด้านมีแนวขอบเขตติดกับเพื่อนบ้าน ยกเว้นส่วนด้านหน้าที่มีการเว้นช่วงทางเดินเป็นทางเดินลานซีเมนต์กลางแจ้ง ขนาดไม่กว้างมากนักต่อเนื่องจนสุดทาง แล้วจึงเป็นทางเดินภายในเรือน ต่อไปยังส่วนต่าง ๆ ของบ้าน

ภาพที่ 4.62 เส้นทาง การเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 105/2

ภาพที่ 4.63 ผังพื้นบ้านเลขที่ 105/2 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก

ทางเข้าและพื้นที่ภายนอก

พื้นที่ภายในชั้น 1

พื้นที่ชั้น 2

ภาพที่ 4.64 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 105/2

4.6.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 105/2

เพศ หญิง
 อายุ 35 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 อาชีพ แม่บ้าน
 รายได้ มากกว่า 4,000 บาทต่อเดือน
 การนับถือศาสนา พุทธ

ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ 35 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ ไม่มีปัญหาใด ๆ เนื่องจากอยู่มานานจนเกิดความเคยชิน รู้สึกว่ามีความปลอดภัยมากขึ้น ตั้งแต่มีการทำทางเดินชานชาลา ริมเส้นทางรถไฟ
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่มี เพราะมีเตอร์แยก
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน สะดวก
- ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ไม่มี

4.6.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 105/2

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว 12 คน

ชาย 5 คน หญิง 7 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

แรกเกิด - 6 ปี 1 คน

อายุ 7 - 16 ปี 3 คน

เข้าเรียน 3 คน

อายุ 26 - 60 ปี 8 คน

• ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

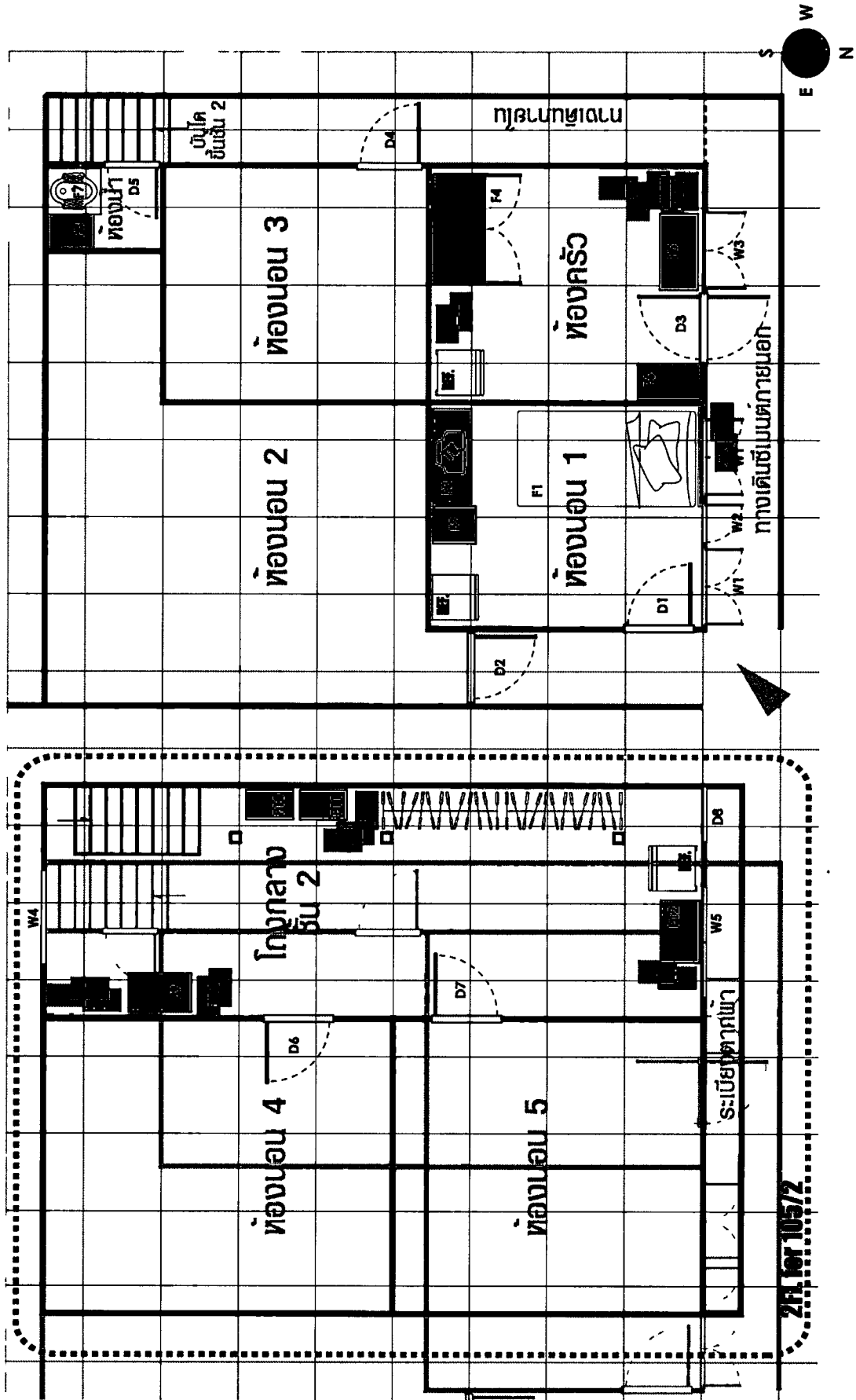
จบการศึกษาแล้ว 8 คน

จบชั้นประถมศึกษา 3 คน

- จบชั้นมัธยมศึกษา 5 คน
- กำลังศึกษาอยู่ 3 คน
- การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน
 - รับจ้าง 8 คน
- รายได้ของครอบครัวต่อปี 50,000 บาทขึ้นไป
- ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร
- การย้ายครอบครัว ไม่มีการย้าย, อยู่ตั้งแต่เกิด
- สาเหตุการย้าย -
- ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีขึ้นไป
- สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช้าที่คืนปลูกบ้าน
- ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดี่ยว
- ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มีมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.6.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

ภาพที่ 4.65 ผังผังแสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ บ้านเลขที่ 105/2

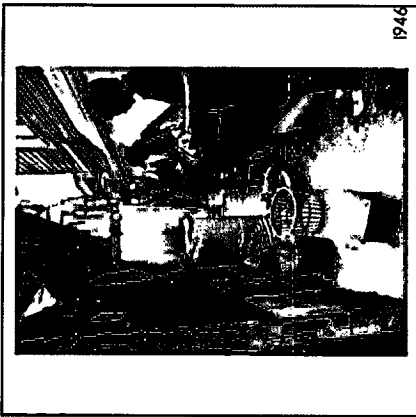
4.6.3.1 รายละเอียดกลุ่ม ฟัน, ฟันง, เพดาน

ตารางที่ 4.41 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มฟัน, ฟันง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

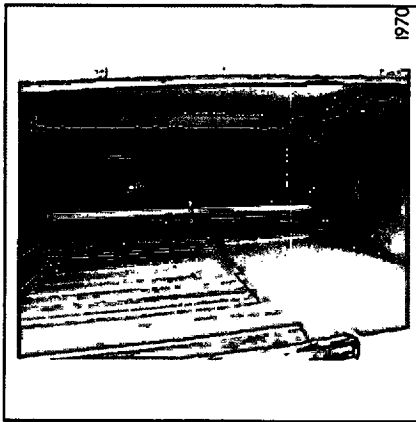
พื้นที่ใช้สอย	ฟัน	ฟันง	เพดาน
1 ทางเดินหน้าบ้าน และทางเดินภายใน	- ซีเมนต์ (1946) - เทปูนเรียบ (1970)	- กำแพงบ้านข้างเคียง (1946) - ก่ออิฐทาบปูนเรียบทาสีขาว (1970)	- ฝ้าเพดาน ไม้โอ๊คเรียบทาสีขาว (1970)
2 ห้องนอน 1	เทพูนเรียบปูเสื่อน้ำมันลายการ์ตูนสีฟ้า (1947)	โครงผนังเบาทากู ไม้โอ๊คทาสีฟ้าอ่อน ตกแต่งด้วยพลาสติกเรื่องแสงบางส่วน ปูนังด้วยเสื่อน้ำมัน สีฟ้ามีลวดลาย ยึดติดด้วยเทปกาว (1953)	ฝ้าเพดาน ไม้โอ๊คเรียบทาสีฟ้าอ่อนติดตกแต่งด้วยพลาสติกเรื่องแสงรูปดาว (1953)
3 ห้องครัว	เทพูนเรียบปูเสื่อน้ำมันลายสีเหลี่ยมสีน้ำตาล (1959)	โครงผนังเบาทากู ไม้โอ๊คทาสีฟ้าอ่อน (1959)	ฝ้าเพดาน ไม้โอ๊คเรียบทาสีฟ้าอ่อน (1968)
4 ห้องน้ำ	เทพูนเรียบปูกระเบื้องเซรามิกสีครีม ขนาด 20x20 ซม. (1992)	กรุกระเบื้องเซรามิกสีขา มีลวดลายตกแต่งสีฟ้า ขนาด 20x30 ซม. (1992)	กรุแผ่น ไม้โอ๊คเรียบทาสีฟ้าอ่อน (1993)
5 ห้องนอน 2	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
6 ห้องนอน 3	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ตารางที่ 4.42 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มฟัน, ฟันง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

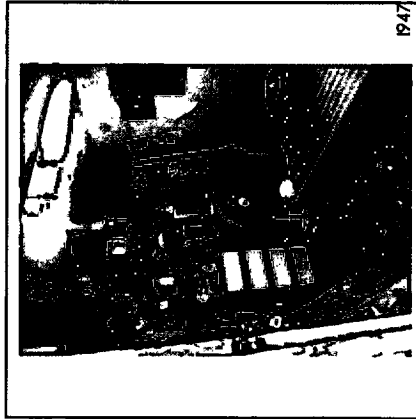
พื้นที่ใช้สอย	ฟัน	ฟันง	เพดาน
6 โถงกลาง และระเบียง ชั้น 2	โครงสร้างไม้ ปูเสื่อน้ำมันมีลวดลายตกแต่งหลายแบบ ส่วนระเบียงพื้นไม้กระดาน (1980, 1975)	โครงผนังเบาทากู ไม้โอ๊คทาสีฟ้าอ่อน (1980)	ฝ้าเพดาน ไม้โอ๊คเรียบทาสีฟ้าอ่อน (1983)
7 ห้องนอน 4	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่
8 ห้องนอน 5	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

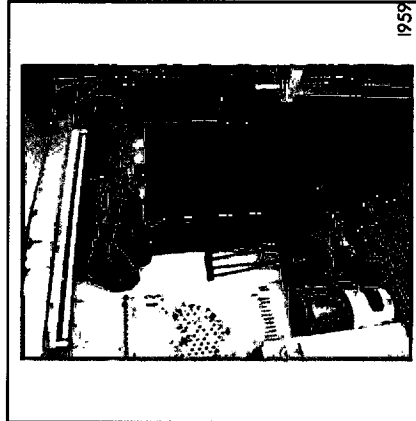
1946

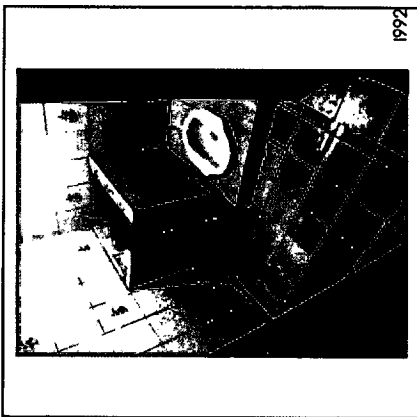
1970

1947

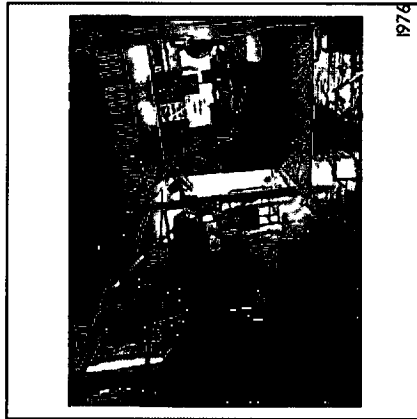
1959

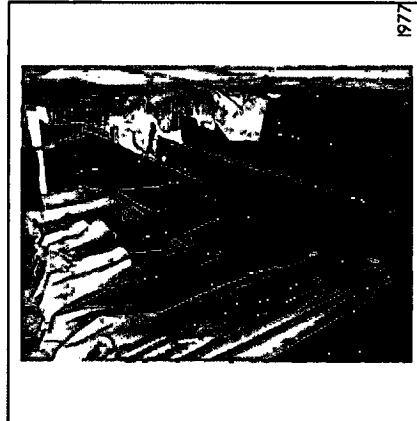
1992

1980

1976

1977

ภาพที่ 4.66 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มฟีน, ผนัง, เพดาน

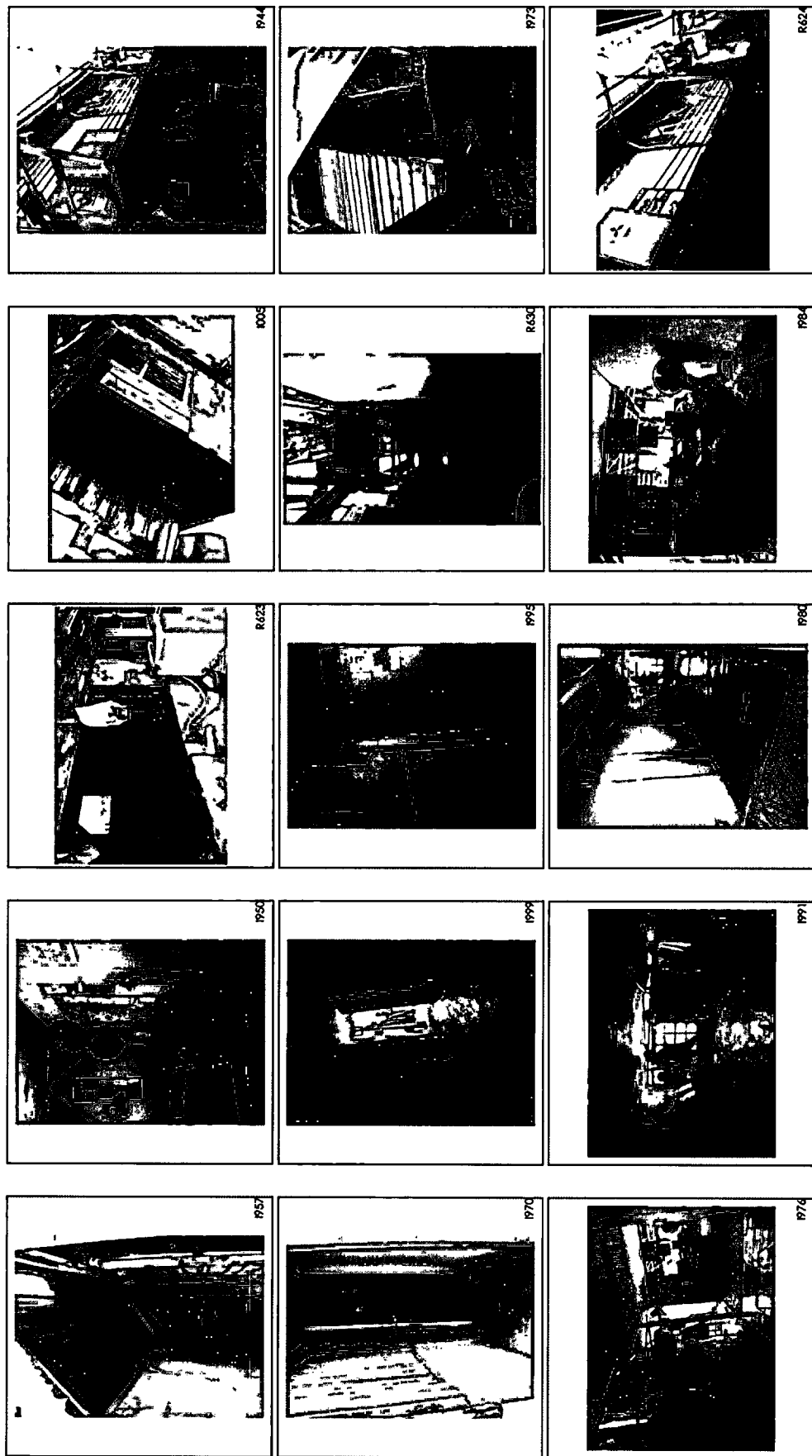
4.6.3.2 รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.43 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1 S1 บันไดภายในบ้าน (1997)	บันไดไม้โปร่ง ไม่มีราวกั้น และไม่มีราวบันไดแม่บันไดและลูกนอน ทำจากไม้เนื้อแข็งทำสีไม้ธรรมชาติ	ภายในอาคาร ทางทิศใต้ติดผนังอาคารด้านทิศตะวันตก	1
2 D1 ประตูทางเข้าห้องนอน 1 (1950 , 1951)	ประตูบานเปิดไม้กระดาน ทาสีฟ้าอ่อน วงกบไม้ทาสีฟ้าอ่อน	ผนังห้องนอนชั้น 1 ด้านทิศตะวันออก ติดด้านทิศเหนือ	1
3 D2 ประตูทางเข้าห้องนอน 2 (1958)	ประตูบานเปิดไม้อัดทาสีชมพู ไม่มีวงกบประตู	ผนังอาคารด้านทิศเหนือติดด้านทิศตะวันตก	1
4 D3 ประตูทางเข้าห้องครัว (1972 , 1966)	ประตูบานเปิดกรอบไม้สีน้ำตาลเข้ม ลูกพักบางส่วนเป็นกระจกใส บางส่วนเป็นลูกพักไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม วงกบไม้ทาสีฟ้าอ่อน	ผนังห้องครัวด้านทิศเหนือ	1
5 D4 ประตูทางเข้าห้องนอน 3 (1970)	ประตูบานไม้อัดทาสีฟ้าอ่อน	ผนังอาคารด้านทิศตะวันตก	1
6 D5 ประตูทางเข้าห้องน้ำ (1995 , 1997)	ประตูบานเปิดไม้กระดานทาสีฟ้าอ่อน วงกบไม้สีฟ้าอ่อน	ผนังอาคารด้านทิศตะวันตก ติดด้านทิศเหนือ	1
7 W1 หน้าต่างรอบอาคารชั้น 1 ด้านหน้า (1944)	หน้าต่างบานเปิดคู่ บานกรอบไม่มีลูกพัก ไม้สีน้ำตาลเข้ม วงกบไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม	ผนังอาคารด้านทิศเหนือ ชั้น 1	1
8 W2 หน้าต่างอาคาร ชั้น 1 ด้านหน้า (1994)	หน้าต่างบานเปิดเดี่ยว บานกรอบไม่มีลูกพัก ไม้สีน้ำตาลเข้ม วงกบไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม	ผนังอาคารด้านทิศเหนือ ชั้น 1	1
9 W3 หน้าต่างห้องครัว (1972)	ช่องหน้าต่างไม่มีบาน เปิดโล่งติดลูกกรงเหล็ก แนวตั้ง วงกบหน้าต่างไม้สีฟ้าอ่อน	ผนังห้องครัวด้านทิศเหนือ	1

ตารางที่ 4.44 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระดับตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
10 D6 ประตูทางเข้าห้องนอน 4 (1980)	ประตูบานเปิด ไม้อัด ทาสีฟ้าอ่อน วงกบไม้ทาสีฟ้าอ่อน	ผนังห้องนอน 4 ด้านทิศตะวันตก	1
11 D7 ประตูทางเข้าห้องนอน 5 (1980)	ประตูบานเปิด ไม้อัด ทาสีฟ้าอ่อน วงกบไม้ทาสีฟ้าอ่อน	ผนังห้องนอน 5 ด้านทิศตะวันตก	1
12 D8 ประตูชั้น 2 ทางออกระเบียง (1978 , 976)	ช่องประตูไม่มีบานประตู วงกบไม้ทาสีฟ้าอ่อน สำหรับออกชานระเบียงชั้น 2	ผนังอาคารชั้น 2 ด้านทิศเหนือ ซิดทิศตะวันตก	1
13 W4 ช่องแสงชั้น 2 (1991)	ช่องหน้าต่างไม่มีบาน ติดลูกกรงเหล็กเป็นตาราง กรอบไม้	ผนังอาคารชั้น 2 ด้านทิศใต้	1
14 W5 ช่องแสงชั้น 2 (1984)	ช่องหน้าต่างโล่งไม่มีบาน วงกบไม้สีขาว ซิง พลาสติคใสปิดไว้	ผนังอาคารชั้น 2 ด้านทิศเหนือ	1

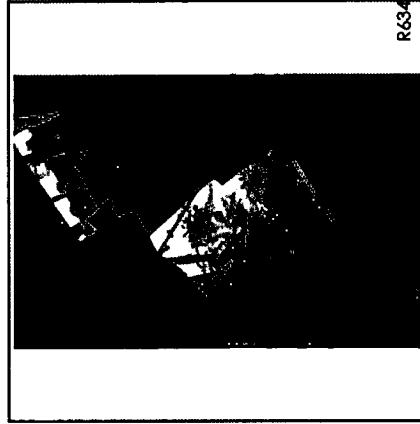
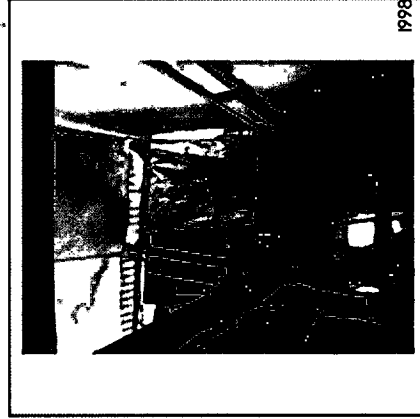
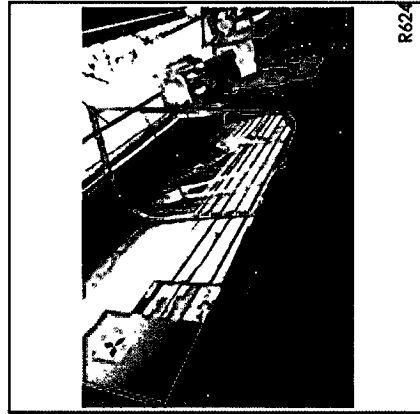

ภาพที่ 4.67 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มบ้านนี้ได้, ประดู, หน้าต่าง

4.6.3.3 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ

ตารางที่ 4.45 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1	ฝ้าพลาสติกใสบิดหน้าต่างบ้าน	ฝ้าพลาสติกใสบิดทับกรอบหน้าต่างไว้	ปิดแทนบานหน้าต่าง รับแสง และกันฝน เพราะด้านในเป็น โตะคอมพิวเตอร์
2	ฝ้าพลาสติกปิดช่องแสงใต้บันได (1998)	ฝ้าพลาสติกโปร่งแสงสีส้มจึงปิดช่องแสงใต้บันได จากชั้น 2 ถึงชั้น 1	ใต้บันไดทางขึ้นชั้น 2
3	ฝ้าพลาสติกใสบิดฝนเสา (R634)	ฝ้าพลาสติกใสบโปร่งแสงติดใต้ชายคาชั้น 2	ผนัง โถงกลางทางทิศเหนือ

ภาพที่ 4.68 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

4.6.3.4 รายละเอียดเครื่องเรือน

ตารางที่ 4.46 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 1					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F1 เตียงนอน (1950)	เตียงนอน โครงไม้ดัดลึกรวมซาคี วางพูกนอน	ใช้สำหรับนอน	100x200x50 ซม.	1
2	F2 ตู้ลิ้นชัก (1947)	ลิ้นชักพลาสติก 4 ชั้น สำหรับใส่เสื้อผ้า - ขาว	ใช้เก็บของทั่วไป	45x60x120 ซม.	1
3	F3 ตู้วาง TV (1947)	ตู้ไม้ดัดสำหรับวางทีวี มีบานเปิดไม้ สลับบานปิดกระจก	ใช้วาง TV และชุดเครื่องเสียง	60x120x120 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องครัว					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F4 ตู้เสื้อผ้า (1959)	ตู้ไม้ดัดสำหรับวางเสื้อผ้า หน้าบานตกแต่ง ลวดลายคล้ายลูกฟัก	ไม่ทราบ	60x120x180 ซม.	1
2	F5 ตู้กับข้าว (1962)	ตู้อลูมิเนียมสำหรับรูป บานเปิดลูกฟักกระจกใส	ใช้เก็บวัตถุดิบประกอบอาหาร	40x80x120 ซม.	1
3	F6 โต๊ะวางเตา (1967)	โต๊ะไม้ทาสีฟ้าอ่อน	วางเตาสำหรับประกอบอาหาร	40x80x40 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องน้ำ					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1	F7 โถสุขภัณฑ์ (1992)	โถสุขภัณฑ์แบบนั่งของสีขาว	ใช้งานสุขอนามัย	60x60x10 ซม.	1
2	F8 อ่างรองน้ำ (1992)	อ่างปูนกรูกระเบื้องเซรามิกขนาด 20x30 ซม.	รอง กัก เก็บ น้ำไว้เพื่อใช้งานสุขอนามัย	70x60x80 ซม.	1

ตารางที่ 4.46 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 2 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่				
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
1				
2				

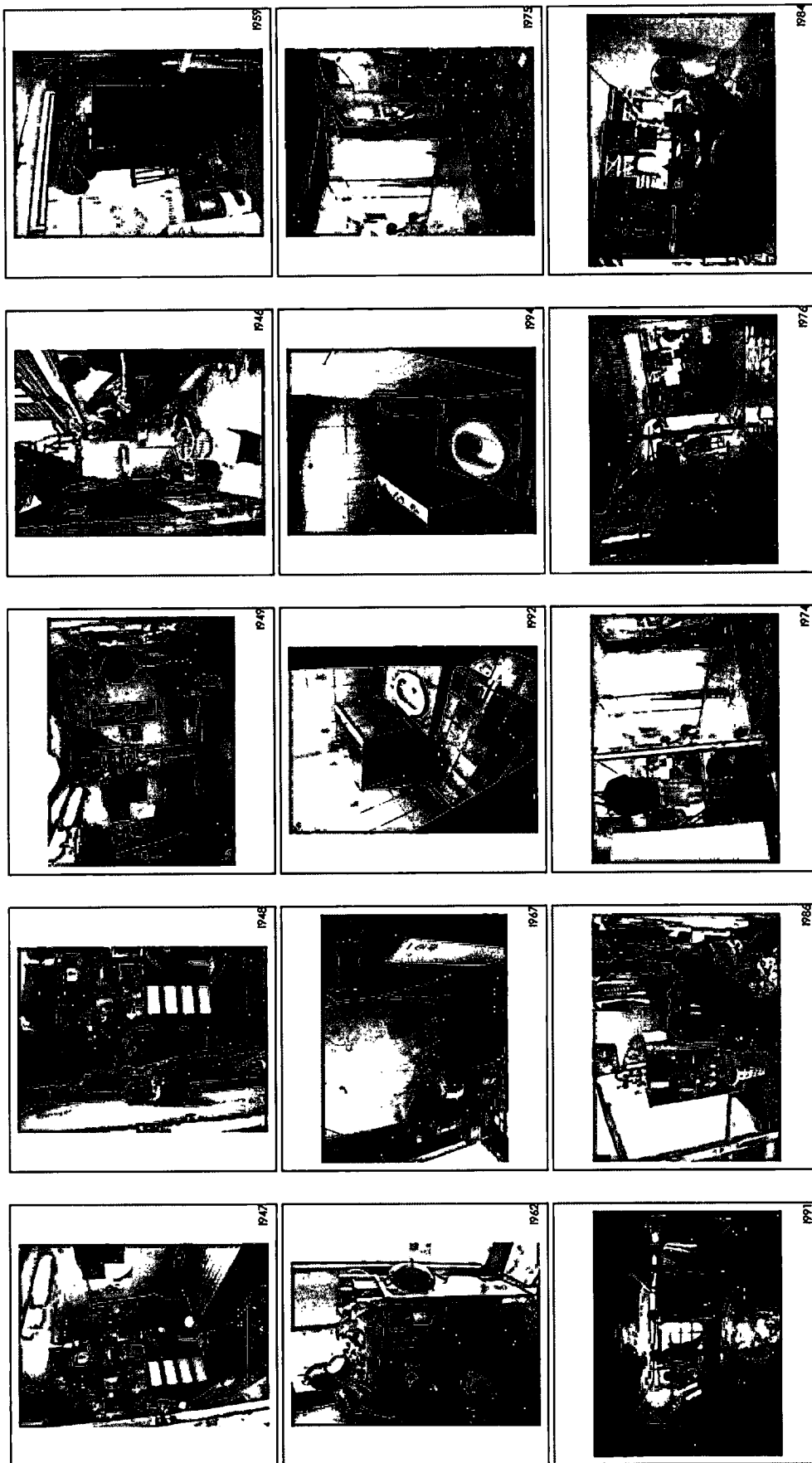
เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 3 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่				
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
1				
2				

เครื่องเรือนชั้นบน โถงกลางชั้น 2				
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
1 F9 โต๊ะวางรูป (1991)	ลอยตัว	โต๊ะไม้บานเอียงสำเร็จรูปลายไม้สีอ่อน	วางรูปเคารพ	1
2 F10 ชั้นวางรองเท้า (1986)	ลอยตัว	ชั้นไม้บานเอียงโปร่งลายไม้สีอ่อน	วางรองเท้า / หมวกกันน็อค	1
3 F11 ตู้เก็บรองเท้า (1986)	ลอยตัว	ตู้ไม้สักดำสำเร็จรูปลายไม้สีน้ำตาลเข้ม	เก็บรองเท้า	1
4 F12 โต๊ะทำงาน (1984)	ลอยตัว	โต๊ะไม้บานเอียงสำเร็จรูปลายไม้สีอ่อน	โต๊ะทำงานวางคอมพิวเตอร์	1

ตารางที่ 4.46 (ต่อ)

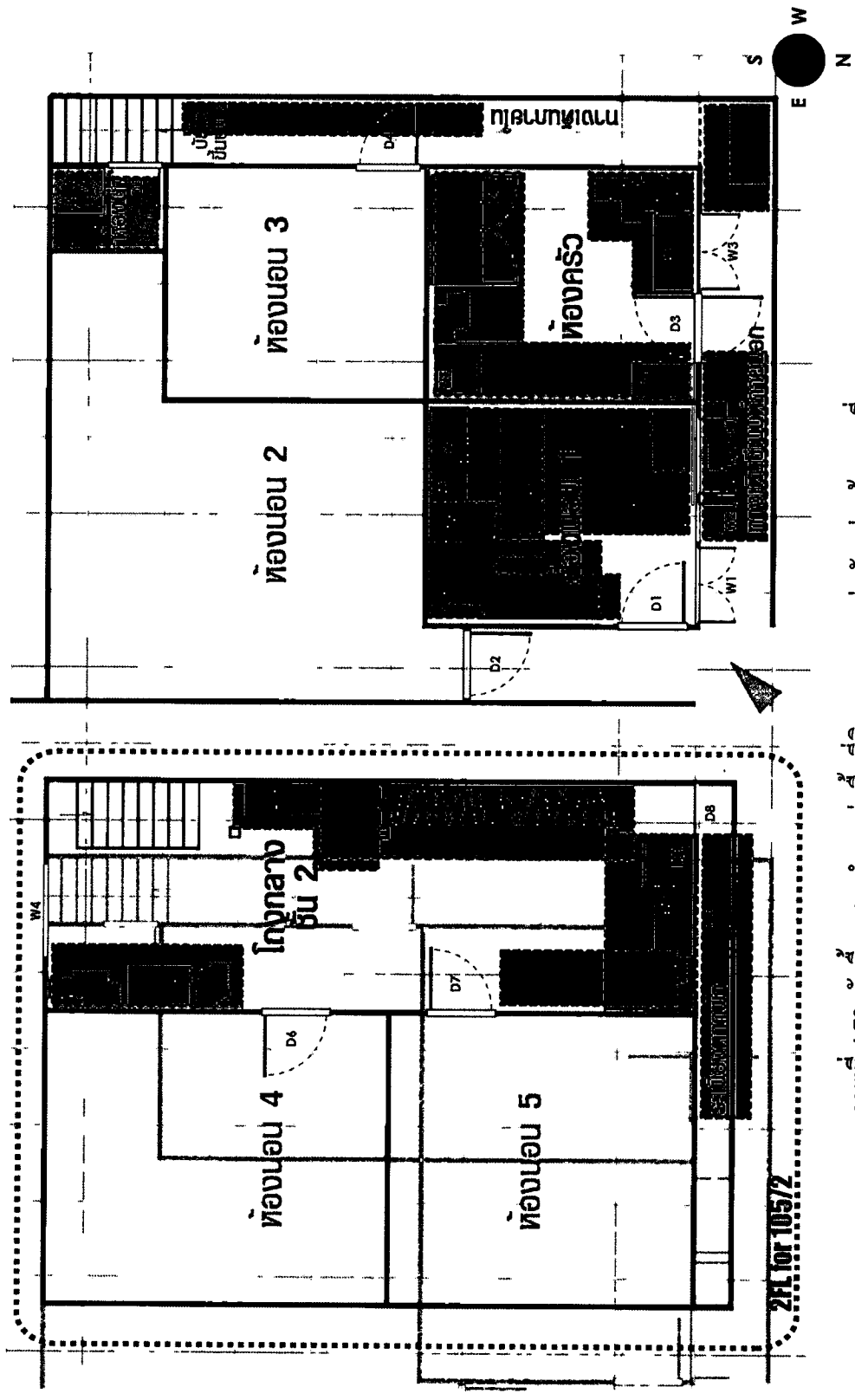
เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 4 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						
2						

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 5 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่						
	เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1						•
2						

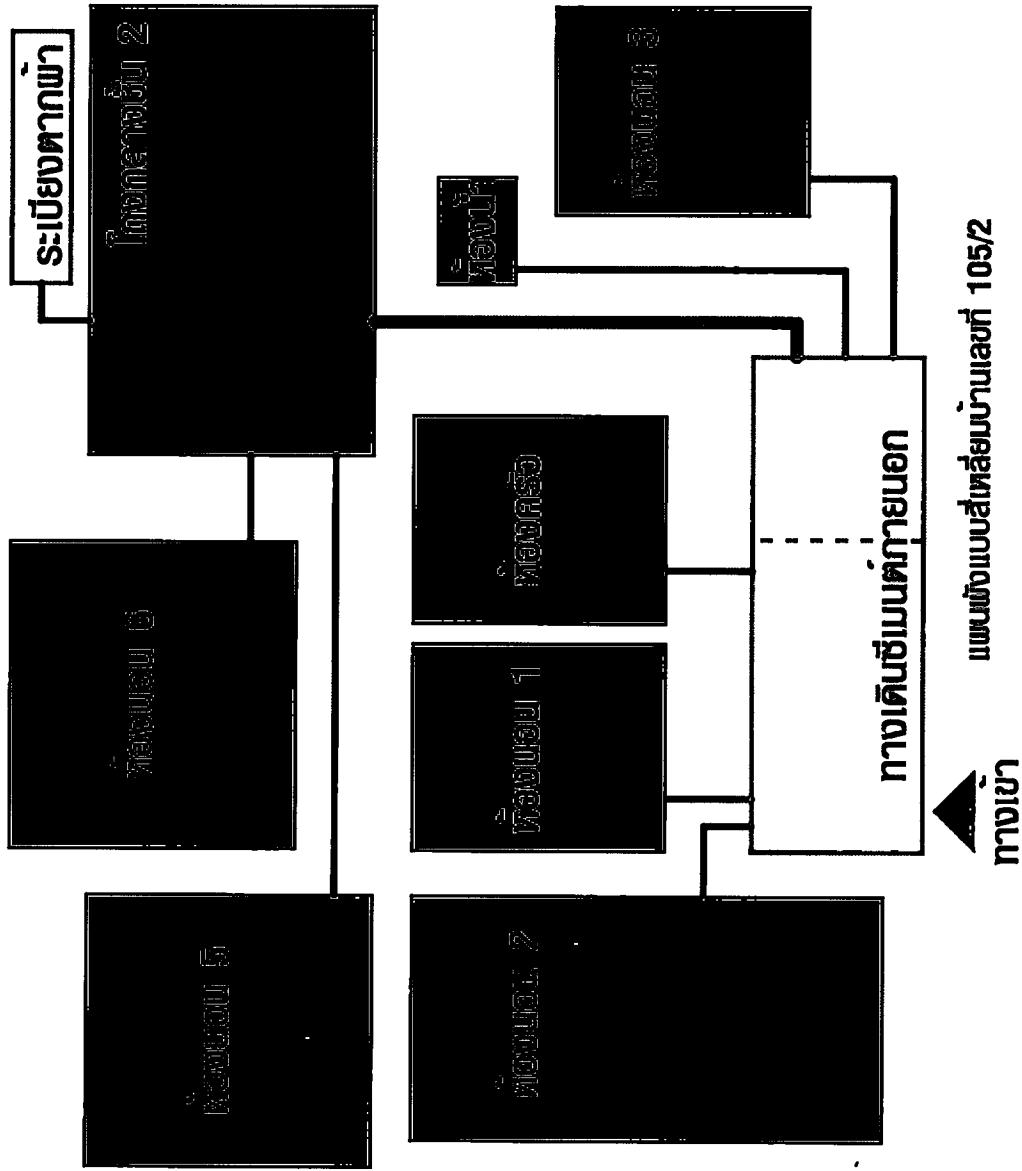

ภาพที่ 4.69 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/2 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

4.6.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอโดย แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ซึ่งชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

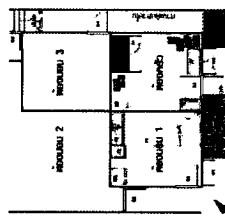
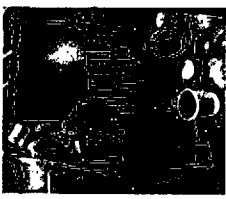
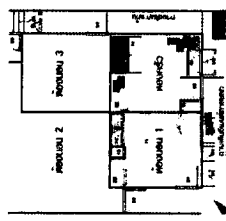

ภาพที่ 4.70 ผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/2

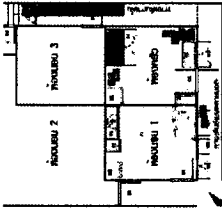

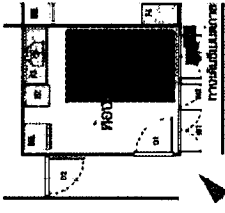
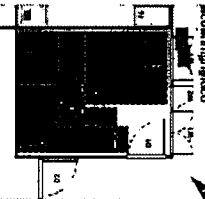
ภาพที่ 4.71 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 105/2

ตารางที่ 4.47 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

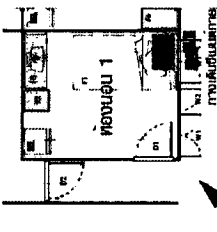
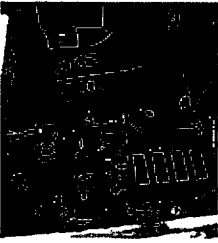
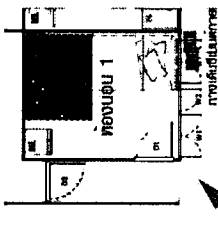

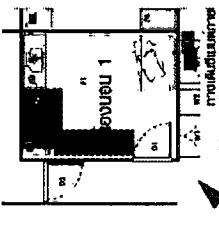

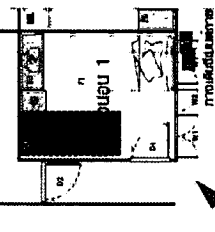
	<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ทางเดินเชื่อมต่อกายนอก และทางเดินภายใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ เป็นส่วนต่อจากทางเดินรวมชุมชน แยกออก 2 ทาง ทิศใต้ไปห้องนอน 1 และ 2 ทิศตะวันตกเข้าตัวเรือนหลัก - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นทางเดินหลัก เชื่อมต่อกับทุกส่วนใช้สอยของชั้น 1 โดยแบ่งเป็น 2 ทาง ทางแรกเชื่อมต่อกับห้องนอน 1 และ 2 ทางที่สอง เชื่อมกับห้องครัว ห้องนอน 3 ห้องน้ำ และบันไดทางขึ้นชั้น 2 	<p>ลักษณะผู้ใช้</p>	<p>ขนาดและตำแหน่งพื้นที่</p>	<p>เครื่องเรือนที่ใช้</p>
<p>1</p> <p>ซักผ้า, ซักล้าง</p> 	<p>ใช้พื้นที่ลานกลางแจ้ง และมีทางระบายน้ำด้านข้าง ต่อเครื่องซักผ้าออกมาภายนอก สำหรับซักผ้า เสร็จแล้วนำไปตากกระเบื้องด้านบน รวมทั้งต่อกอป ล่าสำหรับซักผ้าด้วยมือ และซักล้างอุปกรณ์ทั่วไป เสร็จแล้วนำทิ้งแคคในบริเวณเดียวกัน ส่วนด้านนำตากชั้นบน</p>	<p>ใช้ร่วมกัน</p>	<p>พื้นที่รวม 3.1 ตรม.</p> 	<p>-</p>
<p>2</p> <p>กรองน้ำดื่ม, กรองน้ำ</p> 	<p>ติดตั้งกรองกรองน้ำสำหรับดื่ม ในบริเวณเดียวกัน ใช้กรองน้ำสำหรับดื่ม และใช้ล้างหน้า แปรงฟัน</p>	<p>ใช้ร่วมกัน</p>	<p>พื้นที่รวม 0.5 ตรม.</p> 	<p>-</p>

ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

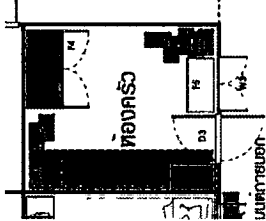

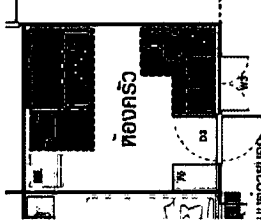
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3 วางรองเท้า 	เป็นรูปแบบการปรับใช้ทางเดินที่ค่อนข้างแคบ แต่มีความยาว จัดวางรองเท้า พียงเรียงกับกำแพง ทำให้สามารถใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ โดยต้องมีชั้นวาง ถังแปรงเท้าที่	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1.6 ตรม. 	-

<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนอน 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ เข้าได้โดยตรงจากทางเดินภายนอก ตามเส้นทางที่ 1 ได้ - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ ประตูห้องอยู่ในแนวทางเดินภายนอก อยู่ใกล้กับห้องนอน 2 				
1 นอน 	รายละเอียดกิจกรรม ใช้พื้นที่เป็นส่วนนอน โดยมีเตียงควีนไซส์ยกสูงพร้อมพูก และเครื่องนอน	ลักษณะผู้ใช้ เฉพาะบุคคล	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ พื้นที่รวม 4.0 ตรม. 	เครื่องเรือนที่ใช้ F1

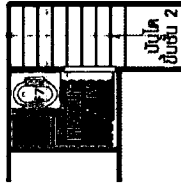

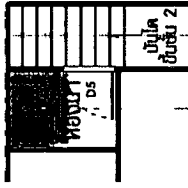
ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
2	ไหว้พระ 	ติดตั้งหิ้งพระอยู่บนผนังหัวเตียง วางสูงใช้กราบไหว้	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 0.4 ตรม. 	-
3	พักผ่อนดูทีวี ฟังเพลง 	วางตู้และชั้นวางอุปกรณ์บันเทิง ตำแหน่งที่ปลายเตียงใช้ถ้าหับนอนกลางวัน และใช้เก็บของใช้ส่วนตัวต่าง ๆ	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 2.9 ตรม. 	F1, F2, F3
4	แต่งตัว 	มีอุปกรณ์แต่งหน้าและกระจกสำหรับแต่งตัว โดยติดไว้ผู้ฝั่งตรงข้าม แต่ไม่มีผู้ถือผ้า ใช้การเลือกจากราวแขวนชั้น 2	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 2.1 ตรม. 	F2
5	รับประทานอาหาร 	ใช้ห้องนอนเป็นที่รับประทานอาหารในบางเวลา โดยมีผู้เฝ้าภายในห้อง แล้วเตรียมนำ ไปล้าง และจัดเก็บที่ห้องครัวที่อยู่ติดกัน	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 2.3 ตรม. 	-

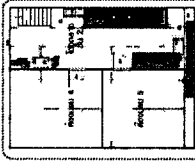

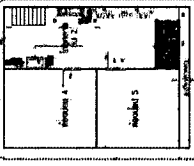
ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องครัว		การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน			
<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ เข้าได้โดยตรงจากทางเดินภายนอก ตามเส้นทางทิศใต้ - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ ประตูห้องอยู่ในแนวทางเดินภายนอก อยู่ใกล้กับห้องนอน 2 		รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1	<p>ประกอบอาหาร</p> 	<p>ใช้ประกอบอาหารอย่างง่าย ด้วยเตาแก๊สมีกitchenขนาดเล็ก และตู้เย็นที่มีอยู่ในครัว โดยในบางกรณีสามารถนำออกไปประกอบอาหาร ที่ทางเดินกลางแจ้งได้ และนำกลับมาเก็บในตู้ห้องครัวตามเดิม</p>	ใช้ร่วมกัน	<p>พื้นที่รวม 2.3 ตรม.</p> 	F6
2	<p>เก็บของ</p> 	<p>ใช้ตู้เสื้อผ้าที่ไม่ได้ใช้แล้ว รวมถึงตู้กับข้าว และชั้นวาง ใช้สำหรับจัดเก็บอุปกรณ์ครัว และสิ่งของที่ไม่ได้ใช้งานประจำต่างๆ</p>	ใช้ร่วมกัน	<p>พื้นที่รวม 4.3 ตรม.</p> 	F4, F5

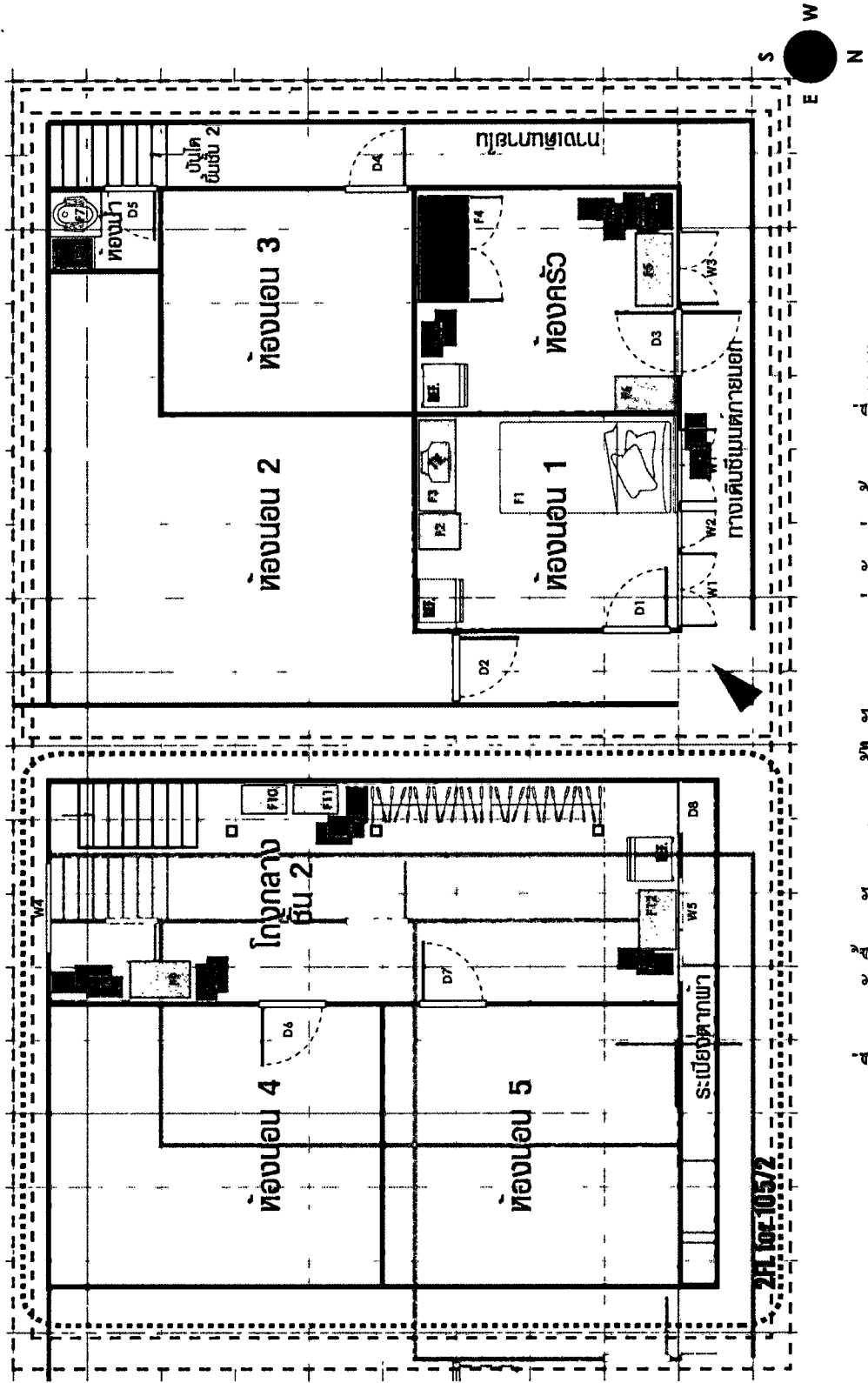
ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องน้ำ		ขนาดและตำแหน่งพื้นที่		เครื่องเรือนที่ใช้	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	พื้นที่รวม 1.0 ตรม.	F8	
1 อาบนํ้า 	ทำกิจกรรมอาบนํ้า ไม่มีอ่างล้างหน้าแยกต่างหาก ใช้วิธีตักน้ำอาบจากผนัง ก่อรองน้ำ และจากฝักบัว	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน			
2 สุขอนามัย 	ทำกิจกรรมสุขอนามัย	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 0.7 ตรม. 	F7, F8	

ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

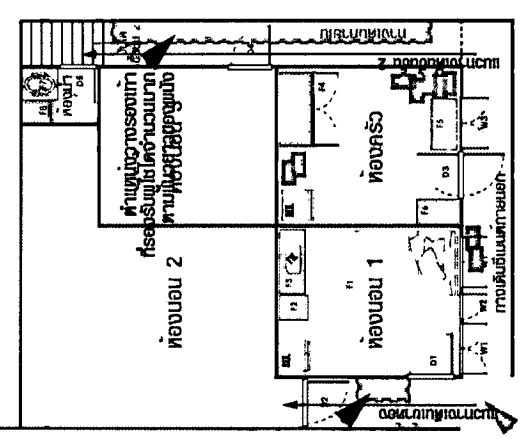
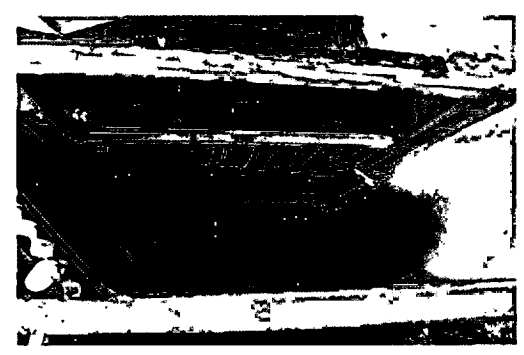

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โถงกลางชั้น 2		โครงการ		รายละเอียดกิจกรรม		ลักษณะผู้ใช้		ขนาดและตำแหน่งพื้นที่		เครื่องเรือนที่ใช้									
-	การเข้าถึงพื้นที่ จากทางเดินภายในถึงบันไดชั้น 2		<p>ฝ้าที่ซีกแล้วเสร็จจากชั้นล่าง นำขึ้นมาคกที่ระบียงชั้น 2 และจัดเก็บที่โถงกลาง โดยทำการไม่ไฟ แขนงริมผนังทางฝั่งทิศตะวันตก และมีโตะรีดฝ้าแบบพับเก็บได้สำหรับใช้งานรีดฝ้าที่แห้งแล้ว</p>	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 8.1 ตรม.														
-	การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ โถงกลางที่เชื่อมต่อกับส่วนใช้สอยชั้นบน คือ ห้องนอน 4, ห้องนอน 5 และระเบียงตากผ้า												<p>ใช้พื้นที่ริมห้องทางทิศเหนือ จัดวางอุปกรณ์ชุดโต๊ะสำหรับตั้งคอมพิวเตอร์ ใช้นั่งเล่นและทำงาน โดยกำหนดพื้นที่ด้วยพรมชั้น ด้านข้างมีตู้เย็น หน้าต่างในส่วนติดกันไม่มีบาน แต่ใช้ฝ้าพลาสติกใสจึงติดตายปิดไว้สำหรับกันฝน</p>	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 2.8 ตรม.		F12		
3	เก็บของ, วางรองเท้า																		

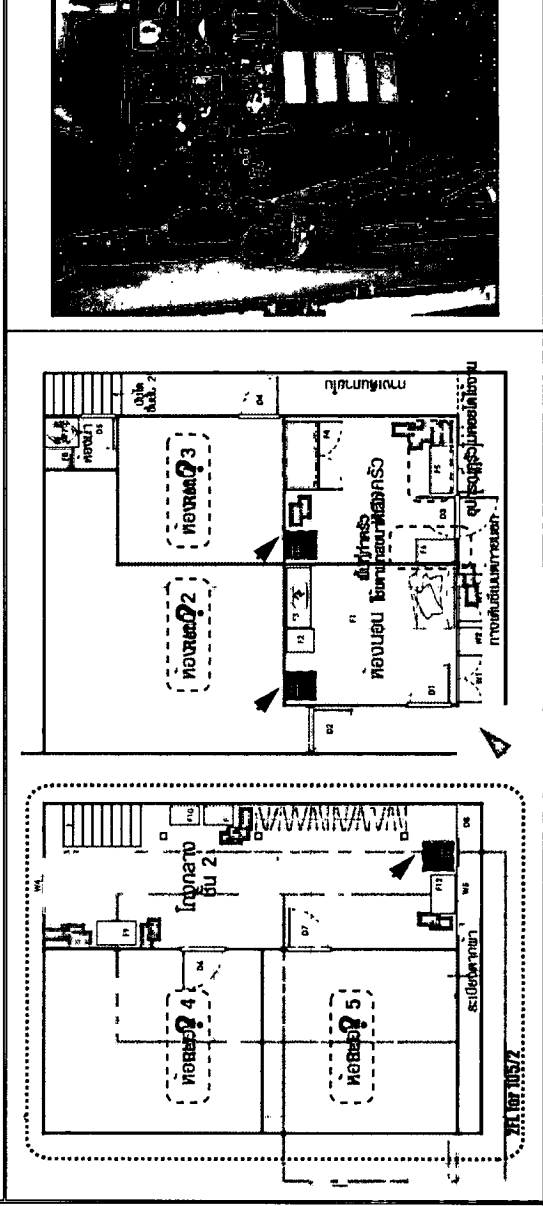

4.6.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหากทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละ จุด ที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละรายการจะแจกแจงถึง ลักษณะ / ประเภทของปัญหา, รายละเอียดของปัญหา และการแก้ไขปัญหา

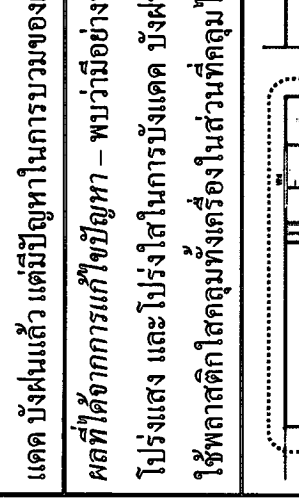
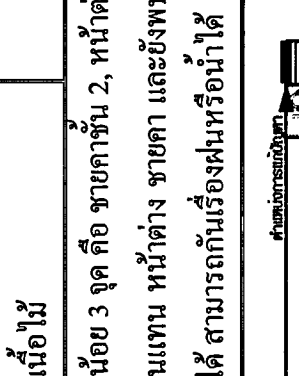
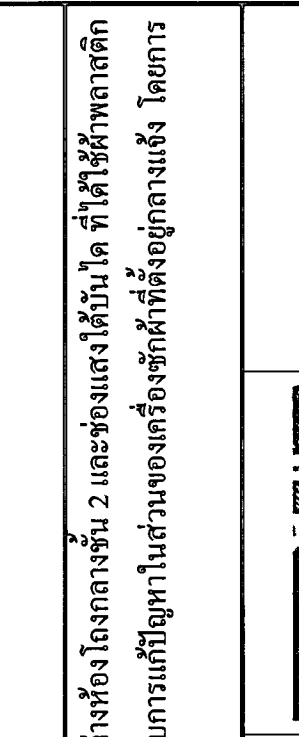
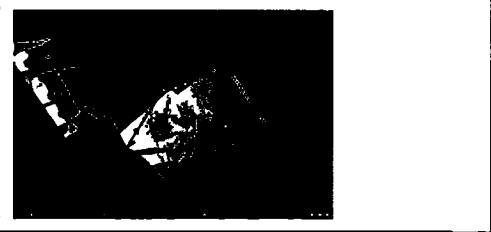
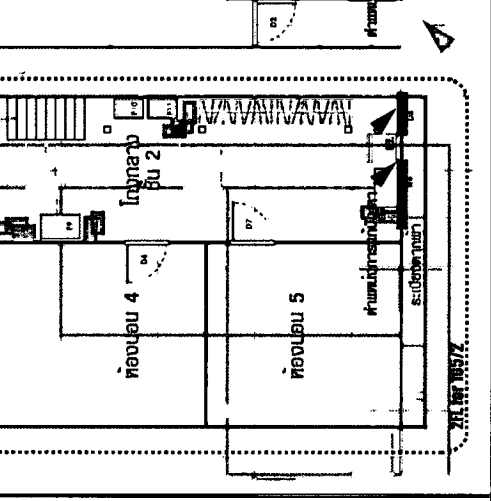
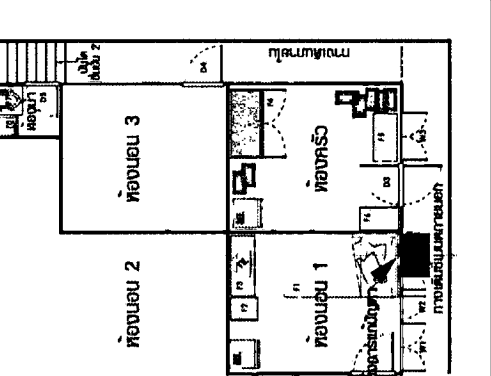
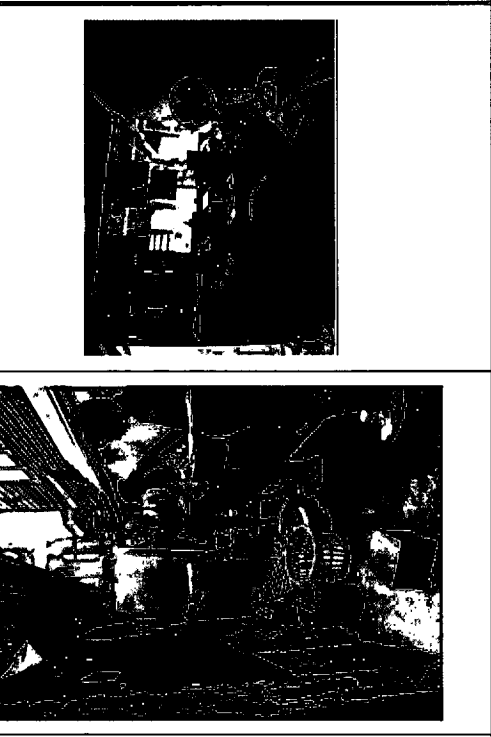
ภาพที่ 4.72 ผังพื้นที่ปัญหา / การแก้ไขปัญหากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/2

ตารางที่ 4.48 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

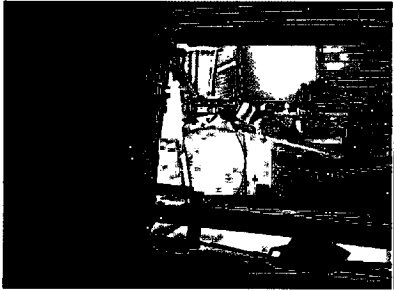

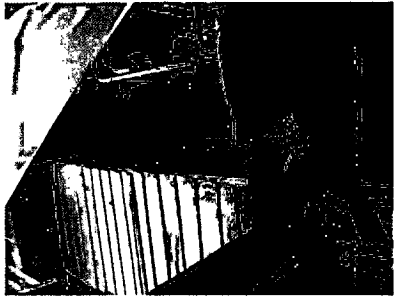
1	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การจัดวางเรียงรองเท้าในพื้นที่ทางเดิน I945, R629</p>	<ul style="list-style-type: none"> • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก 	<ul style="list-style-type: none"> • ทิศทาง 	<ul style="list-style-type: none"> • ตัณถ์กษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานรรมกันทางวัฒนธรรม
รายละเอียดปัญหา	<p>เป็นการจัดรูปแบบการเก็บรองเท้าที่ต้องถอดก่อนเข้าพื้นที่ ในบริเวณที่เป็นทางเดินที่มีลักษณะแคบ และเป็นแนวยาว โดยใช้การจัดเรียงรองเท้าเรียงเป็นคู่วางพียงตามแนวผนังอาคาร เพื่อประหยัดพื้นที่ในการวางรองเท้า และยังดูเรียบร้อย โดยไม่ต้องอาศัยชั้นวางหรือตู้เก็บรองเท้า สาเหตุ ผู้ใช้จำนวนมาก และจุดที่ต้องถอดรองเท้าที่ไม่อำนวย</p>				
การแก้ไขปัญหา	<p>สื่อนใยและข้อจำกัดของปัญหา – พื้นที่แคบ และผู้ใช้จำนวนมาก แนวคิดในการแก้ปัญหา – จัดวางอย่างเป็นระเบียบและไม่เสียพื้นที่ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – ได้มุมมองการแก้ปัญหาที่ลงตัว ระหว่างเสียงใจและข้อจำกัดของปัญหาที่ผลที่ได้คือ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่เสียพื้นที่ในการจัดวาง</p>				
					

<p>2</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – จุดสังเกตพฤติกรรมและความเป็นส่วนตัวจากจำนวนผู้เริ่ม 1945, R629</p>					<p>• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>ประเภทปัญหา</p>	<p>• สภาวะแวดล้อม</p>	<p>• การรู้จัก</p>	<p>• ทางมิติ</p>	<p>• ทิศทาง</p>	<p>• สัญลักษณ์</p>	<p>• กระทำระหว่างกันทางสังคม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>จากข้อมูลจากการสำรวจพบว่า ในหลังคาเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ใน 1 ครอบครัว ที่ได้แบ่งห้องนอนสำหรับผู้อยู่อาศัยถึง 5 ห้องนอน และพบว่า มีผู้เขียนอยู่ในหลาย ๆ จุดของบ้าน บ่งบอกถึงพฤติกรรมการใช้ห้องนอนของแต่ละคน ว่าค่อนข้างมีความเป็นส่วนตัว และมีการใช้งานห้องของตนเองเป็นหลักกว่าส่วนอื่น ๆ ของบ้าน</p>					
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – ตามพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย แนวคิดในการแก้ปัญหา – ใช้งานพื้นที่ส่วนตัวในห้องนอนของตน</p>					
	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไข้ปัญหา – จากพื้นที่ที่สำรวจทั้ง 3 จุดยกเว้นห้องนั่งและทางเดิน พบว่ามีผู้เขียนอยู่ทุกจุดที่สำรวจ ทั้งในห้องนอน ครีว และโถงกลางชั้น 2 และไม่มีจุดที่บ่งบอกถึงการรับประทานอาหารร่วมกัน รวมถึงห้องครัวที่มีขนาดใหญ่มาก มีการใช้งานน้อย ซึ่งเห็นถึงการมีพฤติกรรมรับประทานอาหารและใช้ชีวิตประจำวันใหญ่ ในห้องส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยแต่ละคน มากกว่าจะใช้พื้นที่ส่วนรวม</p>					
						
						

ตารางที่ 4.48 (ต่อ)

<p>3</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การใช้ผ้าพลาสติกสำหรับบังแดด บังฝน 1946,984,985, R634</p>	<ul style="list-style-type: none"> • สถานะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิตติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • กระทำระหว่างกันทางสังคม • สถานการณ์ทางวัฒนธรรม 	<p>จากการสำรวจพบว่ามีการใช้ผ้าพลาสติกโปร่งแสง และโปร่งใส มาช่วยในการแก้ปัญหาในเรื่องของแดด และฝน ที่มีผลต่อส่วนต่าง ๆ ของเรือน ๓๖๒๕๖ บางส่วนกลายเป็นพื้นที่เปิด โคนแดด โคนฝน อันเกิดจากการชำรุดของเรือน</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>เส้นใยและข้อจำกัดของปัญหา – ได้เคยมีการใช้ไม้อัดสำหรับบังแดด บังฝนแล้ว แต่มีปัญหาในการรวบรวมของเนื้อไม้</p>	<p>แนวคิดในการแก้ปัญหา – ความสะดวกและเหมาะสม</p>	<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – พบว่ามีอย่างน้อย 3 จุด คือ ชายคาชั้น 2, หน้าต่างห้องโถงกลางชั้น 2 และช่องแสงใต้บันได ที่ได้ใช้ผ้าพลาสติกโปร่งแสง และโปร่งใสในการบังแดด บังฝนแทน หน้าต่าง ชายคา และยังพบการแก้ปัญหาในส่วนของการซักผ้าที่ตั้งอยู่กลางแจ้ง โดยการนำพลาสติกใสคลุมทั้งเครื่องในส่วนที่คลุมได้ สามารถกันเรือนฝนหรือน้ำได้</p>
<p>การแก้ไขปัญหา</p> 			
			

ตารางที่ 4.48 (ต่อ)

4	ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – ฝ่าฝืนตามวามจากความขึ้น 1975,982,990,002				
ประเภทปัญหา	• สถานะแวดล้อม	• การรู้สึกลับ	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สถิติลักษณะ • กระทำระหว่างกันทางสังคม
รายละเอียดปัญหา	บางส่วนของฝ่าฝืนตามวามซึ่งใช้ไม้ค้ำพิง มีการบวมตัว เอนตัว และบางจุดเกิดการค้ำพิง อันเนื่องมาจากความขึ้น สิ้นสุด ระยะเวลาของเรือน และวิธีในการแก้ปัญหา				
การแก้ไขปัญหา	เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – รอกการปรับเปลี่ยนจากทางตงนง. ทรัพย์สินฯ	แนวคิดในการแก้ปัญหา – ยังไม่ทำอะไร รอดความค้ำพิงน้ำของโครงการปรับปรุงพื้นที่ของชุมชน			
	ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา – ยังไม่มีการแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคาร เนื่องจากอยู่ในช่วงที่มีโครงการจะปรับปรุงที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนจากสำนักงานทรัพย์สินฯ ทางเจ้าของบ้านจึงตัดสินใจที่ยังจะไม่ทำการปรับปรุงใด ๆ ในช่วงนี้				
					

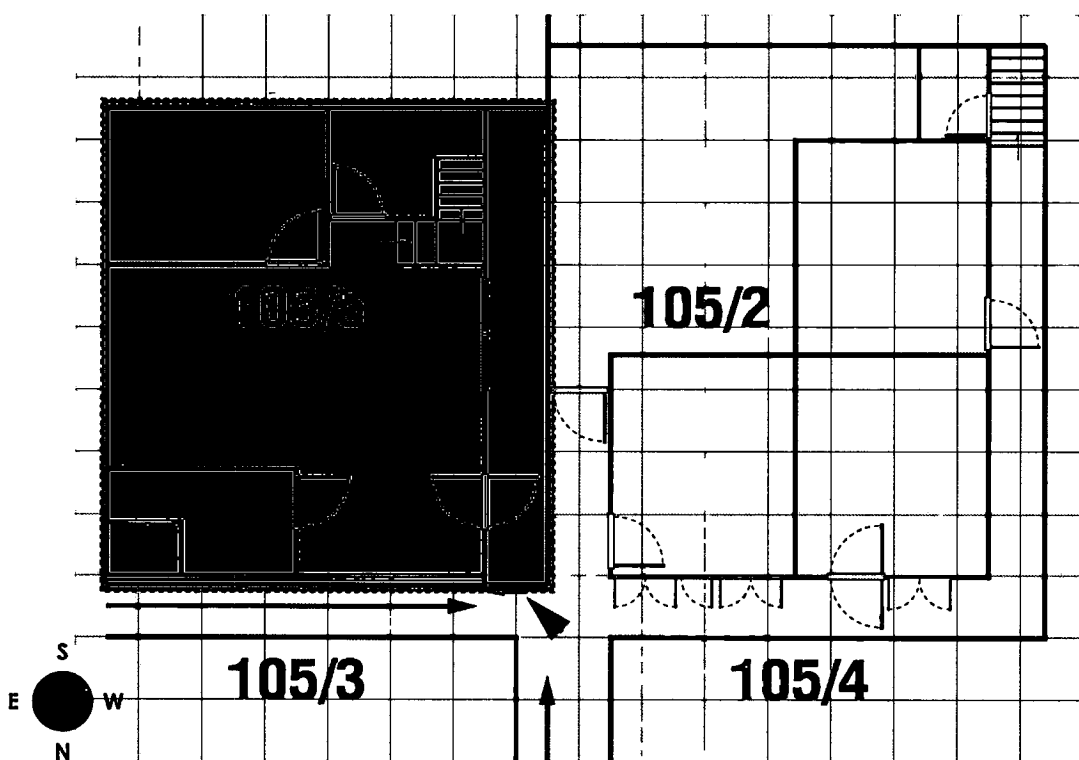
4.7 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 7 , บ้านเลขที่ 105/5

ลักษณะทั่วไป เป็นหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่บริเวณเดียวกับบ้าน 105/2 คือมีบรรยากาศค่อนข้างสงบและเป็นส่วนตัว มีผู้อยู่อาศัยเป็นครอบครัวเดี่ยวขนาดเล็ก คือ พ่อ แม่ และลูก 2 คน ลักษณะเป็นอาคารเก่า 2 ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ ด้วยผู้อยู่อาศัยที่มีจำนวนไม่มาก พื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ จึงจัดแบ่งไปส่วนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ชั้น 1 จะเป็นส่วนทำกิจกรรมร่วมกันคือ มีห้องโถงกลางสำหรับนั่งเล่น พุดคุย พักผ่อน ของครอบครัว ห้องอื่น ๆ โดยรอบจะเป็นห้องครัว ห้องเก็บของ ห้องน้ำ และบันไดทางขึ้นชั้น 2 ซึ่งเป็นแบ่งเป็นส่วนของห้องนอน 2 ห้อง คือ ห้องของ พ่อ แม่ และลูกคนเล็ก ส่วนอีกห้องจะเป็นของลูกคนโต และจะมีระเบียงสำหรับตากผ้าอยู่ทางทิศตะวันตก

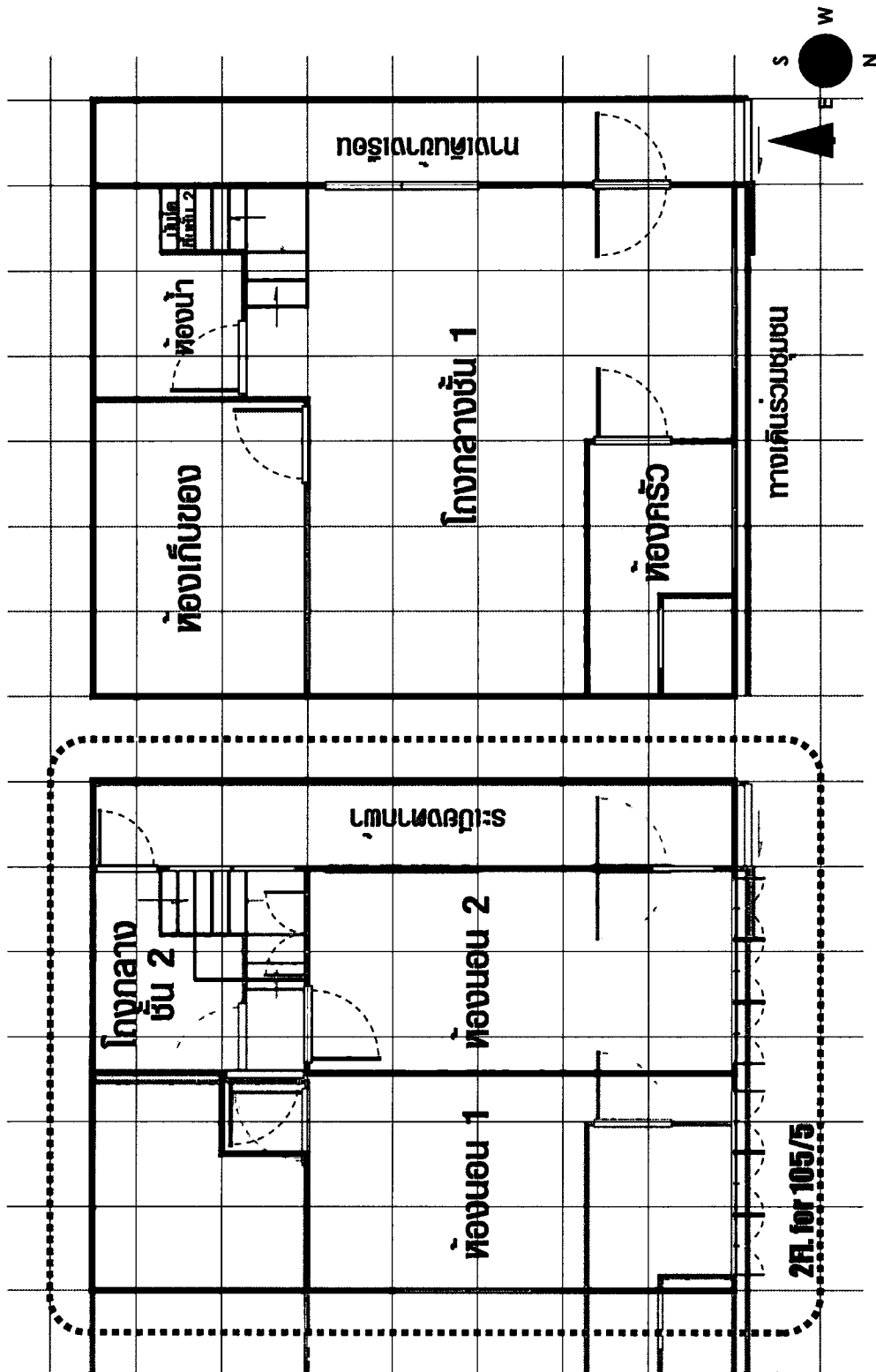
ลักษณะผู้อยู่อาศัย เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยสมาชิก 4 คน คือ พ่อ แม่ และลูก 2 คน ซึ่งยังอยู่ในวัยเรียน คนโตอยู่ระดับปริญญาตรี มีห้องนอนส่วนตัวอยู่ที่ชั้นบน พื้นที่ของครอบครัวส่วนใหญ่จะอยู่ที่โถงกลางชั้นล่าง

ลักษณะการใช้งานพื้นที่ การใช้งานพื้นที่ภายในที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ของครอบครัว จะอยู่ที่โถงกลางชั้นล่าง เป็นส่วนพบปะพุดคุย นั่งเล่น ดูทีวี ทำการบ้าน และรับประทานอาหาร รวมถึงการใช้งานห้องครัว ห้องน้ำ และทางเดินข้างบ้านที่เป็นที่ตั้งเครื่องซักผ้า โดยชั้นบนจะใช้เป็นห้องส่วนตัวสำหรับนอนหลับพักผ่อน และใช้ระเบียงสำหรับตากผ้า

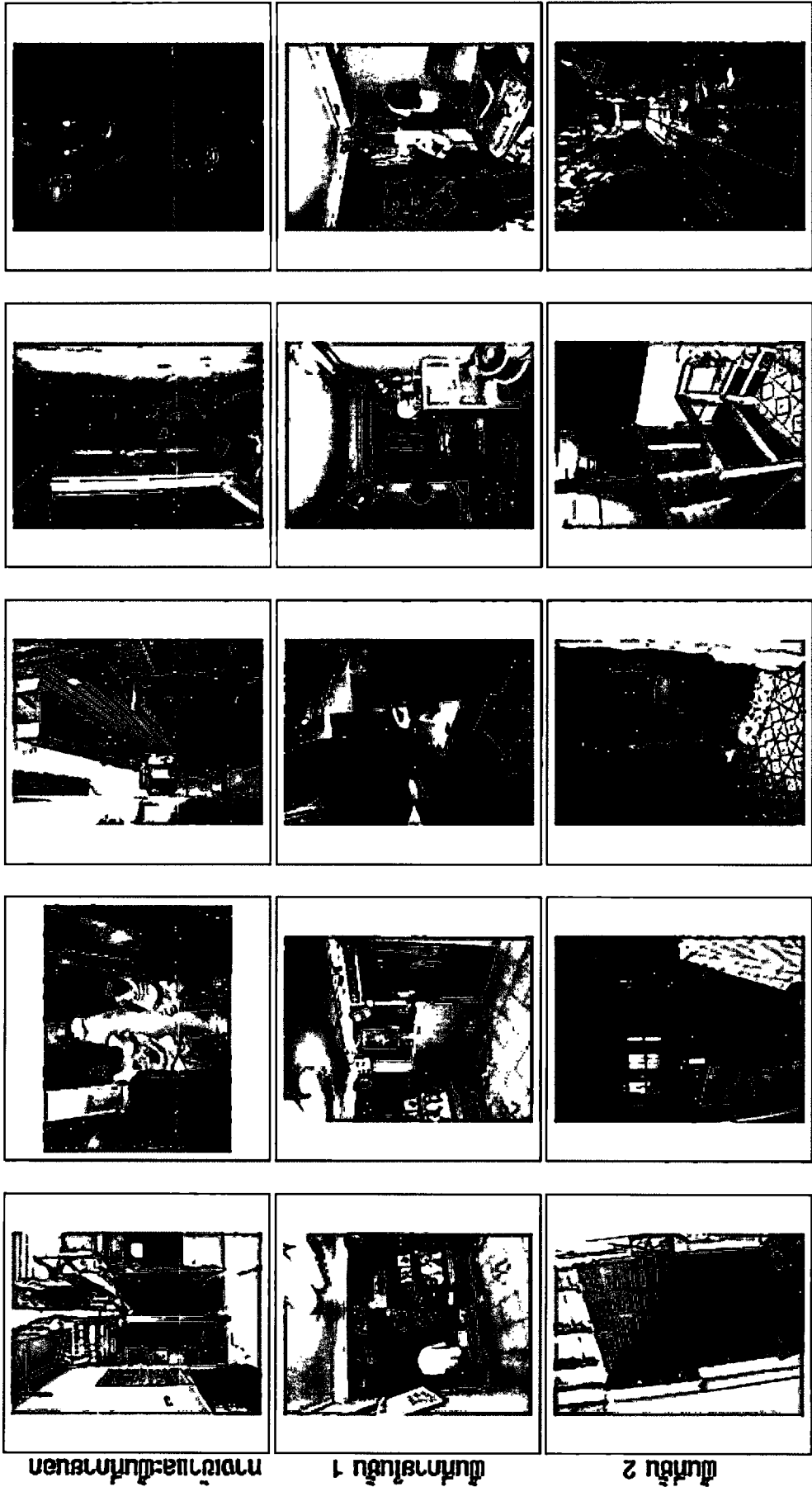
สภาพบริเวณโดยรอบ ตัวเรือนตั้งอยู่สุดทางเดินร่วมชุมชน เป็นลักษณะ 3 แยก มีประตูรั้วทางเข้าบ้าน โดยแต่ละด้านมีแนวขอบเขตติดกับเพื่อนบ้าน ภายในเขตรั้วกำแพงด้านทิศตะวันตก มีเว้นช่วงทางเดินแคบ ตามแนวยาวของเรือน

ภาพที่ 4.73 เส้นทางการเข้าถึงหลังคาเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านเลขที่ 105/5

ภาพที่ 4.74 ผังพื้นบ้านเลขที่ 105/5 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก

ภาพที่ 4.75 ก

ภาพที่ 4.75 ข

ภาพที่ 4.75 ค

ภาพที่ 4.75 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปของบ้านเลขที่ 105/5

4.7.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 105/5

เพศ หญิง
 อายุ 22 ปี
 สถานภาพ โสด
 การศึกษา กำลังศึกษาชั้นปริญญาตรีปี 4
 อาชีพ นักศึกษา
 รายได้ -
 การนับถือศาสนา พุทธ

ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ 1 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ มีความรู้สึกว่าจะเสียงดังเวลารถไฟวิ่งผ่านในแต่ละช่วงเวลา และรู้สึกว่าจะไม่ค่อยมีความปลอดภัยจากการเดินขบวนรถไฟต่อเด็กที่วิ่งเล่นไปมา
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน ค่อนข้างแออัด
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน ไม่มี
- ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทางเดินคูน้ำมีน้ำเน่าเสีย

4.7.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 105/5

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว 4 คน

ชาย 1 คน หญิง 3 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

อายุ 7 - 16 ปี 1 คน

เข้าเรียน 1 คน

อายุ 16 - 26 ปี 1 คน

อายุ 26 - 60 ปี 2 คน

• ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

จบการศึกษาแล้ว 2 คน

จบชั้นประถมศึกษา 2 คน

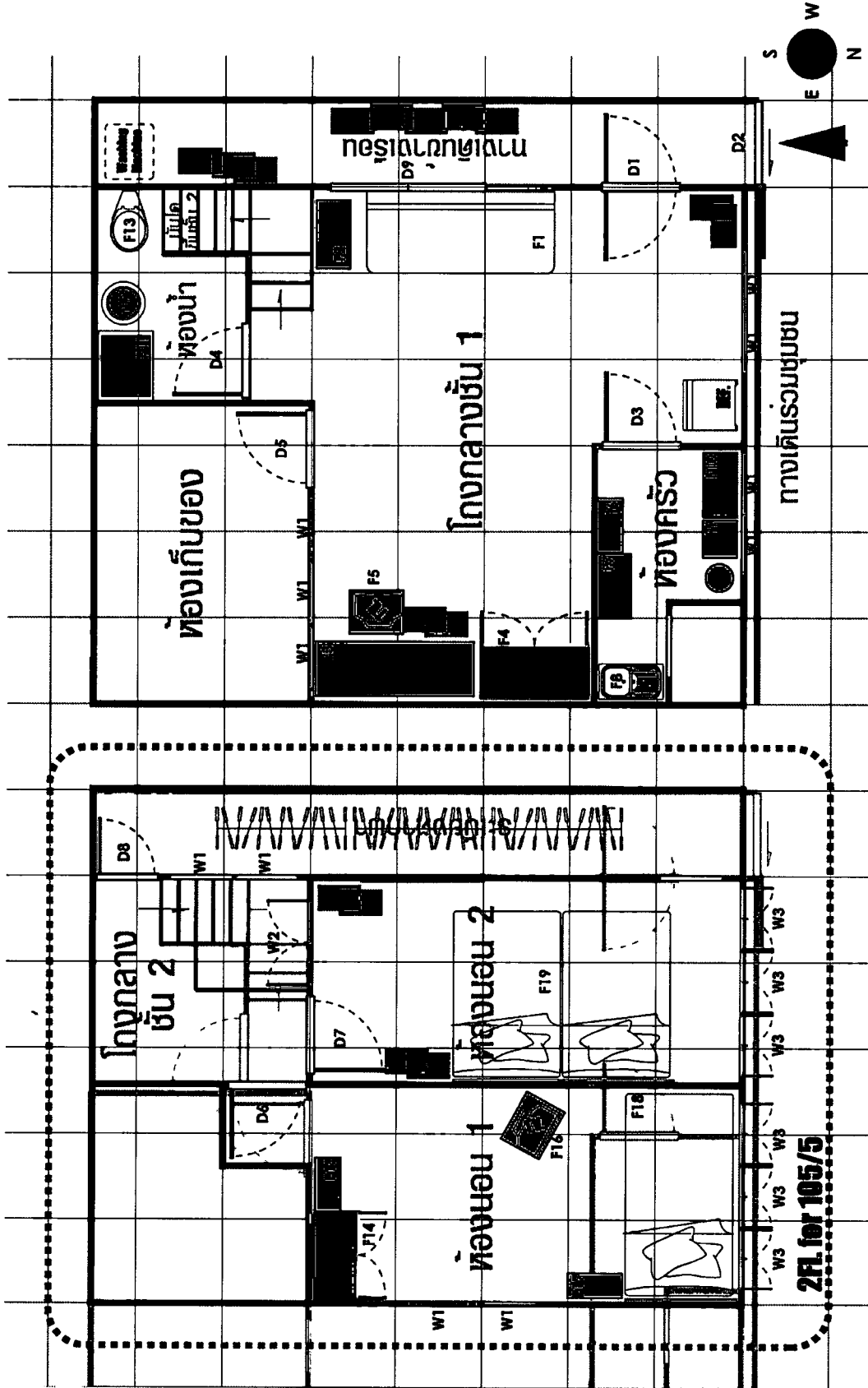
กำลังศึกษาอยู่ 2 คน (ชั้นประถม และปริญญาตรี)

- การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน

รับจ้าง	1	คน
ประกอบอาชีพส่วนตัว	1	คน
- รายได้ของครอบครัวต่อปี 50,000 บาทขึ้นไป
- ภูมิลำเนาเดิม ภาคกลาง
- การย้ายครอบครัว ย้าย 1 ครั้ง
- สาเหตุการย้าย มาหางานทำ
- ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีขึ้นไป
- สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช้าที่คืนปลูกบ้าน
- ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดียว
- ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มีมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.7.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

ภาพที่ 4.76 ผังพื้นที่แสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ บ้านเลขที่ 105/5

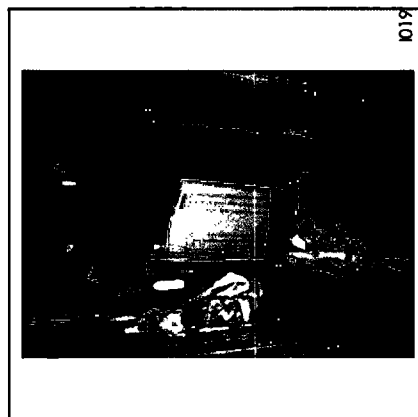
4.7.3.1 รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน

ตารางที่ 4.49 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
1 ทางเดินข้างเรือน	เทปูนฉาบเรียบ (I020)	กำแพงอิฐบดถือทาสีเขียว (I019)	พื้นไม้ของชั้นบน (I020 , R647)
2 โถงกลางชั้น 1	พื้นปูนกรุกระเบื้องเซรามิกสีฟ้า ขนาด 30x30 ซม. (I024 , I028)	ผนังปูนฉาบเรียบทาสีฟ้า (I026)	กรุไม้อัดเรียบทาสีน้ำมันสีเทา (I026)
3 ห้องครัว	เทปูนเรียบทาสีแดง (I041)	ปูนฉาบเรียบทาสีส้มอ่อน (I045)	กรุไม้อัดเรียบทาสีขาว (I045)
4 ห้องน้ำ	พื้นปูนกรุกระเบื้องโมเสกสีฟ้า (I030)	ผนังปูนฉาบเรียบทาสีเขียวอ่อน บางส่วนทาสีขาว (I034 , I032)	กรุไม้อัดเรียบทาสีขาว (I033)
5 ห้องเก็บของ	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ตารางที่ 4.50 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

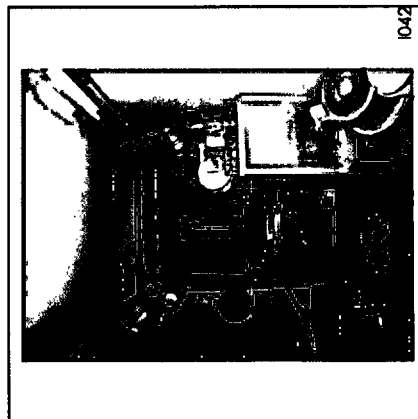
พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
6 โถงบันไดชั้น 2	พื้น โครงสร้างไม้ปูเสื่อน้ำมันมีลวดลาย (I064)	โครงสร้างไม้ตีฝาไม้ซ่อนเกล็ดทาสีขาว (I063)	กรุไม้อัดเรียบทาสีขาว (I063)
7 ระเบียงบ้านชั้น 2	พื้น ไม้กระดานตีธรรมชาติ (I067)	ผนังบ้าน โครงสร้างไม้ตีฝาไม้ซ่อนเกล็ดทาสี น้ำตาลเข้ม อีกด้านเป็นรั้วไม้กันตก	โครงสร้าง ไม้มุงกระเบื้องลอน และสังกะสี (R667 , R668)
8 ห้องนอน 1 ชั้น 2	พื้น ไม้กระดานปูเสื่อน้ำมันมีลวดลายสีฟ้า (I047)	ผนังบ้าน โครงสร้าง ไม้ตีฝาไม้ซ่อนเกล็ดทาสีเข้ม บางส่วนกันผนังเบาตีไม้อัดตีธรรมชาติ (I048 , I047)	ฝ้าเพดานกรุแผ่นเซต โลกริตไม้ทาสี (I049)
9 ห้องนอน 2 ชั้น 2	พื้น ไม้กระดานปูเสื่อน้ำมันมีลวดลายสีฟ้าอ่อน (I054)	ผนัง โครงสร้าง ไม้ตีไม้อัดตีตีธรรมชาติ (I056)	ฝ้าเพดานกรุแผ่นเซต โลกริตไม้ทาสี (I056)

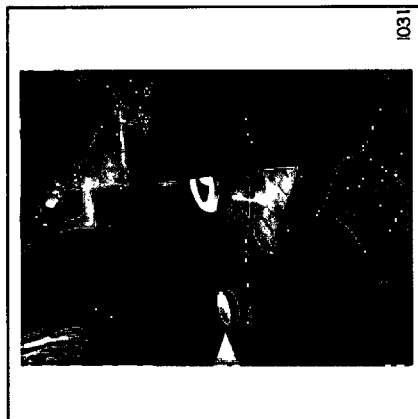
1019

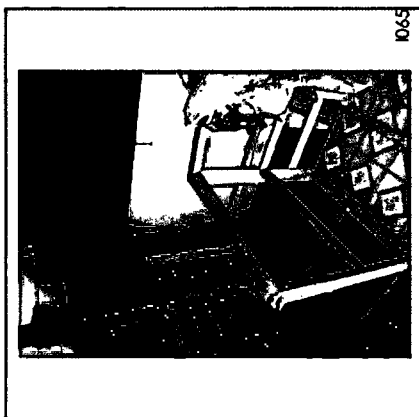
1026

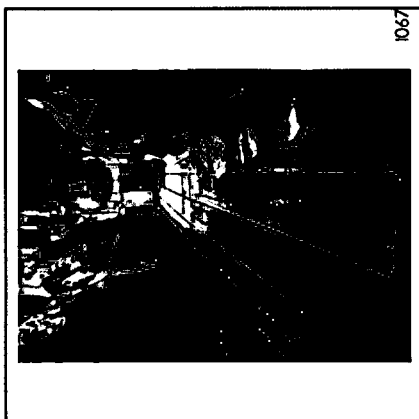
1042

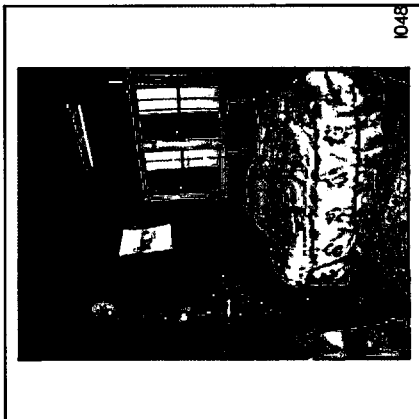
1031

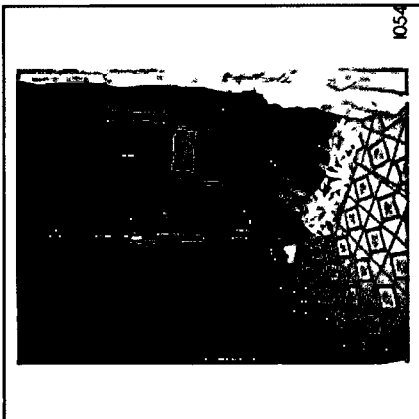
1065

1067

1048

1054

ภาพที่ 4.77 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มพื้นที่, ถนน, เพดาน

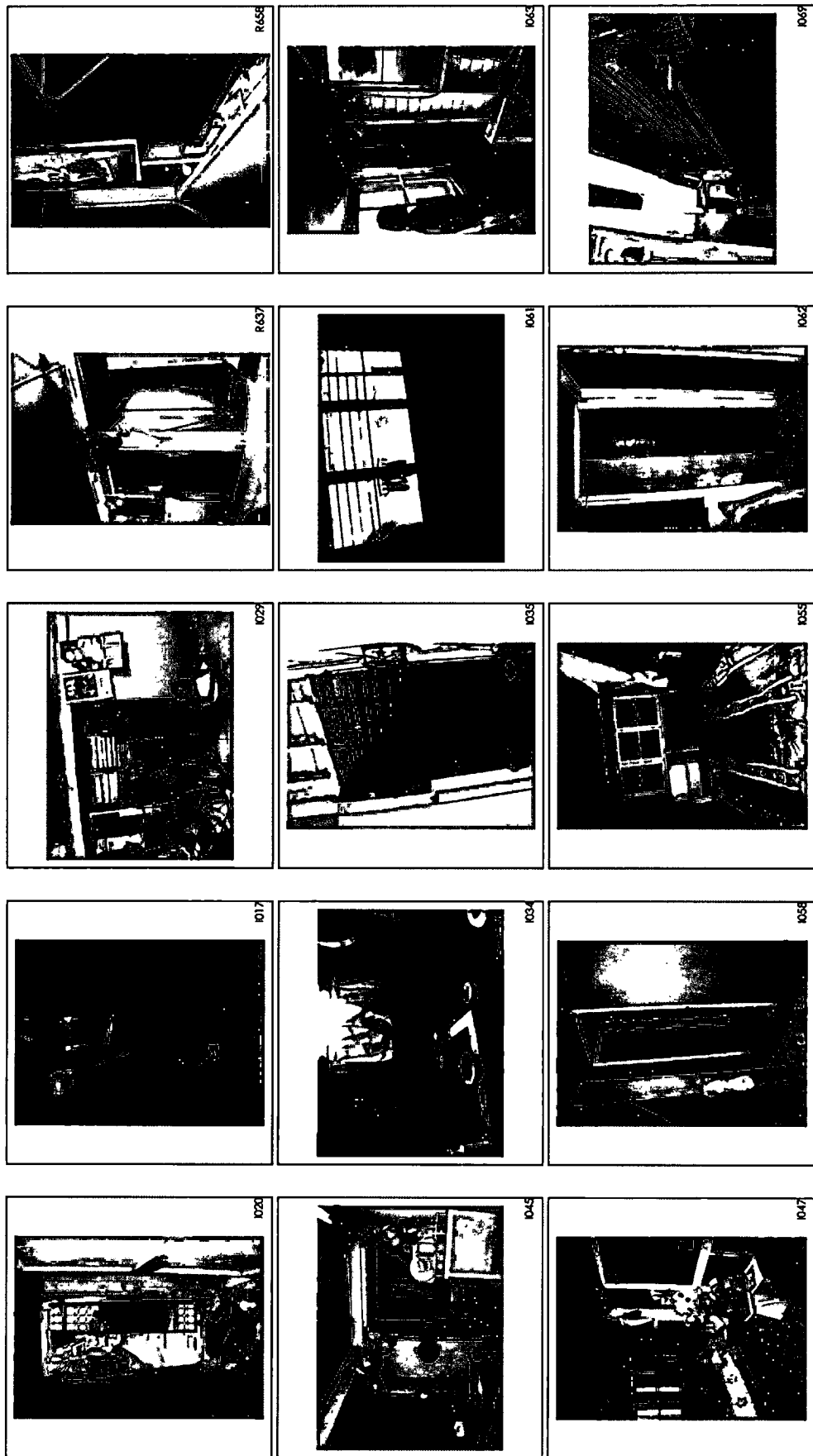
4.7.3.2 รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.51 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

	รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	S1 บันไดภายใน (I305 , R661)	บันไดรูปตัว L มีขนาดพักบันได ส่วนแรกของบันได จำนวน 3 ชั้นและขนาดพักก่อนประตูกระเบื้อง เซรามิกสีฟ้า ส่วนที่เหลือเป็น โครงสร้าง ไม่มีเฉพาะแม่บันไดและลูกนอนทาสีเขียว	ด้านในบ้านทางทิศใต้ติดผนังทางทิศตะวันตก	1
2	D1 ประตูทางเข้าบ้านชั้น 1 (I008 , I027)	ประตูบานเปิดไม้กระดาน มีบานกรอบทาสีขาว วงกบไม้ทาสีขาว ติดตั้งประตูมุ้งลวดกรอบอลูมิเนียม อีกชั้นหนึ่ง	ผนังโถงกลางชั้น 1 ทางด้านทิศตะวันตก	1
3	D2 ประตูรั้วบ้านชั้น 1 (I013)	ประตูเลื่อนเหล็กตีคิ้วลวดลาย ทาสีฟ้า	ติดตั้งอยู่กับกำแพงบ้านด้านทิศเหนือติดด้านทิศตะวันตก	1
4	D3 ประตูห้องครัว (I021)	ประตูบานเปิด ไม้อัดทาสีน้ำตาลเข้ม วงกบประตูไม้ทาสีขาว	ผนังห้องครัวด้านทิศตะวันตก	1
5	D4 ประตูทางเข้าห้องน้ำ (I030)	ประตูบานเปิด ไม้กระดานทาสีขาว วงกบประตูไม้สีขาว	ผนังห้องน้ำด้านทิศเหนือ ติดด้านทิศตะวันออก	1
6	D5 ประตูทางเข้าห้องเก็บของ (I025)	ประตูบานเปิดมุ้งลวดกรอบอลูมิเนียม วงกบประตูไม้สีขาว	ผนังห้องเก็บของทางด้านทิศเหนือติดด้านทิศตะวันตก	1
7	D9 ประตูปิดตายโถงกลางชั้น 1 (I023 , I028)	ประตูบานเปิดคู่ไม้กระดานสีขาวย วงกบไม้สีขาว ปิดตาย	ผนังโถงกลางชั้น 1 ด้านทิศตะวันตก	1

ตารางที่ 4.52 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
8	D6 ประตูทางเข้าห้องนอน 1 (I053) ทาสีขาว	ผนังห้องนอนด้านทิศตะวันตกทิศทางคานทิศใต้	1
9	D7 ประตูทางเข้าห้องนอน 2 (I058) ทาสีขาว บางส่วนคู่พัง	ผนังห้องนอนด้านทิศใต้ทิศทางทิศตะวันออก	1
10	D8 ประตูออกกระเบื้องชั้น 2 (I063) ทาสีขาว มีบานมุ้งลวดอุดมีเนียมอีกหนึ่งชั้น	ผนังโถงบันไดชั้น 2 ด้านทิศตะวันตกทิศทางทิศใต้	1
11	W1 หน้าต่างอาคาร (I021, I044)	โดยรอบผนังอาคาร	11
12	W2 หน้าต่างห้องนอน 2 ชั้น 2 (I065) ปิดตายจากภายในห้องนอน	ผนังอาคารด้านทิศใต้	1
13	W3 หน้าต่างห้องนอน 1, 2 (I056, I048) ถูกกรงเหล็ก	ผนังห้องนอน 1 และ 2 ทางด้านทิศเหนือ	1

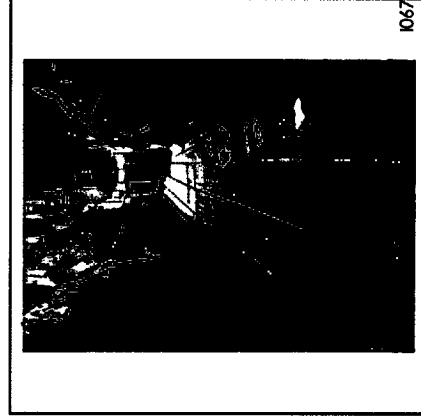
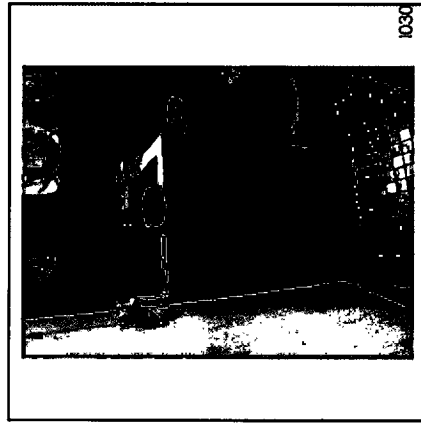

ภาพที่ 4.78 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มบ้านเดี่ยว, ประตู, หน้าต่าง

4.7.3.3 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ

ตารางที่ 4.53 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1	ผ้าพลาสติกปิดช่องระบายอากาศห้องน้ำ (1034) ระบายอากาศของผนังชั้นใต้ดิน	ปิดบังสายเพื่อความเป็นส่วนตัวในห้องน้ำ เนื่องจากระดับช่องอยู่ค่อนข้างต่ำ เมื่อมองจากภายนอก	ผนังห้องนำทางด้านทิศใต้
2	ผ้าพลาสติกปิดกันตก (1068) หลังคาพลาสติกโปร่งแสงสีเขียวจึงจากชายหลังคาลงมาถึงรั้วระเบียง และในช่องซึ่งระเบียงยังมีแผ่นสังกะสีปิดตลอดแนว	ใช้ปิดช่องเปิดตามแนวระเบียง กันผ้าที่ตกไว้บริเวณนี้ เนื่องจากระเบียงแคบและอยู่ติดหลังคาบ้านข้างเคียง	แนวรั้วระเบียงทางทิศตะวันตก

ภาพที่ 4.79 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

4.7.3.4 รายละเอียดเครื่องเรือน

ตารางที่ 4.54 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางชั้น 1						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F1 ม้านั่งขนาดใหญ่ (1028)	ลอยตัว	ม้านั่งไม้ขนาดใหญ่และสลักลวดลายทำไม้ธรรมชาติ	นั่ง / วางสิ่งของ	80x180x100 ซม.	1	
2 F2 ชั้นวางของ (1023)	ลอยตัว	ชั้นไม้ผ่าวงของสำเร็จรูปทำสีน้ำตาลเข้ม	วางของ / ใช้แทนโต๊ะแต่งตัว	40x60x90 ซม.	1	
3 F3 ตู้โชว์ (1024)	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ขนาดใหญ่ทำสีธรรมชาติ มีบานเปิดไม้และบานเลื่อนกระจกใส	โชว์ของ และ เก็บของ	60x150x200 ซม.	1	
4 F4 ตู้เสื้อผ้า (1024)	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าบานเปิดไม้ ทำสีน้ำตาลเข้มหน้าบานตกแต่งด้วยไม้ทำลวดลาย	เก็บเสื้อผ้า / เก็บของ	60x120x80 ซม.	1	
5 F5 โต๊ะวางทีวี (1024)	ลอยตัว	โต๊ะไม้ขนาดใหญ่สีธรรมชาติ	วางทีวี	40x40x40 ซม.	1	

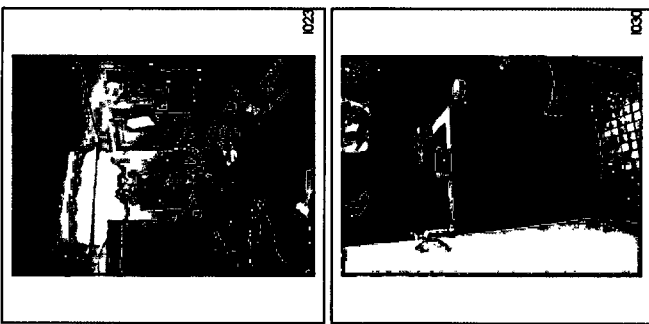
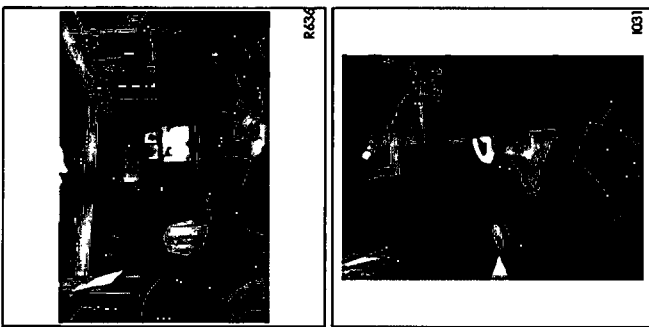
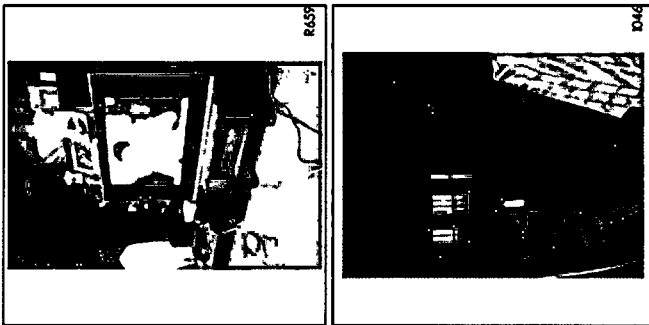
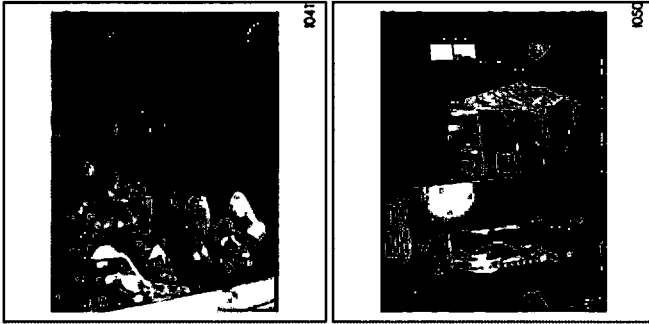
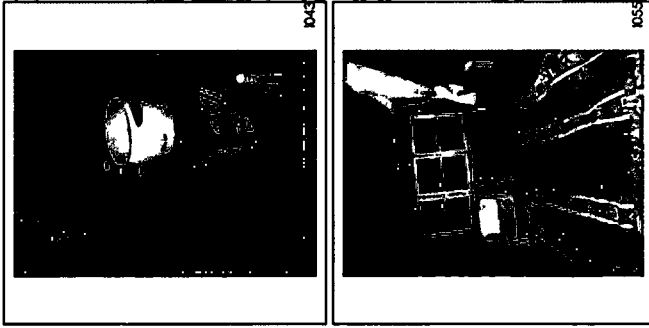
เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องครัว						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F6 ชั้นวางของ (1034)	ลอยตัว	ชั้นไม้เนื้อแข็งสีน้ำตาลเข้ม	วางจานชาม	40x60x100 ซม.	1	
2 F7 ตู้กับข้าว (1042)	ลอยตัว	ตู้กับข้าวอลูมิเนียมสำเร็จรูป	เก็บอาหาร	50x60x130 ซม.	1	
3 F8 อ่างล้างจาน (1042)	ลอยตัว	อ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูป	สำหรับล้างจานชาม	60x100x80 ซม.	1	
4 F9 เตาแก๊ส (1041)	ลอยตัว	เตาแก๊สอลูมิเนียมสำเร็จรูปสี่เตา	สำหรับปรุงอาหาร	40x60x80 ซม.	1	
5 F10 ชั้นวางของ (1041)	ลอยตัว	ชั้นวางของไม้เนื้อแข็งทำสีน้ำตาลเข้ม	ใช้สำหรับวางอุปกรณ์ประกอบอาหาร	40x100x100 ซม.	1	

ตารางที่ 4.54 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนำ					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F11 อ่างรองน้ำ (I030)	ติดตาย	ก่อนนั่งปูนฉาบเรียบทาสีเขียว	ใช้รองน้ำสำหรับอาบน้ำ	80x60x100 ซม.	1
2 F12 โถ่งน้ำ (I030)	ลอยตัว	โถ่งน้ำคั้นสีน้ำตาล	ใช้รองน้ำสำหรับงานสุขอนามัย	50x50x60 ซม.	1
3 F13 โถสุขภัณฑ์ (I032)	ติดตาย	โถสุขภัณฑ์เซรามิกสีขาวชนิดนั่งราบ	ใช้งานสุขอนามัย	60x60x50 ซม.	1

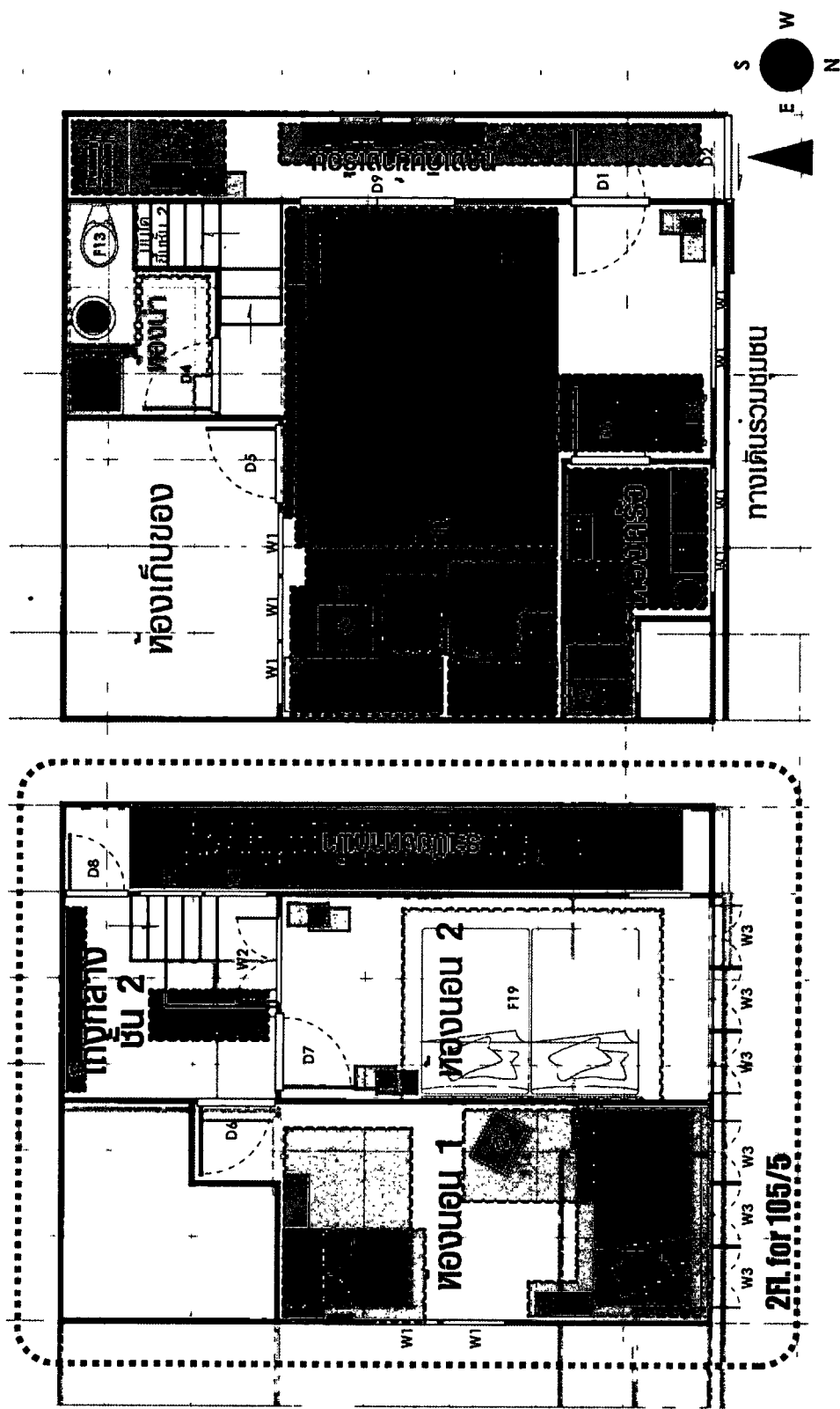
เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 1					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F14 ตู้เสื้อผ้า (I050)	ลอยตัว	ตู้ไม้บานอ้อยสำเร็จรูปปิดผิวลายไม้สีน้ำตาล	ใช้เก็บเสื้อผ้า	60x120x180 ซม.	1
2 F15 ชั้นวางของ (I050)	ลอยตัว	ชั้นวางของเหล็กทาสีน้ำตาลถ้ำสำเร็จรูป	วางหนังสือ / อุปกรณ์การเรียน	40x80x120 ซม.	1
3 F16 ตู้วางทีวี (I046)	ลอยตัว	ตู้ไม้บานอ้อยสำเร็จรูปปิดผิวลายไม้สีอ่อนมีล้อ	วางทีวี	60x60x75 ซม.	1
4 F17 โต๊ะหัวเตียง (I047)	ลอยตัว	โต๊ะเหล็กทอไม้เคลือบด้วยสีพู่พลาตติก	วางของทั่วไป / อ่านหนังสือ	40x60x45 ซม.	1
5 F18 เตียงนอน (I047)	ลอยตัว	เตียงไม้้อัดสำเร็จรูปลายไม้สีธรรมชาติวางฟูกนอน	นอนพักผ่อน	120x200x100 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 2					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
19 F19 ฟูกนอน (I055)	ลอยตัว	ฟูกนอนสองชั้นวางบนพื้นชนิดติดกัน	นอนพักผ่อน	120x200x5 ซม.	2

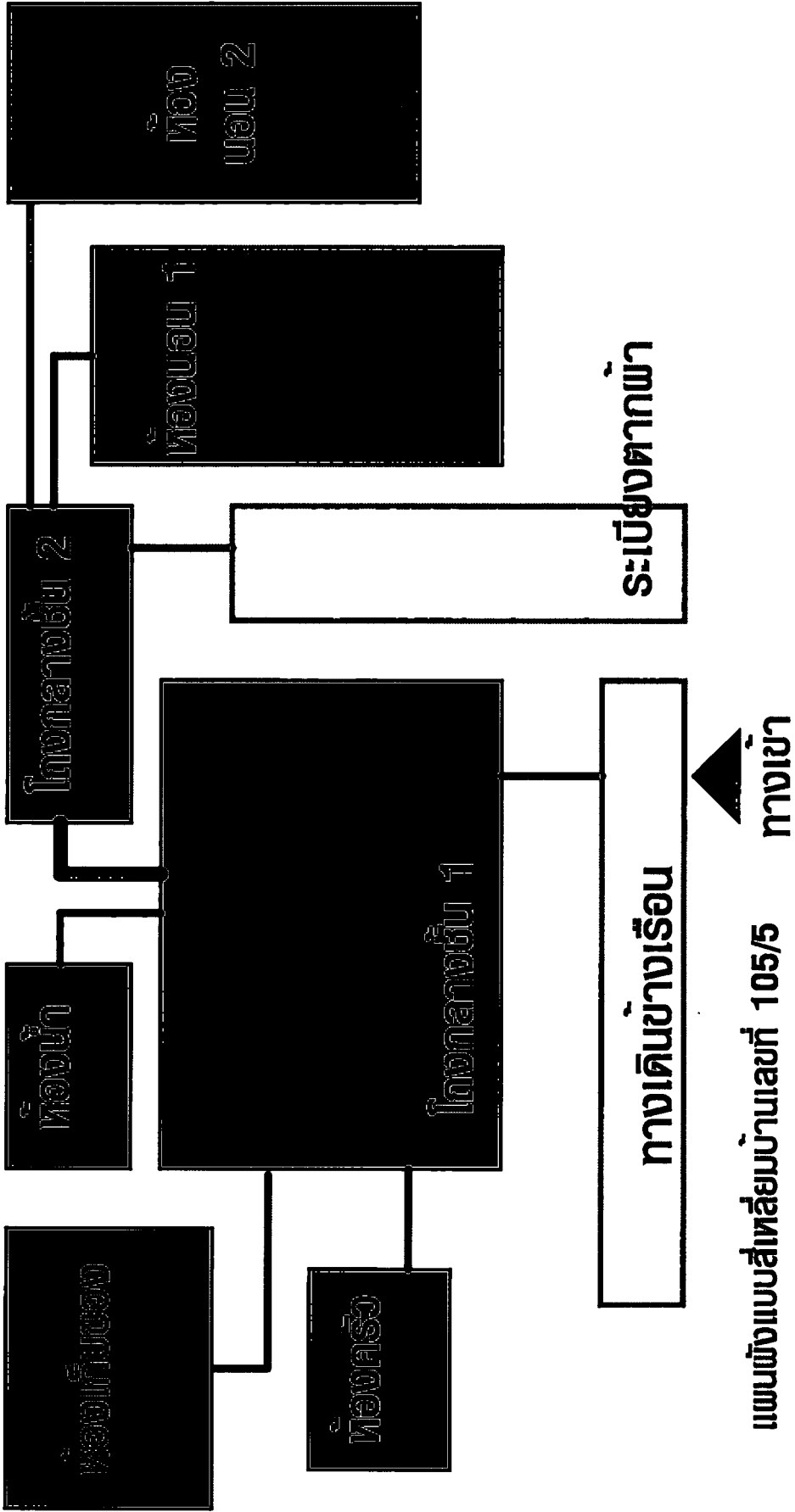

ภาพที่ 4.80 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/5 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

4.7.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอ โดย แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ซึ่งให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาดและตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

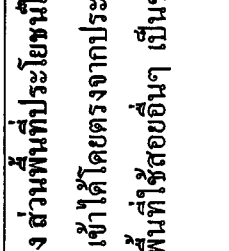

ภาพที่ 4.81 ผังพื้นที่แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/5

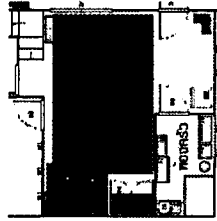

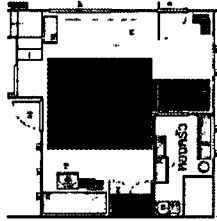
แผนผังแบบสี่เหลี่ยมบ้านเลขที่ 105/5

ภาพที่ 4.82 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 105/5

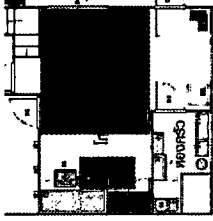

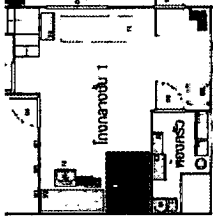
ตารางที่ 4.55 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

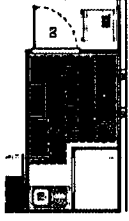

	การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ทางเดินข้างเรือน	- การเข้าถึงพื้นที่ เข้าได้โดยตรงจากประตูหัวเหล็ก ทางเข้าเรือน	- การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นชานพักก่อนนำเข้าสู่ประตูทางเข้าตัวเรือน เชื่อมต่อกับโถงกลางชั้น 1	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1 ถอด, เก็บรองเท้า	ใช้เป็นพื้นที่ถอดวางรองเท้าก่อนเข้าเรือน และมีชั้นวางเหล็กสำหรับเก็บและจัดเรียงรองเท้า	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 2.2 ตรม. 	-
2 ซักผ้า	ใช้เครื่องซักผ้าที่วางอยู่ในสุดท้ายทางเดิน เนื่องจากต่อท่อน้ำใช้ได้จากห้องน้ำที่อยู่คนละฟากผนัง หลังจากรักแล้วเสร็จนำไปตากที่ระเบียงชั้น 2	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1.5 ตรม. 	-

ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

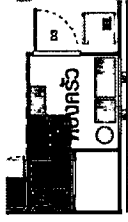

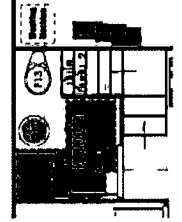
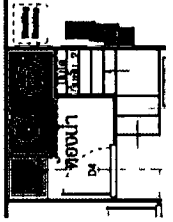
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นต่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โถงกลางชั้น 1		การเข้าถึงพื้นที่ เข้าได้จากทางเดินข้างเรือ โดยประตูทางทิศตะวันตก		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นโถงกลางชั้นล่างสำหรับเชื่อมต่อไปยังส่วนอื่น ๆ ของบ้าน คือ ห้องครัว ห้องเก็บของ ห้องนำ และบันไดทางขึ้นชั้น 2	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้	
1 พักผ่อนครอบครัว 	เป็นพื้นที่โถงกลางห้องใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวร่วมกัน อาทิ นั่งเล่นพูดคุย, ดูทีวี, เล่นเกมส์, ฟังเพลง ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่วางจัดริมผนังห้อง จำพวกตู้วางเครื่องเสียง ชั้นวางทีวี ต่าง ๆ โดยจะเน้นความมีระเบียบด้วยการให้พื้นที่ห้องโล่งไว้ตลอดเวลา	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 15.5 ตรม. 	F1, F3, F4, F5	
2 รับประทานอาหาร 	ใช้พื้นที่โถงกลางห้องสำหรับ ล้อมวงรับประทานอาหารร่วมกัน โดยมีผู้ใช้อยู่ในห้องนี้ หลังใช้แล้วเสร็จนำไปล้างและจัดเก็บในห้องครัว	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 9.4 ตรม. 	-	

ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

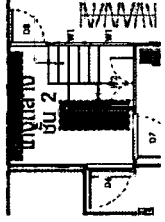
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3 ทำงาน, ทำการบ้าน, อ่านหนังสือ 	ใช้พื้นที่กลางห้องทางฝั่งทิศตะวันออกสำหรับจัดเก็บและวางหนังสือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำงานหรือทำการบ้าน อ่านหนังสือ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 12.7 ตรม. 	F1, F2
4 แต่งตัว 	มีการวางตู้เสื้อผ้าไว้ริมผนังห้อง ใช้สำหรับแต่งตัวเนื่องจากห้องนอนใหญ่ ชั้น 2 ไม่ได้มีการวางตู้เสื้อผ้าไว้ในห้อง อีกทั้งห้องน้ำยังอยู่ชั้นล่าง ผู้อยู่อาศัยจึงเลือกที่จะแต่งตัวในบริเวณนี้	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 2.2 ตรม. 	F4

กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นต่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องครัว - การเข้าถึงพื้นที่ เข้าได้จากโถงกลาง โดยอยู่ใกล้ทางเข้าประตูเรือน - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมกับพื้นที่โถงกลาง ซึ่งใช้รับประทานอาหาร โดยผู้เขียนอยู่นำประตูทางเข้า 	รายละเอียดกิจกรรม	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 2.9 ตรม. 	F6, F7, F9, F10
1 ประกอบอาหาร 	ใช้ในพื้นที่ประกอบอาหาร โดยตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ แบบไม่เคลื่อนย้าย และจัดอยู่ในห้องทั้งหมด ยกเว้นตู้เย็น และนำออกมารับประทานที่โถงกลาง	ใช้ร่วมกัน		

ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

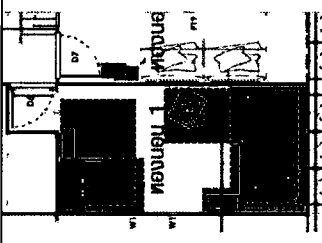

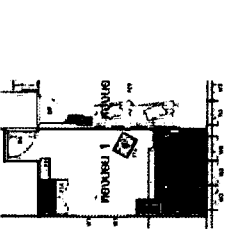

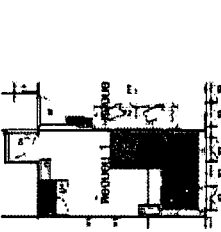
	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
2	ล้างจานและอุปกรณ์ครัว	ใช้พื้นที่อ่างล้างจานด้านใน สำหรับล้างจานและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีขนาดใหญ่ ใ้ช้จำนวนมาก และจัดเก็บในตู้ภายในห้อง ส่วนอุปกรณ์ชิ้นใหญ่ล้างในห้องน้ำ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1.3 ตรม. 	F7, F8
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องน้ำ <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ จากทางเดินภายในก่อนถึงบันไดขึ้นชั้น 2 - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อจากทางเดินภายใน และบันไดขึ้นชั้น 2 โดยอยู่ใกล้ห้องนอน 3 มากที่สุด 					
1	อาบน้ำ	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1		ทำกิจกรรมอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน ไม่มีอ่างล้างหน้าแยกต่างหาก ใช้วิธีต้มน้ำอาบจากผนังท่อรองน้ำ และจากฝักบัว	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.9 ตรม. 	F11
2	สุขอนามัย	ทำกิจกรรมสุขอนามัย	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.4 ตรม. 	F12, F13

ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

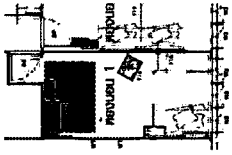

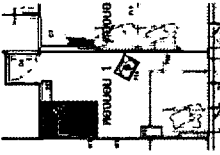
การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โลงบันไดชั้น 2			
- การเข้าถึงพื้นที่ จากบันไดชั้น 1			
- การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อได้กับทุกห้องของส่วนชั้นบน ทั้งห้องนอน 1,2 และระเบียงตากผ้า			
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดตำแหน่งพื้นที่
1 ตากผ้า 	ใช้ตากผ้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สามารถตากภายใน และใช้พาดผ้าเช็ดตัว ตามราวบันได	ใช้ร่วมกัน	ขนาดตำแหน่งพื้นที่ พื้นที่รวม 1.4 ตรม.
			เครื่องเรือนที่ใช้

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ระเบียงตากผ้า			
- การเข้าถึงพื้นที่ จากโลงบันไดชั้น 2			
- การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อได้ทางเดียวจากโลงบันไดชั้น 2 โดยตำแหน่งต่อเนื่องจากบันไดทางขึ้น			
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดตำแหน่งพื้นที่
1 ตากผ้า 	ใช้เป็นพื้นที่ตากผ้าหลักของหลังคาเรือน โดยนำผ้าที่ซักแล้วจากเครื่องซักผ้าที่ทางเดินข้างเรือน และที่ซักมีอจากห้องน้ำ ชั้น 1 นำขึ้นมาตากที่ระเบียงชั้นบน และแยกเก็บในส่วนของผู้อยู่อาศัยแต่ละคน	ใช้ร่วมกัน	ขนาดตำแหน่งพื้นที่ พื้นที่รวม 5.6 ตรม.
			เครื่องเรือนที่ใช้

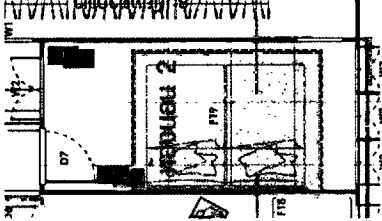
ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนอน 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ จาก โถงบันไดชั้น 2 - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อกับพื้นที่อื่น ๆ ต้องผ่าน โถงกลางชั้น 2 				
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
<p>1</p> 	<p>ใช้พื้นที่เป็นส่วนนอน โดยมีเตียงยกสูงพร้อมพูก และเครื่องนอน</p>	<p>เฉพาะบุคคล</p>	<p>พื้นที่รวม 4.1 ตรม.</p> 	<p>F17, F18</p>
<p>2</p> 	<p>วางตู้และชั้นวางทีวี ตำแหน่งถัดจากเตียงลงมาทางซ้าย ใช้สำหรับผ่อนคลาย และใช้เก็บของใช้ส่วนตัวต่าง ๆ</p>	<p>เฉพาะบุคคล</p>	<p>พื้นที่รวม 4.1 ตรม.</p> 	<p>F16, F18</p>

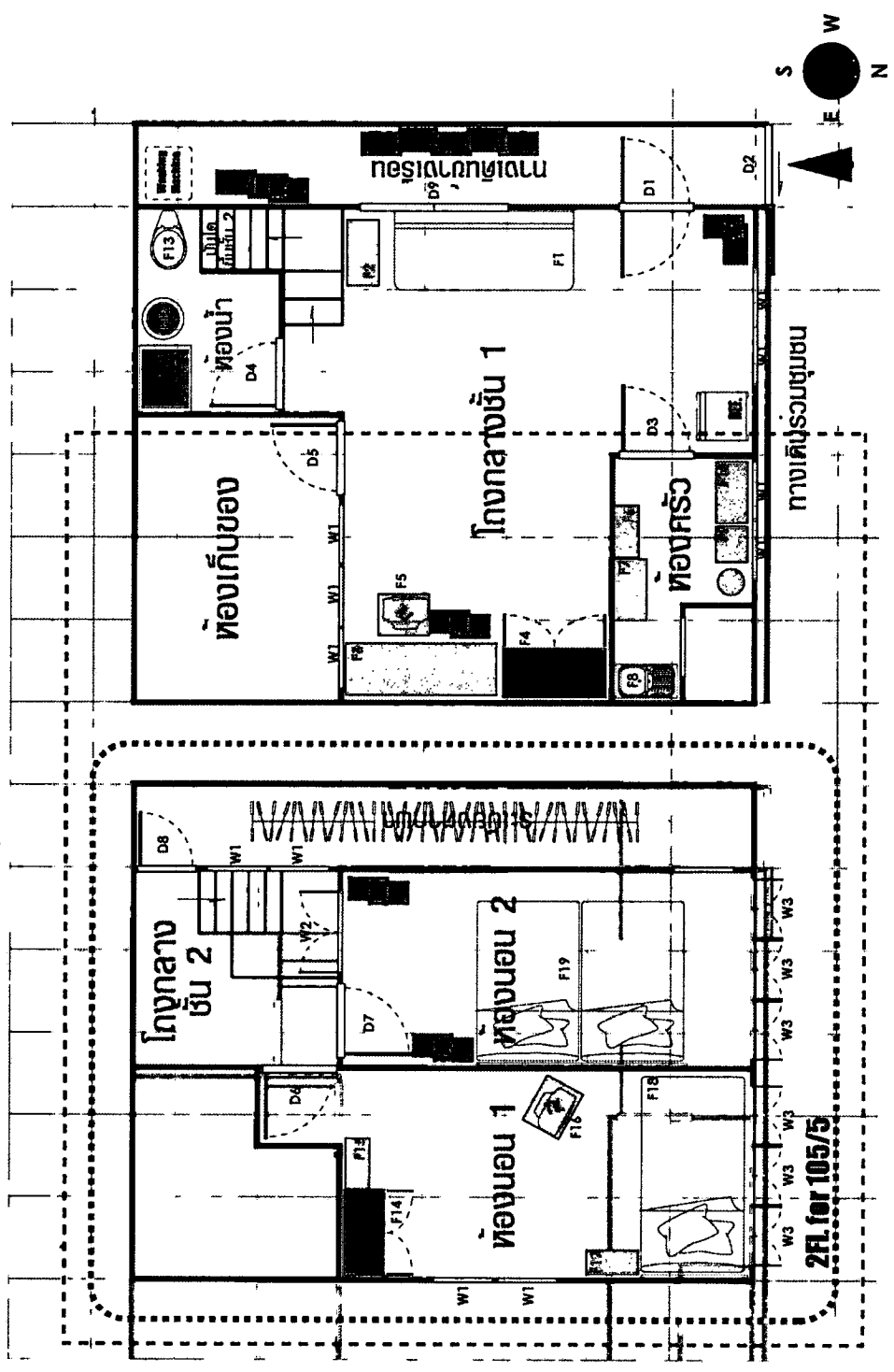
ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3	อ่านหนังสือ, ทำงาน 	มีชั้นวางหนังสือเรียนสำหรับทำงานการเรียน และอ่านหนังสือต่าง ๆ	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 3.1 ตรม. 	F15
4	แต่งตัว 	มีตู้เสื้อผ้าอยู่ข้างชั้นวางหนังสือ ใช้เก็บเสื้อผ้าและแต่งตัว	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 1.8 ตรม. 	F14

ตารางที่ 4.55 (ต่อ)

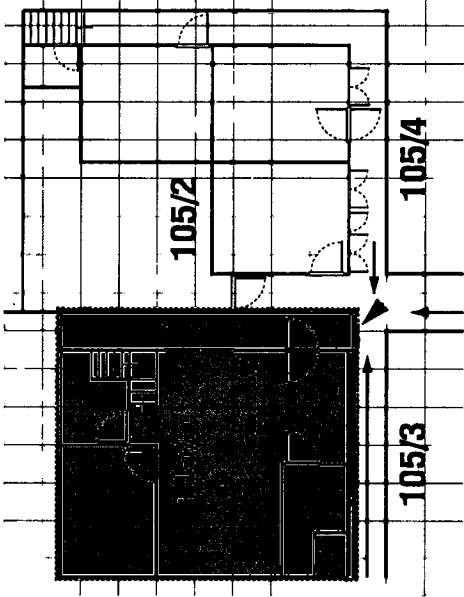

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนอน 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ จากโถงบันไดชั้น 2 - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อกับพื้นที่อื่น ๆ ต้องผ่าน โถงกลางชั้น 2 		<p>ใช้พื้นที่เป็นส่วนนอน โดยผูกบนพื้นที่ 2 ชั้น พร้อมเครื่องนอน</p>	<p>เฉพาะบุคคล</p>	<p>พื้นที่รวม 6.7 ตรม.</p> 	<p>F19</p>

4.7.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละ จุด ที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละรายการจะแจกแจงถึง
 ลักษณะ / ประเภทของปัญหา, รายละเอียดของปัญหา และการแก้ไขปัญหา

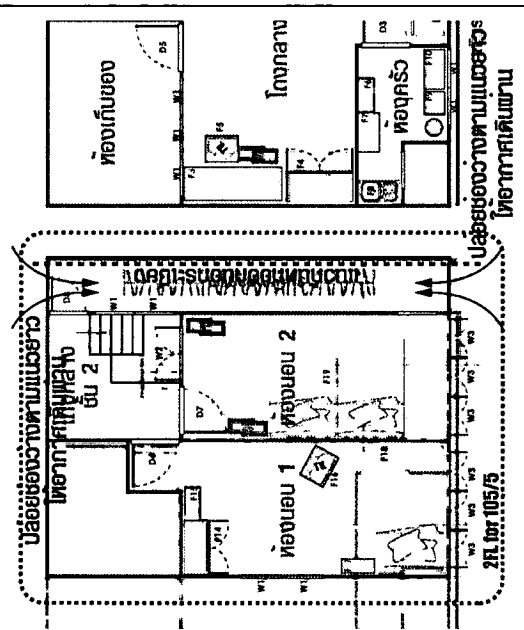
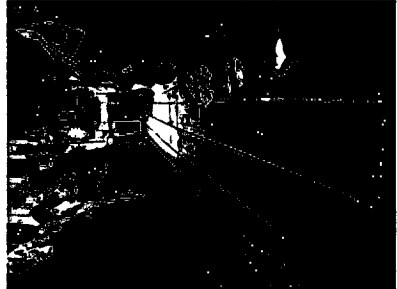

ภาพที่ 4.83 ผังพื้นที่ปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/5

ตารางที่ 4.56 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

1	ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การคิดกระงกเงาโง้งหน้าบ้านเพื่อความปลอดภัย I011, 013, 015, 942					
ประเภทปัญหา	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้จัก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญลักษณ์	• ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม
รายละเอียดปัญหา	จากทางเดินชุมชนถึงทางเข้าบ้านที่เป็นลักษณะ 3 แยก มีอาคารบังอยู่ทั้ง 2 มุมซึ่งปิดกั้นการมองเห็น และแนวทางเดินที่ค่อนข้างแคบ ทำให้มีการติดตั้งกระงกเงาโง้ง สำหรับดูแลเรื่องความปลอดภัยจากบุคคลภายนอกชุมชนเป็นหลัก					
การแก้ไขปัญหา	เงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหา – ทางเดินขยายไม่ได้			แนวคิดในการแก้ปัญหา – เพิ่มความรอบคอบและระมัดระวัง		
ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – เพิ่มความปลอดภัยจากการเดินเข้าบ้าน						
						

ตารางที่ 4.56 (ต่อ)

2	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การติดตั้งฝ้าใบและแผ่นสังกะสีกันฝ้าตกที่ระเบียงตากผ้าชั้น 2 I067, 068, R664</p>				
ประเภทปัญหา	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้จัก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	<p>• ภัยพิภพ</p> <p>• กระทบระหว่างกันทางสังคม</p> <p>• ทัศนวิสัย</p>
รายละเอียดปัญหา	<p>จากจุดตากผ้าที่เป็นระเบียงแบบขั้น 2 ของเรือน ทำให้การแขวนผ้าที่ตากไว้อาจมีการปลิวตกออกด้านนอก ซึ่งเป็นส่วนกันสาดหลังคาของบ้านข้างเคียง ซึ่งแก้ปัญหาเรื่องนี้โดยการชิงผ้าไปปิดจากแนวชายหลังคาลงมาถึงขอบรั้ว และติดตั้งแผ่นสังกะสีในส่วนช่องว่างระหว่างรั้ว</p> <p>เพราะว่ามีการตากผ้าชั้นเล็กในแนวกลางของระเบียงด้วย</p>				
การแก้ปัญหา	<p>เสนอใบและข้อจำกัดของปัญหา – ที่ตากผ้าที่เหมาะสมมีอยู่จุดเดียวในบ้าน และด้านนอกของระเบียงเป็นส่วนที่ไม่สามารถเข้าถึงได้</p> <p>แนวคิดในการแก้ปัญหา – แก้ปัญหาที่ต้นเหตุคือหาสิ่งป้องกันไม่ให้เกิดการปลิวออกนอกระเบียง</p>				
ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา	<p>ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา – ได้ส่วนปิดด้านข้างของระเบียง กันฝ้าปลิว และเปิดช่องว่างในแนวตามยาวของระเบียงเพื่อให้อากาศผ่าน</p>				
					

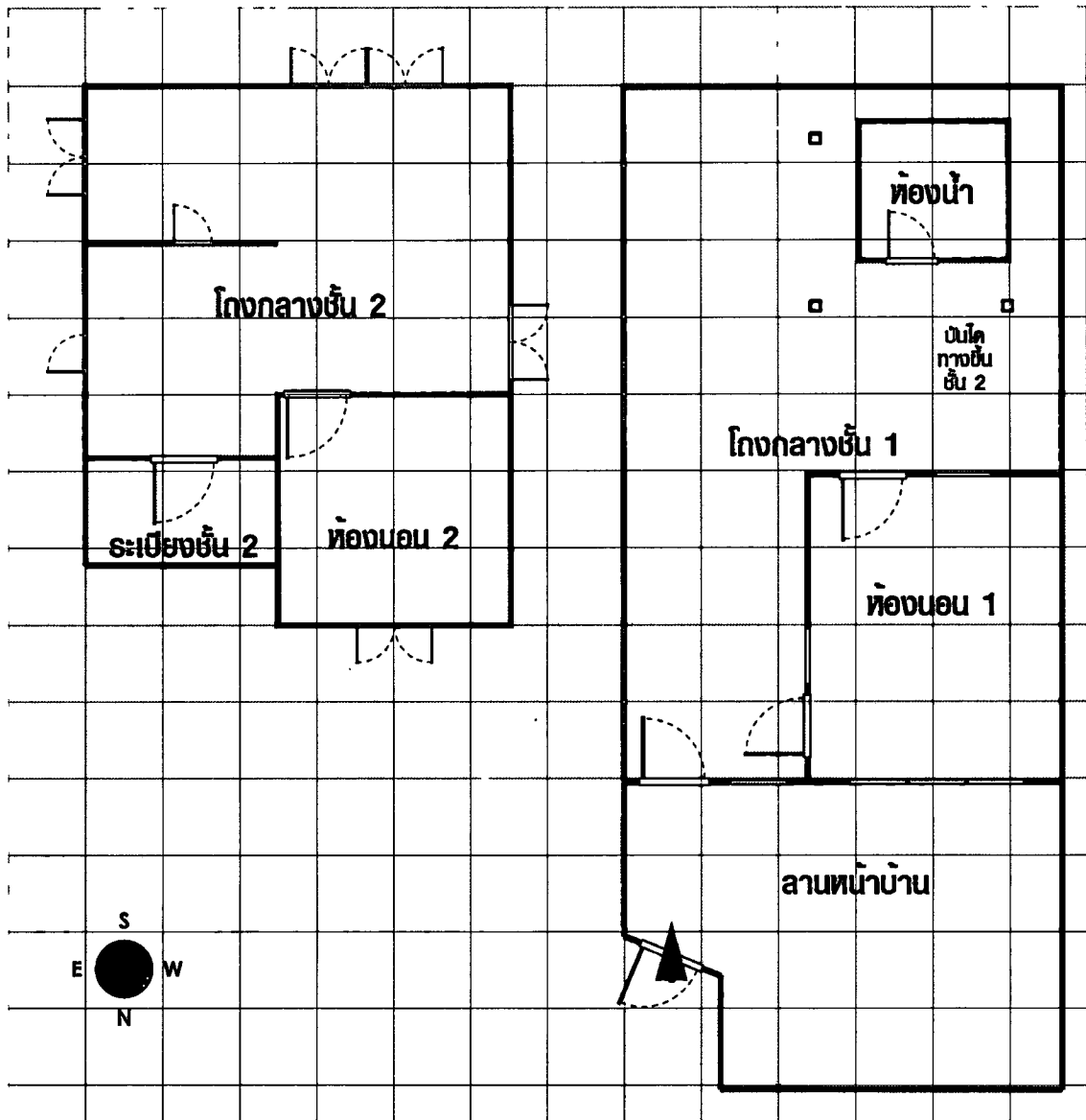
4.8 กลุ่มตัวอย่างหลังที่ 8 , บ้านเลขที่ 105/4

ลักษณะทั่วไป เป็นเรือนเก่า 2 ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ ที่มีการตกแต่งใหม่ โดยตัวผู้อยู่อาศัยเอง มีรั้วกันขอบเขตพื้นที่ภายนอกด้านหน้า จัดเป็นลานและสวนปลูกต้นไม้ เก็บของต่าง ๆ ตัวอาคารตกแต่งเรียบร้อยรองรับผู้อยู่อาศัยครอบครัวเดี่ยว สมาชิก 6 คน แต่อาศัยอยู่ประจำเพียง 2 คน พื้นที่ภายในชั้นล่างจัดเป็นส่วนทำกิจกรรมทั่วไป อาทิ ประกอบอาหาร รับประทานอาหาร อาบน้ำ ทำงาน นั่งเล่น และมีพื้นที่ส่วนหนึ่งด้านหน้าเรือน จัดทำเป็นห้องนอนสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีห้องน้ำในตัวแบบไม่มีผนังกันเพื่อความปลอดภัย ส่วนชั้นบนจัดทำเป็นพื้นที่ส่วนนอน มีการกันพื้นที่โดยใช้เครื่องเรือน และทำการตกแต่งเพิ่มเติม สภาพแวดล้อมทั่วไปแลดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ใหม่ตามสมควร อยากรมีการปรับปรุงส่วนผนังชั้น 2 เพราะผนังมีสภาพเก่า แต่ทั้งนี้ยังคงดูสะอาดตา และค่อนข้างสงบแม้จะอยู่ในพื้นที่กลางชุมชน

ลักษณะผู้อยู่อาศัย เป็นครอบครัวเดี่ยวประกอบด้วยสมาชิก 6 คน อยู่ในวัยทำงาน 4 คน และผู้สูงอายุ 2 คน โดยปกติอาศัยอยู่เพียง 2 คน คือ คุณยายซึ่งชราภาพมากแล้วส่วนใหญ่จะนอนอยู่ในห้อง และคุณลุงซึ่งอยู่ในวัยเกษียณ มีหน้าที่ประจำคือคอยดูแลคุณยาย กิจกรรมภายในเรือนและบรรยากาศทั่วไป จึงค่อนข้างสงบเรียบร้อย ไม่จอแจพลุกพล่าน และมีความเป็นส่วนตัวพอสมควร

ลักษณะการใช้งาน ด้วยผู้อยู่อาศัยประจำมีจำนวนไม่มากนัก ในพื้นที่รวมของเรือนที่ค่อนข้างใหญ่ การใช้งานในส่วนต่าง ๆ จึงเป็นไปในลักษณะใช้แต่เพียงเล็กน้อย ข้าวของค่อนข้างเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการใช้งานไม่มากนัก ด้วยคุณลุงพอจะมีเวลาว่างจากการดูแลคุณยาย จึงคอยแต่งเติม ซ่อมแซมตัวเรือนตามเห็นสมควรทำให้ตัวเรือนดูใหม่และเรียบร้อยอยู่เสมอ

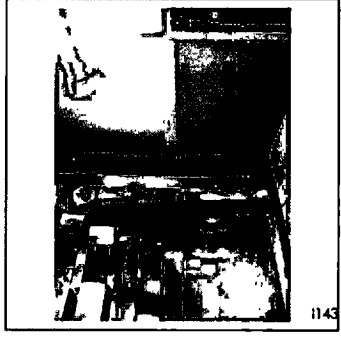
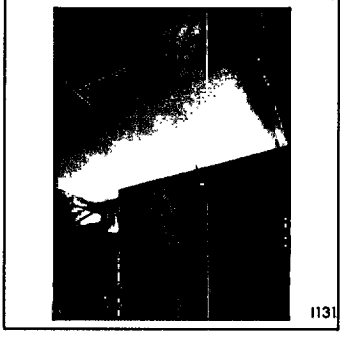
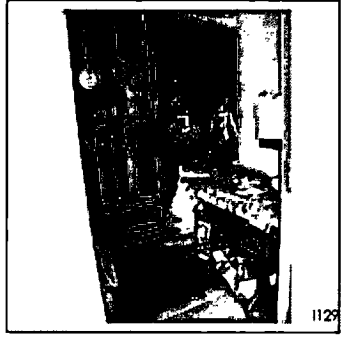
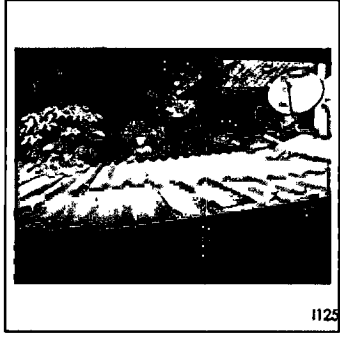
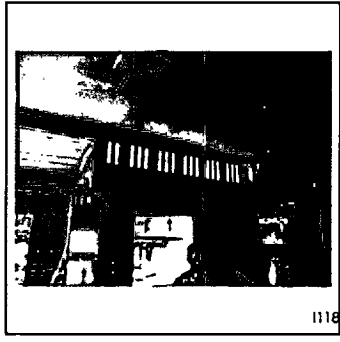
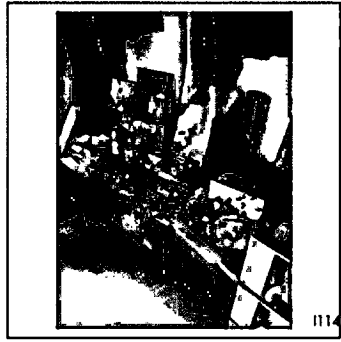
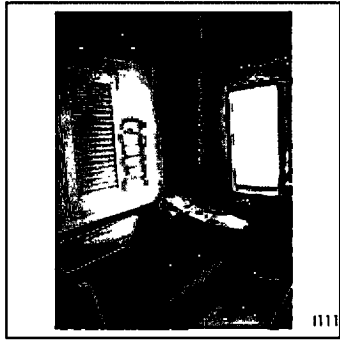
สภาพแวดล้อมภายนอก พื้นที่ด้านหลังและด้านข้างฝั่งทิศตะวันออก ติดทางเดินชุมชน และฝั่งทิศตะวันตกติดเพื่อนบ้าน โดยมีกำแพงอาคารกัน ด้านหน้าเรือนทางทิศเหนือ เป็นลานซีเมนต์ทำเป็นพื้นที่พักผ่อนภายนอก มีรั้วเหล็กกันอาณาเขต จัดสรรพื้นที่ปลูกต้นไม้และวางเก้าอี้นั่งเล่นพักผ่อน มีการทำหลังคาถ้ำกันพื้นร่มเงาพื้นที่บางส่วน

ภาพที่ 4.84 ผังพื้นบ้านเลขที่ 105/4 แสดงพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ชั้นบน และส่วนพื้นที่ภายนอก

ภาพที่ 4.85 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปพื้นที่ภายนอกและชั้น 1 ของบ้านเลขที่ 105/4

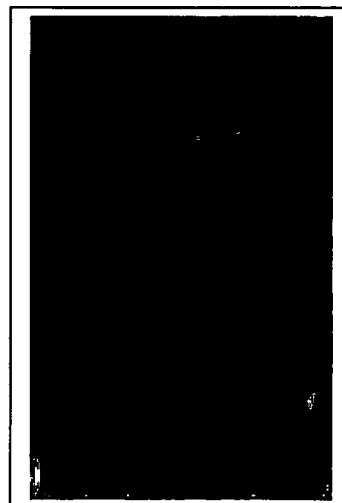

ภาพที่ 4.86 กลุ่มภาพแสดงสภาพทั่วไปพื้นที่ชั้น 2 ของบ้านเลขที่ 105/4

4.8.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลจากตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

• ผู้ให้ข้อมูลบ้านเลขที่ 105/4

เพศ ชาย
 อายุ 63 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 อาชีพ เกษียณ, ดูแลคุณแม่
 รายได้ -
 การนับถือศาสนา พุทธ

ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้ >50 ปี

• ความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟ ไม่มีปัญหาใด ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินรถไฟ ยกเว้นเรื่องมลภาวะทางเสียง ที่บางครั้งก็รู้สึกรำคาญ โดยเฉพาะในเวลารถไฟเร่งเครื่อง
- ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆ ในชุมชน ทั่วไป ไม่มีปัญหา
- ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน ไม่มี
- ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน ค่อนข้างง่าย ยกเว้นแต่รถเข้าไม่ถึง
- ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ไม่มี

4.8.2 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

• บ้านเลขที่ 105/4

• จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน 1 ครอบครัว 6 คน

ชาย 3 คน หญิง 3 คน ไม่มีบุคคลพิการอาศัยอยู่ มีแต่ผู้สูงอายุ

• นับถือศาสนา พุทธ ทั้งหมด

• อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

อายุ 26 – 60 ปี 4 คน

อายุ 60 ปีขึ้นไป 2 คน

• ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

จบการศึกษาแล้ว 6 คน

จบชั้นประถมศึกษา 3 คน

จบชั้นมัธยมศึกษา 1 คน

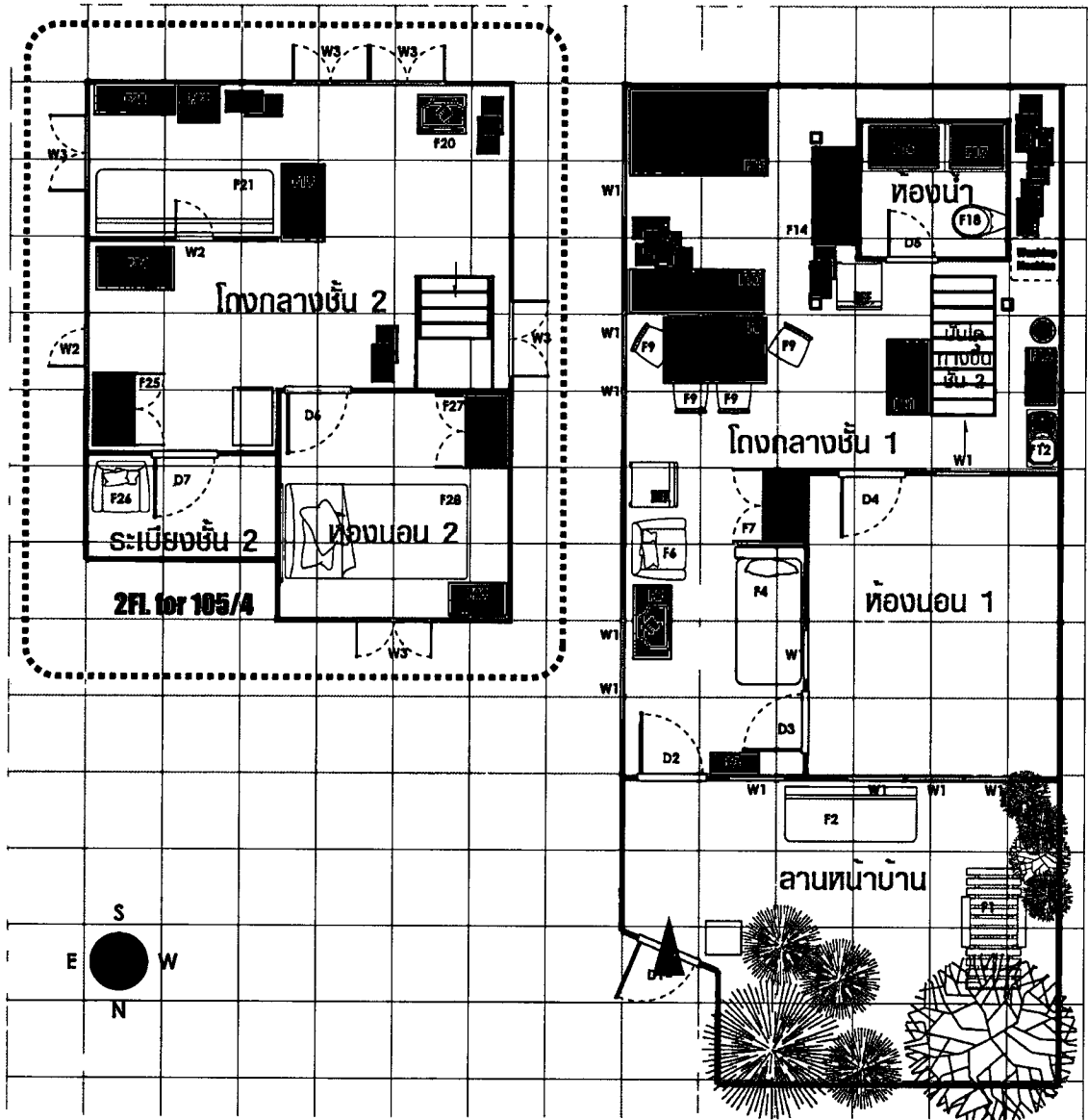
จบชั้นอาชีวศึกษา 1 คน

จบชั้นปริญญาตรี 1 คน

- การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน
รับจ้าง (บ.เอกชน) 4 คน
- รายได้ของครอบครัวต่อปี 50,000 บาทขึ้นไป
- ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร
- การย้ายครอบครัว ไม่มีการย้าย
- สาเหตุการย้าย -
- ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน 9 ปีขึ้นไป
- สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว เช้าที่ดินปลูกบ้าน
- ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่อาศัยอย่างเดี่ยว
- ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน ใช้ไฟฟ้า มีมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน ใช้ประปา มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

4.8.3 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย นำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้
- รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง แยกตามประเภท โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน
- รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ แยกตามรายการ โดยอธิบายลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และหน้าที่ใช้สอย
- รายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วน ตามรายการเครื่องเรือน โดยระบุประเภท อธิบายลักษณะทางกายภาพ หน้าที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ ขนาด จำนวน

ภาพที่ 4.87 ผังพื้นแสดงรายการรูปแบบและลักษณะทางกายภาพ บ้านเลขที่ 105/4

4.8.3.1 รายละเอียดกลุ่ม พื้น, ผนัง, เพดาน

ตารางที่ 4.57 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	เพดาน
1 ลานหน้าบ้าน	เทพูนเรียบ (I076)	บางส่วนเป็นรั้วเหล็กคัตทาสีขาว บางส่วนเป็นสังกะสีทาสีเขียว (I071,I152)	บางส่วนเปิดโล่ง บางส่วนเป็นหลังคาโครงไม้มุงกระเบื้องลอน (I076)
2 โถงกลางชั้น 1 ส่วนรับแขก	เทพูนเรียบปูกระเบื้องเซรามิกสีขาว ขนาด 30x30 ซม. (I077)	ผนังปูนเรียบทาสีขาว (I077)	เพดานกรุเรียบทาสีขาว (I146)
3 โถงกลางชั้น 1 ส่วนรับประทานอาหาร	พื้นปูนฉาบเรียบ (I140)	ผนังปูนเรียบทาสีขาว (I014)	เพดานกรุเรียบทาสีขาว (I082)
4 โถงกลางชั้น 1 ส่วนครัวและสถานหน้าบันได	พื้นปูนฉาบเรียบ (I098,I106)	ผนังปูนเรียบทาสีขาว (I106)	บางส่วนเป็นโครงสร้างพื้นไม้ชั้นบนทาสีขาว บางส่วนเป็นชายหลังคาโครงไม้มุงกระเบื้องลอน (I106,I080)
5 โถงกลางชั้น 1 ส่วนเก็บของ	พื้นปูนฉาบเรียบ (I084)	ผนังปูนเรียบทาสีขาว (I084)	โครงสร้างพื้นไม้ชั้นบนทาสีขาว-ฟ้า (I084)
6 ห้องนำ	พื้นปูนปูกระเบื้องโมเสคสีน้ำตาลเงิน (I096)	ผนังปูนเรียบทาสีขาว บางส่วนเป็นอิฐบดอัดระบายอากาศ บางส่วนกรุกระเบื้องเซรามิกสีครีมมีลวดลายขนาด 10x10 ซม. (I095)	โครงสร้างพื้นไม้ชั้นบนทาสีขาว-ฟ้า (I095)
7 ห้องนอน 1	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่	ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

ตารางที่ 4.58 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ วัสดุ และสีที่ใช้ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

พื้นที่ใช้สอย	พื้น	ผนัง	ฝ้า	เพดาน
8 โถงกลางชั้น 2	พื้นไม้กระดานสีธรรมชาติ (I109)	ผนังโครงสร้างไม้บางส่วนเป็นผนังไม้กระดานตีซ้อนเกล็ด บางส่วนกรุไม้ฉัตรเรียบทาสีขาว-ฟ้า (I113,I140)	ผนังโครงสร้างไม้บางส่วนเป็นผนังไม้กระดานตีซ้อนเกล็ด บางส่วนกรุไม้ฉัตรเรียบทาสีขาว-ฟ้า (I119)	เพดานกรุแผ่นไม้ฉัตรเรียบทาสีขาว-ฟ้า (I112)
9 ห้องนอน 2	พื้นไม้กระดานปูเสื่อน้ำมันมีลวดลาย (I119)		ผนังโครงสร้างไม้บางส่วนเป็นผนังไม้กระดานตีซ้อนเกล็ด บางส่วนกรุไม้ฉัตรเรียบทาสีขาว-ฟ้า (I119)	เพดาน โครงสร้างไม้ทาสีขาว-ฟ้า บางส่วนเป็นแผ่นไม้ฉัตรเรียบทาสีขาว-ฟ้า (I138)
10 ระเบียงบ้านชั้น 2	พื้นไม้กระดานสีธรรมชาติ (I126)		ผนังโครงสร้างไม้ตีซ้อนเกล็ดทาสีขาว-ฟ้า (I126)	-

ภาพที่ 4.88 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน

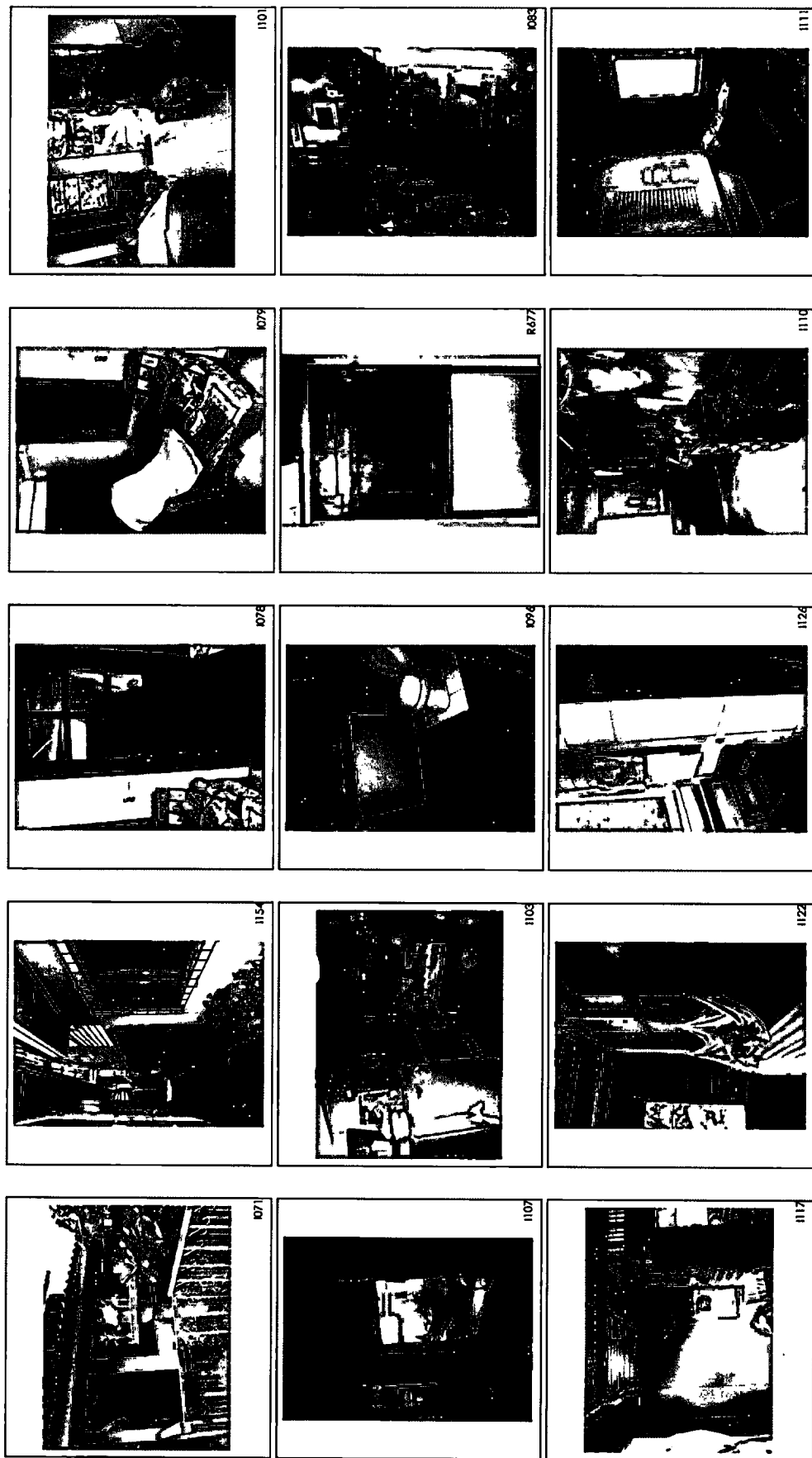
4.8.3.2 รายละเอียดกลุ่ม บันได, ประตู, หน้าต่าง

ตารางที่ 4.59 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่าง

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	S1 บันไดภายในบ้าน (I142,I083) บันไดไม้โปร่ง ไม่มีชนพัก แม่บันไดและลูกนอน ทำจากไม้เนื้อแข็งทำสีไม้ธรรมชาติ ราวบันไดไม้ ทำสีธรรมชาติ	ภายในอาคาร ทางทิศตะวันตกทิศผนังอาคารด้าน ทิศใต้	1
2	D1 ประตูรั้ว (I072) ประตูรั้วบานเปิดเดี่ยว เหล็กสีดำทาสีขาว	รั้วบ้านด้านทิศเหนือ ทิศด้านทิศตะวันออก	1
3	D2 ประตูทางเข้าบ้าน (I102) ประตูบานเปิด ไม้ถูกพักไม้ทาสีขาว ทาสีขาว วง กบไม้ทาสีขาว	ผนังอาคารด้านทิศเหนือทิศด้านทิศตะวันออก	1
4	D3 ประตูทางเข้าห้องนอน 1 (I078) ประตูบานเปิด ไม้ บานกรอบ ไม้สีธรรมชาติ บางส่วนเป็นลูกพักกระจกใส วงกบไม้สีธรรมชาติ	ผนังห้องนอนชั้น 1 ด้านทิศตะวันออกทิศด้านทิศ เหนือ	1
5	D4 ประตูทางเข้าห้องนอน 1 (I082) ประตูบานเปิด ไม้ถูกพักไม้ทาสีขาว ทาสีขาว วง กบไม้ทาสีขาว	ผนังห้องนอนชั้น 1 ด้านทิศใต้ ทิศด้านทิศเหนือ	1
6	D5 ประตูทางเข้าห้องน้ำ (I096) ประตูบานเปิด ไม้กระจกสีธรรมชาติ วงกบไม้สี ธรรมชาติ	ผนังห้องน้ำชั้น 1 ด้านทิศเหนือทิศด้านทิศ ตะวันออก	1
7	W1 หน้าต่างอาคารชั้น 1 (I077,I151) หน้าต่างบานเหล็กกระจกใส วงกบไม้สีธรรมชาติ คิ้วมุงลาด	โดยรอบและภายในอาคารส่วนชั้น 1	11

ตารางที่ 4.60 แสดงรายละเอียดลักษณะทางกายภาพ ระบุตำแหน่ง และจำนวน ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง บริเวณพื้นที่ใช้สอย ชั้นบน

รายการ	ลักษณะ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	D6 ประตูห้องนอน 2 (I117) ธรรมชาติ	ผนังห้องนอนชั้น 2 ด้านทิศใต้ ติดด้านทิศตะวันออก	1
2	D7 ประตูระเบียง (I126) กบไม้ทาสีฟ้าขาว	ผนังระเบียงด้านทิศเหนือ	1
3	W2 หน้าต่างชั้น 2 (I116,I128) ทาสีขาว-ฟ้า วงกบไม้ทาสีขาว-ฟ้า	ส่วนโถงชั้น 2 ด้านทิศตะวันออก	2
4	W3 หน้าต่างชั้น 2 (I116,I128) ทาสีขาว-ฟ้า วงกบไม้ทาสีขาว-ฟ้า	รอบผนังอาคารชั้น 2	5

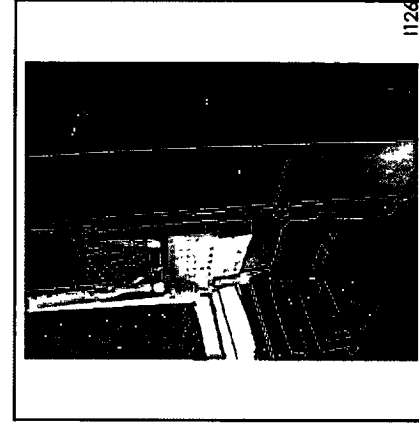
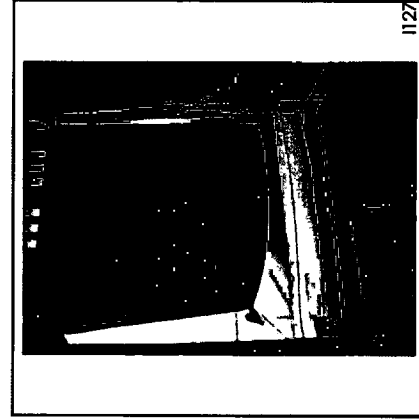
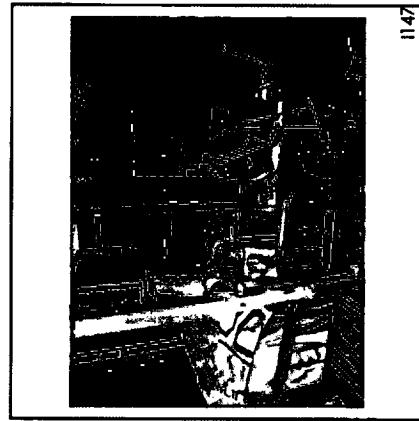

ภาพที่ 4.89 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มบันได, ประตู, หน้ต่าง

4.8.3.3 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ

ตารางที่ 4.61 แสดงรายละเอียดวัสดุและสีที่ใช้ ของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

	รายการ	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ตำแหน่ง
1	เพิงร่มเงาบริเวณลานหน้าบ้าน (1076)	จัดทำเป็นโครงเหล็กกล่องทำสี 4 เท่า ต่อแนวคานติดตั้งหลังคากระเบื้องลอน	ใช้บังแดดบังฝน และปลูกต้นไม้ บริเวณลานหน้าบ้าน	ลานหน้าบ้านชิดกำแพงทางทิศตะวันตก
2	ผ้าบังแดด (1127)	จึงผ้ามีลวดลายสีนใหญ่ เหนือรีวระบายชั้น 2 ในทิศทางที่โดนแดด	ใช้บังแดด	ริ้วระเบียงทางทิศตะวันออก

ภาพที่ 4.90 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของกลุ่มวัสดุจากองค์ประกอบอื่น ๆ

4.8.3.4 รายละเอียดเครื่องเรือน

ตารางที่ 4.62 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เครื่องเรือนชั้นล่าง ลานหน้าบ้าน					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F1 เก้าอี้ (I076)	ลอยตัว	เก้าอี้ไม้พนักสูงปรับเอนได้ทำพิธีกรรมชาติ	นั่งพักผ่อน	60x150x150 ซม.	1
2 F2 ม้านั่งยาง (I151)	ลอยตัว	เก้าอี้ไม้ยาวพิธีกรรมชาติ	นั่งพักผ่อน/วางของ	60x150x70 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางชั้น 1					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F3 ชั้นวางรองเท้า (I145)	ลอยตัว	ชั้นไม้โปรงทาสีขาว	วางรองเท้า	25x60x70 ซม.	1
2 F4 โซฟาขาว (I079)	ลอยตัว	โซฟาหวายจักรสานพิธีกรรมชาติมีเบาะรองนั่ง	นอน/นั่งพักผ่อน	80x170x80 ซม.	1
3 F5 ตู้วางทีวี (I102)	ลอยตัว	โต๊ะไม้เตี้ยทำพิธีกรรมชาติ	วางทีวี	50x90x50 ซม.	1
4 F6 โซฟาเดี่ยว (I102,I077)	ลอยตัว	โซฟาเดี่ยวพนักหนังสีดำ	นั่งพักผ่อน	80x80x80 ซม.	1
5 F7 ตู้โชว์ (I146)	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ทำพิธีกรรมชาติบานเปิดตู้กรอบไม้ลูกฟัก กระจกใส	วางของ โชว์ตกแต่ง	45x100x170 ซม.	1
6 F8 โต๊ะรับประทานอาหาร (I103)	ลอยตัว	โต๊ะไม้พิธีกรรมชาติ คลุมด้วยผ้าปูโต๊ะสีขาวมีลวดลาย	วางอาหารสำหรับรับประทานอาหาร	80x160x75 ซม.	1
7 F9 เก้าอี้ (I104)	ลอยตัว	เก้าอี้ไม้พนักสี่ไม้พิธีกรรมชาติ	นั่งรับประทานอาหาร	45x45x90 ซม.	4

ตารางที่ 4.62 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นล่าง โถงกลางชั้น 1						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
8 F-10 ตู้โชว์ (I103,I090)	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้สูงโปร่ง ทำสีธรรมชาติ ด้านล่างเป็นตู้มีบานไม่มีปิด บางส่วนเป็นบานกระจกใส	วางของตกแต่ง/กันห้องแยกพื้นที่ใช้สอย	45x200x200 ซม.	1	
9 F11 ตู้เก็บของ (I093)	ลอยตัว	ตู้ไม่มีลิ้นชักและบานเปิดปิดที่กระเบื้องภายนอกทำสีไม้สีธรรมชาติ ท็อปไม้ปิดผิวสีขาว	เก็บของและวางอุปกรณ์ประกอบอาหาร	60x100x80 ซม.	1	
10 F12 อ่างล้างจาน (I098)	ลอยตัว	อ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูป	ล้างภาชนะ	60x100x80 ซม.	1	
11 F13 โต๊ะเตาแก๊ส (I098)	ลอยตัว	โต๊ะ ไม้สีธรรมชาติ	วางเตาแก๊สเพื่อประกอบอาหาร	60x100x60 ซม.	1	
12 F14 ตู้เสื้อผ้า (I089)	ลอยตัว	ตู้ไม้สูงหน้าบานทึบสีธรรมชาติ	เก็บเสื้อผ้า / ของใช้	60x120x180 ซม.	1	
13 F15 เตียนนอน (I086)	ลอยตัว	เตียงนอนไม้ขาโปร่งสีธรรมชาติ	วางของ	120x200x70 ซม.	1	

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องน้ำ						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F16 อ่างรองน้ำ (I094)	ติดตาย	ก่อกปูนกรุกระเบื้องเซรามิคขนาด 10x10 ซม.	รองน้ำสำหรับอาบน้ำ	100x60x80 ซม.	1	
2 F17 อ่างรองน้ำ (I094)	ติดตาย	ก่อกปูนกรุกระเบื้องเซรามิคขนาด 10x10 ซม.	รองน้ำสำหรับงานสุขอนามัย	60x60x30 ซม.	1	
3 F18 โถสุขภัณฑ์ (I096)	ติดตาย	โถสุขภัณฑ์แบบนั่งราบ เซรามิคสีขาว	ใช้งานสุขอนามัย	50x60x80 ซม.	1	

เครื่องเรือนชั้นล่าง ห้องนอน 1 ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่

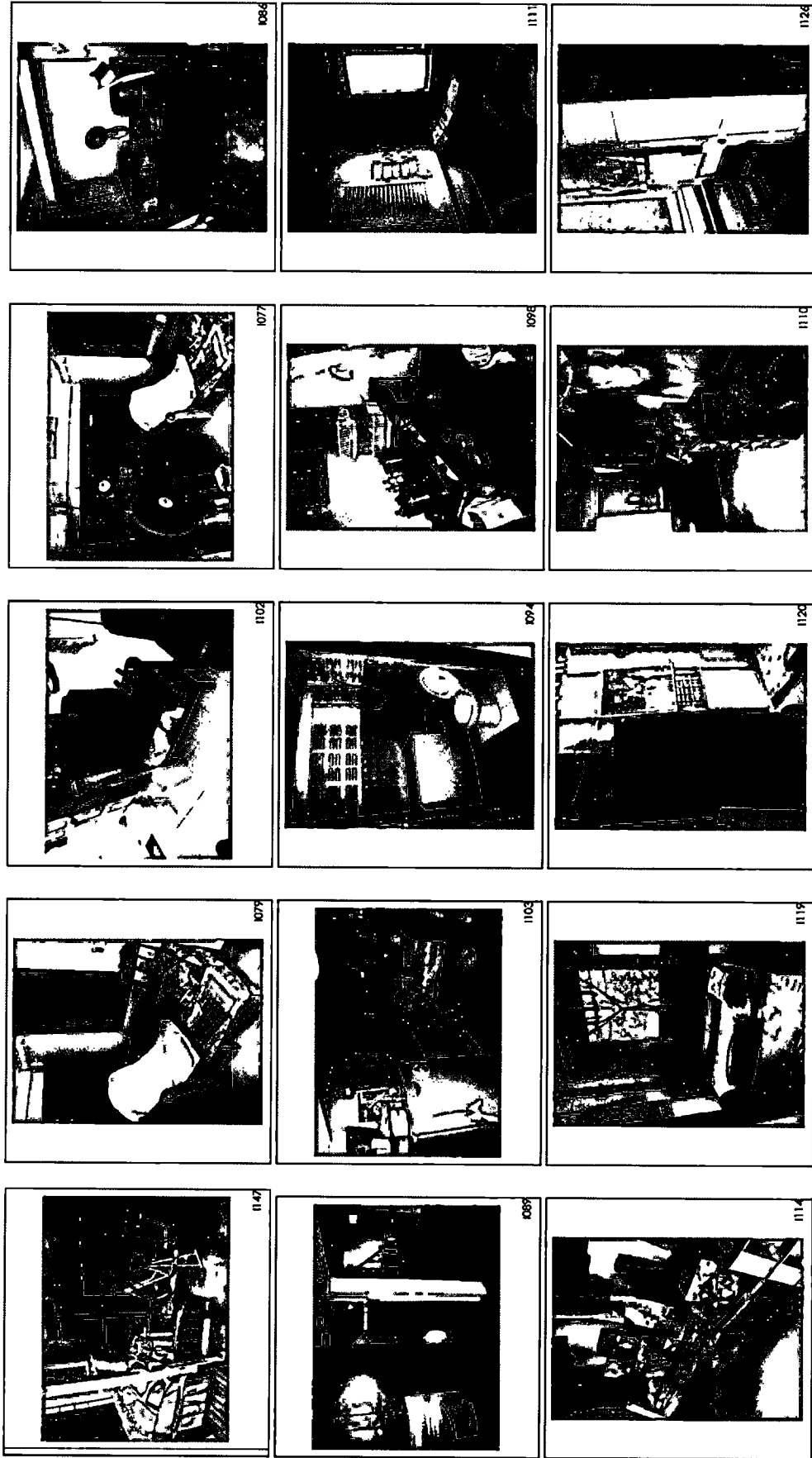
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1					
2					

ตารางที่ 4.62 (ต่อ)

เครื่องเรือนชั้นบน โถงกลางชั้น 2						
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน	
1 F19 ตู้โชว์ (I140)	ลอยตัว	ตู้ไม้สูงหน้าบานกระจกกรอบไม้ ทำสีธรรมชาติ	วางของตกแต่ง / เก็บของ	60x120x180 ซม.	1	
2 F20 โต๊ะวางทีวี (I109)	ลอยตัว	โต๊ะไม้จากเหล็กโปรงทาสีดำเงา	วางทีวี	45x60x60 ซม.	1	
3 F21 ม้านั่งยาว (I111)	ลอยตัว	ม้านั่งยาวมีพนักและทำแกน ทำสีธรรมชาติ	นั่งพักผ่อน	80x200x90 ซม.	1	
4 F22 ตู้ลิ้นชัก (I110)	ลอยตัว	ตู้ลิ้นชักทาสีดำ 4 ชั้น ดำเงา	เก็บของใช้ส่วนตัว	40x60x100 ซม.	1	
5 F23 โต๊ะแต่งตัว (I114)	ลอยตัว	โต๊ะแต่งตัว ไม้แบบโบราณมีลิ้นชัก	วางของตกแต่ง	120x60x60 ซม.	1	
6 F24 โต๊ะห่มบูชา (I128)	ลอยตัว	ชุดโต๊ะห่มบูชา ไม้สีธรรมชาติทำสำเร็จรูป	วางพระพุทธรูป	60x90x100 ซม.	1	
7 F25 ตู้เสื้อผ้า (I132)	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าบานเปิดกระจกใสกรอบไม้ สีธรรมชาติ	เก็บเสื้อผ้า	60x120x180 ซม.	1	

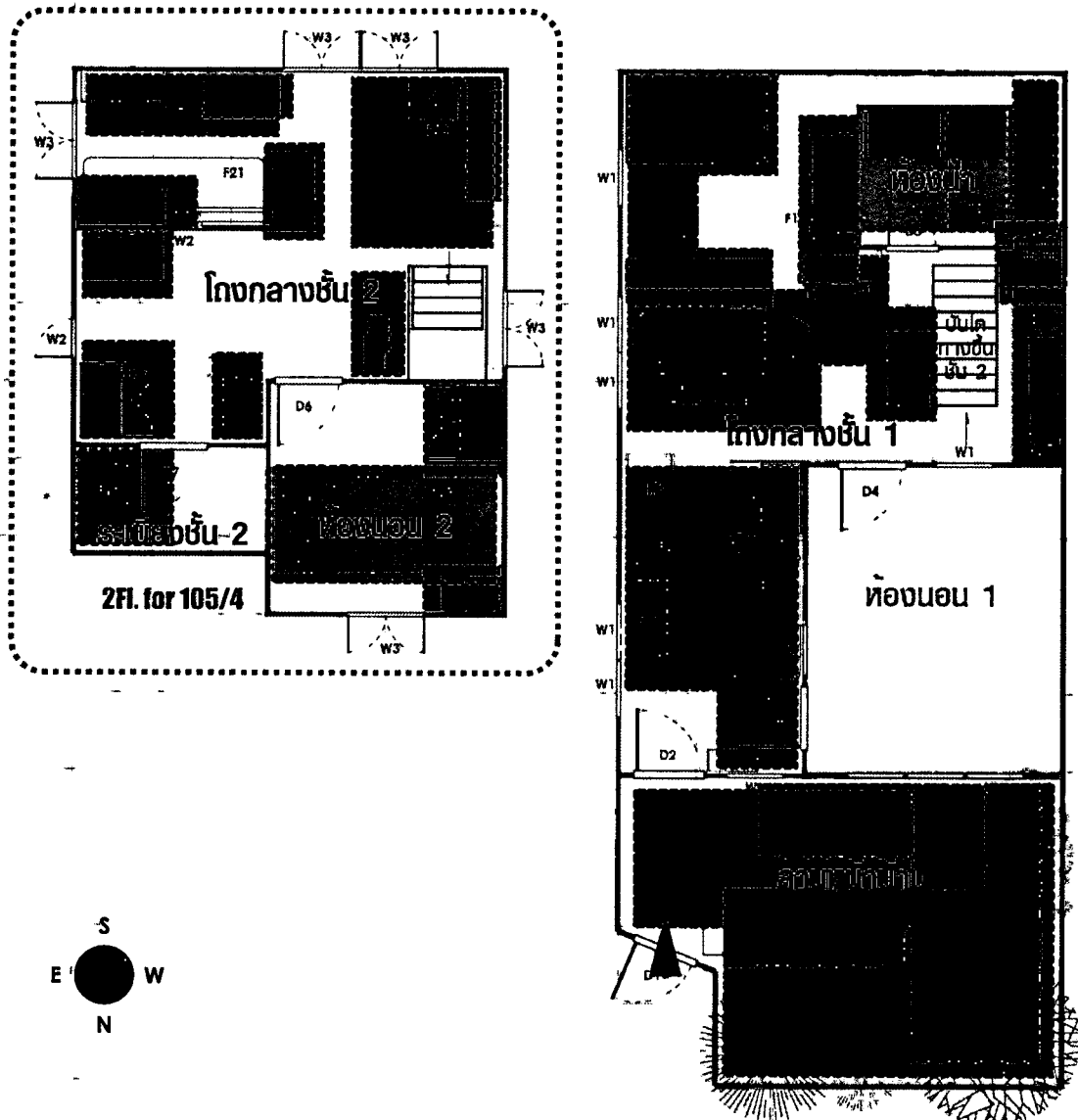
เครื่องเรือนชั้นบน ระเบียง					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F26 เก้าอี้ (I126)	ลอยตัว	เก้าอี้ไม่มีพนักและทำแกนสีธรรมชาติ	นั่งพักผ่อน	50x60x70 ซม.	1

เครื่องเรือนชั้นบน ห้องนอน 2					
เครื่องเรือน	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	ขนาด	จำนวน
1 F27 ตู้เสื้อผ้า (I120)	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้า ไม้บานอ่อนปิดผิวทาสีดำสำเร็จรูป มีบานเปิดและลิ้นชัก	เก็บเสื้อผ้า	60x100x180 ซม.	1
2 F28 พูกนอน (I119)	ลอยตัว	พูกนอนแบบบางปูได้ปูเตียงมีลวดลาย	นอน	120x200x10 ซม.	1
3 F29 ตู้เตียง (I119)	ลอยตัว	ตู้เตียง ไม้บานอ่อนปิดผิวทาสีดำ สำเร็จรูป	วางเครื่องเสียง/ลำโพง	40x40x60 ซม.	1

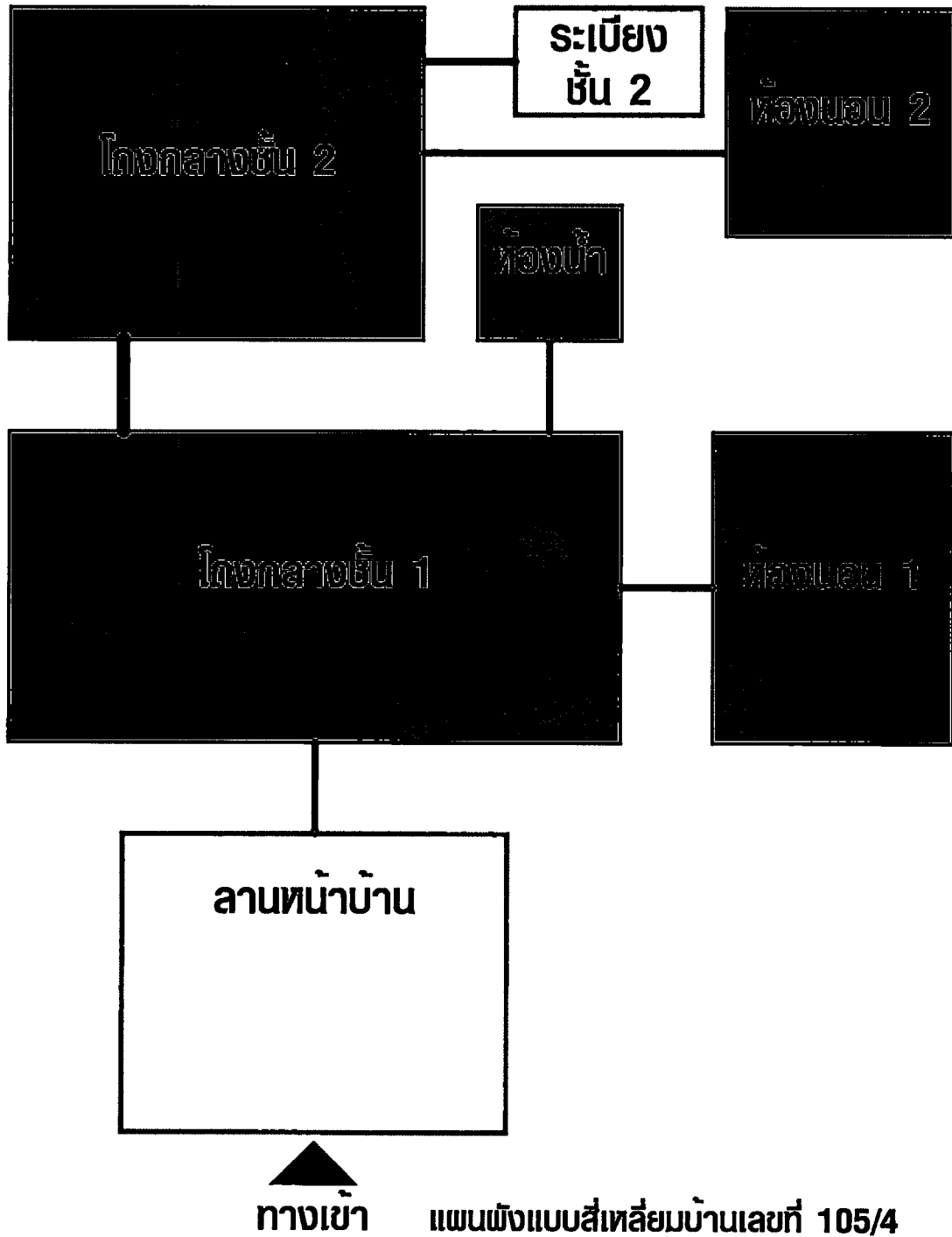

ภาพที่ 4.91 ชุดภาพบ้านเลขที่ 105/4 ประกอบรายละเอียดเครื่องเรือน

4.8.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน นำเสนอโดย แยกตามพื้นที่ใช้สอย แต่ละส่วน พร้อมระบุการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ โดยจำแนกแต่ละกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ประกอบด้วย รายละเอียดกิจกรรม (ซึ่งให้เห็นถึงพฤติกรรม) ลักษณะผู้ใช้ ขนาด และตำแหน่งพื้นที่ เครื่องเรือนที่ใช้

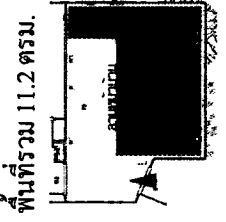

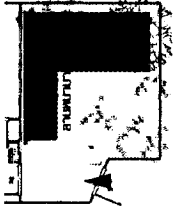

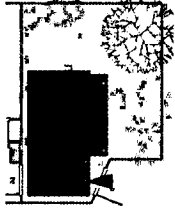

ภาพที่ 4.92 ผังพื้นแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมจากกลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/4

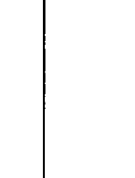

ภาพที่ 4.93 แผนผังแบบสี่เหลี่ยม แสดงการเชื่อมต่อ ตามขนาดสัดส่วนของพื้นที่ บ้านเลขที่ 105/4

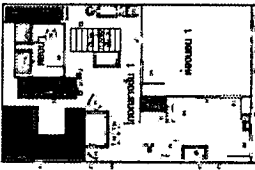
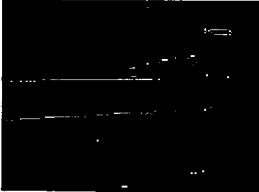
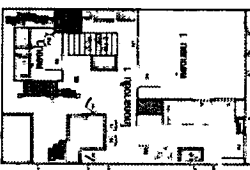
ตารางที่ 4.63 แสดงการกำหนดพื้นที่ใช้สอย และพฤติกรรมการใช้งาน จากหัวข้อหลัก “การกำหนดพื้นที่ใช้สอย”

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยลานหน้าบ้าน		การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นพื้นที่ส่วนหน้าของหลังคาเรือน เชื่อมต่อกับทางเดินชุมชน และประตูเข้าเรือน	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องมือที่ใช้	
1 ปลูกต้นไม้ 	ใช้พื้นที่ลานซีเมนต์สำหรับวางกระถางต้นไม้ และบางพื้นที่จัดทำเป็นสวนปลูกไม้ใหญ่	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 11.2 ตรม. 	-	
2 เก็บของ 	ใช้เก็บของที่ไม่ได้ใช้แล้วและมีขนาดใหญ่ อาทิ เก้าอี้พุง เครื่องมือวัด ก่อสร้างต่างๆ วางทิ้งไว้โดยมีเพียง โครงเหล็กกันแดดกันฝน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 7.7 ตรม. 	-	
3 ตากผ้า 	ใช้พื้นที่ลานโล่งสำหรับตากผ้า โดยใช้ราวสำเร็จรูป แบบพับเก็บได้ไว้ในบ้าน เมื่อใช้เสร็จจากลานหน้าบ้าน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 7.4 ตรม. 	-	

ตารางที่ 4.63 (ต่อ)

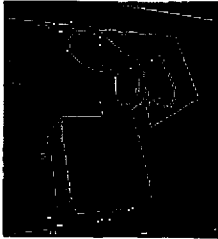
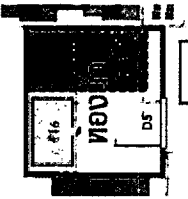
	การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โดยกลางชั้น 1	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ เข้าจากทางประตูเรือน ต่อจากพื้นที่ลานหน้าบ้าน - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นพื้นที่ส่วนกลางของชั้น 1 โดยเชื่อมต่อกับ ห้องนอน 1 จากทางส่วนหน้าบ้าน และทาง หลังบ้านจะเชื่อมต่อกับ ห้องน้ำ และบันไดทางขึ้นชั้น 2 	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องมือที่ใช้
1	<p>กิจกรรม</p> <p>นั่งเล่น, รับแขก, ดูทีวี</p> 	<p>รายละเอียดกิจกรรม</p> <p>จัดพื้นที่โถงส่วนหน้าบ้านสำหรับนั่งเล่นพักผ่อน ดูทีวี และมีพื้นที่รับแขก โดยอยู่ใกล้กับห้องนอน 1 ซึ่งคุณลุงต้องคอยดูแลคุณแม่ที่ส่วนใหญ่จะนอนอยู่ในห้องนี้ และยังคงใช้ส่วนลานหน้าบ้าน เพื่อมองเห็นภายนอกได้</p>	<p>ใช้ร่วมกัน</p> 	<p>เครื่องมือที่ใช้</p> <p>F3, F4, F5, F6, F7</p>
2	<p>ทานและประกอบอาหาร</p> 	<p>รายละเอียดกิจกรรม</p> <p>ด้านในส่วนกลาง โดยจัดเป็นโต๊ะรับประทานอาหาร เตาและอุปกรณ์ครัว ต่าง ๆ จะอยู่ทางฝั่งบันได สำหรับประกอบอาหาร เมื่อใช้แล้วเสร็จ ทำความสะอาดและจัดเก็บในบริเวณเดียวกัน</p>	<p>ใช้ร่วมกัน</p> 	<p>เครื่องมือที่ใช้</p> <p>F8, F9, F10, F11, F12, F13</p>

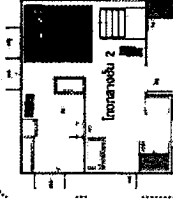

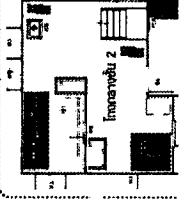
ตารางที่ 4.63 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3	เก็บของ 	ลักษณะการเก็บของจะจัดเก็บในตู้หรือบนชั้นวาง โต๊ะต่าง ๆ อย่างค่อนข้างเรียบร้อย โดยใช้พื้นที่ด้านหลังโถงกลาง และมีบางส่วนด้านในมุมทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของโถง สำหรับเก็บวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 7.2 ตรม. 	F10, F14, F15
4	ซักผ้า 	ซักผ้าโดยใช้เครื่องซักผ้าที่วางอยู่ข้างบันได เมื่อซักเสร็จนำไปตากด้านนอกบริเวณลานหน้าบ้าน	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 0.9 ตรม. 	-

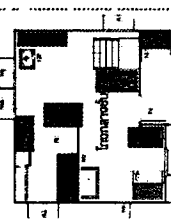

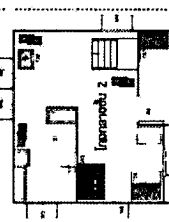
<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นล่าง ส่วนพื้นที่ที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ ผ่านโถงกลางชั้น 1 ไปทางด้านในของเรือน - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อได้จากโถงกลางชั้น 1 และใกล้กับบันไดทางขึ้นชั้น 2 					
กิจกรรม		รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1 ทำกิจกรรมอาบน้ำ 		อาน้ำจากผนังกันรอน้ำ ภายนอกฝักบัวรมนึ่ง	ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน	พื้นที่รวม 1.7 ตรม. 	F16

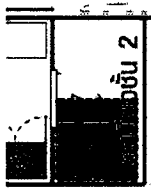

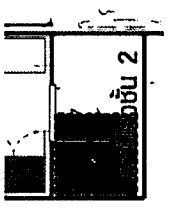
ตารางที่ 4.63 (ต่อ)

	<p>กิจกรรม</p> 	<p>รายละเอียดกิจกรรม</p> <p>ใช้ทำฐานระสวนตัว โดยมีผนังกันรอน้ำระค้ำค้ำอยู่ใกล้สุภภณท์</p>	<p>ลักษณะผู้ใช้</p> <p>ใช้ร่วมกัน, เฉพาะคน</p>	<p>ขนาดและตำแหน่งพื้นที่</p> <p>พื้นที่รวม 1.2 ตรม.</p> 	<p>เครื่องเรือนที่ใช้</p> <p>F17, F18</p>
--	--	---	--	---	---

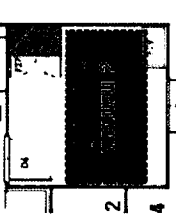

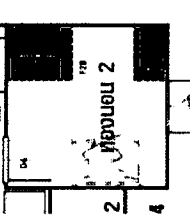
<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย โลงกลางชั้น 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ ขึ้นจากบันไดที่อยู่ด้านในของ โลงกลางชั้น 1 - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นส่วนกลางของชั้น 2 ใช้กิจกรรมต่างๆ โดยมีส่วนเชื่อมต่อกับห้องนอน 2 และระเบียง 					
<p>กิจกรรม</p> <p>นั่งเล่น, ดูทีวี</p> 	<p>รายละเอียดกิจกรรม</p> <p>ใช้พื้นที่บริเวณกลางของ โลง วางทีวีและเครื่องเสียง สำหรับผ่อนคลาย โดยใช้เป็นสวนรองจากพื้นที่พักผ่อนชั้นล่าง</p>	<p>ลักษณะผู้ใช้</p> <p>ใช้ร่วมกัน</p>	<p>ขนาดและตำแหน่งพื้นที่</p> <p>พื้นที่รวม 3.9 ตรม.</p> 	<p>เครื่องเรือนที่ใช้</p> <p>F20</p>	
<p>แต่งตัว</p> 	<p>ใช้พื้นที่ว่างส่วนหนึ่ง วางตู้กันลัดสวนพื้นที่ และใช้เป็นพื้นที่สำหรับแต่งตัว เก็บเสื้อผ้าบางส่วน โดยเสื้อผ้าส่วนอื่นจะอยู่ในตู้ที่วางอยู่ ณ จุดต่างๆ ารวม โลงกลางชั้น 2</p>	<p>ใช้ร่วมกัน</p>	<p>พื้นที่รวม 3.3 ตรม.</p> 	<p>F22, F23, F25</p>	

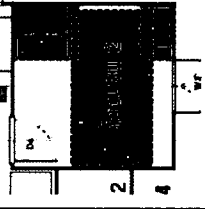
ตารางที่ 4.63 (ต่อ)

	กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
3	เก็บของ 	เก็บของใช้ ของตกแดง ต่าง ๆ ในผู้หรือชั้นวางที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยมีส่วนน้อยที่วางกองไว้กับพื้น	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 4.7 ตรม. 	F19, F21
4	ไหว้พระ 	จัดพื้นที่มุมห้องทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอาคาร สำหรับไหว้พระ	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 0.9 ตรม. 	F24

<p>การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ระเบียบชั้น 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงพื้นที่ ผ่านโถงกลางชั้น 2 ออกมากระเบื้องทางทิศเหนือ - การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อได้จากโถงกลางชั้น 2 						
กิจกรรม			รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่	เครื่องเรือนที่ใช้
1	นั่งพักผ่อนอ่านหนังสือ 	จัดวางเก้าอี้ไม้ ริมระเบียบสำหรับนั่งพักผ่อน และสามารถมองเห็นบรรยากาศภายนอกได้จากส่วนนี้	ใช้ร่วมกัน	พื้นที่รวม 1.5 ตรม. 	F26	

ตารางที่ 4.63 (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยชั้นบน ส่วนพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย ห้องนอน 2		การเชื่อมต่อกับพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เชื่อมต่อได้จากโถงกลางชั้น 2	
กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ลักษณะผู้ใช้	ขนาดและตำแหน่งพื้นที่
1 นอน 	จัดพื้นที่ห้องเป็นส่วนนอน โดยวางฟูกกับพื้น พร้อมเครื่องนอน	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 4.3 ตรม.
2 เก็บของ 	ใช้เก็บของส่วนตัว โดยจัดวางในตู้เก็บของเรียบร้อย	เฉพาะบุคคล	พื้นที่รวม 1.9 ตรม.

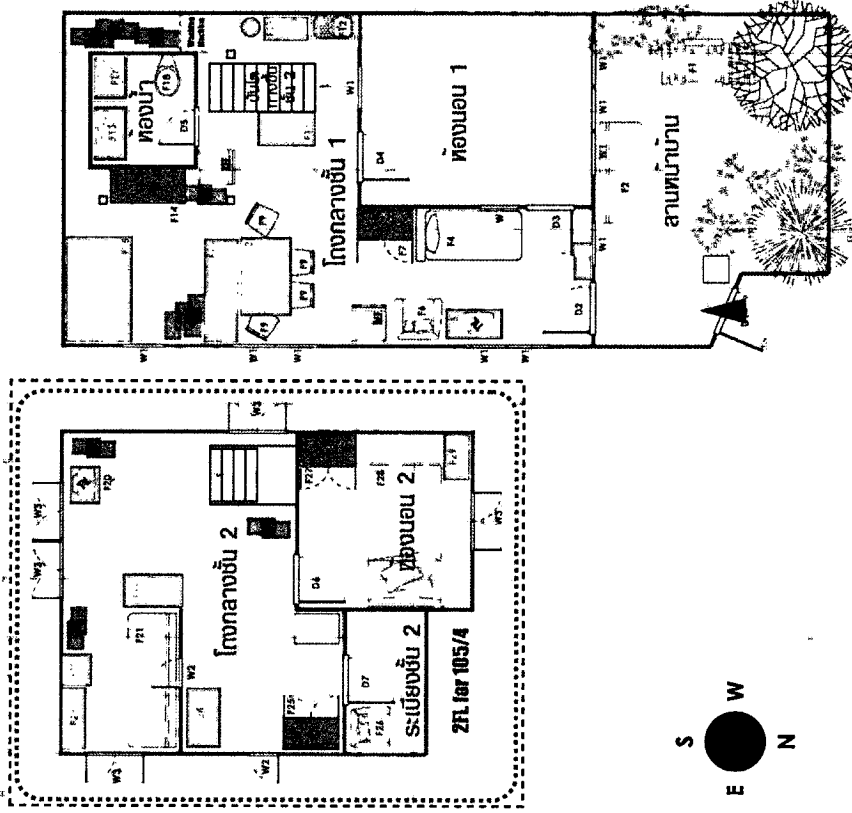

เครื่องเรือนที่ใช้

F28

F27, F29

4.8.5 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาคำถามสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย นำเสนอตามแต่ละ จุด ที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละรายการจะแจกแจงถึง ลักษณะ / ประเภทของปัญหา, รายละเอียดของปัญหา และการแก้ไข

* ภาพที่ 4.94 ผังพื้นที่จุดปัญหา / การแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างบ้านเลขที่ 105/4

ตารางที่ 4.64 แสดงรายละเอียดจุดที่เกิดปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

<p>1</p>	<p>ปัญหา / การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น – การเสริมผนังและจัดวางห้องบนพื้นที่ชั้น 2 II17, 118, 131, 138</p>				<p>• สถิติลักษณะ</p>	<p>• กระทำระหว่างกันทางสังคม</p>	<p>• ความร่วมมือกันทางวัฒนธรรม</p>
<p>รายละเอียดปัญหา</p>	<p>• สภาพแวดล้อม</p> <p>• การรู้จัก</p> <p>• ทางมิติ</p> <p>• ทิศทาง</p> <p>ใช้การกันพื้นที่ผนังห้องนอน 2 โดยการทำผนังเบาโครงไม้กรุไม้อัด ทาสี ลักษณะเด่นคือการทำผนังที่มีความสูงไม่ถึงจุดเพดานหลังคา คือสูงเพียง 210 ซม. ทำให้โถงไม้โถงไม้ดูอึดอัดกับแคบ และยังสามารแบ่งความสว่างของแต่ละห้องแสง ซึ่งอยู่ส่วนบนสุดของผนัง และส่วนอื่นๆของโถงก็ใช้วิธีกัน โดยการจัดวางตู้ เป็นแนวสำหรับแบ่งพื้นที่แทน ทำให้โถงยังคงดูโล่งโปร่ง อีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนในภายหน้าได้</p>						
<p>การแก้ไขปัญหา</p>	<p>แนวคิดในการแก้ปัญหา – กำหนดพื้นที่ตามพฤติกรรม</p>						
<p>ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา – เพิ่มการใช้งานห้องที่ค่อนข้างเป็นส่วนตัว โดยที่โถงกลางยังคงดูโล่ง โปร่ง ไม้อัดอึด และสามารถปรับเปลี่ยนต่อไปได้</p>							

บทที่ 5

การสังเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยและจากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

นำเสนอผลการวิเคราะห์รวมกลุ่มข้อมูลจากทุกกลุ่มตัวอย่าง หาจุดร่วมของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 11 หลังคาเรือน เพื่อทำความเข้าใจต่อองค์ประกอบและปัจจัย ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงในการดำรงอยู่ร่วมกัน ระหว่างสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของผู้อยู่อาศัย และลักษณะของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพที่เป็นอยู่จริง ซึ่งพิจารณาจากทั้งกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย และจากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- กลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย

- ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
- ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน
- ภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน
- ลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน
- ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน

- กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

- รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
- การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน
- ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

และทำการสรุปผลการวิเคราะห์โดยแยกแต่ละองค์ประกอบและปัจจัยตามหัวข้อดังกล่าว ในลักษณะของการอธิบายจุดร่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงในการดำรงอยู่ร่วมกัน ระหว่างสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย และวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของผู้อยู่อาศัย ตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล จากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย

		5.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล									
		402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4		
เพศ		ชาย	ชาย	หญิง	หญิง	หญิง	หญิง	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
อายุ		59 ปี	66 ปี	58 ปี	64 ปี	30 ปี	35 ปี	22 ปี	63 ปี		
สถานภาพ		สมรส	สมรส	สมรส	สมรส	โสด	สมรส	โสด	สมรส		
การศึกษา		ม.3	ม.8	ป.7	ป.4	ป.ตรี	ม.3	ป.ตรี	ป.6		
อาชีพ		ส่วนตัว	เกษียณ	ค้าขาย	แม่บ้าน	รับจ้าง	แม่บ้าน	นักศึกษา	เกษียณ		
รายได้ต่อเดือน		12,000	15,000	-	-	12,000	>4,000	-	-		
การนับถือศาสนา		พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ		
ระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัย		37 ปี	30 ปี	58 ปี	64 ปี	30 ปี	35 ปี	1 ปี	50 ปี		

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านทางดำเนินวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย									
5.2 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน									
	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4	
	- จากการสำรวจ ไม่พบปัญหาทางสภาพแวดล้อมกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการนับถือศาสนาในชุมชนนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและเกือบทั้งหมดของสมาชิกในชุมชน นับถือศาสนา พุทธ								
อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน	0-6 ปี				2	1			
	7-16 ปี		3		2	3	1		
	16-26 ปี				1		1		
	26-60 ปี		12		9	8	2	4	
	60 ปีขึ้นไป		1	2	1			2	
	- อาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานขึ้นไปจนถึงผู้สูงอายุ และอยู่อาศัยมานานในชุมชน มีความเคยชินและผ่านการปรับตัวกิจกรรมในการอยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ทั้งจากเส้นทางรถไฟ, สภาพบ้านเรือนในชุมชน, สาธารณูปโภคต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จึงไม่เป็นปัญหาต่อวิถีการดำรงชีวิตของคน แต่ข้อสังเกตคือ อันเนื่องมาจากความเคยชิน จึงทำให้โดยส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีแนวคิดในการที่ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของคนในขอบเขตที่กว้าง แต่จะอาศัยการปรับตัวการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมแทน								
ระดับการศึกษาของสมาชิก	ประถม			2	1	3	2	3	
	มัธยม	20	2		6	5		1	
	อาชีวศึกษา				2			1	
	ปริญญาตรี		3		1			1	
	>ป.ตรี								
	- ผู้อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยม ผนวกกับประสบการณ์จากการทำงาน มีความเข้าใจในหน้าที่ และสิทธิที่ตนพึงมีจากการอยู่อาศัยในลักษณะเช่าที่ดินของสงฆ. ทรพัสสนิฯ จึงทำให้ไม่มีปัญหาการใด ๆ เกิดขึ้น จึงได้รับความสนใจและติดตาม พร้อมทั้งชี้ให้เห็นได้ถึงการตอบสนองในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี								
การประกอบ	รับราชการ				1				
	พจน.รัฐวิฯ		2		1				

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย									
5.2 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน									
	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4	
อาชีพของสมาชิกฯ	รับจ้าง	20	3		8	8	1		4
	ส่วนตัว			1		1	1		
	แม่บ้าน		1		1				
	ว่างงาน								
	เกษียณ		1		1				2
- การประกอบอาชีพของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเป็นการออกไปรับจ้างทำงานต่าง ๆ นอกพื้นที่ชุมชน จึงทำให้เวลาประจำวัน ไม่ได้อยู่กับบ้าน ยกเว้นผู้รับที่เกษียณอายุแล้ว จะเป็นผู้ดูแลบ้านเรือนแทน									
รายได้ของครอบครัว	< 35,000								
	35k - 50k				35k - 50k				
	> 50,000	> 50,000	> 50,000	> 50,000	> 50,000	> 50,000	> 50,000	> 50,000	> 50,000
- รายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัว ในชุมชนเกือบทั้งหมด มากกว่า 50,000 บาทต่อปี ซึ่งเพียงพอที่จะไม่เป็นปัญหาในการเช่าที่ดินอยู่อาศัยจากสนง.ทรัพย์สินฯ ซึ่งโดยปกติมีราคาต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของเอกชนอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ในบางกรณีพบว่า จากการศึกษาเราที่มีราคาถูก ผู้ที่มีสิทธิในการเช่าส่วนหนึ่ง จึงพอใจที่จะย้ายออกไปอยู่ที่อื่น โดยทำการจัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยของคนในเขตชุมชน เป็นห้องว่างให้เช่า แทน และมีแนวโน้มจะมากขึ้นเรื่อย ๆ									

ตารางที่ 5.3 แสดงข้อมูลภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย

		5.3 ภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน							
กลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย		402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
ภูมิภาคเพิ่มเติม		กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	ภาคกลาง	กรุงเทพฯ
การย้ายครอบครัว		อยู่แต่เกิด	อยู่แต่เกิด	อยู่แต่เกิด	อยู่แต่เกิด	อยู่แต่เกิด	อยู่แต่เกิด	1 ครั้ง	อยู่แต่เกิด
สาเหตุการย้าย		- จากการศึกษาการระงับอายุอาศัยตั้งแต่เกิด ในบางกรณีออกหรือจากการอยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดา ที่อยู่ในชุมชนมาแต่เดิม ยังมีบางส่วนย้ายมาจากที่อื่น แต่เป็นการมาอยู่ร่วมกับญาติหรือครอบครัวเดิมของคน ในลักษณะการรับช่วงต่อจากผู้อยู่อาศัยเดิมในพื้นที่ จึงไม่มีปัญหาในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป							
ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน		> 9 ปี	> 9 ปี	> 9 ปี	> 9 ปี	> 9 ปี	> 9 ปี	> 9 ปี	> 9 ปี
สภาพการอยู่อาศัย		- จากการศึกษาการเคลื่อนย้ายของครัวเรือนที่ย้ายมาอยู่อาศัยในชุมชนใหม่หรือมีระยะเวลาในการอยู่อาศัยก่อนเข้างานนาน คือมากกว่า 9 ปีขึ้นไปจึงส่งผลในลักษณะเดียวกับข้อ อายุของสมาชิก- คือมีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยมาช้านาน							
ลักษณะการอยู่อาศัย		อยู่อาศัย	อยู่อาศัย	อยู่อาศัย	อยู่อาศัย	อยู่อาศัย	อยู่อาศัย	อยู่อาศัย	อยู่อาศัย
		- จากการศึกษาการอยู่อาศัยของครัวเรือนในชุมชน ที่ส่วนใหญ่เป็นการออกไปรับจ้างทำงาน นอกพื้นที่ชุมชน อีกทั้งส่วนใหญ่หลังการเคลื่อนย้ายอาศัยมีบางส่วนประโยชน์ใช้สอยที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพภายในบริเวณที่อยู่อาศัย อาทิ จำนวนผู้อยู่อาศัย, ขนาดและขอบเขตพื้นที่, สาธารณูปโภคพื้นฐาน และทำเลที่ตั้งเป็นต้น แต่ทั้งนี้ยังมีบางกรณีที่มีประกอบอาชีพบริเวณพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เช่น ขายอาหาร, ขายขนม ฯลฯ อันเนื่องมาจากกรณีส่วนที่เป็นพื้นที่สาธารณะติดกับชุมชนทำเล ปล่อยให้เช่าได้ จึงมีทำเลที่พอจะประกอบอาชีพดังกล่าวได้							

ตารางที่ 5.4 แสดงข้อมูลลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย		5.4 ลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน						
	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
ลักษณะการใช้แสงสว่าง	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์
	- จากการสำรวจ ไม่พบปัญหาทางด้านนี้							
ลักษณะการใช้น้ำประปา	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์	มีมิเตอร์
	- จากการสำรวจ ไม่พบปัญหาทางด้านนี้							

ตารางที่ 5.5 แสดงข้อมูลปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน จากกลุ่มตัวแทนปราชญ์ด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย

5.5 ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน									
กลุ่มตัวแทนปราชญ์ด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย									
402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4		
เส้นทางรถไฟ	ช่วงเวลา	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน
	เสียง	เสียงดัง	เสียงดัง	เลขจีน	เลขจีน	เสียงดัง	เสียงดัง	เลขจีน	เสียงดัง
	อากาศ	ฝุ่นละออง	ฝุ่น	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน
	สาธารณสุข		เกิดโรคได้	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน
	ปลอดภัย	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	เลขจีน	ปลอดภัย	ไม่ปลอดภัย	เลขจีน	เลขจีน
<p>- จากผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมานาน ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางไฟซึ่งอยู่ผู้ชุมชนมาแต่อดีต จึงไม่ค่อยพบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีเพียงส่วนน้อยที่อาจจะรำคาญหรือรบกวนผู้สูงอายุบ้าง แต่ก็ยังไม่ใช่อุปสรรคใหญ่ที่หวั่นใจ จากการศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมา การพูดคุยของคนในชุมชนจะหยุดชั่วคราว (442) อย่างค่อนข้างเป็นปกติวิสัย ทำให้เห็นถึงการปรับพฤติกรรมตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในกรณีที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเป็นกลุ่มที่อยู่ในเขตพื้นที่ของสนง.ทรัพย์สินฯ ซึ่งมีตำแหน่งของเขตที่ตั้งไกลออกมาจากบริเวณเส้นทางไฟ แต่หากได้สำรวจข้อมูลจากกลุ่มที่อยู่ในเขตพื้นที่ของทางรถไฟ ค่าตอบที่ได้รับอาจมีการเปลี่ยนแปลง</p>									
อาณาเขตพื้นที่ชุมชน						พื้นที่มีน้อย		แออัด	
	<p>- ในเรื่องของอาณาเขตพื้นที่ชุมชน ด้วยความที่เป็นที่กรรมสิทธิ์ของสนง.ทรัพย์สินฯ ผู้อยู่อาศัยจึงมีความเข้าใจในขอบเขตพื้นที่ที่ตนอยู่อาศัย ที่ไม่สามารถขยับขยายหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ตามความต้องการของตนอย่างอิสระ ทำให้เกิดเป็นการขอมอบในพื้นที่อยู่อาศัยที่ตนมีอยู่ แต่ทั้งนี้เมื่อมีโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัยจากสนง.ทรัพย์สินฯ จะพบได้ว่าผู้อยู่อาศัยมีการใส่ใจในที่อยู่ของตนเองมากยิ่งขึ้น (402/2) เป็นไปตามแนวทางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมการเปลี่ยนแปลงใด ๆ คือสภาพแวดล้อม มนุษย์ย่อมมีความสนใจในสภาพแวดล้อมรอบตัวมากกว่า โดยปกติ</p>								
พื้นที่ใช้สอยร่วม									
	<p>- การใช้งานพื้นที่ใช้สอยร่วมของชุมชน ส่วนใหญ่อยู่กับแบบคนรู้จักกัน แบบที่น้อย จึงไม่มีปัญหาในการใช้งานร่วมกัน สามารถสังเกตเปรียบเทียบได้จาก 2 เคสที่กลางในชุมชน เคสนี้แรกอยู่ด้านหน้าทางเข้าชุมชนใกล้กับถนนสาธารณะ และเคสนี้ที่ 2 อยู่ด้านในลักษณะอาคารกึ่งอเนกประสงค์ คือเคสนี้ที่ด้านหน้าชุมชน จะมีการทำมาค้าขาย เป็นส่วนใหญ่ ที่จากตำแหน่งของเคสนี้สามารถมองเห็นได้มากกว่า ส่วนเคสนี้ที่ด้านในที่ตั้งอยู่กลางชุมชน (442) ใช้งานเป็นที่สำหรับนั่งพักผ่อน พูดคุย พบปะสังสรรค์กันของคนในชุมชน(440, 436, 442) อันเป็นผลมาจากข้อกำหนดจากด้านสภาพแวดล้อมในเรื่องของเคาน์เตอร์ที่ตั้ง ที่สร้างโอกาสคนละรูปแบบในการเกิดพฤติกรรมที่จะ</p>								

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย							5.5 ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน		
	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4	
สาธารณูปโภคพื้นฐาน	ตอบสนองได้อย่างเหมาะสม								
การเข้าถึงพื้นที่ชุมชน	- ๗ ปัจจุบัน สาธารณูปโภคพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ไม่มีปัญหาในการเข้าถึงแล้ว ยกเว้นปัญหาเรื่องการระบายน้ำในอุโมงค์ที่ผ่านชุมชน								
ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ไม่สะดวก		สะดวก		สะดวก		สะดวก		รถเข้าไม่ได้
ไฟฟ้า	- เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดถนนเพียงด้านเดียว การเข้าถึงจึงเน้นที่เส้นทางเดินริมทางรถไฟ ซึ่ง ๗ ปัจจุบัน มีการทำรานชาลา ไปแนชชีเมนต์ซึ่งทำให้สะดวก และปลอดภัยกว่าในอดีต แต่จากการสำรวจพบว่า บางส่วนมีการชำรุด แตกหัก อันเกิดจากการ ไม่มีเส้นทางวิ่งขบวนรถจักรยานยนต์ซึ่งต้องวิ่งบนพื้นที่ขานชาลา ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ซึ่งจากลักษณะตำแหน่งของสภาพแวดล้อมดังกล่าว ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในชุมชนที่อยู่พื้นที่ส่วนด้านในไกลจากพื้นที่สาธารณะ ที่มีพฤติกรรมรถจักรยานยนต์วิ่งด้านในมีการตั้งศาลา สันทนาการแบบส่วนตัว และบ้านขายของชำเล็ก ๆ ที่มีครอกรับพื้นที่ส่วนนี้								
ไฟฟ้า	ไฟทางเดิน ผู้นำน้ำเสีย								
ปัญหาทั่วไปของชุมชน	- ปัญหาทั่วไปของชุมชน มักจะอยู่ในพื้นที่ส่วนกลาง อาทิ ทางเดินชุมชน ผู้นำที่ไหลผ่านชุมชน ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีการพยายามแก้ปัญหาบ้างแล้วพอสมควร แต่เนื่องจากข้อจำกัดจากการที่เป็นชุมชนที่ไม่ได้มีการวางระบบเพื่อรองรับการขยายตัวของที่อยู่อาศัย จึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ปัญหาผู้นำน้ำเสีย แม้จะแก้ปัญหาให้หมดไปไม่ได้ แต่ก็ได้มีการปรับสภาพแวดล้อมให้ดูดีขึ้น อาทิ วางคันไม้ประดับบริเวณ (450/6) เพื่อให้มีบรรยากาศและสภาพอากาศดีขึ้น แต่ในบางหลังคาเรือนก็ไม่ได้มีการปรับปรุงใด ๆ สามารถอยู่ร่วมด้วยได้โดยปกติ (440) ซึ่งให้เห็นถึงความแตกต่าง ของตัวกำหนดความสัมพันธะระหว่างชุมชนกับสภาพแวดล้อมภายนอกและทางด้านบุคลิกภาพของมนุษย์								

ตารางที่ 5.6 แสดงตำแหน่งในผังรวมชุมชน สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
<p>5.6.1 ตำแหน่งในผังรวมชุมชน</p>								
<p>ชุมชนหลังกรมทางหลวง</p>								
<p>- ตำแหน่งหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจุดสังเกตคือส่วนอยู่ในบริเวณพื้นที่กลางชุมชน ด้วยจากเงาของหลังคาเรือนที่เห็นห้องเช่า และหลังคาเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ของการทางรถไฟฯ ได้ จึงทำให้หลังคาเรือนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้เพียงจำนวนหนึ่ง ซึ่งหลังคาเรือนทางฝั่งที่ติดถนนพระราม 6 ได้เปลี่ยนไปเป็นบ้านเช่าหมดแล้ว รวมถึงทางฝั่ง "ท้าย" ชุมชน คือ ในทิศตรงกันข้าม โดยส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนเป็นห้องเช่าเช่นกัน ทั้งทางฝั่งที่ติดเส้นทางรถไฟ อยู่ในเขตพื้นที่ของการทางฯ กลุ่มตัวอย่างที่ได้จึงออกมาเป็นลักษณะนี้</p>								

ตารางที่ 5.7 แสดงผังพื้นและแผนผังที่เหลี่ยม สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย		5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย					
402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
<p>5.6.2 ผังพื้นและแผนผัง</p> <p>สี่เหลี่ยมแสดงการ</p> <p>เชื่อมต่อนพื้นที่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เส้นลบ - ชั้นปกติ ☐ เส้นประ - ชั้นปกติ ☐ แสดงชั้นฝ้าเพดาน ☐ แสดงฝ้าถ้ำ 1 ☐ แสดงฝ้าถ้ำ 2 ☐ แสดงห้องนอน ☐ แสดงห้องน้ำ ☐ แสดงห้องครัว ☐ แสดงห้องเก็บของ ☐ แสดงระเบียง 	<p>บ้านเลขที่ 402</p>	<p>บ้านเลขที่ 440</p>	<p>บ้านเลขที่ 436</p>	<p>442</p>	<p>บ้านเลขที่ 402/2</p>	<p>บ้านเลขที่ 105/5</p>	<p>บ้านเลขที่ 105/4</p>
		<p>บ้านเลขที่ 440</p>	<p>บ้านเลขที่ 436</p>		<p>บ้านเลขที่ 402/2</p>	<p>บ้านเลขที่ 436</p>	

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
<p>5.6.2 ผังพื้นและแผนผังสี่เหลี่ยมแสดงการเชื่อมต่อพื้นที่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เส้นทึบ - ชั้นปิด ☐ เส้นประ - ชั้นเปิด ☒ แสดงชั้นท่าจอด ☒ แสดงโถง ชั้น 1 ☐ แสดงโถง ชั้น 2 ☒ แสดงห้องนอน ☒ แสดงห้องน้ำ ☒ แสดงห้องครัว ☒ แสดงห้องรับแขก ☒ แสดงระเบียง 	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
			<p>บ้านเลขที่ 442</p> <p>สมาชิก 15 คน 4 ครอบครัว พื้นที่ใช้สอยรวม 137 ตรม.</p>	<p>บ้านเลขที่ 105/5</p> <p>สมาชิก 4 คน 1 ครอบครัว พื้นที่ใช้สอยรวม 88 ตรม.</p>		<p>บ้านเลขที่ 105/2</p> <p>สมาชิก 12 คน 1 ครอบครัว พื้นที่ใช้สอยรวม 134 ตรม.</p>	<p>บ้านเลขที่ 105/5</p> <p>สมาชิก 6 คน 1 ครอบครัว พื้นที่ใช้สอยรวม 108 ตรม.</p>	<p>บ้านเลขที่ 105/4</p> <p>สมาชิก 6 คน 1 ครอบครัว พื้นที่ใช้สอยรวม 108 ตรม.</p>

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย							
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย							
	402	402/2	440	442	105/2	105/5	105/4
5.6.2 ผังพื้นที่และแผนผังที่เทียบแสดงการเชื่อมต่อพื้นที่	<p>- จากจุดสังเกตที่แต่ละฝั่งพื้นที่ของหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ค่อนข้างแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากการก่อสร้างที่เกิดจากลักษณะการขยายตัวของชุมชน ความแตกต่างของพื้นที่ทำให้ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมเป็นแบบแผนเดียวกัน อีกทั้งปัจจัยทางวิถีชีวิต และองค์ประกอบของที่อยู่อาศัยของแต่ละหลังคาเรือน ล้วนมีความแตกต่างกันในแต่ละหลังคาเรือน จึงส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบพื้นที่ใช้สอย ตามแต่ความเหมาะสมของผู้อยู่อาศัยแต่ละคน</p> <p>- ขนาดพื้นที่ใช้สอยต่อคน ค่าสุดอยู่ที่ 7.3 ตรม./1คน และสูงสุดอยู่ที่ 22 ตรม./1คน</p>						

ตารางที่ 5.8 แสดงรายละเอียดพื้นที่ สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย							
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย							
5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผัง, เพดาน - แยกตามพื้นที่ใช้สอย							
พื้นที่	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องนำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
402	- พื้นซีเมนต์	- ปูนดิบขัดมัน เทสูงประมาณ 5 ซม. - พื้นไม้ลิ้นจระเข้ธรรมชาติ		- กระเบื้องเคลือบสีเขียวอ่อน 25x25 ซม.		- พื้นไม้ยกสูง ปูเสื่อน้ำมันสีฟ้ามีลวดลาย	- ปูนดิบขัดมัน ปูเสื่อบางส่วน
402/2	- พื้นซีเมนต์ขัดมัน	- เทปูนปูกระเบื้อง		- เทปูนปูกระเบื้อง	- เทปูนปูกระเบื้องดิน		

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผัง, เพดาน – แยกตามพื้นที่ใช้สอย

พื้นที่	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
	- พื้นซีเมนต์	เคลือบสีขาว มีลายจุด บางๆ 20		เคลือบสีขาว มีลายจุด บางๆ 20	เตา 20x20 ซม.		
440	- เทปูนเรียบ	- ไม้กระดานปูเสื่อ น้ำมันมีลวดตา	- ไม้กระดานปูเสื่อ น้ำมันสีชมพู	- ยกพื้นเทปูนเรียบ		- เทปูนเรียบ	
436		- เทปูนเรียบปูเสื่อ น้ำมันเคลือบ+ - เทปูนเรียบ					- เทปูนเรียบปูเสื่อ น้ำมันสีเขียว บางส่วน ปูพรมสีแดง
442	- ไม้กระดานเก่า - เทปูนเรียบ	- ปูกระเบื้องยางสีขา มีลายสีเหมือนสีเขียว - พื้น โครงสร้างไม้ กระดานทำพิธีกรรมชาติ	- เทปูนปูกระเบื้อง เซรามิกสีขา	- ปูกระเบื้องเซรามิก ขนาด 20 ซม. สีขา - ปูกระเบื้องขนาด 30 x 30 ซม. สีครีม			- พื้น ไม้ปูเสื่อน้ำมันสี ฟ้าลายการ์ตูน
105/2	- ซีเมนต์ - เทปูนเรียบ	- โครงสร้าง ไม้ ปูเสื่อ น้ำมันมีลวดลาย ตกแต่งหลายแบบ ส่วนระเบียงพื้นไม้ กระดาน		- เทปูนเรียบปู กระเบื้องเซรามิกสี ครีม ขนาด 20x20 ซม.	- เทปูนเรียบปูเสื่อ น้ำมันลายสีเหมือนสี น้ำตาล		- เทปูนเรียบปูเสื่อ น้ำมันลายการ์ตูนสีฟ้า

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผัง, เพดาน – แยกตามพื้นที่ใช้สอย

พื้นที่	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
105/5	- เทปูนฉาบเรียบ	- พื้นปูนกรุกระเบื้อง เซรามิกสีฟ้า ขนาด 30x30 ซม. - พื้น โครงสร้างไม้ปู ใต้อันมีฉนวนฉนวน	- พื้นไม้กระดานสี ธรรมชาติ	- พื้นปูนกรุกระเบื้อง โมเสกสีฟ้า	- เทปูนเรียบทาสีแดง		- พื้นไม้กระดานปูเดี่ยว น้ำมันมีฉนวนฉนวนสีฟ้า - พื้นไม้กระดานปูเดี่ยว น้ำมันมีฉนวนฉนวนสีฟ้าอ่อน
105/4	- เทปูนเรียบ	- เทปูนเรียบปู กระเบื้องเซรามิกสีขาว ขนาด 30x30 ซม. - พื้นปูนฉาบเรียบ - พื้นไม้กระดานสี ธรรมชาติ	- พื้นไม้กระดานสี ธรรมชาติ	- พื้นปูนปูกระเบื้องโม เสกสีน้ำเงิน			- พื้นไม้กระดานปูเดี่ยว น้ำมันมีฉนวนฉนวน
พื้นที่	ภาพรวมของพื้นที่ส่วนใหญ่จะปล่อยเป็นพื้นที่ของ โครงสร้างเดิม อาทิเช่นต่างเป็นเทปูน ชันบนเป็นพื้นที่ไม้ โดยจะเลือกใช้การปูเสื่อน้ำมันซึ่งมีราคาต่อเมตร และดูแลรักษาง่าย ปูพื้น เพื่อรองรับการ ใช้งานเพิ่มเติม						
	- พื้นที่ภายนอก - เกือบทั้งหมดเป็นพื้นที่ซีเมนต์ หรือเทปูนเรียบ อันเนื่องมาจาก 2 ประเด็นหลัก คือ บางส่วนเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากทางเดินชุมชนที่เป็นพื้นที่ซีเมนต์ และจากการ ใช้งานซึ่งมีทั้งการซักล้าง การ ประกอบอาหาร ทำให้พื้นที่ซีเมนต์หรือเทปูนเหมาะสมกับการ ใช้งาน อีกทั้งไม่ต้องลงทุนในการดูแลรักษามากนัก จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เลือกเป็นพื้นเดิม ๆ และ ใช้งานจากวัสดุที่เป็นอยู่						
	- โถงกลาง - เป็นส่วนพื้นที่ใช้สอยร่วมของผู้อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือน ซึ่งส่วนใหญ่มีหลายพื้นที่ที่การ ปล่อยให้สอย การเลือก วัสดุจึงขึ้นอยู่กับพื้นที่แต่ละส่วน อาทิการปล่อยพื้นที่ โดยรวมเป็นเทปูนเรียบ และปู เสื่อน้ำมันในบางส่วนที่ไว้รองรับการ ใช้งานในการเป็นส่วนรับภาระทานอาหาร หรือว่า ใช้นอนพักผ่อน เป็นต้นพื้นที่ส่วนนี้จึงมีความหลากหลายในการเลือก วัสดุที่ เหมาะสมกับการ ใช้งานแต่ละประเภท						
	- ระเบียง - มีบางหลังคาเรือนที่มีระเบียงในส่วนชันบน ซึ่งเป็น โครงสร้างไม้ พื้นจึงเป็น โครงสร้างเดิม อาจจะมีบ้างที่มีการนำเสื่อน้ำมันมาปูทับเพื่อรองรับการ ใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น						

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย							
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย							
พื้นที่	พื้นที่ภายนอก	โดมกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน – แยกตามพื้นที่ใช้สอย							
<ul style="list-style-type: none"> - ห้องน้ำ – ส่วนใหญ่มีการปูกระเบื้องหรือหินอ่อนบริเวณหลังคาเรือนที่มัลลอยเป็นยกพื้นแบบปกติ อันเนื่องมาจากงบประมาณและสภาพของห้องน้ำเดิมที่เป็นอยู่ - ห้องครัว – หลังคาเรือนส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่เป็นพื้นที่เฉพาะ คืออาศัยในส่วนของ โดมกลาง หรือพื้นที่ภายนอก ใช้เป็นที่ประกอบอาหาร การเลือกใช้วัสดุเสริมจากพื้นเดิม จึงได้แต่พื้นที่ที่ไว้รอยุ่ แต่ในหลังคาเรือนที่มีห้องครัวเฉพาะ จะใช้การเทพื้นเรียบ ปูเสื่อน้ำมันทับ หรือปูกระเบื้อง ซึ่งช่วยลดการดูดแลกรักษา - ห้องเก็บของ – ใช้การเทพื้นเรียบ หรือยกพื้นไม้ปูเสื่อน้ำมัน เพื่อสะดวกในการดูแลรักษา - ห้องนอน – จากการสำรวจที่เข้าถึง ได้การเลือกใช้วัสดุปูพื้นสำหรับห้องนอน จะเป็นลักษณะที่เลือกปูเสื่อน้ำมัน คือถ้าเป็นชั้นล่างก็จะปูไม้ปูลอนคิบบน และชั้นบนจะเป็นพื้นไม้ แล้วจึงปูเสื่อน้ำมันทับอีกที 							

ตารางที่ 5.9 แสดงรายละเอียดคณัง สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย							
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย							
ผนัง	พื้นที่ภายนอก	โดมกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
402	<ul style="list-style-type: none"> - ผนังเบลิอิชเมนต์ บล็อก - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูน ทาสีขาว 	<ul style="list-style-type: none"> - ผนังไม้ซ้อนเกล็ดดี ธรรมชาติ - ผนังโครงไม้กรุไม้อัด ขัดเรียบเชื่อมดี ธรรมชาติ 		<ul style="list-style-type: none"> - ปูกระเบื้องเคลือบสี ขาวมีลวดลาย 12x12 ซม. ถึงระยะ 160 ซม. ช่วงบนฉาบเรียบ - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูน 		<ul style="list-style-type: none"> - ดูนผ้าใบสีเขียว ทั้ง 3 ด้าน - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูน ทาสีขาว 	<ul style="list-style-type: none"> - ผนังก่ออิฐ ฉาบปูน ทาสีขาว
5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน – แยกตามพื้นที่ใช้สอย							

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย							
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย							
5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน - แยกตามพื้นที่ใช้สอย							
ผนัง	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
402/2		- ก่อปูนฉาบเรียบทาสีขาว		กรุกระเบื้องเคลือบสีขาวมีขนาด 20x20 ซม. - ก่อปูนฉาบเรียบช่วงบนทาสีขาว และปูซีเมนต์บล็อคแบบโปร่งระบายอากาศ, ช่วงล่างกรุกระเบื้องเคลือบ สีเบจอ่อนๆ	- ก่ออิฐฉาบเรียบทาสีขาว		
440	- ผนังอิฐบุลือค้ำงบ้าน	- ไม้ตีเกล็ด ด้านบนตีระแนง ไม้ระบายอากาศ	- ไม้ตีเกล็ด ด้านบนตีระแนง ไม้ระบายอากาศ	- ก่ออิฐบุลือค้ำงไม้ทาสี		- ก่ออิฐบุลือค้ำงไม้ทาสี	
436	- ส่วนล่างของผนังก่ออิฐบุลือค้ำงขาว ครั้งบนของผนังตีฝ้าไม้กระดานตีขรรบชาติ	- ส่วนล่างของผนังก่ออิฐบุลือค้ำงขาว ครั้งบนของผนังตีฝ้าไม้กระดานตีขรรบชาติ			- ผนังก่ออิฐบุลือค้ำงทาสี น้ำเงินและบล็อคเบดีย์ไม้ทาสี		- ผนังส่วนล่างก่ออิฐบุลือค้ำงขาว ส่วนบนของผนังบางส่วนเป็นไม้

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, หมู่, เขต, หมู่บ้าน - แยกตามพื้นที่ใช้สอย

ผนัง	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
442	- กำแพงไม้กั้นแผ่นกระเบื้องลอนดีเทา - ก่ออิฐบล็อคอเนกประสงค์ - ก่อผนังด้วยเศษไม้บานประตู่	- ผนังก่ออิฐฉาบปูนดีขาว บางส่วนมีอิฐบล็อกโปร่งระบายอากาศ - ผนังเบาไม้อัดทาสีขาว	- ร้อมรั้วบ้านก่อกำแพงปูนทาสีขาว ส่วนล่าง ส่วนบนติดเหล็กค้ำมีดลวดทาสีฟ้า	- ก่ออิฐฉาบปูนเรียบทาสีขาว - กระจกเบื้องเซรามิกลายหินอ่อนสีชมพู ขนาด 30 x 40 ซม.			กระดาน บางส่วนเป็นสังกะสี - ผนังเบากรุแผ่นไม้อัดทาสีฟ้า
105/2	- กำแพงบ้านข้างเคียง - ก่ออิฐฉาบปูนเรียบทาสีขาว	- โครงผนังเบากรุไม้อัดทาสีฟ้าอ่อน - โครงสร้างไม้ดีไม้กระดานซ้อนกันเกล็ด		- กระจกเบื้องเซรามิกดีขาว มีลวดลายตกแต่งสีฟ้า ขนาด 20x30 ซม.	- โครงผนังเบากรุไม้อัดทาสีฟ้าอ่อน		- โครงผนังเบากรุไม้อัดทาสีฟ้าอ่อน ตกแต่งด้วยพลาสติกเรื่องแสง บางส่วน ปูผนังด้วยเสื่อน้ำมันสีฟ้ามี

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, หมู่, เขต, เพดาน - แยกตามพื้นที่ใช้สอย

ผนัง	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
105/5	- กำแพงอิฐบดอัดทาสีเขียว	- ผนังปูนฉาบเรียบทาสีฟ้า - โครงสร้างไม้ตีฝาไม้ ช่อนเกล็ดทาสีขาว	- ผนังบ้าน โครงสร้าง ไม้ตีฝาไม้ช่อนเกล็ดทาสีน้ำตาลเข้ม อีก ด้านเป็นรั้วไม้กันตก	- ผนังปูนฉาบเรียบทาสีเขียวอ่อน บางส่วนทาสีขาว	- ปูนฉาบเรียบทาสีตีส้มอ่อน		ลวดลาย ปิดติดด้วย เทปกาว - ผนังบ้าน โครงสร้าง ไม้ตีฝาไม้ช่อนเกล็ดทาสีเข้ม บางส่วนทาสีผนังบดอัดสี ธรรมชาติ - ผนัง โครงสร้าง ไม้ตี ฝาไม้ช่อนเกล็ดทาสีธรรมชาติ
105/4	- รั้วเหล็กดัดทาสีเขียว - สังกะสีทาสีเขียว	- ผนังปูนฉาบเรียบทาสีขาว - ผนัง โครงสร้าง ไม้ บางส่วนเป็นผนังไม้ กระดานตีช่อนเกล็ด บางส่วนกรุ ไม้อัดเรียบทาสี ขาว-ฟ้า	- ผนัง โครงสร้าง ไม้ตี ช่อนเกล็ดทาสีขาว-ฟ้า	- ผนังปูนฉาบเรียบทาสีขาว บางส่วนเป็นอิฐ บดสีกระบายอากาศ บางส่วนกรุกระเบื้อง เซรามิกสีครีม ลวดลาย 10x10 ซม.			- ผนัง โครงสร้าง ไม้ บางส่วนเป็นผนังไม้ กระดานตีช่อนเกล็ด บางส่วนกรุ ไม้อัดเรียบทาสี ขาว-ฟ้า

ตารางที่ 5.9 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่ที่ใช้สอย

ผนัง	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
ผนัง แนวคิดในการเลือกใช้ผนังส่วนใหญ่จะใช้วัสดุที่หาได้ง่ายราคาไม่แพง โดยอยู่บนโครงสร้างหลัก อาทิ ซีเมนต์บล็อก ผนังก่ออิฐ ซึ่งไม่เน้นการตกแต่งเพิ่มเติม นอกจากการกรุไม้ฉลุลาย							
- ผนังที่ภายนอก – เป็นไปตามวัสดุกับอาณาเขตพื้นที่ มีความหลากหลายตามแต่ทิศทางที่ติดต่อดังนี้ ทั้ง ซีเมนต์บล็อก, ก่ออิฐฉาบปูน, รั้วไม้, เหล็กคัต และสังกะสี ทั้งนี้เนื่องจากขอบเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของแต่ละหลังคาเรือนจะติดกัน หรือ ใช้กำแพงร่วมกัน							
- โถงกลาง – ส่วนที่อยู่ชั้นล่างที่เป็น โครงสร้างปูน จะใช้มีซีเมนต์บล็อกหรือก่ออิฐฉาบปูนหรือก่ออิฐฉาบปูน แต่ไม่พบว่ามีกรกักรวดตกแต่งอื่นใด ส่วนชั้นบนที่เป็น โครงสร้างไม้ จะเป็นลักษณะผนังไม้กระดาน ไม้ฉลุลาย ไม้กระดาน โครงสร้างปูน จะเป็นลักษณะเดียวกับผนังซีเมนต์บล็อก และส่วนใหญ่ไม่มีกรกักรวดตกแต่งอื่นใด							
- ระเบียง – ระเบียงส่วนที่อยู่ชั้นบน จะเป็นลักษณะเดียวกับผนังคือ ผนังไม้กระดาน ไม้ฉลุลาย ไม้กระดาน โครงสร้างปูน							
- ห้องน้ำ – จะใช้เป็นผนังก่ออิฐหรือซีเมนต์บล็อก การระบายอากาศจะใช้เหมือนกันคือ ซีเมนต์บล็อกแบบมีช่องระบายอากาศ ส่วนผนังด้านบน มีบางหลังคาเรือนที่ตกแต่งผนังกระเบื้องเพิ่มเติม							
- ห้องครัว – ผนังจะเป็นลักษณะเดียวกับพื้นที่คือ แต่แต่ห้องครัวของแต่ละหลังคาเรือน มีทั้ง ก่ออิฐฉาบปูนทาสี ก่อซีเมนต์บล็อก และผนังปูน โครงสร้างไม้ทาสี							
- ห้องเก็บของ – ในหลังคาเรือนที่ห้องเก็บของอยู่ในอาคาร ผนังจะเป็นปูน โครงสร้างปูนทาสี ส่วนในกรณีที่เป็นเพิงก่อกับนอก จะใช้ฝ้าไม้ชิงจิ๊ดแทน							
- ห้องนอน – ส่วนใหญ่อยู่ที่ชั้นบน ซึ่งเป็น โครงสร้างไม้เดิม ผนังชั้นบนก่ออิฐฉาบปูนทาสี ยกเว้นบางพื้นที่มีการกรุไม้ฉลุลายมีการตกแต่งเพิ่มเติม							

ตารางที่ 5.10 แสดงรายละเอียดเขตแดน สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน – แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เขตแดน	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
402		- เปลือยโครงสร้าง ดง และพื้นไม้ชั้นบน - โครงไม้กรุซิปซัม บอร์ดสีขาว - เพดานชายคาโครง ไม้กรุฝ้าเพดานไม้ กว้าง 10 ซม.		- โครงไม้ปูสังกะสี		- โครงไม้ปูสังกะสี	- เปลือยโครงสร้าง ดง และพื้นไม้ชั้นบน
402/2		- เพดานโครง อดูมิเนียม T-Bar ปู ฝ้าฉาบฉั่มบอร์ดเรียบสี ขาว			- เพดานโครง อดูมิเนียม T-Bar ปู ฝ้าฉาบฉั่มบอร์ดเรียบสี ขาว		
440		- โครงสร้างอาคาร ไม้ ชั้น 2 - โครงสร้าง ไม้มุง สังกะสี	- โครงสร้าง ไม้มุง สังกะสี	- โครงสร้าง ไม้มุง สังกะสี		- โครงสร้าง ไม้มุง สังกะสี	

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่ชนบท - แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เขต	พื้นที่ภายนอก	โถงกลาง	ระเบียง	ห้องน้ำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
436		- โครงไม้พื้นชั้นบนสี่ ธรรมดา			- โครงไม้พื้นชั้นบน บางส่วนเสริม พลาสติกลอนโปร่ง แสง และบางส่วนเปิด โล่ง ไม่มีเพดาน		- วัสดุเรียบทาสีขาว
442	- โครงสร้างไม้ สังกะสี - โครงสร้างไม้ กระเบื้องลอนดีเทา	- กรุแผ่นฝ้า 120 x 240 ชม. ทาสีขาวเรียบ - กรุแผ่นฝ้าทาสีขาว เรียบ	- โครงไม้พื้นชั้นบน กรุไม้อัดเรียบทาสีขาว - ชายหลังคา โครงไม้ มุงกระเบื้องลอนดีเทา	- หลังคาโครงไม้ สังกะสี			- กรุแผ่นฝ้าทาสีขาว เรียบ
105/2	- ฝ้าเพดานไม้อัดเรียบ ทาสีขาว	- เพดานไม้อัดเรียบ ทาสีฟ้าอ่อน		- กรุแผ่นไม้อัดเรียบ ทาสีฟ้าอ่อน	- ฝ้าเพดานไม้อัดเรียบ ทาสีฟ้าอ่อน		- ฝ้าเพดานไม้อัดเรียบ ทาสีฟ้าอ่อนติดตกแต่ง ด้วยพลาสติกเรื่องแสง รูปดาว
105/5	- พื้นไม้ของชั้นบน	- กรุไม้อัดเรียบทาสี น้ำมันสีขาว	- โครงสร้างไม้ กระเบื้องลอนดี .สังกะสี	- กรุไม้อัดเรียบทาสี ขาว	- กรุไม้อัดเรียบทาสี ขาว		- ฝ้าเพดานกรุแผ่นเซลล์ โกรีตไม่ทาสี
105/4	- บางส่วนเปิดโล่ง	- เพดานกรุเรียบทาสี		- โครงสร้างพื้นไม้ ชั้น			- เพดาน โครงสร้างไม้

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.3 รายละเอียดต่างๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผัง, เขตาน - แยกตามพื้นที่ใช้สอย

เขตาน	พื้นที่ภายนอก	ใจกลาง	ระเบียง	ห้องนำ	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
	บางส่วนเป็นหลังคา โครงไม้มุงกระเบื้อง ลอน	ขาว - โครงสร้างพื้นไม้ชั้น บนทาสีขาว - ชายหลังคาโครงไม้ มุงกระเบื้องลอน - โครงสร้างพื้นไม้ชั้น บนทาสีขาว-ฟ้า - เพดานกรุแผ่น ไม้อัด เรียบทาสีขาว-ฟ้า	ระบียง	บนทาสีขาว-ฟ้า			ทาสีขาว-ฟ้า บางส่วน เป็นแผ่น ไม้อัดเรียบ ทาสีขาว-ฟ้า
<p>เขตาน แต่ละพื้นที่ใช้สอยจะต่างกันที่การตั้งอยู่ชั้นบนหรือชั้นล่าง คือมักจะ ไม่มีการทำพาดานแยกสำหรับแต่ละห้องหรือแต่ละพื้นที่ใช้สอย โดยชั้นล่างพาดานจะเป็นตาม โครงสร้างพื้นชั้นบน และชั้นบนจะเป็น โครงหลังคา หรือกรุ ไม้อัดเรียบทาสี</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>พื้นที่ภายนอก</u> - ในส่วนที่มีหลังคา จะใช้เป็นสังกะสี หรือกระเบื้องลอนในการกรุ บน โครงสร้างไม้หรือเหล็กกล่อง - <u>ใจกลาง</u> - ในส่วนที่เป็นชั้นล่างจะปล่อยเป็น โครงสร้าง ไม้ได้พื้นชั้นบน ซึ่งในบางกรณีจะใช้เป็นพื้นที่เก็บของตาม โครงสร้าง ได้อีกด้วย ส่วนชั้นบนจะปล่อยเป็น โครงสร้างหลังคา หรือ ในกรณีที่มีการร่วมจะ ใช้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยการปิดรอยรั่วและตีฝ้า ไม้เรียบทาสีแทน - <u>ระเบียง</u> - ระเบียงส่วนที่อยู่ชั้นบน จะเป็นลักษณะเดียวกับพาดานชั้นบนคือ ปล่อยเป็นโครงสร้างหลังคา หรือกับเสาตอม่อ - <u>ห้องนำ</u> - ในส่วนที่อยู่บนนอกเรือน จะใช้พื้น โครง ไม้มุงสังกะสี หรือแผ่นพลาสติกลอน ไปโปร่งแสง - <u>ห้องครัว</u> - ส่วนใหญ่กรุฝ้าเรียบทาสี - <u>ห้องเก็บของ</u> - เป็นส่วนที่อยู่บนนอกเรือน จะใช้พื้น โครง ไม้มุงสังกะสี หรือแผ่นพลาสติกลอน ไปโปร่งแสง 							

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย						
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย						
5.6.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้นที่, ถนน, เขตพาณิชย์ - แยกตามพื้นที่ใช้สอย						
เขต	พื้นที่ภายนอก	ใจกลาง	ระเียบง	ห้องครัว	ห้องเก็บของ	ห้องนอน
- ห้องนอน - เป็นลักษณะเดียวกับใจกลาง คือ ส่วนที่รับลมปะทะโดยตรงหลังคา หรือตีฝ้าไม้เรียบทาสี						

ตารางที่ 5.11 แสดงรายละเอียดฉบับใด สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย			5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย		
5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบ้านใด, ประดู, หน้าต่าง - แยกตามรายการ					
บ้านใด	รายการ	ลักษณะ	ลักษณะ	จำนวน	
402	S1บ้านใดด้านหน้าเรือน	บ้านใดไม่มีทางเดินตรง ขานพักอยู่ด้านบน รั้วไม้เสาคะละยา ราวจับไม้ ขึ้น ใดโปร่ง ลูกนอนไม้ ถูกตั้งไม่มีทั้งหมดทำสีธรรมชาติ	ถูกตั้งไม่มีทั้งหมดทำสีธรรมชาติ	1	
	S2บ้านใดด้านข้างเรือน	บ้านใดไม่มีทางเดินวนกลับ ขานพักอยู่กลางบ้าน ใดชั้นที่สี่ รั้วไม้เสาคะละยา ราวจับไม้ ขึ้น ใดโปร่ง ลูกนอนไม้ ถูกตั้งไม่มี ทั้งหมดทำสีธรรมชาติ	ถูกตั้งไม่มี ทั้งหมด	1	
402/2	S1บ้านใดภายใน	บ้านใดไม่มีทางเดินวนกลับ ขานพักอยู่กลางบ้าน ใดชั้นที่สี่ รั้วไม้เสาคะละยา ราวจับไม้ ขึ้น ใดโปร่ง ลูกนอนไม้ ถูกตั้งไม่มี ทั้งหมดทำสีธรรมชาติ	ถูกตั้งไม่มี ทั้งหมด	1	
440	บ้านใดนอกบ้าน	บ้านใดไม่มีโปร่งรูปตัวแอล มีขานพักบน ใดชั้นที่ 3 ลูกนอนและแม่บ้าน ใดไม่มีทำสี ราวจับไม้สีเหลี่ยม เสาราวจับ ไม้และกะลา	เสาราวจับ ไม้และกะลา	1	
436	บ้านใดภายในบ้าน	บ้านใดขาวไม่มีขานพัก แม่บ้าน ใดและลูกนอน ไม้สีธรรมชาติ ด้าน ใดชั้น ใดตีไม้อัดปิด ไม่มีราวบันได	ไม่มีราวบันได	1	
442	บ้านใดภายใน	บ้านใดขาวมีขานพักกลางบ้าน ใดชั้นที่ 4 โครงสร้าง ไม้เนื้อแข็งลูกนอน ไม้ ไม่มีลูกตั้ง ทำสีไม้ธรรมชาติ ไม่มีราวบันได	ไม่มีราวบันได	1	

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบ้านใด, ประชูป, หน้าต่าง – แยกตามรายการ			
บ้านใด	รายการ	ลักษณะ	จำนวน
105/2	S1 บ้านใดภายในบ้าน	บ้านใดไม่มีโปร่งไม่มีชานพัก และไม่มีราวบันได แม่น้ำในใดและดูนอนอน ทำจากไม้เนื้อแข็งทำสีไม้ธรรมชาติ	1
105/5	S1 บ้านใดภายใน	บ้านใดรูปตัว L มีชานพักบันได ส่วนแรกของบันไดจำนวน 3 ขั้นและชานพักก่อนปูนกรุกระเบื้องเซรามิกสีฟ้า ส่วนที่เหลือเป็นโครงสร้างไม่มีเฉพาะแม่บ้านใดและดูนอนอนทาสีเขียว	1
105/4	S1 บ้านใดภายในบ้าน	บ้านใดไม่มีโปร่งไม่มีชานพัก แม่น้ำในใดและดูนอนอน ทำจากไม้เนื้อแข็งทำสีไม้ธรรมชาติ ราวบันไดไม้ทำสีธรรมชาติ	1
บ้านใด – ส่วนใหญ่ใช้บันใดเดิมของอาคาร เป็นบันใด โครงสร้างไม้ ทั้งดูตั้ง ดูนอน ราวจับ โครงโปร่ง สีธรรมชาติ มีในบางกรณีที่ในช่วงแรกใช้การก่อปูนกรุกระเบื้อง แต่ต่อไปในช่วงบนใช้เป็น โครงสร้างไม้เหมือนเดิม			

ตารางที่ 5.12 แสดงรายละเอียดประจํา สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย		5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย		
5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง – แยกตามรายการ				
ประตู	รายการ	ลักษณะ	จำนวน	
402	D1ประตูทางเข้าหลัก	ประตูบานเปิดคู่ โครงเหล็กด้านข้างทึบ ด้านบนโปร่งเป็นซี่กรง ทาสีแดงสนิม ลวดลายดอกสี่ทง	1	
	D2ประตูห้องนอนด้านหน้า	ประตู โครงกรอบเหล็กทาสีดำ บานเปิดคู่ บานโครงไม้กรุแผ่น ไม้ทำสีธรรมชาติ	1.	
	D4ประตูเรือนด้านหลัง	ประตูกรอบไม้ บานเปิด ไม้ทำสีธรรมชาติ	2	
	D5ประตูเรือนด้านหลัง	ประตูกรอบ ไม้สีเขียว บานเปิด ไม้ทำสีธรรมชาติ	1	
	D6ประตูห้องน้ำด้านนอก	ประตูกรอบไม้ บานเปิด ไม้ทำสีธรรมชาติ ขอบล่างกั้นสูง12 ซม. ปูกระเบื้องเคลือบสีขาว	1	
	DD1ประตูห้องนอนชั้นบน	ประตูกรอบไม้ บานเปิด ไม้ทำสีธรรมชาติ	6	
	402/2	D1ประตูทางเข้าหลัก	ประตูบานเปิดคู่ โครงเหล็กด้านข้างทึบ ด้านบนโปร่งเป็นซี่กรง ทาสีแดงสนิม ลวดลายดอกสี่ทง	1
		D2ประตูทางเข้าเรือน	ประตูบานเลื่อน วงกบ ไม้ลูกฟักกระจกสีไม้ลวดลาย	1
D3ประตูห้องน้ำ		ประตู ไม้ทึบ วงกบ ไม้ทำสีธรรมชาติ	1	
D4ประตูห้องเก็บของ		ประตู ไม้ทึบ วงกบ ไม้ทำสีธรรมชาติ	1	
D5ประตูทางออกด้านหลัง		ประตู ไม้ทึบ วงกบ ไม้ทำสีธรรมชาติ	1	
440	D1 ประตูห้องเก็บของ	บานเปิด ไม้ตีเกล็ด วงกบ ไม้ทำสีธรรมชาติ	1	
	D2 ประตูในห้องเก็บของ	บานเปิดคู่ ไม้ลูกฟักทาสีขาว วงกบ ไม้ทาสีขาว	1	
	D3 ประตูเข้าห้องนอน 1	บานเปิด ไม้สีน้ำตาล วงกบ ไม้สีธรรมชาติ	1	
	D4 ประตูเข้าห้องนอน 2	บานเปิด ไม้เรียบสีน้ำตาล วงกบ ไม้สีธรรมชาติ	1	

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย		5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย		
5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง – แยกตามรายการ				
ประตู	รายการ	ลักษณะ	จำนวน	
436	D5 ประตูทางเข้าห้องสุขา	บานเปิดไม่กระดกบานทำลิ้นชรัมชาติ วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ	1	
	D6 ประตูทางเข้าห้อง อาบน้ำ	บานเปิดไม้้อดเรียบสีน้ำตาล วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ	1	
	D7 ประตูทางเข้าห้อง อนกประสงค์ชั้น 2	บานเปิดไม้้อดเรียบสีไม่ชรัมชาติ วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ	1	
	D8 ประตูเข้าห้องนอน 3	บานเปิดไม้้อดเรียบสีไม่ชรัมชาติ วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ	1	
	D9 ประตูเข้าห้องนอน 4	บานเปิดไม้้อดเรียบสีเทา วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ	1	
	D1 ประตูทางเข้าบ้าน	บานเปิดไม่กระดกบานด้านข้างไม้้อดเรียบสีน้ำตาล	1	
	D2 ประตูเข้าห้องนอนชั้น 1	บานเปิดไม้	1	
	D3 ประตูห้องน้ำชั้น 1	บานเปิด PVC สำเร็จรูปสีขาวมีก๊อบบี้ระบายอากาศด้านบน วงกบ PVC สีขาว	1	
	D4 บันไดชั้น 2	บานเปิดไม้ ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ชั้น 2	1	
	442	D1 ประตูรั้ว	ประตูบานเลื่อนเหล็กคัตขนาดใหญ่ มีลวดลายด้านบน ด้านล่างทึบสีขาว	1
		D2 ประตูห้องนํ้าภายนอก	ประตูบานไม้้อดไม้แวนดิงเป็นลวดลายทาสีขาว	1
		D3 ประตูทางเข้าบ้าน	ประตูบานเปิดไม้เมื่อแจ้งตกแต่ถูกหัก และแกะสลักลวดลายส่วนกลางบน ทำสีไม่ชรัมชาติด้านบนเป็นช่องแสงกระจกใส วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ ชั้นเป็นประตูเหล็กคัตสีขาว	1
D4 ประตูห้องนอน 1		บานเปิดไม้้อดเรียบสีชรัมชาติ วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ	1	
D5 ประตูห้องนอน 2		บานเปิดไม้้อดเรียบสีชรัมชาติ วงกบ ไม้ลิ้นชรัมชาติ	1	

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง – แยกตามรายการ

ประตู	รายการ	ลักษณะ	จำนวน
	D6 ประตูห้องน้ภายใน	ประตูบานเปิดพิธีสิทธิ์สำเร็จรูปสีขาวมีช่องระบายอากาศบานเกล็ดด้านบน วงกบพิธีสิทธิ์สีขาวสำเร็จรูป	1
	D7 ประตูห้องนอน	ประตูบานเปิด ไม้อัดเรียบสีธรรมชาติ วงกบ ไม้สีธรรมชาติ	1
	D8 ประตูห้องนอน 6	ประตูบานเปิด ไม้อัดเรียบสีธรรมชาติ วงกบ ไม้สีธรรมชาติ	1
	D9 ประตูห้องนอน 5	ไม้ตามกรงเข้าถึงพื้นที่	1
	D10 ประตูห้องนอน 4	ประตูบานเปิด ไม้อัดเรียบสีขาว วงกบ ไม้สีขาว	1
105/2	D11 ประตูทางเข้าห้องนอน 1	ประตูบานเปิด ไม้กระดาน ทาสีฟ้าอ่อน วงกบ ไม้ทาสีฟ้าอ่อน	1
	D2 ประตูทางเข้าห้องนอน 2	ประตูบานเปิด ไม้อัดทาสีชมพู ไม่มีวงกบประตู	1
	D3 ประตูทางเข้าห้องครัว	ประตูบานเปิดกรอบไม้สีน้ำตาลเข้ม ลูกบิดบางส่วนเป็นกระจกใส บางส่วนเป็นลูกบิดไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม วงกบ ไม้ทาสีฟ้าอ่อน	1
	D4 ประตูทางเข้าห้องนอน 3	ประตูบาน ไม้อัดทาสีฟ้าอ่อน	1
	D5 ประตูทางเข้าห้องน้ำ	ประตูบานเปิด ไม้กระดานทาสีฟ้าอ่อน วงกบ ไม้สีฟ้าอ่อน	1
	D6 ประตูทางเข้าห้องนอน 4	ประตูบานเปิด ไม้อัด ทาสีฟ้าอ่อน วงกบ ไม้ทาสีฟ้าอ่อน	1
	D7 ประตูทางเข้าห้องนอน 5	ประตูบานเปิด ไม้อัด ทาสีฟ้าอ่อน วงกบ ไม้ทาสีฟ้าอ่อน	1
	D8 ประตูชั้น 2 ทางออก ระเบียง	ช่องประตูไม่มีบานประตู วงกบ ไม้ทาสีฟ้าอ่อน สำหรับออกสูาระเบียงชั้น 2	1
105/5	D1 ประตูทางเข้าบ้านชั้น 1	ประตูบานเปิด ไม้กระดาน มีบานกรอบทาสีขาว วงกบ ไม้ทาสีขาว ติดตั้งประตูมุ้งลวดกรอบมียูนิเบียมอีกชั้นหนึ่ง	1
	D2 ประตูรั้วบ้านชั้น 1	ประตูเดือนเหล็กดัดสีดำเคลือบ ทาสีฟ้า	1
	D3 ประตูห้องครัว	ประตูบานเปิด ไม้อัดทาสีน้ำตาลเข้ม วงกบประตู ไม้ทาสีขาว	1

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบ้านไม้, ประดู, หน้ำต่าง – แยกตามรายการ

ประดู	รายการ	ลักษณะ	จำนวน
	D4 ประตูทางเข้าห้องน้ำ	ประตูบานเปิด ไม่กระดานทาสีขาว วงกบประดูไม้สีเทา	1
	D5 ประตูห้องเก็บของ	ประตูบานเปิด มุ้งลวดกรอบมิดชิด วงกบประดูไม้สีเทา	1
	D9 ประตูปิดตาย โถงชั้น 1	ประตูบานเปิดคู่ ไม่กระดานทาสีขาว วงกบ ไม้สีเทา ปิดตาย	1
	D6 ประตูทางเข้าห้องนอน 1	ประตูบานเปิด ไม่อัดสีน้ำตาลเข้ม วงกบประดูไม้ทาสีขาว	1
	D7 ประตูทางเข้าห้องนอน 2	ประตูบานเปิด ไม่อัดสีน้ำตาลเข้ม วงกบประดูไม้ทาสีขาว บางส่วนคู่ฟุ้ง	1
	D8 ประตูออกกระเบื้องชั้น 2	ประตูบานเปิด ไม่กระดาน กรอบ ไม้สีน้ำตาลเข้ม วงกบ ไม้สีเทา มีบานมุ้งลวดมิดชิดหนึ่งชั้น	1
105/4	D1 ประตูรั้ว	ประตูรั้วบานเปิดเดี่ยว เหล็กคัตทาสีขาว	1
	D2 ประตูทางเข้าบ้าน	ประตูบานเปิด ไม่ถูกพิก ไม่ทำลวดลาย ทาสีขาว วงกบ ไม้ทาสีขาว	1
	D3 ประตูทางเข้าห้องนอน 1	ประตูบานเปิด ไม้ บานกรอบ ไม้สีธรรมชาติ บางส่วนเป็นลูกฟักกระจกใส วงกบ ไม้สีธรรมชาติ	1
	D4 ประตูทางเข้าห้องนอน 1	ประตูบานเปิด ไม้ถูกพิก ไม่ทำลวดลาย ทาสีขาว วงกบ ไม้ทาสีขาว	1
	D5 ประตูทางเข้าห้องน้ำ	ประตูบานเปิด ไม่กระดานสีธรรมชาติ วงกบ ไม้สีธรรมชาติ	1
	D6 ประตูห้องนอน 2	ประตูบานเปิด ไม่อัดสีธรรมชาติ วงกบ ไม้สีธรรมชาติ	1
	D7 ประตูระเบียง	ประตูบานเปิดคู่ ไม้เรียบมีกรอบ ไม้ ทาสีฟ้า-ขาว วงกบ ไม้ทาสีฟ้าขาว	1

ประดู – ประตูทั่วไปเกือบทั้งหมดยังคงใช้ประดูโครงไม้ ต่างกันแต่ลูกฟักที่เลือกใช้ มีจุดสังเกต คือประดูห้องน้ำก็ยังคงใช้ประดูไม้ โดยเสริมการผูกฟุ้งด้วยการกรุแผ่นสังกะสีทับ มีเพียงส่วนน้อยที่เปลี่ยนมาใช้ประดู PVC

ถ้ามีรูป

ตารางที่ 5.13 แสดงรายละเอียดหน้าต่าง สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวอย่างของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย			
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย			
5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง - แยกตามรายการ			
หน้าต่าง	รายการ	ลักษณะ	จำนวน
402	W1 หน้าต่างห้องนอน	หน้าต่างวงกบไม้เปิดคู่ บานไม้ทึบ ชั้นในติดบานมุ้งลวด	4
	W2 หน้าต่างห้องเก็บของ	หน้าต่างวงกบไม้เปิดคู่ บานกรอบไม้ติดมุ้งลวด	1
	W3 หน้าต่างเรือนด้านหลัง	หน้าต่างวงกบไม้ บานเกล็ดกระจะกฝ้า	1
	WW1 หน้าต่างห้องนอนชั้นบน	หน้าต่างวงกบไม้เปิดคู่ บานไม้ทึบ ชั้นในติดบานมุ้งลวด	16
402/2	WW2 หน้าต่างคนชั้นบน	หน้าต่างวงกบไม้ บานเกล็ดกระจะกฝ้า ด้านบนมีช่องแสงกระจะกฝ้า	4
	W1 หน้าต่างอาคารส่วนหน้า	หน้าต่างวงกบไม้ บานเปิดคู่ทิศทางเดียว ถูกพีกกระจะกฝ้ามีลวดลาย	14
440	W2 หน้าต่างอาคารส่วนหลัง	หน้าต่างวงกบไม้ บานเปิดคู่ไม้ทึบทำลีสัรรมชาติ	5
	W1 หน้าต่างห้องเก็บของ	บานเปิดคู่กรอบไม้ลีสัรรมชาติ ถูกพีกกระจะกฝ้า วงกบไม้ลีสัรรมชาติ	1
	W2 หน้าต่างห้องนอน 1	บานเปิดคู่ไม้กระดานทาสีขาว วงกบไม้สีขาว	1
	W3 หน้าต่างรอบชานพักบันไดชั้น 2	บานเปิดคู่กรอบไม้ ถูกพีกไม้ทาสีขาว วงกบไม้ลีสัรรมชาติ	3
	W4 หน้าต่างรอบห้องนอนยกประสงค์ชั้น 2	บานเปิดคู่กรอบไม้ถูกพีกไม้ลีสัรรมชาติ วงกบไม้ลีสัรรมชาติ	4
	W5 หน้าต่างห้อง	บานไม้เปิดตาย	1

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบ้านใด, ประเภท, หน้าที่ต่าง – แยกตามรายการ

หน้าต่าง	รายการ	ลักษณะ	จำนวน
	อนบกประสงค์ชั้น 2		
	W6 หน้าต่างชั้น 2 ห้องนอน 4	ช่องมุ้งลวดครอบอลูมิเนียม	1
436	-		
442	W1 หน้าต่างโถงชั้น 1	หน้าต่างบานเกล็ดกระจกใส และหน้าต่างบานเปิดไม้ตีกรรมชาติ ด้านบนเป็นช่องแสงกระจกใสมีลวดลาย วงกบไม้ตีกรรมชาติ	1
	W2 หน้าต่างบันได	หน้าต่างบานเกล็ดกระจกใส วงกบไม้ตีกรรมชาติ	1
	W3 หน้าต่างห้องนอน	หน้าต่างบานเปิดไม้กระดานทาสีขาว มีช่องแสงกระจกมีลวดลายด้านบน วงกบไม้ตีกรรมชาติ ติดผ้าม่านสีฟ้ามีระบาย	1
	W4 หน้าต่างห้องนอน	หน้าต่างบานเปิดไม้กระดานทาสีขาว มีช่องแสงกระจกมีลวดลายด้านบน วงกบไม้ตีกรรมชาติ ติดผ้าม่านสีฟ้ามีระบาย	1
	W5 หน้าต่างห้องนอน	ช่องแสงกระจกใสติดตาย ด้านบนเป็นกระจกมีลวดลาย วงกบไม้ตีกรรมชาติ	1
105/2	W1 หน้าต่างรอบอาคารชั้น 1 ด้านหน้า	หน้าต่างบานเปิดคู่ บานกรอบไม่มีลูกบิดไม้ตีน้ำตาลเข้ม วงกบไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม	1
	W2 หน้าต่างอาคาร ชั้น 1 ด้านหน้า	หน้าต่างบานเปิดเดี่ยว บานกรอบไม่มีลูกบิด ไม้ตีน้ำตาลเข้ม วงกบไม้ทาสีน้ำตาลเข้ม	1
	W3 หน้าต่างห้องครัว	ช่องหน้าต่างไม่มีบาน เปิด โถงติดลูกกรงเหล็กแนวตั้ง วงกบหน้าต่างไม้ตีฟ้าอ่อน	1
	W4 ช่องแสงชั้น 2	ช่องหน้าต่างไม่มีบาน ติดลูกกรงเหล็กเป็นตาราง กรอบไม้	1
	W5 ช่องแสงชั้น 2	ช่องหน้าต่างโถงไม่มีบาน วงกบไม้สีขาว จึงพลาดติดใตปีได้ไว้	1

ตารางที่ 5.13 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย			
5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย			
5.6.4 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มบันได, ประตู, หน้าต่าง - แยกตามรายการ			
หน้าต่าง	รายการ	ลักษณะ	
105/5	W1 หน้าต่างอาคาร	หน้าต่างบานเกล็ดกระจกใส วงกบไม้ทาสีขาว	11
	W2 หน้าต่างห้องนอน 2 ชั้น 2	หน้าต่างบานเปิดคู่กรอบไม้สีธรรมชาติทาสีไม้อัดปิดตายจากภายในห้องนอน	1
	W3 หน้าต่างห้องนอน 1, 2	หน้าต่างไม้บานเปิดคู่ตีน้ำตาล วงกบไม้สีชาวดัดโค้งถูกกรงเหล็ก	1
105/4	W1 หน้าต่างอาคารชั้น 1	หน้าต่างบานเกล็ดกระจกใส วงกบ ไม้สีธรรมชาติ ดัดมุ้งลวด	11
	W2 หน้าต่างชั้น 2	หน้าต่างบานเปิดเดี่ยวกรอบไม้ ถูกพิกบานเกล็ด ไม้ทาสีขาว-ฟ้า วงกบ ไม้ทาสีขาว-ฟ้า	2
	W3 หน้าต่างชั้น 2	หน้าต่างบานเปิดคู่กรอบไม้ ถูกพิกบานเกล็ด ไม้ทาสีขาว-ฟ้า วงกบ ไม้ทาสีขาว-ฟ้า	5
หน้าต่าง - ส่วนในอยู่ยังคงเป็นหน้าต่างกรอบไม้ ต่างกันที่ลูกกัก โดยมีการติดกรอบไม้เคลือบสีเข้มเพิ่มเติม มีบางส่วนของพื้นที่ชั้นล่างใช้หน้าต่างกระจกบานเกล็ด			

ตารางที่ 5.14 แสดงรายละเอียดขององค์ประกอบอื่น ๆ สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย		5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย	
5.6.5 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ - แยกตามรายการ			
อื่น ๆ	รายการ	ลักษณะ	หน้าที่
402	ผ้าใบกันสาด 1	ผ้าใบพลาสติกที่ถายน้ำเงิน ติดตั้งกับเพดาน มีขาเหล็กค้ำ ม้วนเก็บได้	ใช้สำหรับบังแดดและฝน
	ผ้าใบกันสาด 2	ผ้าใบพลาสติกสีเขียว ติดตั้งกับชายคาและมีเชือกรั้งด้านล่าง	ใช้สำหรับบังแดดและฝน
402/2	บันไดปูนเปลือย	บันไดปูนเปลือยวางเรียบ จัดมัน	ใช้แทนบันไดขึ้นเรือนเดิม
	กระถางต้นไม้ด้านนอก	กระถางสีเหลี่ยมก่ออิฐมุงอยู่	ใช้สำหรับปลูกต้นไม้และวางกรงนก
	ผนังรั้วด้านข้างเรือน	ผนังรั้วสังกะสี ยึดติดกับโครงไม้เนื้อแข็ง	กันอาณาเขต
	พื้นสวนด้านนอก	พื้นหินกรวด, แผ่นซีเมนต์ และไม้หมอนรางรถไฟ วางแบบธรรมชาติ	ใช้เป็นทางเดินและสวนตกแต่ง
	ผนังภายนอกเรือน ชั้นล่าง	ก่ออิฐมุงอยู่ ไขว่ล่าย บางส่วนฉาบเรียบทาสีขาว	ผนังอาคาร
	ผนังภายนอกเรือน ชั้นบน	ผนังไม้ซุงอ่อนเกล็ดสีธรรมชาติ	ผนังอาคาร
440	ช่องแสงโถงกลางชั้น 2	ผ้าพลาสติกสีขาว	แทนช่องแสงเหนือหน้าต่างแทนของเดิม
	แผ่นปิดใต้บันได	แผ่นสังกะสีวางปิดใต้บันไดเดิมที่เป็นขั้น ไม้บันไดโปร่ง	ปิดใต้บันไดกันของตกลงด้านล่าง
	แผ่นพลาสติกช่องแสง	แผ่นพลาสติกลอนเดี่ยวปิดบริเวณช่องว่างเหนือผนังห้องน้ำ	ใช้แทนช่องแสง และบังสายตา
436	โครงสร้างกันสาดหลังคา	โครงสร้างเหล็กกล่องสีขาว ค้ำยันเหล็กกลมสีขาว กรุหลังคาทึบกันสาดพลาสติกลอน ปลายตี - ขาว พร้อมราวรับน้ำหนักนิยเมียม	กันสาดชั้น 2
	แผ่นปิดเสริมผนังด้านนอก	แผ่นไม้อัดขนาดต่าง ๆ มีทั้งทึบและไม่ทึบสี เคลือบเงาและไม่เคลือบเงา, แผ่นสังกะสี, แผ่นพลาสติกลอน	เสริมปิดกับผนังจึงมีเมตต์ติดในสวนที่ขาด - เกิน

ตารางที่ 5.14 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.5 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ – แยกตามรายการ

อื่น ๆ	รายการ	ลักษณะ	หน้าที่
	ส่วนติดตั้งคอมพิวเตอร์	ขาเหล็กฉากสำเร็จรูปทำสีขาว วางเหนือทางระบายน้ำข้างเรือน หรือมีแผ่นไม้อัดกันแนบกันผนัง	สำหรับติดตั้งคอมพิวเตอร์เครื่องปรับอากาศ
	บันได 1 ชั้นเสริมทางเข้าพื้นที่ระดับ	พื้นเรียวยกสูงจากพื้นภายนอกประมาณ 20 ซม. จึงเสริมทางเดินเข้าด้วยแผ่นคอนกรีตบดอัดและทอนไม้สูง 10 ซม.	วางทางเข้าเพื่อความสะดวกในการเข้าพื้นที่ที่ยกสูงกว่า
442	ผ้าใบกันสาด	จึงผ้าใบระหว่งประตูรั้วเหล็กหน้าบ้านและ โครงหลังคาถาดหน้าบ้าน	ใช้กันแดดกันฝน ในแนวทางเดินหน้าบ้าน
	สังกะสีหลัง	จากรั้วกำแพงปูนต่อแผ่นสังกะสีขึ้นไปจนสุดถึงแนวชายคา	ใช้บังสายตากรือร่อนข้างเคียง
	มุงลาดปิดช่องซิมเมนต์	ติดตะแกรงมุงลาดของอุโมงค์มียม ตามช่องซิมเมนต์ปิดคแบบมีช่องระบายอากาศ	กันยูงกันแมลง
	ชายคาสังกะสี	ต่อชายคาโครง ไม้ยื่นออกจากรั้วเรือน เกือบสุดแนวรั้ว ติดแผ่นสังกะสี	ใช้กันแดดกันฝน ในแนวทางเดินด้านข้างของเรือน ไปสู่ห้องนำภายนอก
105/2	ผ้าพลาสติกใสบิดหน้าต่าง	ผ้าพลาสติกใสบิดที่กรอบหน้าต่างไว้บาน	ปิดแทนบานหน้าต่าง รั้วแสง และกันฝนเพราะด้านในเป็นโต๊ะคอมพิวเตอร์
	ผ้าพลาสติกปิดช่องแสงใต้บันได	ผ้าพลาสติกใสบิดแสงสีส้มจึงปิดช่องแสงใต้บันได จากชั้น 2 ถึงชั้น 1	ใช้ปิดแทนบานหน้าต่าง
	ผ้าพลาสติกใสบิดกันสาด	ผ้าพลาสติกใสบิดแสงแดดได้ชายคาสัน 2	ใช้กันฝนสาดบริเวณช่องเปิดชั้น 2
105/5	ผ้าพลาสติกปิดช่องระบายอากาศห้องน้ำ	ผ้าพลาสติกใสบิดแสง สีเดียวกับผนังห้องน้ำมีลวดลาย ติดแขวนมุ้งช่องจากรูระบายอากาศของผนังซึ่งมีมุ้งปิด	ปิดบังสายเพื่อความความเป็นส่วนตัวในห้องน้ำเนื่องจากระดับห้องอยู่ค่อนข้างต่ำ เมื่อมองจากภายนอก
	ผ้าพลาสติกกันตก	ผ้าพลาสติกใสบิดแสงสีเขียวจึงจกชายหลังคาลงถึงรั้วระเบียง และใน	ใช้ปิดช่องเปิดตามแนวระเบียง กันผ้าที่ตก ไร่บริเวณ เนื่องจากระเบียง

ตารางที่ 5.14 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.5 รายละเอียดรูปแบบและลักษณะทางกายภาพจากองค์ประกอบอื่น ๆ – แยกตามรายการ

อื่น ๆ	รายการ	ลักษณะ	หน้าที่
		ห้องที่ระเบียบยังมีแผ่นสังกะสีปิดตลอดแนว	แคบและอยู่ติดหลังคาบ้านข้างเคียง
105/4	เพิงร่มเงา ลานหน้าบ้าน ค้ำข้างบึงแดด	โครงเหล็กกล่องทำสี 4 เสาคอนกรีตติดหลังคากระเบื้องลอน ซึ่งค้ำมีลวดลายสีในใหญ่ เหนือรั้วระเบียงชั้น 2 ในทิศทางที่โดนแดด	ใช้บังแดดบังฝน และปลูกต้นไม้ บริเวณลานหน้าบ้าน ใช้บังแดด
		องค์ประกอบอื่นๆ – เลือกใช้ตามแต่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวัสดุส่วนใหญ่ที่เลือกใช้จะเป็นวัสดุที่หาได้ง่าย และมีราคาไม่แพง อาทิ เหล็กฉาก โครงกล่องเหล็ก ฝ้าโดยมีจุดสังเกตที่สำคัญคือ ฝ้าพลาสติก และแผ่นสังกะสี สามารถใช้แก้ปัญหาได้ง่าย และดูแลสมบัติตามต้องการคือ กันแดด กันฝน ดูแลรักษาและติดตั้งง่าย อีกทั้งยังมีราคาไม่แพง ผู้อยู่อาศัยจึงนิยมเลือกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาจากจุดต่างๆ	

ตารางที่ 5.15 แสดงรายละเอียดเครื่องเรือน สำหรับข้อมูลรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

		5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย			
5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
โต๊ะ	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
402	F1 - โต๊ะไม้	ลอยตัว	โต๊ะ ไม้เก่า หน้าโต๊ะวงกลม ขาเดี่ยวแกนกลาง และลาดภายใน	ใช้สำหรับวางของทั่วไป นั่งพัก และต้อนรับแขก	1
	F4 - โต๊ะ ไม้ปูผ้า	ลอยตัว	วางด้านหน้า ภายนอกเรือน มีถึงขยะพลาสติกวางใต้โต๊ะ	ใช้สำหรับวางกับข้าว และรับประทานอาหาร	1
	F5 - โต๊ะทำงาน ไม้	ลอยตัว	โต๊ะ ไม้เก่า หน้าโต๊ะวงกลมปูผ้าพลาสติกสีขาว มีขาไม้สี่ขา	ใช้เป็นที่ โต๊ะวางเอกสาร และของใช้ทั่วไป ไม่ได้ใช้ทำงานบนโต๊ะแล้ว	1
	F6 - ชุดโต๊ะหินขัด	ลอยตัว	โต๊ะทำงาน ไม้เก่า สีเขียวอ่อน มีตู้ลิ้นชักสองข้าง ลิ้นชักกลาง มีการใช้บล็อกล็อคตัวนอนวางบนสูง ข้างละสองชั้น	ใช้สำหรับวางของทั่วไป, วางกับข้าว และรับประทานอาหาร	1
	F9 - โต๊ะข้างไม้เคลือบเงา	ลอยตัว	ชุดโต๊ะหินขัดสี่ขา ประกอบด้วยโต๊ะกลม และมีเก้าอี้สี่ขา วางใต้ฐานด้านหน้าเรือน มีการแยกเก้าอี้สำหรับใช้งาน	ใช้วางของทั่วไป วางพัดลม ฐานด้านล่างรองเท้า	1
	F13 - โต๊ะ ไม้เก่า	ลอยตัว	โต๊ะข้างไม้เคลือบเงา หน้าโต๊ะทรงกลม รูปแบบธรรมชาติ ขาเดี่ยวแกนกลาง ฐานล่างกว้าง	ใช้เกี่ยวกับการครัว เตรียมอาหาร ทำกับข้าว และวางของใช้ในครัว	1
	F14 - โต๊ะ ไม้เก่า	ลอยตัว	โต๊ะ ไม้เก่าสี่เหลี่ยม สีขา ด้านล่างมีชั้นวาง	ใช้เกี่ยวกับการครัว ประกอบด้วยโต๊ะไม้เก่าF13 ด้านล่างวางของใต้โต๊ะ	1
	F15 - ฐานวางงานไม้	ลอยตัว	โต๊ะ ไม้เก่าสี่เหลี่ยม สีขา ด้านล่างโปร่ง	ใช้วางงานและอุปกรณ์ครัวที่ล้างเสร็จแล้ว	1
	F24 - โต๊ะ ไม้ขาเหล็ก	ลอยตัว	ฐานวาง ไม้เก่า สามชั้นวาง	ใช้วางคอมพิวเตอร์ และของใช้ต่างๆ	1
	F27 - โต๊ะ ไม้เก่า	ลอยตัว	โต๊ะสี่เหลี่ยมหน้าโต๊ะเรียบ ไม้ ขาเหล็กสองข้างสีดำ โต๊ะเตี้ย ไม้ ด้านบนปูเสื่อ ไม้สนสีเหลืองน้ำตาล	ใช้วางของเกี่ยวกับเครื่องครัว จำพวกตะแกรง ไม้แขวนเสื้อ	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย					
5.6.6 รายละเอียดต่างๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โตะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างล้างจาน					
โตะ	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
	F28 – ชุดโตะทำงาน	ลอยตัว	โตะไม้เก่า ไปด้วยผ้าพลาสติก เกือบพลาสติกมีพนักพิงสี่เท้า	ใช้ทำงานและวางของทั่วไป	1
402/2	F5 – ชุดโตะรับประทานอาหาร	ลอยตัว	ชุดโตะรับประทานอาหาร ประกอบด้วยโตะไม้จริงเคลือบเงา หน้าโตะวงกลม แกนกลางขาไม้แกะสลักลาย และเก้าอี้ไม้ 4 ขา เข้าชุดกัน	ใช้เป็นโตะรับประทานอาหาร และวางของทั่วไป	1
	F7 – โตะข้าง	ลอยตัว	โตะข้างไม้สีขา คลุมผ้าสีขาว	ใช้วางของและประดับตกแต่ง	1
	F8 – โตะข้าง 8 เหลี่ยม	ลอยตัว	โตะข้างไม้ ขาแกนกลาง หน้าโตะ 8 เหลี่ยม	ใช้วางของและประดับตกแต่ง	1
	F24 – ชุดโตะหินขัด	ลอยตัว	ชุดโตะหินขัดสีขาว ประกอบด้วยโตะกลม และเก้าอี้หินขัด	ใช้นั่งเล่นด้านนอก	2
440	F9 โตะเตี้ย	ลอยตัว	โตะ ไม้เดี่ยวๆ	ใช้วางอุปกรณ์เครื่องครัว	1
	F10 โตะ	ลอยตัว	โตะ ไม้ลามิเนตขาวขาเหล็กทรงกลาง	ใช้รับประทานอาหาร	1
	F12 โตะพับ	ลอยตัว	โตะพับเหล็กสำเร็จรูปสี่เหลี่ยม	วางของ / ทำงาน	1
	F14 โตะทำงาน	ลอยตัว	โตะ ไม้เนื้อแข็งสีธรรมชาติมีลิ้นชัก	วางของ	1
436	F6 โตะโปร่ง	ลอยตัว	โตะ ไม้ขานอียิปต์ผิวลายไม้ ขาเหล็กทาสี พับเก็บได้	วางของ / ทำงาน / ทานอาหาร	1
442	F4 เกาน์เตอร์	ลอยตัว	เกาน์เตอร์ไม้ฉัตรธรรมชาติ ทึบปูไม้ฉัตรสีขาว ด้านหน้าทับอีกด้านเป็นบานเปิด	วางของทั่วไป	1
	F10 โตะไม้	ลอยตัว	โตะ ไม้เนื้อแข็ง 4 ขาพร้อมรังขาไม้โดยรอบ สีธรรมชาติ ที่อปูเสื่อน้ำมันสีฟ้า	วางอุปกรณ์ เครื่องมือช่าง กระป๋องสี	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

โต๊ะ	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
105/2	F6 โต๊ะวางเตา	ลอยตัว	โต๊ะไม้ทาสีฟ้าอ่อน	วางเตาสำหรับประกอบอาหาร	1
	F9 โต๊ะวางรูป	ลอยตัว	โต๊ะไม้ขาน้อยสี่เหลี่ยมสี่เหลี่ยม	วางรูปเคารพ	1
	F12 โต๊ะทำงาน	ลอยตัว	โต๊ะไม้ขาน้อยสี่เหลี่ยมสี่เหลี่ยม	โต๊ะทำงานวางคอมพิวเตอร์	1
105/5	F5 โต๊ะวางทีวี	ลอยตัว	โต๊ะไม้ขนาดเล็กสี่เหลี่ยม	วางทีวี	1
	F17 โต๊ะหัวเตียง	ลอยตัว	โต๊ะเหล็กทึบไม้กลมด้วยฝ้ายพลาสติก	วางของทั่วไป / อ่านหนังสือ	1
105/4	F8 โต๊ะรับประทานอาหาร	ลอยตัว	โต๊ะไม้สี่เหลี่ยมขาเหล็ก	วางอาหารสำหรับรับประทานอาหาร	1
	F13 โต๊ะวางเตาแก๊ส	ลอยตัว	โต๊ะไม้สี่เหลี่ยมขาเหล็ก	วางเตาแก๊สเพื่อประกอบอาหาร	1
	F20 โต๊ะวางทีวี	ลอยตัว	โต๊ะไม้ขาเหล็กโปร่งทาสีดำสำเร็จรูป	วางทีวี	1
	F23 โต๊ะแต่งตัว	ลอยตัว	โต๊ะแต่งตัว ไม้แบบโบราณมีลิ้นชัก	วางของตกแต่ง	1
	F24 โต๊ะหมู่บูชา	ลอยตัว	ชุดโต๊ะหมู่บูชาไม้สี่เหลี่ยมขาสำเร็จรูป	วางพระพุทธรูป	1
...					
โต๊ะ - ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการวางของ มีรูปแบบที่ค่อนข้างหลากหลาย ไม่ซ้ำกัน โดยมากเป็นโต๊ะไม้ ส่วนใช้ภายนอกจะใช้ชุดไม้ทั้งชิ้น การจัดวางแล้วแต่เพื่อรองรับการใช้งานวางของเป็นหลัก ไม่เน้นการตกแต่งเข้าชุด เพราะโต๊ะแต่ละตัวส่วนใหญ่มาจากช่างที่ต่างเวลากัน ตามแต่ผู้เข้าอยู่อาศัยแต่ละคนที่มี					

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่างๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
ผู้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
402	F7 - ตู้กับข้าวไม้	ลอยตัว	ตู้กับข้าวไม้เก่า ขนาดเล็กที่जारองตามใต้น้ำได้ขา บานเปิดดูด้านล่างมีชั้นวางของ	ใช้เก็บอุปกรณ์ครัว และกับข้าวต่างๆ และแขวนถุงใส่ของทั่วไป	1
	F8 - ตู้กับข้าวอลูมิเนียม	ลอยตัว	ตู้กับข้าวอลูมิเนียมลำเรีจรูปสี่ขา บานเปิดดู ตามส่วน บนกลาง ล่าง	ใช้เก็บอุปกรณ์ครัว และกับข้าวต่างๆ และแขวนถุงใส่ของทั่วไป	1
	F11 - ตู้กับข้าวไม้เก่า	ลอยตัว	ตู้กับข้าวไม้เก่า ขนาดเล็กที่जारองตามใต้น้ำได้ขา บานเปิดดู ช่วงกลางและล่าง บานเลื่อนช่วงบน	ปรับการใช้งานเป็นผู้สำหรับเก็บของชิ้นเล็กๆ ด้านข้างตู้ติดหิ้งพระ	1
	F16 - ตู้กับข้าวไม้	ลอยตัว	ตู้กับข้าวไม้เก่า ขนาดเล็ก บานเปิดดู ด้านล่างมีชั้นวาง	ใช้เก็บอุปกรณ์ครัว วางตากแก้วนํ้า	1
	F20 - ตู้กับข้าวไม้	ลอยตัว	ตู้กับข้าวไม้เก่า ที่जारองตามใต้น้ำได้ขา บานเปิดดู ช่วงกลางและล่าง บานเลื่อนช่วงบน	ปรับการใช้งานเป็นผู้สำหรับเก็บของชิ้นเล็กๆ	1
	F21 - ตู้กับข้าวไม้	ลอยตัว	ตู้กับข้าวไม้เก่า ที่जारองตามใต้น้ำได้ขา บานเปิดดู	ปรับการใช้งานเป็นผู้สำหรับเก็บของชิ้นเล็กๆ	1
	F25 - ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าไม้สำเร็จรูป แบบสามบานเปิด ปิดควิลิไม้มีขวาง ด้านในติดผนัง	ใช้เก็บเสื้อผ้า	1
	F31 - ตู้ไม้เล็ก	ลอยตัว	ตู้ไม้เก่าขนาดเล็ก ขาเป็นแผงข้าง มีลิ้นชักเดี่ยว ด้านล่างมีชั้นวาง	ใช้วางอุปกรณ์ซักล้างขนาดเล็ก จำพวกแปรง และอ่างซักผ้า	1
	F33 - ชั้นเหล็กกลมก	ลอยตัว	ใช้เหล็กกลมกสำเร็จรูปต่อเป็นชั้นวางทรงสูง หน้าที่ชั้นปูแผ่นไม้สำหรับวางของ	ใช้วางของทั่วไปที่มีขนาดใหญ่	4
	F29 - ชั้นวางรองเท้า	ลอยตัว	ชั้นไม้โปร่ง สี่ขา ที่ชั้น มีสองลิ สี่ขียวและสี่ไม้ธรรมชาติ	ใช้วางรองเท้า	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, ตู้ซักผ้า, อ่างล้างจาน						
ผู้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน	
	F10 – ชั้นวางไม้โปร่ง	ลอยตัว	ชั้นวางไม้สีชา สวมชั้น		ใช้วางโทรทัศน์, วิทยุ, เครื่องเสียง และของใช้ทั่วไป	1
	F36 – ตู้โชว์ไม้	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ บานเปิดตู้ สีธรรมชาติ		ใช้เก็บของและวางของโชว์ เช่น ถ้วยรางวัล	2
	F37 – ตู้โชว์ไม้	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ บานเปิดตู้ ช่วงบนบานใส ช่วงล่างบานทึบ สีธรรมชาติ		ใช้เก็บของและวางของโชว์	1
	F39 – ตู้เสื้อผ้าพลาสติก	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าพลาสติกสำเร็จรูป สีน้ำเงิน บานเปิดชนิดบานหน้า		ใช้เก็บเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัว	1
	F40 – ตู้เสื้อผ้าไม้	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าไม้สำเร็จรูป บานเปิดตู้		ใช้เก็บเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัว	3
402/2	F3 – ตู้เหล็กเก็บเอกสาร	ลอยตัว	ตู้เหล็กสำเร็จรูปสีเทาสำหรับเก็บของทั่วไป บานเปิดสไลด์		ใช้เก็บของทั่วไป	1
	F4 – ตู้ไม้เก็บของ	ลอยตัว	ตู้ไม้สำเร็จรูปสีไม้ขีด สำหรับเก็บของใช้ทั่วไป		ใช้เก็บของทั่วไป	1
	F9 – ตู้โชว์	ลอยตัว	ตู้โชว์ไม้ขนาดใหญ่ สีธรรมชาติ บานเปิดตู้ที่กกระงกใสมีช่องสำหรับวางทีวีและตู้เก็บของด้านล่าง		ใช้วางทีวี เก็บของ และจัดโชว์ของประดับตกแต่ง	1
	F10 – ตู้เก็บของไม้	ลอยตัว	ตู้เก็บของไม้สีธรรมชาติ วางเก็บด้านหลังตู้โชว์ F9		ใช้เก็บของที่ไม่ได้ใช้งานประจำ	1
	F11 – ชั้นวางไม้ 9 ช่อง	ลอยตัว	ชั้นวางไม้ขนาดใหญ่ กรุลามะนิลสีขาว แบบ 9 ช่อง		ใช้เก็บเอกสาร และของใช้ทั่วไป	1
	F12 – ชั้นวางทีวีสำเร็จรูป	ลอยตัว	ชั้นวางทีวีสำเร็จรูป โครงขาเหล็กสีดำ หน้าชั้นสีครีม		ปรับการใช้งานเป็นชั้นวางของ ส่วนทีวีย้ายไปวางที่ตู้โชว์	1
	F13 – ชั้นวางของสำเร็จรูป	ลอยตัว	ชั้นวางของสำเร็จรูป โครงขาเหล็กสีขาว หน้าชั้นสีครีม		ใช้วางของทั่วไป และเป็นมุมชงกาแฟ	1
	F14 – ชั้นวางรองเท้า	ลอยตัว	ชั้นวางรองเท้า สีเหล็ก โครงขาเหล็กสีขาว		ใช้เก็บรองเท้า	1
	F15 – ชั้นวางของไม้	ลอยตัว	ชั้นวางของไม้สีเหลือง สีน้ำตาล		ใช้วางอุปกรณ์กีฬาหรือของนำ	1
	F20 – ตู้กับข้าวไม้	ลอยตัว	ตู้กับข้าวไม้เก่าสีธรรมชาติ สีชา บานเปิดตู้ ช่วงบนเป็น		ใช้เก็บอุปกรณ์ครัว เก็บจาน และเก็บของทั่วไป	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

ผู้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน	
440			กระจกบานสี่ไลต์			
	F21 - ชั้นเหล็กฉาก	ลอยตัว	เหล็กฉากต่อเป็นชั้นวางของสองชั้น ปูแผ่นไม้ดีด	ใช้วางของอุปกรณ์ทำครัว และเครื่องปรุงอาหารทั่วไป	2	
	F23 - ชั้นวางของไม้	ลอยตัว	ชั้นวางของไม้สี่เหลี่ยม สี่ขาสี่ค้ำ	ใช้วางอุปกรณ์ทั่วไป	1	
	F1 ตู้ปลา	ลอยตัว	โต๊ะไม้สี่ขาตาลวางตู้ปลากระจกใส	เลี้ยงปลาสวยงาม	1	
	F2 ตู้ไม้สูง	ลอยตัว	ตู้ไม้สูงตีเหล็กตีโปรงสี่ขาตาล	เก็บของและใช้ตำราวดาต้า	1	
	F3 ตู้เก็บของสูง	ลอยตัว	ตู้ไม้ขาเหล็กฉาก สี่ขาสี่ค้ำ	เก็บของ	1	
	F4 ชั้นวางของ	ลอยตัว	ชั้นเหล็กทาสีแดงด้านข้างเป็นตะแกรง	วางของทั่วไป	1	
	F8 ชั้นวางรองเท้า	ลอยตัว	ชั้นเหล็กทำสี่ค้ำ ด้านข้างเป็นตะแกรง	วางรองเท้า	1	
	F11 ตู้ลิ้นชัก	ลอยตัว	ลิ้นชักพลาสติกสำเร็จรูปสีขาว 4 ชั้น	เก็บเสื้อผ้า	1	
	F13 ตู้ลิ้นชัก	ลอยตัว	ตู้พลาสติกสำเร็จรูปสี่เหลี่ยม	เก็บของ เก็บเสื้อผ้า	3	
	F15 ตู้โชว์	ลอยตัว	ตู้ไม้สี่ขา ด้านหน้าเป็นกระจกใส	วางของ / โชว์ของ	1	
	436	F1 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้ไม้ขาข้อสี่เหลี่ยม ปิดผิวลายไม้บานเปิด 2 บาน	เก็บเสื้อผ้า	1
		F3 ตู้กับข้าว	ลอยตัว	ตู้อลูมิเนียมสำเร็จรูป บานเปิด 6 บาน ถูกพักกระจกมีลวดลาย / กระจกใส	เก็บอุปกรณ์ครัว และอาหาร	1
		F11 ราวแขวนผ้า	ลอยตัว	ราวแขวน - ตากผ้าอลูมิเนียม 2 ชั้น ถ้าเสร็จรูป มีล้อเลื่อนสามารถถอด - ประกอบได้	ใช้ตากผ้า	1
F7 ชั้นวางทีวี		ลอยตัว	ชั้นอลูมิเนียมโปร่ง	วางทีวี และเครื่องเล่นแผ่น CD	1	

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, ตู้ซักผ้า, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน

ตู้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
	F8 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้ไม้เนื้อแข็งสีธรรมชาติ ถูกพับบานเปิด ด้านหนึ่งเป็นกระจกเงา อีกบานหนึ่งเป็นกระจกใส	เก็บเสื้อผ้า	
442	F5 ชั้นวางของ	ลอยตัว	ชั้นวางของเหล็กทรงแปดเหลี่ยมรูป ๒ ชั้นไม้ฉัตรธรรมชาติ	วางจานชาม	1
	F6 ตู้เก็บอาหาร	ลอยตัว	ตู้เก็บของอลูมิเนียมสีเทารูป ลูกฟุตบอลมีลวดลายบานเปิด 6 บาน	เก็บอาหารและจานชาม	1
	F7 ชั้นวางของ	ลอยตัว	ตู้ไม้ซาลิงก์ บางส่วนทำสีธรรมชาติ บางส่วนทำสีขาว ท็อปปูเสื่อน้ำมันสีฟ้า	เก็บของ จาน ชาม หม้อ	1
	F9 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้ไม้ซาลิงก์ ย้อย ปิดผิวทาสีไม้สีเทา มีบานเปิดและลิ้นชัก	เก็บเสื้อผ้า	1
	F11 ชั้นวางรองเท้า	ลอยตัว	ชั้นเหล็กโปรงสีเทา แดง สีเทารูป	วางรองเท้า	1
	F17 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้ไม้บานเปิด 3 บาน และช่องโถงพร้อมราวแขวนผ้า บางส่วนทำสีไม้ธรรมชาติ บางส่วนสีขาว	เก็บเสื้อผ้า บานบนใช้วางของ	1
	F15 ตู้ลิ้นชัก	ลอยตัว	ตู้ลิ้นชักพลาสติกสีเทารูปสี่เหลี่ยม	เก็บเสื้อผ้า ด้านบนวางวิทยุ	1
	F16 ตู้เก็บของ	ลอยตัว	ตู้ไม้ซาลิงก์ ย้อย ปิดผิวทาสีไม้สีเทา มีบานเปิดด้านล่าง ด้านบนเป็นชั้นโถง	เก็บเสื้อผ้า	1
	F17 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้ไม้บานเปิด 3 บาน และช่องโถงพร้อมราวแขวนผ้า บางส่วนทำสีไม้ธรรมชาติ บางส่วนสีขาว	เก็บเสื้อผ้า บานบนใช้วางของ	1
	F18 ตู้เก็บของ	ลอยตัว	ตู้เก็บของ ไม้บานเปิด ด้านซ้ายทึบ ด้านขวาเป็นกระจก	เก็บของ เก็บตุ๊กตา	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, ตู้ซักผ้า, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
ผู้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
			ภายในเป็นชั้นไม้		
	F19 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าบานเอียงปิดผิวลายไม้สำเร็จรูปมีบานเปิดและลิ้นชัก 3 ชั้น	เก็บเสื้อผ้า ด้านบนใช้เป็นหิ้งพระ	1
	F20 ตู้เก็บของ	ลอยตัว	ตู้ไม้สีน้ำตาลมีบานเปิดทำกิจกรรมชาติ	ใช้เก็บของ / เสื้อผ้า	1
	F24 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้เสื้อผ้าไม้บานเอียงสำเร็จรูป ปิดผิวลายไม้หน้าบานหลุดหาย ภายในมีราวแขวนเสื้อผ้า	ใช้เก็บเสื้อผ้า	1
	F25 ตู้วางทีวี	ลอยตัว	ตู้ไม้บานเอียงสำเร็จรูปปิดผิวลายไม้	ใช้วางทีวี และอุปกรณ์เครื่องเสียง	1
105/2	F2 ตู้ลิ้นชัก	ลอยตัว	ลิ้นชักพลาสติก 4 ชั้น สำเร็จรูปสีเทา - ขาว	ใช้เก็บของทั่วไป	1
	F3 ตู้วาง TV	ลอยตัว	ตู้ไม้อัดสำเร็จรูปลายไม้สีน้ำตาลเข้ม มีบานเปิดไม้สีถับบานเปิดกระจก	ใช้วาง TV และชุดเครื่องเสียง	1
	F4 ตู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ตู้ไม้อัดสำเร็จรูปลายไม้ธรรมชาติ หน้าบานตกแต่งลวดลายคล้ายลูกฟัก	ไม่ทราบ	1
	F5 ตู้เก็บข้าว	ลอยตัว	ตู้ดูดฝุ่นมีเขมสำเร็จรูป บานเปิดกรอบอลูมิเนียมลูกฟักกระจกใส	ใช้เก็บวัสดุติดประกอบอาหาร	1
	F10 ชั้นวางรองเท้า	ลอยตัว	ชั้นไม้บานเอียงโปร่งลายไม้สีอ่อน	วางรองเท้า / หมวกกันน็อค	1
	F11 ตู้เก็บรองเท้า	ลอยตัว	ตู้ไม้อัดสำเร็จรูปลายไม้สีน้ำตาลเข้ม	เก็บรองเท้า	1
105/5	F2 ชั้นวางของ	ลอยตัว	ชั้นไม้แผ่นวางของสำเร็จรูปทาสีน้ำตาลเข้ม	วางของ / ใช้แทนโต๊ะแต่งตัว	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, ตู้แช่แข็ง, อ่างล้างจาน					
ผู้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
	F3 ตู้โซฟา	ลอยตัว	ตู้โซฟาไม่มีขนาดใหญ่ทำสีธรรมชาติ มีบานเปิดไม้และบานเลื่อนกระจกใส	โซฟาของ เก็บของ	1
	F4 ตู้โต๊ะผ้า	ลอยตัว	ตู้โต๊ะผ้าบานเปิดไม้ ทำสีน้ำตาลเข้มหน้าบานตกแต่งด้วยไม้ทำลวดลาย	เก็บเสื้อผ้า / เก็บของ	1
	F6 ชั้นวางของ	ลอยตัว	ชั้น ไม้เนื้อแข็งสีน้ำตาลเข้ม	วางจานชาม	1
	F7 ตู้กับข้าว	ลอยตัว	ตู้กับข้าวอลูมิเนียมสำเร็จรูป	เก็บอาหาร	1
	F10 ชั้นวางของ	ลอยตัว	ชั้นวางของ ไม้เนื้อแข็งทำสีน้ำตาลเข้ม	ใช้สำหรับวางอุปกรณ์ประกอบอาหาร	1
	F14 ตู้โต๊ะผ้า	ลอยตัว	ตู้โซฟาไม่มีขนาดใหญ่รูปปิดผิวลายไม้สีน้ำตาล	ใช้เก็บเสื้อผ้า	1
	F15 ชั้นวางของ	ลอยตัว	ชั้นวางของเหล็กทำสีน้ำตาลสำเร็จรูป	วางหนังสือ / อุปกรณ์การเรียน	1
	F16 ตู้วางทีวี	ลอยตัว	ตู้โซฟาไม่มีขนาดใหญ่รูปปิดผิวลายไม้สีอ่อนมีล้อ	วางทีวี	1
105/4	F3 ชั้นวางรองเท้า	ลอยตัว	ชั้น ไม้โปร่งทาสีขาว	วางรองเท้า	1
	F5 ตู้วางทีวี	ลอยตัว	โต๊ะ ไม้เตี้ยทำสีธรรมชาติ	วางทีวี	1
	F7 ตู้โซฟา	ลอยตัว	ตู้โซฟาไม่มีทำสีธรรมชาติบานเปิดตู้กระจกใส	วางของ โซฟาตกแต่ง	1
	F-10 ตู้โซฟา	ลอยตัว	ตู้โซฟาไม่มีสูง โปร่ง ทำสีธรรมชาติ ด้านล่างเป็นตู้มีบานไม้ปิดบางส่วนเป็นบานกระจกใส	วางของตกแต่งห้องแยกพื้นที่ใช้สอย	1
	F11 ตู้เก็บของ	ลอยตัว	ตู้ ไม้มีลิ้นชักและบานเปิดสีเกิดสีเขียวออกเทาทำสีไม้สีธรรมชาติ ท็อปไม้ปิดผิวสีขาว	เก็บของและวางอุปกรณ์ประกอบอาหาร	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย					
ผู้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
	F14 ผู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ผู้ไม่สูงหน้าบานทับลิตรรมชาติ	เก็บเสื้อผ้า / ของใช้	1
	F19 ผู้โซ้ว	ลอยตัว	ผู้ไม่สูงหน้าบานกระงกกรอบไม้ ทำลิตรรมชาติ	วางของตกแต่ง / เก็บของ	1
	F22 ผู้ลิ้นชัก	ลอยตัว	ผู้ลิ้นชักพลาสติก 4 ชั้น สำเร็จรูปสี่เหลี่ยม	เก็บของใช้ส่วนตัว	1
	F25 ผู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ผู้เสื้อผ้าบานเปิดกระงกใสกรอบไม้ ลิตรรมชาติ	เก็บเสื้อผ้า	1
	F27 ผู้เสื้อผ้า	ลอยตัว	ผู้เสื้อผ้าไม่บานอ้อยปิดผิวลายไม้ สำเร็จรูป มีบานเปิดและลิ้นชัก	เก็บเสื้อผ้า	1
	F29 ผู้โต๊ะ	ลอยตัว	ผู้โต๊ะ ไม่บานอ้อยปิดผิวลวดลายไม้ สำเร็จรูป	วางเครื่องเสียบ/ลำโพง	1
...					
<p>ผู้และชั้นวาง - เป็นประเภทเครื่องเรือนที่มีมากที่สุด อันเนื่องมาจากข้าวของเครื่องใช้ ที่มาจากผู้อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือนที่จำนวนค่อนข้างมาก มีการปรับเปลี่ยนหน้าตาที่ในบางกรณี โดยยังใช้งานหลักเป็นที่เก็บของเหมือนเดิม อาทิ ใช้ตู้กับข้าวที่เหลือจากส่วนครัว มาใช้เป็นตู้เก็บของหรือเก็บเสื้อผ้า ส่วนใหญ่เป็นตู้ไม้เก่า ลอยตัว ส่วนชั้นวางมักเป็นชั้นวางสำเร็จรูป โครงพลาสติก หรือเหล็ก</p>					

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย					
5.6.6 รายละเอียดต่างๆ ของเครื่องเรือน เมยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
เตียง	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
402	F12 - เตียงไม้เก่า	ลอยตัว	เตียงไม้เก่าขนาดใหญ่ ด้านบนปูเสื่อน้ำมัน ลู่วางโปร่ง	ปรับการใช้งานเป็นที่วางของต่างๆ เช่น ผ้าห่ม ผ้าห่ม ผ้าห่ม ผ้าห่ม	1
	F26 - เตียงไม้เนื้อแข็ง	ลอยตัว	เตียงไม้เนื้อแข็งวางขาหงายหัวเตียง	ใช้วางของทั่วไป สามารถนั่งและนอนได้	1
	F32 - เตียงไม้เก่า	ลอยตัว	เตียงไม้เก่า ไม่ได้ใช้วาง นามาวางด้านนอกอาคาร	ปรับการใช้งานเป็นที่วางของเกี่ยวกับการซักผ้า จำพวกถังน้ำ ตะกร้า อ่างซักผ้า	1
	F38 - เตียงเดี่ยวขาเหล็ก	ลอยตัว	เตียงเดี่ยว เหล็กสี่ขาตีดำ หัวเตียงโปร่งมีเหล็กตัดลวดลาย ได้เตียงมีคานเหล็กต่อสำหรับวางของ ด้านบนปูฟูกนอน	ใช้เป็นที่นั่งนอนประจำ	1
402/2	F6 - เตียงพับ	ลอยตัว	เตียงพับตัวจริงรูป โยสังเคราะห์สี หุ้มผ้าลายทหาร สีเขียว ขาพับอลูมิเนียมสีเงิน หมอนหนุนผ้าสีเขียว	ใช้นอนเล่นพักผ่อนและดูทีวี	1
440	-				
436	F2 เตียงพับ	ลอยตัว	เตียงนอนพับสำเร็จรูป โครงเหล็กทึบ จึงพับไปตั้งที่นำเงินลายทาง พับเก็บได้	นอนพักผ่อน	1
	F9 เตียงนอน	ลอยตัว	เตียงนอนขาเหล็กทำสี วางฟูก มีมุ้งครอบเตียงฟูก	นอน	1
442	F26 ฟูกที่นอน	ลอยตัว	ฟูกที่นอนวางซ้อนกันสองชั้น	สำหรับนอน	1
	F27 ฟูกนอนพับได้	ลอยตัว	ฟูกนอนพับเก็บได้ หุ้มผ้าลายตุ๊กตาสีฟ้า	สำหรับนอน	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

เตียง	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
105/2	F1 เตียงนอน	ลอยตัว	เตียงนอนโครงไม้ดัดลึกรวมราติ วางฟูกนอน	ใช้สำหรับนอน	1
105/5	F18 เตียงนอน	ลอยตัว	เตียงไม้ดัดสำเร็จรูปลายไม้ลึกรวมราติวางฟูกนอน	นอนพักผ่อน	1
	F19 ฟูกนอน	ลอยตัว	ฟูกนอนสองชั้นวางบนพื้นชนิดติดกัน	นอนพักผ่อน	2
105/4	F15 เตียงนอน	ลอยตัว	เตียงนอนไม้ขาโปร่งลึกรวมราติ	วางของ	1
	F28 ฟูกนอน	ลอยตัว	ฟูกนอนแบบบางปูเดี่ยวมีลวดลาย	นอน	1
...					

เตียง - ส่วนใช้นอนจะเป็นเตียงขาไม้หรือขาเหล็ก ไม่โปร่ง บางหลังใช้ปูฟูกวางกับพื้น ในกรณีที่ใช้งานหนักที่อื่นอาจปรับเป็นที่นั่งเล่น หรือ ใช้งานของ จะมีการปูเสื่อนำมาบนรองก่อน และยังมีกรณีของการใช้เตียงพับเพื่อการพักผ่อนชั่วคราว ซึ่งง่ายและสะดวกต่อการขนย้ายและเก็บรักษา อีกทั้งยังประหยัดพื้นที่ใช้งาน

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย					
แก้ไข	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
402	F2 - เกือบพลาสติกมีพนักพิง	ลอยตัว	เกือบพลาสติกสีขาวมีพนักพิง ทรงสี่เหลี่ยม ตำแหน่งวางไม่แน่นอน สามารถซ้อนเก็บ เพื่อใช้พื้นที่ได้	ใช้นั่งทำกิจกรรมทั่วไป	4
	F3 - เกือบพลาสติก	ลอยตัว	เกือบพลาสติกสีเงิน ไม่มีพนักพิง ทรงสี่เหลี่ยม ตำแหน่งวางไม่แน่นอน สามารถซ้อนเก็บ เพื่อใช้พื้นที่ได้	ใช้นั่งทำกิจกรรมทั่วไป	10
	F18 - แครย์ไม้ไผ่	ลอยตัว	แครย์ไม้ไผ่สี่เหลี่ยม ลักษณะเดียว มีบาะรองนอนด้านบนพร้อมหมอน	ใช้นอนเล่น นั่งเล่น ดูทีวี	1
402/2	F19 - ไม้ฉ่ำไม้	ลอยตัว	ไม้ฉ่ำไม้ เก่าทรงสี่เหลี่ยม สีเทา ขาสอบแหลม ด้านบนวางเบาะนั่ง	ปรับการใช้งานสำหรับวางที่เก็บของต่างๆ เช่น ตะกร้า ถังพลาสติกและกล่องพลาสติกลิ้นชัก	1
	F1 - โซฟาหนัง	ลอยตัว	โซฟาหนังสีน้ำตาล ขาพิงมีเท้าแขน	ใช้สำหรับนั่งพักผ่อนทั่วไป	2
440	F2 - โซฟาหนังแบบ 2 ที่นั่ง	ลอยตัว	โซฟาหนังแบบ 2 ที่นั่ง สีน้ำตาล ขาพิงมีเท้าแขน	ใช้สำหรับนั่งพักผ่อนทั่วไป	1
	-				
436	F10 เกือบพิง	ลอยตัว	เกือบพิงสำเร็จรูปโครมเหล็กสีดำ ขิงสำรองนั่งสีฟ้า	นั่งพักผ่อนภายนอก หรือ ไว้เสริมต้อนรับแขก	1
442	F1 แครย์พื้น	ติดตาย	แครย์พื้น ไม้ ปูเสื่อน้ำมันลายตารางสีฟ้า	นั่งพักผ่อน	1
	F2 เกือบมีพนัก	ลอยตัว	เกือบมีเนื้อแข็งมีพนักกระแนง ไปรงค์ธรรมชาติ วางเบาะผ้า	นั่งพักผ่อน	1
	F3 แครย์พื้น	ลอยตัว	แครย์พื้น ไม้ปูเสื่อน้ำมันสีฟ้าอ่อน	นั่งพักผ่อน / เสียงเด็ก	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
เก้าอี้	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
105/2	-				
105/5	F1 ม้านั่งขนาดใหญ่	ลอยตัว	ม้านั่ง มีขนาดใหญ่และตกแต่งคล้ายเก้าอี้ไม้ธรรมชาติ	นั่ง / วางสิ่งของ	1
105/4	F1 เก้าอี้	ลอยตัว	เก้าอี้ไม่มีพนักสูงปรับเอนได้ทำไม้ธรรมชาติ	นั่งพักผ่อน	1
	F2 ม้านั่งยาว	ลอยตัว	เก้าอี้ไม่มีพนักยาวสี่ธรรมชาติ	นั่งพักผ่อน/วางของ	1
	F4 โซฟายาว	ลอยตัว	โซฟาหวายจักรสานสี่ธรรมชาติมีเบาะรองนั่ง	นอน/นั่งพักผ่อน	1
	F6 โซฟาเดี่ยว	ลอยตัว	โซฟาเดี่ยวหุ้มหนังสีดำ	นั่งพักผ่อน	1
	F9 เก้าอี้	ลอยตัว	เก้าอี้ไม่มีพนักสี่ไม้ธรรมชาติ	นั่งรับประทานอาหาร	4
	F21 ม้านั่งยาว	ลอยตัว	ม้านั่งยาวมีพนักและเท้าแขน ทำไม้ธรรมชาติ	นั่งพักผ่อน	1
	F26 เก้าอี้	ลอยตัว	เก้าอี้ไม่มีพนักและเท้าแขนสี่ธรรมชาติ	นั่งพักผ่อน	1
...					
<p>เก้าอี้ - เลือกใช้เก้าอี้พลาสติกแบบซ้อนกันได้ เพื่อรองรับผู้ซึ่งมีจำนวนมาก ทำให้ประหยัดพื้นที่จัดเก็บและทนทานดูแลรักษาง่าย ทั้งยังคงมีการใช้โครงท่อนไม้เข้า รองรับจำนวนผู้ใช้พักผ่อนร่วมกัน ทั้งยังสามารถปรับเป็นที่นั่งนอนพักผ่อนได้ เป็นการใช้งบประมาณเพื่อโยกย้ายในไปใช้งานในที่อื่น ๆ อาทิ ใช้นั่งเล่น นั่งทำงาน นั่งรับประทานอาหาร ในครัวเดียวกัน</p>					

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

อ้างอิงหน้า	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
5.6.6	รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน				
402	F22 – อ่างล้างมือ	ลอยตัว	อ่างล้างมือเซรามิกสีฟ้า แบบติดผนังต่อท่อเดินน้ำภายนอก พร้อมบานกระฉกติดผนังกรอบสีฟ้า และรางใส่แปรงสีฟัน	อ่างล้างมือและล้างหน้าแปรงฟัน วางด้านนอกห้องน้ำ	1
402/2	F16 – อ่างล้างหน้า	ลอยตัว	อ่างล้างหน้าเซรามิกเคลือบสีขาว แบบติดผนัง พร้อมกระจกกรอบสีเหลี่ยมพลาสติกสีน้ำเงินแบบติดผนัง	ใช้ล้างหน้าล้างมือแปรงฟัน	1
440	-				
436	-				
442	-				
105/2	-				
105/5	-				
105/4	-				
...					
อ้างอิงหน้า – จากการสำรวจพบว่าไม่นิยมการใช้อ่างล้างหน้า ซึ่งแตกต่างจากห้องน้ำ ที่ติดตั้งแยกออกจากห้องน้ำ เพื่อรองรับการใช้น้ำที่ไม่ซ้ำพื้นที่กัน ส่วนที่ไม่ใช่ ใช้การล้างหน้า ล้างมือ จากก๊อกน้ำหรือจากอ่างรองน้ำ ตามพฤติกรรมโดยทั่วไป					

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างล้างจาน					
ดัชนี	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
402	F35 - ตู้วอล์กโครก	ติดตาย	โถส้วมเซรามิก แบบนั่ง ไม่มีฝาปิด และใช้น้ำราดจาก โถง มังกรที่วางด้านข้าง	ใช้งานสุขอนามัย	1
402/2	F19 - ตู้วอล์กโครก	ติดตาย	โถส้วมเซรามิก แบบนั่ง มีฝาปิด	ใช้งานสุขอนามัย	1
440	F6 โถส้วม	ติดตาย	โถส้วมแบบนั่งของวางบนยกพื้น	ใช้งานสุขอนามัย	1
436	-				
442	F12 โถส้วม	ติดตาย	โถส้วมแบบนั่งของสีขาว	ใช้งานสุขอนามัย	1
	F22 โถส้วมแบบนั่งราบ	ติดตาย	โถส้วมสำหรับรูปแบบนั่งราบไม่มีแทงค์น้ำ	ใช้งานสุขอนามัย	1
105/2	F7 โถสุขภัณฑ์	ติดตาย	โถสุขภัณฑ์แบบนั่งของสีขาว	ใช้งานสุขอนามัย	1
105/5	F13 โถสุขภัณฑ์	ติดตาย	โถสุขภัณฑ์เซรามิกสีขาวชนิดนั่งราบ	ใช้งานสุขอนามัย	1
105/4	F18 โถสุขภัณฑ์	ติดตาย	โถสุขภัณฑ์แบบนั่งราบ เซรามิกสีขาว	ใช้งานสุขอนามัย	1
...					
ดัชนี - มีทั้งแบบนั่งของและนั่งราบ เลือกใช้แบบไม่มีแทงค์ด้านข้าง โดยชุดเครื่องใช้การติดตั้งจาก โถนั่งกร ถึงพลาสติก หรืออ่างรองน้ำที่จัดเตรียมไว้ให้ก่อน					

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย					
5.6.6 รายละเอียดต่าง ๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เกอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
อ่างรองน้ำ	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
402	F34- อ่างรองน้ำ	ติดตาย	อ่างรองน้ำ ทรงสี่เหลี่ยม ก่อไว้ก้นน้ำกรูกระเบื้องเคลือบ กับผนังสามด้าน พร้อมต่อก๊อกปล่อยน้ำ 1 จุด	ใช้รองน้ำสำหรับอาบ และใช้งานทั่วไป	1
402/2	F17 - อ่างรองน้ำ	ติดตาย	อ่างรองน้ำ ทรงสี่เหลี่ยม ก่อไว้ก้นน้ำกรูกระเบื้องเคลือบสี่เหลี่ยม ขอบกับผนังสองด้าน พร้อมต่อก๊อกปล่อยน้ำ 1 จุด	ใช้รองน้ำสำหรับอาบ และใช้งานทั่วไป	1
	F18 - อ่างรองน้ำเด็ก	ติดตาย	อ่างรองน้ำขนาดเล็ก ทรงสี่เหลี่ยม ก่อไว้ก้นน้ำกรูกระเบื้องเคลือบสี่เหลี่ยม	ใช้รองน้ำสำหรับการสุขอนามัย	1
440	F5 อ่างรองน้ำ	ลอยตัว	อ่างรองน้ำสำเร็จรูปหินขัด	ใต้น้ำสำหรับอาบและใช้สอย สำหรับสุขอนามัย	1
	F7 ถังเก็บน้ำ	ลอยตัว	ถังเก็บน้ำพลาสติกสีฟ้าสำเร็จรูป	เก็บน้ำสำหรับสุขอนามัย	1
436	F4 ถังรองน้ำ	ลอยตัว	ถังน้ำพลาสติกสำเร็จรูปสีขาวมีฝาปิด	เก็บรองน้ำไว้ใช้สอยทั่วไป	1
442	F13 ถังรองน้ำ	ลอยตัว	ถังน้ำพลาสติกสำเร็จรูปสีฟ้า	ใช้งานสุขอนามัย	1
	F14 ถังรองน้ำ	ลอยตัว	ถังน้ำพลาสติกสำเร็จรูปสีฟ้า	ใช้งานสุขอนามัย	1
	F21 อ่างรองน้ำ	ติดตาย	กอลิฐปูกระเบื้องเซรามิกสีชมพูขนาด 30 x 30	รองน้ำสำหรับรับงานสุขอนามัย	1
	F23 อ่างรองน้ำ	ติดตาย	กอลิฐปูกระเบื้องเซรามิกหลายสีขนาด 30 x 40	รองน้ำสำหรับอาบ	1
105/2	F8 อ่างรองน้ำ	ติดตาย	กอลิฐปูกระเบื้องเซรามิกขนาด 20x30 ซม.	รอง กัก เก็บ น้ำไว้เพื่อใช้งานสุขอนามัย	1

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่างๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
อ่างรองน้ำ	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
105/5	F11 อ่างรองน้ำ	ติดตาย	กอลนึ่งปูนลานเรียบทาสีเขียว	ใช้รองน้ำสำหรับอาบน้ำ	1
	F12 โถ่งน้ำ	ลอยตัว	โถ่งน้ำดินสีน้ำตาล	ใช้รองน้ำสำหรับงานสุขอนามัย	1
105/4	F16 อ่างรองน้ำ	ติดตาย	กอลปูนกรูกระเบื้องเซรามิคขนาด 10x10 ซม.	รองน้ำสำหรับอาบน้ำ	1
	F17 อ่างรองน้ำ	ติดตาย	กอลปูนกรูกระเบื้องเซรามิคขนาด 10x10 ซม.	รองน้ำสำหรับงานสุขอนามัย	1
...					

อ่างรองน้ำ - ส่วนใหญ่ใช้อ่างรองน้ำแบบกอลนึ่งปูนกรูกระเบื้อง โดยแยกส่วนอ่างน้ำและส่วนรองรับการ ใช้สุขภัณฑ์ออกจากกัน มีในบางกรณีใช้อ่างหินขัดสำเร็จรูป หรือถังพลาสติกขนาดใหญ่อ่างน้ำสำหรับอาบน้ำแทน

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

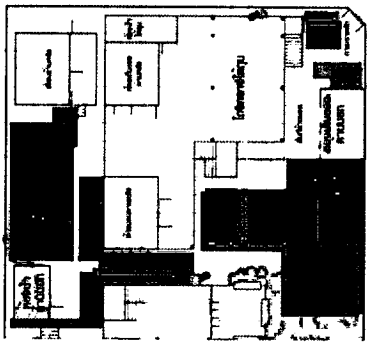
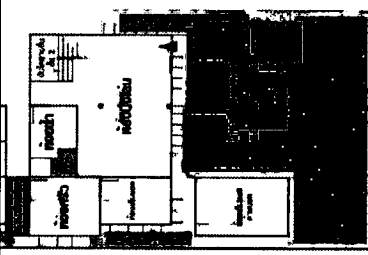
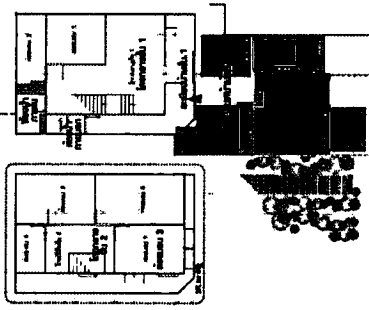
กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.6 รูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.6.6 รายละเอียดต่างๆ ของเครื่องเรือน แยกตามชนิด คือ โต๊ะ, ตู้, เตียง, เก้าอี้, อ่างล้างหน้า, สุขภัณฑ์, อ่างรองน้ำ, อ่างล้างจาน					
อ่างล้าง จาน	รายการ	ประเภท	ลักษณะ	หน้าที่ใช้สอย	จำนวน
402	F17 – อ่างล้างจาน	ลอยตัว	อ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูป แบบหนึ่งหลุม	ใช้ล้างจานและอุปกรณ์ครัวต่างๆ ด้านข้างมีพื้นที่วางและ ก๊อกน้ำ ถังรองน้ำ และกะละมังล้างจานเพิ่มเติม	1
402/2	F22 – อ่างล้างจาน	ลอยตัว	อ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูป แบบหนึ่งหลุม	ใช้ล้างจานและอุปกรณ์ครัวต่างๆ	1
440	-				
436	-				
442	F8 อ่างล้างจาน	ติดตาย	ก่อนปูหลังรับอ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูปชนิด 2 หลุม	ล้างจาน	1
105/2	-				
105/5	F8 อ่างล้างจาน	ลอยตัว	อ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูป	สำหรับล้างจานชาม	1
105/4	F12 อ่างล้างจาน	ลอยตัว	อ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูป	ล้างภาชนะ	1
...					
อ่างล้างจาน – เกือบทั้งหมดใช้อ่างล้างจานอลูมิเนียมสำเร็จรูป สำหรับล้างจาน โดยไม่กรณีที่ต้องล้างอุปกรณ์ขนาดใหญ่ไว้การคิดน้ำหนักจากถังแก้วล้างจานซีเมนต์แทน					

ตารางที่ 5.16 แสดงพื้นที่ภายนอก สำหรับการทำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปลทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปลทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน							
แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โถงกลางชั้น 1 - โถงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง							
402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
<ul style="list-style-type: none"> ■ เฉียงผิว ■ ประตูไม้ ■ จอกรถ ■ ทีวี ■ เก้าอี้ ■ คอก ■ อ่างปลา ■ บ่อ ■ ฝักบัว ■ เครื่องซักผ้า ■ ไม้ระแนง ■ ก่อหน้า ■ วางระแนง ■ คอมพิวเตอร์ ■ ทำาน ■ ลานหน้า ■ ผนัง ■ ผนัง ■ สุขภัณฑ์ 		<p>บ้านเลขที่ 402 พื้นที่ 161 ตรม. ใช้ 154.2 ตรม.</p>		<p>บ้านเลขที่ 402/2 พื้นที่ 76.2 ตรม. ใช้ 78.3 ตรม.</p>		<p>บ้านเลขที่ 442 พื้นที่ 49.5 ตรม. ใช้ 48.5 ตรม.</p>	

ตารางที่ 5.16 (ต่อ)

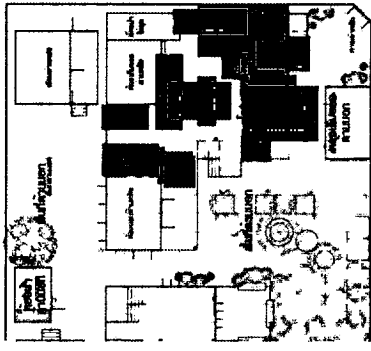
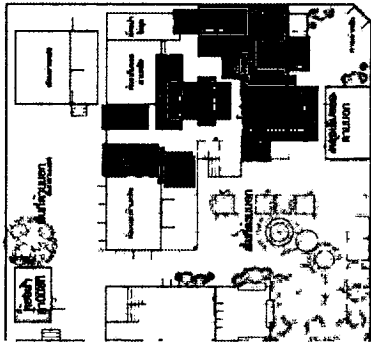
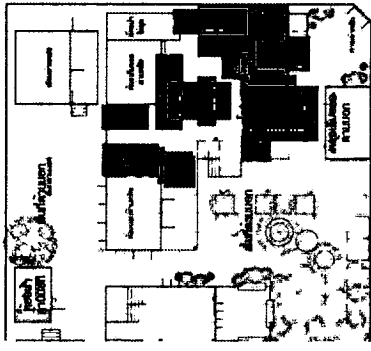
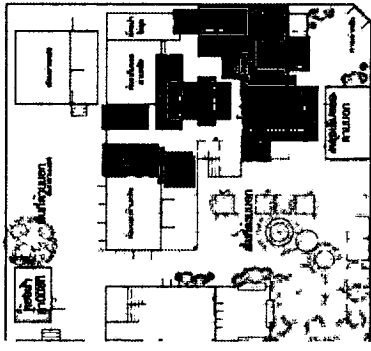
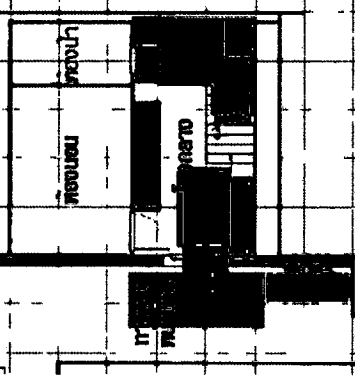
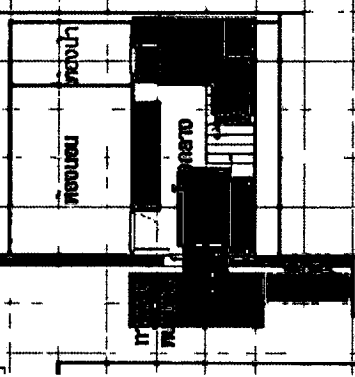
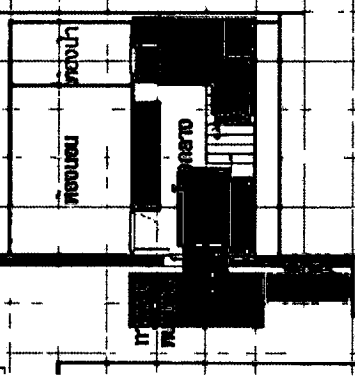
กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน						
แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โฉงกลางชั้น 1 - โฉงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องน้ำ - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง						
402	402/2	440	436	105/2	105/5	105/4
<ul style="list-style-type: none"> ■ เลี้ยงสัตว์ ■ ปศุสัตว์ ■ จักรยาน ■ ไม้ระแนง ■ เก็บของ ■ ศาลา ■ อ่างอุทธรณ์ ■ เบน ■ ซ้ำซ้อน ■ เทรี่ยอาหาร ■ รับประกัน ■ กอขนำ ■ วางของเก่า ■ คอมพิวเตอร์ ■ ทำงาน ■ อ่างพ่นน้ำ ■ แต่งตัว ■ อ่างน้ำ ■ สุขอนามัย 			<p>บ้านเลขที่ 105/2 พื้นที่ 12.9 ตรม. ใช้ 5.2 ตรม.</p>			<p>บ้านเลขที่ 105/5 พื้นที่ 7.7 ตรม. ใช้ 3.7 ตรม.</p>
			<p>บ้านเลขที่ 105/4 พื้นที่ 20 ตรม. ใช้ 26.3 ตรม.</p>	<p>พื้นที่ภายนอก - เกือบทุกหลังคาเรือน ใช้พื้นที่ภายนอกในการซักผ้า และเป็นสถานที่ตากผ้าต่าง ๆ อันเนื่องมาจากเป็นพื้นที่เปิดโล่ง มีกระแสลมพัด และพื้นที่ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่รองรับการใช้งานซักล้าง หรือซักผ้าที่มีเป็นจำนวนมากได้ โดยในบางหลังคาเรือน พื้นที่ภายนอกใช้รองรับกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมของหลังคาเรือน อาทิ ประกอบอาหาร ตากผ้า นึ่งดูยที่ผ่น ซักผ้า ซักล้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เพราะเป็นพื้นที่กว้างกว่าภายในเรือน ไม่อึดอัดและยังสามารถพบปะ ผู้คนในละแวกเดียวกันได้ ส่วนการใช้งานอื่น ๆ จะเป็นส่วนรองลงไป เช่น ประตูไม้ กระจก รถจักรยานยนต์ เลี้ยงนก เป็นต้น พื้นที่ภายนอกเรือน จึงมีความสำคัญ และมีการใช้งานมากพอสมควร</p>		

ตารางที่ 5.17 แสดง โฉงกลางชั้น 1 สำหรับการทำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน

แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โฉงกลางชั้น 1 - โฉงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องน้ำ - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง		105/2	105/5	105/4				
<ul style="list-style-type: none"> ■ เลี้ยงสัตว์ ■ ปุ๋ยคอก ■ กระจก ■ ไซเบอร์ ■ เก็บของ ■ ทาฝ้า ■ วัสดุโปร่ง ■ แบน ■ ไม้ซ้อน ■ เติร์ชอาหาร ■ ไม้ระแนง ■ กรอบน้ำ ■ วางของเก่า ■ คอนกรีต ■ ทำาน ■ ฝ้าหน้า ■ ฝ้าหัว ■ ฝ้าน้ำ ■ สุขอนามัย 	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
		<p>บ้านเลขที่ 402 พื้นที่ 76.9 ตรม. ใช้ 123.3 ตรม.</p>		<p>บ้านเลขที่ 436 พื้นที่ 12.5 ตรม. ใช้ 17 ตรม.</p>		<p>บ้านเลขที่ 402/2 พื้นที่ 26 ตรม. ใช้ 29.1 ตรม.</p>		<p>บ้านเลขที่ 442 พื้นที่ 22.2 ตรม. ใช้ 14.7 ตรม.</p>
								

ตารางที่ 5.17 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน								
แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โฉงกลางชั้น 1 - โฉงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องน้ำ - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง								
<ul style="list-style-type: none"> ■ เลือยสัตว์ ■ ปูสาดไม้ ■ กระจก ■ ไม้กระ- ■ เ็นบย ■ ากฉ้ำ ■ ำงอุปกณ์ ■ วน ■ ้ำกัสน ■ รมยชพาส ■ ังปรกณ ■ กสน้ำ ■ ำงองก้ำ ■ กอนยวคอส ■ ำขณ ■ ำงทก้ำ ■ ำค้ว ■ ำนน้ำ ■ สุนบ้น 	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
			<p>บ้านเลขที่ 105/5 พื้นที่ 26.2 ตรม. ใช้ 39.8 ตรม.</p>		<p>105/5</p>	<p>บ้านเลขที่ 105/5 พื้นที่ 33.4 ตรม. ใช้ 23.6 ตรม.</p>		
	<p>โฉงคณชั้น 1 - เป็นพื้นที่ที่มีการ ใช้งานทับซ้อนมากที่สุด อันเนื่องมาจากรองรับกิจกรรมภายใน ที่หลากหลาย และยังพื้นที่ส่วนรวมหลักของหลังคาเรือนส่วนใหญ่ โดยมากจะอยู่ที่ชั้นล่าง เพราะชั้นบนจะจัดแบ่งเป็นห้องนอนซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละครอบครัว จากการใช้งานที่หลากหลาย การจัดพื้นที่ของ โฉงคณส่วน ใหญ่จะปล่อยให้คณง โฉงง ใคองอยู่เสมอ เพื่อใช้พื้นที่รองรับคณแต่กิจกรรมที่เกิดขึ้น เครื่องเรือนและข้าวของต่าง ๆ จะจัดเก็บหรือวาง ไว้ริมคณง มุมห้อง กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมส่วนรวม อาทิ เครื่องอาหาร รับประทานอาหาร นั่งเล่นพักผ่อน ซักผ้า รับประทานอาหารในส่วนนี้จะเน้นที่แบบลอยตัว สามารถเคลื่อนย้ายและปรับเปลี่ยนการใช้งาน ได้ตลอดเวลา</p>							

ตารางที่ 5.18 แสดง โฉงกลางชั้น 2 สำหรับบริการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน

แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โฉงกลางชั้น 1 - โฉงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องน้ำ - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง

402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
<ul style="list-style-type: none"> ■ เอียงหัว ■ ประตูไม้ ■ กระจก ■ ไม้พาร์เก้ ■ เก็บของ ■ ตามฝ้า ■ อ่างอุทธรณ์ ■ เบน ■ ซ้ำซ้อน ■ เครื่องอาหาร ■ สิ่งปรกาม ■ กองน้ำ ■ วางของเก่า ■ คอนกรีต ■ ทำาน ■ อ่างน้ำ ■ แยกหัว ■ อ่างน้ำ ■ สุขอนามัย 		<p>บ้านเลขที่ 402 พื้นที่ 21.9 ตรม. ใช้ 18.6 ตรม.</p>					<p>บ้านเลขที่ 440 พื้นที่ 15 ตรม. ใช้ 32.7 ตรม.</p> <p>บ้านเลขที่ 105/2 พื้นที่ 25.8 ตรม. ใช้ 14.5 ตรม.</p>

ตารางที่ 5.18 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน

แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โถงกลางชั้น 1 - โถงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องครัว - ห้องน้ำ - ห้องเก็บของ - ระเบียง		402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
<ul style="list-style-type: none"> ■ เลื่อนส้ว ■ ปูอิฐหน้าไม้ ■ ฉนวน ■ ฝ้าฉาบ ■ เก็บของ ■ ทากน้ำ ■ อ่างอุทธรณ์ ■ เบน ■ ฝ้าซ้อน ■ เติร์ยยาตา ■ รับประกัน ■ กรองน้ำ ■ วางของเก่า ■ คอมพิวเตอร์ ■ ทำงาน ■ อ่างพม่า ■ มดตัว ■ อาน้ำ ■ สุขอนามัย 				<p>บ้านเลขที่ 105/5 พื้นที่ 4.3 ตรม. ใช้ 1.4 ตรม.</p>				<p>บ้านเลขที่ 105/4 พื้นที่ 24.0 ตรม. ใช้ 12.8 ตรม.</p>	
<p>โถงกลางชั้น 2 - ส่วนใหญ่จะเป็นทางผ่านไปยังห้องนอนต่าง ๆ ที่จัดแบ่งไว้รับบน และใช้รองรับกิจกรรมที่เล่นจากส่วนที่รวมชั้นล่าง เช่น มีมุมแต่งตัว มุมดูทีวี หรือส่วนนั่งพักผ่อน หรือแม้กระทั่งการวางเตียงเสริม ไร่รองรับผู้อยู่อาศัยที่ไม่มีห้องนอนของตน ทั้งนี้พื้นที่ก่อนข้างส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย โดยทั่วไป</p>									

ตารางที่ 5.19 (ต่อ)

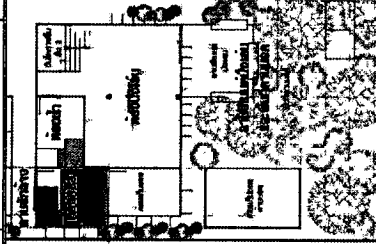
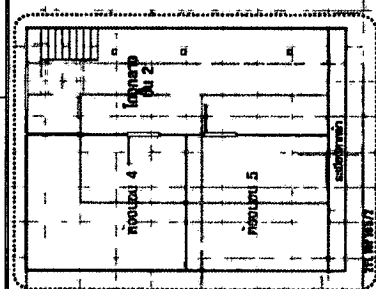
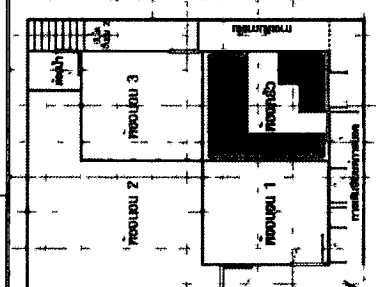
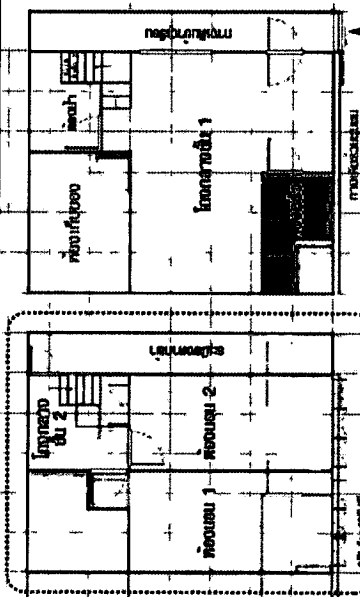
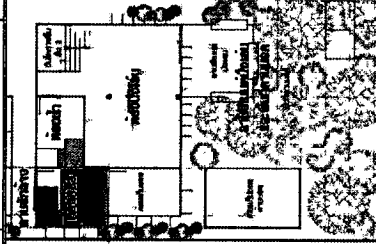
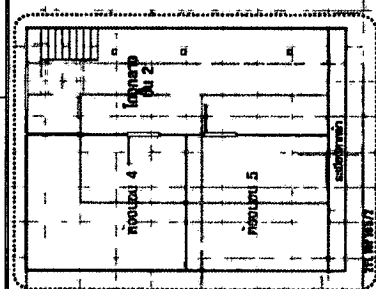
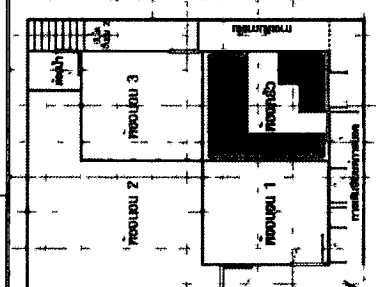
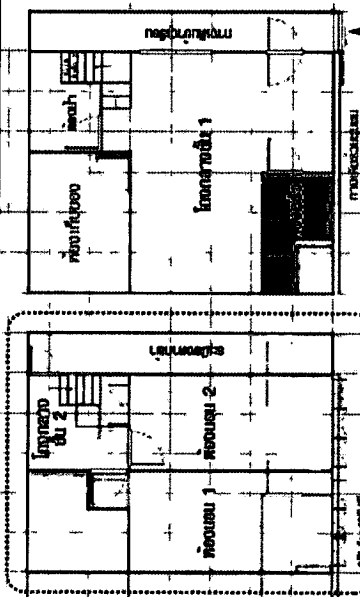
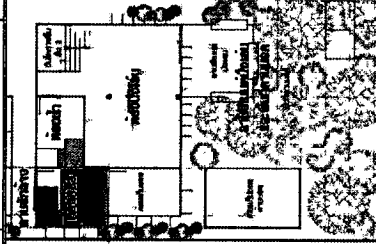
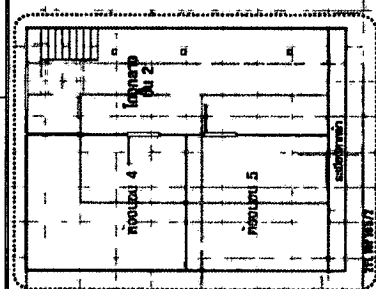
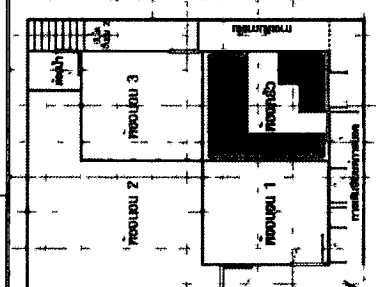
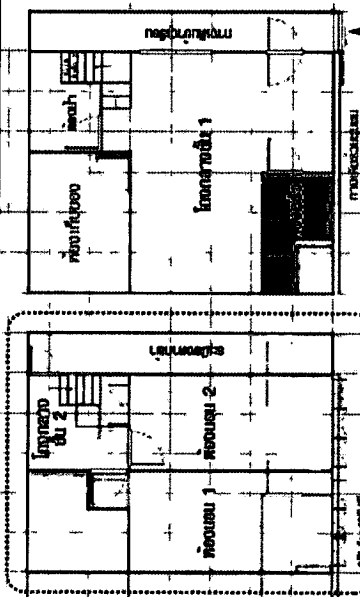
กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน					
แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โถงกลางชั้น 1 - โถงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องนำ - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง					
402	402/2	440	436	442	105/2 105/5 105/4
<ul style="list-style-type: none"> ■ เลี้ยงสัตว์ ■ ปลูกต้นไม้ ■ จอดรถ ■ ครัวพระ ■ เก็บของ ■ ตากผ้า ■ อ่างอุทธรณ์ ■ เบน ■ ฝ้ายอ่อน ■ เปรี้ยวพาทัง ■ รับประทานอาหาร ■ รับประทานอาหาร ■ กรองน้ำ ■ วางรองเท้า ■ คนสูบบุหรี่ ■ ทำาน ■ อ่างขมำ ■ แต้งตัว ■ อาน้ำ ■ สุขอนามัย 		<p>บ้านเลขที่ 105/4 พื้นที่ 9.1 ตรม. ใช้ 6.2 ตรม.</p>	<p>ห้องนอน - มี 2 ลักษณะคือ 1. เป็นห้องนอนที่เป็นพื้นที่ส่วนตัว ทำกิจกรรมประจำวันส่วนใหญ่ในห้องของตน อาทิ รับประทานอาหาร ทำงาน ดูทีวี เอน แต้งตัว ในกรณีที่เป็นที่ส่วนรวมมีจำกัด ทำให้ต้องทำกิจกรรมส่วนใหญ่ในห้องของตน และ 2. เป็นห้องนอนที่ใช้สำหรับนอนเป็นหลัก มีเครื่องเรือนเท่าที่จำเป็นสำหรับการนอน โดยกิจกรรมอื่น ๆ จะลงไปใช้พื้นที่ส่วนรวมที่ชั้นล่างหรือโถงกลางชั้น 2</p>		

ตารางที่ 5.21 แสดงห้องครัวสำหรับบริการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย.

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน

แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โถงกลางชั้น 1 - โถงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง																										
<ul style="list-style-type: none"> ■ เลี้ยงสัตว์ ■ ปลูกต้นไม้ ■ จอดรถ ■ ทีวี ■ เก็บของ ■ ศาลา ■ อ่างอุทธรณ์ ■ เบน ■ ซักเสื้อ ■ เตรียมอาหาร ■ รับประทานอาหาร ■ กรองน้ำ ■ วางรองเท้า ■ เก็บเสื้อผ้า ■ ทำงาน ■ อ่างล้าง ■ แต้หัว ■ อ่างน้ำ ■ สุขอนามัย 	<table border="1"> <tr> <td>402</td> <td>402/2</td> <td>440</td> <td>436</td> <td>442</td> <td>105/2</td> <td>105/5</td> <td>105/4</td> </tr> <tr> <td colspan="2"> </td> <td colspan="2"> <p><u>บ้านเลขที่ 402/2</u> พื้นที่ 7.3 ตรม. ใช้ 6.2 ตรม.</p> </td> <td colspan="2"> </td> <td colspan="2"> </td> <td> <p><u>บ้านเลขที่ 105/2</u> พื้นที่ 10.9 ตรม. ใช้ 6.6 ตรม.</p> </td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td colspan="2"> <p><u>บ้านเลขที่ 105/5</u> พื้นที่ 4.1 ตรม. ใช้ 4.2 ตรม.</p> </td> <td colspan="2"> </td> <td colspan="2"> <p>ห้องครัว - ส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่จัดเป็นห้องเฉพาะ ในส่วนหลังการเรือนที่มีห้องครัว จะใช้พื้นที่ทำครัวบดเสร็จในห้องเลข ซึ่งมักจะมีขนาดห้องไม่ใหญ่มาก โดยอาจใช้พื้นที่เตรียมวัตถุดิบที่ส่วนภายนอกห้อง</p> </td> </tr> </table>	402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4			<p><u>บ้านเลขที่ 402/2</u> พื้นที่ 7.3 ตรม. ใช้ 6.2 ตรม.</p>						<p><u>บ้านเลขที่ 105/2</u> พื้นที่ 10.9 ตรม. ใช้ 6.6 ตรม.</p>			<p><u>บ้านเลขที่ 105/5</u> พื้นที่ 4.1 ตรม. ใช้ 4.2 ตรม.</p>				<p>ห้องครัว - ส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่จัดเป็นห้องเฉพาะ ในส่วนหลังการเรือนที่มีห้องครัว จะใช้พื้นที่ทำครัวบดเสร็จในห้องเลข ซึ่งมักจะมีขนาดห้องไม่ใหญ่มาก โดยอาจใช้พื้นที่เตรียมวัตถุดิบที่ส่วนภายนอกห้อง</p>	
402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4																			
		<p><u>บ้านเลขที่ 402/2</u> พื้นที่ 7.3 ตรม. ใช้ 6.2 ตรม.</p>						<p><u>บ้านเลขที่ 105/2</u> พื้นที่ 10.9 ตรม. ใช้ 6.6 ตรม.</p>																		
		<p><u>บ้านเลขที่ 105/5</u> พื้นที่ 4.1 ตรม. ใช้ 4.2 ตรม.</p>				<p>ห้องครัว - ส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่จัดเป็นห้องเฉพาะ ในส่วนหลังการเรือนที่มีห้องครัว จะใช้พื้นที่ทำครัวบดเสร็จในห้องเลข ซึ่งมักจะมีขนาดห้องไม่ใหญ่มาก โดยอาจใช้พื้นที่เตรียมวัตถุดิบที่ส่วนภายนอกห้อง</p>																				

ตารางที่ 5.23 แสดงระเบียบ สำหรับข้อกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน จากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.7 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน

แยกตามพื้นที่ใช้สอย - พื้นที่ภายนอก - โฉงกลางชั้น 1 - โฉงกลางชั้น 2 - ห้องนอน - ห้องน้ำ - ห้องครัว - ห้องเก็บของ - ระเบียง

402	402/2	440	436	442	105/2	105/5	105/4
			<p>บ้านเลขที่ 440 พื้นที่ 3.7 ตรม. ใช้ 4.9 ตรม.</p>	<p>442</p>			<p>บ้านเลขที่ 442 พื้นที่ 8.5 ตรม. ใช้ 3.9 ตรม.</p>
		<p>บ้านเลขที่ 105/5 พื้นที่ 7.7 ตรม. ใช้ 5.6 ตรม.</p>	<p>105/5</p>			<p>บ้านเลขที่ 105/4 พื้นที่ 3.5 ตรม. ใช้ 1.5 ตรม.</p>	<p>105/4</p>

ระเบียบ - ใช้พื้นที่ส่วนระเบียบของพื้นที่การค้า และนั่งเล่นพักผ่อน ตามแต่พฤติกรรม

ตารางที่ 5.24 แสดงปัญหา / การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย จากกลุ่มตัวแทนทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวแทนทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

5.8 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

แยกตามรายการปัญหา ระบุประเภท และผลที่ได้จากการแก้ไข

รายการ	ประเภท	สภาวะแวดล้อม	การรู้สึก	ทางมิติ	ทิศทาง	สัญลักษณ์	กระทาะระหว่างกันทางสังคม	สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
402	1. การปิดการใช้งานบันไดด้านหน้า	ประเภท	สภาวะแวดล้อม	การรู้สึก	ทางมิติ	ทิศทาง	สัญลักษณ์	สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
	ผลที่ได้	- บันไดส่วนหน้ายังคงอยู่ แต่ปิดการใช้งาน โดยเปลี่ยนใช้บันไดข้างแทน ทำให้ฝั่งห้องชั้นบนใช้โถงจากกลางอาคารแทนบริเวณเดิมด้านหน้าและกันเป็นห้องนอนแทน ทำให้มีจำนวนห้องนอนเพิ่มขึ้นรองรับปริมาณผู้อยู่อาศัยในหลังคาเรือน						
	2. การจัดวางและจัดเก็บถังของ	ประเภท	สภาวะแวดล้อม	การรู้สึก	ทางมิติ	ทิศทาง	สัญลักษณ์	สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
	ผลที่ได้	- เก็บของขึ้นถังเก็บขยะของ มีการปรับใช้ถังเก็บขยะที่เหลือนำมาจัดเก็บ ส่วนของเงินใหญ่เก็บได้บันไดและห้องเก็บของด้านนอก บางส่วนที่เกินพื้นที่รับไหวจะจัดใส่ถุงหรือกระเป๋าวีรวัศรวรา วางตามพื้นที่ว่างต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีกิจกรรมอื่นจะเว้นพื้นที่ไว้สำหรับทำกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ ทำงาน นั่งเล่น ส่วนในพื้นที่ที่ใช้งานประจำเช่น ครัว ซักผ้า จะไม่ค่อยมีสิ่งของกองไว้ทำไห้						
	3. การใช้งานห้องนำ ที่มีอยู่ทั้ง 2 จุด	ประเภท	สภาวะแวดล้อม	การรู้สึก	ทางมิติ	ทิศทาง	สัญลักษณ์	สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
	ผลที่ได้	- ห้องนำส่วนโถงกลางได้ถูกย้ายอย่างสิ้นเชิงให้ด้านนอก แยกอุปกรณ์การอาบน้ำไว้เป็นส่วนตัว ในห้องนำจะมีไว้เท่าที่จำเป็น ปรับใช้งานอุปกรณ์อื่นในบางโอกาสเช่น ใช้อ่างล้างจานล้างหน้าล้างมือแทน						
	4. การใช้งานพื้นที่ซักผ้า และตากผ้าด้านหลังเรือน	ประเภท	สภาวะแวดล้อม	การรู้สึก	ทางมิติ	ทิศทาง	สัญลักษณ์	สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
	ผลที่ได้	- จัดพื้นที่แยกผ้าและจัดเก็บไว้ด้านใน ส่วนด้านหลังโถงกลางได้ถูกเชื่อมต่อกับพื้นที่ด้านนอก และจัดวางเครื่องซักผ้าไว้ริมพื้นที่ด้านใน จากนั้นจัดส่วนลานตากผ้าด้านหลังไว้สำหรับตากผ้า โดยมีกรวางราวตากผ้าไว้ได้ ไว้เป็นลำดับ และเพิ่มพื้นที่ด้านติดอาคารสำหรับตากและเก็บผ้าในกรณีที่ไม่ตาก โดยทั้งหมดอยู่ในบริเวณเดียวกันและเชื่อมต่อกัน						
	5. การเลือกอุปกรณ์และเครื่องเรือน	ประเภท	สภาวะแวดล้อม	การรู้สึก	ทางมิติ	ทิศทาง	สัญลักษณ์	สถานรวมกันทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.8 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

แยกตามรายการปัญหา ระบุประเภท และผลที่ได้จากการแก้ไข้ปัญหา

รายการ	ประเภท	ผลที่ได้
ที่ใช้เกี่ยวกับการทำครัว		- จัดเป็นพื้นที่ใช้งานสะดวกลงตัว องค์ประกอบต่าง ๆ เป็นสัดส่วน ทั้งการประกอบอาหาร การล้างและจัดเก็บ โดยมีโต๊ะกลางเตรียมอาหารอยู่กลางห้อง ถัดออกไปด้านนอก เป็นเตาและตู้กับข้าว โถสั่นเป็นส่วนล้างและจัดเก็บอุปกรณ์
6. การใช้งานพื้นที่ใต้พื้นชั้นบนเป็นที่เก็บของ	ประเภท	<ul style="list-style-type: none"> • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • ทัศนวิสัย • ทัศนรวมกันทางวัฒนธรรม
7. การใช้พื้นที่ด้านนอกเป็นที่พักผ่อนตอนกลางวัน	ประเภท	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถจัดเก็บสิ่งของที่กินพื้นที่แนวชายได้ และเกิดเป็นระบบทศนดูแปลกตา • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • ทัศนรวมกันทางวัฒนธรรม
8. การเลือกใช้งานผ้าใบเสริมในจุดต่างๆ	ประเภท	<ul style="list-style-type: none"> - ได้พื้นที่ว่างระหว่างเรือน เป็นที่พักผ่อนเพิ่มอีกในตัวเรือน • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • ทัศนรวมกันทางวัฒนธรรม
402/2	ประเภท	<ul style="list-style-type: none"> - ผ้าใบพลาสติก เป็นวัสดุที่เหมาะสมกับปัญหานี้ การติดตั้งทำได้ง่ายและสะดวก มีราคาไม่แพง และไม่คงขึ้นเรื่องคิดแปลงโครงสร้างต่อสำนักงานทรัพย์สินฯ • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • ทัศนรวมกันทางวัฒนธรรม
	ประเภท	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่กลางบ้านโล่ง โปร่งแดดเรียบร้อย รวมถึงการใช้เตียงพับสำหรับดูทีวี โดยมีทีวีเป็นเสมือนฉากกั้น และยังมีที่เก็บของด้านล่างเป็นสัดส่วนพื้นที่หน้าห้องน้ำ และทางลงบันไดจากรั้ว 2 มีความเป็นส่วนตัว • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • ทัศนรวมกันทางวัฒนธรรม
	ประเภท	<ul style="list-style-type: none"> - ในพื้นที่ที่เพิ่มเติม สามารถเพิ่มการใช้งานการแต่งตัวได้อีก โดยการเพิ่มกระจกขาว และการจัดชั้นวางรองเท้าไว้บริเวณพื้นที่เดียวกันทำให้ • สภาวะแวดล้อม • การรู้จัก • ทางมิติ • ทิศทาง • สัญลักษณ์ • ทัศนรวมกันทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.8 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

แยกตามรายการปัญหา ระบุประเภท และผลที่ได้จากการแก้ไข้ปัญหา

รายการ		สะดวกต่อการใช้งาน			
	ประเภท	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ผลที่ได้	- นำพัฒนาทั่วไปมาคิดล่อยภายในห้องนำ โดยติดจากผนังระบอบอากาศ หนีทิศทางที่ลมเข้าทาง			
440	1. การใช้พื้นที่ลานซีเมนต์ทางเข้า	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ผลที่ได้	- มีการเดินท่อน้ำใช้ต่อออกมาจากห้องน้ำด้านใน โดยวางตำแหน่งอยู่ส่วนหน้าของลานซีเมนต์ ซึ่งทางระบอบน้ำทำให้สามารถใช้งานได้ในพื้นที่			
	2. การจัดพื้นที่การตากผ้าและเก็บผ้า	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ผลที่ได้	- มีราวเก็บและตากผ้าอยู่ตามจุดต่าง ๆ เป็นการใช้งานครึ่งพื้นที่เปล่าให้เกิดประโยชน์ อาทิ การตากริมหน้าต่างนอกตัวเรือน โดยแลกกับที่ที่เสียภาพภายนอกหน้าต่าง ทั้งการตากผ้านอกพื้นที่ยังแสดงถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชน			
	3. การแบ่งพื้นที่ห้องน้ำและห้องอาบน้ำ	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ผลที่ได้	- ได้ส่วนใช้งาน 2 ห้อง คือห้องสุขาที่มีอ่างอาบน้ำขนาดเล็กกว่า คือกว้างที่ 80 ซม. ว่างรอนำใช้ถึงพลาลตึกกลมที่มีขนาดพอดีกัน กันผนัง โดยใช้ซีเมนต์ลือคปเลียย บางส่วนของผนังใช้พลาลตึกลอนแบบโปร่งแสง ไม่มีอ่างล้างหน้า ใช้หลอดไฟร่วมกันตรงกลาง ทั้งหมดนี้ทำให้สามารถรองรับผู้ใช้ได้เพิ่มขึ้น ในพื้นที่เท่าเดิม			
	4. การใช้งานพื้นที่ใช้สอยร่วม	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ประเภท	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ผลที่ได้	• สถานะร่วมกันทางวัฒนธรรม			
	ประเภท	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ผลที่ได้	• สถานะร่วมกันทางวัฒนธรรม			
	ประเภท	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง
	ผลที่ได้	• สถานะร่วมกันทางวัฒนธรรม			

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย

5.8 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

แยกตามรายการปัญหา ระบุประเภท และผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา

รายการ		ผลที่ได้			
	ห้องโถงกลางชั้น	- ตรงกลางห้องโถง รองรับผู้ใช้ได้หลายคน สิ่งของและอุปกรณ์ต่าง ๆ วางจัดหมัก มีตู้เก็บและวางกับพื้น รวมถึงมีราวแขวนตามมุมห้อง ขณะทำกิจกรรมกลางห้องสามารถเปิดประตูห้องนอน เพื่อดูทีวีที่อยู่ภายในห้องได้ ทำให้ห้องที่มีพื้นที่ 13.3 ตรม. สามารถรองรับกิจกรรมที่มีพื้นที่รวมได้ถึง 32.5 ตรม.			
436	1. การใช้พื้นที่เปิดหน้าบ้าน	• สภาพแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทัศนภาพ • สัตว์ลักษณะ • ทัศนภาพ • ทัศนภาพ • ทัศนภาพ
	•	- จัดพื้นที่หน้าประตูเป็นเสมือนห้องนั่งเล่น, ห้องรับแขก โดยมีเตียงพับ เก้าอี้พับ ที่หันหน้าออกประตู เพื่อเปิดมุมมองออกสู่ภายนอก คลายความรู้สึกทางสายตาจากข้อจำกัดของพื้นที่ แสงสว่างจากกรเป็นกลางแข็ง รวมถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน			
	2. การใช้พื้นที่เปิดด้านในสุดโถงกลาง	• สภาพแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทัศนภาพ • สัตว์ลักษณะ • ทัศนภาพ • ทัศนภาพ
		- ได้พื้นที่ที่ไม่ทับกัน สามารถรับแสงธรรมชาติได้ มีทางระบายน้ำ สามารถใช้งานการซักล้างได้เป็นอย่างดี รวมถึงการประกอบอาหารที่ต้องมีการระบายอากาศได้			
442	1. การใช้พื้นที่ร่วม ที่ลานหน้าบ้านส่วนต่อกับต้นที่ชุมชน	• สภาพแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทัศนภาพ • สัตว์ลักษณะ • ทัศนภาพ • ทัศนภาพ
		- กลายเป็นพื้นที่ที่ทั้งสาธารณะของผู้อยู่อาศัยในและเวกนี้ ในส่วนของพื้นที่ออกสู่กลางแจ้งรับน้ำฝนที่ก่อน และยังสามารถใช้งานพื้นที่ส่วนซักล้างและพื้นที่ส่วนประกอบอาหารของครอบครัวได้ดี ทางฝั่งด้านในติดหลังคาเรือน โดยโครงสร้างทั้งหมดเป็นแบบอาคารสามารถใช้งานได้			
	2. การใช้พื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ รองรับการใช้งานส่วนลานหน้าบ้าน	• สภาพแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทัศนภาพ • สัตว์ลักษณะ • ทัศนภาพ • ทัศนภาพ
		- ประตุระเบียงชั้น 1 เปิดอยู่ค่อนข้างตลอดเวลา เนื่องจากมีส่วนที่ต้องรองรับการใช้งานจากลานหน้าบ้าน คือ ส่วนของห้องนั่งพักผ่อน ส่วนของเครื่องร่อนน้ำที่ติดตั้งไว้มีประตู ส่วนของเครื่องซักผ้าและตู้เย็นที่วางอยู่ในชตระเบียง ทำให้การใช้งานสะดวก – ออก ไม่กระทบถึงอาคารภายนอกภายในตัวเรือน			

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

5.8 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

แยกตามรายการปัญหา ระบุประเภท และผลที่ได้จากการแก้ไข้ปัญหา

รายการ		ประเภท						
105/2	1. การจัดวางเรียงรองเก้าอี้ในพื้นที่ทางเดิน	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญลักษณ์	• กระทำระหว่างกันทางสังคม	• สถานแวดล้อมทางวัฒนธรรม
		ผลที่ได้	- ได้มุมมองการแก้ปัญหาที่ลงตัว ระหว่างเงื่อนไขและข้อจำกัดของปัญหาทั้งหมดที่ได้คือ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่เสียพื้นที่ในการจัดวาง					
	2. จุดสังเกตพฤติกรรมและความเป็นส่วนตัวจากจำนวนผู้ยื่น	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญลักษณ์	• กระทำระหว่างกันทางสังคม	• สถานแวดล้อมทางวัฒนธรรม
		ผลที่ได้	- จากพื้นที่ที่สำรวจทั้ง 3 จุดยกเว้นห้องนั่งและทางเดิน พบว่ามีผู้ใช้ยืนอยู่ทุกจุดที่สำรวจ ทั้งในห้องนอน คริว และ โถงกลางชั้น 2 และ ไม่มีจุดที่บ่งบอกถึงการรับประทานอาหารร่วมกัน รวมถึงห้องคริวที่มีขนาดใหญ่ มีการใช้งานน้อย จึงให้เห็นถึงการมีพฤติกรรมกรับประทานอาหารและใช้ชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ ในห้องส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยแต่ละคน มากกว่าจะใช้พื้นที่ส่วนรวม					
	3. การให้ผ้าพลาสติกดำห้รับบังแดด บังฝน	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญลักษณ์	• กระทำระหว่างกันทางสังคม	• สถานแวดล้อมทางวัฒนธรรม
		ผลที่ได้	- พบว่ามีอย่างน้อย 3 จุด คือ ชายคาชั้น 2, หน้าต่างห้องโถงกลางชั้น 2 และช่องแสงใต้บันได ที่ได้ใช้ผ้าพลาสติกโปร่งแสง และ ไปร่งใสในการบังแดด บังฝนแทน หน้าต่าง ชายคา และยังพบการแก้ปัญหาในส่วนของการเก็บขยะที่ติดตั้งอยู่กลางแจ้ง โดยการให้พลาสติกใสคลุมทั้งเครื่องในส่วนที่คลุมได้ สามารถกันเรื่องฝนหรือน้ำได้					
	4. ฝ้าเพดานบวมจากความร้อน	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญลักษณ์	• กระทำระหว่างกันทางสังคม	• สถานแวดล้อมทางวัฒนธรรม
		ผลที่ได้	- ยังไม่มีการแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคาร เนื่องจากอยู่ในช่วงที่มีโครงการจะปรับปรุงที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนจากสำนักงานทรัพย์สินฯ 1 ทางเจ้าของบ้านจึงตัดสินใจที่ยังจะไม่ทำการปรับปรุงใด ๆ ในครั้งนี้					
105/5	1. การติดกระจกเงาโค้งหน้าบ้านเพื่อความปลอดภัย	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญลักษณ์	• กระทำระหว่างกันทางสังคม	• สถานแวดล้อมทางวัฒนธรรม
		ผลที่ได้	- เพิ่มความปลอดภัยจากการเดินเข้าบ้าน					

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

กลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

5.8 ปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

แยกตามรายการปัญหา ระบุประเภท และผลที่ได้จากการแก้ไข้ปัญหา

รายการ		ผลที่ได้						
2.	การติดตั้งผ้าใบและแผ่นสังกะสีกันน้ำตกที่ระเบียงตากผ้าชั้น 2	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญญลักษณ์	• กระทบระหว่างกันทางสังคม	• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
105/4	1. การเสริมผนังและจัดวางห้องบนพื้นที่ชั้น 2	• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญญลักษณ์	• กระทบระหว่างกันทางสังคม	• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
402/4		• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญญลักษณ์	• กระทบระหว่างกันทางสังคม	• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
450/6		• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญญลักษณ์	• กระทบระหว่างกันทางสังคม	• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
450/1		• สภาวะแวดล้อม	• การรู้สึก	• ทางมิติ	• ทิศทาง	• สัญญลักษณ์	• กระทบระหว่างกันทางสังคม	• สถานรวมกันทางวัฒนธรรม
ปัญหา/แนวแก้ไข้ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย - ในส่วนรายละเอียดของปัญหาแต่ละกรณี เป็นการแก้ไข้ที่คิดขึ้นจากแต่ละปัญหิตั้งแต่การสังเกต เป็นเชิงควรรู้การสังเกต เป็นแต่ละกรณีไป ซึ่งต้องพิจารณาอย่างเป็นองค์รวม ถึงบริบทที่เป็นอยู่ในแต่ละหลังคาเรือน (ให้อ้างอิงในบทที่ 4 - เริ่มเรื่องและจัดทำข้อมูล) ในส่วนบทนี้จะชี้ให้เห็นถึงประเภทของปัญหา โดยดูจากตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับสภาพแวดล้อมภายนอกภาพ ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงจุดร่วมของประเภทความสัมพันธ์ของแต่ละปัญหาที่เกิดขึ้น ในแต่ละหลังคาเรือน ซึ่งจุดสังเกตคือ จากปัญหาที่เกิดขึ้นตามแต่ละรายการ จะมีปัญหาที่คล้ายกันความสัมพันธ์ทางกายภาพ และปัญหาที่คล้ายกันความสัมพันธ์ทางมิติ พบได้มากที่สุด จาก 26 รายการปัญหา - ตารางแวดล้อม21, การรู้สึก4.5, ทางมิติ 20, ทิศทาง, สัญญลักษณ์, การกระทบระหว่างกันทางสังคม14 และสถานรวมกันทางวัฒนธรรม14 และส่วนรวมกันทางสังคมทั้งหมด ซึ่งต้องพิจารณาโครงสร้างสังคมของมนุษย์ อาทิ ระยะห่างของทางเดิน พื้นที่ครอบครอง ความสูงของพื้นที่ ต่อผู้อยู่อาศัยอย่างชัดเจน ทำให้สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการแก้ไข้ปัญหาต่าง ๆ จึงควรรู้ที่คิดเห็นเหตุจากสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ								

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ซึ่งเป็นชุมชนริมทางรถไฟ ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำเสนอเหตุปัจจัยและความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบกายภาพทางสถาปัตยกรรม และบริบททางด้านวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตัวผู้ใช้จากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ผลการวิจัยที่ได้ มีรายละเอียดดังนี้

6.1 ผลสรุปข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน

6.1.1 จำนวนครอบครัว - จำนวนครอบครัวที่อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือน ส่งผลต่อการใช้งานในส่วนพื้นที่ใช้สอยร่วม อันเนื่องมาจากความหลากหลายของตัวกำหนดทางวัฒนธรรมจากแต่ละกลุ่มครอบครัว สังเกตได้จากข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่วางอย่างกระจัดกระจายอย่างไม่ค่อยมีระเบียบในการจัดเก็บ (402, 440) พบว่ากับปริมาณผู้ใช้ที่มีมากตามกัน แต่ทั้งนี้ถ้าคุณสมบัติของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ส่งเสริมที่จะมีการตอบสนองพฤติกรรมลักษณะดังกล่าว ดังเช่นการมีพื้นที่ใช้สอยร่วมภายนอกเรือนที่เปิดโล่ง และมีขนาดเพียงพอ (442) ที่จะรองรับการจัดเก็บข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ทำให้สภาพแวดล้อมภายในเรือน ไม่ต้องรองรับสิ่งของจำนวนมาก จึงทำให้การจัดเก็บข้าวภายในเรือนของเกิดความเป็นระเบียบขึ้นได้ อีกทั้งการจัดสรรส่วนพื้นที่ใช้สอยสำหรับความเป็นส่วนตัวของแต่ละครอบครัวมักจะอยู่ในส่วนห้องนอนของตน และเน้นการใช้งานพื้นที่ส่วนรวมร่วมกัน พื้นที่ใช้งานร่วมดังกล่าวจึงต้องมีคุณสมบัติที่รองรับผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอ อาทิ การใช้เก้าอี้พลาสติกที่จัดเก็บโดยวางซ้อนกันได้ง่าย (402) หรือการใช้เตียงไม้ขนาดใหญ่นั่งได้หลายคน (442) ทั้งนี้ต้องอาศัยการปรับพฤติกรรมของตนในการอยู่อาศัยร่วมกันเป็นสังคมในหลังคาเรือนเป็นสำคัญ จำนวนครอบครัวต่อหลังคาเรือนโดยเฉลี่ยของชุมชน อยู่ที่ 2 ครอบครัว ต่อ 1 หลังคาเรือน

6.1.2 จำนวนสมาชิก - จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในแต่ละหลังคาเรือน ส่งผลในลักษณะเดียวกันกับจำนวนครอบครัว แต่เห็นได้ชัดในอิทธิพลจากตัวกำหนดทางด้านสังคมมากกว่า ดังตัวอย่างการจัดสรรลำดับการเข้าใช้ห้องน้ำซึ่งเป็นพื้นที่ใช้สอยร่วม ที่มีอุปสรรคในปริมาณการใช้งานและไม่สามารถขยายตัวได้ การปรับสภาพแวดล้อม อาทิ ตั้งอ่างล้างหน้าไว้ด้านนอก (402) เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการใช้งาน หรือปรับทางพฤติกรรมเช่น ใช้การล้างหน้าแปรงฟันจากก๊อกน้ำด้านนอกแทน (105/2) หรือในกรณีการมีห้องน้ำภายนอกเรือน ที่ไว้รองรับการใช้งานพื้นที่ส่วนรวมด้านนอก (442) และผู้ที่เข้าใช้มีพฤติกรรมทำนองเดียวกัน เหล่านี้เป็นจุดที่แสดงออกถึงความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมกายภาพ จำนวนที่อยู่อาศัยต่อหลังคาเรือนโดยเฉลี่ยของชุมชน อยู่ที่ 8 คน ต่อ 1 หลังคาเรือน

6.1.3 การนับถือศาสนา - จากการสำรวจไม่พบปัญหาทางสภาพแวดล้อมกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการนับถือศาสนาในชุมชนนี้ เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและเกือบทั้งหมดของสมาชิกในชุมชนนับถือศาสนา พุทธ

6.1.4 อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน - อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานขึ้นไปจนถึงผู้สูงอายุ และอยู่อาศัยมานานในชุมชน มีความเคยชินและผ่านการปรับตัวพฤติกรรมในการอยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ทั้งจากเส้นทางรถไฟ, สภาพบ้านเรือนในชุมชน, สาธารณูปโภคต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จึงไม่เป็นปัญหาต่อวิถีการดำรงชีวิตของตน แต่ข้อสังเกตคือ อันเนื่องจากความเคยชิน จึงทำให้โดยส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีแนวคิดในการที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของตนในขอบเขตที่กว้าง แต่จะอาศัยการปรับตัวพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมแทน

6.1.5 ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน - ผู้อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยม ผนวกกับประสบการณ์จากความสูงวัย มีความเข้าใจในหน้าที่ และสิทธิที่ตนพึงมีจากการอยู่อาศัยในลักษณะเช่าที่ดินของสนง.ทรัพย์สินฯ จึงทำให้เมื่อมีโครงการใด ๆ เกิดขึ้น จึงได้รับความสนใจและติดตาม พร้อมทั้งชี้ให้เห็นได้ถึงการตอบสนองในการแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

6.1.6 การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน - การประกอบอาชีพของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเป็นการออกไปรับจ้างทำงานต่าง ๆ นอกพื้นที่ชุมชน จึงทำให้เวลาประจำวัน ไม่ค่อยอยู่กับบ้าน ยกเว้นผู้ชราที่เกษียณอายุแล้ว จะเป็นผู้อยู่อาศัยในบ้านเรือนแทน

6.1.7 รายได้ของครอบครัวต่อปี - รายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวในชุมชน มีพอที่จะไม่เป็นปัญหาในการเช่าที่ดินอยู่อาศัยจากสนง.ทรัพย์สินฯ ซึ่งโดยปกติมีราคาต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของเอกชนอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ในบางกรณีพบว่า จากการที่ค่าเช่าที่มีราคาถูก ผู้ที่มีสิทธิในการเช่าส่วนหนึ่ง จึงพอใจที่จะย้ายออกไปอยู่ที่อื่น โดยทำการจัดสรรพื้นที่อาศัยของตนในเขตชุมชน เป็นห้องว่างให้เช่าแทน และมีแนวโน้มจะมากขึ้นเรื่อย ๆ

6.2 ผลสรุปภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน

6.2.1 ภูมิถิ่นเดิม - ภูมิถิ่นเดิมส่วนใหญ่ของคนในชุมชนจะอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ส่วนหนึ่งย้ายมาจากชุมชนข้างเคียง จึงมีความคุ้นเคยในการอยู่อาศัยต่อพื้นที่ชุมชนพอสมควร

6.2.2 การย้ายครอบครัว - จากการสำรวจการระบุว่าอยู่อาศัยตั้งแต่เกิด ในบางกรณีนอกเหนือจากการอยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดา ที่อยู่ในชุมชนมาแต่เดิม ยังมีบางส่วนย้ายมาจากที่อื่น แต่เป็นการมาอยู่ร่วมกับญาติหรือครอบครัวเดิมของตน ในลักษณะการรับช่วงต่อจากผู้อยู่อาศัยเดิมในพื้นที่ จึงไม่มีปัญหาในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

6.2.3 ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน - จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีเงื่อนไขไม่เป็นห้องเช่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จึงมีระยะเวลาในการอยู่อาศัยค่อนข้างยาวนาน คือมากกว่า 9 ปีขึ้นไปซึ่งส่งผลในลักษณะเดียวกับหัวข้อ อายุของสมาชิกฯ คือมีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยมาช้านาน

6.2.4 ลักษณะการอยู่อาศัย - จากการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ที่ส่วนใหญ่เป็นการออกไปรับจ้างทำงาน นอกพื้นที่ชุมชน อีกทั้งส่วนใหญ่หลังคาเรือนที่อยู่อาศัยมีส่วนประโยชน์ใช้สอยที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพภายในบริเวณที่อยู่อาศัย อาทิ จำนวนผู้อยู่อาศัย, ขนาดและขอบเขตพื้นที่, สาธารณูปโภคพื้นฐาน และทำเลที่ตั้ง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ก็มีบางกรณีที่ประกอบอาชีพบริเวณพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เช่น ขายอาหาร, ขายขนม ฯลฯ อันเนื่องมาจากการมีส่วนที่เป็นพื้นที่สาธารณะติดกับชานชาลา ป้ายหยุดรถไฟ จึงมีทำเลที่พอจะประกอบอาชีพดังกล่าวได้

6.3 ผลสรุปลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน

6.3.1 ลักษณะการใช้แสงสว่าง - มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

6.3.2 ลักษณะการใช้น้ำประปา - มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

6.4 ผลสรุปปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน

6.4.1 เส้นทางรถไฟ - จากผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมานาน ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางรถไฟซึ่งอยู่คู่ชุมชนมาแต่อดีต จึงไม่ค่อยพบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีเพียงส่วนน้อยที่อาจจะรำคาญ หรือรบกวนผู้สูงอายุบ้าง แต่ก็ยังไม่ใช่ปัญหาใหญ่ที่พบเจอ จากการสังเกตในช่วงเวลารถไฟวิ่งผ่าน การพูดคุยของคนในชุมชนจะหยุดชั่วคราว (442) อย่างค่อนข้างเป็นปกติวิสัย ซึ่งให้เห็นถึงการปรับพฤติกรรมตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในกรณีที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเป็นกลุ่มที่อยู่ในเขตพื้นที่ของสนง. ทรัพย์สินฯ ซึ่งมีตำแหน่งขอบเขตที่ตั้งไกลออกมาจากริมเส้นทางรถไฟ แต่หากได้สำรวจข้อมูลจากกลุ่มที่อยู่ในเขตพื้นที่ของการทางฯ ซึ่งอยู่ชิดติดกับเส้นทางรถไฟ คำตอบที่ได้รับอาจมีการเปลี่ยนแปลง

6.4.2 อาณาเขตพื้นที่ชุมชน - ในเรื่องของอาณาเขตพื้นที่ชุมชน ด้วยความที่เป็นที่กรรมสิทธิ์ของสนง.ทรัพย์สินฯ ผู้อยู่อาศัยจึงมีความเข้าใจในขอบเขตพื้นที่ที่ตนอยู่อาศัย ที่ไม่สามารถขยับขยายหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ตามความต้องการของคนอย่างอิสระ ทำให้เกิดเป็นการยอมรับในพื้นที่อยู่อาศัยที่ตนมีอยู่ แต่ทั้งนี้ เมื่อมีโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัยจาก สนง. ทรัพย์สินฯ จะพบได้ว่าผู้อยู่อาศัยมีการใส่ใจในที่อยู่ของตนเองมากขึ้น (402/2) เป็นไปตามแนวทางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมกายภาพ ที่เมื่อมีเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อสภาพแวดล้อม มนุษย์ย่อมมีความสนใจในสภาพแวดล้อมรอบตัวมากขึ้นกว่าโดยปกติ

6.4.3 พื้นที่ใช้สอยร่วม - การใช้งานพื้นที่ใช้สอยร่วมของชุมชน ส่วนใหญ่อยู่กันแบบคนรู้จักกัน แบบพี่น้อง จึงไม่มีปัญหาในการใช้งานร่วมกัน สามารถสังเกตเปรียบเทียบได้จาก 2 เต้นท์กลางในชุมชน เต้นท์แรกอยู่ด้านหน้าทางเข้าชุมชนใกล้กับถนนสาธารณะ และเต้นท์ที่ 2 อยู่ด้านในลึกมาตรงกลางของพื้นที่ชุมชน ซึ่งการใช้งานจะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือเต้นท์ด้านหน้าชุมชนจะมีการทำมาค้าขาย เป็นส่วนใหญ่ ที่จากตำแหน่งของเต้นท์สามารถขายของให้กับคนทั่วไปได้มากกว่า ส่วนเต้นท์ด้านในที่ตั้งอยู่กลางชุมชน (442) ใช้งานเป็นที่สำหรับนั่งพักผ่อน พุดคุย พบปะสังสรรค์กันเองของคนในชุมชน(440, 436, 442) อันเป็นผลมาจากตัวกำหนดทางด้านสภาพแวดล้อมในเรื่องของตำแหน่งที่ตั้ง ที่สร้างโอกาสคนละรูปแบบในการเกิดพฤติกรรมที่จะตอบสนองได้อย่างเหมาะสม

6.4.4 สาธารณูปโภคพื้นฐาน - ณ ปัจจุบัน สาธารณูปโภคพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ไม่มีปัญหาในการเข้าถึงแล้ว ยกเว้นปัญหาเรื่องการระบายน้ำในคูเล็กที่ผ่านชุมชน

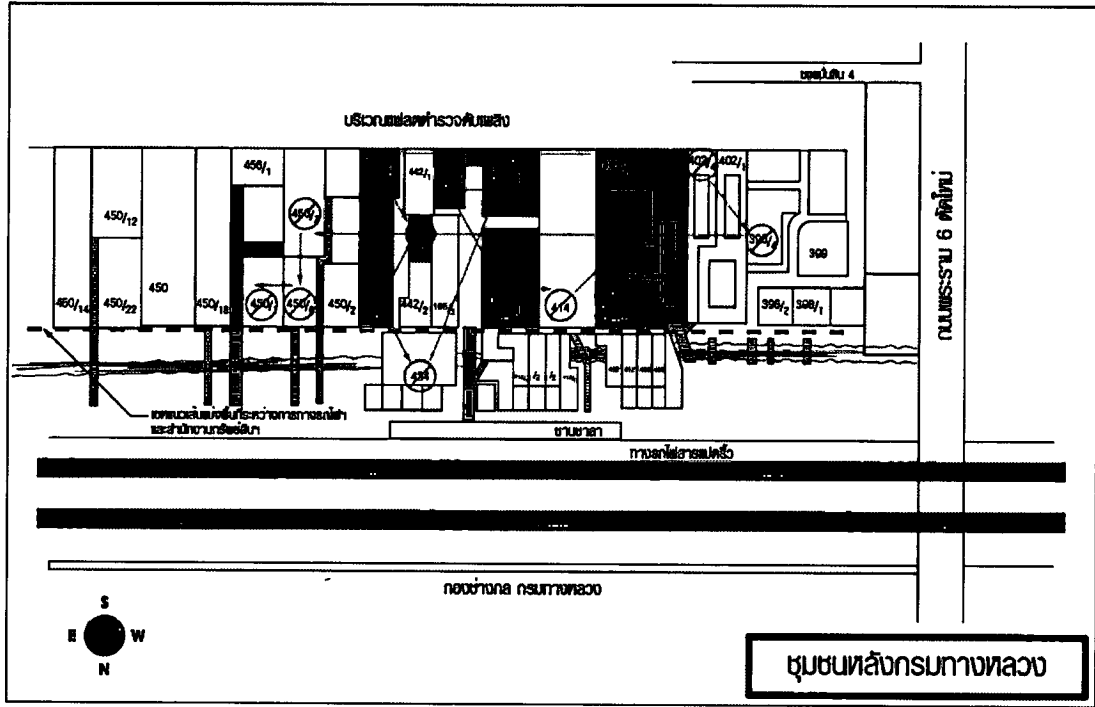
6.4.5 การเข้าถึงพื้นที่ชุมชน - เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ติดถนนเพียงด้านเดียว การเข้าถึงจึงเน้นที่เส้นทางเดินริมทางรถไฟ ซึ่ง ณ ปัจจุบัน มีการทำชานชาลา ปูแผ่นซีเมนต์ ซึ่งทำให้สะดวก และปลอดภัยกว่าในอดีต แต่จากการสำรวจพบว่า บางส่วนมีการชำรุด แตกหัก อันเกิดจากการไม่มีเส้นทางรถวิ่งเข้าพื้นที่ชุมชน รถจักรยานยนต์จึงต้องวิ่งบนพื้นที่ชานชาลา ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ซึ่งจากลักษณะตำแหน่งของสภาพแวดล้อมดังกล่าว ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในชุมชนที่อยู่พื้นที่ส่วนด้านในไกลจากพื้นที่สาธารณะ ที่มีพฤติกรรมจบบกลุ่มกันอยู่แต่เพียงด้านในมีการตั้งศาลาสันทนาการแบบส่วนตัว และร้านขายของชำเล็ก ๆ ที่เปิดรองรับพื้นที่ส่วนนี้

6.4.6 ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง - ปัญหาทั่วไปของชุมชน มักจะอยู่ในพื้นที่ส่วนกลาง อาทิ ทางเดินชุมชน คูน้ำที่ไหลผ่านชุมชน ซึ่งจากการสำรวจพบว่าการพยายามแก้ปัญหาบ้างแล้วพอสมควร แต่เนื่องจากข้อจำกัดจากการที่เป็นชุมชนที่ไม่ได้มีการวางระบบเพื่อรองรับการขยายตัวของที่อยู่อาศัย จึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยเบ็ดเสร็จ ทั้งนี้ปัญหาคูน้ำเน่าเสีย แม้จะแก้ปัญหาให้หมดไปไม่ได้ แต่ก็ได้มีการปรับสภาพแวดล้อมให้ดูดีขึ้น อาทิ วางต้นไม้ประดับริมคู (450/6) เพื่อให้มีบรรยากาศและสภาพอากาศดีขึ้น แต่ในบางหลังคาเรือนก็ไม่ได้มีการปรับปรุงใด ๆ สามารถอยู่ร่วมด้วยได้โดยปกติ (440) ซึ่งให้เห็นถึงความแตกต่าง ของตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพในอิทธิพลทางด้านสรีรวิทยาและทางด้านบุคลิกภาพของมนุษย์

6.5 ผลสรุปรูปแบบและลักษณะกายภาพของที่อยู่อาศัย

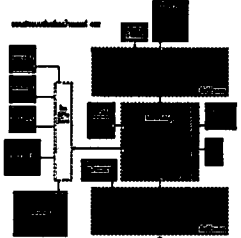

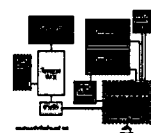

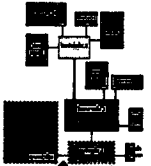

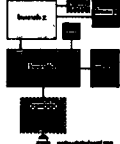
6.5.1 ตำแหน่งผังรวมในชุมชน - ตำแหน่งหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจุดสังเกตคือ ล้วนอยู่ในบริเวณพื้นที่กลางชุมชน ด้วยจากเงื่อนไขที่ไม่สามารถเลือกหลังคาเรือนที่เป็นห้องเช่า และหลังคาเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ของการทางรถไฟได้ จึงทำให้เหลือประชากรที่จะเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้เพียงจำนวนหนึ่ง ซึ่งหลังคาเรือนทางฝั่งที่ติดถนนพระราม 6 ได้เปลี่ยนไปเป็นบ้านเช่า

หมดแล้ว รวมถึงทางฝั่ง “ท้าย” ชุมชน คือในทิศตรงกันข้าม โดยส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนเป็นห้องเช่า เช่นกัน ทั้งทางฝั่งที่ติดเส้นทางรถไฟ อยู่ในเขตพื้นที่ของการทางฯ กลุ่มตัวอย่างที่ได้จึงออกมาเป็นลักษณะนี้

ภาพที่ 6.1 แสดงผังชุมชน, กลุ่มตัวอย่าง และลำดับการเข้าเก็บข้อมูล

6.5.2 ผังพื้นที่ - จากจุดสังเกตที่แต่ละผังพื้นที่ของหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ค่อนข้างแตกต่างกัน อันเนื่องด้วยการก่อสร้างที่เกิดจากลักษณะการขยายตัวของชุมชน ตามแต่ละผู้เข้าอยู่ทำให้ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมเป็นแบบแผนเดียวกัน อีกทั้งปัจจัยทางวิถีชีวิต และองค์ประกอบทางของที่อยู่อาศัยของแต่ละหลังคาเรือน ล้วนมีความแตกต่างกันในแต่ละหลังคาเรือน จึงส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบผังพื้นที่ การจัดสรรพื้นที่ใช้สอย ตามแต่ละความเหมาะสมของผู้อยู่อาศัยแต่ละคน

 402	 402/2	 440	 436
 442	 105/2	 105/5	 105/4

ภาพที่ 6.2 แสดงผังพื้นหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6.5.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน

พื้น ภาพรวมของพื้นส่วนใหญ่จะปล่อยเป็นพื้นของโครงสร้างเดิม อาทิชั้นล่างเป็นเทพูนชั้นบนเป็นพื้นไม้ โดยจะเลือกใช้การปูเสื่อน้ำมันซึ่งมีราคาข้อมเขาว์ และดูแลรักษาง่าย ปูทับ เพื่อรองรับการใช้งานเพิ่มเติม

- **พื้นที่ภายนอก** - เกือบทั้งหมดเป็นพื้นซีเมนต์ หรือเทพูนเรียบ อันเนื่องมาจาก 2 ประเด็นหลัก คือ บางส่วนเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากทางเดินชุมชนที่เป็นพื้นซีเมนต์ และจากการใช้งานซึ่งมีทั้งการซักล้าง การประกอบอาหาร ทำให้พื้นซีเมนต์หรือเทพูนเหมาะสมกับการใช้งาน อีกทั้งไม่ต้องลงทุนในการดูแลรักษามากนัก จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ปล่อยเป็นพื้นเดิม ๆ และใช้งานจากวัสดุที่เป็นอยู่

- **โถงกลาง** - เป็นส่วนพื้นที่ใช้สอยร่วมของผู้อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือน ซึ่งส่วนใหญ่มีหลายหน้าที่การใช้สอย การเลือกใช้วัสดุจึงขึ้นอยู่กับพื้นที่แต่ละส่วน อาทิการปล่อยพื้นที่โดยรวมเป็นเทพูนเรียบ และปูเสื่อน้ำมันในบางพื้นที่ใช้รองรับการใช้งานในการเป็นส่วนรับประทานอาหาร หรือว่า ใช้นอนพักผ่อน เป็นต้นพื้นที่ส่วนนี้จึงมีความหลากหลายในการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งานแต่ละประเภท

- **ระเบียง** - มีบางหลังคาเรือนที่มีระเบียงในส่วนชั้นบน ซึ่งเป็น โครงสร้างไม้ พื้นจึงเป็น โครงสร้างเดิม อาจจะมีบ้างที่มีการนำเสื่อน้ำมันมาปูทับเพื่อรองรับการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น

- **ห้องน้ำ** - ส่วนใหญ่มีการปูกระเบื้องเรียบร้อย ยกเว้นบางหลังคาเรือนที่ปล่อยเป็นยกพื้นเทพูนปกติ อันเนื่องมาจากงบประมาณและสภาพของห้องน้ำเดิมที่เป็นอยู่

- ห้องครัว – หลังคาเรือนส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่เป็นพื้นที่เฉพาะ คืออาศัยในส่วนของโถงกลาง หรือพื้นที่ภายนอก ใช้เป็นพื้นที่ประกอบอาหาร การเลือกใช้วัสดุเสริมจากพื้นเดิม จึงแล้วแต่พื้นที่ที่ใช้อยู่ แต่ในหลังคาเรือนที่มีห้องครัวเฉพาะ จะใช้การเทพื้นเรียบ ปูเสื่อน้ำมันทับ หรือปูกระเบื้อง ซึ่งง่ายต่อการดูแลรักษา

- ห้องเก็บของ – ใช้การเทพื้นเรียบ หรือยกพื้นไม้ปูเสื่อน้ำมัน เพื่อสะดวกในการดูแลรักษา

- ห้องนอน – จากการสำรวจที่เข้าถึงได้ การเลือกใช้วัสดุพื้นสำหรับห้องนอน จะเป็นลักษณะพื้นเดิมปูเสื่อน้ำมัน คือถ้าเป็นชั้นล่างก็จะเป็นปูนดิบขัดมัน และชั้นบนจะเป็นพื้นไม้ แล้วจึงปูเสื่อน้ำมันทับอีกที

ผนัง แนวคิดในการเลือกใช้ผนังส่วนใหญ่จะใช้วัสดุที่หาได้ง่ายราคาไม่แพง โดยยังอยู่บนโครงสร้างหลัก อาทิ ซีเมนต์บล็อก ผนังก่ออิฐ ซึ่งไม่เน้นการตกแต่งเพิ่มเติม นอกจากการกรุไม้อัดทาสี

- พื้นที่ภายนอก – เป็นไปตามวัสดุกันอาณาเขตพื้นที่ มีความหลากหลายตามแต่ทิศทางที่ติดต่อด้วย มีทั้ง ซีเมนต์บล็อก, ก่ออิฐฉาบปูน, รั้วไม้, เหล็กคัต และสังกะสี ทั้งนี้เนื่องจากขอบเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของแต่ละหลังคาเรือนจะติดกัน หรือใช้กำแพงร่วมกัน

- โถงกลาง – ส่วนที่อยู่ชั้นล่างที่เป็นโครงสร้างปูน จะใช้เป็นซีเมนต์บล็อกหรือก่ออิฐฉาบเรียบอาจมีการทาสี แต่ไม่พบว่ามีการกรุวัสดุตกแต่งอื่นใด ส่วนชั้นบนที่เป็นโครงสร้างไม้ จะเป็นลักษณะผนังไม้กระดานตีซ้อนเกล็ดตาม โครงสร้างเดิน ยกเว้นบางส่วนที่มีการต่อเติม มักจะใช้โครงไม้กรุ ไม้อัดทาสี และส่วนใหญ่ไม่มีการกรุวัสดุตกแต่งอื่นใด

- ระเบียง – ระเบียงส่วนที่อยู่ชั้นบน จะเป็นลักษณะเดียวกับผนังชั้นบนคือ ผนังไม้กระดานตีซ้อนเกล็ดตาม โครงสร้างเดิน

- ห้องน้ำ – จะใช้เป็นผนังก่ออิฐหรือซีเมนต์บล็อก การระบายอากาศจะใช้เหมือนกันคือ ซีเมนต์บล็อกแบบมีช่องระบายอากาศวางส่วนผนังด้านบน มีบางหลังคาเรือนที่ตกแต่งผนังกระเบื้องเพิ่มเติม

- ห้องครัว – ผนังจะเป็นลักษณะเดียวกับพื้นคือ แล้วแต่ห้องครัวของแต่ละหลังคาเรือน มีทั้ง ก่ออิฐฉาบเรียบทาสี ก่อซีเมนต์บล็อก และผนังเบา โครงสร้างไม้ทาสี

- ห้องเก็บของ – ในหลังคาเรือนที่ห้องเก็บของอยู่ในอาคาร ผนังจะเป็นตาม โครงสร้างอาคารชั้นล่าง คือก่ออิฐฉาบปูนทาสี ส่วนในกรณีที่เป็นเพิงภายนอก จะใช้ฝ้าใบชิงปิดแทน

- ห้องนอน – ส่วนใหญ่อยู่ที่ชั้นบน ซึ่งเป็นโครงสร้างไม้เดิม ผนังซ้อนเกล็ดส่วนใหญ่ ปล่อยสีธรรมชาติ ยกเว้นบางส่วนที่มีการกรุไม้อัดจึงมีการทาสีตกแต่งเพิ่มเติม

เพดาน แต่ละพื้นที่ใช้สอยจะต่างกันที่การตั้งอยู่ชั้นบนหรือชั้นล่าง ก็มักจะไม่มีการทำเพดานแยกสำหรับแต่ละห้องหรือแต่ละพื้นที่ใช้สอย โดยชั้นล่างเพดานจะเป็นตามโครงสร้างพื้นชั้นบน และชั้นบนจะเป็นโครงหลังคาหรือกรุไม้อัดเรียบทาสี

- **พื้นที่ภายนอก** – ในส่วนที่มีหลังคา จะใช้เป็นสังกะสี หรือกระเบื้องลอนในการกรุ บนโครงสร้างไม้หรือเหล็กกล่อง

- **โถงกลาง** – ในส่วนที่เป็นชั้นล่างจะปล่อยเป็น โครงสร้างไม้ได้พื้นชั้นบน ซึ่งในบางกรณียังใช้เป็นที่ยึดของตามโครงสร้างได้อีกด้วย ส่วนชั้นบนจะปล่อยเปลือยโครงหลังคา หรือในกรณีที่มีการรั่วซึมจะ ใช้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยการปิดรอยรั่วซึมและตีฝ้าไม้เรียบทาสีแทน

- **ระเบียง** – ระเบียงส่วนที่อยู่ชั้นบน จะเป็นลักษณะเดียวกับเพดานชั้นบนคือ ปล่อยเปลือยโครงหลังคา หรือกันสาดชายคา

- **ห้องน้ำ** – ในส่วนที่อยู่นอกเรือน จะใช้เป็น โครงไม้มุงสังกะสี หรือแผ่นพลาสติกลอนโปร่งแสง

- **ห้องครัว** – ส่วนใหญ่กรุฝ้าเรียบทาสี

- **ห้องเก็บของ** – เป็นส่วนที่อยู่นอกเรือน จะใช้เป็น โครงไม้มุงสังกะสี หรือแผ่นพลาสติกลอนโปร่งแสง

- **ห้องนอน** – เป็นลักษณะเดียวกับ โถงกลาง คือ ส่วนชั้นบนจะปล่อยเปลือยโครงหลังคา หรือตีฝ้าไม้เรียบทาสี

6.6 ผลสรุปการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและกิจกรรมในพื้นที่

พื้นที่ภายนอก – เกือบทุกหลังคาเรือน ใช้พื้นที่ภายนอกในการซักผ้า และเป็นลานล้างอุปกรณ์ต่าง ๆ อันเนื่องจากเป็นพื้นที่เปิดโล่ง มีการระบายน้ำ และเป็นพื้นที่ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่รองรับการใช้งานซักล้าง หรือซักผ้าที่มีเป็นจำนวนมากได้ โดยในบางหลังคาเรือน พื้นที่ภายนอกใช้รองรับกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมของหลังคาเรือน อาทิ ประกอบอาหาร ตากผ้า นั่งคุยพักผ่อน ซักผ้า ซักล้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เพราะเป็นพื้นที่กว้างกว่าภายในเรือน ไม่อึดอัดและยังสามารถพบปะ ผู้คนในละแวกเดียวกันได้ ส่วนการใช้งานอื่น ๆ จะเป็นส่วนรองลงไป เช่น ปลูกต้นไม้ จอดรถจักรยานยนต์ เลี้ยงนก เป็นต้น พื้นที่ภายนอกเรือน จึงมีความสำคัญ และมีการใช้งานมากพอสมควร

โถงกลางชั้น 1 – เป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานทับซ้อนมากที่สุด อันเนื่องมาจากรองรับกิจกรรมภายใน ที่หลากหลาย และยังพื้นที่ส่วนรวมหลักของหลังคาเรือนส่วนใหญ่ โดยมากจะอยู่ที่ชั้นล่าง เพราะชั้นบนจะจัดแบ่งเป็นห้องนอนซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละครอบครัว จากการใช้งานที่หลากหลาย การจัดพื้นที่ของโถงกลางส่วนใหญ่จะปล่อยให้กลางโถงโล่งอยู่เสมอ เพื่อใช้พื้นที่รองรับตามแต่กิจกรรมที่เกิดขึ้น เครื่องเรือนและข้าวของต่าง ๆ จะจัดเก็บหรือวางไว้ริมผนัง มุมห้อง กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมส่วนรวม อาทิ เตรียมอาหาร รับประทานอาหาร นั่งเล่นพักผ่อน ซัก

ผ้า รับแขก เครื่องเรือนในส่วนนี้จะเน้นที่แบบลอยตัว สามารถเคลื่อนย้ายและปรับเปลี่ยนการใช้งานได้ตลอดเวลา

โถงกลางชั้น 2 – ส่วนใหญ่จะใช้เป็นทางผ่านไปยังห้องนอนต่าง ๆ ที่จัดแบ่งไว้ชั้นบน และใช้รองรับกิจกรรมที่ล้นจากส่วนพื้นที่รวมชั้นล่าง เช่น มีมุมแต่งตัว มุมดูทีวี หรือส่วนนั่งพักผ่อน หรือแม้กระทั่งการวางเตียงเสริม ไว้รองรับผู้อยู่อาศัยที่ไม่มีห้องนอนของตน ทั้งนี้ชั้นบนส่วนใหญ่จะจัดได้ว่าเป็นพื้นที่ค่อนข้างส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยโดยทั่วไป

ห้องนอน – มี 2 ลักษณะคือ 1. เป็นห้องนอนที่เป็นพื้นที่ส่วนตัว ทำกิจกรรมประจำวันส่วนใหญ่ในห้องของตน อาทิ รับประทานอาหาร ทำงาน ดูทีวี นอน แต่งตัว ในกรณีพื้นที่ที่ส่วนรวมมีจำกัด ทำให้ต้องทำกิจกรรมส่วนใหญ่ในห้องของตน และ 2. เป็นห้องนอนที่ใช้สำหรับนอนเป็นหลัก มีเครื่องเรือนเท่าที่จำเป็นสำหรับการนอน โดยกิจกรรมอื่น ๆ จะลงไปใช้พื้นที่ส่วนรวมที่ชั้นล่างหรือโถงกลางชั้น 2

ห้องน้ำ – เกือบทั้งหมดจะใช้ห้องน้ำใน 2 หน้าที่ คือ อาบน้ำและสุขอนามัย โดยกิจกรรมอื่น ๆ จำพวกล้างหน้า ล้างมือ แปรงฟัน จะมีพื้นที่รองรับในส่วนอื่นนอกห้องน้ำ เนื่องจากจากการสำรวจพบว่า ห้องน้ำมีจำนวนน้อย คือหลังคาเรือนละ 1 ห้องเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ต้องจัดสรรและแบ่งการใช้งานออกมาพื้นที่อื่น ในบางกรณี อาจใช้การกั้นผนังห้องน้ำ เพื่อแบ่งเป็นห้องอาบน้ำและห้องสุขาแยกกันอีกทีโดยยอมใช้พื้นที่ที่เล็กลง แต่สามารถรองรับจำนวนผู้ใช้ที่มีมากได้ดีกว่า

ห้องครัว – ส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่จัดเป็นห้องเฉพาะ ในส่วนหลังคาเรือนที่มีห้องครัว จะใช้พื้นที่ทำครัวเบ็ดเสร็จในห้องเลข ซึ่งมักจะมีขนาดห้องไม่ใหญ่มาก โดยอาจใช้พื้นที่เตรียมวัตถุดิบที่ส่วนภายนอกห้อง

ห้องเก็บของ – หลังคาเรือนส่วนใหญ่ไม่มีห้องเก็บของโดยเฉพาะ จะใช้พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเรือน และเครื่องเรือนจำพวกตู้แทนในการจัดเก็บ ส่วนหลังคาเรือนที่มีห้องเก็บของ จะใช้เก็บของที่ไม่ได้มีการใช้งานเป็นประจำ

ระเบียง – ใช้พื้นที่ส่วนระเบียงเป็นที่ตากผ้า และนั่งเล่นพักผ่อน ตามแต่พฤติกรรม

6.7 ผลสรุปปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

ในส่วนรายละเอียดของปัญหาแต่ละกรณี เป็นการแก้ไขที่เกิดขึ้นจากแต่ละปัจจัยและแต่ละองค์ประกอบที่ต่างกัน การศึกษาในส่วนนี้จึงควรใช้การสังเกต เป็นแต่ละกรณีไป ซึ่งต้องพิจารณาอย่างเป็นองค์รวม ถึงบริบทที่เป็นอยู่ในแต่ละหลังคาเรือน (ได้จำแนกไว้แล้วในบทที่ 4 - การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย และจากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยรายหลังคาเรือน) ในส่วนบทนี้จะชี้ให้เห็นถึงประเภทของปัญหา โดยดูจากตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับสภาพแวดล้อมกายภาพ ซึ่งจะให้เห็นถึงจุดร่วมของประเภทความสัมพันธ์ต่อแต่ละปัญหาที่เกิดขึ้น ในแต่ละหลังคาเรือน ซึ่งจุดสังเกตคือ จากปัญหาที่เกิดขึ้น

ตามแต่ละรายการ จะมีปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสภาวะแวดล้อม และปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางมิติ พบได้มากที่สุด (จาก 26 รายการปัญหา สามารถระบุได้ดังนี้ สภาวะแวดล้อม 21, การรู้สึก 15, ทางมิติ 20, ทิศทาง 9, สัญลักษณ์ 0, การกระทำระหว่างกันทางสังคม 14 และผสมรวมกันทางวัฒนธรรม 11) อันเนื่องมาจากสภาพที่อยู่อาศัยมีข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ส่งผลทางสภาวะแวดล้อม อาทิ ระดับเสียง ความสว่าง ความชื้น และส่งผลทางโครงสร้างสัดส่วนของมนุษย์ อาทิ ระยะห่างของทางเดิน พื้นที่ครอบครอง ความสูงของพื้นที่ ต่อผู้อยู่อาศัยอย่างชัดเจน ทำให้สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงควรแก้ที่ต้นเหตุจากสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

6.8 สรุปงานวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อ

รูปแบบที่อยู่อาศัยที่เกิดขึ้นในที่ที่มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด อันมีข้อจำกัดทางด้านต่าง ๆ อาทิ สภาพแวดล้อม ขนาดพื้นที่ ทำเลที่ตั้ง ทิศทาง การเข้าถึง ตลอดจนถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมลภาวะและสุขอนามัยนั้น มีรูปแบบที่หลากหลาย เกิดขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะตัวตามแต่วิธีการแก้ปัญหาของผู้ใช้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการอยู่ร่วมในพื้นที่เดียวกันจนเกิดขึ้นมาเป็นชุมชนได้นั้น จะมีจุดร่วมของแบบแผนทางด้านสถาปัตยกรรม จากการอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน และก่อตัวขึ้นมาจากการดำรงชีวิตร่วมกันในพื้นที่

การทำความเข้าใจต่อรูปแบบและลักษณะเฉพาะตัวของที่อยู่อาศัยดังกล่าว อันเกิดจากความสัมพันธ์และเชื่อมโยง ในการใช้งานและการตอบสนองต่อกันระหว่างที่อยู่อาศัยและผู้อยู่อาศัยนั้น จึงควรศึกษาถึงรายละเอียดของรูปแบบและลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ควบคู่ไปกับรายละเอียดในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมการใช้งาน ที่เกิดขึ้นจากวิถีการดำรงชีวิตของผู้อยู่อาศัย รายละเอียดดังกล่าวจะสังเคราะห์รอยได้จากสภาพการใช้งานที่เกิดขึ้นจริงในบริบทที่เป็นอยู่ ที่ซึ่งสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะตัวของที่อยู่อาศัย อันเป็นผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ที่ผ่านเงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามการยอมรับของผู้อยู่อาศัย

การทำความเข้าใจและศึกษาในรายละเอียดทางด้านที่อยู่อาศัยดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงข้อหนึ่งจากแนวทางการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับชุมชนแออัด ในรูปแบบของการปรับปรุงชุมชนในที่ดินเดิม ด้วยตัวชุมชนเอง และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (Slum Upgrading by Themselves) นอกเหนือจากส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย ยังมีเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ, สาธารณูปโภคพื้นฐาน, ลักษณะการครอบครองที่ดิน, ข้อกำหนดจากภาครัฐ ซึ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน การพิจารณาอย่างเป็นองค์รวมต่อทุก ๆ เหตุปัจจัยควบคู่กันไป จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างบูรณาการ และส่งผลที่ดีต่อผู้อยู่อาศัยที่อาศัยอยู่ในชุมชน

สำหรับแนวทางการทำวิจัยต่อ จากการทำวิจัยที่ได้ทำการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ทำให้เห็นถึงข้อจำกัดที่อยู่อีกด้านหนึ่งของงานวิจัย คือการทำการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดเป็นรายบุคคล ต่อทั้งหมดของผู้ที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในแง่มุมของพฤติกรรมโดยละเอียดที่เกิดขึ้นจากตัวกำหนดทางด้านมนุษย์ อาทิเช่นในเรื่องของพื้นที่ว่างส่วนบุคคล, อาณาเขตครอบครอง ตลอดจนไปถึงระดับการยอมรับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ อันจะเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ ได้อย่างลึกซึ้งและรอบด้านมากขึ้น

อีกทั้งการประมวลผลเทียบเคียงกับมาตรฐานที่อยู่อาศัยขั้นต่ำสำหรับผู้มีรายได้น้อยในเมือง ที่ภาครัฐได้วางไว้ ณ ปัจจุบัน อาทิ บ้านมั่นคง บ้านเอื้ออาทร ตลอดจนไปถึงที่อยู่อาศัยของชุมชนที่ได้รับการแก้ไขไปแล้วนั้น จะสามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับชุมชนนั้นๆ ผ่านตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริง อันจะส่งผลถึงพัฒนาการต่อไปในการศึกษาเพื่อหารูปแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- จันทนีย์ เพชรานนท์. 2542. การทำรายละเอียดโครงการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- จันทนีย์ เพชรานนท์. 2545. การออกแบบสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถาปัตยกรรม
ภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
- ชนัญญา สติรกุล. 2543. การศึกษารูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชุมชนบุกรุกพื้นที่ สาธารณะ
ริมคลอง กรณีศึกษา ชุมชนเพชรคลองจั่น, วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและผัง
เมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- นภดล ตั้งสกุล และจันทนีย์ วงศ์คำ. 2548. 'คติความเชื่อและระบบสังคมกับการปลูกสร้างเรือน
พื้นบ้านและชุมชนผู้ไท. ขอนแก่น : ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิมลสิทธิ์ หรยางกุล. 2541. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วีระ สัจกุล. 2544. การประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สจล. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. 2525. สถาปัตยกรรมไทยพื้นถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
- สรณ กู๋คง และอ้อมเดือน สดมณี. 2549. การวิจัยเชิงคุณภาพเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- หยาดพิรุณ นุตสถาปนา. 2545. ระบบอุปถัมภ์ที่กระทบต่อความอยู่รอดของชุมชนแออัด
กรณีศึกษา ชุมชนห้วยจรดักตึกแดง เขตบางซื่อ, วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและ
ผังเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- อคิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. 2536. ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง. กรุงเทพฯ : สมาคม
วิจัยเชิงคุณภาพแห่งประเทศไทย
- Alexander C., Ishikana S., Silverstein M. with Jacobson M., Firs Dahl – I., & Angel S. 1977. A
PATTERN LANGUAGE : Towns, Buildings, Construction. NEW YORK : Oxford
University press

Fiske D. and Maddi, S. 1961. **Functions of Varied Experience**. Homewood, Ill. : Dorsey Press.

Groat, L. & Wang, D. 2002. **Qualitative Research. Architectural Research Methods**. New York : John Wiley & Sons

Pobson, C. 1993. **Tactics-The Methods of Data Collection**. Real World Research : A Resource for Social Scientists and Practitioner Researchs. Malden. MA : Blackwell Publisher.

การเคหะแห่งชาติ. 2000. รายงานสถานการณ์ที่อยู่อาศัยปี 2542 และแนวโน้มปี 2543. [Online]. Available : <http://www.nhanet.or.th>

นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2006. **วัฒนธรรมเมือง**. [Online]. Available : <http://www.thaitopic.com/mag/soc/nithicity.htm>

มูลนิธิชุมชนไท. 2004. **บ้านมั่นคง เมืองน่าอยู่ ทับแก้วนาร่องชุมชนริมทางรถไฟ**. [Online]. Available : <http://www.chumchonhai.or.th>

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. 2005. **มิติใหม่ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมือง**. [Online]. Available : <http://www.codi.or.th>

Duang Prateep Foundation. 2006. **Thailand's Slums**. [Online]. Available : <http://www.dpf.or.th/eng/slums.html>

UN-HABITAT. 2003. **Slum Upgrading Facility (SUF)**. [Online]. Available : http://www.unhabitat.org/suf/articles/default_default_1.asp

ภาคผนวก

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ตัวอย่างที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (A)
- ตัวอย่างที่ 2 แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง (B)
- ตัวอย่างที่ 3 ผังพื้นตำแหน่งหลังคาเรือนในชุมชน (C)
- ตัวอย่างที่ 4 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ (D)
- ตัวอย่างที่ 5 แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวใน
ชุมชน (E)
- ตัวอย่างที่ 6 แบบโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่มีต่อที่
อยู่อาศัย (F)
- แบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นจากสำนักงานเขต

(ตัวอย่างที่ 1 / 3 หน้า) แบบสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง

แบบสอบถามประกอบวิธานิพนธ์เกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง โดยมีรายการหัวข้อหลัก ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
- ระบบความสัมพันธ์ที่มีในครัวเรือน และช่วงเวลาที่เข้าอยู่อาศัย
- ทักษะที่มีต่อที่อยู่อาศัย รวมถึงทัศนคติทางอื่นๆ ที่ส่งผลหรือเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย
- บทบาทและสถานภาพที่มีต่อชุมชน
- ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

เพื่อทำการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน แขนงวิจัยสภาพแวดล้อมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต

• ที่อยู่อาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังที่ ..., ชื่อบ้าน ..., เริ่มก่อสร้างที่ตั้ง ...

โทรศัพท์และการติดต่ออื่นๆ ...

• ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ...

โทรศัพท์และการติดต่ออื่นๆ ...

ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัว (เจ้าของบ้าน / ผู้ให้ข้อมูลหลัก)

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. การศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้
7. การนับถือศาสนา

ระบบความสัมพันธ์ที่มีในครัวเรือน

1. สถานภาพในครอบครัว, จำนวนสมาชิก, ลำดับสมาชิกในการเข้าอยู่
 - จำนวนสมาชิก คน
 - สมาชิกลำดับที่ 1.....
 - เพศ -อายุ - สถานภาพ
 - สมาชิกลำดับที่ 2.....
 - เพศ -อายุ - สถานภาพ
 - สมาชิกลำดับที่ 3.....
 - เพศ -อายุ - สถานภาพ
 - สมาชิกลำดับที่ 4.....
 - เพศ -อายุ - สถานภาพ
 - สมาชิกลำดับที่ 5.....
 - เพศ -อายุ - สถานภาพ
2. ระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัยในชุมชน
3. ที่อยู่อาศัยเดิม
 - สาเหตุการย้ายถิ่นฐาน
4. สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว (เช่าที่ดินปลูกบ้าน / เช่าบ้าน / นุกรุก / เป็นของตนเอง / อื่นๆ
5. ลักษณะการอยู่อาศัย (อยู่อาศัย / อยู่อาศัย+ค้าขาย / อยู่อาศัย+อื่นๆ)

ทัศนคติที่มีต่อที่อยู่อาศัย – เพื่อทำความเข้าใจในการกำหนดองค์ประกอบต่างๆของที่อยู่อาศัย โดยเน้นความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของผู้ใช้

 1. แนวความคิดในการกำหนดลักษณะที่อยู่อาศัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
 - แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยต่างๆ
 - แนวความคิดในการกำหนดลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
 - แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยต่อวิถีชีวิตของสมาชิกผู้อยู่อาศัย
 2. วิธีการในการกำหนดขอบเขตและขนาดของที่อยู่อาศัย
 3. แนวทางในการขยายตัวและเติบโตของพื้นที่
 4. การดูแลรักษาพื้นที่ใช้งานต่างๆ
 5. ความต้องการเพิ่มเติมที่มีต่อที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน
 6. แนวความคิดทางด้านความต้องการสำหรับที่อยู่อาศัยในอนาคต
 - แนวคิดภาพรวม
 - ขนาดพื้นที่.
 - องค์ประกอบใช้สอย

บทบาทและสถานภาพที่เป็นอยู่ในชุมชน - เพื่อศึกษาขอบเขตอำนาจและการมีส่วนร่วมต่อพื้นที่
ส่วนรวมในชุมชน

1. พื้นที่ส่วนรวมของชุมชนที่ครอบครัวมีการใช้งานเป็นประจำ

1.1 พื้นที่... ผู้ใช้ ...

ลักษณะการใช้งาน...

1.2 พื้นที่... ผู้ใช้ ...

ลักษณะการใช้งาน...

1.3 พื้นที่... ผู้ใช้ ...

ลักษณะการใช้งาน...

2. ความคิดเห็นที่มีต่อพื้นที่ส่วนรวมต่างๆของชุมชน

2.1 พื้นที่...

ความคิดเห็น...

2.2 พื้นที่...

ความคิดเห็น...

2.3 พื้นที่...

ความคิดเห็น...

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน - เพื่อทำความเข้าใจกับเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ส่งผล
ต่อลักษณะที่อยู่อาศัย

1. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ของชุมชน

2. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับมลภาวะทางด้านต่างๆจากเส้นทางรถไฟที่เกิดขึ้นในชุมชน

- ช่วงเวลาการเดินทางรถไฟ ...

- มลภาวะทางเสียง ...

- มลภาวะเกี่ยวกับสภาพอากาศ ...

- ความเป็นพื้นที่สาธารณะของเส้นทางรถไฟ ...

- ความปลอดภัยจากการเดินขบวนรถไฟ ...

3. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยอื่นๆของคนในชุมชน

4. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน

5. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน

6. ปัญหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

(ตัวอย่างที่ 2 / 2 หน้า) แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง

แบบสำรวจประกอบวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวแปรทางด้านสถาปัตยกรรมของที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง โดยมีรายการหัวข้อหลัก ดังนี้

- รูปแบบและลักษณะการภาพ
- การกำหนดพื้นที่ใช้สอย
- เทคโนโลยีการก่อสร้าง
- ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม

เพื่อทำการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน แขนงวิจัยสภาพแวดล้อมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต

- ที่อยู่อาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังที่ ..., ชื่อบ้าน ..., เริ่มก่อสร้าง ..., ตำแหน่งในพื้นที่ชุมชน ..., ที่ตั้ง ...

โทรศัพท์และการติดต่ออื่นๆ ...

- ชื่อผู้ให้รายละเอียดข้อมูล ...

โทรศัพท์และการติดต่ออื่นๆ ...

รูปแบบและลักษณะทางกายภาพ

1. รูปถ่าย, ภาพร่างต่างๆ
2. ผังพื้นที่
3. รูปด้าน
4. พื้นที่ว่าง, ช่องเปิดต่างๆ
5. รายละเอียดวัสดุ, สีที่ใช้, เครื่องเรือน
6. การให้แสงสว่าง, เสียงรบกวน, การระบายอากาศ

การกำหนดพื้นที่ใช้สอย

1. ขนาดและสัดส่วนพื้นที่
2. หน้าที่หลักของพื้นที่ + กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่
3. สมาชิกที่ใช้พื้นที่
4. การเชื่อมโยงการใช้งานกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ

เทคโนโลยีการก่อสร้าง

1. รายละเอียดโครงสร้างหลัก
2. วัสดุหลักในการก่อสร้าง
3. ผู้ดำเนินการก่อสร้าง
4. แนวทางการขยายตัวของโครงสร้าง

ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม

1. ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับพื้นที่
2. ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการใช้งาน
3. ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับปัจจัยรบกวนจากภายนอก

(ตัวอย่างที่ 3 / 1 หน้า) ผังพื้นที่ตำแหน่งหลังคาเรือนในชุมชน

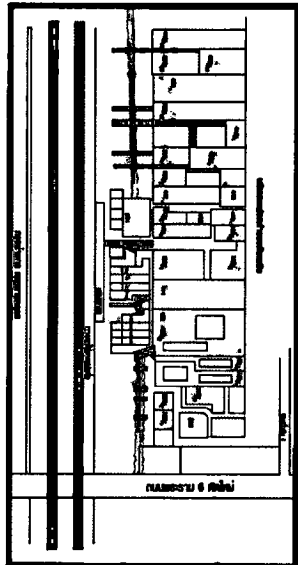
รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน

- กลุ่มตัวอย่างหลังที่
- ชื่อบ้าน (ชื่อเจ้าของบ้านสกุล, เลขที่)
- ที่ตั้ง (หรือต่อเติมมาจากบ้าน).....

- เรื่อก่อสร้าง แล้วเสร็จ
- ตำแหน่งที่ตั้งในชุมชน

- ลักษณะการโยธาไฟฟ้า
 ผสม / ต่อจากบ้าน.....
- ลักษณะการโยธา
 ผสม / ต่อจากบ้าน.....

NOTE : :

- พื้นที่ของบ้านเลขที่บ้าน.....
- 1. ครัว
 - 2. ห้องนอน
 - 3. ห้องน้ำ
 - 4. ระเบียง
 - 5. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 6. ระเบียงหลังบ้าน
 - 7. ระเบียงข้างบ้าน
 - 8. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 9. ระเบียงหลังบ้าน
 - 10. ระเบียงข้างบ้าน
 - 11. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 12. ระเบียงหลังบ้าน
 - 13. ระเบียงข้างบ้าน
 - 14. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 15. ระเบียงหลังบ้าน
 - 16. ระเบียงข้างบ้าน
 - 17. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 18. ระเบียงหลังบ้าน
 - 19. ระเบียงข้างบ้าน
 - 20. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 21. ระเบียงหลังบ้าน
 - 22. ระเบียงข้างบ้าน
 - 23. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 24. ระเบียงหลังบ้าน
 - 25. ระเบียงข้างบ้าน
 - 26. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 27. ระเบียงหลังบ้าน
 - 28. ระเบียงข้างบ้าน
 - 29. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 30. ระเบียงหลังบ้าน
 - 31. ระเบียงข้างบ้าน
 - 32. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 33. ระเบียงหลังบ้าน
 - 34. ระเบียงข้างบ้าน
 - 35. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 36. ระเบียงหลังบ้าน
 - 37. ระเบียงข้างบ้าน
 - 38. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 39. ระเบียงหลังบ้าน
 - 40. ระเบียงข้างบ้าน
 - 41. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 42. ระเบียงหลังบ้าน
 - 43. ระเบียงข้างบ้าน
 - 44. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 45. ระเบียงหลังบ้าน
 - 46. ระเบียงข้างบ้าน
 - 47. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 48. ระเบียงหลังบ้าน
 - 49. ระเบียงข้างบ้าน
 - 50. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 51. ระเบียงหลังบ้าน
 - 52. ระเบียงข้างบ้าน
 - 53. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 54. ระเบียงหลังบ้าน
 - 55. ระเบียงข้างบ้าน
 - 56. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 57. ระเบียงหลังบ้าน
 - 58. ระเบียงข้างบ้าน
 - 59. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 60. ระเบียงหลังบ้าน
 - 61. ระเบียงข้างบ้าน
 - 62. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 63. ระเบียงหลังบ้าน
 - 64. ระเบียงข้างบ้าน
 - 65. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 66. ระเบียงหลังบ้าน
 - 67. ระเบียงข้างบ้าน
 - 68. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 69. ระเบียงหลังบ้าน
 - 70. ระเบียงข้างบ้าน
 - 71. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 72. ระเบียงหลังบ้าน
 - 73. ระเบียงข้างบ้าน
 - 74. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 75. ระเบียงหลังบ้าน
 - 76. ระเบียงข้างบ้าน
 - 77. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 78. ระเบียงหลังบ้าน
 - 79. ระเบียงข้างบ้าน
 - 80. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 81. ระเบียงหลังบ้าน
 - 82. ระเบียงข้างบ้าน
 - 83. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 84. ระเบียงหลังบ้าน
 - 85. ระเบียงข้างบ้าน
 - 86. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 87. ระเบียงหลังบ้าน
 - 88. ระเบียงข้างบ้าน
 - 89. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 90. ระเบียงหลังบ้าน
 - 91. ระเบียงข้างบ้าน
 - 92. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 93. ระเบียงหลังบ้าน
 - 94. ระเบียงข้างบ้าน
 - 95. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 96. ระเบียงหลังบ้าน
 - 97. ระเบียงข้างบ้าน
 - 98. ระเบียงหน้าบ้าน
 - 99. ระเบียงหลังบ้าน
 - 100. ระเบียงข้างบ้าน

(ตัวอย่างที่ 4 / 2 หน้า) แบบสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละครอบครัวในชุมชนฯ

แบบสอบถามประกอบวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรายละเอียดของกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง โดยสัมภาษณ์จากตัวแทนผู้ให้ข้อมูลของแต่ละหลังคาเรือน มีรายการหัวข้อหลัก ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของตัวแทนผู้ให้ข้อมูล
- ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเส้นทางเดินรถไฟ

เพื่อทำการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน แขนงวิจัยสภาพแวดล้อมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต

- ที่อยู่อาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังที่, ชื่อบ้าน
- ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
- โทรศัพท์และการติดต่ออื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัว (เจ้าของบ้าน / ผู้ให้ข้อมูลหลัก)

1. เพศ • ชาย • หญิง
2. อายุ ปี
3. สถานภาพ • โสด • สมรส
4. การศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้
7. การนับถือศาสนา
8. ระยะเวลาในการเข้าอยู่อาศัยในหลังคาเรือนนี้

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน – เพื่อทำความเข้าใจกับเงื่อนไขและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อลักษณะที่อยู่อาศัย

1. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับมลภาวะทางด้านต่างๆจากเส้นทางรถไฟที่เกิดขึ้นในชุมชน

- ช่วงเวลาการเดินรถไฟ
- มลภาวะทางเสียง
- มลภาวะเกี่ยวกับสภาพอากาศ
- ความเป็นพื้นที่สาธารณะของเส้นทางรถไฟ
- ความปลอดภัยจากการเดินขบวนรถไฟ

2. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่ของชุมชน

3. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับส่วนประโยชน์ใช้สอยร่วมอื่นๆของคนในชุมชน

4. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน

* 5. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการเข้าถึงพื้นที่ชุมชน

6. ปัญหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

(ตัวอย่างที่ 5 / 3 หน้า)

แบบสำรวจที่อยู่อาศัยในชุมชนหลังกรมทางหลวง**ข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัวในชุมชน**

แบบสำรวจประกอบวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรายละเอียดพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูล โดยอ้างอิงรายการคำถามจาก “แบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน” ที่จัดทำโดยสำนักงานเขตราชเทวี ที่ได้ทำการจัดเก็บไปแล้วทั้งชุมชน

โดยข้อมูลที่ได้สามารถอ้างอิงถึงสถานะของครอบครัวต่างๆ ที่เป็นอยู่ในชุมชน, ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในครอบครัว, ภาพรวมของการตั้งถิ่นฐาน, และลักษณะการใช้สาธารณูปโภคโภคพื้นฐานของครอบครัวต่างๆ

ชื่อชุมชน หลังกรมทางหลวง	แขวง	ทุ่งพญาไท	เขต ราชเทวี
จำนวนครอบครัวในชุมชน	90	ครอบครัว	
จำนวนหลังคาเรือนในชุมชน	45	หลังคาเรือน	
• มีบ้านเลขที่			
• ไม่มีบ้านเลขที่			
1. จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน	คน	ชาย	คน หญิง
		จำนวนครอบครัวในชุมชน	ครอบครัว
2. มีบุคคลพิการอาศัยในหลังคาเรือน	คน		
3. การนับถือศาสนา			
พุทธ	คน		
อิสลาม	คน		
คริสต์	คน		
อื่นๆ	คน		
4. อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน			
แรกเกิด – 6 ปี	คน	
อายุ 7 – 16 ปี	คน	
เข้าเรียน	คน	
ไม่เข้าเรียน	คน	
อายุ 16 – 26 ปี	คน	
อายุ 26 – 60 ปี	คน	
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	คน	

5. ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

จบการศึกษาแล้วคน
 จบชั้นประถมศึกษาคน
 จบชั้นมัธยมศึกษาคน
 จบชั้นอาชีวศึกษาคน
 จบชั้นปริญญาตรีคน
 จบสูงกว่าปริญญาตรีคน

5.(ต่อ) ระดับการศึกษาของประชาชน (ต่อ)

ไม่ได้เข้าเรียนตอนช่วงอายุ 7 – 16 ปีคน
 กำลังศึกษาอยู่คน

6. การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน

รับราชการคน
 พนักงานรัฐวิสาหกิจคน
 รับจ้างคน
 ประกอบอาชีพส่วนตัวคน
 แม่บ้านคน
 ว่างงานคน

7. รายได้ของครอบครัวต่อปี (เลือก 1 ข้อ)

- ต่ำกว่า 35,000 บาท
- 35,000 – 50,000 บาท
- 50,000 บาทขึ้นไป

8. ภูมิลำเนาเดิม (ถ้ามีมากกว่า 1 ให้ใส่อันดับหน้าตัวเลือก)

- กรุงเทพมหานคร
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคเหนือ
- ภาคใต้
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคกลาง

9. การย้ายครอบครัว (เลือก 1 ข้อ)

- ย้าย 1 ครั้ง
- ย้าย 2 ครั้ง
- ย้ายเกินกว่า 3 ครั้ง

- อยู่ตั้งแต่เกิด

10. สาเหตุการย้ายครอบครัว (เลือก ได้มากกว่า 1)

- ถูกไล่ที่จากที่อื่น
- มาอยู่กับญาติพี่น้อง
- มาหางานทำ

10.(ต่อ) สาเหตุการย้ายครอบครัว (ต่อ)

- ใกล้เคียงสถานที่ทำงาน, สถานศึกษา
- อื่นๆ ระบุ.....

11. ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน (เลือก 1 ข้อ)

- ต่ำกว่า 1 ปี
- 1 ปีกว่า – 3 ปี
- 3 ปีกว่า – 5 ปี
- 5 ปีกว่า – 7 ปี
- 7 ปีกว่า – 9 ปี
- 9 ปีกว่าขึ้นไป

12. สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว (เลือก 1 ข้อ)

- เช่าที่ดินปลูกบ้าน
- เช่าบ้าน
- บุกรุก
- เป็นของตนเอง
- อื่นๆ ระบุ.....

13. ลักษณะการอยู่อาศัย (เลือก 1 ข้อ)

- อยู่อาศัยอย่างเดียว
- อยู่อาศัยและค้าขาย
- อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์อย่างอื่น ระบุ.....

14. ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน (เลือกได้มากกว่า 1)

- ใช้ไฟฟ้ามิเตอร์เป็นของตนเอง
- ใช้ไฟฟ้าต่อจากบ้านอื่น
- ใช้ตะเกียง
- อื่นๆ ระบุ.....

15. ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน (เลือกได้มากกว่า 1)

- ใช้ประปามีมิเตอร์เป็นของตนเอง
- ใช้ประปาต่อจากบ้านอื่น
- ชื้อน้ำ
- ใช้น้ำบ่อ, น้ำบาดาล
- ใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลอง
- อื่นๆ ระบุ.....

16. สภาพทั่วไปของครัวเรือน ระบุ.....

(ตัวอย่างที่ 6 / 1 หน้า)

แบบโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขปัญหามีต่อที่อยู่อาศัย

รูปแบบและลักษณะทางกายภาพ

1. รูปถ่าย, ภาพร่างต่างๆ
2. ผังพื้นที่
3. รูปด้าน
4. พื้นที่ว่าง, ช่องเปิดต่างๆ
5. รายละเอียดวัสดุ, สีที่ใช้, เครื่องเรือน
6. การให้แสงสว่าง, เสียงรบกวน, การระบายอากาศ

การกำหนดพื้นที่ใช้สอย

1. ขนาดและสัดส่วนพื้นที่
2. หน้าที่หลักของพื้นที่ + กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่
3. สมาชิกที่ใช้พื้นที่
4. การเชื่อมโยงการใช้งานกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ

เทคโนโลยีการก่อสร้าง

1. รายละเอียดโครงสร้างหลัก
2. วัสดุหลักในการก่อสร้าง
3. ผู้ดำเนินการก่อสร้าง
4. แนวทางการขยายตัวของโครงสร้าง

ทัศนคติที่มีต่อที่อยู่อาศัย

1. แนวความคิดในการกำหนดลักษณะที่อยู่อาศัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
 - แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยต่างๆ
 - แนวความคิดในการกำหนดลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
 - แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยต่อวิถีชีวิตของสมาชิกผู้อยู่อาศัย
2. วิธีการในการกำหนดขอบเขตและขนาดของที่อยู่อาศัย
3. แนวทางในการขยายตัวและเติบโตของพื้นที่
4. การดูแลรักษาพื้นที่ใช้งานต่างๆ
5. ความต้องการเพิ่มเติมที่มีต่อที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน
6. แนวความคิดทางด้านความต้องการสำหรับที่อยู่อาศัยในอนาคต
 - แนวคิดภาพรวม- ขนาดพื้นที่- องค์ประกอบใช้สอย

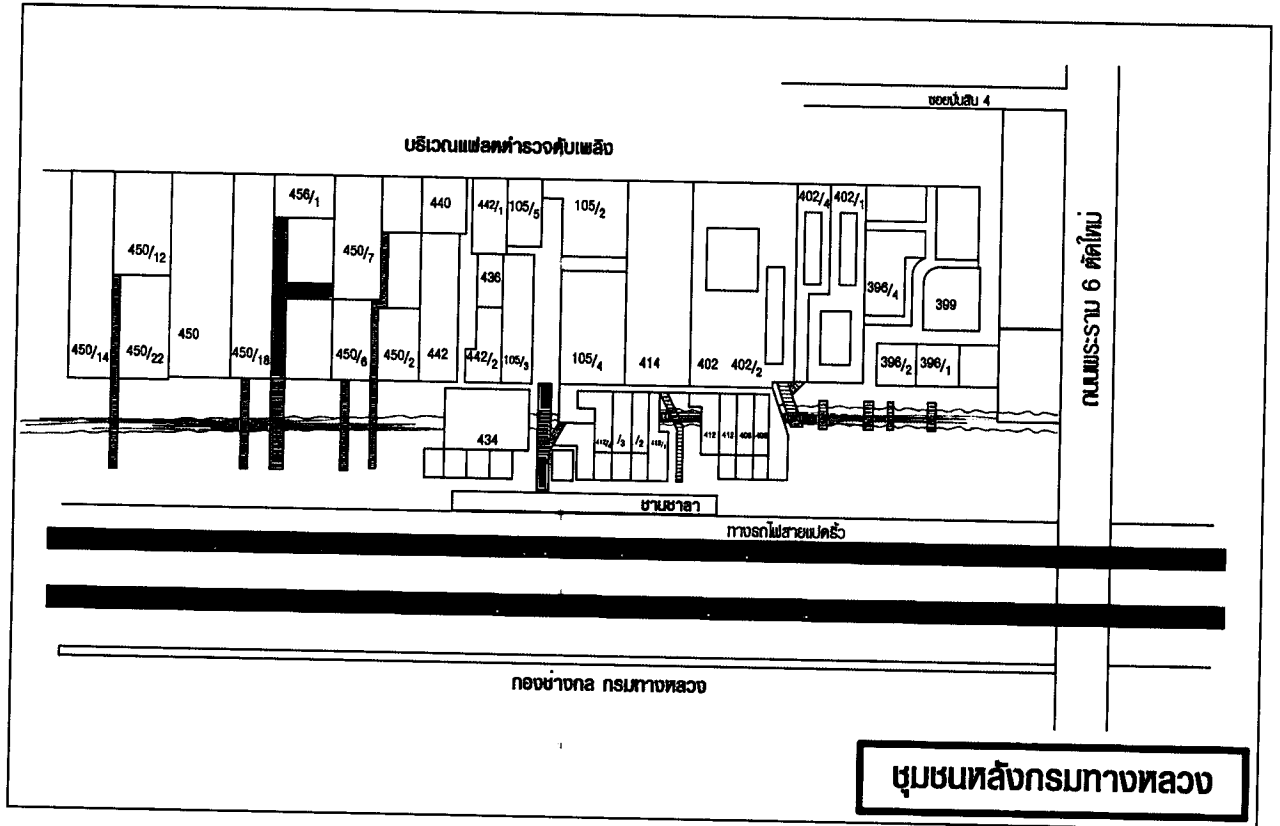
แบบสรุปข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน จากสำนักงานเขต (4 หน้า)

ชื่อชุมชน หลังกรมทางหลวง			แขวง พุ่งพญาไท		เขต ราชเทวี
จำนวนครอบครัวในชุมชน			90	ครอบครัว	
จำนวนหลังคาเรือนในชุมชน			45	หลังคาเรือน	
มีบ้านเลขที่	38	หลัง	คิดเป็นร้อยละ	84.44	
ไม่มีบ้านเลขที่	7	หลัง	คิดเป็นร้อยละ	15.56	
1. จำนวนประชากร	354	คน	ชาย 174 คน	หญิง 180 คน	
2. มีบุคคลพิการอาศัยในชุมชน	3	คน	คิดเป็นร้อยละ	0.85	
3. การนับถือศาสนา					
พุทธ	353	คน	คิดเป็นร้อยละ	99.72	
อิสลาม	1	คน	คิดเป็นร้อยละ	0.28	
คริสต์	-	คน	คิดเป็นร้อยละ	-	
อื่นๆ	-	คน	คิดเป็นร้อยละ	-	
4. ประชาชนในชุมชน					
แรกเกิด - 6 ปี		36	คน	คิดเป็นร้อยละ	10.17
อายุ 7 - 16 ปี		27	คน	คิดเป็นร้อยละ	7.63
เข้าเรียน		17	คน	คิดเป็นร้อยละ	62.96
ไม่เข้าเรียน		10	คน	คิดเป็นร้อยละ	37.04
อายุ 16 - 26 ปี		78	คน	คิดเป็นร้อยละ	22.03
อายุ 26 - 60 ปี		197	คน	คิดเป็นร้อยละ	55.65
อายุ 60 ปี ขึ้นไป		16	คน	คิดเป็นร้อยละ	4.52
5. ระดับการศึกษาของประชาชน					
จบการศึกษาแล้ว		272	คน	คิดเป็นร้อยละ	76.84
จบชั้นประถมศึกษา		176	คน	คิดเป็นร้อยละ	64.713
จบชั้นมัธยมศึกษา		50	คน	คิดเป็นร้อยละ	18.38
จบชั้นอาชีวศึกษา		24	คน	คิดเป็นร้อยละ	8.82
จบชั้นปริญญาตรี		22	คน	คิดเป็นร้อยละ	8.09
จบสูงกว่าปริญญาตรี		-	คน	คิดเป็นร้อยละ	-
5.(ต่อ) ระดับการศึกษาของประชาชน (ต่อ)					
ไม่ได้เข้าเรียนตอนช่วงอายุ 7 - 16 ปี		7	คน	คิดเป็นร้อยละ	1.98
กำลังศึกษาอยู่	39	คน		คิดเป็นร้อยละ	11.02
6. การประกอบอาชีพของประชาชน					
รับราชการ		20	คน	คิดเป็นร้อยละ	5.65
พนักงานรัฐวิสาหกิจ		16	คน	คิดเป็นร้อยละ	4.52
รับจ้าง		175	คน	คิดเป็นร้อยละ	49.44
ประกอบอาชีพส่วนตัว		30	คน	คิดเป็นร้อยละ	8.47

แม่บ้าน	25	คน	คิดเป็นร้อยละ	7.06
ว่างงาน	13	คน	คิดเป็นร้อยละ	3.67
7. รายได้ของประชากร (ครอบครัวต่อปี)				
ต่ำกว่า 35,000 บาท 15	ครอบครัว		คิดเป็นร้อยละ	16.67
35,000 – 50,000 บาท	30	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	33.33
50,000 บาทขึ้นไป	45	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	50.00
8. ภูมิลำเนาเดิม				
กรุงเทพมหานคร	47	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	52.22
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	28	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	31.11
ภาคเหนือ	1	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	1.11
ภาคใต้	-	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	15.56
ภาคกลาง	14	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	15.56
9. การย้ายครอบครัวของประชาชน				
ย้าย 1 ครั้ง	45	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	50.00
ย้าย 2 ครั้ง	5	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	5.56
ย้ายเกินกว่า 3 ครั้ง	-	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	-
อยู่ตั้งแต่เกิด	40	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	44.44
10. สาเหตุการย้ายครอบครัว				
ถูกไล่ที่จากที่อื่น	4	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.00
มาอยู่กับญาติพี่น้อง 10	ครอบครัว		คิดเป็นร้อยละ	20.00
มาหางานทำ	28	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	56.00
10.(ต่อ) สาเหตุการย้ายครอบครัว (ต่อ)				
ใกล้สถานที่ทำงาน, สถานศึกษา	4	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.00
อื่นๆ	4	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.00
11. ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน				
ต่ำกว่า 1 ปี	3	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	3.33
1 ปีกว่า – 3 ปี	10	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	11.11
3 ปีกว่า – 5 ปี	9	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	10.00
5 ปีกว่า – 7 ปี	8	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	8.89
7 ปีกว่า – 9 ปี	1	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	1.11
9 ปีกว่าขึ้นไป	59	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	65.56
12. สภาพการอยู่อาศัยของครอบครัว				
เช่าที่ดินปลูกบ้าน	43	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	47.78
เช่าบ้าน	33	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	36.67
บุกรุก	2	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	2.22
เป็นของตนเอง	-	ครอบครัว	คิดเป็นร้อยละ	-

อื่นๆ	12	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	13.33
13. ลักษณะการอยู่อาศัย				
อยู่อาศัยอย่างเดียว	84	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	93.33
อยู่อาศัยและค้าขาย	4	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	4.44
อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์อย่างอื่น	2	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	2.22
14. ลักษณะการใช้แสงสว่างภายในบ้าน				
ใช้ไฟฟ้ามิเตอร์เป็นของตนเอง	75	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	83.33
ใช้ไฟฟ้าต่อบ้านอื่น	15	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	16.67
ใช้ตะเกียง	-	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
อื่นๆ	-	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
15. ลักษณะการใช้น้ำภายในบ้าน				
ใช้ประปามีมิเตอร์เป็นของตนเอง	75	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	83.33
ใช้ประปาต่อบ้านอื่น	15	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	16.67
ชื้อน้ำ	-	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
ใช้น้ำบ่อ, น้ำบาดาล	-	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
ใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลอง	-	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
อื่นๆ	-	ครอบครั้ว	คิดเป็นร้อยละ	-
16. โทรศัพท์สาธารณะในชุมชน มี				
	-	เครื่อง		
17. มีครอบครั้วที่เดือนร้อนจากการลักทรัพย์ - ครอบครั้ว				
			คิดเป็นร้อยละ	-
18. สภาพทั่วไปของชุมชน				
ชุมชนนี้อยู่ห่างจากสำนักงานเขตราชเทวี ประมาณ 1 ก.ม. เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่หลังกองช่างกล กรมทางหลวง ติดกับทางรถไฟสายแปดริ้ว ลักษณะของชุมชนส่วนใหญ่ เช่าที่ดินของสำนักทรัพย์สินฯ อาศัยกันมาเก่าแก่กว่า 50 ปีแล้ว บางส่วนเป็นบ้านเก่า และบ้านพักรถไฟ สภาพบ้านเรือนเป็นเรือนไม้ปลูกกันอย่างต่อเนื่องเป็นแนวยาว				
18. ประธานกรรมการชุมชน ชื่อ นายอวยพร แสงนภา				
มีกรรมการชุมชน จำนวน 7 คน				
ดำเนินการเลือกตั้ง / แต่งตั้ง เมื่อ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2549				
ตำแหน่งต่างๆ ดังนี้	1. นายอวยพร	แสงนภา	เป็น	ประธาน
	2. นายไกรศรี	ปานศรี	เป็น	รองประธาน
	3. นายชุมพล	จันทะ	เป็น	เลขานุการ
	4. นายวัฒนา	แก้วอ่วม	เป็น	เหรัญญิก
	5. นายสมชาย	เจนเด่นกลาง	เป็น	ประชาสัมพันธ์
	6. นายสมเกียรติ	ศรีทองสด	เป็น	นายทะเบียน
	7. นายภาณุรักษ์	จินประพัฒน์	เป็น	ปฏิคม

19. แผนที่ชุมชน

ประวัติผู้เขียน

นายขวัญชัย หิรัญยะศาสตร์ ปัจจุบันขณะทำการวิจัย มีอายุ 30 ปี เพศชาย การศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- เข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง